Bundel van de Natuur Landbouw & Gezondheid van 19 april 2021

Agenda bijlagen

Spreektijdregeling mond open tijd lopen vergaderduur 6 uur.docx

Agenda NLG 19 april 2021, versie 14-04-2021.docx

Beantwoording Technische vragen commissie NLG 19 april 2021.docx

Beantwoording vragen actualiteit Tata Steel PS 12-04-2021.docx

Vastgesteld verslag NLG 19 april 2021.pdf

Beantwoording toezegging commissie NLG 19 april 2021 inz. vraag PvdD (I. Kostic) over sluiten Kooksfabriek 2 Tata Steel.docx

1 09:30 - Opening en mededelingen

2 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

Agenda NLG 19 april, versie 14-04-2021.docx

Concept verslag NLG 15 maart TER VOORVISIE 2.docx

Strategische agenda NLG 19-04-2021.docx

Openstaande moties NLG 19-04-2021.docx

Openstaande toezeggingen NLG 19-04-2021.docx

3 09:35 - Inspreekhalfuur

4 Rondvraag portefeuille dhr. Stigter (Omgevingsdiensten Noord-Holland Noord (NHN) en Flevoland & Gooi en Vechtstreek (FGV)

5 B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

5.a 10:05 - RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond

Het RIVM voert in opdracht van de provincie en van de IJmondgemeenten gezondheidsonderzoek uit in de regio IJmond. Het RIVM briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" bevat de tussentijdse resultaten met betrekking tot twee onderwerpen van het gezondheidsonderzoek, te weten luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen en acute gezondheidsklachten.

Dossier 6431 voorblad

Aanbiedingsbrief RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond.pdf

RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf

Brief aan PS over tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond.pdf

Brief aan Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.pdf

Reactie Tata Steel op RIVM briefrapport Tusseentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond.pdf

5.a.1 teksten insprekers

inspreektekst mw. Brandse, NLG 19-04-2021, agendapunt 5a.docx

5.b 11:35 - VTH bij provinciale bedrijven inclusief bijlage TATA/Harsco

Het college van Gedeputeerde Staten informeert voorafgaand aan iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals

Dossier 6444 voorblad

Bijlage bij VTH brief april 2021 Informatievoorziening Tata en Harsco-DEF.pdf

Brief aan PS over informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven.pdf

5.c 12:00 - Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C naar B-verzoek PvdD)

De provincie werkt aan een schonere lucht. Dat kunnen we niet alleen. Luchtkwaliteit houdt zich namelijk niet aan grenzen. Daarom ondertekende Noord-Holland op 13 januari 2020 samen met het Rijk, gemeenten en provincies het Schone Lucht Akkoord (SLA). De ondertekenaars spraken met elkaar af om maatregelen uit te voeren binnen thema's en sectoren die in het SLA benoemd zijn. Hiertoe wordt door iedere deelnemer jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Het eerste uitvoeringsplan van de provincie Noord-Holland in het kader van het SLA is het Uitvoeringsplan 2021.

Dossier 5946 voorblad

1581450 Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord v3.docx

1581452 Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord-PNH.pdf

Brief aan PS over Uitvoeringsplan 2021 ikv Schone Lucht Akkoord (SLA).pdf

Agenderingsverzoek C naar B NLG maandag 19 april 2021 - Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord.docx

6 12:30 - Rondvraag portefeuille dhr. Olthof (Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu) en schorsing voor BOT-overleg, pauze en technische briefing

7 12:45 - BOT-overleg 80% versie visie recreatie & toerisme

8 13:20 - pauze

9 13:50 - Technische Briefing Groen Kapitaal

10 Rondvraag portefeuille dhr. Loggen (Water, WED, CPMR)

Rondvraag CDA Water NLG 19-4-2021.docx

11 A-agenda Natuur

11.a 14:25 - (Stikstof) Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek (A-agenda NLG 19-04-2021)

Het college informeert Provinciale Staten over de Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek voor 2021-2022 en verzoekt Provinciale Staten om de in de aanpak genoemde doelen voor daling stikstofdepositie vast te stellen. Hiermee werkt provincie Noord-Holland aan natuurherstel en economische ontwikkeling. De aanpak is gericht op het realiseren van de stikstofreductiedoelstellingen in de Wet stikstofreductie en natuurversterking.

Dossier 6128 voorblad

Statenvoordracht stikstofreductiedoelstellingen.pdf

Brief aan PS over strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek 2021-2022.pdf

inspreektekst de ruiter.docx

12 B-agenda Natuur

12.a 15:55 - Natuur: Discussienota kruidenrijk Grasland van ChristenUnie (B-agenda NLG 19-02-2021)

Discussienota Kruidenrijk Grasland CU.docx

13 Rondvraag portefeuille mw. Rommel (Natuur, Landschap, Grond, Bodemdaling, PAS)

Rondvraag GL gedeputeerde Rommel inzake Waterland-Oost.docx

Rondvraag CU ontwikkelingen inzake de agrarische collectieven

Rondvraag CDA duurzaam agrarisch natuurbeheer binnen het NNN.docx

14 B-agenda Landbouw

14.a 16:25 - Discussienota Geitenhouderij Enkhuizen (PvdD)

Discussienota Geitenhouderij Enkhuizen en bescherming volksgezondheid.docx

Technische vragen PvdD over geitenhouderij Enkhuizen.docx

2018-12-06 Besluit vormvrije mer beoordeling 4076205 1544110486710 (1).pdf

Discussienota geitenhouderij Enkhuizen NLG april - PvdD.pdf

15 Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)

16 Sluiting

17 C-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

17.a Gezondheid: Ingekomen mail (aan GS, ter kennisname aan PS), Onze dierbare zoon is zojuist door de bedwelmende kankerverwekkende kookslucht richting zijn weer eerste autorijles (Corona).... (C-agenda NLG 19-04-2021)

Deze mail is gericht aan GS en is ter kennisname aan de griffie en alle Statenleden gestuurd. De gegevens van de afzender en privé mailadressen uit de c.c. zijn gepubliceerd bij de ingekomen stukken burgers met NAW gegevens.

Onze dierbare zoon is zojuist door de bedwelmende kankerverwekkende kookslucht richting zijn weer eerste autorijles (Corona)..._Geredigeerd.pdf

17.b Beslissing op bezwaar inzake Gevolgen activiteiten Tata Steel

Er is een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur om documenten inzake -kort samengevat- toezicht op de inrichtingen van Tata Steel IJmuiden en de gevolgen voor milieu en gezondheid, op 27 augustus 2020 gedeeltelijk toegewezen. Het daarop ingediende bezwaar is nu gedeeltelijk gegrond verklaard. Zie voor de besluiten www.noord-holland.nl/Loket/Wob_verzoek en www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten/Bezwaar_maken

Dossier 5950 voorblad

Brief aan PS over beslissing op bezwaar in Wob-procedure Tata Steel.pdf

17.c Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C- naar B-verzoek PvdD, zie B-agendapunt 5c)

17.d Milieu: Ingekomen mail Ontsluiting WFO terrein, Zwaagdijk (C-agenda M&B- leidend - en EFB 22-03-2021 en C-agenda NLG 19-04-2021)

Ingekomen mail Ontsluiting WFO terrein, Zwaagdijk.docx

2021-03-11 Ontsluiting WFO terrein Zwaagdijk.pdf

17.e Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Ingekomen mail nieuwsbrief OD NZKG bestuur maart 2021

Ingekomen mail nieuwsbrief OD NZKG bestuur maart 2021.docx

Nieuwsbrief OD NZKG maart 2021.pdf

17.f Ruimte / Milieu - VTH: Wob-besluit inzake Subsidieverstrekking motorcrossterrein (C-agenda RWK (leidend) 19-04-2021 & NLG 19-04-2021)

Wob is de afkorting van de Wet openbaarheid van bestuur. De Wob regelt het recht op informatie van de overheid. Overheidsinformatie is in beginsel openbaar, maar de Wob kent een aantal gevallen waarin de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Meer over de Wob is te vinden op www.noord-holland.nl/wob.

Dossier 6035 voorblad

Brief aan PS over beslissing Wob-verzoek inzake subsidieverstrekking motorcrossterrein NC10.pdf

17.g Leefbaarheid: Ingekomen mail Geen F 35 naar Volkel; wel economische impuls havensteden

Ingekomen mail Geen F 35 naar Volkel; wel economische impuls havensteden.docx

17.h Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD IJmond 2-2021

Nieuwsbrief OD IJmond 2-2021.pdf.docx

17.i Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD NHN april 2021

Nieuwsbrief OD NHN april 2021.docx

18 C-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Programma Aanpak Stikstof (PAS)

18.a Faunabeheerplan: Definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 (C-agenda NLG 19-04-2021)

Provincie Zuid-Holland heeft ingestemd met het op 20 oktober 2020 goedgekeurde Faunabeheerplan Damhert 2020-2026, behoudens de door Provincie Noord-Holland gemaakte uitzondering van de beheerperiode. De goedkeuring van het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 is daarmee definitief geworden en wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad. Het besluit tot goedkeuring treedt de dag na publicatie in werking en de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland kan de uitvoering van dit faunabeheerplan ter hand nemen.

Dossier 5984 voorblad

Definitief Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damhert 2020-2026

Brief aan PS over definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damherten in het Noord-en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026.pdf

18.b Natuur: Brief spanningen rond het natuurbeleid (C-agenda NLG 19-04-2021)

spanningen rond het natuurbeleid.pdf

18.c Natuur: Investeringsbudget Landschapsversterking (C-agenda NLG 19-04-2021)

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt van €10,3 miljoen. Doel van het Landschapsfonds is het landschap te versterken en de toegankelijkheid van het landschap te verbeteren voor bewoners en recreanten. In een brief aan Provinciale Staten wordt toegelicht hoe wij de middelen van het Landschapsfonds willen inzetten en dat wij de naam wijzigen in Investeringsbudget Landschapsversterking.

Dossier 6046 voorblad

Brief aan PS over Investeringsbudget Landschapsversterking.pdf

18.d Mobiliteit / Natuur: Brief Duinstichting gevaarlijke situatie fietspaden door zandverstuiving (C-agenda NLG 19 april & M&B 22 april 2021)

Brief Duinstichting gevaarlijke situatie fietspaden door zandverstuiving.docx

18.e Natuur: Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost (C-agenda NLG 19-04-2021)

Om de biodiversiteit te vergroten, wil de provincie Noord-Holland een versnelling aanbrengen in de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland. Om tot die versnelling te komen, is vorig jaar besloten om het instrument van volledige schadeloosstelling bij grondverwerving ruimhartiger toe te passen. Met dit aanvullend besluit wordt het gebruik van volledige schadeloosstelling ook mogelijk in Waterland-Oost. Dit biedt agrariërs de mogelijkheid voor een bedrijfsverplaatsing uit het NNN naar een plek met meer toekomstperspectief voor de voortzetting van hun agrarisch bedrijf. In Waterland-Oost ontstaat daarmee meer ruimte voor de natuur.

Dossier 6318 voorblad

Bijlage brief GS aan PS Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost.pdf

Brief aan PS over natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost.pdf

18.f Natuur: Optimalisatie begrenzing NNN (C-agenda NLG 19-04-2021)

Om de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) te versnellen voert de provincie een optimalisatie van de begrenzing van het NNN uit. Hierbij is de begrenzing gecontroleerd op kaartfouten, ecologische betekenis en realisatieperspectief. Met bijgaand 'voornemen tot herbegrenzing' wordt op 27 locaties nieuwe NNN begrensd en tegelijk op 26 locaties NNN ontgrensd. Zowel de begrenzingen als ontgrenzingen bedragen circa 150 hectare, waardoor het NNN in omvang gelijk blijft, maar de ecologische kwaliteit en de realisatiesnelheid verbeteren. Gelijktijdig wordt de begrenzing van het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) waar sprake is van landschappelijke eenheden hierop aangepast.

Dossier 6244 voorblad

1598491 Voornemen herbegrenzing.docx

1598498 Wijziging WKW A19.docx

1598509 BPL_A9.pdf

1513650 Adviezen en reacties belangen organisaties.docx

1598461 Naslagwerk Ecologische beoordelingen.pdf

Brief aan PS over optimalisatie begrenzing Natuurnetwerk Nederland.pdf

18.g Natuur: Brief Stichting Behoud Waterland realiseren NAtuurdoelen (C-agenda NLG 19-04-2021)

Brief Stichting Behoud Waterland aan PS natuurdoelen Waterland-oost.pdf

SBW reactie brief pnh realiseren natuurdoelen waterland-oost.pdf

brief Stichting Behoud Waterland.pdf

20201020 Reactie brief Stichting Behoud Waterland.pdf

19 C-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comié van de Regio's)

19.a Water: Beheerautoriteit Waddenzee (C-agenda NLG 19-04-2021)

In 2020 is de beheerautoriteit Waddenzee van start gegaan. Er ligt nu een brief met daarin de stand van zaken. Met de komst van de Beheerautoriteit wordt er gewerkt aan het bevorderen en versterken van de samenhang van natuur-, vis- en waterbeheer, met als doel de natuurkwaliteit van de Waddenzee te verbeteren. Opdrachtgevers van de Beheerautoriteit zijn de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Waterstaat en de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland.

Dossier 5609 voorblad

svz beheerautoriteit Waddenzee jaarplan.pdf

Brief aan PS over beheerautoriteit Waddenzee.pdf

19.b Water: Uitvoeringsregeling kleine pleziervaart (C-agenda NLG 19-04-2021)

De uitvoeringsregeling beoogt een bijdrage te leveren aan het oplossen van knelpunten in het netwerk voor de kleinere pleziervaart. Meer bruggen en duikers kunnen hierdoor doorvaarbaar gemaakt worden. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het versterken van de positie van de Provincie Noord-Holland als belangrijke watersportprovincie.

Dossier 5770 voorblad

Uitvoeringsregeling.pdf

Toelichting.pdf

Brief aan PS over besluit Uitvoeringsregeling waterrecreatie - uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart 2021.pdf

19.c Water: Brief aan PS van kopgroep NOVI (C-agenda NLG 19-04-2021)

samenwerkingsafspraken NOVI nationale omgevingsvisie.pdf

Statenbrief kopgroep NOVI aan PS.docx

19.d Water: Aanwijsbesluit zwemlocaties 2021 (C-agenda NLG 19-04-2021)

Gedeputeerde Staten wijzen jaarlijks zwemlocaties in oppervlaktewater aan. Hierbij wordt rekening gehouden met het te verwachten aantal zwemmers, de kwaliteit van het water en de veiligheid van de zwemlocaties. Voor zwemseizoen 2021 worden 153 locaties aangewezen. Ten opzichte van 2020 zijn er 2 nieuwe locaties. Dit zijn de locaties Uitdam Noord en Hemmeland Strand 4 in Waterland.

Dossier 6311 voorblad

Zwemlocaties2021Lijst.pdf

Brief aan PS over aanwijzen zwemlocaties 2021.pdf

19.e Water: Brief GS inzake participatie en communicatie Ambitieprogramma ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn Amsterdam (C-agenda NLG 19-04-2021)

Brief GS inzake participatie en communicatie Ambitieprogramma ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn Amsterdam.pdf

Bijlage PS brief part en comm APRK.pdf

19.f Water: Brief opsomming activiteiten Noord-Holland burgerparticipatie aangaande dijkplaatsen (C-agenda NLG 19-04-2021)

Brief opsomming activiteiten Noord-Holland burgerparticipatie aangaande dijkplaatsen..docx

20 C-agenda Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn

20.a Recreatie: Open brief OR Recreatie Midden Nederland (C-agenda NLG 19-04-2021)

open brief OR Recreatie Midden Nederland.pdf

20.b Landbouw: Brief schoon schip in Polder Waard Nieuwland (C-agenda NLG 19-04-2021)

Brief schoon schip in Polder Waard Nieuwland.docx

foto 1 polder waard nieuwland .jpg

foto 2 Polder Waard Nieuwland.pdf

krantenknipsel Polder Waard Nieuwland.pdf

tekening Polder Waard Nieuwland.pdf

verdrag van wieringen.pdf

20.c Landbouw: Wijziging subsidieplafond 2020 POP3-Noord-Holland onderdeel Jonge landbouwers (C-agenda NLG 19-04-2021)

GS hebben het subsidieplafond voor de openstelling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) onderdeel Jonge landbouwers uit 2020 gewijzigd van € 40.000,- naar € 265.000,-. Door deze verhoging kan aan alle positief beoordeelde aanvragen subsidie worden verleend.

Dossier 6182 voorblad

Brief aan PS over wijziging subsidieplafond 2020 POP3 Noord-Holland onderdeel Jonge Landbouwers.pdf

20.d Recreatie: Brief Voortgang proces toekomstige samenwerking Recreatieschappen (C-agenda NLG 19-04-2021)

Brief _Toekomst van de recreatieschappen.pdf

Memo Voortgang proces toekomstige samenwerking Recreatieschappen.pdf

Bijlage d Uitkomsten vervolg Dialoogsessie Plassenschap Loosdrecht 09-11-2020_.pdf

Bijlage_Vervolgopdracht uitwerking.pdf

Bijlage c Uitkomsten vervolg Dialoogsessie SGL 26-10-2020.pdf

Bijlage b Memo Bouwstenen voor discussie over de toekomst van Plassenschap Loosdrecht e.o_.pdf

Bijlage a Memo Stichtse Groenlanden ontwikkelen tot een eenvoudiger stelsel voor recreatie.pdf

Bijlage Memo Toekomstige samenwerking Recreatieschappen.pdf

Bijlage Proces RMN in transitie.pdf

21 C-agenda Algemeen

21.a MRA: Maandelijks MRA Raads en Statenleden Bericht - editie 47 (C-agenda EFB en M&B 22-3-2021 en RWK en NLG 19-4-2021)

Maandelijks MRA Raads en Statenleden Bericht - editie 47.pdf

21.b Alle commissies: Brief GS aan PS inz. Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek (C-agenda van alle commissies in april)

Met dit besluit wordt de samenwerking met de regio Gooi en Vechtstreek bestuurlijk bevestigd. Daarmee zetten regio en de provincie een stap verder in het traject van het meer regionaal werken. In deze regionale samenwerkingsagenda (RSA) stellen Regio en provincie bepaalde thema's centraal zoals benoemd in bijvoorbeeld het provinciale coalitieakkoord en de eigen Gooi en Vechtstreek agenda. We onderschrijven hiermee dat we de benoemde thema's belangrijk vinden, en hierop (intensiever) gaan Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en Regio Gooi en Vechtstreek samenwerken. Daarnaast verstevigt het de samenwerking. In de RSA zijn onderwerpen opgenomen die zonder de betrokkenheid van de provincie niet of minder goed van de grond komen. De RSA is daarmee in feite een concretisering van afspraken die we met de regio hebben gemaakt over de uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie. Hierin is de RSA benoemd als instrument.

Dossier 6332 voorblad

1600712-1600727 Strategische samenwerkingsagenda PNH - regio GV.pdf

Brief aan PS over samenwerkingsagenda Provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek.pdf

21.c (heel PS) Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 48 (alle commissies april 2021)

Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 48.pdf

Spreektijdregeling commissies 2019-2023

Fractie	Vergadering van 6 uur	Verkiezingen 2019 in %
GroenLinks	27 minuten	15,3 %
VVD	26 minuten	14,5 %
D66	20 minuten	9,9 %
PvdA	20 minuten	9,8 %
JA21 *(5/9e deel)*	16 minuten	n.v.t.
CDA	16 minuten	6,8 %
FvD *(3/9e deel)*	10 minuten	n.v.t.
PvdD	15 minuten	6,1 %
PVV	14 minuten	5,6 %
SP	14 minuten	5,0 %
ChristenUnie	12 minuten	3,1 %
50+ / PvdO	12 minuten	2,8 %
Denk	11 minuten	2,4 %
Fractie Baljeu (afsplitsing, 1/9e deel)	5 minuten	n.v.t.
GS (ca. 2/5e deel)	82 minuten	

Provincie Noord-Holland

Agenda Natuur Landbouw & Gezondheid, versie 14-12-2021

Datum	19-04-2021
Tijd	9:30 - 17:10
Locatie	Online vergaderomgeving
Voorzitter	Nicole van der Waart
Omschrijving	I.v.m. de maatregelen omtrent het Corona-virus is deze commissievergadering online in een digitale vergaderomgeving. Leden van de commissie krijgen hiervoor een aparte uitnodiging met vergaderlink. De vergadering is openbaar en online live te volgen voor toehoorders via https://noord-holland.stateninformatie.nl Ook is het mogelijk om online in te spreken in de vergadering. Het is ook mogelijk een schriftelijke bijdrage vooraf te geven. Inspreken kan bij de agendapunten die ter bespreking staan geagendeerd (A-agenda of B-agenda), of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten die vallen onder de beleidsterreinen van de commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid. Voor het inspreken moet u zich aanmelden bij de Statengriffie. Dat kan uiterlijk tot de voorafgaande werkdag (vrijdag 16 april tot 15.00 uur). Wilt u inspreken over een onderwerp aangaande Natuur, Landbouw, Water of Recreatie dan kunt u zich aanmelden bij commissieadviseur Susanne Neeskens: neeskenss@noord-holland.nl Wilt u inspreken over een onderwerp aangaande Gezondheid dan kunt u zich melden bij commissieadviseur Mariëtte van Boheemen: boheemenm@noord-holland.nl Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inspreekhalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 4 eerder beginnen.

1 9:30	**Opening en mededelingen**
2	**Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda**
3 9:35	**Inspreekhalfuur**

Provincie Noord-Holland

4 **Rondvraag portefeuille dhr. Stigter (Omgevingsdiensten Noord-Holland Noord (NHN) en Flevoland & Gooi en Vechtstreek (FGV)**

5 **B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu**

5.a **RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond**

10:05 Het RIVM voert in opdracht van de provincie en van de IJmondgemeenten gezondheidsonderzoek uit in de regio IJmond. Het RIVM briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" bevat de tussentijdse resultaten met betrekking tot twee onderwerpen van het gezondheidsonderzoek, te weten luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen en acute gezondheidsklachten.

5.b **VTH taken: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven**

11:35 Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten voorafgaand iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.

5.c **Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C naar B-verzoek PvdD)**

12:00 De provincie werkt aan een schonere lucht. Dat kunnen we niet alleen. Luchtkwaliteit houdt zich namelijk niet aan grenzen. Daarom ondertekende Noord-Holland op 13 januari 2020 samen met het Rijk, gemeenten en provincies het Schone Lucht Akkoord (SLA). De ondertekenaars spraken met elkaar af om maatregelen uit te voeren binnen thema's en sectoren die in het SLA benoemd zijn. Hiertoe wordt door iedere deelnemer jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Het eerste uitvoeringsplan van de provincie Noord-Holland in het kader van het SLA is het Uitvoeringsplan 2021.

6 **Rondvraag portefeuille dhr. Olthof (Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu) en**

12:30 **schorsing voor BOT-overleg, pauze en technische briefing**

7 **BOT-overleg 80% versie visie recreatie & toerisme**

12:45

8 **pauze**

13:20

9 **Technische Briefing Groen Kapitaal**

13:50

Provincie Noord-Holland

10 **Rondvraag portefeuille dhr. Loggen (Water, WED, CPMR)**

11 **A-agenda Natuur**

11.a 14:25 **(Stikstof) Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek (A-agenda NLG 19-04-2021)**

Het college informeert Provinciale Staten over de Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek voor 2021-2022 en verzoekt Provinciale Staten om de in de aanpak genoemde doelen voor daling stikstofdepositie vast te stellen. Hiermee werkt provincie Noord-Holland aan natuurherstel en economische ontwikkeling. De aanpak is gericht op het realiseren van de stikstofreductiedoelstellingen in de Wet stikstofreductie en natuurversterking.

12 **B-agenda Natuur**

12.a 15:55 **Natuur: Discussienota kruidenrijk Grasland van ChristenUnie (B-agenda NLG 19-02-2021)**

13 **Rondvraag portefeuille mw. Rommel (Natuur, Landschap, Grond, Bodemdaling, PAS)**

14 **B-agenda Landbouw**

14.a 16:25 **Discussienota Geitenhouderij Enkhuizen (PvdD)**

15 **Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)**

16 **Sluiting**

17 **C-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu**

17.a **Gezondheid: Ingekomen mail (aan GS, ter kennisname aan PS), Onze dierbare zoon is zojuist door de bedwelmende kankerverwekkende kookslucht richting zijn weer eerste autorijles (Corona).... (C-agenda NLG 19-04-2021)**

Deze mail is gericht aan GS en is ter kennisname aan de griffie en alle Statenleden gestuurd. De gegevens van de afzender en privé mailadressen uit de c.c. zijn gepubliceerd bij de ingekomen stukken burgers met NAW gegevens.

Provincie Noord-Holland

17.b **Beslissing op bezwaar inzake Gevolgen activiteiten Tata Steel**

Er is een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur om documenten inzake -kort samengevat- toezicht op de inrichtingen van Tata Steel IJmuiden en de gevolgen voor milieu en gezondheid, op 27 augustus 2020 gedeeltelijk toegewezen. Het daarop ingediende bezwaar is nu gedeeltelijk gegrond verklaard. Zie voor de besluiten www.noord-holland.nl/Loket/Wob_verzoek en www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten/Bezwaar_maken

17.c **Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C- naar B-verzoek PvdD, zie B-agendapunt 5c)**

17.d **Milieu: Ingekomen mail Ontsluiting WFO terrein, Zwaagdijk (C-agenda M&B-leidend - en EFB 22-03-2021 en C-agenda NLG 19-04-2021)**

17.e **Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Ingekomen mail nieuwsbrief OD NZKG bestuur maart 2021**

17.f **Ruimte / Milieu - VTH: Wob-besluit inzake Subsidieverstrekking motorcrossterrein (C-agenda RWK (leidend) 19-04-2021 & NLG 19-04-2021)**

Wob is de afkorting van de Wet openbaarheid van bestuur. De Wob regelt het recht op informatie van de overheid. Overheidsinformatie is in beginsel openbaar, maar de Wob kent een aantal gevallen waarin de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Meer over de Wob is te vinden op www.noord-holland.nl/wob.

17.g **Leefbaarheid: Ingekomen mail Geen F 35 naar Volkel; wel economische impuls havensteden**

17.h **Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD IJmond 2-2021**

17.i **Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD NHN april 2021**

18 **C-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Programma Aanpak Stikstof (PAS)**

18.a **Faunabeheerplan: Definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 (C-agenda NLG 19-04-2021)**

Provincie Noord-Holland

Provincie Zuid-Holland heeft ingestemd met het op 20 oktober 2020 goedgekeurde Faunabeheerplan Damhert 2020-2026, behoudens de door Provincie Noord-Holland gemaakte uitzondering van de beheerperiode. De goedkeuring van het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 is daarmee definitief geworden en wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad. Het besluit tot goedkeuring treedt de dag na publicatie in werking en de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland kan de uitvoering van dit faunabeheerplan ter hand nemen.

18.b Natuur: Brief spanningen rond het natuurbeleid (C-agenda NLG 19-04-2021)

18.c Natuur: Investeringsbudget Landschapsversterking (C-agenda NLG 19-04-2021)

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt van €10,3 miljoen. Doel van het Landschapsfonds is het landschap te versterken en de toegankelijkheid van het landschap te verbeteren voor bewoners en recreanten. In een brief aan Provinciale Staten wordt toegelicht hoe wij de middelen van het Landschapsfonds willen inzetten en dat wij de naam wijzigen in Investeringsbudget Landschapsversterking.

18.d Mobiliteit / Natuur: Brief Duinstichting gevaarlijke situatie fietspaden door zandverstuiving (C-agenda NLG 19 april & M&B 22 april 2021)

18.e Natuur: Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost (C-agenda NLG 19-04-2021)

Om de biodiversiteit te vergroten, wil de provincie Noord-Holland een versnelling aanbrengen in de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland. Om tot die versnelling te komen, is vorig jaar besloten om het instrument van volledige schadeloosstelling bij grondverwerving ruimhartiger toe te passen. Met dit aanvullend besluit wordt het gebruik van volledige schadeloosstelling ook mogelijk in Waterland-Oost. Dit biedt agrariërs de mogelijkheid voor een bedrijfsverplaatsing uit het NNN naar een plek met meer toekomstperspectief voor de voortzetting van hun agrarisch bedrijf. In Waterland-Oost ontstaat daarmee meer ruimte voor de natuur.

18.f Natuur: Optimalisatie begrenzing NNN (C-agenda NLG 19-04-2021)

Om de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) te versnellen voert de provincie een optimalisatie van de begrenzing van het NNN uit. Hierbij is de begrenzing gecontroleerd op kaartfouten, ecologische betekenis en

realisatieperspectief. Met bijgaand ‘voornemen tot herbegrenzing’ wordt op 27 locaties nieuwe NNN begrensd en tegelijk op 26 locaties NNN ontgrensd. Zowel de begrenzingen als ontgrenzingen bedragen circa 150 hectare, waardoor het NNN in omvang gelijk blijft, maar de ecologische kwaliteit en de realisatiesnelheid verbeteren. Gelijktijdig wordt de begrenzing van het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) waar sprake is van landschappelijke eenheden hierop aangepast.

18.g **Natuur: Brief Stichting Behoud Waterland realiseren NAtuurdoelen (C-agenda NLG 19-04-2021)**

19 **C-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comié van de Regio's)**

19.a **Water: Beheerautoriteit Waddenzee (C-agenda NLG 19-04-2021)**

In 2020 is de beheerautoriteit Waddenzee van start gegaan. Er ligt nu een brief met daarin de stand van zaken. Met de komst van de Beheerautoriteit wordt er gewerkt aan het bevorderen en versterken van de samenhang van natuur-, vis- en waterbeheer, met als doel de natuurkwaliteit van de Waddenzee te verbeteren. Opdrachtgevers van de Beheerautoriteit zijn de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Waterstaat en de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland.

19.B **Water: Uitvoeringsregeling kleine pleziervaart (C-agenda NLG 19-04-2021)**

De uitvoeringsregeling beoogt een bijdrage te leveren aan het oplossen van knelpunten in het netwerk voor de kleinere pleziervaart. Meer bruggen en duikers kunnen hierdoor doorvaarbaar gemaakt worden. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het versterken van de positie van de Provincie Noord-Holland als belangrijke watersportprovincie.

19.c **Water: Brief aan PS van kopgroep NOVI (C-agenda NLG 19-04-2021)**

19.d **Water: Brief GS inzake participatie en communicatie Ambitieprogramma ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn Amsterdam (C-agenda NLG 19-04-2021)**

19.e **Water: Aanwijsbesluit zwemlocaties 2021 (C-agenda NLG 19-04-2021)**

Gedeputeerde Staten wijzen jaarlijks zwemlocaties in oppervlaktewater aan. Hierbij wordt rekening gehouden met het te verwachten aantal zwemmers, de kwaliteit van het water en de veiligheid van de zwemlocaties. Voor

zwemseizoen 2021 worden 153 locaties aangewezen. Ten opzichte van 2020 zijn er 2 nieuwe locaties. Dit zijn de locaties Uitdam Noord en Hemmeland Strand 4 in Waterland.

20 **C-agenda Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn**

20.a **Recreatie: Open brief OR Recreatie Midden Nederland (C-agenda NLG 19-04-2021)**

20.b **Landbouw: Brief schoon schip in Polder Waard Nieuwland (C-agenda NLG 19-04-2021)**

20.c **Landbouw: Wijziging subsidieplafond 2020 POP3-Noord-Holland onderdeel Jonge landbouwers (C-agenda NLG 19-04-2021)**

GS hebben het subsidieplafond voor de openstelling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) onderdeel Jonge landbouwers uit 2020 gewijzigd van € 40.000,- naar € 265.000,-. Door deze verhoging kan aan alle positief beoordeelde aanvragen subsidie worden verleend.

20.d **Recreatie: Brief Voortgang proces toekomstige samenwerking Recreatieschappen (C-agenda NLG 19-04-2021)**

21 **C-agenda Algemeen**

21.a **MRA: Maandelijks MRA Raads en Statenleden Bericht - editie 47 (C-agenda EFB en M&B 22-3-2021 en RWK en NLG 19-4-2021)**

21.b **Alle commissies: Brief GS aan PS inz. Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek (C-agenda van alle commissies in april)**

Met dit besluit wordt de samenwerking met de regio Gooi en Vechtstreek bestuurlijk bevestigd. Daarmee zetten regio en de provincie een stap verder in het traject van het meer regionaal werken. In deze regionale samenwerkingsagenda (RSA) stellen Regio en provincie bepaalde thema's centraal zoals benoemd in bijvoorbeeld het provinciale coalitieakkoord en de eigen Gooi en Vechtstreek agenda. We onderschrijven hiermee dat we de benoemde thema's belangrijk vinden, en hierop (intensiever) gaan Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en Regio Gooi en Vechtstreek samenwerken. Daarnaast verstevigt het de samenwerking. In de RSA zijn onderwerpen opgenomen die zonder de betrokkenheid van de provincie niet of

minder goed van de grond komen. De RSA is daarmee in feite een concretisering van afspraken die we met de regio hebben gemaakt over de uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie. Hierin is de RSA benoemd als instrument.

21.c **(heel PS) Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 48 (alle commissies april 2021)**

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
1	CDA		Rommel	Stikstof	**Pagina.5** Kan een stikstof verkoper zelf bepalen aan wie hij stikstof verkoopt? – Hoe staat dit in relatie tot het RSRS systeem en de prioritering die nog wordt uitgedacht? –Wanneer loopt een transactie wel via het RSRS en wanneer niet? –Wordt ten allen tijde bijgehouden vanuit welke sector de stikstof wordt aangeboden zodat alle transacties voor die sector worden meegenomen? **P.5–b tweede alinea,** Hier worden een aantal manieren van stikstofreductie en stikstofclaims benoemd. Gaat u deze voorbeelden meenemen bij de prioritering? Wanneer staat prioritering op agenda PS? ––U heeft het er in deze alinea over dat partijen stikstofruimte willen borgen. Wat bedoelt u in dit kader met het woord borgen? Kunnen zij ruimte reserveren? Hebben zij dan eerste recht bij uitgifte?	**Pagina 5** De vraag goed interpreterend (iemand verkoopt geen stikstof) is het antwoord bevestigend. Iemand kan zelf besluiten een activiteit aan te passen of te beëindigen, waardoor er ruimte ontstaat voor anderen. Een vergunning moet na afspraken tussen saldogever en – nemer wel door een bevoegd gezag worden aangepast dan wel ingetrokken. 'Voor de poort' van het systeem kunnen stakeholders zelf 'zaken' doen. Daarvoor is geen andere toestemming nodig dan zojuist aangegeven. Bevoegde gezagen sturen hier zelf op als zij de actor zijn (vrijmaken van ruimte door bronmaatregelen of vrijgevallen ruimte plaatsen). Private partijen kunnen gebruik maken van het systeem door tussenkomst van het bevoegd gezag (doelenbanken). Wanneer er na een externe saldering door twee private partijen ruimte vrijvalt, zal deze door het

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					P.6 U heeft het over inzetten van ruimtelijke instrumenten om stikstofuitstoot terug te brengen. Wat bedoelt u hiermee? Kunt u voorbeelden geven? P.7 – U benoemt dat er een vrijstelling kan gelden van de vergunningsplicht voor bouwactiviteiten, na ecologische toets en intern salderen. Wat bedoelt u hiermee precies? Wanneer kan die vrijstelling gelden? p.8 U geeft aan dat u een Agrarische kaart gaat opstellen. Wat voor status krijgen de gebieden waar landbouw centraal staat? P9. Binnenscheepvaart. Heeft u al meer informatie over uitkomsten van een onderzoek naar stikstofuitstoot van binnenscheepvaart? P9. U zegt dat het ontbreken van samenhang tussen natuur, landbouw en industrie de stikstofaanpak in de weg	bevoegd gezag in de microdepositiebank van het systeem worden geregistreerd zodat deze restruimte ten goede kan komen aan andere projecten. Noord-Holland heeft dat bij het maken van het systeem bepleit. **P.5-b tweede alinea** Ja In juni 2021 bij de aanpassing van de beleidsregels in verband met de gewenste ontwikkeling van de stikstofdepositiebank (voorheen: RSRS) Met borgen wordt bedoeld dat de depositieruimte beschikbaar blijft voor economische ontwikkelingen waaronder ook woningbouw. De wijze van beschikbaarstelling is nog onderwerp van overleg in IPO-verband en binnen het college van GS. **P.6** Het maken van een agrarische kaart van Noord-Holland kan leiden tot inzichten die vervolgens worden betrokken in

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					staat. Kunt u dat toelichten? Hoe komt u aan de conclusie dat de samenhang ontbreekt? p.2 Wie controleert de staat van instandhouding van N2000 gebieden? P 4 Klopt het dat bronmaatregelen vaak een stikstofreductie veroorzaken op meerdere hexagonen en meerdere N2000 gebieden? Hoe gaat u berekenen waar reductie van stikstof het meest effect heeft? Gaat u die kennis delen en zo ja met wie? Hoe gaat GS ervoor zorgen dat de financiële middelen worden ingezet waar ze het meest efficient zijn? Pagina 7 Om meer inzicht te krijgen in de gevolgen nemen wij een voorbeeld uit de tabel. In de Eilandspolder moet de landbouw 3	omgevingsplannen of de omgevingsverordening. Inzet van het beschikbare grondinstrumentarium, zoals herverkaveling/kavelruil is in dat kader niet uitgesloten. **P.7** De regering werkt aan een AMvB waarin een vrijstelling voor bouwactiviteiten wordt voorzien. Deze treedt naar verwachting op 1 juli 2021 in werking. **P.8** Dat is onderwerp van gesprek met de sector zelf. **P9**. Wij verwachten dat in het tweede kwartaal van dit jaar te hebben. **P9**. Kwetsbare gebieden in onze provincie zijn gebaat bij een integrale aanpak van beleidsvraagstukken en problemen. Dat gaat ook op voor de belanghebbenden, die in die gebieden activiteiten ontplooien. Noord-Holland heeft een complexe configuratie. Allerlei interfererende functies liggen vlak

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					maal 123 mol reduceren volgens het overzicht. Hoeveel agrarische bedrijven zouden er moeten verdwijnen voor een reductie van 3 maal 123 mol? Hoeveel landbouwbedrijven zijn er rond de eilandspolder? Als er bedrijven verdwijnen wat gebeurd er dan met de grond rond de eilandspolder? Kunt u daar opties voor omschrijven? **Algemene vragen Stikstofstrategie:** N-2000 dient volgens de uitgangspunten niet alleen getoetst te worden op ecologische waarden, maar ook op economische, cultuurhistorische en sociale waarden. Hoe wordt dit meegenomen in het plan van aanpak? Wat is uiteindelijk het uitgangspunt, de gunstige staat van instandhouding of de KDW? In Noord-Holland is verhoudingsgewijs veel akkerbouw en minder veeteelt dan in andere provincies. Volgens circulaire landbouw is er bemesting uit regio nodig om gronden vruchtbaar te houden. Hoe	naast elkaar. Schiphol boven ons hoofd, de haven naast de deur, grote woningbouwopgaven (3 x de voorraad van Haarlem) tussen de fijnmazige wegenstructuur en de kwetsbare natuurgebieden in. Synergie is noodzakelijk. De Commissie Remkes komt tot die conclusie en met het onderschrijven daarvan spreken wij vooral de wens uit om in de uitvoering van onze strategie te bevorderen dat wij opgaven zoveel mogelijk aan elkaar verbinden. Dat is de reden om de aanpak van het provinciale regiebureau NNN te verbinden aan de stikstofopgave en vice versa bijvoorbeeld. **P.2** Dat wordt landelijk gecontroleerd mede op basis van gegevens aangeleverd door provincies. Voortouwnemers (provincies, RWS en defensie) stemmen hierover af met het ministerie van LNV.

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					wordt ervoor gezorgd dat er voldoende vee blijft in de provincie om gronden te bemesten? Bedrijven kunnen sturen op N-emissie maar dat brengt vaak wel hoge kosten met zich mee. Als de berekenings modellen van Aerius steeds veranderen zijn de uitkomsten van depositie op N2000 gebied steeds verschillend. Hoe wordt hiermee omgegaan? Hoe krijgen bedrijven zekerheid dat hun inzet ook daadwerkelijk resultaat oplevert op de lange termijn? Wanneer en op welke manier komt er zekerheid voor bedrijven met PAS-melding?	**P 4** Dat hangt van de aard en omvang van de maatregelen af, maar in algemene zin klopt dat. Bronmaatregelen kunnen zeer divers zijn waardoor de effecten zowel klein als groot kunnen zijn. De depositiehoogte van een bron is mede bepalend voor de spreiding en afstand die deposities afleggen. Bij een stal is dat bijvoorbeeld 5 meter in de industrie kan het gaan om een schoorsteen van 25 meter. Het effect van de bronmaatregelen wordt berekend met het model Aerius. Aerius geeft aan hoeveel stikstofreductie er plaats vindt op welk hexagoon. Vervolgens is de vraag hoeveel een bepaalde stikstofreductie bijdraagt aan de doelen van een gebied. Dit hangt af van de mate van overschrijding die plaats vindt op een hexagoon (het verschil tussen de achtergronddepositie en de kritische depositiewaarde; KDW). Hexagonen met een lage overschrijding zijn snel onder de

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						KDW te brengen. Hexagonen met een hoge overschrijding hebben een grotere urgentie vanuit natuuroogpunt, maar vergen een grotere inspanning. In de praktijk zullen we ook kansen moeten pakken waar ze zich voordoen. Het voordeel van de gebiedsgerichte benadering daarbij is dat op dat schaalniveau de best passende aanpak gekozen kan worden. In de gebiedsgerichte aanpak is dit basismateriaal om mee te werken. Delen met partners in die aanpak is daarmee wenselijk voor zover privacy-aspecten hierin geen beletselen met zich meebrengen. Door een gebiedsgerichte aanpak in combinatie met de aanpak van het NNN uit te voeren is dergelijk maatwerk mogelijk. Verder trachten wij maximaal te bevorderen dat het Rijk generiek voldoende maatregelen neemt waarvan alle provincies baat hebben.

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						Pagina 7 De bijdrage die de landbouw moet leveren bestaat uit reductie door autonome ontwikkeling, door maatregelen op landelijk niveau, op provincie-breed niveau en op gebiedsniveau. Daarbij kan het gaan om innovatie, om verplaatsing of opheffing. Hoeveel bedrijven er moeten verdwijnen hangt dus af van welke andere maatregelen de sector neemt en op welke locatie die maatregelen genomen worden (afstand tot het natuurgebied). Het gaat om een totaal van 253 landbouw bedrijven die iets doen met fokken en houden van paarden/schapen en overige dieren/melkveehouderijen/ opfokken van jongvee voor de melkveehouderij. Analyse gaat over de Eilandspolder inclusief een zone van een km rondom Daar waar de grond begrensd is als NNN, wordt NNN gerealiseerd. Verder kunt u denken aan bijvoorbeeld het verkopen van de

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						grond aan andere boeren in het gebied, zodat deze bedrijven kunnen extensiveren. **Algemene vragen Stikstofstrategie**: Dit is onderdeel van de inrichtingsplannen die in het kader van de gebiedsprocessen worden opgesteld en komt tevens terug in de gebiedsplannen die in de Wsn worden opgesteld. Beide: de VHR toetst op een gunstige staat van instandhouding. De Wsn toetst op het aantal hectares dat een stikstofdepositie heeft onder de KDW. Uit de cijfers van CBS blijkt dat er in Noord-Holland in ieder geval vanaf 1994 meer mest wordt aangevoerd dan afgevoerd. Van belang is dat de in Noord-Holland geproduceerde mest ook in onze provincie wordt afgezet, zodat de kringloop op regionaal niveau kan worden gesloten. In de Voedselvisie is kringlooplandbouw één van de doelen waarop

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						wordt ingezet. Onderdeel daarvan is het in kaart brengen van reststromen, zoals mest, en partijen met elkaar te verbinden om de kringloop op regionaal niveau te bevorderen. De aanname dat de berekeningsmodellen steeds veranderen is onjuist. Wel kunnen er wijzigingen worden doorgevoerd aan de inputkant van een rekenmodel. Zoals het aanpassen van kentallen die in het rekenmodel gebruikt worden. In de meeste gevallen gaat het dan om een aanscherping van de gebruikte kentallen. Deze aanscherpingen komen tot stand door onderzoek. Aan de voorbereiding van de legalisering van de PAS-melders wordt op dit moment in alle provincies gewerkt. De minister heeft zich daarvoor garant gesteld bij de bespreking van de Wsn in de Tweede Kamer. Op 6 november 2020 hebben de circa 3.500 PAS-melders in heel het land een brief ontvangen met het

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						verzoek om – als zij voor legalisatie in aanmerking willen komen – uiterlijk 31 januari 2021 de daarvoor benodigde bewijsstukken aan te leveren. Inmiddels is de uiterste datum op verzoek van de melders verruimd naar 30 april 2021 (dit is overigens geen fatale termijn; ook nadien worden melders nog geholpen). Voor de daadwerkelijke legalisatie moet stikstofruimte beschikbaar moet zijn, afkomstig uit de ontwikkelreserve. De ontwikkelreserve wordt gevuld met de restruimte van de saneringsregeling varkenshouderijen (SRV), de gerichte opkoop en de landelijke beëindigingsregeling (bronmaatregelen). Totdat deze ruimte beschikbaar komt wordt eerst gewerkt aan het verifiëren van de PAS-melders, zodat kan worden bepaald of daadwerkelijk inzet van ontwikkelruimte nodig is. Daarnaast worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de vergunningverlening zal worden uitgevoerd.

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						Er is tot nu toe geen concreet tijdspad afgesproken.
2	SP		Rommel	Stikstof – Olam	In de radio-uitzending van Pointer van 11 april 2021 was het onderwerp 'Nieuw stikstof-infarct op komst' te horen[1]. In het programma ging het ook uitgebreid over Olam in Koog aan de Zaan. Natuurlijk weten we al dat Olam geen natuurvergunning kan krijgen omdat er na 1994 en 1996 geen nieuwe vergunningen voor het bedrijf zijn afgegeven. Er komt nu mogelijk een omgevingsvergunning milieu, die oude vergunningen moet vervangen. Sedert 31 maart 2021 ligt die ter inzage. De hinderwetvergunning van 1994 vermeldt dat Olam 502.000 kg stikstof (ammoniak) zou mogen uitstoten. Volgens de ter inzage liggende omgevingsvergunning milieu zou Olam 80.000 kg ammoniak per jaar mogen uitstoten. Een natuurvergunning zou - conform het arrest De Logt van januari 2021- niet hoeven, omdat Olam zich baseert op de Hinderwetvergunning van juli 1994. Hoogleraar Chris Backes stelt in de uitzending van Pointer van 11 april dat Olam mogelijk wél een natuurvergunning nodig heeft omdat de Hinderwetvergunning is afgegeven ná de invoering van de Vogelrichtlijn van 10 juni 1994. Bij12 stelt: "Voor de VR-data geldt dat de verplichtingen van	Algemeen In de Hinderwetvergunning van 1994 van Olam is bepaald wat de maximale productie en samenstelling van het product mag zijn. Daaruit heeft Olam berekend welke jaarvracht voor ammoniak (NH3) geldt. Dit is van belang voor de referentiesituatie in het kader van de Wet natuurbescherming. In het kader van de Wet natuurbescherming worden jaarvrachten berekend en, voor zover een natuurvergunning aan de orde is, in de vergunning opgenomen. Gedeputeerde staten van Noord-Holland zijn bevoegd gezag Wet natuurbescherming. In het Besluit Milieu (omgevingsvergunning milieu en Besluit maatwerk ammoniak) wordt o.a. een emissienorm voor ammoniak opgenomen. In die besluiten wordt geen jaarvracht opgenomen. Burgemeester en

[1] https://www.nporadio1.nl/pointer/onderwerpen/75028-2021-04-11-nieuw-stikstof-infarct-op-komst

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					art. 6 HR pas ingingen op 10 *juni 1994*; om deze reden dient de 'referentiedatum' voor vergunningverlening voor de VR-besluiten die ouder zijn dan die datum aangepast te worden naar 10 juni 1994."**Vragen:** 1. Moet er voor Olam inderdaad - conform het gestelde van Bij12 en de uitspraken van Chris Backes - een natuurvergunning worden afgegeven? Zo nee, kunt u dit nog eens duidelijk uiteenzetten aan de hand van het gestelde door Bij12 en het Logtsebaanarrest? 2. Moet deze natuurvergunning gebaseerd zijn op de Vogelrichtlijn van 10 juni 1994, zoals Chris Backes in de Pointer-uitzending stelt? Kunt u ons de betreffende tekst in de Vogelrichtlijn van 10 juni 1994 zenden? 3. Hoeveel ammoniak zou Olam, indien inderdaad een natuurvergunning noodzakelijk is, per jaar maximaal mogen uitstoten? Een en ander graag in kg/jaarvracht. 4. Bestaat de mogelijkheid dat Olam, indien de BBT(+) nog dit jaar worden toegepast, aan de voorwaarden voor een natuurvergunning kan voldoen? Hierbij graag een uitleg.	wethouders van Zaanstad zijn bevoegd gezag voor het besluit Milieu. 1. Er wordt geen natuurvergunning op grond van de Wet natuurbescherming aan Olam afgegeven. Met de door u aangehaalde uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) van 20 januari 2021 is namelijk vast komen te staan dat er op grond van artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming (Wnb) geen vergunningplicht is als op grond van objectieve gegevens is uitgesloten dat een project significante effecten heeft. Dat is het geval als de wijziging van een project niet tot een toename van effecten leidt ten opzichte de referentiesituatie. Dit is intern salderen. De referentiesituatie wordt ontleend aan een natuurvergunning of een milieutoestemming die gold op de referentiedatum. De referentiedatum wordt bepaald door het moment waarop de verplichtingen uit de Europese Vogelrichtlijn of - Habitatrichtlijn gingen gelden. De referentiedatum kan per

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					5. Hoeveel stikstof en ammoniak kunnen de natuurgebieden Polder Westzaan, Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder en Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske maximaal hebben? Welke hoeveelheid stikstof en ammoniak, afkomstig van Olam, komt er - na het ingaan van de omgevingsvergunning die nu ter inzage ligt - als depositie op de afzonderlijke Natura 2000- gebieden terecht? Maakt de hoeveelheid stikstof en ammoniak die Olam straks zal uitstoten dat de genoemde Natura 2000- gebieden er nog meer op achteruit gaan?	gebied verschillen en sommige gebieden zijn Vogelrichtlijn- én Habitatrichtlijngebied en kennen dus twee data. De meest voorkomende datum is 10 juni 1994 of 24 maart 2000 voor de Vogelrichtlijn-gebieden en 7 december 2004 voor Habitatrichtlijngebieden. Bij intern salderen wordt een voorgenomen wijziging of uitbreiding vergeleken met de vergunde situatie in de referentiesituatie. Als een toename van effecten kan worden uitgesloten, is er dus geen vergunningplicht. In r.o. 17.2 van de uitspraak Logtsebaan wordt in de eerste alinea het volgende aangegeven: “Het is vaste rechtspraak van de Afdeling dat voor de vraag of de wijziging of uitbreiding van een bestaand project significante gevolgen kan hebben, een vergelijking wordt gemaakt van de gevolgen van het bestaande project in de referentiesituatie en de gevolgen van het project na wijziging of uitbreiding. De referentiesituatie wordt ontleend aan de geldende natuurvergunning of, bij het ontbreken daarvan, aan de

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						milieutoestemming die gold op de referentiedatum (dat is het moment waarop artikel 6 van de Habitatrichtlijn van toepassing werd voor het betrokken Natura 2000-gebied), tenzij nadien een milieutoestemming is verleend voor een activiteit met minder gevolgen. Dan geldt die toestemming als referentiesituatie. Een referentiesituatie kan niet worden ontleend aan een natuurvergunning of milieutoestemming die is vervallen of geëxpireerd." In het geval van Olam is de situatie vergeleken met de vergunning van 19 juli 1994. De Hinderwetvergunning die gold op 10 juni 1994 kon in de archieven niet worden terug gevonden. De vergunning van 19 juli 1994 betrof echter een revisievergunning. Daarmee staat vast dat er op 10 juni 1994 wel degelijk een Hinderwetvergunning heeft gegolden. Anders kan er immers geen sprake zijn van een revisievergunning. Uit de aanvraag van Olam bleek bovendien dat de vergunde ruimte uit de vergunning van 19 juli 1994 helemaal niet volledig wordt benut. Er is sprake van een enorme afname van de jaarvracht ten

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						opzichte van de vergunde situatie die als referentiesituatie is gebruikt. Om die reden is de vergunning uit 1994 als referentiesituatie in het ontwerpbesluit geaccepteerd. 2. De bepalingen uit de Vogelrichtlijn zijn omgezet in nationaal recht. Dat is bij ons de Wet natuurbescherming. Een natuurvergunning wordt gebaseerd op de Wet natuurbescherming en niet rechtstreeks op de Vogelrichtlijn. De tekst van de Vogelrichtlijn kunt u vinden via deze link: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:NL:PDF of via de site van BIJ12: https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natuurwetten-en-regelgeving/europese-richtlijnen-en-verdragen/vogel-en-habitatrichtlijn/. De natuurvergunning wordt niet op de Vogelrichtlijn gebaseerd. Bij het afgeven van een natuurvergunning wordt rekening gehouden met de vergunde situatie op de referentiedatum. De referentiedatum wordt bepaald door het moment waarop de

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	Partij en indiener	Punt	GS	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						verplichtingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn gingen gelden. Zie ook het antwoord bij vraag 1 met uitleg over de referentiedatum en referentiesituatie. 3. Voor ons standpunt over de vergunningplicht verwijzen wij naar het antwoord op vraag 1. In de aanvraag en ontwerpvergunning op grond van de Wet natuurbescherming werd voor de beoogde situatie uitgegaan van een totale jaarvracht van maximaal 80.764 kg NH3/jaar en 60.843 kg NOx/jaar. Nu er geen natuurvergunning wordt afgegeven is het Besluit Milieu bepalend voor de maximaal toegestane emissienorm of jaarvracht. 4. Voor ons standpunt over de vergunningplicht verwijzen wij naar het antwoord op vraag 1. De verplichting om BBT-maatregelen uit te voeren en daaraan te voldoen vloeit voort uit milieuregelgeving. Voor Olam is het college van burgemeester en wethouders van Zaanstad bevoegd gezag. In de aangevraagde situatie voor de

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						natuurvergunning werd rekening gehouden met de uitvoering van de BBT-maatregelen. Inmiddels is het Besluit Milieu voor Olam naar aanleiding van zienswijzen en voortschrijdend inzicht aangescherpt. In 2021 maakt Olam een forse stap voorwaarts door de toevoeging van een naverbrander en een DeNOx installatie. Voor deze afgassen geldt dat deze na in gebruikname van deze installaties voldoen aan de maximale emissienorm van 30 mg/ Nm3. Olam is voornemens om deze installaties in gebruik te nemen in april 2021. Voor de twee laatste ongereinigde afgassen geldt dat Olam uiterlijk in 2024 moet voldoen aan de landelijke emissiegrenswaarden voor ammoniak (30 mg/ Nm3) en daarnaast vluchtige organische stoffen (VOS). Nadat de emissie ammoniak per 2024 voldoet aan normen van de Wet milieubeheer, zal de jaarvracht ammoniak per 2024 verder dalen. De OD NZKG heeft voorgeschreven in het Besluit Milieu dat Olam de emissie van ammoniak permanent moet monitoren. Daarnaast is er een voorschrift opgenomen

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	Partij en indiener	Punt	GS	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						dat normen voor alle emissies van Olam, dus ook voor ammoniak, kunnen worden aangescherpt door de OD NZKG op basis van jaarlijks dan wel continu uitgevoerde metingen, te verrichten door Olam. 5. Er geldt een zogenaamde kritische depositiewaarde (KDW) per habitattype. Er zijn diverse habitattypen in de Natura 2000 gebieden met verschillende KDW's. Er is dus niet 1 waarde aan te geven. De laagste KDW in de genoemde gebieden is 714 mol N/ha/jr voor het habitattype Veenmosrietlanden. Voor veel habitattypen in de genoemde N2000-gebieden geldt dat de achtergronddepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde. Elke toename van stikstofdepositie kan daarom negatieve effecten hebben. Zoals in het antwoord onder vraag 4 al is aangegeven zal de jaarvracht (en daaruit voortvloeiende stikstofdepositie) in de situatie na het afgeven van het nieuwe Besluit Milieu ten opzichte van de huidige toegestane jaarvracht (en depositie) van stikstof vanuit

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						Olam dalen in twee stappen, stap 1 in 2021 en stap 2 uiterlijk in 2024. Dit komt doordat de emissiegrenswaarde voor ammoniak van 30 mg/Nm3 die in het Besluit Milieu is opgenomen, een behoorlijke aanscherping is. Lagere emissies leiden tot minder jaarvracht en minder stikstofdepositie.
3	SP – De Groot		Rommel	Stikstof	**Inleiding:** Op 9 april 2021 berichtte dagblad Trouw dat maatregelen voor natuurherstel meestal geen zin hebben als de neerslag van stikstof nog niet ver is teruggebracht[2]. Het WWF presenteerde met steun van Natuurmonumenten en geschreven door 11 wetenschappers het rapport 'Onderzoek naar een ecologisch noodzakelijke reductiedoelstelling van stikstof'[3]. Minister Schouten heeft vijf miljard euro uitgetrokken voor herstelmaatregelen, waarvan ook een deel bij de provincie Noord-Holland is geland en waar, conform de gebiedsgerichte aanpak,	1. Het rapport is uit eigen beweging opgesteld naar aanleiding van het eindadvies van de Commissie Remkes en gaat niet uitsluitend en alleen over onze provincie, integendeel. Voorts is ons op dit moment niet bekend of het is aangeboden of 'gewoon' gepubliceerd zonder adressering. Het heeft in elk geval ook aandacht gevangen op de landelijke stikstoftafels waar het besproken wordt. Wij vinden het voorbarig om zonder nauwgezette bestudering op zo'n korte termijn een slag in de lucht te slaan over de inhoud van het rapport. Wel menen wij ons te herkennen in een aantal conclusies van het rapport. Rapporten als deze nemen wij serieus nemen

[2] https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/ecologen-zonder-stikstofreductie-geen-natuurherstel~bd3abca4/
[3] https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/stikstofreductie-gaat-te-langzaam-vinden-wetenschappers-hoe-langer-je-wacht-hoe-meer-natuur-je-verliest~bac49388/

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					herstelmaatregelen in Natura 2000-gebieden zijn en worden gerealiseerd. De groep van 11ecologen stelt dat deze vorm van natuurherstel soms zin heeft in natte gebieden, maar in droge gebieden niet. Natuurherstel in droge gebieden kan pas als de uitstoot van stikstof flink is teruggedrongen en tot die tijd smoort bijna iedere poging tot herstel in de enorme hoeveelheden stikstof en ammoniak die er neerdalen. Ook in droge gebieden in Noord-Holland, zoals de diverse Natura 2000-duingebieden en het Goois Natuurreservaat worden herstelmaatregelen conform de gebiedsgerichte aanpak gerealiseerd. [4] **Technische vragen:** 1. In hoeverre klopt het rapport 'Onderzoek naar een ecologisch noodzakelijke reductiedoelstelling van stikstof' als het gaat om de stelling dat maatregelen voor natuurherstel geen zin hebben als de uitstoot van stikstof nog niet fors is teruggedrongen?	en betrekken wij bij de uitvoering van de met u besproken strategie in de gebiedsgerichte aanpak en beheerplannen N2000. 2. Alle volgende vragen over Noord-Holland lopen gezien het antwoord bij vraag 1 ver voor de troepen uit. 3. Zie de antwoorden hiervoor bij 1 en 2. Dat gaat ook op voor de vragen 4, 5 en 6. 7. Wij gaan in onze stikstofstrategie ervan uit om aan te pakken wat nu kan. Ook al is dat onzeker goed. Wij kiezen daarbij zoveel mogelijk voor actie in plaats van onderzoek. Een schip kan niet bestuurd worden als het niet vaart. In dat verband vinden wij het niet verantwoord om nu ‘op onze handen te gaan zitten’. Dat neemt niet weg dat als er gaandeweg inzichten zijn, die ons verdergaand kunnen helpen in effectiviteit en efficiëntie, wij niet zullen nalaten om die te gebruiken.

[4] https://www.wwf.nl/wat-we-doen/actueel/nieuws/rapport-stikstof-terugdringen

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					2. In hoeverre gaat deze stelling op als het gaat om natte (Natura 2000-) gebieden in Noord-Holland? 3. In hoeverre gaat deze stelling op als het gaat om droge (Natura 2000)-gebieden in Noord-Holland? 4. Kunt u aangeven hoeveel de stikstofdepositie moet zijn teruggedrongen alvorens het zin heeft om in Noord-Holland aan natuurherstel te gaan beginnen? 5. Kunt u dit aangeven voor natte (Natura 2000-) gebieden in Noord-Holland? 6. Kunt u dit aangeven voor droge (Natura 2000-) gebieden in Noord-Holland? 7. Is de gebiedsgerichte aanpak ecologisch en economisch zinvol als niet eerst de stikstofdepositie fors is teruggedrongen?	Wij zijn immers vertrokken, maar nog niet gearriveerd. De gebiedsgerichte aanpak stikstof gaat er van uit dat we enerzijds zo veel mogelijk de stikstofdepositie bij de bron aanpakken en anderzijds de natuurgebieden versterken om daarmee de veerkracht te vergroten om stikstofdepositie effecten op de natuur zo klein mogelijk te maken. Het zou onverstandig zijn om te wachten met het nemen van maatregelen in de natuur totdat de depositie veel verder teruggedrongen zou zijn. Natuurlijk wordt er bij de uitvoering van de herstelmaatregelen rekening gehouden met de randvoorwaarden van het ecosysteem waarin wordt ingegrepen. Wij kiezen herstelmaatregelen die passen in de natuurlijke processen van het gebied. En kiezen zeker niet voor maatregelen die onherstelbare ecologische schade teweegbrengen. De ingezette maatregelen en hun effecten worden voortdurend onderzocht door onderzoeksnetwerken waaruit geleerde

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						lessen gedeeld worden met beheerders en overheden.
4	PvdD		Rommel	Stikstof	<u>Doelen in het stikstofdossier</u> 1. Is de benoemde 'sectorale minimaal evenredige bijdrage' zoals genoemd in de voordracht een onderdeel van de Wet Stikstofreductie en natuurverbetering of betreft het hier een bovenwettelijke koppeling van sectoren? 2. Het Rijk legt in Arikel 1.12fa lid 1b op dat het plan van de provincie tijdig moet voldoen aan de omgevingwaarden. Het is aannemelijk dat de provincie geen invloed heeft op de stikstof depositie uit het buitenland. Hoe beoogt de provincie om te voldoen aan de eis bij de uitvoering voor het tijdig voldoen aan de omgevingswaarden? 3. Doelstelling emissiereductie in de Wsn is dat landelijk vóór 2025 tenminste 40% van de hectares met voor stikstofgevoelige habitats in N2000-gebieden onder de KDW moeten worden gebracht. Voor 2030 geldt dit voor tenminste 50% van de hectares en voor	1. Deze verdeling maakt geen onderdeel uit van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. Het staat provincies vrij zelf invulling te geven aan de stikstofreductiedoelstellingen in de op te stellen gebiedsplannen. Overigens zal nog nader overleg plaatsvinden tussen Minister en provincies over de vertaling van de nationale resultaatsverplichtingen naar de provinciale inspanningsverplichtingen ten aanzien van stikstofreductie. 2. Het feit dat de provincie op enkele aspecten, zoals depositie uit het buitenland, geen of zeer beperkte invloed zal hebben, zal onderdeel zijn van de gesprekken met de Minister waarin de nationale doelstelling zal worden omgezet in provinciale doelen. 3. a) De opgelegde doelen gelden voor alle stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden. Zeer stikstofgevoelige gebieden zijn in deze doelen niet prioritair. De uitwerking

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					2035 voor tenminste 74%. Hierbij wordt aangemerkt dat het uitgangspunt [artikel 1.12b] is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor alle stikstof gevoelige habitats moet worden bereikt. Het ene habitat heeft een slechtere staat van instandhouding dan een ander habitat. Los van dat dit landelijke doelen zijn: a) Hoe wordt omgegaan met zeer stikstofgevoelig gebieden. Zijn deze prioritair in de aanpak? Zie o.a. het rapport 'Onderzoek naar een ecologisch noodzakelijke reductiedoelstelling van stikstof', J.W. Erisman Hoogleraar Milieu en Duurzaamheid, L. Vet Hoogleraar Ecologie en V. Wosten van MOBilisation for the Environment: https://www.wwf.nl/globalassets/afbeeldingen/nieuws/nieuws-2021/210408__rapport-stikstof-van-den-burg-et-al.pdf d) in welke N2000-gebieden liggen deze zeer stikstofgevoelige leefgebieden? In welke mate is daar de KDW overschreden?	van de stikstofaanpak, o.a. via de gebiedsplannen, zal wel ingaan op de effecten van de voorgenomen bronmaatregelen en herstelmaatregelen op de zeer stikstofgevoelige gebieden. b) Leefgebieden in N2000 is ander jargon dan habitat(typen). Afhankelijk van de interpretatie van de vraag kan het antwoord geformuleerd worden. Bedoelt de steller inderdaad leefgebieden dan is het antwoord als volgt: t.a.v. van stikstofgevoelig leefgebied geldt dat dit in beperkte mate aanwezig is in N2000 gebieden. Het gaat om het Naardermeer, Oostelijke vechtplassen, Kennemerland zuid en het Noord Hollands duinreservaat. Het leefgebied dat hier wordt aangetroffen kent de kwalificatie gevoelig. Wij hebben geen N2000 gebieden met zeer (stikstof)gevoelige leefgebieden. 4. a) Noord-Holland heeft grotendeels dezelfde gebiedsanalyse gemaakt. In de verdere uitwerking van de stikstofaanpak gaan

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					<u>Gebiedsanalyses</u> *4.* Provincie Friesland heeft gebiedsanalyses gemaakt om een goed beeld te krijgen van de stikstofproblematiek per N2000-gebied, zie: https://www.fryslan.frl/beleidsthemas/stikstof_44481/item/fryslan-stelt-gebiedsanalyses-vast_23342.html. Onderdelen van deze analyses zijn: - de natuurdoelstellingen in het gebied; - de mate waarin de natuur in dit gebied te lijden heeft onder de stikstofdepositie; - waar die stikstof vandaan komt: sectoren, evenals een uitgewerkte verdere onderverdeling daarvan, als ammoniak uit zee door eerder op land uitspoeling mest in oppervlaktewater; en landbouw: stalemissies, mestaanwending. Deze verdere uitwertking maakt een mogelijke aanpak inzichtelijk; - wat raakvlakken zijn met andere beleidsopgaven in het betreffende gebied en of deze gezamenlijk kunnen worden aangepakt; - maar vooral ook wat op hoofdlijn de	wij nog een stap verder, door bijvoorbeeld te inventariseren wat de bijdrage aan stikstofreductie is van andere beleidsopgaven in het betreffende gebied. U noemt terecht dat de belangrijkste vraag is aan welke knoppen er gedraaid kan worden. Dit is altijd een samenspel van lokale bronnen en de stikstofdeken. De vraag “wat de belangrijkste lokale bron is” is daarom in onze ogen minder relevant. Dit kan onbedoeld de focus leggen op één van meerdere bronnen, terwijl één bron nooit de volledige stikstofopgave vormt. b) Ammoniak uit zee zorgt voor depositie in alle 12 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in Noord-Holland en wordt als een aparte sector in de statenvoordracht genoemd. Op dit moment is nog niet goed te verklaren waar ammoniak uit zee precies door ontstaat. Het RIVM doet nader onderzoek. Voorheen werd gedacht dat de depositie die AERIUS beschrijft als ‘ammoniak uit zee’ daadwerkelijk ammoniak uit het zeewater en/of ammoniakproductie door algenbloei/-sterfte in zee betreft. Daarbij was de gedachte dat de hoge nutriëntenrijkdom (voornamelijk

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					knoppen zijn waaraan gedraaid kan worden om het stikstofvraagstuk op te lossen. Waaruit een conclusie volgt. Conclusie van het N2000-gebied Ameland is bijv. dat de belangrijkste lokale bron landbouw is, en ammoniak vooral vrijkomt uit stallen en bij bemesten van het land. a) Heeft provincie Noord-Holland een zelfde gebiedsanalyse per N2000-gebied, incl. mogelijke aanpak op hoofdlijnen, waarover vervolgens een politiek debat kan worden gevoerd? Zo nee, welke elementen ontbreken in de NH gebiedsanalyses? b) Friesland noemt dat *"Binnen de categorie 'overige depositie'- 11 tot 29% - er vooral sprake is van ammoniak uit zee. Deze emissie wordt toegeschreven aan ammoniak, dat via rivierwater vanuit het vaste land in zee terecht komt. Waarschijnlijk is het afkomstig van uitspeoeling van landbouwgronden."* Kan dit ook een bron zijn op bijv. Texel? c) Hoeveel kunstmest wordt gebruikt in Noord-Holland en hoeveel emissie van stikstof veroorzaakt dit in Natura2000-	stikstof) in zee mogelijk voornamelijk werd veroorzaakt door uitspoeling van stikstof vanuit landbouwgebieden via rivierwater naar zee. Recenter is echter het inzicht ontstaan dat de hoeveelheid stikstof die van zee komt wel eens (veel) kleiner zou kunnen zijn dan eerder gedacht. Het RIVM onderzoekt momenteel de mate van en de oorzaken van 'stikstof uit/van zee'. c) In 2018 werd in Noord-Holland de volgende hoeveelheid kunstmest gebruikt door de akkerbouw- en melkveesector: 2018 | Stikstof | Fosfaat Akkerbouw | 139 N per ha | 12 kg P205 per ha Melkvee | 125 kg N per ha | 1 kg P205 per ha

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					gebieden? d) Hoeveel drijfmest uit andere provincies, als varkensmest uit Brabant, wordt in Noord-Holland uitgereden? Is dit toegestaan? Wat zijn de regels? Wordt er op gehandaafd? *5.* De voordracht spreekt over het geen invloed hebben op uitstoot vanaf zeescheepvaart en het buitenland. a. Toch beschrijft spoort 1 lobby voor Brusselse besluitvorming die gunstig is voor Noord-Holland. Wordt hier de aanpak van Stikstof uit het buitenland bedoeld? Of versobering van N2K regelgeving, zodat minder natuur beschermd hoeft te worden? b. welke acties gaat de provincie ondernemen tot vermindering van Ammoniak van zee? <u>Oude stikstofrechten bedrijven</u> 6. De casus Olam Cacao heeft laten zien dat grote hoeveelheden onvergunde stikstofuitstoot is. a. In hoeverre is de ammoniakuitstoot van Olan meegenomen in de 5% industrie van de Kalverpolder?	De hoeveelheid emissie die hierdoor ontstaat, is niet bekend. d) Dat is niet bekend. Het uitrijden van drijfmest uit andere provincies is toegestaan volgens de bestaande gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat in de mestwetgeving. Hier wordt landelijk op gehandhaafd. 5. a) Voor de internationale zeevaart gelden NOx-normen die zijn vastgelegd in het MARPOL-verdrag van de Internationale Maritiem Organisatie (IMO). In dat verdrag is de Noordzee een van de gebieden die zijn aangewezen als speciaal missiebeheersgebied voor NOx (NOx Emission Control Area; NECA), waar extra strenge eisen gelden. De verwachte daling van de NOx uitstoot van zeescheepvaart is het gevolg van de introductie van schonere scheepsmotoren. Vanaf 2021 moeten nieuwe schepen aan strenge NECA-emissienormen voor NOx

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					b. Is hierbij de 502 ton, 80 ton of 57 ton in meegenomen? c. Is er meer industrie die wél stikstof uitstoten, maar hiervoor nog geen Wnb vergunning hebben en waarbij onduidelijkheid bestaat over bestaande stikstofrechten? <u>Overig</u> *7.* Hoeveel landbouwbedrijven verwacht GS te kunnen opkopen via de landelijke Opkoopregeling en de landelijke Beeindigingsregeling? *8.* GS zet o.a. in op het verduurzamen van stallen, lees technische maatregelen treffen waardoor er minder stikstof zou vrijkomen dan een reguliere stal. a) Kent GS de recente uitspraak van de rechter in Groningen die een 'milieuvriendelijke' koeienstal afwijst? https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/de-rechter-wijst-de-milieuvriendelijke-veestal-af~b272de56/#:~:text=Voor%20het%20eerst%20wijst%20een,uitspraak%20kan%20verstrekkende%20gevolgen%20hebben.&text=B	voldoen die gemiddeld 80% strenger zijn dan voorheen. b) Vooralsnog is niet duidelijk of de invloed van stikstof uit zee inderdaad zo groot is als in eerste instantie gedacht en wat de precieze oorzaak van stikstof uit zee is. Mogelijk (maar niet zeker) heeft het te maken met uitspoeling van stikstof vanuit oppervlaktewater naar zee. De provincie Noord-Holland werkt net als andere provincies, de waterschappen en het Rijk aan het verminderen van het stikstofgehalte in het oppervlaktewater, bijvoorbeeld met de gebiedsgerichte aanpak en met de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water. Bovendien houdt de provincie het onderzoek van het RIVM nauwlettend in de gaten. Mocht het RIVM concluderen dat er een andere oorzaak is, dan kijkt de provincie hoe zij deze bijdrage het meest effectief kan aanpakken. 6. a) De ammoniakuitstoot van Olam Cacao wordt vermeld in de database emissieregistratie.nl. Aerius gebruikt deze gegevens om de bijdrage van de verschillende

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					oerenorganisatie%20LTO%20Nederland%20en%20landbouwminister,deze%20week%20voor%20spoedoverleg%20bijeen. *9.* Hoeveel geld is er beschikbaar in het Omschakelfonds voor boeren die willen extensiveren of omschakelen naar kringlooplandbouw? *10.* Past uitrijden van drijfmest uit andere provincies en het toepassen van kunstmest volgens GS binnen Kringlooplanndbouw? *11.* Wat zijn volgens GS kenmerken van Kringlooplandbouw? *12.* Is een analyse gemaakt wat een omschakeling naar biologische kringloop landbouw in Noord-Holland zou betekenen in verlaging uitstoot van landbouw? *13.* Wat is de inhoudelijke stand van zaken van de gebiedsprocessen, in plaats van procedureel (zie tabel op blz. 10 van de GS-brief)? *14.* Is de ecologisch noodzakelijke reductiedoelstelling van stikstof uitgangspunt iin de gebiedsprocessen? 15. Welke bronmaatregelen worden deze collegeperiode nog genomen, of	sectoren in de depositie te berekenen. De ammoniakuitstoot van OLAM is dus meegenomen in de 5% industrie van de Kalverpolder. Circa 55-60% van de depositie op de Kalverpolder is afkomstig van de voedingsmiddelen industrie, zoals Cargill Cacao, OLAM, Tate & Lyle, Bunge, Duyvis, United biscuits(Verkade). De cijfers zijn van 2017 en de jaarvracht van OLAM bedroeg in 2017 57 ton. b) 502 is de jaarvracht uit de Hinderwetvergunning van juli 1994 80 is de berekende jaarvracht in de ontwerknatuurvergunning. Daarin is nog geen rekening gehouden met de aangescherpte milieuvergunning 57 is de feitelijke jaarvracht uit ca. 2017 Dit jaar wordt overigens een maatregel getroffen waarmee ze met een groot deel van de inrichting voldoen aan de emissienorm NH3. Een ander onderdeel van de inrichting zal daar in 2024 aan voldoen. Daarmee zal de

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					worden alleen Gebiedsprogramma's opgesteld, zie brief GS blz. 10 onderaan en blz. 11 bovenaan, waaruit het laatste is te lezen?	jaarvracht naar beneden gaan en waarschijnlijk onder de feitelijke jaarvracht van 57ton uitkomen. c) Die industrie zal er zijn. Over eventuele onduidelijkheid over bestaande vergunde rechten waaruit depositie afgeleid kan worden, kan geen algemene uitspraak worden gedaan. Per geval zal bekeken moeten worden of er sprake is van bestaande vergunde rechten waar rekening mee gehouden moet worden. 7. Voor de eerste tranche van de Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden is Noord-Holland een budget toegekend van € 6.864.028,-. Met dit bedrag kan de provincie slechts enkele bedrijven opkopen. Bovendien verwachten wij dat slechts enkele bedrijven in onze provincie willen of kunnen voldoen aan de voorwaarden van deze regeling. Zo zijn er slechts enkele bedrijven die voldoen aan de voorwaarde dat het bedrijf gemiddeld meer dan 2 mol/ha/j aan depositie bijdraagt op de stikstofgevoelige

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	Partij en indiener	Punt	GS	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						hexagonen binnen een straal van 10 km rond de locatie. De landelijk beëindigingsregeling is momenteel nog niet opengesteld. Het niet bekend hoeveel bedrijven gebruik zullen maken van deze regeling. 8. Ja. 9. Het Rijk heeft landelijk € 175 miljoen beschikbaar gesteld voor het Omschakelprogramma. Hoeveel hiervan besteed zal worden in Noord-Holland is niet bekend. 10. Ja, maar we spreken wel van een transitie van het voedselsysteem, dat tijd nodig heeft om drijfmest- en kunstmestgebruik steeds verder te reduceren. Vanuit de kringlooplandbouw willen we (rest)stromen – zoals: voer, mest, snijafval, struviet – in kaart brengen en partijen verbinden, zodat kringlopen op een zo laag mogelijk niveau kunnen worden gesloten en we daarmee voedselverspilling voorkomen. Kunstmest

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						bevat fosfaat dat een belangrijke voedingsstof is voor de groei van gewassen. Naast het terugwinnen van fosfaat (een grondstof die eindig is) in de kringloop is ook het produceren van hoogwaardige mest onderdeel van kringlooplandbouw. Bij het streven naar kringlooplandbouw in Nederland met minimale emissies naar het milieu zijn er twee belangrijke ontwikkelingen: nieuwe stalsystemen in de dierhouderij (t.b.v. emissiereductie door o.a. scheiden van feces en urine aan de bron waardoor drijfmest wordt voorkomen) en juiste veldtoepassingen in de tuin- en akkerbouw (b.v. precisielandbouw). In samenwerking met partners uit de agrarische sector, het Nederlands Centrum Mestverwaarding, het ministerie van LNV en vijf provincies start WUR een nieuw onderzoeksprogramma voor de betere benutting van meststromen uit nieuwe stalsystemen: Betere Stal, betere mest, betere oogst. Doel van deze publiek-private samenwerking (PPS) is een sterke en circulaire

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						landbouw die mest ten volle benut als waardevolle voedingsstof voor gewassen en als grondstof voor biogas. Hierdoor kan een forse reductie gerealiseerd worden ten aanzien van kunstmestgebruik, wegspoelen van nutriënten naar oppervlakte- en grondwater en de uitstoot van stikstof en broeikasgassen. Wij volgen deze ontwikkelingen met interesse. 11. Kenmerken van kringlooplandbouw is de integrale benadering van het produceren van voedsel in kringlopen, waarbij schade aan het ecosysteem (water, bodem, lucht) wordt voorkomen en hersteld wordt. Kringlopen van grondstoffen en hulpbronnen zijn daarbij op een zo laag mogelijk – lokaal, nationaal of internationaal – schaalniveau gesloten. Daarbij wordt rekening gehouden met dierenwelzijn. Vanuit de kringloopgedachte is het ook reëel dat wij importeren en ook exporteren wat wij zelf duurzaam kunnen produceren. De transitie van ons voedselpatroon door het consumeren van

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						dierlijke- naar plantaardige eiwitten maakt ook onderdeel uit van kringlooplandbouw. 12. Nee, deze analyse hebben wij niet gemaakt. Vanuit de uitvoeringsagenda Voedselvisie faciliteren wij agrarisch ondernemers die willen omschakelen naar een vorm van regeneratieve landbouw (waaronder natuurinclusieve landbouw, biologische landbouw, agroforestry en agro-ecologie) waarbij zij ook nadenken over het sluiten van hun kringloop op een zo laag mogelijk schaalniveau. Tijdens de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is al aangetoond dat potstallen meer emissie uitstoten dan andere stalsystemen. Dat terwijl juist deze vaste mest uit de potstal een meer positieve invloed heeft op de bodem en de biodiversiteit. De biologische landbouw maakt geen gebruik van chemisch synthetische gewasbeschermingsmiddelen, preventief vaccineren of kunstmest en zorgt daarom op deze onderwerpen voor minder afwenteling op bodem, water en biodiversiteit.

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						13. Het is niet duidelijk wat u bedoeld met de inhoudelijke stand van zaken. De meeste gebiedsprocessen bevinden zich qua stikstof in een verkennende fase. 14. Onze doelen zijn gebaseerd op de KDW per habitattype en de KDW is een maat voor de ecologisch noodzakelijke reductie. 15. Als de mogelijkheid zich voordoet, nemen wij ook bronmaatregelen voordat de gebiedsplannen geheel zijn uitgewerkt. Een goed voorbeeld hiervan is de aankoop van landbouwgrond in Starnmeer (zie https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2021/April_2021/Minder_stikstofneerslag_op_natuurgebied_Wormer_en_Jisperveld).
5	PvdD - Kostic		Olthof	Schone lucht akkoord	1. Wordt ook gedacht hoe bij de uitwerking van de Voedselvisie en stikstofbeleid landbouw ook winst kan worden geboekt op het gebied van luchtkwaliteit (volgens afspraken met PS om problemen	1. Ja. Bij de uitwerking van de voedselvisie gaat het over de doelen die in de Voedselvisie staan beschreven, waaronder regeneratieve landbouw. Regeneratieve landbouw werkt vóór de natuur en draagt bij aan

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					zoveel mogelijk in samenhang aan te pakken)? 2. De provincie zit in sommige themagroepen. Wat voor soort andere actoren zitten in zulke themagroepen? Wie bijvoorbeeld allemaal in themagroep landbouw en wie in industrie? Worden hier ook klimaat- en milieuorganisaties bij betrokken? 3. GS zegt: “Voor de provincie zijn met name de sectorale themagroepen industrie, mobiliteit en mobiele werktuigen van belang, omdat zich hier voor onze provincie de grootste mogelijkheden tot emissiereductie voordoen.” Waarom is dan op p.1 van het Lokaal Uitvoeringsplan “mobiliteit”, “mobiele werktuigen” niet aangekruist? 4. *Thema Houtstook:* De maatregelen voor de provincie liggen met	een gezond ecosysteem. Een gezond ecosysteem zorgt ook voor maatschappelijke diensten, zoals schone lucht. De uitvoering van het stikstofbeleid draagt bij aan verbetering van de luchtkwaliteit omdat de emissie van ammoniak, en daarmee secundair fijnstof, wordt teruggebracht. 2. Er zijn verschillende themagroepen en de samenstelling ervan kan verschillen per themagroep. In het algemeen zijn in de themagroepen met name de medeondertekenaars van het Schone Lucht Akkoord vertegenwoordigd. Dit zijn met derhalve voornamelijk overheden en omgevingsdiensten. Klimaat- en milieuorganisaties zijn niet automatisch rechtstreeks deelnemer bij een themagroep, maar kunnen wel in breder verband worden betrokken bij terugkoppeling en voortgang van de thema’s.

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					name op het vlak van communiceren en stimuleren richting gemeente. Maar ziet de provincie hier ook een rol voor zichzelf in de zin dat zij er in ieder val voor zorgt dat via bijv. eigen PDENH nooit geïnvesteerd wordt in houtstook-geralateerde projecten/bedrijven (zoals pelletkachels)? 5. In 2021 werkt de themagroep Hoogblootgestelde Locaties, waarin ook de provincie zitting heeft, een nadere analyse uit om te komen tot objectieve criteria op basis waarvan hoogblootgestelde locaties kunnen worden geïdentificeerd. Wie zit er verder allemaal precies in die themagroep? 6. ”Gemeenten en provincies maken regionaal en lokaal mogelijk dat toezichthouders/handhavers de kennis m.b.t. effectiviteit van eisen aan emissiearme stallen tot zich	**Themagroep industrie** Provincie Noord-Holland is trekker voor themagroep Industrie. In de themagroep Industrie zijn de volgende actoren betrokken: ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat, provincies, gemeenten en omgevingsdiensten. Binnen de themagroep zelf worden op dit moment geen andere organisaties betrokken. In breder verband worden bij terugkoppeling en voortgang van alle thema’s echter wel meer organisaties betrokken zoals de GGD’s. **Themagroep landbouw** Provincie Noord-Holland neemt geen deel aan de themagroep landbouw omdat de meeste afspraken voor landbouw in het kader van het SLA specifiek van toepassing zijn voor gemeenten vanuit hun verantwoordelijkheid als bevoegd

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					kunnen nemen. Gemeenten en provincies maken daartoe afspraken met toezichthouders/handhavers over deelname aan en/ of organiseren (expert)bijeenkomsten of e-learnings over de effectiviteit van eisen aan emissiearme stallen. Gemeenten en provincies nemen waar mogelijk, regionaal en lokaal maatregelen om handhaving te versterken." a) Wordt daarmee o.a. bedoeld dat de genoemde actoren worden geholpen bij onafhankelijk kennis vergaren over de effectiviteit van de emissiearme stallen, waar op zijn zachtst gezegd grote twijfels over bestaan? En meest recente jurisprudentie wordt meegenomen? Zie artikel in Trouw: https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/de-rechter-wijst-de-milieuvriendelijke-veestal-	gezag. In Noord-Holland zijn geen landbouwinrichtingen gelegen waarvoor de provincie Noord-Holland bevoegd gezag is. In de themagroep landbouw zijn, naast het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, vooral provincies en gemeenten met substantiële emissies uit de landbouw binnen hun grondgebied de deelnemers. 3. De themagroep mobiliteit is de enige themagroep van het SLA die nog niet van start is gegaan. De verwachting is dat deze later dit jaar van start zal gaan. Dan zal ook worden bezien hoe de Provincie Noord-Holland zal deelnemen in deze groep. Voor mobiele werktuigen zitten wij op dit moment weliswaar niet actief in de themagroep, maar zijn wij wel nauw betrokken bij de uitkomsten ervan en reflecteren wij hierop in SLA-verband.

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					af~b272de56/ b) Houdt de provincie ook rekening met die nieuwste inzichten als het gaat om verlenen van landbouw en innovatiesubsidies? 7. Worden ook dierenwelzijnsorganisaties betrokken bij de uitvoering, daar waar enigszins relevant voor welzijn van dieren in Noord-Holland? 8. Wordt in de uitvoering nog gekeken naar de mogelijkheden om bestaande meetinstrumenten, meetpunten, e.d. te verbeteren? En wordt gewerkt aan het op een, centrale plek online duidelijk inzichtelijk maken (ook voor de leek) van alle metingen die worden gedaan? Nu lijkt dat allemaal verspreid over verschillende platforms.	4. Technische vraag en antwoord PvdD Schone Lucht akkoord, uitvoeringsplan 2021: 5. 1. Thema Houtstook (uitvoeringsplan SLA 2021): De maatregelen voor de provincie liggen met name op het vlak van communiceren en stimuleren richting gemeente. Maar ziet de provincie hier ook een rol voor zichzelf in de zin dat zij er in ieder val voor zorgt dat via bijv. eigen PDENH nooit geïnvesteerd wordt in houtstook-geralateerde projecten/bedrijven (zoals pelletkachels)? 6. Antwoord: 7. Houtpellets zijn vrijwel altijd importbiomassa en voor PDENH geldt met het gewijzigde investeringsreglement onder andere een verbod op investeringen waarbij gebruik wordt gemaakt van importbiomassa.

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						8. De eisen die in het gewijzigde investeringsreglement van PDENH zijn opgenomen, zijn van toepassing op alle initiatieven waarbij houtige biomassa wordt gebruikt. Houtpellets vallen daar ook onder. Een bedrijf dat gebruik maakt van houtpellets die zijn gemaakt van hout dat niet aan deze eisen voldoet, is dan uitgesloten van financiering door PDENH. In het investeringsreglement van PDENH zijn geen expliciete uitsluitingscriteria opgenomen voor houtstook-gerelateerde projecten zoals pelletkachels, maar zoals uit bovenstaande op te maken is dit in de praktijk overbodig. 9. Naast de provincie Noord-Holland zijn dit vertegenwoordigers van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, RIVM, Rijkswaterstaat, GGD, ODIJ, provincies Utrecht en Noord-Brabant, gemeenten Haarlem,

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	Partij en indiener	Punt	GS	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						Arnhem, Amsterdam en Rotterdam. Rebel-group is de procesbegeleider. 10. A en B: De PNH verleent subsidies conform landelijke regelgeving en landelijke criteria. De uitspraken van de Raad van State en de consequenties hiervan zullen nauwlettend worden gevolgd. Kennisdeling en opleiding zijn onderwerpen voor het periodiek overleg met de omgevingsdiensten. 11. In het algemeen zijn in de themagroepen met name de medeondertekenaars van het Schone Lucht Akkoord vertegenwoordigd. De initiatiefnemers kunnen desgewenst derden zoals dierenwelzijnsorganisaties inschakelen. Projecten zullen moeten voldoen aan landelijke wet- en regelgeving voor dierenwelzijn. 12. Het RIVM zet hierop in met het Samen Meten programma. Zij zet in op

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
						onderzoek naar de werking en toepassing van de sensoren op de markt, ontsluit de data in een dataportaal, en probeert partijen bij elkaar te brengen. Het doel daarvan is toe te werken naar een meetnet waaraan iedereen kan bijdragen.
	PvdD – Kostic		Olthof		<u>VTH taken</u> Olam Cocoa in Zaanstad J. Vollenbroek van MOBilisation for the Environment noemde in de uitzending van Pointer op 11 april, Radio 1 19.02 uurover de Stikstofvergunning aan Olam Cacao in Zaanstad een nieuwe stikstofcrisis: onduidelijkheid over bestaande stikstofrechten van bedrijven. xxxBedrijven proberen een zo hoog mogelijke referentiesituatie voor te doen. Olam neemt een referentiesituatie van ammoniakuitstoot uit het verleden (jaren 90 van vorige eeuw) om een Wnb-vergunning te onderbouwen. Olam zegt: “Het getal [502.000 kg] is gebaseerd op de emissie behorende bij een bepaalde maximale	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					productiecapaciteit en productportofolio. Specifieke informatie kunnen we niet delen, i.v.m. concurrentiegevoeligheid van de informatie". Natuurexperts kunnen dit getal van 502.000 kg niet reconstrueren op basis van de beschikbare stukken. 1. Klopt het dat veel relevante getallen zwart gelakt zijn in de vergunningaanvraag? 2. De wet eist dat er een heldere aanvraag ligt en dat alle gegevens die leiden tot die 502.000 kg ammoniak op tafel moeten worden gelegd voor de vergunningaanvraag. Heeft de OD als vergunningverlening wel de exacte onderbouwing met alle onderliggende cijfers? 3. Kan de provincie/OD alle gegevens met de commissie delen (zo nodig vertrouwelijk) op basis waarvan men bij de 502.000 kg ammoniak komt en in lekentaal uitleggen hoe het rekensommetje is gemaakt? 4. Zorgt het gereken met niet op daadwerkelijke, realistische emissies	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	Partij en indiener	Punt	GS	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					gebaseerde referentiesituaties (in dit geval van 502.000 kg) mogelijk voor een spanning met natuurdoelen? 5. Hoe is het bedrijf Olam Cocoa nu opgenomen in de gebiedsanalyses stikstof? Van welke emissie van ammoniak is uitgegaan waar het gaat om depositie van het bedrijf in de Kalverpolder? (502 ton ammoniak? 80 ton? 57 ton? 0 ton?) 6. Zijn er nog meer bedrijven in het gebied waar deze 'nieuwe stikstofcrisis' dreigt (onduidelijkbeid bestaande stikstofrechten)? ILT brief over ZZS rapportages Tata Steel https://www.ilent.nl/documenten/zienswijzen/2021/03/10/brief-advies-tata-steel 1. a) Hoe kan het zijn dat er bij Tata nog steeds 2654 ‘ongewone voorvallen’ van emissies naar de buitenlucht op jaarbasis zijn? Was zoiets ook al aan de hand bij de vorige rapportage (2016),of andere	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					rapportages? b) Wist de OD hier eerder van en zo ja, wanneer? Wat werd toen gedaan? c) Welke mogelijkheden ziet de provincie (via OD) om hier beter vinger aan de pols te houden? 2. ILT stelt dat door de niet-reguliere emissies de bekende imissiesniveaus mogelijk een onderschatting zijn van de werkelijkheid. a) Wat heeft dat voor mogelijke extra effecten op milieu en gezondheid? b) Gaat OD van Tata vragen om in het vervolg ook die niet-reguliere emissies mee te nemen in de berekeningen? 3. Tata spreekt van 'bekende emissiepunten' ('gaan maatregelen nemen bij 17 van de 213 bekende emissiepunten'). Er zijn dus ook onbekende emissiepunten. a) Hoe kan het zijn dat er nog onbekende emissies zijn? Wettelijk vereist is in de 5-jaarlijkse rapportage aan te geven bij welke emissiepunten ZZS vrijkomen. b) Kunt u een omschrijving geven van het soort emissiepunten die de onbekende emissies zijn? Is een inschatting te geven	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					welke stoffen daar geëmitteerd worden en in welke hoeveelheden? c) Was er bij de vorige (5-jaarlijkse) ZZS-rapportage van Tata Steel ook al sprake van zo'n situatie, waarbij alleen maatregelen werden getroffen op een klein deel van de bekende emissiepunten? Hoe heeft de OD toen gereageerd? 4. ILT wijst erop dat Tata niet voldoet aan de minimalisatieverplichting. a) Was dat bij de vorige 5-jaarlijkse rapportage (2016) ook het geval? Heeft de OD toen daarop gecontroleerd? 5. ILT Stelt dat de minimalisatieverplichting tenminste de MTR moet onderschrijden en eindigt bij het VR. (Verwaarloosbaar risico). Tata noemt blijkbaar het verwaarloosbaar risico niet. a) Was dit ook al het geval bij 2016 rapportage van Tata en heeft de OD daaraan gedaan? b) Wordt via het Milieuzorgsysteem steeds gewerkt aan een lagere emissie van ZZS? 6. ILT adviseert de vergunde emissie te verminderen tot een realistisch niveau.	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					a) In het Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel zou de actualisatietoets in eerste kwartaal van dit jaar klaar zijn. Wanneer krijgen we die precies te zien? b) De daadwerkelijk aanpassing van de vergunningen op basis van de actualisatietoets lijkt pas ergens in 2022 klaar te zijn. Klopt dat? Welke mogelijkheden zijn er om dat eventueel te versnellen en heeft de OD daar extra geld voor nodig? c) Wordt bij de aanpassing gestart met de vergunningen die de meeste impact hebben op milieu en gezondheid? 7. ILT stelt: “Afhankelijk van het emissiepatroon kan daarbij ook overwogen worden aan de (verminderde) maximale emissie een nadere eis voor de gemiddelde emissie toe te voegen. Daarbij is het van belang een adequaat meetprotocol af te spreken hoe de gemiddelde emissie wordt vastgesteld.” a) Welke stappen onderneemt de OD wat betreft die nadere eis voor de gemiddelde emissie en het afspreken van een adequaat meetprotocol?	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					b) Hoe wordt daarbij geborgd dat de metingen meer recht doen aan de mogelijke impact op de gezondheid en milieu? 8. ILT stelt dat een relatief zwak onderdeel van verspreidingsberekeningen de verspreiding in meteosituaties zonder duidelijke windrichting of variabele windrichting is, waardoor de emissies in de buurt van de bron kunnen blijven hangen. Door de ligging aan zee kan ook het land-zee effect ontstaan. Hierdoor kunnen lokaal verhoogde concentratie luchtverontreiniging ontstaan. Deze zijn van belang voor de blootstelling rond Tata, maar zitten mogelijk niet goed in het berekende jaargemiddelde. a) Welke actie wordt ondernomen om dit effect goed mee te nemen in berekeningen? b) Kunt u schetsen hoe verspreidingsberekeningen worden gedaan? Hoe wordt geborgd dat die (zo) accuraat (mogelijk) zijn? c) Was deze constatering van ILT niet iets waar de OD zich ook eerder bewust van	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					was? Was dit bijv. bij de vorige rapportage niet al bekend? 9. Worden piekconcentraties in de omgeving van Tata niet berekend? Waarom niet? 10. Klopt het dat emissies (in het kader van de emissieregistratie) momenteel min of meer geschat worden? Dat in het geval van bijvoorbeeld de Kooksfabriek 2 een ronde wordt gedaan langs de ovens door een Tata-medewerker samen met een OD medewerker? Hoe gaat zoiets in zijn werk en ziet de OD mogelijkheden voor verbetering? 11. Klopt het wat in het NHD-artikel staat over dat ILT vindt dat de sinterfabriek, waarin ijzererts wordt voorbereid, mogelijk op de verkeerde soort cokes wordt gestookt: namelijk de zelf geproduceerde hoogovencokes, en dat die meer vervuilt dan de soort cokes die volgens ILT zou moeten worden gebruikt? 12. Wordt kankerverwekkend benzeen wel of niet volledig wordt afgevangen? Als het niet volledig wordt afgevangen, wat zijn de mogelijke gevaren voor de gezondheid van	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					de leefomgeving (ook rekening houdende met stapeleffect)? 13. Klopt het dat dat Beryllium niet of onvoldoende wordt gemonitord? 14. Wat is de impact op de gezondheid van mensen en hun leefomgeving door het giftige Beryllium? 15. Volgens de OD NZKG loost Tata kwik in het riool zonder dat het over de benodigde vergunning beschikt. a) Om hoeveel lozing gaat het precies? Wat is de mogelijke impact op milieu en gezondheid door deze lozingen? b) Tata zegt dat de concentratie niet juist gemeten is. Klopt dat? Door wie wordt de concentratie gemeten? c) Om welke vergunning gaat het, en wie is bevoegd gezag voor deze lozing op het riool? 16. Wordt er in de IJmond door iemand ook gemonitord op ZZS en zware metalen in het rioolwater? Door wie en hoe gebeurt dat precies? 17. PS heeft vaak om maximale transparantie en proactieve informatievoorziening gevraagd. Kunnen in	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					het vervolg relevante informatie zoals die van ILT (getekend op 10 maart 2021) eerder naar Statenleden en commissieleden worden gestuurd? Het is nu ochtend 13 april 2021 en wij hebben nog steeds officieel geen stukken voor de VTH-agenda, dus ook de ILT brief niet. <u>Update Uitvoeringsprogramma Tata Steel</u> 18. In het Uitvoeringsprogramma Tata Steel geeft de provincie aan te onderzoeken of we het aspect gezondheid, vooruitlopend op de Omgevingswet, zwaarder kunnen meewegen door ook te anticiperen op de provinciale ambitie om te voldoen aan de WHO-streefwaarden. a) Wanneer krijgen we hier antwoord op? Kan dat voor de nieuwe Omgevingsverordening? 19. Kunt u een update geven van de voortgang van de aanscherping van emissie waarden en geur, geluid en stof? 20. In het programma wordt in het kader van toezicht ook gesproken over innovatie en versterken van het toezicht. Het lijkt erop	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					dat volgens de planning (p. 15) het onderzoek naar de mogelijkheden en de inventarisatie naar haalbaarheid binnenkort voltooid zou moeten zijn. Kunt u daar een update over geven? 21. Kunt u sowieso maandelijks bij de commissiestukken een update geven over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma? 22. Wanneer volgt de wettelijk verplichte aanscherping van vergunning van de pelletfabriek precies? 23. Tata zou na debacle met sinterkoelers bij de Sinterfabriek stofemissie reduceren met de realisatie van een tweede filterinstallatie. Hoe staat het met dit proces? Wanneer wordt het afgerond? <u>Laatste brand bij Tata</u> Op 28 maart rond 14u30 ontstond brand bij Tata, met enorme donkere rookwolken tot gevolg. De veiligheidsregio stuurde rond 15u15 een kort bericht via social media dat er brand was en het advies om ramen-deuren gesloten te houden. Rond 15u30 bleek de veiligheidsregio te weten wat de oorzaak was. De OD stuurde pas rond 16u	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	Partij en indiener	Punt	GS	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					een bericht uit, waaruit bleek dat ze nog geen idee hadden wat de oorzaak was, terwijl de Veiligheidsregio het al wist. Tata was vergeten te communiceren naar OD. De meetstations registreerden geen bijzonderheden. Er stond een Zuidwestenwind. 24. Kunt u stap voor stap in een tijdlijn schetsen hoe en wanneer de OD reageerde en met welke actoren de OD contact heeft gehad die dag (en eventueel erna) over de calamiteit? Wat is daarbij precies besproken/afgesproken? 25. De Veiligheidsregio wist al rond 15u30 wat de oorzaak was en communiceerde dat toen via social media. Waarom zei de OD om 16u dan nog dat de oorzaak onbekend was? Is er überhaupt niet geprobeerd informatie in te winnen bij de Veiligheidsregio of op zijn minst op hun social media te kijken? 26. De OD heeft verantwoordelijkheid voor het milieu en de provincie wil ook gezondheid beter meenemen in het beleid	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					rond VTH. Tata had de OD tijdig moeten betrekken, maar dat gebeurde niet. Heeft de inspecteur van de OD überhaupt iets kunnen registeren toen diegene bij de Tata-locatie aankwam? 27. Is er een mogelijkheid dat de OD bij zulke calamiteiten voor de zekerheid contact opneemt met de Veiligheidsregio om informatie in te winnen, ook gezien CvdK's plaats daarin? 28. Heeft de provincie of de OD proactief gecommuniceerd naar de burgers en volksvertegenwoordigers, behalve een kort bericht op social media? Zo ja, in welke vormen precies? 29. Is de OD of GS door bewoners gecontacteerd met vragen gerelateerd aan de brand en zo ja, heeft de OD al die vragen beantwoord (binnen hoeveel uur/dagen)? 30. Klopt het dat het hier weer ging om een locatie bij de Kooksfabriek 2? Kunt u een duidelijk overzicht geven van alle opvallende incidenten bij die fabriek de laatste 2 jaar (lekkende ovens, branden, etc.)? 31. Heeft de brand zodanige schade toegebracht aan de ovens dat er wellicht nu	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					meer kans is op lekkages en meer vervuiling? Is daar iets over bekend bij OD en heeft de inspecteur daarnaar gekeken? 32. Klopt het dat bij een andere windrichting de rook bijvoorbeeld mensen op het strand of inwoners van Wijk aan Zee had kunnen treffen? Is bekend wat voor gevolgen dat zou hebben voor de luchtkwaliteit en dus burgers? 33. Klopt het dat er een mogelijkheid is dat de emissies bijvoorbeeld tussen meetpunten (Banjaert/Bosweg en Beverwijk Creutzberglaan) door zijn gegaan? Zie ook plaatje hieronder. 34. De volledigheid van de informatie over uitstoot lijkt dus ook afhankelijk van de windrichting (die moet net de 'goede' kant op staan om ervoor te zorgen dat de uitstoot de meetstations bereikt). Maar als de wind net even uit een andere hoek komt, dan wordt er alsnog niet gemeten. Klopt dat?	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					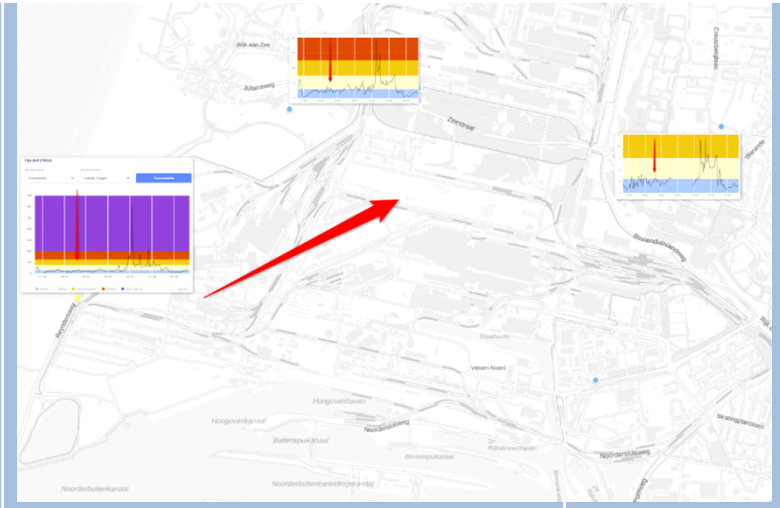 *Foto: Meetpunten en hun gegevens op en rond de dag van de brand.* 35. Welke (technische) mogelijkheden ziet de OD/provincie om de vervuiling meer bij de bron te meten (en dus niet te berekenen), om zo aan meer accurate informatie te komen? <u>Meetpunten algemeen</u> 36. In en rond het IJmondgebied staan zes permanente meetstations waar continu de concentraties van luchtverontreinigende stoffen worden gemeten.	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					Klopt het dat niet op alle meetstations het hele pakket (fijnstof, PAK's, zware metalen) wordt gemeten? Zo ja, waarom is er verschil tussen de meetstations? Wat wordt waar precies gemeten. 37. Meetpunt Reijndersweg staat het dichtst op de problematische Kooksfabriek 2. Klopt het dat daar niet het hele pakket van bovengenoemde stoffen wordt gemeten? 38. Klopt het dat er onderscheid wordt gemaakt tussen officiële juridische meetstations en de rest (bijv. Bosweg eb Reijndersweg)? Waarom en wat betekent dat? 39. Wat zouden de kosten zijn per extra meetpunt? 40. Gaat het RIVM straks iets zeggen over wat alle die gegevens uit de meetpunten tezamen concreet betekenen voor de gezondheid van inwoners? <u>Kooksfabriek 2</u> De Kooksfabriek 2 is een 50 jaar oude fabriek. 41. Tata Steel is momenteel bezig met een inhaalslag op achterstallig onderhoud aan	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	Partij en indiener	Punt	GS	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					de ovenwanden. Klopt het dat ongeveer 50 van de 108 ovens sinds 2008 gereed zijn gemaaakt?. 42. Klopt het dat deze fabriek de grootste bron van H2S emissies is? Welke impact heeft dat mogelijk op de gezondheid van de leefomgeving? 43. Er wordt ook kankerverwekkend benzeen uitgestoten. Hoeveel precies en welke effecten heeft dat op de gezondheid van de leefomgeving? Klopt het dat er geen veilige concentratie benzeen bestaat waaronder geen effecten voorkomen? 44. De verouderde ovens met o.a. lekkende wanden en ovendeuren zijn een bron van ZZS. Hoe lang duurt het nog precies voordat de onderhoud aan de rest van ovens klaar is? Hoe ziet dat tijdspad er precies uit? 45. Als deze verouderde ovens puur theoretisch dit jaar zouden sluiten, hoeveel minder uitstoot van verschillende stoffen (ZZS, fijnstof) zou dat opleveren (eventueel schatting doen)? 46. De provincie heeft toegezegd dat de OD ZZS bij de Kooksfabriek 2 gaat laten meten door een onafhankelijk bureau en dat de	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					GGD hierbij wordt betrokken. Het idee is om metingen aan de bron te gaan doen voorafgaand aan de maatregelen die Tata gaat treffen en na realisatie van de maatregelen. a) Wanneer wordt dit precies uitgevoerd en worden alle meetgegevens constant openbaar gemaakt online? b) Hoe vaak wordt gemeten en welke stoffen? c) Wordt ook hier rekening gehouden met de aanbevelingen van ILT over een adequaat meetprotocol? 47. Klopt het dat het uit het rapport 'historische immissies:' https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/601797001.html blijkt dat de concentraties van PAKs etc. vele malen hoger zijn dichter bij de bron? 48. Kan de OD/provincie ons verzekeren dat de uitstoot van de Kooksfabriek 2 geen gevaar is voor de gezondheid van burgers (ook rekening houdende met stapeleffect)? Kunt u dat onderbouwen? 49. Is er een concreet doel om de uitstoot van de fabriek te verminderen? Wat is dat	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					doel (of doelen) en wanneer is de eerste deadline? Welke mate van vermindering moet bijvoorbeeld over een jaar worden gerealiseerd? <u>RIVM-rapport</u> 50. We hebben begrepen dat het RIVM-rapport naar gezondheid in bezit is van provincie. Klopt dat? Heeft Tata Steel dat ook ontvangen of krijgen ze het nog te zien voor publicatie? En de bewoners? 51. Een advies van ILT is om bij de GGD te vragen naar impact van piekconcentraties op gezondheid in vergelijking met rekenen met jaargemiddelden. Wanneer gaat de OD dit precies doen of komt de antwoord op de vraag die ILT in dit verband stelt terug in het RIVM-rapport? 52. Wanneer kunnen Statenleden precies het rapport inzien? <u>Capaciteit OD's</u> 53. Is een inventarisatie gedaan of er meer middelen voor de OD's nodig zijn om alle taken naar behoren te kunnen uitvoeren, en extra vinger aan de pols te houden bij de grotere en meer problematische bedrijven?	

					Technische vragen NLG 19 april 2021	
nr	**Partij en indiener**	**Punt**	**GS**	**Onderwerp**	**Vraag**	**Antwoord**
					54. Is dat ook gedaan in het kader van de transitie naar de Omgevingswet? Kan in beeld worden gebracht hoeveel extra geld eventueel nodig is?	

Actualiteit Tata Steel, PS 12 april 2021

Beantwoording vooraf gestelde vragen van Statenlid Kostic

Betreft Technische vragen over de brief van de Rijksinspectie ILT over inventarisatie ZZS door Tata Steel https://www.ilent.nl/documenten/zienswijzen/2021/03/10/brief-advies-tata-steel

1. Beschikt Tata over een wettelijk verplicht 'Vermijdings- en reductieprogramma ZZS' (zie art. 2.4 Activiteitenbesluit in samenhang met artikel 2.20 Activiteitenregeling)?

Antwoord 1:
Ja

2. Is de minimalisatieverplichting ZZS art 2.4 lid 2 Activiteitenbesluit geborgd in het milieuzorgsysteem?

Antwoord 2:
Ja

3. Gaan de rapportages van Tata die ILT heeft beoordeeld ook over de eveneens wettelijk verplichte inventarisatie van ZZS-emissies naar water? Tata Steel overtreedt opnieuw milieuregels: loost zonder vergunning kwik in het riool | De Volkskrant

Antwoord 3:
De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILenT) heeft een advies uitgebracht op verzoek van de OD NZKG. Hierbij strekt het advies van de ILenT zich tot de inventarisatie van ZZS-emissies naar lucht. De OD NZKG heeft geconstateerd dat de informatie over de inventarisatie van ZZS die Tata Steel heeft ingediend nog niet volledig is. De OD NZKG heeft Tata Steel gevraagd aanvullende gegevens aan te leveren. De OD NZKG heeft in dit proces voor wat betreft de ZZS-emissies naar water (indirecte lozingen) advies gevraagd bij het waterschap Hoogheemraadschap van Rijnland.

4. Volgens de OD NZKG loost Tata kwik in het riool zonder dat het over de benodigde vergunning beschikt. Volgens een woordvoerder van Tata beschik het bedrijf wel over de juiste vergunning om kwik te lozen.
   a) Beschikt Tata nu wel of niet over de benodigde vergunning voor het lozen van kwik?
   b) Wie is de vergunningverlener? De provincie of het Waterschap?

Antwoord 4:

a) Tata heeft in de aanvraag om een lozingsvergunning (aanvraag Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) in 2001 bij het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) een concentratie voor kwik opgegeven. Deze concentratie was zodanig laag dat er vanuit vergunningverlening geen reden was om in de vergunning een voorschrift voor kwik op te nemen. Bij de huidige ZZS-inventarisatie voor indirecte lozingen is een gemiddelde concentratie voor kwik opgegeven die boven de aangevraagde concentratie ligt uit 2001. Om die reden is er mogelijk wel een concrete waarde voor kwik in de vergunning gerechtvaardigd. De OD NZKG heeft de gegevens van de bemonsteringen van deze stroom opgevraagd aan Tata Steel om de situatie te kunnen beoordelen en te bezien of hier sprake is van een overtreding.

b) De vergunning is in 2003 verleend door het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Door een wetswijziging is bij de inwerktreding van de Waterwet (22 december 2009) de provincie Noord-Holland bevoegd gezag geworden voor de indirecte lozingen. De OD NZKG voert namens de provincie deze taken uit.

5. Heeft de ILT ook een reactie gegeven op deze inventarisatie van ZZS-emissies naar water? Zo nee, gaat de ILT hier nog een reactie op geven?

Antwoord 5:

Zie antwoord op vraag 3. De OD NZKG heeft advies gevraagd aan de ILenT voor het onderdeel ZZS emissies naar lucht. Het advies van IlenT is meegenomen in de brief die de OD NZKG naar Tata Steel heeft gestuurd.

Verslag concept
Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid

Datum commissievergadering	:	19 april 2021
Commissievoorzitter	:	Mw. N.M. van der Waart
Commissie-adviseur	:	Mw. S. Neeskens
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 52 82 / neeskenss@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter		: mw. N.M. van der Waart
Plv. commissiegriffier (ochtend)		: mw. M. van Boheemen
Commissiegriffier (middag)		: mw. S. Neeskens
Leden van de commissie:	50PLUS/PVDO	: --
	CDA	: mw. W. Koning-Hoeve en mw. D.A.J. Dekker (duo-commissielid)
	CU	: M.C.A. Klein en mw. J.K. Hoogendoorn-van der Maarl (duo-commissielid)
	DENK	: E.S.J. Mangal en S. Koyuncu
	D66	: mw. L. Gonggrijp, mw. A.C. Kapitein en mw. A.J.C.E. Strens
	Fractie Baljeu	: --
	FvD	: R.J. Dekker
	GroenLinks	: M.T. Cardol, mw. A. Er, mw. T.K. van Wijnen en mw. R Bwefar (duo-commissielid)
	JA21	: G.H.J. Kohler
	PvdA	: mw. A.A.J. Jellema en G.J. Leerink
	PvdD	: J.P. Hollebeek, I. Kostic en F.A.S. Zoon
	PVV	: R. van Tiggelen (duo-commissielid)
	SP	: E.M.A. Smaling en mw. J.M.E. de Groot (duo-commissielid)
	VVD	: N.A.L. Roosendaal en M.C.N. Mokveld (duo-commissielid)
Gedeputeerden:	C. Loggen (VVD) J. Olthof (PvdA), mw. E. Rommel (VVD) en mw. I. Zaal (D66)	
Afwezig:	Gedeputeerde E. Stigter (GL) en B.G.P. de Wit (VVD)	
Notulist:	mw. F.E. Bijvoet (Moneypenny BV)	

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
3. Inspreekhalfuur
4. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter (Omgevingsdiensten Noord-Holland Noord (NHN) en Flevoland & Gooi en Vechtstreek (FGV)
5. B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

5.a RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond

5.b VTH bij provinciale bedrijven inclusief bijlage TATA/Harsco

5.c Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C naar B-verzoek PvdD)

6. Rondvraag portefeuille dhr. Olthof (Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu) en schorsing voor BOT-overleg, pauze en technische briefing
7. BOT-overleg 80% versie visie recreatie & toerisme
8 Pauze
9 Technische Briefing Groen Kapitaal
10. Rondvraag portefeuille dhr. Loggen (Water, WED, CPMR)
11. A-agenda Natuur

11.a (Stikstof) Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek (A-agenda NLG 19-04-2021)

12. B-agenda Natuur

12.a Natuur: Discussienota kruidenrijk Grasland van ChristenUnie (B-agenda NLG 19-02-2021)

13. Rondvraag portefeuille mw. Rommel (Natuur, Landschap, Grond, Bodemdaling, PAS)
14. B-agenda Landbouw

14.a Discussienota Geitenhouderij Enkhuizen (PvdD)

15. Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)
16. Sluiting
17. C-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

17.a Gezondheid: Ingekomen mail (aan GS, ter kennisname aan PS), Onze dierbare zoon is zojuist door de bedwelmende kankerverwekkende kookslucht richting zijn weer eerste autorijles (Corona).... (C-agenda NLG 19-04-2021)

17.b Beslissing op bezwaar inzake Gevolgen activiteiten Tata Steel

17.c Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C- naar B-verzoek PvdD, zie B-agendapunt 5.c)

17.d Milieu: Ingekomen mail Ontsluiting WFO terrein, Zwaagdijk (C-agenda M&B- leidend - en EFB 22-03-2021 en C-agenda NLG 19-04-2021)

17.e Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Ingekomen mail nieuwsbrief OD NZKG bestuur maart 2021

17.f Ruimte / Milieu - VTH: Wob-besluit inzake Subsidieverstrekking motorcrossterrein (C-agenda RWK (leidend) 19-04-2021 & NLG 19-04-2021)

17.g Leefbaarheid: Ingekomen mail Geen F 35 naar Volkel; wel economische impuls havensteden

17.h Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD IJmond 2-2021

17.i Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD NHN april 2021

18. C-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Programma Aanpak Stikstof (PAS)

18.a Faunabeheerplan: Definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 (C-

agenda NLG 19- 04-2021)
18.b Natuur: Brief spanningen rond het natuurbeleid (C-agenda NLG 19-04-2021)
18.c Natuur: Investeringsbudget Landschapsversterking (C-agenda NLG 19-04-2021)
18.d Mobiliteit / Natuur: Brief Duinstichting gevaarlijke situatie fietspaden door zandverstuiving (C-agenda NLG 19 april & M&B 22 april 2021)
18.e Natuur: Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost (C-agenda NLG 19-04-2021)
18.f Natuur: Optimalisatie begrenzing NNN (C-agenda NLG 19-04-2021)
18.g Natuur: Brief Stichting Behoud Waterland realiseren Natuurdoelen (C-agenda NLG 19-04-2021)
19. C-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comié van de Regio's)
19.a Water: Beheerautoriteit Waddenzee (C-agenda NLG 19-04-2021)
19.b Water: Uitvoeringsregeling kleine pleziervaart (C-agenda NLG 19-04-2021)
19.c Water: Brief aan PS van kopgroep NOVI (C-agenda NLG 19-04-2021)
19.d Water: Aanwijsbesluit zwemlocaties 2021 (C-agenda NLG 19-04-2021)
19.e Water: Brief GS inzake participatie en communicatie Ambitieprogramma ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn Amsterdam (C-agenda NLG 19-04-2021)
19.f Water: Brief opsomming activiteiten Noord-Holland burgerparticipatie aangaande dijkplaatsen (C-agenda NLG 19-04-2021)
20. C-agenda Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn
20.a Recreatie: Open brief OR Recreatie Midden Nederland (C-agenda NLG 19-04-2021)
20.b Landbouw: Brief schoon schip in Polder Waard Nieuwland (C-agenda NLG 19-04-2021)
20.c Landbouw: Wijziging subsidieplafond 2020 POP3-Noord-Holland onderdeel Jonge landbouwers (C-agenda NLG 19-04-2021)
20.d Recreatie: Brief Voortgang proces toekomstige samenwerking Recreatieschappen (C-agenda NLG 19-04-2021)
21. C-agenda Algemeen
21.a MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 47 (C-agenda EFB en M&B 22-3-2021 en RWK en NLG 19-4-2021)
21.b Alle commissies: Brief GS aan PS inz. Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek (C-agenda van alle commissies in april)
21.c (heel PS) Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 48 (alle commissies april 2021)

1. Opening en mededelingen

- De **voorzitter** opent de commissievergadering NLG om 9.30 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom. Vanwege de maatregelen rondom het coronavirus wordt er digitaal vergaderd. Er zijn voldoende Statenleden ingelogd, zodat sprake is van een quorum.
- Tijdens het inspreekhalfuur (agendapunt 3) zal de heer Frank de Wit inspreken namens het Agrarisch Natuurcollectief over de voortgang NNN.
- Voor agendapunt 5.a (RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond) hebben zich vier insprekers aangemeld.
  Bij de behandeling van dit agendapunt zijn mevrouw Elberse (RIVM) en de heer Dückers (Nivel) aanwezig om eventuele vragen te beantwoorden.

Mededelingen voorzitter:

- De commissievergadering wordt live uitgezonden en vindt plaats in MS Teams. Dit vraagt enige discipline. De commissieleden wordt verzocht om hun geluid voortdurend op "mute" te zetten, tenzij zij het woord hebben.
- Voor onderhavige commissievergadering wordt gebruikgemaakt van de spreektijdenregeling naar Amsterdams model "*mond open is tijd lopen*" (zie bijlage). Tijdens het Presidium d.d. 12 april jl. is besloten dat alle commissies deze spreektijdenregeling in ieder geval tot aan het zomerreces hanteren.
- De spreektijd is vastgesteld op zes vergaderuren. In de bijlage treft u de aangepaste spreektijdregeling aan.
- De voorzitter richt een speciaal woord van welkom aan mevrouw Bwefar, nieuw plaatsvervangend lid voor GroenLinks in de Statencommissie NLG.
- Er zijn vier aanmeldingen ontvangen voor de rondvraag.
  - Er is één aanmelding ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Loggen:
    - Een vraag van het CDA over innovaties om stukken plastic afval uit het oppervlaktewater te verwijderen;
  - Er zijn drie aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Rommel:
    - Een vraag van GroenLinks inzake Waterland-Oost;
    - Een vraag van de ChristenUnie over de ontwikkelingen inzake agrarische collectieven;
    - Een vraag van het CDA over duurzaam agrarische natuurbeheer (DANb) binnen het NNN.

- ~~De heer De Wit (VVD) en gedeputeerde Stigter (GL) zijn afwezig met bericht van verhindering. De heer Mokveld (VVD) is wat verlaat.~~

Mededelingen commissieleden:

- De heer **Cardol** (GL) kondigt aan dat hij tezamen met de heer De Wit (VVD) voornemens is een expertmeeting te organiseren over gangmakers voor transities in het landelijk gebied. In het landelijk gebied liggen heel veel opgaven. Voor bijna al die opgaven is grondmobiliteit een belangrijke voorwaarde. Hoe wordt de carrousel echter in beweging gebracht? De heer Cardol (GL) en de heer De Wit (VVD) achten het goed om het gesprek hierover aan te gaan met deskundigen en betrokkenen. Zij hebben hun doelen en de opzet op papier gezet, inclusief een eerste groslijst van experts. Deze documenten zullen binnenkort aan de overige

commissieleden worden toegezonden, met het verzoek om eventuele opmerkingen en aanvullingen te geven. In overleg met de Statengriffie en de agendacommissie wordt getracht om tot een datum te komen.

- Mevrouw **Kapitein** (D66) kondigt aan dat zij en haar collega, de heer de Wit (VVD), aan dat zij beiden voornemens zijn een expertmeeting te organiseren over bedrijfsopvolging en starters in de agrarische sector. Het aantal bedrijfsopvolgers in de agrarische sector neemt af. De wens leeft om tezamen met een aantal experts te bekijken of dit een probleem is of dat het juist een kans op verandering biedt. In overleg met de Statengriffie en de agendacommissie wordt een datum belegd. Commissieleden die tussentijds vragen hebben en/of nadere informatie wensen, kunnen hiertoe contact opnemen met mevrouw Kapitein (D66) of de heer De Wit (VVD).

2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

- De agenda van onderhavige commissievergadering wordt ongewijzigd vastgesteld.
- Het verslag van de commissievergadering NLG d.d. 15 maart jl. wordt ongewijzigd vastgesteld.
- De strategische agenda, moties- en toezeggingenlijsten leiden niet tot opmerkingen.

3. Inspreekhalfuur

Inspreker

De heer **De Wit** (agrarische collectieven):

"*Namens de agrarische collectieven van Noord-Holland wil ik u bijpraten over ons proces bij de realisatie van de NNN. Ik heb een melkveebedrijf in Oosthuizen met ruim honderd melkkoeien en ik ben voorzitter van het Agrarisch Natuurcollectief Water, Land en Dijken in Laag Holland. In februari hebben wij als collectieven van Noord-Holland onze inzet bevroren bij het omvormen van de pilot NNN naar een gebiedsproces. Het stoppen van de pilotstatus zonder evaluatie, de onwerkbare maatregelen binnen het instrument Duurzaam Agrarisch Natuurbeheer, het vastlopen van de reguliere pachtcontracten en het gereed moeten hebben van beheeroplossingen voor 1 januari 2023 waren voor ons reden om eerst met onze leden in gesprek te gaan en bij ons zelf te rade te gaan hoe nu verder. Tegelijkertijd hebben we constructieve gesprekken gevoerd met de provincie. We kwamen erachter dat we elkaar op veel punten niet goed begrepen hebben. De verwachtingswaarde van de pilot was daardoor heel verschillend. Samen hebben we onze zorgen gedeeld en de pijn benoemd. Van daaruit hebben we het uiteindelijke doel, het realiseren van een NNN-waardig beheer in 2027, weer op de juiste plek gezet en is er weer meer begrip ontstaan. Een goede stap daarin is het opstellen van beheerchecks per gebied en een taskforce om de vitaliteit, zowel qua beheer als economische duurzaamheid, opnieuw te borgen. Door zo niet alleen op maatregelen te focussen maar integraal in de breedte aan de doelen te werken, komt er ook weer meer energie in de gebieden, zodat we er samen weer wat moois van kunnen maken.*
Zijn nu alle zorgen uit de lucht? Nee. Omdat er meer maatschappelijke opgaven in de gebieden liggen, waaronder stikstof, kost het tijd om de juiste inrichting en het beheer geregeld te krijgen. Op 1 januari 2023 stopt echter het ANLb in de NNN. Omdat dit een vergoeding betreft voor arbeid, kosten en opbrengstderving geven veel leden aan in de knel te komen met het uitvoeren van het beheer en dreigt er een gat te vallen in de overschakeling van het ANLb naar NNN-waardig beheer.

Het zou een enorme aderlating zijn voor de kwetsbare weidevogelnatuur in de toekomstige NNN en voor het draagvlak. Dit punt delen we gezamenlijk en we bekijken welke oplossingen er mogelijk zijn. De komende maand zullen we bestuurlijk afstemmen hoe we procesmatig met elkaar verdergaan.
Ik vond het gepast om u via deze weg te informeren, want juist het open gesprek en het naar elkaar luisteren om elkaar te begrijpen, ook naar u als Staten, zorgen ervoor dat juiste beslissingen genomen worden. Vragen van uw kant zijn dan ook welkom en pakken we graag op. Dank u wel."

De **voorzitter** bedankt de heer De Wit voor zijn inspraak en geeft de commissieleden de gelegenheid tot het stellen van vragen.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) bedankt de heer De Wit voor zijn toelichting op de brief die tijdens de commissievergadering van 15 maart jl. al even kort is besproken. De ChristenUnie is blij dat er inmiddels al constructieve gesprekken zijn gevoerd en dat het een en ander is uitgesproken. Welk signaal is er echter van de boeren teruggekomen? Wat zijn de belangrijkste punten die de collectieven uit de enquête heeft vernomen? Hoe zien de leden nu het DANb?

De heer **De Wit** (agrarische collectieven) antwoordt dat het Agrarisch Collectief zijn leden heeft gehoord. Het heeft een enquête uitgeschreven om te informeren of alle leden op de hoogte zijn van hetgeen er speelt, en hoe een en ander er in hun ogen uit moet zijn. Uit de feedback kan worden opgemaakt dat er in ieder geval nog sprake is van een groot "informatiegat". De leden horen van alles, maar hebben niet het overzicht van wat het inhoudt. Daaroverheen ontstaat een soort "kramp". Het stoppen van de ANLb-subsidie betekent immers het einde van de onkostenvergoeding voor het uitgevoerde beheer, zodat de agrariërs geneigd zijn om er dan maar mee te stoppen. Het Collectief is geschrokken van het grote aantal leden dat deze mening is toegedaan en voorspelt dat het aantal nog verder nog zal toenemen. Het Collectief vreest derhalve dat de ziel uit het gebied zal verdwijnen.

Wat betreft de vraag hoe (de leden van) het Collectief ten opzichte van het DANb staat, merkt de heer De Wit op dat in de pilot maatregen zijn opgesteld om te kijken hoe het DANb eruit zou moeten zien als overgang van een agrarisch natuur- en landschapsbeheer naar een NNN-waardig natuurbeheer. In de zomer werd reeds duidelijk dat de onderliggende maatregelen onwerkbaar en heel kostbaar zijn. Derhalve is gezocht naar een oplossing. Daaruit is een eigen DANb 2.0 ontwikkeld, waarbij veel meer gewerkt wordt vanuit het uiteindelijke doel dat men wil bereiken. Bestaande instrumenten zijn omgevormd naar een duurzaam agrarisch natuurbeheer, zodat deze al bewezen en toepasbaar zijn. De heer De Wit noemt de erfpachtconstructie als voorbeeld. Het Collectief heeft het huidige ANLb-systeem genomen en dit NNN-waardig gemaakt. Dat resulteert in een heel mooi systeem dat draagvlak creëert. Dat is de richting die het Agrarisch Collectief op zou willen gaan. Op die manier blijft het verdienmodel van de pachtcontracten gewaarborgd voor de terreinbeherende organisaties (TBO's).

Mevrouw **De Groot** (SP) wijst erop dat Nederland in 2025 40% van het areaal van de voor stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositie waarde (KDW) moet brengen. Voorziet de heer De Wit dat dit met de huidige plannen van het Agrarisch Collectief en de tot nu behaalde resultaten haalbaar is?

De heer **De Wit** (agrarische collectieven) beschouwt dit als een heel grote vraag. In dezen wordt gesproken over de realisatie van het NNN, oftewel het realiseren van NNN-waardig beheer in een natuurgebied. Getracht moet worden hierin gelijk de stikstofopgave mee te nemen en op te lossen. Dat maakt het heel complex. Een eventuele aanpassing van een agrarisch bedrijf mag immers niet conflicteren met de stikstofopgave. Het hoeft elkaar an sich niet te bijten, maar er moet wel gelijk worden opgetrokken.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is enigszins in verwarring. Het DANLb wordt afgeschaft in 2023. De collectieven doen een "tegenbod" in de vorm van een 2.0-ontwerp. Hoe ver raakt dit elkaar nu? Mevrouw Jellema zal deze vraag bij gelegenheid ook aan de gedeputeerde stellen. Willen de collectieven de afschaffing enigszins afwenden? Of ligt het dakpansgewijs over elkaar?

De heer **De Wit** (agrarische collectieven) antwoordt dat het niet de intentie is om met een tegenbod te komen, maar dat gekeken moet worden naar oplossingen. De collectieven willen voorkomen dat er overhaaste beslissingen worden genomen en dat pas daarna wordt bekeken hoe het landschap eruit komt te zien. Het is juist nodig om voor de secure bocht te kiezen, opdat in 2027 het beheer geborgd is. Het voorstel van de collectieven is geschreven vanuit het oogpunt van NNN-waardig beheer. Over die inrichting moeten de gesprekken gaan. De collectieven hebben ook niet altijd de wijsheid in pacht. Het is echter vooral belangrijk dat partijen elkaar begrijpen en in gezamenlijkheid werken in de richting van een oplossing. Het uiteindelijke doel moet goed voor ogen worden gehouden.

De **voorzitter** constateert dat er geen verdere vragen zijn vanuit de commissie. Zij bedankt de heer De Wit voor zijn inspraak en rondt het agendapunt af.

4. A-agenda Gezondheid Rondvraag portefeuille dhr. Stigter (Omgevingsdiensten Noord-Holland Noord (NHN) en Flevoland & Gooi en Vechtstreek (FGV)

Er zijn geen rondvragen voor de portefeuille van gedeputeerde Stigter aangemeld.

5. B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

5.a RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond

De **voorzitter** geeft aan dat het RIVM briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" op 14 april jl. openbaar is gemaakt. Diezelfde avond is tijdens een webinar, waarvoor de Statencommissie NLG was uitgenodigd, door gedeputeerde Olthof een toelichting gegeven op het rapport. Hierbij waren ook de heer Dinjens (wethouder gemeente Velsen), mevrouw Elberse (RIVM) en de heer Dückers (Nivel) aanwezig. De commissieleden zijn uitgebreid in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen. Zowel het rapport als de link naar het webinar zijn bij de vergaderstukken gevoegd. Vrijdag 16 april jl. is de reactie van Tata Steel op het onderzoeksrapport aan onderhavig agendapunt toegevoegd.
De commissieleden wordt de mogelijkheid geboden om nog eventuele aanvullende vragen te stellen. Afhankelijk van het soort vraag zal deze door gedeputeerde Olthof, mevrouw Elberse of de heer Dückers worden beantwoord.

Allereerst geeft de voorzitter echter het woord aan de vier insprekers die zich voor dit agendapunt hebben aangemeld. Zij spreken allen in op persoonlijke titel.

Inspreker 1 (mevrouw **Limmen**)*:*

"Wijk aan Zee, dat geweldige dorp aan strand en duinen, is ons thuis. Al onze vrienden en familie wonen er. Het is een hechte gemeenschap waar mensen voor elkaar zorgen. Maar tegen welke prijs? Wat betalen wij voor dit levensgeluk? Onze gezondheid? Die van onze kinderen? De tijd zal het leren en die tikt maar door. Daarom is er juist nú een daadkrachtige overheid nodig met het lef om verschil te maken.

Ik ben Mieke Limmen. Ik ben inwoner van de IJmond, van Wijk aan Zee, en een bezorgde ouder. Ik spreek vandaag in met oprechte urgentie, want wanneer is genoeg genoeg? Wanneer wordt er nou echt actie ondernomen? Een tussenresultaat van het RIVM-gezondheidsrapport spreekt voor zich: de inwoners van de IJmond hebben meer gezondheidsklachten door de luchtkwaliteit. Zelfs meer dan in andere industriële gebieden. Dat is een heftige en ook onacceptabele situatie. Dat vindt u toch ook? Het probleem is niet nieuw. Het wordt al tientallen jaren onder de aandacht gebracht. De provincie heeft het steeds over maatregelen die "zo snel mogelijk" worden uitgevoerd. Dat klinkt natuurlijk als muziek in de oren. Maar ja, laten we eerlijk zijn: hoeveel is er nu door de jaren heen echt verbeterd? Wij merken er helaas niets van. Sterker nog, we zien de mensen om ons heen steeds zieker worden. En het ene na het andere verontrustende rapport verschijnt, om te bevestigen wat we eigenlijk al langer weten. En nog steeds horen we "zo snel mogelijk".
Nu we weten hoe schadelijk de luchtvervuiling in de IJmond voor onze gezondheid is, rijst de vraag hoeveel "zo snel mogelijk" inmiddels kost. Qua levens, qua levenskwaliteit, qua flora en fauna en qua maatschappelijke kosten. Ik snap dat het niet makkelijk is om de luchtkwaliteit te verbeteren als het bedrijf dat daar het meeste invloed op heeft enorm machtig en groot is en een heel belangrijke economische motor voor de regio is. Toch mag dat niet ten koste gaan van mensenlevens. Toch?

De fabriek moet schoner en gezonder. Ik heb behoefte aan een duidelijke planning met doelgerichte stappen, die actueel wordt gehouden. Wellicht kunnen wij als betrokken inwoners van de IJmond meehelpen om de processen te versnellen. Wij hebben daar alle belang bij.

Mijn dochter Charly is hier in huis geboren. Ze zit hier op school, sport hier en speelt hier met haar vrienden. Niet altijd buiten meer, sinds we weten dat we ramen en deuren gesloten moeten houden als de wind vanaf het Tata-terrein komt. Ikzelf ben ook geboren en getogen in deze regio. En ik was zoals velen trots op deze grote en stoere fabriek. Ik was in de veronderstelling dat de stof niet gevaarlijk was en dat de fabriek zulke hoge schoorstenen had omdat de gevaarlijke stoffen zouden overwaaien en vervliegen. Was ik toen naïef? Ja, misschien wel. Ik had het idee dat als de overheid zegt dat je hier mag wonen, het dan wel veilig moet zijn. Was ik naïef? Ja, waarschijnlijk wel. Ik weet het nog goed. Mijn dochter was net 4 toen de grafietregens mijn gevoel van veiligheid hier wegspoelden. Er waren stoffen aangetroffen die slecht zijn voor de hersenontwikkeling van jonge kinderen. Er werd ons steeds gezegd: "Er is geen reden tot paniek. Er is meer onderzoek nodig. Ga maar rustig aan slapen, Wijk aan Zee, maar houd uw ramen en deuren gesloten en was de hele dag door uw handen." U zult wel begrijpen wat voor impact dat had en nog altijd heeft op ons leven.

Mijn dochter is inmiddels 7,5 jaar en is opgegroeid in de wetenschap dat ze niet zomaar aan haar wiebeltand mag voelen of haar duimpje in haar mond mag steken. Corona heeft weinig impact op haar. Ze is al gewend om haar handen stuk te wassen. Ook na de grafietregens werd duidelijk dat er nog steeds schrikbarend hoge hoeveelheden aan PAKs en andere Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in ons dorp gevonden worden, ook in de speeltuin. Er komt hier veel meer longkanker voor dan in andere plekken in Nederland. En ja, ook in mijn naaste omgeving. Mijn eigen moeder. Veel vaker dan mij lief is vind ik weer een laag stof op en ook in mijn huis. En regelmatig ook in de slaapkamer van mijn dochter. En dan wordt nog steeds beloofd dat er "zo snel mogelijk" maatregelen worden getroffen. Er is nú een daadkrachtige overheid nodig met het lef om verschil te maken ten gunste van onze gezondheid en om de fabriek te helpen weer een fabriek te worden waar we met z'n allen trots op kunnen zijn. Vindt u ook niet? Wij helpen daar graag aan mee. Dank u wel."

Mevrouw **Dekker** (CDA) is enorm aangegrepen door de inspraak van mevrouw Limmen en heeft diep respect voor de wijze waarop zij haar verhaal deelt. Mevrouw Dekker dankt mevrouw Limmen hartelijk en wenst haar heel veel sterkte toe met de gezondheidssituatie van haar moeder. In het RIVM-rapport wordt een aanbeveling gedaan voor een uitgebreidere panelstudie, ook ten aanzien van jonge kinderen. Wat vindt mevrouw Limmen daarvan?

Mevrouw **Limmen** meent dat dat niet ten koste moet gaan van acties die nu al genomen kunnen worden. Steeds zijn er nieuwe onderzoeken waaruit dan een of ander verontrustend resultaat voortvloeit, met daarachteraan de boodschap dat er nog meer onderzoek nodig is. We weten al genoeg. Ga vooral door met onderzoeken, maar zorg ook dat de meest slechte fabrieksonderdelen van Tata zo snel mogelijk gesloten worden. We kunnen zo niet verder. Het is gewoon niet te doen op deze manier.

De heer **Mangal** (DENK) bedankt mevrouw Limmen voor haar aangrijpende verhaal. De heer Mangal is zich ervan bewust dat het weliswaar geen oplossing biedt, maar heeft mevrouw Limmen ooit gedacht aan verhuizen?

Mevrouw **Limmen** antwoordt dat die vraag dagelijks door haar hoofd speelt. Wijk aan Zee is echter wel haar thuis, waar haar familie en vrienden wonen en waar haar dochter heel gelukkig is. Verhuizen is best een stap. Men moet vrij noordelijk om er zeker van te zijn dat men zich geen zorgen meer hoeft te maken. Het probleem reikt immers veel verder dan enkel Wijk aan Zee. Nu haar ouders ziek zijn, wil mevrouw Limmen ook graag bij hen in de buurt zijn. Het is een enorm dilemma dat zich in haar hoofd afspeelt. Het huis achterlaten met het risico dat er wederom een gezin met kinderen komt te wonen, kan zij evenmin over haar hart verkrijgen. Zij heeft liever dat iemand zegt: "*Staal is belangrijker dan gezondheid; er mag hier niet meer gewoond worden*", dan dat zij straks op haar geweten heeft dat er andere, "naïeve" mensen komen wonen die erop mogen vertrouwen dat zij hier veilig kunnen wonen. Verhuizen lost het probleem niet op.

Mevrouw **Er** (GL) herkent de trots voor de fabriek die mevrouw Limmen aanvankelijk voelde, maar die nu verdwenen is. Mevrouw Limmen gaf aan dat zij graag een planning ten aanzien van de maatregelen zou ontvangen. In het programma Tata Steel 2020-2050 wordt een aantal maatregelen genoemd. Wil zij echter een soort lijst zien met alle maatregelen en de

termijn waarop die genomen gaan worden?

Mevrouw **Limmen** antwoordt bevestigend. De (stappen op de) lijst acht zij nog niet voldoende concreet. De laatste actualisatie dateert van juli 2020. Overal staat: "*Binnenkort gaan we dit of dat doen*". Sommige zaken zouden al afgerond moeten zijn, maar daarover kan mevrouw Limmen niets terugvinden. Het geeft haar derhalve geen gevoel van veiligheid.

Inspreker 2 (mevrouw **Dumoulin**):

"*Mijn naam is Stephanie Dumoulin. Ik woon met mijn man, kind en hond in Wijk aan Zee. Afgelopen woensdag was een heel nare dag. Waar ik bang voor was, kwam uit. Het is ongezonder om hier te wonen en te leven. Ik heb ervoor gekozen om hier te wonen. Ik wilde zo graag aan zee wonen. Ik voel me heel schuldig omdat door mijn keuze ons gezin in een ongezonde omgeving leeft.*
Naast het nare gevoel dat dit rapport geeft, geeft het ook hoop. Want eigenlijk wisten we natuurlijk al dat het hier ongezonder is. De hoop is dat er nu dan eindelijk iets gaat gebeuren. Nog nooit had ik zo vaak vage klachten zoals ik ze hier in Wijk aan Zee wel heb. Ik woonde hiervoor in Amsterdam Nieuw-Sloten, vlak aan de A10, de A4 en vlakbij Schiphol. Sinds ik hier woon heb ik heel regelmatig hoofdpijn, last van mijn luchtwegen, een misselijk gevoel van de stank. Nog nooit had ik zo vaak een ontstoken oog. Allemaal kleine, niet zoveel zeggende klachten waarvoor ik zeker niet naar de huisarts zou gaan en al helemaal niet in deze tijd.

Dan nog een ander aspect: de stress die het geeft om hier te wonen. De dag na het uitkomen van het rapport werd ik wakker met knallende hoofdpijn. Deze keer niet van de stank, maar van de spanning. Op weg naar school trof ik los van elkaar twee andere ouders aan die met mij deelden dat zij heel slecht hadden geslapen, met een kater wakker werden en hadden gehuild na de bijeenkomst voor de omwonenden. Vertelt u me nu maar dat het allemaal wel meevalt en dat de leefomgeving hier prima is. Ik vind het misselijkmakend dat er naar aanleiding van het rapport verwezen wordt naar scheepvaart, verkeer en andere oorzaken. Beter dan advocate Bénédicte Ficq kan ik het niet samenvatten. In het AD zei zij: "Als ik paardengetrappel hoor, dan denk ik aan een paard en niet aan een zebra."

De Dorpsraad schreef een prangende brief waarin onder andere te lezen is dat Tata Steel verantwoordelijk is voor 90% van de emissies. Ook werd duidelijk dat er in de IJmond meer klachten en aandoeningen zijn dan in welk industriegebied dan ook. Waarom dan toch meer onderzoek?

"Kooksfabriek onder verscherpt toezicht" klinkt heel mooi, maar wat gaan wij als bewoners daarvan merken? Wat houdt dat verscherpte toezicht in? Ik ben een leek en kan het niet weten. De brand laatst liet ons zien dat Tata Steel als ze wil de Omgevingsdienst (OD) gewoon buitenspel zet. De brand werd veel te laat gemeld en de bewoners moesten het doen met een twitterbericht. Laat ik nou niet op Twitter zitten. Dus terwijl iedereen op het terrein van Tata Steel "in isolatie" zat, zoals dat blijkt te heten, moesten wij zelf maar bedenken dat het beter was om onze kinderen van het voetbalveld te halen en de ramen en deuren te sluiten.

Nooit krijg ik een concreet antwoord op mijn vragen. De antwoorden blijven uit of blijven vaag. Dan weer wordt gezegd dat ik bij de provincie moet zijn. En dan weer wordt er verwezen naar het Rijk

en de Europese Unie. Kortom, van het kastje naar de muur.
Wij en ik hebben de vragen van Statenlid Kostic aan de Gedeputeerde Staten gezien. Ik heb ook gezien dat die vragen niet beantwoord zijn. Ook wij bewoners willen antwoord op die vragen. We hopen dat de commissie dat ook wil.

Van de week deed ik een magneettest in de verschillende speeltuinen van Wijk aan Zee en op andere plekken in het dorp. Ik toon u een filmpje waarop u me ziet in de speeltuin waar onze kinderen spelen, waar kleine kinderen rondkruipen en waar ze lekker hun handjes in hun mond steken, zoals kleine kinderen dat doen. Ze rollen door het gras en spelen lekker buiten. We kunnen iedere dag de speeltuintjes schoonwassen, zoals Tata Steel dat voor ons doet, maar de metalen liggen overal voor het oprapen. Het gras en dit zand kunnen we niet wassen.

Op de een of andere manier wil de ventilatie op de scholen ook maar niet van de grond komen. Ik hoor steeds dat er overlegd gaat worden over hetgeen op school zal gebeuren. Het is een oud pand en de ramen staan gewoon open, ook als de wind verkeerd staat. De ongezonde lucht komt dus binnen. Onze kinderen zitten in de stank en de ongezonde lucht, maar er worden geen concrete beslissingen genomen. Hoelang blijft de fabriek nog op nummer 1 staan? Wat is er nodig om daadwerkelijk tot een verandering te komen?"

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) bedankt mevrouw Dumoulin voor haar indringende verhaal. Wanneer zou zij wél het gevoel hebben dat haar gezondheid op de eerste plek komt? Wat is er volgens mevrouw Dumoulin nodig in de fabriek om dat gevoel te geven?

Mevrouw **Dumoulin** is geen specialist die precies weet wat er moet gebeuren. Wel denkt zij inmiddels te hebben gehoord dat er een aantal onderdelen zou moeten sluiten. Zij heeft gedeputeerde Olthof horen zeggen dat het natuurlijk beter zou zijn als Kooksfabriek 2 dichtgaat. Waarom worden er dan niet wat meer concrete stappen in die richting gezet?

De heer **Mangal** (DENK) vraagt of mevrouw Dumoulin wat meer kan vertellen over de situatie op de school van haar kind. Hoe veilig zijn de kinderen daar? Hoe vaak worden bijvoorbeeld de scholen zelf schoongemaakt als de ramen openstaan?

Mevrouw **Dumoulin** weet niet precies hoe het schoonmaken van de school zelf gaat. De speeltoestellen worden wel elke dag gereinigd, maar het filmpje toont aan dat de metalen overal en dus ook op het schoolplein liggen. Mevrouw Dumoulin vond het niet passend om daar beelden van te maken, maar zij durft er vergif op in te nemen dat de metalen ook in het speeltuintje van het schoolterrein liggen. Zij gaat ervan uit dat er op school zelf dagelijks wordt schoongemaakt. Dat is an sich heel prettig, maar vanwege corona staan de ramen meerdere malen per dag open, ongeacht de (goede of verkeerde) windrichting. Voorts heeft de school van de GGD het advies gekregen om niet te luchten aan de zijde van het gebouw waar de wind op staat. Dat betekent dat er op deze school niet in alle groepen gelucht kan worden om te voorkomen dat de stank en ongezonde lucht kunnen binnenkomen. Mevrouw Dumoulin meent bovendien dat de wind in dusdanige mate om het schoolgebouw circuleert dat stank en ongezonde lucht sowieso toch wel het pand binnendringen. Onlangs verschenen in de media berichten dat ook op andere scholen in de regio, zoals De Klipper in IJmuiden, precies hetzelfde probleem speelt. Eigenlijk is het buiten de school in de lucht eromheen viezer dan in de school, maar toch is luchten verplicht vanwege corona. Mevrouw

Dumoulin is overigens geen tegenstander van luchten, maar er moet dan wel schone lucht zijn.

Inspreker 3 (mevrouw **Brandse**)*:*

"*Ik ben meer tijd gaan besteden aan het schoonmaken van mijn huis. Dat gaat ten koste van tijd die ik kan besteden aan werk, schrijven, schilderen, muziek maken, zorgen voor mijn gezin, mantelzorgen voor mijn familie en in het bijzonder mijn vader. Wekelijkse nieuwsberichten over Tata -- bijvoorbeeld over de zwarte sneeuw in mijn tuin, het onvolledige en vertraagde gifrapport, kwiklozingen in ons oppervlakte- en grondwater -- gaven mij nieuwe motivatie om meer te gaan schoonmaken. Vooral na een uitzending van het tv-programma De Hofbar, waarin een meneer uit Wijk aan Zee met een magneet en een wit papiertje de ijzeren Tata-stofdeeltjes op zijn raamkozijn aantoonde. Met dezelfde bewapening heb ik samen met mijn zoon onze eigen raamkozijnen onder de loep genomen. Deze waren net een paar dagen eerder schoongemaakt. Desondanks waren wij zeer gechoqueerd door de ijzervangst. De schoonmakers begroeten mij als ze voorbijrijden en zijn bijna kind aan huis. Maar mijn balkon vergeten ze vaak schoon te maken, dus besloot ik de balkondeuren van mijn slaapkamer te openen. De hoeveelheid grijs en zwart stof was zo veel dat ik het in een jampotje heb verzameld en afsloot met een ijzeren deksel. Hierop plaatste ik een magneet, keerde het potje tweemaal om en werd bang van het resultaat. 90% van het stof in het potje bleef aan de magneet kleven! Later heb ik ook het stof in mijn huis getest en "I was not amused".*

Nu, na een paar weken schoonmaken, krijg ik sabotagegedachten. Als de wind gunstig staat en niet Wijk aan Zee maar IJmuiden de stank en het stof toegewaaid krijgt, is het ook niet fijn om mijn huis door te luchten. Alle ZZS die overal buiten liggen, komen dan weer mijn huis in. Uit de laatste onderzoeksrapporten van het RIVM worden onze jarenlange vermoedens bevestigd. De lucht in onze leefomgeving is ongezond en maakt ons ziek. Het blijkt nog erger dan in andere industriegebieden. Mensen krijgen hier acute klachten van. En nog erger, mensen worden er chronisch ziek van en gaan vroegtijdig dood. Het rapport beschrijft trieste cijfers. Gedeputeerde Olthof gaf als reactie hierop: "Per direct zijn verscherping van toezicht op Tata Steel en verscherping van regelgeving nodig en Kooksfabriek 2 moet zo snel mogelijk dicht." Ik stond te huilen toen ik zijn reactie aanhoorde. Komt er dan nu echt een oplossing voor de door mij gehate schoonmaaktaak? Voor ons leefgenot, ons welzijn, onze gezondheid? Maar mijn juichend hart kwam te vroeg. Even later begreep ik namelijk dat gedeputeerde Olthof er helemaal geen datum aan kan koppelen, omdat er eerst een goed alternatief voor Tata moet zijn. Ik vraag de heer Olthof dan ook wie nu eigenlijk gaat bepalen welk alternatief goed genoeg is. En hoelang gaat dit alternatief duren? Tata Steel had een sluiting van Kooksfabriek 2 gepland in 2035. Dan ben ik 65. Als ik dat mag halen. Ik neem u namelijk even mee naar mijn familierapport. Ik heb mijn oma's nooit gekend. Zij zijn te vroeg overleden aan kanker, op 43-jarige en 63-jarige leeftijd. Mijn opa heeft sinds eind jaren veertig bij de Hoogovens gewerkt en is op zijn 65ste overleden aan hartfalen. Het klinkt nog steeds statistisch, maar achter die verhalen zit schrijnend leed. Mijn Hoogovens-opa bleef met acht kinderen over toen mijn oma op haar 43ste overleed. De gevolgen worden nu nog zelfs door haar kleinkinderen gevoeld. Mijn oma had acht kinderen van wie uiteindelijk een na een depressief leven om euthanasie heeft gevraagd, een zich al meer dan vijftig jaar zeer verantwoordelijk voelt voor de zorg voor haar broers en zussen, een die al jaren pillen slikt tegen depressie, een die sinds haar veertiende het leven moeilijk vindt en alles wat een witte jas draagt, oftewel de zorg, vermijdt. Een die zich in geld verdienen en het geloof stortte om de demonen van

haar geest te bedwingen. De twee jongsten hebben het moeilijke pad gekozen en zijn te vroeg overleden aan kanker. En dan is er een die ik eigenlijk niet ken. Al tien jaar mantelzorg ik voor mijn vader, die al vijftig jaar in Beverwijk woont. Hij is hartpatiënt, nierpatiënt, longpatiënt, suikerpatiënt en een medisch wonder. De zorg voor hem, die zich uit in het begeleiden van artsenbezoeken, gesprekken, thuiszorg en administratie doe ik uit liefde voor hem, maar het valt me vaak te zwaar. Mijn verhaal is één voorbeeld van de vele verhalen die achter de cijfers schuilen. Ik kan mijn familieleed niet volledig in de werkschoenen van Tata schuiven, maar de cijfers uit het laatst verschenen rapport herken ik wel. Deze laten mij zien dat er in de IJmond iedere dag opnieuw mensen worden geraakt door de gevolgen van een vervuilde omgeving. In Wijk aan Zee hebben we te veel mensen te vroeg moeten begraven en zijn te veel mensen ernstig ziek. De gevolgen sijpelen door naar de volgende generaties. Hoeveel meer onderzoek denken we nodig te hebben om het causale verband aan te tonen dat de ZZS van Tata Steel ziekmakende gevolgen hebben? Verscherp het toezicht, verscherp de regelgeving en sluit de Kooksfabriek 2 zo snel mogelijk! In uw reactie op de rapporten, meneer Olthof, geeft u toch al aan wat het probleem en de oplossing zijn?

Geachte Statenleden, meneer Olthof, wanneer laat u het hart van de IJmond weer gezond kloppen? Stel dat straks het causale verband door het RIVM wordt aangetoond en er ondertussen nog meer mensen te vroeg zijn overleden, met alle gevolgen voor de nabestaanden. Wat wilt u deze nabestaanden dan alvast meegeven?"

De **voorzitter** bedankt mevrouw Brandse voor haar inspraak en attendeert haar er volledigheidshalve op dat de commissieleden en niet de gedeputeerde rechtstreeks worden toegesproken. Gedeputeerde Olthof zal dadelijk echter ook het woord voeren.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt mevrouw Brandse in hoeverre bijvoorbeeld ziekenhuizen en derhalve ook de patiënten daarbinnen hinder ondervinden van Tata.

Mevrouw **Brandse** kan deze vraag niet goed beantwoorden. Doktoren richten zich veelal op hun eigen specialisme. Zij meent derhalve dat er meer holistisch gedacht moet worden. Aspecten als natuur, mensen, politiek en economie zijn met elkaar verweven. Soms moet je het hart echter voorrang geven.

Inspreker 4 (de heer **Slabbers**):

"*Mijn naam is Olivier Slabbers. Ik ben 40 jaar oud, fanatiek sporter, fit en gezond. Ik woon in Wijk aan Zee. De laatste dagen en nu ook is het hier prachtig weer. De wind blaast vanuit het noorden en het is fris en schoon. Op zulke dagen houd ik enorm van deze plek en zou ik hier nooit weg willen. Dit in schril contrast met de dagen dat de wind vanaf onze industriële buren, Tata Steel, waait. De laatste dagen kwam de wind uit een gunstige richting, het noordwesten. Al pakt dat voor mensen aan de andere kant van de fabriek dan weer ongunstig uit. Zij zitten in de stank. Om die reden kwamen kennissen uit IJmuiden dit weekend in Wijk aan Zee logeren, op de vlucht naar schone lucht. Ik begrijp dat volkomen. Als ik op slechte dagen buiten kom of het dorp binnenrijd, slaat de stank op mijn longen en word ik misselijk en benauwd. Op die dagen ben ik bang. Bang om te ademen, bang voor wat ik binnenkrijg en voor wat het op termijn met mijn gezondheid doet. Bang voor wat de impact op mijn opgroeiende kinderen van 8 en 11 zal zijn. Bang dat we hier niet meer veilig kunnen wonen en dat we ons leven hier, onze vrienden, de school en ons fijne huis*

moeten achterlaten. Op sommige dagen is de lucht zo vies dat ik niet weet wat ik moet doen. Zo slecht dat ik liever binnenblijf, want dan heb ik minder last. Ik heb geen alternatief. Er is geen andere lucht die ik kan ademen. Op zulke momenten laat Tata Steel ons bijna letterlijk stikken. Op die dagen zou ik willen dat ik iemand kon bellen die er iets tegen kan doen.

Vergist u niet, ik heb een prima conditie. Ik ben gezond en zou voor deze klachten nooit de huisarts bellen. Als de wind draait en de stank weg is, voel ik me meteen beter. De piek in de uitstoot wordt in de statistieken een gemiddelde dat nauwelijks nog opvalt. Het krijgt op z'n hoogst het stempel "overlast". Tot voor kort kon niemand uit de metingen en gemiddelden in rapporten opmaken hoe het werkelijk is om die gore lucht in te ademen. Dat dit soms dagen achter elkaar het geval is, zei tot voor kort niemand iets. Ik ben dan ook opgelucht dat dit nu erkend wordt door het RIVM-onderzoek naar luchtkwaliteit en gezondheid. Maar hoe nu verder? Een oplossing is dit onderzoek nog allerminst. Vol goede moed luisterde ik vorige week naar de informatieavond. Met een brief naar Den Haag vroeg u hulp aan het Rijk. Heel even stemde mij dat positief. Maar dit weekend zakte de moed mij alweer in de schoenen. Ik las de brief van Tata Steel en het verzoek om samen met u op trekken naar Den Haag. Later leerde wij uit publicaties van de Open State Foundation dat Tata een van de zeventien bedrijven met de sterkste lobby in Den Haag is. Het bedrijf bezet de agenda van onze ministeries regelmatig. Wij burgers hebben geen lobby. Wij hebben gekozen volksvertegenwoordiging, zoals u, Statenleden, onder wie bijvoorbeeld Ines Kostic. Op wie kunnen wij rekenen als de vragen van deze volksvertegenwoordigers niet eens beantwoord worden? Op wie kunnen wij vertrouwen? Het afgelopen jaar heb ik meerdere keren uit de media vernomen dat u het belangrijk vindt om het vertrouwen van burgers, zoals ik, te winnen. Ik geef u één advies: ga pal staan voor het verbeteren van de gezondheid van uw burgers en geef Tata Steel geen ruimte om dit rapport glad te lobbyen! Het staat nu immers zwart-op-wit: wonen in de IJmond is ongezond. Trek samen met burgers op richting het Rijk. Laat ons niet langer stikken! Dank u wel."

De heer **Klein** (CU) bedankt de heer Slabbers en de overige insprekers voor hun indrukwekkende verhalen. De heer Slabbers geeft aan dat er een duidelijk verschil is tussen de slechte dagen en de goede dagen. Een van de dingen die in het rapport van het RIVM en Nivel nog openstaan, is het vervolgonderzoek waarin gekeken wordt of er inderdaad sprake is van een verband. Denkt de heer Slabbers dat er onder de inwoners van Wijk aan Zee de bereidheid is om aan dat vervolgonderzoek deel te nemen en die dagboeken bij te houden over de klachten die worden ervaren?

De heer **Slabbers** verwacht dat heel veel bewoners heel strijdvaardig zijn en alles willen doen wat nodig is om verandering te bewerkstelligen. Tegelijkertijd zijn zij heel erg moe en zullen velen van hen ook denken: "*Jeetje, niet nog een onderzoek. Laten we alsjeblieft tot actie overgaan. We weten het en we zien het. Bewijs is fijn, maar hoeveel bewijs heb je nodig?*"

De **voorzitter** bedankt de vier insprekers voor hun aangrijpende bijdragen en benadrukt dat deze enorm op prijs worden gesteld door de commissie. Aansluitend gaat zij over tot een korte schorsing.

Schorsing van 10.26 uur tot 10.30 uur

De **voorzitter** heropent de vergadering voor de inhoudelijke behandeling van onderhavig agendapunt. Als eerste geeft zij het woord aan gedeputeerde Olthof.

Gedeputeerde **Olthof** (PvdA) geeft aan dat de insprekers normaliter de Staten aanspreken. Desalniettemin wil hij hen ook vanuit zijn positie bedanken voor hun bijdrage. Het is goed dat ook de bewoners aandacht voor het onderwerp blijven vragen.

Woensdag 14 april jl. heeft het webinar plaatsgevonden. Als gevolg van de overweldigende aandacht liep het systeem vast en konden niet alle geïnteresseerden live meekijken. Gedeputeerde Olthof biedt zijn excuses aan voor deze technische hinder. Alle gestelde vragen die in het webinar niet aan bod zijn gekomen, zullen alsnog zo snel mogelijk schriftelijk beantwoord worden en op de website worden geplaatst. Dit vergt weliswaar de nodige tijd en zal zorgvuldig worden aangepakt. De link naar het webinar is voor eenieder nog te bezoeken.

De **voorzitter** geeft het woord aan de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **Dekker** (CDA) bedankt gedeputeerde Olthof voor diens toelichting op de technische mankementen.
In de brief aan PS bij dit agendapunt staat dat het college de zorgen deelt van de bewoners van de IJmond over hun gezondheid en ziet deze bevestigd in de resultaten van dit onderzoek. Bij het lezen van het tussentijdse rapport sprongen bij mevrouw Dekker de tranen in de ogen. Hartproblemen, diabetes, longkanker; de cijfers liegen er niet om. Dat geldt evenmin voor de schrijnende verhalen die erachter schuilgaan. Het moge duidelijk zijn: gezondheid is het allerbelangrijkste goed.

Het optreden van gedeputeerde Olthof sinds de uitkomst van het tussentijdse gezondheidsonderzoek acht de CDA-fractie voortvarend. Hij heeft in de brief aan PS helder uiteengezet welke acties en inspanningen hij onderneemt richting het Rijk, de inwoners, Tata en de OD. Hij trekt hierin zij aan zij op met de IJmondgemeenten.

Mevrouw Dekker heeft in dit stadium de navolgende vragen. Tata Steel wordt door GS met klem gevraagd de aangekondigde investering van 300 miljoen euro te concretiseren en tot uitvoering te brengen. In de reactie van Tata Steel zelf wordt het weliswaar benoemd, maar niet geconcretiseerd. Wat gaan Gedeputeerde Staten op korte termijn doen om de milieumaatregelen in samenspraak met Tata te versnellen?

Mevrouw Brandse refereerde al aan de veel overlast gevende Kooksfabriek 2. Wat gaat er gebeuren in de nabije toekomst? Welke mogelijkheden zijn er überhaupt om deze fabriek te vervangen in het doorlopende staalproductieproces? Wat is de stand van zaken in de ZZS-minimalisatierapportage?

Tot slot wordt in de reactiebrief van de Dorpsraad Wijk aan Zee een hernieuwde oproep gedaan voor bewonerspanels die volgens een schema kunnen rapporteren over stof, stank en lawaai. Dit om een objectiever en constanter beeld te krijgen waarbij zij, Tata en de overheid constructiever kunnen samenwerken en er dan ook geen nare klaagplicht meer is. Wat is hierop de reactie van de

gedeputeerde?

Het CDA vraagt aandacht voor een duurzame toekomst van Tata. Men mag niet uit het oog verliezen hoeveel gezinnen afhankelijk zijn van de werkgelegenheid van Tata. Er worden overnamekandidaten voor het bedrijf gezocht. Van hen moeten de investeringen komen. Wat is de invloed van onderhavig onderzoek hierop? Welke gesprekken voert de gedeputeerde hierover met het Rijk?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) merkt op dat de bijdragen van de inwoners helder genoeg zijn: de huidige situatie is onaanvaardbaar. Arbeidsplaatsen zijn belangrijk, maar de gezondheid moet op nummer 1 staat. De heer Van Tiggelen sluit zich wat dat betreft volledig aan bij de woorden van mevrouw Dekker (CDA). Er moet keihard worden gewerkt aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. De PVV ondersteunt dan ook het appel van GS op het Rijk om waar nodig aanvullende maatregelen te nemen en scherpere regelgeving op te stellen. De focus zou daarbij moeten liggen op de Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Om 1 ton staal te maken is 1,29 ton kooks nodig. Kooks zit niet in grond en moet gemaakt moeten worden in een fabriek. Is Kooksfabriek 2 de enige fabriek of zijn er schonere alternatieven? Hoeveel zou het ongeveer kosten om die oude fabriek te vervangen? Uiteindelijk is het gewoon een geldkwestie. Je kunt van Tata Steel of een eventuele overnamekandidaat wel verlangen om heel veel te investeren, maar het bedrijfseconomische verhaal moet natuurlijk wel kloppen. Anders gaat het feest gewoon niet door. De PVV betreurt het feit dat er in Nederland wél 11,2 miljard euro subsidie beschikbaar is om bossen te verbranden, maar dat er vanuit het Rijk blijkbaar niet geïnvesteerd wordt in de gezondheid van de inwoners van Wijk aan Zee. Het vertrouwen van de bewoners is beschaamd en daar moet zo snel mogelijk een einde aan komen. Het huidige tempo ligt te laag.

Mevrouw **Er** (GL) geeft aan dat het nieuwe RIVM-rapport over Tata Steel wederom slecht nieuws brengt en hard aankomt bij de omwonenden. Hoewel het RIVM in zijn rapport vermeldt dat het onderzoek geen uitsluitsel geeft over de oorzaak van de gezondheidsklachten, is het voor omwonenden en ook voor GroenLinks wel duidelijk. Zoals GS dit ook in de reactie op het onderzoek bevestigen, vormt Tata Steel namelijk de onderscheidende factor in dit gebied ten opzichte van andere industriegebieden. Het bedrijf zelf wil dit echter niet erkennen en vindt de oproep van de provincie om strengere regels zelfs oneerlijk. De reactie van het bedrijf is een klap in het gezicht van de omwonenden die kampen met gezondheidsklachten en hun vermoedens bevestigd zien. Als het voor iedereen zo duidelijk is wie de boosdoener in dit gebied is, waarom wordt er bij het RIVM dan geen onderzoek uitgevraagd om dit wél te bevestigen? Zou dit alle voorgenomen maatregelen en plannen niet een stuk gemakkelijker maken?

Voor GroenLinks is het al jaren duidelijk dat Tata verantwoordelijkheid moet nemen voor de gevolgen die haar aanwezigheid heeft op de omgeving. Met de komst van onderhavig rapport kan er geen twijfel meer bestaan over de invloed van het bedrijf op de gezondheid van de omwonenden. Het bedrijf zal actie moeten nemen om de luchtvervuiling die het veroorzaakt aanzienlijk te verminderen. Dat begint met de aangekondigde investering van 300 miljoen. GroenLinks verwacht dat Tata Steel deze plannen zo snel mogelijk concretiseert en realiseert. Deze onderzoeken laten ook zien dat de gezonde leefomgeving in de IJmond niet alleen een zaak is van de gemeente en de provincie, maar dat het kabinet ook niet langer kan wegkijken. Er moet meer en

strengere regelgeving vanuit het Rijk komen, zodat de provincie harder kan optreden. GroenLinks is derhalve blij met de brief van GS richting de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat. Ook hierin herhalen GS dat de aanwezigheid van Tata Steel een onmiskenbaar aandeel heeft in dit gebied en een onderscheidende factor vormt ten opzichte van andere industriegebieden. GroenLinks vraagt zich echter wel af of deze opmerking van GS voldoende is voor het Rijk. Als het RIVM de vraag over de oorzaak van de slechtere luchtkwaliteit en de aanwezigheid van meer gezondheidsklachten niet beantwoordt, hoe ziet de gedeputeerde dit dan? Verwacht hij dat het Rijk zal meegaan in de bevindingen van GS?

Tot slot zal de provincie meer moeten doen om haar burgers te voorzien van een gezonde leefomgeving. Als het aan GroenLinks ligt, worden alle beschikbare instrumenten zo stevig mogelijk ingezet, te beginnen bij de beoordeling van de inventarisatie Zeer Zorgwekkende Stoffen. Uit de beantwoording van de vragen naar aanleiding van de Actualiteit Tata tijdens de laatste PS-vergadering blijkt dat Tata een beroep doet op een vergunning uit 2013 voor de lozing van kwik. Uit het antwoord van de gedeputeerde kan mevrouw Er echter niet goed opmaken of er nu wel of geen vergunning is afgegeven. Kan de gedeputeerde dit verduidelijken?

Wat gaat de gedeputeerde doen met het veelvuldig gedane verzoek om een duidelijke planning van de maatregelen waarin concrete plannen staan en waarbij ook een duidelijke uitvoeringsdatum wordt genoemd? Het enige wat de bewoners nu nog zal helpen, is een duidelijk en snel vooruitzicht op verbetering.

De heer **Klein** (CU) meent dat het een tussenrapport met slecht nieuws betreft. De aangrijpende verhalen van de insprekers illustreren des te meer hoe moeilijk het moet zijn om in die omgeving te wonen. Toch is het goed dat die gegevens nu bekend zijn, omdat het zorgt voor een basis om door te pakken. De ChristenUnie is blij met de stappen die de gedeputeerde direct al heeft genomen en ziet in dit rapport een extra reden om de verbeterplannen nog veel concreter te maken. De fractie wil de gedeputeerde ook ondersteunen in dat traject.
De ChristenUnie is daarentegen heel erg teleurgesteld in de reactie van Tata Steel zelf. Tata Steel zegt dat het niet opportuun is en te vroeg is om strengere regels van het Rijk het vragen. Wat vindt de gedeputeerde van deze reactie?
Het RIVM en het Nivel adviseren om een vervolgonderzoek in te stellen waarin wordt gekeken naar het oorzakelijk verband. Gaat dat onderzoek er komen wat GS betreft? En hoe gaat de gedeputeerde voorkomen dat zo'n vervolgonderzoek gezien wordt als wederom een uitstel?

De heer **Mangal** (DENK) uit allereerst zijn complimenten richting GS voor het feit dat er eindelijk wordt opgetreden tegen de gezondheidsbedreigende situatie die Tata Steel veroorzaakt. Helaas is het echter niet genoeg. Reikhalzend is uitgekeken naar het RIVM-rapport. Men dient echter in het achterhoofd te houden dat het een tussenrapportage betreft en niet het eindrapport. Maar zelfs deze tussenrapportage is al ernstig genoeg om te moeten optreden. Gelukkig doet de gedeputeerde dit ook. De heer Mangal constateert echter dat de economische en werkgelegenheidsbelangen iedere keer weer de kop opsteken. Een werknemer met zieke kinderen, een zieke partner of zieke ouders zal vooral als mantelzorger moeten optreden. Een werknemer met een kwakkelende eigen gezondheid zal uiteindelijk zijn of haar werk gewoon kwijtraken. Hoe kun je dan een happy worker zijn? Hoe is het goed voor de economie als de druk op de gezondheidszorg en de bijkomende kosten door de burgers moeten worden gedragen en als de

arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zullen toenemen? Het is een verkapte privatisering van de winst en een socialisering van de kosten. De heer Mangal heeft het dan nog niet eens gehad over de waardedaling van de woningen en het grondgebied an sich. Kan de gedeputeerde daar iets over zeggen?

De heer Mangal kan zich vinden in de vraag van de insprekers over de keuze tussen enerzijds de fabriek en anderzijds veilig wonen. Hoe kunnen kinderen naar school worden gestuurd, terwijl het gebouw ook van binnen vervuild is en niet duidelijk is hoe goed er wordt schoongemaakt? Er is overlast in alle speeltuinen. Het is niet mogelijk om deze volledig schoon te krijgen en kleine kinderen stoppen alles in hun mond. Verhuizen is ook geen optie. Familieleden kunnen niet zomaar worden achtergelaten, zeker niet als ze ziek zijn. De heer Mangal snapt derhalve niet hoe de provincie deze situatie kan toelaten. Kan gedeputeerde in ieder geval aangeven hoe de ventilatie op scholen op korte termijn kan worden geregeld door het plaatsen van een luchtzuiveringsinstallatie, zodat de scholen hun ramen en deuren in ieder geval gesloten kunnen houden tegen de stank en ongezonde lucht? En wie gaat de kosten die hiermee gemoeid zijn, betalen?

Tot slot vraagt de heer Mangal of er een concrete datum kan worden genoemd voor de sluiting van de fabriek. Er moet gekeken worden naar een oplossing voor enerzijds de economie en anderzijds de volksgezondheid. Als puntje bij paaltje komt, hoopt de heer Mangal dat uiteindelijk toch voor de volksgezondheid wordt gekozen.

Statenlid **Kostic** (PvdD) geeft aan dat de last die op de schouders van de burgers rust ondraaglijk is. Het blijft onvoorstelbaar dat de overheden het zo ver hebben kunnen laten komen. Decennialang zijn burgers niet beschermd. De voorliggende conclusies zijn een bevestiging van hetgeen eigenlijk al bekend was: de gifcocktail in de IJmond kost levens. Hoewel niet met wetenschappelijke zekerheid kan worden vastgesteld dat het grotendeels aan Tata te wijten is, zijn de indicaties groot genoeg om serieus en snel op te treden. De terechte oproep van de bewoners luidt: "*Toon lef, neem snel een maximale actie en informeer*!" De Dorpsraad heeft middels een brief een aantal voorstellen gedaan. De Partij voor de Dieren vraagt GS om ruim voor de volgende PS-vergadering te reageren op deze voorstellen en PS daarover te informeren.

Statenlid Kostic kaart voorts de navolgende drie aspecten aan:

1. *De inzet van het Rijk*
   In de brief van de provincie aan het Rijk wordt verzocht om scherpere wet- en regelgeving. PS hebben daar vaker om gevraagd. Tata heeft echter ook harde deadlines nodig, want anders is er onvoldoende prikkel om fundamenteel te verduurzamen. Zijn GS het daarmee eens? Willen GS er bij het Rijk op aandringen om dit jaar nog scherpe keuzes te maken?

2. *Wat kan de provincie nog doen?*
   De aanscherping van wet- en regelgeving kan nog jaren duren. Gezien de situatie is dat onverantwoord. De gifkraan van Tata staat nog open. De provincie moet blijven kijken naar wat zij zelf nog meer kan doen. De Randstedelijke Rekenkamer adviseerde om niet langer uit te gaan van zaken die niet kunnen en om te kijken naar wat wél mogelijk is: naast de burgers gaan staan en de juridische ruimte opzoeken. In dat kader vraagt de Partij voor de Dieren aan GS om juristen op korte termijn te laten kijken naar de mogelijkheden voor het gebruik

van het voorzorgsbeginsel, opdat de provincie beter kan optreden tegen Tata. Alle bestaande gezondheidsonderzoeken geven daar genoeg aanleiding voor. In het geval van de geitenstop heeft de provincie daar ook dankbaar gebruik van gemaakt.

3. *Wat doet de provincie al?*
Er ligt een programma Tata 2020-2050 en een Uitvoeringsprogramma. Niet alleen burgers maar ook de Statenleden hebben veel vragen over de vorderingen. Kan gedeputeerde ervoor zorgen dat de commissieleden op korte termijn, het liefst voor PS, een update krijgen van de voortgang van alle stappen die in ieder geval in het uitvoeringsprogramma zijn toegezegd, waaronder de aanscherping van toezicht en van de emissiewaarden voor geur, geluid en stof? Statenlid Kostic wijst tot slot op de doorlichting van de vergunningen. De actualisatietoets zou in het eerste kwartaal van dit jaar klaar zijn. Wanneer kunnen PS die tegemoetzien? Is het mogelijk om de aanpassing van vergunningen te versnellen en is daar extra geld voor nodig?

Bij het volgende agendapunt over de VTH-taken zal de Partij voor de Dieren wat uitgebreider ingaan op de door haar ingediende en nog openstaande vragen, alsmede op het rammelende Tata-beleid wat betreft de Zeer Zorgwekkende Stoffen. De Partij voor de Dieren zal goed luisteren naar de gedeputeerde om te bepalen of zij straks middels moties GS moet helpen bij het maximaal benutten van de eigen mogelijkheden.

De heer **Leerink** (PvdA) bedankt gedeputeerde voor het onderzoeksrapport dat thans voorligt. Het is goed dat er een vervolgonderzoek komt. De uitkomsten van het onderzoek zijn helaas niet verrassend, maar ze zijn wel erg confronterend. Onafhankelijk onderzoek lijkt cruciaal te zijn om extra argumenten te verzamelen en deze kracht bij te zetten teneinde zaken in beweging te krijgen. Om die reden is indertijd met de RIVM-onderzoeken gestart.
Het college heeft laten zien dat er op dit moment een heleboel gebeurt. In die zin is er de afgelopen twee jaar al enorm veel in gang gezet. Het is niet langer nodig om elkaar te overtuigen van de urgentie. Alle zeilen worden thans bijgezet. Er is een plan van aanpak.

Vorige week is de Kooksfabriek onder verscherpt toezicht geplaatst. Men komt echter van ver. De heer Leerink acht het goed dat er over de Kooksfabriek meer helderheid komt. Iedereen is er zo langzamerhand van overtuigd dat de Kooksfabriek 2 de rotte kies in het verder al niet al te beste gebit is. Tijdens het webinar heeft gedeputeerde er al het een en ander over gezegd. Kan hij daar nog wat verder op ingaan? Wat zijn de feitelijke mogelijkheden tot het sluiten van de Kooksfabriek en wat is er nodig om dat op een zo kort mogelijke termijn te realiseren? Kan de gedeputeerde in dat kader toch nog eens kijken naar de suggesties die de Dorpsraad in zijn brief doet over de toepassing van de best beschikbare technieken (BBT's). Zou dat niet anders kunnen en moeten?
De Dorpsraad legt ook de vinger op de zere plek wat betreft de gezondheidsdoelstellingen. Daarover is ook al eerder met elkaar gesproken. Het is belangrijk dat hier een provinciaal instrumentarium voor wordt ontwikkeld -- hoe kan die gezondheidsdoelstellingen handen en voeten worden gegeven? -- maar wel voor een belangrijk deel gebonden aan Den Haag. GS hebben terecht een brief aan de staatssecretaris gestuurd, waarin klip-en-klaar uiteengezet wordt dat Den Haag echt in actie zal moeten komen. Echter, wordt de urgentie die provincie en bewoners voelen ondertussen ook in Den Haag gevoeld? Is er perspectief dat het op korte termijn in beweging komt? De provincie is immers ook afhankelijk van overige regelgeving. Bizar genoeg gaat de huidige regelgeving immers enkel uit van milieu en niet van gezondheid. Als iets een kerntaak van de overheid is, dan is het de bescherming van de gezondheid. Dat nog even los van het feit dat de

regelgeving geen rekening houdt met de piekbelasting, stapeling en talrijke "incidenten".

Wat de Partij van de Arbeid betreft, moet er iets in Den Haag gebeuren. Dit betreft de verantwoordelijkheid van zowel GS als PS. De heer Leerink zou het een goed idee vinden om ook als Staten een brief te sturen aan de Kamer teneinde dit punt onder de aandacht te brengen. Desnoods organiseert de provincie een bijeenkomst in Wijk aan Zee (dan wel in Den Haag) met alle betreffende Kamerleden. In de provincie moet al het maximale gedaan worden, maar soms is het belangrijk om alarm te slaan en hulptroepen te mobiliseren op het moment dat men het niet alleen afkan. Dat moment is thans aangebroken en vergt derhalve meer dan enkel een brief aan de staatssecretaris.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) wijst erop dat de IJmond een industrieel zeer bedrijvig gebied van grote economische waarde is. Zware industrie, scheepvaart, vrachtverkeer en luchtverkeer komen allemaal samen op een plek waar veel mensen wonen en kinderen opgroeien. De impact van deze activiteiten op de omgeving is heel groot. Het RIVM heeft vastgesteld dat de luchtkwaliteit in de IJmond op meer dagen en uren matig en onvoldoende is en dat verschillende acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen vaker bij de huisarts worden gemeld. De gezondheid van de inwoners van de IJmond wordt heel erg zwaar belast. Het is aan de overheid om haar burgers te beschermen tegen de negatieve effecten van industrie. Industrie waar de samenleving en maatschappij nog steeds behoefte hebben. Kortom, de noodzaak om tot een adequate oplossing te komen, is evident. Het huidige stelsel van VTH-taken en de milieuwetgeving geven te weinig waarborgen om de gezondheid van mensen voorop te stellen. D66 heeft het al vaker aangegeven. De fractie is derhalve van mening dat er stappen moeten worden gezet om het wél mogelijk te maken. Zij constateert gelukkig dat GS de gezondheid van de inwoners van de IJmond zeer serieus nemen, bereid zijn stappen te zetten en dit ook al doen. Maar er moet meer gebeuren om de wet- en regelgeving aan te passen. Gezien de urgentie en de zorgen van de burgers hoort D66 graag van de gedeputeerde op welke termijn deze concrete stappen gezet kunnen worden. Een brief is goed, maar er moet echt meer gebeuren.

D66 acht ook van belang dat de inwoners adequaat en stelselmatig geïnformeerd worden over de stappen die gezet worden, voorzien van planningen en tijden, om aan te geven wanneer verbeteringen nu echt in zicht komen. Het onderzoek maakt duidelijk dat de gehanteerde methodiek van jaargemiddelden onvoldoende inzichten geeft in de echte gezondheidseffecten met piekbelasting en de samenstelling in relatie tot de zeer gevaarlijke stoffen. D66 is van mening dat de inwoners recht hebben op aanvullend inzicht en roept GS op om dit onderzoek ook echt op te pakken. Daarbij is het van belang dat de inwoners eraan willen meewerken. Het is dus belangrijk om het ook te toetsen.

Ten slotte is D66 van mening dat er in de IJmond plek is voor duurzame industrie met bedrijven die oog hebben voor de gezondheid van mens en omgeving en hierin ook veel verantwoordelijkheid nemen. De fractie deelt de constatering van GS dat de concrete investering van 300 miljoen euro door Tata Steel echt zo snel mogelijk moet worden opgepakt en op korte termijn tot concrete verbetering van de grootste problemen moet leiden.

De heer **Smaling** (SP) heeft op 14 april jl. de online briefing van het RIVM bijgewoond. De SP werd er niet vrolijk van en is daarnaast teleurgesteld in de reactie van Tata Steel. Deze beslaat net iets meer

dan één A4'tje en straalt relatief weinig empathie uit. De ernst van de situatie is duidelijk. Gelet op de significanties die het Nivel en het RIVM hebben vastgesteld, zitten er tussen de acute klachten nog wel wat verschillen. Het aantal gevallen van misselijkheid en braken ligt in de IJmond beduidend hoger dan in andere industriële gebieden. Het aantal gevallen van longkanker, diabetes en hartaandoeningen is van een buitengewoon ernstige orde. Als de significantie in de IJmond inderdaad veel hoger ligt dan in andere industriegebieden, is het nodig om de oorzaak daarvan te achterhalen. Heeft de staalindustrie door haar uitstoot wellicht een ander karakter dan andere industrieën?

Daarnaast is het belangrijk dat het tempo waarin actie wordt ondernomen, omhooggaat. Nagenoeg wekelijks wordt hierover gesproken. Er ligt een planning voor 2050 alsmede een Uitvoeringsagenda. De gedeputeerde spant zich buitengewoon hard in om zaken vlot te laten verlopen, maar het moet sneller en er moeten echt data aan worden gekoppeld. De provincie kan Tata vragen, zoals de gedeputeerde ook in zijn brief doet, om tempo te maken. Zij kan het Rijk vragen om bij te springen, maar het moet ook echt voorzien worden van harde data. De huidige situatie is voor de omwonenden gewoon niet vol te houden. Zoals de heer Leerink (PvdA) al aangaf, moeten bepaalde onderdelen op het Tata-terrein zo snel mogelijk worden aangepakt. De SP wil daar nogmaals de aandacht op vestigen.

In de PS-vergadering van 12 april jl. is gesproken over de brief van de ILT inzake de inventarisatie ZZS en de recente brand bij Tata. Naar aanleiding daarvan rezen er diverse vragen. Aangezien het een Actualiteit betrof, was er geen gelegenheid om deze uitvoerig te behandelen. De heer Smaling refereert graag nogmaals aan het thema ZZS, aangezien dit ook in de brief van GS aan de staatssecretaris wordt aangekaart.

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat zijn fractie het belangrijk vindt dat de volksgezondheid gewaarborgd wordt. Het is goed dat de gedeputeerde hier zoveel oog voor heeft. De heer Roosendaal is het echter met zijn collega's eens dat de stukken concreter moeten worden. Het delen van je zorgen en het vragen om aanscherpingen in de wet- en regelgeving is slechts één aspect. Echter, wat wil de provincie nu precies en hoe draagt dat dan bij aan een verbetering van de volksgezondheid? Dat aspect mist de VVD nog enigszins. Het gevaar bestaat dat de provincie laat zien dat zij heel betrokken is en verwachtingen heeft van andere partijen, maar dat zij te weinig oog heeft voor hetgeen zij zélf kan doen. Hoe kunnen de overschrijdingen die thans nog steeds plaatsvinden, met elkaar worden teruggebracht? Hoe kan er een versnelling worden aangebracht in de investering door Tata van 300 miljoen euro? En hoe gaat die 300 miljoen euro eigenlijk bijdragen aan het verhelpen van de problematiek die wordt besproken?

In de brief van GS en de IJmondgemeenten wordt gesteld dat het allemaal nog niet schoon genoeg is. Dat blijkt ook uit het RIVM-onderzoek. Maar wat is dan "schoon genoeg"? Welke normen moeten dan per wanneer worden aangescherpt? En (wanneer) kan de provincie dan tegen de burger zeggen dat het wél veilig is? De heer Roosendaal meent dat het aan de politiek is om dat uit te zoeken en daar duidelijk over te zijn. Hopelijk zijn de reeds gezette stappen in het proces een voorspeller voor verbetering van de volksgezondheid in de toekomst. Zo is de hoeveelheid fijnstof sinds de jaren negentig gehalveerd. Hopelijk draagt dat in de toekomst ook bij aan de vermindering van de totale hoeveelheid klachten. Er is natuurlijk sprake van een heel lange doorloopperiode alvorens de gevolgen merkbaar zijn. Het is heel empathisch als de provincie zich in algemene termen zorgen

maakt, maar het is zowel voor het bedrijf als de bewoners goed als een en ander geconcretiseerd wordt. Per onderwerp moet duidelijk worden gemaakt wat men met elkaar wenst te realiseren en in hoeverre de getroffen maatregelen bijdragen aan de doelen die worden gesteld. De heer Roosendaal meent dat de provincie allereerst aan de slag moet met de situaties waarin de normen nog steeds worden overschreden, al dan niet als gevolg van piekbelasting. Daar heeft zij Den Haag niet voor nodig. Laat de provincie zich daar op richten en meer concrete duidelijkheid geven aan zowel de bewoners, de werknemers als het bedrijf. Anders blijft er onrust ontstaan aan alle kanten, hetgeen niet in het belang is van een betrouwbare overheid.

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn. Zij wijst erop dat er een omissie is opgetreden in de spreektijdenregeling. In het kader van het Amsterdamse model "*mond open is tijd lopen*" krijgen alle fracties nog twee minuten extra spreektijd toegekend. Er wordt derhalve een correctie doorgevoerd.

Alvorens gedeputeerde Olthof zal overgaan tot de beantwoording van de vragen in eerste termijn, schorst de voorzitter de vergadering gedurende enkele minuten.

Schorsing van 11.04 uur tot 11.11 uur

De **voorzitter** heropent de vergadering en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof bedankt de Statenleden voor de vragen die zij hebben gesteld. Indien nodig kunnen mevrouw Elberse (RIVM) en/of de heer Dückers (Nivel) een aanvulling geven.

Gedeputeerde Olthof vangt aan met een algemene reactie. Door de bewoners wordt aangegeven dat de uitkomsten in het rapport eigenlijk al bekend waren. De dag- en uurgemiddelden in relatie tot de acute klachten geven echter wel een aanvullend inzicht. Het dossier blijft confronterend, ook voor hen die er dagelijks mee bezig zijn. Gedeputeerde begrijpt de reactie van bewoners heel goed. Hij benadrukt met klem dat de provincie hun zorgen deelt en dat zij elke dag bezig is om de omgeving gezonder te maken. Er moet echter wel rekening worden gehouden met de mogelijkheden die er zijn.

Onderhavig rapport betreft een eerste tussenrapportage. Er komt nog een vervolgtraject. Voorts wordt bekeken of er onder de bewoners behoefte en bereidheid is om mee te werken aan een dagboekonderzoek. Het RIVM heeft aangegeven dat dit zinvol kan zijn om een betere duiding te krijgen. De suggestie wordt derhalve serieus bekeken.

Gedeputeerde wil volstrekt helder hebben dat onderzoeken belangrijk zijn. Deze kunnen meer duidelijkheid en een betere duiding geven. Gedeputeerde benadrukt dat hij zich nog geen enkele keer verscholen heeft achter nieuwe onderzoeken. De angst dat vervolgonderzoek wordt gedaan teneinde geen stappen te hoeven zetten, is derhalve ongegrond en verwijst gedeputeerde gelijk naar de achtergrond. Het is goed om te blijven onderzoeken. Het traject dat nu is gevolgd alsmede de opdrachtformulering is in overleg met de bewoners en experts tot stand gekomen. Gedeputeerde acht een vervolg nuttig teneinde nog meer informatie te krijgen. Daarin wordt ook

de bronvermelding meegenomen. Een en ander wordt in het najaar verwacht. Voorts staat er nog een depositieonderzoek op de planning om te achterhalen wat er precies in de stof zit die in de IJmond, waaronder in Wijk aan Zee, neerdaalt.

De aanbeveling van het RIVM wat betreft het opiniepanel is verwerkt in het programma Tata Steel en zal eveneens worden opgepakt. Gedeputeerde zal PS te zijner tijd hierover informeren en rapporteren.

In antwoord op de vraag van Statenlid Kostic (PvdD) geeft gedeputeerde aan dat GS ook zo snel mogelijk komt met een uitgebreide beantwoording van de vragen uit de brief van de Dorpsraad.

Gedeputeerde Olthof merkt op dat er thans ontzettend veel gebeurt. Het programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda zijn met elkaar vastgesteld. De essentie daarvan is dat de vergunningen binnen de bestaande mogelijkheden worden aangescherpt. Het cruciale verzoek dat bij aanvang werd gedaan, luidde: "*Zorg ervoor dat alle vergunningen voldoende zijn, dat er goed gehandhaafd wordt, dat er goed toezicht wordt gehouden en dat het vertrouwen hersteld wordt.*" Daarnaast waren er twee belangrijke bronnen, te weten de pelletfabriek en de Kooksfabriek 2. Met het programma Tata Steel en de Uitvoeringsagenda is de eerste stap gezet, te weten de maatregel van de pelletfabriek. De investering van 150 miljoen euro is geen vrijwillige keuze. Deze wordt in de vergunning opgenomen en kan derhalve worden afgedwongen. Daarnaast wordt de actualisatie van de vergunningen de komende tijd gecontinueerd. Zoals eerder tijdens een PS-vergadering toegezegd, zullen GS voor de zomer met een rapportage komen over de stand van zaken en voortgang.

Gedeputeerde wijst erop dat het enkel op grond van wet- en regelgeving afdwingen van maatregelen niet voldoende is. Derhalve is in het programma Tata Steel ook de bestuurlijke lijn opgepakt. Er moet bekeken worden wat er nog meer dient te gebeuren naast hetgeen wettelijk afgedwongen kan worden. Daaruit komt ook de toezegging door Tata van 300 miljoen euro voort. De helft van dit bedrag, 150 miljoen euro, betreft de wettelijke maatregel voor de pelletfabriek. De andere helft dient nog nader ingevuld te worden. Gedeputeerde wil zo snel mogelijk weten wat de concrete agenda is, hierover heeft hij reeds een gesprek gehad met de directie van Tata. Welke maatregelen worden wanneer getroffen? En, nog belangrijker, wat gaat de omgeving daarvan merken? De betreffende investeringen moeten direct effect hebben op de beleving en de gezondheid van de omgeving. Gedeputeerde zal er alles aan doen om die concrete agenda zo snel mogelijk te ontvangen. Hij plaatst daarbij echter de kanttekening dat het enorme installaties en enorm veel bronnen betreft. Grote investeringen van tientallen miljoenen vergen nu eenmaal heel veel tijd. Ook richting de bewoners dient derhalve helder en eerlijk te worden gecommuniceerd dat de uiteindelijke realisatie wat meer tijd gaat vragen. Dat neemt niet weg dat er thans voor een heel duidelijk perspectief moet worden gezorgd. Wanneer gaat er wat gebeuren? Wanneer is het klaar en wat gaat men er op welke termijn van merken? Gedeputeerde vindt het heel belangrijk om dat op korte termijn in kaart te brengen, zowel ten aanzien van de investering van 300 miljoen euro als ten aanzien van de vraag welke concreetheid er samen met het Rijk aan kan worden gegeven.

Gedeputeerde heeft helaas al eerder moeten constateren dat al voldoet Tata aan alle wet- en regelgeving en de milieuregels, dat nog niet altijd een garantie voor een gezondere omgeving is. Daaraan zal met elkaar moeten worden gewerkt. Dit onderzoek geeft er weliswaar wat meer

handvatten aan. In de Nederlandse wet- en regelgeving wordt thans uitgegaan van jaargemiddelden. De bewoners hebben echter al vaker aangegeven dat zij vooral last hebben van de pieken. Het dagboekonderzoek zou hiervan een nog betere duiding kunnen geven. De piekbelasting is nog niet voldoende geborgd in de regelgeving. Daarover zou de provincie concretere afspraken willen maken met het Rijk. Dat geldt eveneens ten aanzien van de ZZS waarover met het Rijk een afspraak is gemaakt. Op 31 december 2020 moesten alle bedrijven hun gegevens ten behoeve van de actualisatie aanleveren om in het eerste kwartaal van 2021 deze gegevens te analyseren. Dat gebeurt ook. Aansluitend volgt er een rapportage aan de Staten. Ten aanzien van Tata zijn op basis van de eerste rapportage diverse vragen gerezen. De provincie heeft deze teruggelegd.

Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat de deadline inmiddels is verstreken.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt ontkennend. Dit traject heeft overigens niet alleen betrekking op Tata Steel, maar betreft een landelijk traject. De gegevens dienden in 2020 te worden aangeleverd. Dit is gebeurd. De Omgevingsdienst zou conform afspraak al deze gegevens in het eerste kwartaal analyseren. Ten aanzien van Tata zijn veel vragen gerezen. Deze zijn met de ILT gedeeld. Hierop is een brief van de ILT ontvangen. GS komen zo snel mogelijk bij PS terug over de bevindingen, ook als de antwoorden op de vragen zijn ontvangen.

Ten aanzien van de vraag over het lozen van kwik geeft gedeputeerde aan dat hiervoor in 2003 een vergunning is afgegeven door het toenmalige waterschap. In vergunning is toentertijd echter besloten om voor kwik geen normering op te nemen. Thans wordt bekeken of deze alsnog in de vergunning kan worden opgenomen. Zodra de rapportage gereed is, gaan GS en PS hierover met elkaar in gesprek teneinde een antwoord te formuleren op de eventuele vragen die nog resteren.

GS hebben het Rijk gevraagd om op korte termijn concrete maatregelen door te voeren die thans op basis van de geldende wet- en regelgeving niet kunnen worden afgedwongen. Uiteindelijk moet er nieuwe regelgeving komen voor de normering van ZZS, de cumulatie van stoffen en piekbelasting. Hiertoe heeft de provincie het Rijk nodig. Het draait dan niet alleen om investeringen voor de langere termijn (terugdringen van CO_2), maar ook om maatregelen op korte termijn teneinde de omgeving gezonder te maken. Zo heeft de provincie contact met IenW over de vergunningen, ook wat betreft de Kooksfabriek 2 en de opslag van de grondstoffen. IenW is bereid om zo snel mogelijk met de provincie te gaan zitten om de aan haar gestelde vragen te beantwoorden en daar een heel concrete agenda bij te maken.
Ook gaat de provincie om de tafel met EZK om de mogelijkheden te bekijken. Gedeputeerde Olthof kan hieromtrent logischerwijs nog geen concrete toezeggingen doen, maar het overleg zal wel zo snel mogelijk plaatsvinden.
Voorts is er contact met VWS, aangezien het dossier ook raakt aan de volksgezondheid. Met andere woorden, de provincie probeert de departementen in Den Haag breed te betrekken bij het gehele vraagstuk.

De heer **Leerink** (PvdA) vraagt of gedeputeerde de indruk heeft dat het gevoel van urgentie ook door de ministeries wordt gedeeld? Staat het voorliggende probleem in Den Haag even urgent op de agenda en het netvlies of moet de provincie nogmaals extra in de bus blazen?

Gedeputeerde **Olthof** meent dat druk vanuit de omgeving sowieso niet verkeerd is. De bewoners oefenen deze druk reeds uit. De verschillende politieke partijen zullen dit ook doen en ook de Staten zouden hier uiteindelijk toe kunnen overgaan, teneinde de benodigde stappen te versnellen. Gedeputeerde ervaart bij het Rijk ten opzichte van een aantal maanden geleden een groter gevoel van urgentie. Het gesprek verloopt hierdoor gemakkelijker. De provincie investeert hier ook veel tijd in. Gedeputeerde bemerkt sowieso een verandering in de opstelling van alle partijen die bij onderhavig dossier betrokken zijn om te bekijken hoe zo snel mogelijk grote stappen kunnen worden gezet. Hij heeft echter geleerd om niet vroegtijdig te juichen en te wachten tot de investering er daadwerkelijk is en de eerste paal in de grond is geslagen. De resultaten moeten het gaan bewijzen.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) bedankt gedeputeerde voor het feit dat hij heel veel stappen zet om ervoor te zorgen dat de urgentie duidelijk gevoeld wordt, in ieder geval in politiek Den Haag. Voelt ook Tata die urgentie? D66 roept GS op om ook daartoe echt stappen te zetten, want het probleem kan alleen opgelost worden als ook Tata daadwerkelijk bereid is zijn verantwoordelijkheid te nemen. Hoe schat gedeputeerde die mogelijkheid in?

Gedeputeerde **Olthof** beluistert van bewoners en diverse Statenleden dat het dossier tweeledig is: enerzijds de werkgelegenheid en de toekomst van Tata en anderzijds de gezondere omgeving. Gedeputeerde voelt in de gesprekken met de huidige directie van Tata absoluut de urgentie om stappen te gaan zetten. Uiteindelijk moet de provincie daar wel bij helpen. De provincie heeft meer normeringen en meer wet- en regelgeving nodig om te kunnen handhaven. Overigens geldt dat niet alleen voor Tata. Die normeringen gaan voor alle ZZS gelden. De IJmond kenmerkt zich door zowel cumulatie van diverse emissies als door piekbelasting, wat zeer uniek is. Gedeputeerde ervaart bij Tata absoluut de bereidheid om eraan mee te werken en om de investeringen naar voren te halen. Uiteindelijk moet het wel heel concreet worden gemaakt en er moet een hele harde agenda komen. Gedeputeerde bespeurt dat Tata wellicht op een aantal vlakken ondersteuning nodig heeft om maatregelen mogelijk te maken. Hij heeft hier echter vertrouwen in. Dat neemt weliswaar niet weg dat gedeputeerde Olthof ook een eigen verantwoordelijkheid heeft om vanuit zijn rol te zorgen dat de maatregelen worden getroffen om de omgeving gezonder te maken. Het hoeft niet alleen afhankelijk te zijn van Tata. Gedeputeerde hoopt dat er met elkaar stappen kunnen worden gezet om heel snel te werken aan een gezondere omgeving, maar dat ook Tata met zijn werkgelegenheid een toekomst heeft. Gedeputeerde heeft er nog steeds vertrouwen in dat beide aspecten samen kunnen gaan, maar er moet wel een concrete agenda komen. Gedeputeerde hoopt hier de komende maanden aan te kunnen werken en deze met de Staten en de bewoners te kunnen delen. In de gesprekken met de bewoners ontvangt de provincie ook regelmatig het verzoek om een concrete terugkoppeling te geven van hetgeen reeds gebeurd is en wat de bewoners daarvan gaan merken.

Statenlid **Kostic** (PvdD) hoort de gedeputeerde nog steeds bewoordingen gebruiken als "zo snel mogelijk" en "we gaan ermee aan de slag". Kan hij -- wellicht niet nu, maar wel in de komende dagen -- precies aangeven in welke maand de noodzakelijke keuze van het Rijk worden verwacht? Dan weten de bewoners ook precies hoelang "zo snel mogelijk" gaat duren. Gedeputeerde merkt terecht op dat er nú actie vereist is en dat er op korte termijn een actie-agenda nodig is. Hiertoe is zekerheid gewenst.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat hij die agenda bij voorkeur vandaag zou willen delen en ook aan de bewoners duidelijk zou willen maken wanneer wat gebeurt en wanneer zij er wat van gaan merken. Eerlijkheidshalve moet hij bekennen dat hij die informatie op dit moment nog niet heeft. Hij zal PS, Tata en de bewoners echter wel zo snel mogelijk informeren over wanneer er wat plaatsvindt. Gedeputeerde heeft PS toegezegd dat GS zo snel mogelijk een concrete agenda zullen presenteren. Hij gaat nu echter geen datum noemen. Hij wil alleen datgene toezeggen wat hij ook daadwerkelijk kan waarmaken.

Gedeputeerde Olthof vervolgt zijn betoog. Hij werd uitgedaagd om een uitspraak te doen over de Kooksfabriek 2. Iedereen, ook binnen Tata en in de omgeving, zal van mening zijn dat behalve de pelletfabriek ook de Kooksfabriek 2 overduidelijk een heel grote bron van problemen vormt. In de huidige planning luidt het voornemen om de Kooksfabriek 2 in 2035 te sluiten in het kader van de verduurzaming en vergroening van Tata Steel. Er is eenieder echter veel aan gelegen om die datum naar voren te halen en de stap naar verduurzaming en een gezondere leefomgeving zo snel mogelijk te zetten. Met partijen zal bekeken worden welke maatregelen op heel korte termijn genomen kunnen worden. Voorts wordt gekeken naar de ultieme maatregel, het sluiten van de Kooksfabriek 2, en de vraag of dat al eerder mogelijk kan worden gemaakt.

De heer Mangal (DENK) vroeg welke bedragen hiermee gemoeid zijn. Gedeputeerde heeft geen bedragen paraat, maar antwoordt dat daar er begrijpelijkerwijs heel grote investeringen moeten plaatsvinden. Hij wil samen met partijen bekijken of het mogelijk is om de Kooksfabriek versneld te sluiten teneinde met een alternatief een gezondere omgeving te creëren.

Wat betreft de veiligheid op scholen hebben GS met bezorgde ouders gesproken. De wethouder van Beverwijk heeft inmiddels ook overlegd met de schoolbesturen en de GGD. Gedeputeerde heeft de laatste stand van zaken niet paraat. Zijn collega uit Beverwijk heeft de gesprekken gevoerd om te bekijken welke maatregelen nodig zijn om de kinderen in een gezonde omgeving naar school te kunnen laten gaan.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt of reeds gesproken wordt over een luchtzuiveringsinstallatie en of die op elke school in de omgeving van Tata zal worden geïnstalleerd.

Gedeputeerde **Olthof** meent dat er breed gesproken wordt met de directie van de school en de GGD over wat er nodig is op de scholen. De laatste stand van zaken en nadere details zal hij opvragen bij zijn collega.

De heer **Mangal** (DENK) zou graag een datum vernemen waarop iets verwacht kan worden. Hebben GS zelf al een streefdatum waarop iets bekend moet zijn over deze scholen, zodat de kinderen weer veilig naar school kunnen?

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat GS regelmatig overleg voeren met de drie wethouders van de IJmond over dergelijke vraagstukken. In dezen heeft de wethouder van Beverwijk het opgepakt. Gedeputeerde zal bij hem informeren hoe de gesprekken met de scholen en GGD zijn verlopen, naar welke maatregelen wordt gekeken en wanneer daar iets over verwacht mag worden.

Gedeputeerde Olthof vervolgt zijn betoog. De reactie van Tata laat hij graag aan het bedrijf zelf.

Gedeputeerde staat voor zijn eigen verantwoordelijkheid. Hij wijst erop dat de provincie voor aanvullende maatregelen die zij niet via wet- en regelgeving kan afdwingen, Tata en andere partijen nodig heeft om die mogelijk te maken. Het is derhalve goed om met Tata in gesprek te zijn. Dat wil niet zeggen dat de provincie bij Tata op schoot zit. PS controleren gedeputeerde en geven hem het mandaat om zaken op te pakken. Het kan altijd sneller, beter en scherper, maar GS zijn voortvarend aan de slag met hetgeen van hen verwacht mag worden.

De vraag over het voorzorgsbeginsel ontvangt gedeputeerde vaker. Teneinde die discussie in de toekomst tegen te gaan, acht hij het verstandig om ook eens juristen te laten kijken naar de mogelijkheden en de beperkingen. Anders blijft het boven de markt hangen. Daar moet gewoon duidelijkheid over zijn.

De heer Leerink (PvdA) deed de oproep aan de Staten om ook een brief te sturen aan de Kamer teneinde onderhavig punt onder de aandacht te brengen. Gedeputeerde meent dat het sowieso een goed idee is om aan de (nieuwe) Kamerleden duidelijk te maken wat er nu eigenlijk aan de hand is, welke investeringen voor de lange termijn nodig zijn, maar ook om te bekijken wat er op korte termijn gedaan moet worden. Hoe gaat het element "gezondheid" een belangrijkere plek in de wet- en regelgeving krijgen? Dit vraagstuk geldt overigens niet alleen voor de IJmond, maar ook in bredere zin. Het element gezondheid is weliswaar reeds opgenomen, maar de wet- en regelgeving op het terrein van milieu spitst zich voornamelijk toe op gemiddelde bedrijvigheid. De ervaring leert echter dat er ook complexen zijn die meer maatwerk vragen. Er doen zich daar immers ook situaties voor die aanvullende regelgeving vereisen, bijvoorbeeld wat betreft de normering van ZZS, de cumulatie van stoffen en piekbelasting. De gedeputeerde juicht het enkel toe als de Statenleden hiervoor extra aandacht van de Kamerleden willen vragen.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft twee vragen. De gedeputeerde wijst steeds op de wet- en regelgeving. Kan hij echter op schrift concreet benoemen welke wet- en regelgeving de gedeputeerde in de weg staan om de lekkende Kooksfabriek 2 zo snel mogelijk stil te leggen?
> Daarnaast is er het Uitvoeringsprogramma met onder meer die actualisatie en allerlei andere beloftes binnen nu en volgend jaar. Statenlid Kostic zou graag voor de PS-vergadering een update van de stand van zaken vernemen. Kan gedeputeerde daarvoor zorgen?

Gedeputeerde **Olthof** heeft zojuist zijn toezegging uit PS herhaald om voor de zomer met een actualisatie te komen over de stand van zaken. Hier wordt thans hard aan gewerkt. Gedeputeerde kan Statenlid Kostic niet toezeggen dat de update er voor de PS-vergadering ligt, maar conform afspraak verschijnt deze wel voor de zomer.

Gedeputeerde benadrukt nogmaals dat de provincie voor haar taak staat en haar verantwoordelijkheid niet wil afschuiven. Op een aantal vlakken heeft zij echter het Rijk nodig om die taak nog beter te kunnen uitvoeren en extra stappen te kunnen zetten.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) herhaalt haar vraag of de gedeputeerde op schrift concreet kan maken welke wet- en regelgeving hem in de weg staat om bijvoorbeeld de lekkende Kooksfabriek 2 zo snel mogelijk stil te leggen. Waar liggen de beperkingen?

Gedeputeerde **Olthof** zegt toe deze vraag te zullen toevoegen aan alle technische vragen die zijn gesteld. In de brief van GS aan de staatssecretaris wordt er overigens al wat over gemeld. Het college zal het echter wat nader specificeren richting de Staten.

De heer Smaling (SP) vroeg specifiek aandacht voor het onderwerp ZZS. Gedeputeerde geeft nogmaals aan dat er niet voor alle ZZS een normering is. De praktijk laat vooralsnog zien dat veel bedrijven en emissies binnen de normering blijven. De definitieve rapportage zal moeten uitwijzen bij hoeveel bedrijven en op hoeveel plekken het goed gaat. Waar het binnen de normering blijft, is het evenzeer verstandig om te bekijken of de vergunningen ten aanzien van de ZZS te ruim zijn en of er op basis van de actualisatie aanleiding is om de vergunningen waar mogelijk aan te scherpen. Een andere constatering is uiteraard dat er nog voor heel veel ZZS geen normering is, laat staan ten aanzien van de cumulatie van bepaalde stoffen. De provincie zal deze vraagstukken derhalve echt verder moeten nemen.

De heer Roosendaal (VVD) vroeg wanneer "schoon" schoon genoeg is. Gedeputeerde meent dat hiervoor duidelijke regelgeving nodig is, maar er ligt ook een taak op basis van alle nieuwe kennis en technieken die er zijn. Om die reden wordt er heel specifiek gesproken over een "schonere" IJmond, aangezien het een continu proces betreft. Van het bevoegd gezag, in dezen de provincie, mag verwacht worden dat het nooit schoon genoeg is en dat er altijd weer nieuwe kennis wordt vergaard op het gebied van stoffen, emissies en technieken. Men moet zich hier dagelijks mee bezighouden om ervoor te zorgen dat de vergunningen en ook de toegepaste technieken actueel blijven.

> De heer **Smaling** (SP) komt nog even terug op de normering. Hij ziet parallellen met de discussie over Circuitpark Zandvoort, waar de norm nog uit de Middeleeuwen stamde. Is er in dezen ook sprake van oude normen die zijn ingehaald door kennis over blootstelling? Waar zit er rek en ruimte om de normen aan te passen, en waar niet?

Gedeputeerde **Olthof** hoopt dat het onderzoek naar de normering, dat overigens landelijk in overleg met het Rijk wordt uitgevoerd. meer informatie gaat geven ten aanzien van de normering. De bredere constatering is dat de kennis over stoffen en technieken heel snel gaat. Gedeputeerde vindt het overigens een terechte vraag om na te gaan of de normeringen nog wel voor deze tijd gelden, gelet op de kennis die men nu heeft. Gedeputeerde acht het nuttig om daar nader met elkaar over te spreken zodra de ZZS-rapportage voorligt. Wat betekent het en wat is uiteindelijk de duiding van de resultaten van het onderzoek?

De **voorzitter** bedankt de gedeputeerde voor diens beantwoording en geeft mevrouw Elbers (RIVM) en de heer Dückers (Nivel) de gelegenheid voor een korte aanvulling.

Mevrouw **Elberse** (RIVM) heeft twee korte aanvullingen. In het tussentijdse rapport staat dat het haalbaar is om een panelstudie te starten. Deze zou kunnen helpen om een causaal verband aan te tonen tussen acute gezondheidseffecten die mensen ervaren en waarmee zij vaak nog lang niet naar de huisarts gaan, in relatie tot de luchtkwaliteit en mogelijk de emissies van Tata Steel. Het RIVM zegt daarmee niet dat het wenselijk dan wel nodig is om een vervolgonderzoek in te stellen. Dat is aan GS om te bepalen. Het RIVM stelt alleen vast dat het haalbaar is om deze vervolgstap te

nemen. Het Nivel doet eveneens een aantal aanbevelingen met betrekking tot het vervolgonderzoek.

Mevrouw Gonggrijp (D66) en de heer Smaling (SP) refereerden kort aan het verschil tussen jaargemiddelden en piekbelasting. In onderhavig rapport betreft het een heel belangrijk onderscheid. Terwijl er vaak naar jaargemiddelden gekeken wordt, ervaren de bewoners juist hinder van de pieken. Dit betekent overigens niet dat de jaargemiddelden overboord kunnen. Ook deze hebben vanuit een gezondheidsperspectief of een gezondheidsduiding enorme relevantie. Sommige stoffen bouwen op over de jaren. Een jaargemiddelde is voor het RIVM als gezondheidsdeskundige een heel goede maat om een blootstelling aan vast te koppelen. Kortom, mevrouw Elberse is blij dat er meer aandacht komt voor de pieken en de piekbelasting. Die doen ertoe voor mensen. Zij wil er echter voor waken dat de jaargemiddelden als overbodig aan de kant worden geschoven.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Elberse voor haar toelichting en informeert of de commissieleden nog vragen hebben voor de heer Dückers (Nivel). Zij kaart daarbij aan dat reeds tijdens het webinar heel veel vragen zijn gesteld die nog beantwoord zullen worden. Deze beantwoording zal ook op de website getoond worden.

De heer **Smaling** (SP) heeft het rapport met interesse gelezen. Hij vraagt de heer Dückers (Nivel) of de locatie van de huisartsen in de andere industriegebieden (Rijnmond, Geleen, Sittard, Stein, Terneuzen e.d.) daadwerkelijk goed te vergelijken is met de locatie van de huisartsenpopulatie in de IJmond.

De heer **Dückers** (Nivel) beschouwt het als een goede doch ingewikkelde vraag. Ook binnen de populatie IJmond die het Nivel heeft onderzocht, kon uiteindelijk geen rekening worden gehouden met de afstand tussen praktijken en specifieke bedrijfslocaties. Dat geldt eigenlijk ook zo voor de vergelijkingsgebieden van de industrie. In deze verkennende studie heeft het Nivel derhalve nog geen afstanden kunnen meenemen.

De **voorzitter** constateert dat er behoefte is aan een korte tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw **Dekker** (CDA) bedankt gedeputeerde Olthof voor zijn heldere beantwoording. In de eerste termijn stelde zij een vraag over de reactiebrief van de Dorpsraad Wijk aan Zee. Mag zij concluderen dat een reactie van GS nog volgt op die betreffende brief?

Gedeputeerde **Olthof** knikt bevestigend.

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt de gedeputeerde voor diens beantwoording en benadrukt dat het heel fijn is dat de actualisatie voor de zomer wordt verwacht. Hierin zou hij graag per hoofdonderwerp zien hoe die bijdraagt aan meer duidelijkheid over de kwalificatie "schoon genoeg". Wanneer is het dan schoon en langs welke norm wordt het gelegd? Wie moet de norm eventueel aanpassen en per wanneer?
De heer Roosendaal is het eens met de Partij voor de Dieren en DENK dat het concreter moet,

opdat PS het beter kunnen volgen. Gedeputeerde heeft hierover reeds een toezegging gedaan en de VVD heeft er alle vertrouwen in dat hij deze zal nakomen. Als PS een en ander voor zich zien, kunnen ze wellicht wat beter beoordelen of het ook voldoet aan hun verwachtingen. De heer Roosendaal zou het waarderen als voorafgaand aan de definitieve actualisatie een opzet langs PS wordt geleid.

In de afgelopen PS-vergadering heeft de heer Roosendaal reeds aangegeven dat hij wil voorkomen dat de provincie als overheid bijdraagt aan paniek(zaaiing) en daarmee de aandacht wegtrekt van hetgeen echt noodzakelijk is om concrete stappen op het gebied van gezondheid te zetten. In tegenstelling tot eerdere berichtgeving blijkt er nu wél een vergunning voor kwiklozing te zijn. De heer Roosendaal constateert ook dat kwik geen onderdeel van de vergunning is. Uit de meetresultaten van het oppervlaktewater blijkt dat er geen sprake is van een significant hogere kwikwaarde. Men moet voorkomen dat dergelijke berichten op voorhand worden gedeeld waarmee het gevoel versterkt wordt dat er nog meer mis is en men ook al geen kraanwater meer zou kunnen drinken. Dat raakt aan de perceptie over een betrouwbare overheid. De heer Roosendaal snapt dat de provincie transparant wil zijn en niet te lang op de resultaten wil blijven zitten. Hoor en wederhoor en een goede onderlinge afstemming ten aanzien van metingen of modellen zijn belangrijk voor de discussie.

Mevrouw **Er** (GL) bedankt gedeputeerde voor zijn beantwoording van de vragen. Zij begrijpt dat hij nu niet met concrete data kan komen voor de nog te nemen maatregelen en stappen. Zij begrijpt echter ook de oproep van de omwonenden om zo snel mogelijke verbeteringen. Dat is alleen mogelijk wanneer er iets gaat gebeuren. Mevrouw Er heeft begrip voor het feit dat gedeputeerde dat niet nu gelijk kan toezeggen, maar zij zou wel echt willen benadrukken dat het vooral voor de omwonenden heel erg fijn zou zijn als ze een duidelijk overzicht krijgen met wanneer de provincie wat gaat doen.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt zich af op welke wijze ziekenhuizen overlast hebben en of die meegenomen kunnen worden in de resterende onderzoeken van het RIVM. Hij wil graag van het RIVM weten of er is gekeken naar de gevolgen van kwiklozing voor het grondwater en het drinkwater. Hoeveel kwik kan er ongestoord worden geloosd?
Van gedeputeerde zou de heer Mangal graag horen of er kwik is opgeruimd en wat de extra kosten daarvoor zijn. Waarom is er bijvoorbeeld geen normering nodig voor kwik?
Waarom is de stapeling van toxiciteit niet te onderzoeken, zoals dat is aangegeven in de technische sessie? Geeft dat Tata Steel geen vrijbrief omdat het niet te bewijzen is? Hoe gaan GS daarmee om?

De heer Mangal beluistert in de beantwoording vooral dat er heel veel vooruitgeschoven wordt en dat er een afhankelijkheid is van het Rijk. Gaat het college voor de volksgezondheid of voor de economische winst? Als het college voor de volksgezondheid gaat, waarom is de opstelling jegens de burgers dan altijd "*nee, tenzij*" en jegens Tata altijd "*ja, tenzij*"?
Hoe staat het Rijk tot slot in deze discussie? De heer Mangal meent dat het thans vooral kiest voor de economie en niet voor de volksgezondheid. Wat willen en kunnen GS hierin betekenen?

De heer **Klein** (CU) bedankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording en diens toezeggingen, ook wat betreft het overzicht van waar de wettelijke maatregelen tekortschieten. In reactie op de vragen van Statenlid Kostic (PvdD) is dat heel nuttig.

Mevrouw Elberse (RIVM) gaf zojuist aan dat het RIVM niet zozeer adviseert over het al dan niet instellen van vervolgonderzoek, maar dat het slechts de mogelijkheden schetst. Wanneer horen PS nu precies of gedeputeerde dat vervolgonderzoek daadwerkelijk gaat doen? De heer Klein is overigens verheugd over de uitspraak van gedeputeerde dat vervolgonderzoek nooit de maatregelen in de weg mag staan en dat het niet bedoeld is als uitstel.

De heer **Leerink** (PvdA) bedankt de gedeputeerde voor zijn antwoord. We willen allemaal sneller. Hij snapt dat het concreter moet, maar begrijpt ook dat dat lastig is op het moment dat men het niet allemaal in eigen hand heeft en qua tijdpad ook afhankelijk is van andere partijen, in dit geval het Rijk. Maximaal druk zetten is echter wel heel belangrijk. De heer Leerink zou het goed vinden als de Staten zelf ook actie zouden nemen. Hij is er voorstander van om een brief te schrijven aan en actief op te trekken met de volksvertegenwoordigers in Den Haag. De heer Leerink gaat daar zeker het initiatief toe nemen. Het zou mooi zijn als de andere partijen daarin willen meegaan. Hoe completer, hoe beter.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft een interruptie op twee punten. Alvorens een brief aan de Kamer kan worden gestuurd, moeten zijns inziens eerst de verwachtingen duidelijk zijn. Welke normen acht de provincie logisch, gelet op de Europese wetgeving en op grond van wat zij nog meer aan stappen wil? In hoeverre dragen die dan bij aan het doel om een gezondere leefomgeving te creëren? De heer Roosendaal heeft namelijk geen behoefte aan geroeptoeter dat het anders, beter en sneller moet. PS moeten dan wel duidelijk zijn over wat zij van de regelgever verwachten. Zolang dat niet helder is, vindt de heer Roosendaal het enigszins overbodig.

Jegens gedeputeerde merkt de heer Roosendaal op dat het ook heel concreet is om te zeggen dat er nog geen datum bekend is. De heer Roosendaal bood om die reden aan om alvorens gedeputeerde de actualisatie definitief maakt mee te kijken naar de opzet. Het is nu nog niet duidelijk wanneer de wetgever de regels echt kan aanscherpen. Het is goed om dat helder te hebben, ook voor de bewoners. De suggestie wordt namelijk gewekt dat als men een brief gaat schrijven of als gedeputeerde erachteraan gaat er aan het einde van het jaar nieuwe normeringen zijn. Als gedeputeerde dat voor elkaar kan krijgen zou dat hartstikke fijn zijn. Als hij echter niet weet wanneer het gerealiseerd kan worden, laat hem dat dan alsjeblieft ook vertellen. Anders ontstaat er teleurstelling op teleurstelling.

De heer **Leerink** (PvdA) antwoordt dat zijn fractie nooit zo'n voorstander is van roeptoeteren en dat het derhalve in dit geval ook wel zal meevallen. De brief die GS aan de staatssecretaris hebben gezonden, bevat voor een belangrijk deel al handvatten. Daarin wordt een aantal zaken genoemd. Uiteindelijk zijn de Staten volksvertegenwoordigers en acht de heer Leerink het belangrijk dat zij een signaal afgeven. Zoals gezegd is het mogelijk om een brief te schrijven of om Kamerleden richting Wijk aan Zee te halen. Het is nodig om druk te blijven zetten en de urgentie duidelijk te maken.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) merkt in reactie op de oproep van de heer Leerink (PvdA) op dat D66 de lijntjes met de politiek al stevig heeft aangehaald, in ieder geval met de eigen Kamerfractie. Zij meent dat het goed is als alle andere partijen dat ook doen. Er kan een gezamenlijke vuist worden gemaakt, maar elke partij zou ook op haar eigen manier de stap moeten zetten. D66 heeft dit in

ieder geval al gedaan in zowel de regio als met de Kamer.

Mevrouw Gonggrijp bedankt de gedeputeerde voor zijn uitgebreide beantwoording. Het is fijn dat hij stappen gaat zetten om te concretiseren wat de provincie de komende periode gaat doen. Dit is al eerder aangekaart door D66. Gedeputeerde heeft reeds contact met politiek Den Haag. Hij geeft aan dat de urgentie van het Rijk gevoeld wordt, maar dat een en ander afhankelijk is van diens opstelling. Kan gedeputeerde derhalve in het toegezegde overzicht meenemen hoe die gesprekken verlopen? Door de landelijke politiek zullen immers stappen moeten worden gezet om dit grote probleem met elkaar op te pakken. Mevrouw Gonggrijp verneemt graag of de gedeputeerde het met haar eens is dat dat ook inzichtelijk gemaakt moet worden.

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof speelt de vraag over de cumulatie door aan mevrouw Elberse (RIVM).

Mevrouw Dekker (CDA) vroeg naar de reactie op de brief van de Dorpsraad. Gedeputeerde heeft toegezegd dat GS hun reactie met PS zullen delen. Deze komt derhalve te zijner tijd hun kant op.

De heer Roosendaal (VVD) vroeg wie de norm aanpast. Gedeputeerde antwoordt dat de provincie op een aantal vlakken Europa nodig heeft, maar op een aantal vlakken ook afhankelijk is van het Rijk om tot nieuwe normeringen te komen. De Staten gaan over hun eigen orde. Gedeputeerde laat dat graag aan de Staten zelf en aan de individuele politieke partijen over. Het lijkt hem niet handig om te komen met een lijstje met normeringen. Daarmee wordt dit complexe vraagstuk onderschat. Wellicht kan mevrouw Elberse hier nader op ingaan.

Gedeputeerde Olthof raakte enigszins geïrriteerd over het beeld dat wordt geschetst met betrekking tot zorgvuldigheid, transparantie, hoor en wederhoor. Gedeputeerde heeft steeds gezegd dat hij het heel belangrijk vindt om heel erg concreet en transparant te zijn. Het is geen kwestie van niet willen, maar hij kan geen datum geven als hij die niet heeft. Gedeputeerde zou graag zien dat de wereld morgen beter, gezonder en schoner is, maar zo zit de realiteit niet in elkaar. De provincie heeft te maken met een complexe omgeving en met een complex bedrijf. Gedeputeerde is het volledig eens met de heer Roosendaal (VVD) dat er snel meters gemaakt moet worden. Het moet echter niet zo worden neergezet alsof GS de gezondheid van de bewoners niet belangrijk vinden.

Wat transparantie betreft acht de gedeputeerde het inderdaad wel netjes om ook hoor en wederhoor toe te passen, welk bedrijf of welke partijen het ook betreft. Door de reactie van de ILT waren GS echter genoodzaakt om snel duidelijkheid te geven. De gedeputeerde benadrukt dat de provincie een belangrijke taak heeft richting de omgeving en de bewoners van de IJmond. Daar wordt dagelijks hard aan gewerkt. Tegelijkertijd heeft de provincie ook een verantwoordelijkheid richting de bedrijven en de werknemers. De gedeputeerde wil proberen om met elkaar die zorgvuldigheid te betrachten en ook te letten op het woordgebruik. Hij wil voorkomen dat er een onvolledig en onterecht beeld wordt geschetst. De provincie acht gezondheid heel belangrijk en gaat daar iedere dag voor. Zij spreekt echter net als bewoners de hoop uit dat dit ook mogelijk is

met een gezonde en schone fabriek. Het is geen kwestie van A of B. Het betreft een complexe puzzel waarbij de provincie absoluut voor de gezondheid van de bewoners gaat.

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat hij niet gezegd heeft dat er op heel korte termijn doelstellingen moeten staan. Hij bedoelde dat het goed is om juist aan te geven per wanneer iets verwacht kan worden. Wet- en regelgeving is een langdurig proces. De heer Roosendaal acht het belangrijk dat alle betrokken partijen zich dat goed realiseren. Hij kan zich voorstellen dat bewoners in de veronderstelling leven dat het voor het einde van het jaar geregeld is. Het zou natuurlijk hartstikke mooi zijn als dat gerealiseerd kan worden. Mocht de provincie echter voorzien dat dit niet haalbaar is, dan moet daar ook helder over gecommuniceerd worden.

Als er dan vervolgens eisen aan Den Haag worden gesteld, is het niet nodig om het heel technisch te maken, maar worden er wel normen verwacht die de hoofddoelstellingen gaan ondersteunen: "*wanneer is gezond gezond genoeg*?"

De heer **Mangal** (DENK) heeft er alle begrip voor dat de gedeputeerde zorgvuldig te werk moet gaan. Er wordt echter niet gezegd: "*We sluiten de fabriek totdat de gezondheid van de bevolking gegarandeerd is.*" Tegen de bewoners wordt daarentegen wel gezegd: "*We gaan niet sluiten totdat we zeker weten dat de fabriek schuldig hieraan.*" Dat bedoelde de heer Mangal met zijn uitspraak "*ja, tenzij*" en "*nee, tenzij*". Uiteindelijk wordt er gekozen voor economische voorspoed. De provincie wil het weliswaar niet ten koste laten gaan van de gezondheid, maar uiteindelijk laat zij dat wel gebeuren. De heer Mangal vraagt GS derhalve om richting het Rijk moreel leiderschap te betrachten. Hij verzoekt hen derhalve het Rijk te wijzen op diens verantwoordelijkheid voor het bewaken van de volksgezondheid. De heer Mangal weet dat de gedeputeerde er druk mee in de weer is, maar daarvoor ook afhankelijk is van het Rijk.

Gedeputeerde **Olthof** verexcuseert zich richting de heer Roosendaal (VVD) voor het ontstane beeld. De bijdrage van laatstgenoemde was voor gedeputeerde aanleiding om het breder neer te zetten. De heer Roosendaal heeft immers om een reële planning gevraagd. Hier kan gedeputeerde zich in vinden. Hij acht het dan niet fair om een beeld te presenteren alsof de wereld morgen kan worden veranderd.

Jegens de heer Mangal (DENK) merkt gedeputeerde op dat PS van hem verwachten dat hij binnen zijn bevoegdheden acteert. Hoe zouden de Staten immers reageren als hij daarvan zou afwijken? Het sluiten van de Kooksfabriek is vaker genoemd en klinkt als een eenvoudige maatregel, maar zo gemakkelijk is dat niet. Gedeputeerde beschikt niet over de bevoegdheid om hiertoe over te gaan, mocht hij dit überhaupt willen. Hij wijst er immers op dat het eenmaal sluiten van de fabriek impliceert dat deze nooit meer zal worden opgestart.

Gedeputeerde geeft aan dat de stof kwik wel in de vergunning was opgenomen, maar dat deze niet genormeerd was. Overigens had het niet te maken met kwiklozing op het oppervlaktewater, maar op de rioolzuivering. Het betrof heel kleine hoeveelheden. De Omgevingsdienst heeft op zijn website al duidelijk aangegeven welke gevolgen dit heeft voor het drinkwater en dat daar geen gevaren aan zitten. Het gaat erom dat er bij de ZZS-inventarisatie heel kleine hoeveelheden kwik

geloosd zijn. Hiervoor is weliswaar een vergunning afgegeven, maar hierin is geen normering opgenomen. Daarover heeft de provincie vragen gesteld. Thans wordt bekeken of de normering alsnog in de vergunning kan worden opgenomen. De gedeputeerde hoopt hier zo snel mogelijk een reactie op te kunnen geven.

Wat betreft het dagboekonderzoek wil gedeputeerde eerst in overleg met de bewoners om te informeren of zij bereid zijn hier hun medewerking aan te verlenen. Indien ergens de komende weken hierover een standpunt wordt ingenomen, zal gedeputeerde dit zo snel mogelijk met PS delen.

Gedeputeerde heeft reeds iets gezegd over de opstelling van het Rijk. Thans is sprake van een demissionair kabinet, wat overigens wel de kans biedt om te kijken of aanvullende maatregelen op de onderhandelingstafel kunnen worden gelegd. Het betekent echter ook dat het mandaat van de huidige bewindspersoon soms ingewikkeld is. De bereidheid bij het Rijk is er overigens wel, ook wat betreft de normering. Zoals de heer Roosendaal al aangaf is het echter een complex geheel.

Mevrouw **Elberse** (RIVM) verzorgt nog een korte toelichting naar aanleiding van de gestelde vragen. De heer Mangal (DENK) vroeg naar de gevolgen van kwik. Kwik is echter niet meegenomen in het RIVM-onderzoek. De vraag hieromtrent legt zij derhalve terug bij de gedeputeerde. Mocht er op termijn een risicobeoordeling moeten plaatsvinden, dan zal zij daarover schakelen met de gedeputeerde.

De tweede vraag van de heer Mangal ging over de effecten of gevolgen voor de ziekenhuizen. Dat zou een ander onderzoek behelzen waarbij gekeken moet worden naar de data die in de ziekenhuizen beschikbaar zijn. Welke ziektebeelden worden aldaar aangetroffen, wat wordt er behandeld en wat wordt er geconstateerd? Dat betreft een andere dataset. De huisartsendata in Nederland is heel goed gestructureerd. Het Nivel gaf dit ook aan tijdens het webinar van 14 april jl. Huisartsen registreren heel nauwkeurig wie en welke klachten ze zien, voorzien van bepaalde codes. In de ziekenhuizen gebeurt dit op een andere wijze. Als de provincie daar zicht in wil krijgen en een vergelijking wil maken, bijvoorbeeld wederom tussen de IJmond en andere ziekenhuizen, dan is het nodig om daartoe een ander onderzoek op te starten.

Momenteel loopt in samenwerking tussen het RIVM en de GGD Kennemerland een gezondheidsmonitor. Deze vindt elke vier jaar plaats. Eind 2021 c.q. begin 2023 verschijnt hierover het eerstvolgende rapport. Hierin wordt een aantal chronische aandoeningen meegenomen gerelateerd aan bijvoorbeeld fijnstofsituaties. Hierin wordt onder meer gekeken naar medicijngebruik in de regio en naar aandoeningen die vaker voorkomen.

De derde vraag van de heer Mangal (DENK) over de stapeling van toxiciteit is heel complex. De belangrijkste reden hiervoor is dat de IJmond geen laboratoriumsetting betreft. De lucht bevat fijnstof, metaaldelen, er zwavelhoudende stoffen. Deze samenstelling wisselt continu, als gevolg van de uitstoot van de bronnen in het gebied, maar ook door de windrichting en -snelheid en andere weersomstandigheden. Het is derhalve heel moeilijk vast te stellen hoe mensen worden blootgesteld. De aanwezigheid van de stof hoeft niet per se gezondheidseffecten te hebben. Hiertoe moet iemand een stof eerst daadwerkelijk binnenkrijgen, bijvoorbeeld middels inademing of opeten. Daarbij komt dat een stof zowel lange- als kortetermijneffecten en gestapelde effecten

kan hebben. Dat samenbrengen betekent een heel complexe puzzel. Om die reden is er nog heel weinig bekend over de stapeling van toxiciteit.

De **voorzitter** verzoekt mevrouw Elberse (RIVM) om de eventuele technische uitleg te bewaren voor de schriftelijke beantwoording.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft nog twee korte vragen. Wat adviseert het RIVM over het eten van eigen groente. Wordt het nuttigen van producten uit (moes)tuinen derhalve afgeraden?
Wat is daarnaast de ontwikkeling van de doorlooptijd van een ziekte als longkanker?

Mevrouw **Elberse** (RIVM) antwoordt dat op basis van onderhavig onderzoek niets wordt gezegd over het eten van groente en fruit uit eigen (moes)tuin. Het advies luidt om de gewassen sowieso altijd goed te wassen, los van wat erop zit.
Longkanker heeft inderdaad een lange aanlooptijd. De precieze doorlooptijd kan mevrouw Elberse niet geven, maar het gaat vaak wel zo'n tien tot twintig jaar terug. De effecten van wat er nu verandert, zijn derhalve pas over lange termijn bekend.

Naar aanleiding van de opmerking van gedeputeerde Olthof over de normeringen merkt mevrouw Elberse tot slot op dat het RIVM niet naar juridische normeringen kijkt, maar naar gezondheidstechnische normeringen. Het is goed om dat onderscheid expliciet te benoemen. Zoals bekend voldoet de fijnstofconcentratie in de IJmond aan de juridische norm voor fijnstof. Indien deze wordt gekoppeld, zoals het RIVM dat in het afgelopen rapport heeft gaan, ontstaat echter een ander beeld waarbij het qua gezondheid matig tot onvoldoende is (gezondheidstechnische norm).

De **voorzitter** bedankt de insprekers nogmaals voor hun bijdrage, alsmede mevrouw Elberse (RIVM) en de heer Dückers (Nivel) voor hun beantwoording. Zij rondt daarmee het agendapunt af.

5.b VTH bij provinciale bedrijven inclusief bijlage TATA/Harsco

De **voorzitter** geeft als het woord aan de commissieleden die zich voor dit agendapunt hebben aangemeld.

Eerste termijn

Mevrouw **Dekker** (CDA) ziet af van haar inbreng op onderhavig agendapunt.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft een vraag over het opstarten van HIsarna en het Everest Project en waterstof. In hoeverre ziet gedeputeerde een verantwoordelijkheid en specifieke taak voor de provincie om samen met het Rijk versnelling aan te brengen in de waterstofinfrastructuur? In hoeverre gaat deze bijdragen aan het verminderen van de uitstoot? Per wanneer kunnen daarvan effecten worden verwacht?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) heeft nog een paar vragen (van enigszins technische aard) over de lozing van kwik. De OD stelt dat er geen vergunning is verleend voor de lozing van kwik. Op welke manier

is het binnen de huidige vergunningen bij Tata wél mogelijk dat er kwik geloosd zou zijn, zoals door Tata wordt gesteld?
Is het voorts mogelijk dat het kwik van de staalfabriek door de genoemde lozingen in het riool ook in het oppervlaktewater terechtkomt? Zijn de omwonenden dan in gevaar geweest door deze lozingen?

De Omgevingsdienst stelt voorts dat de gegevens van Tata Steel met betrekking tot de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen onvoldoende zijn voor doorzending naar het RIVM. Hoe moet dit nu worden geïnterpreteerd? Betreft dit een grove schending van de afspraken?

De heer **Mangal** (DENK) leest dat Tata Steel een vergunning heeft aangevraagd om aan de vergunning Wet natuurbescherming te kunnen blijven voldoen. De heer Mangal vindt dit uiterst bizar: óf de Wet natuurbescherming stelt niets voor, óf Tata Steel voldoet er per definitie niet aan. Indien een bedrijf dat een gevaar vormt voor de volksgezondheid kwik loost en dan ook nog het lef heeft om een vergunning aan te vragen voor de Wet natuurbescherming, betwijfelt de heer Mangal of de provincie Noord-Holland wel serieus genomen wordt. Het gebied wordt bediend door zowel de OD IJmond als de OD Noordzeekanaalgebied (NZKG). Hoe is het mogelijk dat de provincie dan toch zo gepiepeld wordt door Tata Steel? Hij verzoekt of het mogelijk is om per brief duidelijkheid te krijgen over de verantwoordelijkheden van beide OD's en over hoe deze in elkaar overlopen.

Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft een vraag over Tata alsmede een vraag over Olam.
De Partij voor de Dieren heeft heel veel technische vragen over Tata gesteld, die onbeantwoord zijn gebleven. Deze vragen zijn ingegeven door de vele zorgen in het licht van alles wat er nu bekend is. De OD heeft de ILT om een advies gevraagd. Op basis daarvan rezen er bij de Partij voor de Dieren toch wel heel veel zorgwekkende vragen waar zij graag antwoord op wil hebben. Zij had het gevoel dat de gifkraan van Tata wagenwijd openstaat en dat niet helemaal duidelijk is wat er aan de hand is. Gaat de gedeputeerde de vragen alsnog beantwoorden? De bewoners hebben hier ook naar gevraagd. Kan dit geschieden voor de eerstvolgende PS-vergadering? Het betreft in dezen niet onschuldige waterdampen. Het uitblijven van een beantwoording zorgt thans voor heel veel stress en zorgen. Veel vragen gaan over de zaken die de ILT benoemt. De OD heeft de opmerkingen van de ILT bij Tata uitgezet. Statenlid Kostic begrijpt uit de stukken dat Tata ergens deze week moet reageren. Klopt dit?

De Partij voor de Dieren vraagt GS of de volgende keer de ZZS-uitvraag naar de luchtemissies en indirecte lozingen naar water niet eerder kan worden opgestart. De provincie Zuid-Holland heeft dit reeds in 2017 gedaan, terwijl Noord-Holland hiertoe pas in 2019 is overgegaan.
In de vergaderstukken staan letterlijk vijf zinnen over het gifbeleid van Tata. Het feit dat hierover überhaupt iets bekend is, is enkel te danken aan de journalisten. Een leerpunt voor GS is om een volgende keer bij het naar buiten komen van een dergelijk bericht PS gelijk per brief te informeren. Dit scheelt heel veel vragen en Actualiteiten.

Ten aanzien van Olam heeft de Partij voor de Dieren de navolgende vragen:

1. Olam voldoet pas in 2024 eventueel aan de emissiegrenswaarden voor ammoniak. Waarom krijgt Olam die tijd? Wat heeft dat voor implicaties?
2. Voor PS en milieuorganisaties is nog niet zeker welke oude rechten het bedrijf heeft. GS gaan uit van 502.000 kg ammoniakemissie per jaar, afgeleid van de revisievergunning van juli

1994. De oorspronkelijke Hinderwetgeving van juni 1994 kon tot verbazing van de PvdD niet in de archieven worden gevonden. Kan gedeputeerde straks op papier reproduceren hoe hij op die 502.000 kg komt? En kan hij ervoor zorgen dat de oorspronkelijke vergunning bovenwater komt?

3. Uit de technische beantwoording blijkt dat voor heel veel habitattypen in de N2000-gebieden rond Olam geldt dat de achtergronddepositie hoger is dan de kritische depositiewaarde. Elke toename van de stikstofdepositie kan daardoor negatieve effecten hebben. Bij Olam wordt de uitbreiding vergeleken met een referentiesituatie uit de jaren negentig. Op basis daarvan concludeert men dat er geen toename van effecten op de natuur is. Kunnen GS garanderen dat er in werkelijkheid geen schadelijk extra belasting zal zijn voor natuur?
4. Milieuorganisaties waarschuwen nu voor een nieuwe stikstofcrisis. Er is sprake van onduidelijkheid van oude stikstofrechten bij bedrijven die nog steeds geen vergunning Wet natuurbescherming hebben. Bedrijven pompen de referentiesituatie op. Het bevoegd gezag zegt dat de uitstoot daalt en dat er geen Wmb-vergunningsplicht geldt. Deze bedrijven worden zo nooit beoordeeld op echt significante effecten op de natuur. Uit de technische beantwoording blijkt ook weer dat er waarschijnlijk nog industrie in Noord-Holland is die stikstof uitstoot maar zonder Wnb-vergunning functioneert en waarbij onduidelijkheid bestaat over de bestaande stikstofrechten. Een en ander is echter nog niet in kaart gebracht. Zijn GS bereid om een doorlichting te laten uitvoeren of hebben zij daartoe een motie nodig?

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng. Zij heeft overwegend technische vragen gehoord en acht het zinvol om deze schriftelijk te laten beantwoorden. Zij gaat over tot een korte schorsing en geeft aansluitend het woord aan gedeputeerde Olthof voor de beantwoording van de overige vragen.

Schorsing van 12.27 uur tot 12.29 uur.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof beaamt dat het merendeel van de vragen van technische aard is. Allereerst komt hij op de vragen van Statenlid Kostic (PvdD) over Olam en de natuurbeschermingsvergunning. Daarin refereert zij aan eerder door haar gestelde schriftelijke vragen (en antwoorden die daarop zijn gekomen). Onderhavig agendapunt gaat over de VTH-taken. Indien Statenlid Kostic haar vragen graag beantwoord ziet, kan gedeputeerde Olthof zijn collega vragen hier op een later moment (schriftelijk) op terug te komen.

Ten aanzien van de ZZS heeft gedeputeerde reeds aangegeven dat er in 2018 afspraken met het Rijk zijn gemaakt over de uitvoering van een inventarisatie. Ook de provincie Noord-Holland heeft hiertoe opdracht gegeven. De deadline voor het opleveren van de inventarisatiegegevens was op 31 december 2020. Dit betrof een landelijke afspraak. Naar aanleiding van de inventarisatie door Tata zijn er vragen gerezen en heeft het bedrijf acht weken de tijd gekregen om daarop te reageren. De provincie zal Tata hieraan houden. De verwachte beantwoording zal op haar beurt worden meegenomen en resulteren in de rapportage die gedeputeerde met PS zal bespreken.

De heer Roosendaal (VVD) vroeg naar de rol van de provincie ten aanzien van de waterstofdiscussie. Deze is tweeledig. Enerzijds is er de brede landelijke strategie en anderzijds is er de heel specifieke provinciale waterstofstrategie voor het Noordzeekanaalgebied. Specifiek het Everest project is bedoeld om op langere termijn de CO_2 binnen Tata Steel af te vangen en op te

slaan op zee, alsmede het benutten van de restgassen voor het produceren van waterstof.
In het kader van deze ontwikkeling kan de provincie ook met aantal andere bedrijven die CO_2 uitstoten, bekeken worden wat op korte termijn mogelijk is, ook in relatie tot het zojuist besproken thema "een gezondere leefomgeving".

In antwoord op de vraag van mevrouw Gonggrijp (D66) geeft gedeputeerde aan dat er door Tata Steel heel kleine hoeveelheden kwik worden geloosd op het rioolwater. Een klein stukje overstort komt ook in het oppervlaktewater terecht, maar dat betreft heel minimale waardes. Dit voldoet nog aan de normen van het waterschap dat hierop controleert. Er is derhalve geen sprake van een gevaar voor de volksgezondheid.

Naar aanleiding van de vraag van de heer Mangal (DENK) wijst gedeputeerde erop dat de provincie Noord-Holland vier Omgevingsdiensten kent. De OD Noord-Holland Noord (NHN) is specialist op het terrein van de natuurbeschermingsvergunning (stikstofdossier). Wat de VTH betreft bij de grotere bedrijven, waaronder Tata Steel, is de OD NZKG verantwoordelijk. Deze houdt toezicht op de Brzo-bedrijven. Onderhavige rapportage is derhalve opgesteld in samenwerking met de OD NZKG. Zo zijn een aantal specialismen verdeeld tussen de OD's, maar wordt er op een aantal dossiers ook nauw samengewerkt.

Mevrouw Dekker (CDA) heeft nog een aanvullende vraag over waterstof. Aangezien zij in eerste termijn heeft afgezien van haar inbreng, stelt de **voorzitter** voor om de vraag door te schuiven naar een volgende gelegenheid.

Mevrouw **Dekker** (CDA) kan zich in dat voorstel vinden.

De heer **Mangal** (DENK) werd getriggerd door de uitspraak van de gedeputeerde over de heel minieme kwiklozingen in het riool. Kunnen GS garanderen dat er op dit moment geen andere lozingen plaatsvinden waar geen zicht op is?

Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft twee vragen aan de gedeputeerde. Klopt het dat de beantwoording van de technische vragen van de Partij voor de Dieren alsnog volgt? Klopt het voorts dat de acht weken reactietermijn van Tata Steel deze week afloopt en dat de Statenleden die antwoorden nog voor komende PS-vergadering tegemoet kunnen zien?

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat de exacte reactietermijn van Tata afhankelijk is van de dagtekening waarop de vragen zijn verstuurd. Hij heeft deze gegevens niet paraat, maar dat zal binnenkort zijn. PS kunnen de antwoorden niet een-op-een doorgestuurd krijgen, daar het vragen betreft ter verduidelijking van de inventarisatie die Tata heeft verstrekt. Uiteindelijk zal de OD de beantwoording moeten beoordelen. Op het moment dat dat proces is afgerond, zullen GS een rapportage verstrekken aan PS en deze ook inhoudelijk met hen bespreken.

De **voorzitter** stelt voor om af te zien van een tweede termijn. De commissieleden stemmen hiermee in. Statenlid Kostic (PvdD) heeft nog geen antwoord ontvangen op haar vraag of de technische vragen van de Partij voor de Dieren alsnog worden beantwoord.

De heer **Mangal** (DENK) herhaalt zijn vraag of de gedeputeerde kan garanderen dat er thans

geen andere lozingen plaatsvinden waarop de provincie geen zicht heeft.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat GS, mede gelet op de complexe omgeving, niet kunnen garanderen dat er geen andere lozingen plaatsvinden. Zij doen echter wel hun stinkende best om een volledig zicht te krijgen op alle emissies.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt of er wordt samengewerkt met het waterbedrijf, dat de stoffen dan wel kan detecteren in het te zuiveren water.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat de OD met alle stakeholders samenwerkt, zoals de GGD-en, de andere OD's en de ILT. Waar nodig werkt de OD dus ook samen met Rijkswaterstaat en de waterschappen. Die breedte wordt absoluut gezocht. Dat betekent overigens niet dat daarmee ook de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de andere partijen worden overgenomen.

In de richting van Statenlid Kostic heeft gedeputeerde reeds aangegeven dat de door haar gestelde vragen over Olam die niet zozeer gekoppeld zijn aan de VTH-brief, vooral raken aan de natuurbeschermingsvergunning. Voorts wordt hierin gerefereerd aan eerder gestelde schriftelijke vragen (en de antwoorden daarop). Hij zou Statenlid Kostic derhalve willen voorstellen om deze vragen op een later moment op een andere manier te stellen.

Gedeputeerde merkt tot slot op dat GS geacht worden om alle schriftelijke of technische vragen te beantwoorden. Hij begrijpt derhalve niet waar het beeld vandaan komt dat GS vragen niet zouden willen beantwoorden. De reden dat in dezen beantwoording nog niet heeft plaatsgevonden, moet wellicht eerder gezocht worden in de diepgang en hoeveelheid vragen die zijn gesteld.

De **voorzitter** dankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording en rondt het agendapunt af.

5.c Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C naar B-verzoek PvdD)

De **voorzitter** geeft het woord aan Statenlid Kostic (PvdD) met de vraag of zij, gezien de beperkte tijd, onderhavig agendapunt thans wil behandelen of dat zij het liever doorschuift naar een ander moment.

Statenlid **Kostic** (PvdD) antwoordt dat haar voorkeur uitgaat naar een ander moment.

De **voorzitter** concludeert dat ook de andere commissieleden zich in het voorstel kunnen vinden. Om de bespreking van het Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord op een ander moment te agenderen.

6. Rondvraag portefeuille dhr. Olthof (Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu)

Er zijn geen rondvragen voor de portefeuille van gedeputeerde Olthof aangemeld.

De **voorzitter** sluit om 12.45 uur het ochtenddeel van de commissievergadering NLG.

7. BOT-overleg 80% versie visie recreatie & toerisme

[*Het BOT-overleg vindt plaats in een separate vergaderomgeving.*]

8. Pauze

9. Technische Briefing Groen Kapitaal

[*De Technische Briefing Groen Kapitaal vangt aan om 13.50 uur.*]

10. Rondvraag portefeuille dhr. Loggen (Water, WED, CPMR)

De **voorzitter** heropent de commissievergadering NLG om 14.30 uur.

Er is één aanmelding ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Loggen. Het betreft een vraag van het CDA inzake innovaties om stukken plastic afval uit het oppervlaktewater te verwijderen. De voorzitter geeft hiertoe het woord aan mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker** (CDA) merkt op dat het CDA goede initiatieven van het college zien om te voorkomen dat zwerfvuil en plastics in het water belanden, zoals het verminderen van zwerfafval in de berm. Zij uit haar dank hiervoor.

In de commissievergadering NLG van 14 januari jl. zijn verschillende waardevolle suggesties gedaan, waaronder innovatieve pilots waarbij plastics uit het oppervlaktewater verwijderen die er dus al wel in beland zijn. Mevrouw Dekker heeft daar een aantal aanvullende vragen over:

1. Gedeputeerde geeft in de commissie van 14 januari jl. aan dat het soort pilots waar bijvoorbeeld de Great Bubble Barrier onder valt "een heel breed scala" betreft. Het CDA begrijpt dat de provincie dit scala niet over de volle breedte kan ondersteunen. Welke innovatieve suggesties zijn wat GS betreft haalbaar en van toegevoegde waarde?

2. In de provincie Friesland draagt het provinciebestuur actief bij om een soortgelijke pilot in Harlingen mogelijk te maken. Gedeputeerde geeft aan open te staan om van elkaar te leren. Hoe gaat hij het leerproces onderling vormgeven?

3. Het CDA is benieuwd naar de terugkoppeling aan de Statenleden, zoals beloofd in januari. Wanneer worden gedane suggesties, om succesvol evenredig mee te kunnen laten lopen aan het Regionaal Waterprogramma 2022-2027, teruggekoppeld?

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):

1. Gedeputeerde Loggen constateert dat mevrouw Dekker (CDA) refereert aan zijn uitspraak in de commissievergadering van 14 januari jl. Het citaat uit het verslag betreft echter een antwoord op een vraag van mevrouw Gonggrijp (D66) en sloeg niet specifiek op de innovatie "Great Barrier Barrier". Gedeputeerde Loggen meent de vraag van mevrouw Dekker derhalve niet heel concreet te kunnen beantwoorden, aangezien zij twee zaken door elkaar haalt.

   Zoals op 14 januari jl. reeds aangegeven, zullen GS voortdurend bekijken waar de provincie van toegevoegde waarde kan zijn wat betreft nieuwe technieken en innovaties. Dat zal moeten blijken in de loop van het Regionaal Waterprogramma 2022-2027.

2. Ten aanzien van de pilot in Harlingen antwoordt gedeputeerde Loggen dat het niet de bedoeling is om een nieuwe structuur op te zetten. Dat draagt niet bij aan de manier waarop met elkaar wordt omgegaan. Het verder verdikken van de bestuurlijke spaghetti lijkt gedeputeerde evenmin de bedoeling. Er zijn echter veel manieren om van elkaar te leren. Wat betreft de zilte teelt wijst gedeputeerde op het Zoet Zout Knooppunt. Daarnaast zijn er vakbladen als H_2O en het samenwerkingsverband Stroomgebied Rijn-West. De provincie kijkt vooral naar de gebieden waar zij een taak heeft. Oppervlaktewater is primair het domein van de waterschappen. In het Regionaal Waterprogramma 2022-2027, paragraaf 2.6, staat dat ten aanzien van microplastics in het water de provincie een beperkte taak heeft. Gedeputeerde Loggen acht het verstandig dat de bestuurlijke lijn daarin gerespecteerd wordt. Op het moment dat het niet goed gaat, kan de provincie bekijken hoe zij die andere verantwoordelijke instantie kan aanspreken. Gedeputeerde Loggen zou dat echter niet aan de voorkant al willen doen, omdat partijen daar ook hun eigen verantwoordelijkheid in hebben.
3. De Staten zijn schriftelijk geïnformeerd na vaststelling van het ontwerp van het Regionaal Waterprogramma op 9 februari jl. door middel van de brief met kenmerk 1517653/568776. Deze is op de C-agenda geplaatst van de commissie NLG d.d. 15 maart onder agendapunt 16.a. In deze brief is opgenomen welke wijzigingen in de deelprogramma's zijn aangebracht.

Mevrouw **Dekker** (CDA) is blij dat gedeputeerde nog steeds openstaat voor allerlei leerprocessen. Mevrouw Dekker is blij dat gedeputeerde al heel veel oppakt om te voorkomen dat plastics überhaupt in het water belanden. Er zijn echter heel veel goede innovaties, die zij graag onder de aandacht van gedeputeerde wil blijven brengen.

Gedeputeerde **Loggen** waardeert dat. Daarmee wordt ook voorkomen dat bepaalde zaken over het hoofd worden gezien. Het is echter verstandig als niet iedereen achter dezelfde innovatie aanloopt, maar dat er in de leerfase juist ook wordt gedifferentieerd en dat eenieder datgene pakt wat goed bij hem of haar past.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording en rondt het agendapunt af.

11. A-agenda Natuur

11.a (Stikstof) Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek (A-agenda NLG 19-04-2021

De **voorzitter** geeft als eerste het woord aan de inspreker die zich voor onderhavig agendapunt heeft aangemeld.

Inspreker

De heer Joost **Ruijter** spreekt in namens het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK):

"*Goedemiddag allen. Ik ben Joost Ruijter. Ik ben melkveehouder en voorzitter van het HAJK, de provinciale afdeling van het NAJK. Hij spreekt in namens het Landbouwcollectie Noord-Holland en zeker ook namens de agrarische jongeren van Noord-Holland.*

Ik heb samen met mijn ouders een melkveebedrijf in Burgerbrug, gelegen in de kop van Noord-Holland. Ons bedrijf ligt op 4 km afstand van Natura2000-gebieden Zwanenwater en Pettemerduinen en de Schoorlse Duinen. De komende jaren wil ik de stap gaan zetten om het bedrijf van mijn ouders over te nemen, wat an sich al een grote uitdaging is. Maar is dit nog mogelijk met alles wat er op de jonge boeren afkomt? Het stikstofbeleid is een grote bedreiging. De aanpak van stikstof is gebaseerd op modellen en berekende waardes. Er wordt erg gefocust op de reductiedoelstelling van de Stikstofwet, terwijl het zou moeten gaan over de staat van de natuur. Deze is van zo veel meer factoren afhankelijk dan van stikstofdepositie alleen. Ik als jonge boer ben elke dag bezig met natuurlijke elementen en ondervind elke dag dat de natuur zich niet volledig laat bepalen door berekeningen en modellen. Uiteraard maken wij bij onze gewassen ook berekeningen van bijvoorbeeld de bemestingstoestand. Maar er zijn zo veel meer factoren van invloed. Recent verschenen er publicaties, onder meer in De Telegraaf, over een natuurgebied waar de stikstofbelasting tweemaal hoger is dan de KDW. De habitats in dat gebied zijn echter stabiel, onder andere door maatregelen van TBO's, zoals een verbeterde waterhuishouding. Deze heeft de natuur robuuster gemaakt. Deze is hierdoor beter bestand tegen stikstof. Ook in Noord-Holland kennen we dergelijke voorbeelden, zoals de Oostelijke Vechtplassen waar een aantal habitats bij aanwijzing een status B hadden en bij de laatst ingevulde SDF naar status A zijn gegaan, hetgeen positief is. Het Noord-Hollands Duinreservaat heeft volgens AERIUS een overschrijding van de KDW van 3.721 mol. Dit betreft meer dan vijf keer de laagste KDW van 714 mol. De beoordeling van de SDF laat een toename van 1,9 hectare embryonale duinen en 45 hectare duinheide met struikhei zien. Daarnaast laten drie andere habitattypen allemaal een verbeterde kwaliteit zien. Kijk dus niet eenzijdig naar stikstofdepositie en staar je niet blind op de KDW. Het blijft een model en berekening gebaseerd op aannames. Natuur laat zich niet vangen in aannames. Het doel is een verbeterde natuur.

Ook wil ik graag een oproep doen om verstandig met beschikbare budgetten om te gaan. Kijk naar de effectiviteit per bestede euro. Welke besteding heeft het meest positieve natuureffect waarbij jonge boeren het meeste toekomstperspectief hebben. Innovatie is bijna altijd effectiever dan bijvoorbeeld het opkopen van boerderijen. Kijk naar de opkoop van een agrarisch bedrijf bij mij in de buurt door de provincie Noord-Holland. De provincie heeft hier €107.000 besteed en slechts 0,3 tot 0,5 mol gereduceerd op slechts drie natuurgebieden.

In Noord-Holland heeft slechts 62% van de melkveebedrijven een opvolger. Zonder toekomstperspectief zal dit percentage nog verder teruglopen. Eén generatie kun je maar één keer verspelen. Jonge boeren zijn klaar om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan, maar hebben hiervoor wel ruimte nodig. Zonder deze generatie boeren is het nog maar de vraag wie het platteland dan gaat onderhouden en wie Nederland voorziet van kwalitatief goed voedsel. Duurzaamheid van de sector betekent ook het behoud van de sector. Denk aan de toekomst van de jonge boeren.

Tot slot wil ik u allen van harte uitnodigen voor de komende zomer, als de corona-omstandigheden het toelaten, om een dag mee te lopen met een van onze HAJK-leden op de boerderij, teneinde te laten zien hoe het eraan toegaat op een boerderij, welke uitdagingen de jonge boeren ervaren, alsmede de energie en creativiteit waarover zij beschikken. In de kern willen wij u allen laten zien wat beleid, modellen en berekeningen in de praktijk betekenen. Wij hopen dat

u hiervoor openstaat en sturen u te zijner tijd graag een uitnodiging."

De **voorzitter** bedankt de heer Ruijter voor zijn inspraak en biedt de commissieleden de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **Kohler** (JA21) geeft aan dat de heer Ruijter met zijn inspraak al heel veel gras voor diens voeten heeft weggemaaid. Hij wil de heer Ruijter persoonlijk geruststellen. Zijn bedrijf in Burgerbrug is immers gelegen aan de oostzijde van de N9. De wind blaast vijf van de acht keer vanuit de richting zuid en zuidwest. De stikstof wordt derhalve allemaal de polder in geblazen naar de Westfriese Omringdijk en daar wordt al sinds eeuwen het drieslagstelsel gehanteerd.

Is de heer Ruijter echter ook bekend met de twaalf melkveehouders rondom de Schoorlse Duinen? Zij hebben enorme problemen doordat zij gaan opdraaien voor de "destikstoficering" van het hele Schoorlse Duingebied. De heer Kohler heeft uitgerekend dat zij allemaal weg moeten, inclusief twee extra boeren (die er niet zijn) om het stikstof uit het Staatsbosbeheerdeel te krijgen. Enkelen van hen hebben net voor miljoenen geïnvesteerd. Is de heer Ruijter bekend met deze boeren en hun situatie?

De heer **Ruijter** kent wel een aantal van die boeren, die het heel moeilijk hebben. Stel dat die allemaal weggeraken als gevolg van de KDW, leidt dat dan tot die verbeterde instandhouding waar het eigenlijk om gaat. Wordt die doelstelling dan sowieso gehaald?

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt hoe de heer De Ruijter staat tegenover een omschakeling naar circulaire landbouw (in de buurt of door hem zelf).

De heer **Ruijter** geeft aan dat melkveehouders al jarenlang bezig zijn met kringlooplandbouw. Het grootste deel van het koeienvoer wordt op eigen grond geteeld. Slechts een klein gedeelte wordt aangevoerd. Er zijn heel veel verschillende typen bedrijven, maar in de basis gaat men steeds meer richting kringloop.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) bedankt de heer Ruijter voor zijn inbreng, ook omdat hij meerdere jonge boeren uit de omgeving vertegenwoordigt. De heer Ruijter gaf aan dat natuur voor een groot deel niet meetbaar is. Mevrouw Hoogendoorn kan daarin meekomen, maar acht het wel belangrijk om het ook meetbaar te hebben. In hoeverre gaan de jonge boeren daarin mee?

De heer **Ruijter** antwoordt dat de boeren zich ervan bewust zijn dat zij hun ammoniakuitstoot moeten reduceren. Sinds 1990 heeft de landbouw al laten zien dat ze 60% kunnen reduceren. De heer Ruijter verwacht dat er de komende jaren nog meer reductie kan plaatsvinden. Hij wil er echter voor waken dat men zich alleen blindstaart op het behalen van de KDW's. Hij adviseert om specifieker naar de instandhouding van de natuur te kijken, want daar draait het uiteindelijk om.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) hoorde de heer Ruijter wijzen op de nadelen van de modellen. Hoe denkt hij over AERIUS en over de KDW's? Welke impact gaan al die modellen hebben op het vervolgbeleid en op de jonge boeren?

De heer **Ruijter** meent dat die modellen reeds een grote impact hebben op het maken van beleid. AERIUS is thans het enige beschikbare programma. Op heel veel punten schiet het zijns inziens tekort. Het zou goed zijn om dat AERIUS-model te verbeteren en er meer onderzoek naar te doen, ook op de herkomst van de stikstof. Daar zijn een paar onderzoeken over en die moeten allemaal in AERIUS worden gestopt. Dat zorgt al voor betrouwbaardere getallen.
Hij vreest dat er straks heel veel beleid wordt gemaakt, maar dat achteraf blijkt dat er in de modellen verkeerde aannames worden gebruikt.

De heer **Zoon** (PvdD) bedankt de heer Ruijter voor diens bijdrage. Hij begrijpt dat hij zich vooral zorgen maakt over de bedrijfsovername, ook voor toekomstige boeren. De marges komen steeds verder onder druk te staan, wat ook gevolgen heeft voor de extra bijdragen die aan de natuur kunnen worden gedaan. Wat ziet de heer Ruijter als de grootste bedreiging? Zijn dat de regels rond stikstof of de steeds verder toenemende schaalvergroting?

De heer **Ruijter** meent dat het een verband houdt met het ander. De regels op bijvoorbeeld stikstofgebied leiden tot de noodzaak van investeringen. Deze zijn nu eenmaal nodig op grotere bedrijven. De kleine bedrijven krijgen het daarentegen steeds moeilijker om mee te gaan in dat soort ontwikkelingen. Het percentage bedrijfsovernames ligt hoger bij grote bedrijven dan bij kleine bedrijven. De zijn bijna niet meer over te nemen, wat een zorgelijke ontwikkeling is.

De heer **Roosendaal** (VVD) complimenteert de heer Ruijter voor zijn inspraak en meent dat het een goede oproep is om aan te sluiten bij het Winterwijkse initiatief. De heer Roosendaal meldt alvast zijn fractiegenoot Bas de Wit aan om een dag mee te lopen.
Wat hindert de provincie nu om te gaan werken met de gebiedsgerichte aanpak?

De heer **Ruijter** meent dat eerst bekeken moet worden hoe de natuur ervoor staat en hoe die op verschillende punten kan worden aangepakt, alvorens allerlei drogmaatregelen door te voeren. De stikstofreductie is belangrijk, maar er zijn meerdere aspecten waarnaar gekeken dient te worden.

De **voorzitter** bedankt de heer Ruijter voor diens beantwoording en gaat over tot de inhoudelijke behandeling in eerste termijn.

Eerste termijn

De heer **De Groot** (SP) vangt aan met een strofe uit het beroemde gedicht *Het Huwelijk* van Willem Elsschot: "*Tussen droom en daad wetten in de weg staan en praktische bezwaren*." Soms lijkt het alsof de relatie tussen een aantal leden van PS en GS verdacht veel weg heeft van het paar uit voornoemd gedicht. De Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) formuleert concrete doelen voor stikstofdepositie en -reductie in Nederland: 40% van het areaal van de voor stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden onder de KDW in 2025, 50% in 2030 en 54% in 2035. Dat ziet er op het oog heel goed uit. De SP zou daarmee kunnen instemmen als het niet zoveel gaat over dromen. Zij is erg bezorgd over de wetten en de praktische bezwaren die in de weg staan of, zo u wilt, de geitenpaadjes die de het beletten om die doelen te halen.
De gebiedsplannen moeten uiterlijk eind 2022 zijn opgesteld, vlak voordat een nieuwe

Statenperiode begint. Is dat haalbaar? Het lijkt erop van niet. Er wordt namelijk alweer gewerkt aan een AMvB voor een vrijstelling voor bouwactiviteiten. De PAS-melders hoeven pas later te melden en zijn daartoe overigens niet verplicht. Olam kan en mag vooral nog veel meer stikstof en ammoniak uitstoten dan wenselijk dan eigenlijk in een ander stadium zou zijn toegestaan. Een natuurvoorziening is voor deze piekbelaster niet aan de orde. De aanpak van Tata en vele andere bedrijven is er vooral een van pappen en nathouden. Ondertussen hapt de natuur naar adem en dreigt de druk om verdrongen te worden, vooral wat de bijzondere soorten betreft.

De SP wil zekerheid dat de droom daad wordt. Zij kan instemmen met de concrete doelen voor stikstofdepositiereductie, mits GS beloven die doelen te halen, ook als het lastig wordt en de druk vanuit de piek- andere belasters toeneemt, en zij beloven geen gebruik meer te maken van geitenpaadjes. SP komt hiertoe met een motie of amendement.

De heer **Roosendaal** (VVD) geeft aan dat zijn fractie het een duidelijk voorstel vindt dat op hoofdlijnen goed te volgen is, echter wel met in achtneming van wat mevrouw De Groot zojuist aangaf: het gaat uiteindelijk om de realisatie van de doelen. Wat kan de provincie daar nog meer aan doen? Middelen en doelen moeten niet door elkaar worden gehaald. Het draait uiteindelijk om de biodiversiteit en de natuurwaarden. Getracht wordt om deze doelen te behalen door de uitstoot te verminderen. De provincie moet echter ook oog houden voor andere wegen, zoals de inspreker reeds aangaf.

Een ander punt is het zo snel mogelijk realiseren van een deNO_x-installatie op het Tata-terrein. Vandaag wordt gesproken over het stikstofbeleid. Daarbij moeten de hogere doelen wel voor ogen worden gehouden. Deze moeten niet heenwalsen over de gerechtvaardigde belangen van de boeren om in de toekomst te kunnen blijven voortbestaan. Zij zijn immers dringend nodig voor het langdurig natuurbeheer.

De heer **Zoon** (PvdD) leest in de voordracht dat het vooral uit het Groenfonds betaald moet worden. Stikstof betreft echter een sectoroverstijgend probleem waarvan zowel de bereikbaarheid als de economie schade ondervindt. Meent de heer Roosendaal (VVD) dat er ook vanuit die portefeuilles een financiële bijdrage geleverd zou moeten worden?

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft al eerder aangegeven dat het stimuleren van andere maatregelen die ondersteunend zijn aan dit beleid, en met name ten aanzien van Tata, enorm kan bijdragen aan het bereiken van het gewenste doel. Hij ondersteunt het idee om er in bredere zin naar te kijken. Hij durft echter te betwijfelen of het meteen vertaald moet worden naar meer geld vanuit de provincie, maar andere onderdelen van het provinciaal beleid kunnen zeker bijdragen aan meer biodiversiteit en natuur.

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) geeft aan dat haar fractie verheugd is dat er vandaag over het stikstofbeleid wordt besproken. Onlangs is de algemene strategie besproken. Thans liggen er ook doelen, zodat de noodzaak van een gebiedsgerichte aanpak voor elk stikstofgevoelig Natura2000-gebied inzichtelijk is. Het afgelopen jaar heeft eenieder te maken gehad met boeren, natuurverenigingen en bezorgde bewoners. Het is heel belangrijk dat het ook in PS wordt vastgesteld, opdat duidelijk is dat GS en PS samen optrekken en dat het daarmee ook transparanter wordt. Het stikstofdossier lijkt soms een onneembare berg te worden. De afgelopen maanden

moest elke trede van het pad richting een oplossing via rechterlijke uitspraken, technische innovaties en nieuwe modelberekeningen worden uitgehakt. Soms wordt er gevaarlijk dicht langs PAS-achtige methodes geschuurd.

Het is prettig dat de cijfers ten aanzien van de stikstofgevoelige gebieden de provincie weer met de neus op de feiten drukken. 0% van het gebied van de Eilandspolder ligt onder de KDW. Slechts 1% van de Westzaner Polder voldoet aan de norm. Twaalf van de negentien Natura2000-gebieden is stikstofgevoelig, nog afgezien van wat stikstof doet voor de natuur in een deel van de bijzondere provinciale landschappen (BPL).

Mevrouw **De Groot** (SP) hoort mevrouw Van Wijnen (GL) zeggen dat de provincie soms gevaarlijk dicht langs PAS-achtige toestanden schuurt. Mevrouw De Groot meent echter dat met het verleasen van stikstof de provincie al bezig is met PAS-achtige toestanden. Ook de AMvB die eraan komt, heeft er verdacht veel van weg. Wat is hierop de reactie van mevrouw Van Wijnen?

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) deelt de zorg van mevrouw De Groot over de AMvB voor vrijstelling voor bouwactiviteiten. Zij is evenmin gelukkig met het verleasen, maar daarover ligt nog geen uitspraak. Zij laat het derhalve nog even open.

Wat GroenLinks betreft mogen doelen op dit terrein altijd steviger en ambitieuzer. Elk moment dat niet aan de einddoelen wordt voldaan, gaat kwetsbare natuur verder achteruit. GroenLinks ziet echter ook hoe ingewikkeld het is om verder te komen in dit dossier. Zij wil de doelen vaststellen, opdat er vlot concrete stappen kunnen worden gezet die bijdragen aan het omlaag brengen van de stikstofdepositie en alle betrokkenen deze helder hebben. Dit is alleen mogelijk als er voldoende vertrouwen bestaat dat deze doelen ook echt gehaald gaan worden. Wat betreft zijn er volgens GroenLinks nog wel mogelijkheden tot verbetering.

Wat GroenLinks betreft, kan de provincie voor gebieden die nu al aan de eerste normen voldoen, bekijken of er quickwins kunnen worden gerealiseerd die het gebied verder op orde kunnen brengen. Eventuele kansen daarvoor mogen niet blijven liggen. De instrumenten die de provincie heeft gekregen, moeten maximaal ingezet worden om de stikstofdepositie duurzaam omlaag te brengen. Verleasen kan alleen een instrument zijn als bijvoorbeeld het bedrijf dat geld verdient door stikstofruimte te verleasen die opbrengsten ook kan gebruiken om zelf de uitstoot omlaag te brengen. Dat betekent dat ook echt wordt ingezet op een kwalitatieve lobby richting het Rijk, teneinde autonome ontwikkelingen op het gebied van stikstof buiten de provincie in beeld te brengen en duidelijk te krijgen welke inzet nodig is om de Noord-Hollandse natuur te verbeteren.

GroenLinks zou ook willen onderzoeken hoe het bestaande instrumentarium, bijvoorbeeld op RO-gebied, kan worden ingezet om dingen beter voor elkaar te krijgen. Kunnen PS daarin worden meegenomen?

GroenLinks zou ervoor open willen staan om te kijken of de ruimte-voor-ruimteregeling dusdanig kan worden aangepast dat boeren die willen stoppen dat wellicht deels kunnen financieren door opstallen om te zetten naar meer woningen dan nu mogelijk is.

De heer **Zoon** (PvdD) hoort mevrouw Van Wijnen zeggen dat zij kiest voor het behoud en de versterking van natuur en meer wil doen dan wettelijk wordt opgedragen. Klopt dat inderdaad? Wil zij kijken welke extra mogelijkheden er nog zijn?
Het coalitieakkoord gaat uit van geen bovenwettelijke normen. GroenLinks wil juist meer gaan doen dan eigenlijk wettelijk verplicht wordt gesteld. Heeft de heer Zoon dat goed begrepen?

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) heeft een aantal routes genoemd die GroenLinks zeker bereid is om te verkennen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) veronderstelt bekend dat zijn fractie er enigszins anders is staat. De Raad van State deed een uitspraak waarna Nederland ineens het enige land ter wereld was met een stikstofprobleem. De PVV heeft ernstige twijfels of dat probleem wel bestaat in de fysieke wereld. Om te beginnen wordt stikstofdepositie niet gemeten maar komt het uit een dubieus computermodel, het AERIUS-model. Wat voor soort zaken zitten daarin? Een industrie die ammoniak uitstoot en daarnaast een boerenbedrijf dat hetzelfde uitstoot, dan is de depositie die wordt toegerekend aan het agrarische bedrijf het tienvoudige ten opzichte van de industrie. Dat verschil zou 'm zitten in de hoogte van de schoorsteen. Stikstof is lichter dan lucht, dus de hoogte van de schoorsteen doet simpelweg niet ter zake. Hoeveel of, liever gezegd, hoe weinig ammoniak zit er nu eigenlijk in de lucht? Het is de afgelopen decennia ongeveer met twee derde afgenomen. Minder dan zeven miljardste deel van de lucht bestaat thans uit ammoniak. Is dat een probleem? Die vraag wordt niet gesteld. Er wordt gewoon van uitgegaan dat er een probleem is. Bij die oplossing van het vermeende probleem is er geen jacht gaande op reactieve stikstofverbindingen maar op boeren. De PVV verzet zich daartegen. Het is een heel vreemde gang van zaken. Nederlandse boeren zijn wereldkampioen. Vanuit de hele wereld komt men naar Wageningen om te kijken hoe Nederland het hier doet. Ons klimaat is geschikt voor landbouw en onze ondergrond is geschikt voor landbouw. Daarom gebeurt het hier ook op een heel efficiënte en natuurvriendelijke manier met de minst mogelijke milieu-impact. Waarom de boeren weg zouden moeten, is voor de PVV derhalve echt een raadsel. Ammoniak is lichter dan lucht. Het slaat pas neer wanneer het regent. De wind neemt het mee. Waar het neerslaat, is niet helder. Het standpunt dat er rond Natura2000-gebieden helemaal geen boeren zouden mogen zitten, beschouwt de PVV derhalve als kletspraat.

De heer **Dekker** (FvD) merkt op dat de stikstofproblematiek voor Forum voor Democratie een frustrerend dossier is. Op landelijk niveau heeft de partij meermaals protest aangetekend tegen dit uit de hand gelopen administratieve vraagstuk, waarbij Nederland in het verleden als het ware in een fuik gezwommen is door onnadenkend een confetti aan beschermde natuurgebieden aan te wijzen voor het Europese Natura2000-netwerk. Daar valt nu bijna niet meer van af te komen. Als gevolg daarvan is Nederland weer gebonden aan regels die vele malen zwaarder uitpakken dan bij onze buurlanden het geval is. We worden voortdurend geleefd door modellen die de stikstofdeposities proberen te benaderen en stelselmatig een beperking voorschrijven. Uiteindelijk gaat het dan om de kritische depositiewaarde. De definitie van KDW bevat de onderliggende notie dat er zoiets bestaat als een "geen schade door stikstofdepositie"-drempel voor ecosystemen. Wanneer men de inhoud van dit onderwerp probeert te duiden, komt men uit bij diverse onontwarbare complexiteiten. Hoe zwaar weegt de stikstofdepositie eigenlijk in relatie tot andere ecologische factoren, zoals de lokale grondwaterstand, de lokale geologie, temperatuur of

verstoring? Hoe moeten termen als "schadelijk" en "verontreinigend" worden opgevat? Moreel? Ecologisch? En ten opzichte van wat precies? Bovenal is het natuurlijk de vraag wat de maatschappelijke kosten zijn van al dat stikstof reducerende beleid? En hoe verhouden die kosten zich precies, en tot welke baten?

Met name de agrarische sector die al jaren kampioen is in het door onmogelijk milieubos springen dreigt nu de klos worden. Forum voor Democratie ziet ongaarne gebeuren dat agrarische bedrijvigheid die al door vele generaties in de provincie wordt uitgevoerd, door deze regelwoede zou moeten verdwijnen. Maar ook woningbouw, een activiteit waarvan de voortgang cruciaal is, wordt gesmoord.

Het is aan de provincie de taak om op een rationele, eerlijke en uitlegbare manier tot een uitvoering te komen, enerzijds met een provinciebrede aanpak en anderzijds met een gebiedsgerichte benadering. De provincie voert de Wsn uit. Forum voor Democratie vindt dit een onmogelijke positie. Het gevaar is levensgroot dat het voortbestaan van allerlei cruciale bedrijvigheid en ook traditioneel bij de provincie behorende activiteiten onmogelijk wordt gemaakt. Het lijkt er zelfs op dat de provincie het beste jongetje van de klas probeert te zijn, gelet op het regionaal stikstofregistratiesysteem (RSRS) en door het afromen van stikstofruimte in geval van het verleasen daarvan. Forum voor Democratie wild derhalve op geen enkele manier zijn medewerking verlenen aan deze strategie. De partij zou graag zien dat de provincie alles in het werk stelt om de pijn te verzachten, dat zij druk uitoefent op het landelijk bestuur om de regels te versoepelen, dat zij niet gaat voor de kampioenspositie stikstofreductie en dat zij alle denkbare creativiteit aanwendt om ruimte te creëren in dit knellende dossier.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) wil GS en de ambtenaren bedanken voor de beantwoording van de technische vragen van het CDA. Zij bedankt hen eveneens voor het feit dat het als A-stuk op de agenda staat. Het CDA zou de strategie ook graag als A-stuk zien.

Het betreft een complex dossier dat het CDA grote zorgen baart. Vorig jaar heeft de partij aan GS twaalf kaders meegegeven voor de uitwerking van het plan van aanpak. Als de brief langs die kaders wordt gelegd, wordt duidelijk dat een aantal kaders is meegenomen, waaronder vrijwillige opkoop van stikstof, inzet op innovatie en de mogelijkheid om bedrijven te verplaatsen. Mevrouw Koning-Hoeve dankt gedeputeerde daarvoor en zou graag zien dat die punten verder nog goed worden uitgewerkt.
Anderzijds is aantal andere kaders nog niet (voldoende) meegenomen in de uitwerking. Mevrouw Koning-Hoeve loopt de belangrijkste kaders langs:

- Kader 1: Het toekomstperspectief voor bedrijven moet overeind blijven. Dit is echt onvoldoende meegenomen. Er is onvoldoende toekomstperspectief, zoals ook de inspreker (de heer Ruijter) aangaf. Dit baart het CDA grote zorgen. Er moet gezorgd worden voor het behoud van vitaliteit van het platteland in Noord-Holland.
- Kader 2: Een drempelwaarde instellen.
- Kader 4: Geen uitbreiding van stikstofgevoelige planten. De toevoeging van stikstofgevoelige planten aan hexagonen blijft een punt van zorg. De uitbreiding van hexagonen vraagt daarnaast ook om uitbreiding van de emissiereductie. Dat is niet haalbaar en niet wenselijk
- Kader 6: Geen onhaalbare KDW's vaststellen. Dat is niet afdoende geborgd. Het doel van

sommige gebiedsprocessen is onhaalbaar. Daarom zijn die KDW's te hoog gegrepen.
- Kader 7: Extern salderen pas openstellen bij een goed registratiesysteem. Hier zij GS nog mee bezig. Kan gedeputeerde borgen dat bij elke daling van uitstoot van elke sector goed geregistreerd wordt, ook als het gaat om innovatie van machines?
- Kader 9: Elke sector moet een evenredige bijdrage leveren aan stikstofreductie. Het gaat de goede kant op, maar het CDA mist nog wel een aantal bronnen. In maart heeft het RIVM in opdracht van de minister gerapporteerd dat ganzen zorgen voor 130.000 kilo stikstof per jaar. Dit blijkt geen groot aandeel te zijn op het totaal aan Nederlandse emissies, maar de ganzen zitten vooral in Noord-Holland en specifiek in de natuurgebieden. Die bron moet in Noord-Holland wél worden meegenomen. Daarnaast mist het CDA de reductie van stikstof uit rioolwater. De waterzuiveringen blijken dat er niet allemaal uit te halen. Dus ook die bron moet worden vermeld en worden meegenomen in de reductiedoelstellingen.
- Kader 12: Het plan van aanpak goed in de tijd plaatsen.
  Het CDA vindt het huidige tijdspad niet realistisch. Dat is een zaak die door GS bij het Rijk moet worden neergelegd. Aldaar moet gevraagd worden om aanpassing.

Zijn GS bereid om de kaders die tot op heden nog niet goed zijn ingevuld alsnog mee te nemen bij de verdere uitwerking?

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt wat mevrouw Koning-Hoeve belangrijker vindt: het toekomstperspectief van de jonge boeren of het toekomstperspectief van de natuur, en daarmee van ons allemaal?

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) antwoordt dat alles met elkaar in balans moet zijn. Zij komt daar dadelijk op terug.

Mevrouw Koning-Hoeve heeft nog een aantal algemene opmerkingen ten aanzien van het beleid. GS zeggen dat in de gebiedsprocessen duidelijk moet worden wie er stikstofruimte nodig heeft. Hoe gaan zij dat aanpakken? Hoe komen de inwoners, de bedrijven en de gemeenten erachter voor welke activiteiten zij wel of niet stikstofruimte moeten aanvragen? Hoe krijgt de provincie al die benodigde stikstofruimte goed in beeld?

Verder vindt het CDA dat het beleid te eenzijdig is uitgewerkt. Er wordt te veel gestuurd op de KDW's. Er zijn veel meer zaken die een rol spelen in hoe de natuur hersteld moet worden. Bij de N2000-gebieden zou veel meer gestuurd moeten worden op de gunstige staat van instandhouding. Dat behelst veel meer dan alleen de KDW's. Kunnen GS in samenwerking met het IPO en het ministerie een plan maken om daar meer op te sturen, zodat de gunstige staat van instandhouding in het beleid kan worden ingebracht, en niet alleen de KDW's, zoals nu het geval is?

Het CDA wil ook dat er een onafhankelijke toetsing plaatsvindt van de staat van natuurgebieden. Kan gedeputeerde dat realiseren? Natura2000-herstelmaatregelen hebben namelijk een goed effect. Dat is ook merkbaar bij de Oostelijke Vechtplassen.

Vanaf de instelling van de N2000-gebieden is aangegeven dat naast de natuurdoelstellingen ook de sociale, economische en cultuurhistorische waarden in het gebied beschermd moeten worden. Hoe nemen GS dat mee? Ook op dit punt constateert het CDA weer een eenzijdige aanpak. De fractie vreest dat als enkel gestuurd wordt op de KDW en de stikstofreductie, er over tien jaar veel

economische activiteiten en boerenbedrijven zijn beëindigd en er vervolgens niet het gewenste resultaat m.b.t. de natuur is bereikt. Een voorbeeld is Het Korenburgerveen, waarover al eerder is gesproken. In dat N2000-gebied is sprake van een hoge stikstofbelasting, maar de flora en fauna floreert daar prima. Dat komt door een goede inzet van boeren en TBO's. Door gerichte maatregelen wordt het effect van de stikstof geminimaliseerd. Daar moet men in Noord-Holland ook mee aan de slag.

In het beleidsstuk zitten concrete doelstellingen voor elk gebied. Door de eenzijdige inzet zijn deze te hoog gegrepen en in diverse gebieden ook echt niet reëel. Het CDA is zich ervan bewust dat de emissies moeten worden verlaagd, maar wel middels een realistisch beleid. Door externe invloeden, zoals stikstof uit het buitenland, zijn de doelen in diverse gebieden vrijwel onhaalbaar. In de kustgebieden is er ook een enorme impact vanuit het buitenland en van zee, vaak meer dan 50%. Hoe gaat Nederland dát reducedren? Het mag niet zo zijn dat die percentages uiteindelijk op de andere sectoren worden geprojecteerd. Hoe gaat gedeputeerde daarmee om?

Mevrouw **De Groot** (SP) heeft enkele vragen aan mevrouw Koning-Hoeve:

- Wat is de verhouding tussen de door ganzen gerealiseerde ammoniak en die van de veeteelt in Noord-Holland?
- Mevrouw Koning-Hoeve geeft aan dat er niet alleen naar stikstof moet worden gekeken. Mevrouw De Groot meent dat dit ook niet gebeurt. Er worden een heleboel maatregelen op elkaar gestapeld, maar stikstofreductie is wel heel belangrijk. Vindt mevrouw Koning-Hoeve dat ook?
- Wat zou mevrouw Koning-Hoeve ervan denken als alle mensen in het buitenland gaan klagen over de stikstofdepositie die bij ons de grenzen over vliegt?

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) antwoordt als volgt:

- De verhouding tussen de door ganzen gerealiseerde ammoniak en die van de veeteelt heeft zij thans niet paraat.
- Mevrouw Koning-Hoeve is van mening dat (de staat van) de natuur belangrijk is.
- In het buitenland is momenteel geen sprake van een stikstofprobleem.

Mevrouw Koning-Hoeve vervolgt haar betoog. Het CDA voorziet een aantal negatieve effecten als onderhavig beleid wordt ingezet. De kringloopgedachte geraakt steeds verder weg. Noord-Holland heeft namelijk een gebrek aan mest en mineralen. Het is vanuit dat oogpunt geen goede zaak als veel veehouderijbedrijven zouden moeten verdwijnen. GS geven het zelf aan in hun beantwoording van de technische vragen: Noord-Holland importeert mest sinds 1994. Mest is nodig voor de teelt van gras, maar met name ook voor akkerbouw en vollegrondsgroenten. Hoe voorkomen GS dat het gebrek aan mest groter wordt?
Daarnaast vormen de rekenmodellen van AERIUS-systeem nog steeds een punt van zorg. Het CDA voorziet ernstige sociale effecten van het beleid. Hebben GS die effecten in beeld?

- het weghalen van economische factoren uit de samenleving;
- Inkomensderving voor de inwoners van Noord-Holland;
- Werkeloosheid en een dalende welvaart.

Kunnen GS die effecten voor langere termijn in beeld brengen? Daarnaast vindt het CDA een goede evaluatie van dit beleid absoluut nodig. Wanneer staat er een evaluatie gepland, en met welke

kaders?
De jonge boer Joost Ruijter wees tijdens zijn inspraak op het dreigende gevaar dat enkel de grote bedrijven nog zijn over te nemen, maar dat dat niet langer geldt voor de kleine bedrijven. Dat is niet de gewenste richting. Qua beleid moet daar rekening mee worden gehouden.

Het CDA zegt niet dat er niets moet gebeuren. Er moet echter een oplossing komen voor de N2000-gebieden, voor woningbouw en voor andere ontwikkelingen waarbij elke sector iets gaat bijdragen. De inzet zal op de volle breedte van de mogelijkheden aangepakt moeten worden. Het CDA wil daarbij geen papieren werkelijkheid en geen rekentools waaraan getwijfeld wordt. Het CDA wil realisme. Er moet echt verder worden gekeken dan enkel de sturing op KDW's. De Nederlandse industrie, scheepvaart, infra en landbouw zijn groot geworden door slim en efficiënt innoveren. Met het stikstofbeleid moeten deze sectoren niet verdrinken in een slachtofferrol. De wereld van vandaag vraagt iets anders van de sectoren dan in het verleden. Dit heeft consequenties. Elke sector moet veranderen, maar wel met realisme, haalbare doelstellingen en een verdienmodel voor de toekomst, en niet vanuit eenzijdig beleid.

De heer **Mangal** (DENK) beaamt dat het probleem sectoroverstijgend is. Hij wijst in dat kader op de woningbouw. De komende tien jaar moeten er 175.000 woningen worden gebouwd, wat 17.500 woningen per jaar impliceert. De provincie slaat zichzelf op de borst voor het gegeven dat zij 9.000 woningen doorgang hebben kunnen laten vinden, maar dat is echt veel te weinig. Hoe is het extern salderen daarop van invloed? En als de provincie stikstofrechten toch wil verleasen om woningbouw mogelijk te maken, waarom wordt die mogelijkheid dan niet enkel aan woningbouwbedrijven geboden?

De heer **Leerink** (PvdA) acht het positief dat er met elkaar over de stikstofstrategie en stikstofdoelstellingen wordt gesproken. Hij vindt het fijn dat de commissie op deze wijze betrokken wordt en dat de stikstofdoelen ook in PS worden vastgesteld. Het is goed om te merken dat de gedeputeerde en het college ontvankelijk blijken voor hetgeen de commissie naar voren heeft gebracht. Dit wordt zeer op prijs gesteld.

Wat betreft de definitieve brief over de stikstofstrategie heeft de Partij van de Arbeid nog twee opmerkingen. De partij blijft haar vraagtekens houden bij het systeem van verleasen. Het oogt net te veel op een papieren trucje richting PAS. Zij blijft daar geen goed gevoel bij houden.

Hoe wordt er nu exact omgegaan met de vrijkomende stikstofruimte? Hoe wordt die nu geprioriteerd? Er hangt enorm veel af van die stikstofruimte. Er komen enorm veel belangen bij elkaar. Het toerekenen van die stikstofruimte wordt bijna het nieuwe budgetrecht. De heer Leerink kan zich voorstellen dat PS daar op enigerlei wijze betrokken wordt.

De heer Leerink is blij dat het overzicht met de stikstofreductiedoelstellingen nu voorligt. Er wordt uitgegaan van enkele criteria. Zo wordt uitgegaan van landelijk vastgesteld beleid, omdat is afgesproken om niets bovenwettelijks te doen. De provincie neemt ook geen actie op sectoren waarop zij geen invloed heeft. Voort komt het evenredigheidsprincipe terug. Als alles bij elkaar wordt opgeteld, ontstaat voorliggend staatje. Daarmee zijn alle zorgen van de PvdA echter niet weggenomen. Uiteindelijk zit de provincie op slot door het hele stikstofbeleid en is het essentieel dat de doelstellingen worden behaald. Als dat niet lukt, komt het immers als een boemerang terug.

De provincie doet het in eerste instantie voor de natuur, maar ook om meer ruimte creëren. De heer Leerink hoort graag hoe reëel het is dat de provincie de doelstellingen per gebied ook daadwerkelijk op deze manier gaat halen? Hoe kan de gedeputeerde dat aannemelijk maken?

Mevrouw **Van Wijnen** (GL) vraagt wat er volgens de heer Leerink (PvdA) dan nog meer nodig zou zijn?

De heer **Leerink** (PvdA) meent dat als het niet realistisch is dat er in bepaalde sectoren een stikstofreducatie wordt gerealiseerd, de logische conclusie waarschijnlijk zal zijn dat de doelstellingen in andere sectoren moeten worden behaald. Uiteindelijk moet de optelsom kloppen. Als nu al duidelijk is dat er in sommige sectoren winst wordt ingeboekt die niet gerealiseerd kan worden, dan deugt het evenredigheidsbeginsel niet. De heer Leerink hoort graag als er iets mis is met zijn redenering.

Begrijpt de heer **Kohler** (JA21) het nou goed dat de heer Leerink (PvdA) helemaal geen vertrouwen heeft in de gebiedsgerichte aanpak?

De heer **Leerink** (PvdA) geeft aan dat hij wel vertrouwen heeft in de gebiedsgerichte aanpak, maar dat hij refereert aan de doelstellingen. Er wordt eigenlijk heel streng gezegd dat alles wat niet in de provincie geregeld kan worden uiteindelijk in Den Haag wordt opgelost. De oplossing wordt echter wel een-op-een meegerekend voor het totale resultaat.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) meent dat als er stikstof vanuit zee of vanuit het buitenland komt, dat aldaar gereduceerd moet worden. Dat kan toch niet van andere bronnen worden geëist?

De heer **Leerink** (PvdA) geeft aan dat Nederland stikstof produceert dat weer in een ander buitenland terechtkomt. Uitgangspunt is het reductiepercentage dat in een bepaald gebied gerealiseerd moet worden. Vervolgens wordt bekeken welke maatregelen genomen kunnen worden om tot het gewenste niveau te komen. De heer Leerink meent dat daar realistische doelen voor moeten worden gehanteerd. Daarom hoort hij graag of de doelen realistisch zijn. Het gaat er hem om dat de uiteindelijke doelen per gebied gehaald worden en dat daar een realistisch plan onder ligt.

De heer **Kohler** (JA21) kan zich vinden in de bijdragen van de heer Van Tiggelen (PVV), de heer Dekker (FvD) en mevrouw Koning-Hoeve (CDA), alsmede in de inspraak van de heer Ruijter. Ook blijkt de heer Kohler op één lijn te zitten de heer Leerink (PvdD).

Mevrouw De Groot (SP) vroeg naar de stikstofdepositie van de ganzen. Mevrouw Koning-Hoeve had de gegevens hieromtrent niet paraat. De heer Kohler (JA21) was gisteren toevallig bij Zeevang, een foerageergebied voor ganzen. Tien jaar geleden kwam de heer Kohler daar voor het laatst en zag hij veel verschillende vogels, zoals snippen, grutto's, leeuweriken et cetera. Thans was er een Sahelzone met een miljoen ganzen. Het zag er zorgelijk uit. Het is duidelijk dat ganzen de natuur vernielen. Echter, de omliggende boeren kunnen dit probleem middels stikstofreductie niet verhelpen.

De heer Kohler meent derhalve, zoals ook blijkt uit een aantal andere bijdrages, dat de gebiedsgerichte aanpak moet stoppen. Hij beluistert dat ook uit in andere bijdragen. Het Noord-Hollands landschap is overweldigend en heel afwisselend, maar er is een grote overeenkomst: het vergrast. Dat heeft zijns inziens inderdaad te maken met de stikstof. Of het een slechte ontwikkeling is, betreft een andere vraag. Vergrassing veroorzaakt op haar beurt ook weer een andere bijdrage aan de natuur.

De heer Kohler wijst voorts op de inzet van veel exotica om de natuur te beheersen (Schotse Hooglanders, Poolse paarden en Indonesische ossen). Hij vindt deze ontwikkeling merkwaardig.

Bij de Schoorlse duinen komt circa 65% van de stikstof uit niet-beheersbare bronnen, zoals de zee en de scheepvaart en buitenland. De rest is nihil, behalve de boeren. De twaalf melkveehouders die daar zitten zouden dan moeten opdraaien voor de afname van de totale stikstofuitstoot in de Schoorlse duinen. Enkelen van hen hebben onlangs voor een paar miljoen euro geïnvesteerd.

De provincie gaat wateropslag organiseren door het landschap te vermoerassen. Moeras is echter een grote bron van methaangas, dat 150 keer erger is dan stikstof. Al dat ingrijpen in de natuur heeft onvoorziene gevolgen. Om die reden meent de heer Leerink dat de gebiedsgerichte aanpak moet stoppen. Persoonlijk vindt hij stikstof en CO_2 niet zo'n groot probleem. De aarde vergroent hierdoor. Als stikstof toch als een probleem wordt bestempeld, meent hij dat het meer op macroniveau bekeken moet worden.

Mevrouw **Strens** (D66) vindt het fijn dat er thans weer over de stikstofaanpak kan worden gesproken, ditmaal ook voorzien van doelen. Zij acht het goed dat deze doelen ook in PS zullen worden vastgesteld.

D66 ondersteunt in grote lijnen de doorvertaling vanuit de landelijke doelstellingen naar de provinciale doelstellingen. Een deel van de reductiedoelstellingen gaat echter over onderdelen waar de provincie niet direct invloed op heeft, zoals buitenland of ammoniak van zee. Hoe wordt geborgd dat het Rijk die doelstelling haalt? Mocht het niet haalbaar zijn, is het dan denkbaar dat de provinciale doelstellingen worden aangescherpt? Oftewel, hoe reëel is het dat dit gaat lukken? Wat D66 zouden dit de minimale reductiedoelstellingen per gebied moeten zijn. Waar er kansen zijn om verder te gaan of om de realisatie van de doelstellingen te versnellen, moeten die ook zeker worden verzilverd.

Het college gaat in de gebiedsprocessen een integrale aanpak volgen. Daarover is vaker met elkaar gesproken. De voorliggende doelen hebben echter alleen betrekking op de stikstofreductie. Voor D66 is het van belang dat aan de voorkant van de gebiedsprocessen helder is welke doelen de provincie wil realiseren, niet alleen ten aanzien van stikstofreductie maar ook bijvoorbeeld ten aanzien van NNN-realisatie. Hoe gaat GS deze doelstellingen meenemen in de gebiedsgerichte aanpak? Op welke wijze gebeurt dat? Een ander punt dat hiermee samenhangt is participatie. Het hele stikstofdossier is complex. Het is voor inwoners, ondernemers en andere gemeenten soms best lastig te volgen, welke instrumenten er van toepassing zijn en op welke fondsen aanspraak kan worden gemaakt. Mevrouw Strens roept het college derhalve nogmaals op om die stevige regierol op te pakken in de gebiedsprocessen en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen mee kunnen komen en hun rol kunnen invullen.

Mevrouw Strens heeft nog twee korte opmerkingen over de aanpak die in de brief beschreven staat. Over verleasing heeft D66 in de vorige commissievergadering al een en ander gezegd. In grote lijnen begrijpt de partij dat de provincie een dergelijk instrument voorstaat, omdat bijvoorbeeld de woningbouw doorgang kan worden gegeven. Het instrument kan volgens D66 echter alleen worden ingezet met heldere randvoorwaarden en spelregels. De inzet wat D66 betreft is dat de financiële opbrengsten van dit instrument ook op de langere termijn zorgen voor minder stikstofuitstoot en een duurzame bedrijfsvoering. Oftewel, de inkomsten die een agrariër ontvangt doordat hij een deel van zijn vergunde stikstofruimte tijdelijk uitleent, moet hij inzetten om de transitie naar kringlooplandbouw mogelijk te maken. Mevrouw Strens hoorde mevrouw Van Wijnen (GL) een soortgelijke oproep doen. Delen GS deze visie en op welke wijze zien zij al dan niet mogelijkheden om hier invulling aan te geven?

Tot slot heeft mevrouw Strens een opmerking over de Stikstofbank en de toedeling van stikstofruimte. Als mevrouw Strens de brief juist heeft begrepen, is thans geen sprake meer van een RSRS maar van een depositiebank, zowel nationaal als provinciaal. Een en ander is nog onduidelijk en moet nog nader worden uitgewerkt. Desondanks gaat toedeling wel degelijk gepaard met het maken van politieke keuzes. Mevrouw Strens ondersteunt derhalve de oproep van de heer Leerink om de Staten daarin goed mee te nemen. Wat D66 betreft moet er voornamelijk aandacht zijn voor projecten rond woningbouw, circulaire economie en klimaat, zodat deze in ieder geval doorgang kunnen hebben.

> Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) refereert aan de inspraak van de heer Ruijter, waarin hij zijn zorgen en ook die van andere jonge boeren naar voren bracht. D66 gaat daar geheel niet op in. Wat voor toekomst ziet mevrouw Strens voor de agrarische sector? Biedt zij de boeren nog hoop of laat zij hen stikken?

Mevrouw **Strens** (D66) antwoordt dat haar fractie de boeren zeker niet laat stikken en dat er zeker nog toekomst is voor de agrariërs. Het omlaag brengen van de stikstofuitstoot wordt niet zozeer bereikt met minder agrariërs als wel met minder dieren. De provincie moet vooral bekijken hoe zij de boeren kan helpen om de omslag naar meer kringlooplandbouw mogelijk te maken. Dan is er wel degelijk nog een toekomst voor jonge agrariërs, zeker ook in Noord-Holland.

De heer **Zoon** (PvdD) complimenteert allereerst de ambtenaren voor de heldere technische beantwoording.

De heer Zoon haalt de navolgende punten drie aan:

1. De evenredige afbouw van stikstof is heel gevaarlijk. Daarmee worden niet alleen de eigen provinciale doelen uit handen te geven, maar is de provincie ook verplicht om gegarandeerde reductie te bewerkstelligen. Dat is hiermee een stuk minder haalbaar geworden.
2. Het opknippen uit verschillen bronnen, zoals GS hebben gedaan, is wellicht heel slim. Als je het optelt en er nader induikt, betreft het uiteindelijk heel veel landbouw. In de Eilandspolder liggen natuur en landbouw heel dicht bij elkaar. Daar wordt 0% van de reductiedoelen gehaald. Er is derhalve een duidelijke link zichtbaar.
   Hetzelfde geldt voor het rapport over de herkomst van ammoniak op zee. Het RIVM geeft aan dat deze ammoniak en fosfaten vrijwel zeker wegstromen uit de verzadigde grond van stikstof.

Dit blijkt ook uit de recente rapportage over de normoverschrijding van stikstof in het oppervlaktewater, ook in Natura2000-gebieden in Noord-Holland.
Het andere punt dat eruit geknipt is, is het buitenland. Er wordt in Nederland dusdanig veel mest uitgestort, dat het ook naar het buitenland wordt geëxporteerd.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) wijst op de beantwoording van de technische vragen waarin staat dat Noord-Holland geen mest exporteert, maar juist importeert. Wil de heer Zoon zijn woorden derhalve heroverwegen?

De heer **Zoon** (PvdD) antwoordt ontkennend en gaat over tot benoeming van zijn derde aandachtspunt:

3. Het landelijk beleid is onvoldoende. De heer Zoon refereert wederom aan de Eilandspolder. Een heel belangrijk onderdeel daarvan is het veenmosrietland. De KDW daarvan is 700 mol. De depositie op dit moment is 1.200 mol en GS is voornemens om 300 mol naar beneden te gaan. Dat zou dus ongeveer 500 mol moeten zijn om het veenmosrietland te beschermen. Met de reductie van 74% is het misschien wel leuk dat de landelijke doelstelling wordt gehaald, maar het is uiteindelijk onvoldoende om het veenmosrietland te beschermen.

De heer Zoon noemt voorts vier vervolgacties:

1. Er moet prioriteit worden gegeven aan de stikstofgevoelige habitats, zoals het veenmosrietland, om de Europese doelen te gaan halen;
2. Daargelaten dat de koppeling met evenredige afbouw bovenwettelijk is, moet er ook echt prioriteit worden gegeven aan hetgeen in de provincie Noord-Holland moet gebeuren.
3. In de 2012 was er nog sprake van een provinciaal doel om 7% biologische landbouw te hebben. Op dit moment bedraagt dat percentage 3,5%. Als het uiteindelijke doel 100% circulaire landbouw is, zal de provincie ook tussendoelen moeten stellen. Het lijkt de PvdD goed om dat in dit kader mee te nemen.
4. Het verleasen beschouwt de heer Zoon als een heel slecht plan. Hij verneemt graag van de gedeputeerde of de provincie hiertoe wel verplicht is. Zo ja, dan zou de PvdD in ieder geval enige sturing willen meegeven. Andere provincies hebben nog extra maatregelen genomen, zoals het niet toestaan van verleasing in Natura2000-gebieden.

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Rommel (VVD) voor haar beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel richt namens de ambtenaren een woord van dank tot de heer Zoon (PvdD) voor diens complimenten over de beantwoording van de honderden vragen die zijn gesteld. Gedeputeerde Rommel bedankt op haar beurt de Statenleden voor hun betrokkenheid en complimenteert hen met de politieke beschouwingen.

Door het vaststellen van de doelen door PS kan de provincie daadwerkelijk aan de slag in de gebiedsgerichte aanpak. GS hebben een collegetour in voorbereiding om PS mee te nemen naar alle gebieden om te beluisteren hoe de participatie aldaar is geregeld. Statenleden wordt voorts de gelegenheid geboden om vragen te stellen. Er vindt thans al overleg plaats met de commissievoorzitter om de tour in gang te zetten.

Gedeputeerde beluistert dat de meerderheid van de Statenleden akkoord is. Tegelijkertijd benadrukken veel leden dat de doelen wel gehaald moeten worden, dat er vlot stappen moeten worden gezet en dat de instrumenten maximaal moeten worden ingezet. Gedeputeerde geeft aan dat de provincie zich hiervoor zal inspannen. Als op enig moment uit de monitoring of evaluatie, mocht blijken dat er bijsturing nodig is, dan komen GS daar bij PS op terug, aangezien PS de doelen vaststelt.

Het Rijk heeft eigen doelen gesteld. GS hebben afgesproken dat de provincie in overleg met het Rijk gebiedsplannen gaat maken. Gedeputeerde heeft in het IPO aangegeven dat zij dat bij voorkeur binnen één jaar (i.p.v. twee jaar) wil doen. De andere provincies hadden daar wel wat vraagtekens bij. Gedeputeerde is toegezegd dat alle provincies voor de zomer bepaalde berekeningen en overige data ontvangen. Zij streeft ernaar om de lat in eerste instantie hoog te leggen.

De provincie en het Rijk werken integraal samen. Ten aanzien van het NNN ligt er een NNN-realisatiestrategie, die de provincie meeneemt in de gebiedsgerichte aanpakken. Deze zijn reeds omgrensd.

Het CDA had een aantal kaders gesteld. GS hebben deze erlangs gehouden. Wat betreft het toekomstperspectief heeft gedeputeerde Rommel tezamen met haar collega-gedeputeerde Zaal een taskforce ingesteld waarin verdienmodellen kunnen worden doorgerekend. Het hoeft niet per se in de strategie, maar betreft wel een uitwerking van hetgeen de provincie doet ten aanzien van de NNN-realisatiestrategie.

Met het stikstofregistratiesysteem is enige vertraging opgelopen, maar er zal goed geborgd worden dat de stikstof die vrijvalt in de depositiebank terechtkomt. De provincies moet op dit punt nog een kleine gezamenlijke slag maken. Zodra er meer bekend is, wordt PS nader geïnformeerd.
Ten aanzien van de ganzen en de overige vragen die zijn gesteld, wil gedeputeerde mevrouw Koning-Hoeve terugverwijzen naar de reeds beantwoorde vragen. De stikstofemissie afkomstig van ganzen wordt niet in het grotere geheel meegenenomen omdat de vogels slechts een kort cyclus kennen.

In reactie op de vraag van de heer Leerink (PvdA) of de stikstofreductiedoelen wel realistisch en haalbaar zijn, verwijst gedeputeerde Rommel hem naar pagina 2 van de stikstofstrategie: "*Hierbij moeten wij ons realiseren dat een deel van de stikstofuitstoot wordt veroorzaakt door bronnen waarop de provincie geen invloed heeft, zoals uitstoot vanaf zeescheepvaart en het buitenland.*" De provincie maakt hier de komende tijd afspraken over met het Rijk (in de gebiedsplannen).

> Mevrouw **Strens** (D66) had nog een beschouwing gegeven over hoe D66 de inzet van het instrument verleasing graag zou zien. Is het mogelijk om aanvullende regels te stellen bij het instrument verleasing en zijn GS voornemens om dat te gaan doen?

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat die nadere uitwerking nog moet plaatsvinden. Zij heeft mevrouw Strens echter gehoord en zal haar vraag meenemen in het overleg over de verdere uitwerking.

De heer **Leerink** (PvdA) komt nog even op doelen. Hij begrijpt dat de provincie geen invloed kan uitoefenen op hetgeen op Rijksniveau dient te gebeuren. Alle doelen worden echter wel ingeboekt en zijn ook noodzakelijk om de minimale doelstellingen te realiseren. Als het Rijk die doelstellingen niet haalt, bijvoorbeeld wat betreft de ammoniakuitstoot op zee, dan worden in Noord-Holland de doelen niet gehaald, met alle gevolgen van dien.
Kan gedeputeerde garanderen dat het Rijk de doelen die in de provincie niet kunnen worden gerealiseerd wél door het Rijk voor elkaar worden gebokst en dat het de provincie niet in de problemen zal brengen?

Mevrouw **De Groot** (SP) geeft aan dat dit stuk wat haar betreft in elk geval op de A-agenda van de Statenvergadering moet worden geplaatst.

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt in de richting van de heer Leerink dat het Rijk zelf de doelen heeft vastgesteld in de eigen wetgeving. Zij is derhalve niet voornemens om nu gelijk alles op de provincie over te nemen. Er wordt eerst nog in overleg getreden worden met het Rijk. Mocht er iets gebeuren waardoor er een aanpassing moet plaatsvinden, dan zal de provincie dat ook in overleg met het Rijk doen.

PS stellen de doelen. De provincie gaat hier keihard mee aan de slag. Om die reden wil gedeputeerde de gebiedsgericht aanpak en plannen zo snel mogelijk op tafel hebben om in overleg met het Rijk te gaan, zodat indien nodig al eerder kan worden bijgestuurd of eerder bij de Statenleden kan terugkomen. Deze doelen zijn gebaseerd op wat het Rijk al heeft vastgesteld. Mocht er wat gewijzigd moeten worden, dan komt gedeputeerde daar bij PS op terug, aangezien zij de kaders voor de doelen vaststellen.

Richting mevrouw De Groot (SP) bevestigt gedeputeerde Rommel dat het een voordracht betreft voor de Statenvergadering.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording. Zij concludeert dat de stikstofstrategie als bespreekstuk wordt doorgeleid naar de PS-vergadering van 17 mei a.s.
Mevrouw De Groot (SP) heeft aangekondigd alsdan wellicht een motie of amendement te zullen indienen.

12. B-agenda Natuur

12.a Natuur: Discussienota kruidenrijk Grasland van ChristenUnie (B-agenda NLG 19-02-2021)

De **voorzitter** geeft als eerste het woord aan de indiener van de discussienota, te weten de heer Klein van de ChristenUnie.

De heer **Klein** (CU) merkt op dat kruidenrijk grasland heel goed is voor de biodiversiteit. De organisaties Urgenda en LTO hebben samen de handen ineen geslagen voor het initiatief "1001 hectare kruidenrijk grasland". Ze kopen goedkoop kruidenrijk graslandzaaisel in. Ze zoeken financiering om het voor de boeren mogelijk te maken dit met korting te kopen. Het betreft een crowdfundingsactie. Een heel aantal provincies heeft zich daar inmiddels achter geschaard en een bijdrage geleverd. De ChristenUnie zou het heel mooi vinden als de provincie Noord-Holland dat

ook zou doen. Het leek haar echter niet passend om dat enkel via een motie vreemd in de PS-vergadering te verzoeken, aangezien er dan niet over kan worden gediscussieerd. Om die reden heeft de ChristenUnie voorgesteld om er in dit gremium kort over te spreken. Wat vinden de andere fracties hiervan?

De ChristenUnie verneemt ook graag of GS binnen de bestaande begroting hiervoor ruimte zien of dat er op een andere manier naar een oplossing moet worden gezocht.

De **voorzitter** bedankt de heer Klein voor diens inbreng en kan zich volledig vinden in de door hem gekozen behandelaanpak.

Aansluitend stelt de voorzitter de overige Statenleden in de gelegenheid om hun inbreng te leveren.

Eerste termijn

De heer **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij het voorstel van heer Klein. De Partij voor de Dieren is derhalve akkoord.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) vindt het een sympathiek voorstel aangezien kruidenrijk grasland gezond is voor koeien. Tevens is het goed voor insecten en kan het op een vriendelijke manier ganzenoverlast tegengaan, zoals blijkt uit een door de PVV gebracht werkbezoek aan agrariërs die met Pure Graze aan de slag waren gegaan.

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt de ChristenUnie of het een eenmalige bijdrage betreft of dat de actie jaarlijks terugkeert.

De heer **Klein** (CU) antwoordt dat het nu een eenmalige bijdrage betreft aan de actie. Wellicht komen er vervolgacties, maar dat is niet de intentie van deze discussienota.

Mevrouw **De Groot** (SP) steunt het voorstel.

De heer **Cardol** (GL) meent dat het voorstel prima past binnen de Voedselvisie.

De heer **Mangal** (DENK) is ook voorstander van het voorstel. In het stuk wordt steeds verwezen naar ganzen. De heer Mangal gaat ervan uit dat daarmee wilde ganzen worden bedoeld. Hij rekent die in principe ook gewoon tot de natuur.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) meent ook dat het een goed idee is. Zij is echter nieuwsgierig naar de reactie van GS. Er is immers extra geld mee gemoeid. Moet dit initiatief niet uit eigen middelen worden vergoed? Als de provincie de middelen beschikbaar heeft, is de PvdA eveneens voorstander.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) vindt het een goed idee dat ook de provincie Noord-Holland hierbij aansluit.

Mevrouw **Strens** (D66) vindt het fijn dat de ChristenUnie het thema op deze manier geagendeerd

heeft. Het is goed dat hierover gesproken kan worden. Uit de stukken blijkt dat de andere provincies een bijdrage van €15.000 hebben gedaan. Denkt de heer Klein (CU) aan eenzelfde bijdrage? Indien de financiële ruimte is, dan is ook D66 voorstander van het voorstel.

De **voorzitter** ziet de heer Klein (CU) bevestigend knikken dat het een bijdrage van €15.000 betreft. De motie zal volgen in PS.

De voorzitter geeft tot slot gedeputeerde Rommel de gelegenheid om te reageren op onderhavig voorstel.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel meent dat als alle fracties zo enthousiast zijn over het initiatief zij niet kan achterblijven. Bekeken moet worden of de bijdrage past bij de Voedselvisie.
Kruidenrijk grasland is ook een doelstelling uit het Masterplan Biodiversiteit. In die zin past het wel. Uit de agrarische sector heeft gedeputeerde begrepen dat de specifieke actie niet per se uitgaat van de beste zadenmengsels. Kwalitatief is het derhalve niet de allerbeste investering. Het is evenmin duurzaam, want het moet jaarlijks gebeuren. Gedeputeerde Rommel acht het goed om het in eerste instantie één jaar te proberen.

Gedeputeerde merkt voorts op dat de provincie op dit moment de Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij uitvoert. Zij denkt daarbij aan twee zaken. Enerzijds inventariseert de provincie in de agrarische gebieden en natuurgebieden met behulp van satellietbeelden de graslandkwaliteit. Anderzijds is ze met BoerenNatuur een werkwijze aan het opstellen om te kijken of melkveehouders op een eenvoudige manier kunnen aangeven wat ze aan biodiversiteit doen. Hoe meer ze kunnen laten zien, des te meer de melkcoöperatie, zoals FrieslandCampina betaalt.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) kan zich wel een beetje vinden in de terughoudendheid van de gedeputeerde. Zit het niet in andere programma's versleuteld? Worden er geen precedenten geschapen?
Mevrouw Jellema vindt het een prachtig initiatief van de heer Klein (CU). Het kan haar niet kruidenrijk genoeg zijn. Zij wil echter wel meegeven dat ze er enigszins tweeslachtig in zit.
De vorige keer is gesproken over extra geld voor een initiatief van een monument ergens in een gemeente in Noord-Holland. Dat kon niet omdat het geen taak voor de provincie betrof. Onderhavig voorstel betreft wel een taak voor de provincie, maar geen kerntaak. Zij vindt het derhalve lastig en voelt in die zin mee met gedeputeerde Rommel.

De **voorzitter** geeft de heer Klein als indiener nog kort de gelegenheid om te reageren.

De heer **Klein** (CU) is blij dat er een vrij grote steun is vanuit de commissie. Hij bedankt ook gedeputeerde Rommel voor de wijze waarop zij onderhavig initiatief benadert. Zij schetst het beeld at het geen zaligmakende oplossing is. De heer Klein meent echter dat het een heel mooi initiatief is, waarbij mensen grootschalig gestimuleerd kunnen worden om op een makkelijke manier een stapje te zetten in de omslag die de provincie graag wil maken. Het staat niet op zichzelf. De heer Klein weet dat de provincie hard bezig is met het stimuleren van biodiversiteit in de melkveehouderij. De gedeputeerde gaf er ook mooie voorbeelden van. Het zou als onderdeel van de bredere set aan dingen een heel mooie aanvulling kunnen zijn.

De heer **Roosendaal** (VVD) meent naar aanleiding van de bijdrage van mevrouw Jellema en gedeputeerde dat het bij een eenmalig initiatief moet blijven. Duurzaamheid kan niet een duurzaamheidssubsidie betekenen. Het moet er op een gegeven moment ook wel echt uitkomen.

De **voorzitter** geeft aan dat de discussienota Kruidenrijk Grasland zal terugkomen in PS in de vorm van een motie vreemd.

13. Rondvraag portefeuille mw. Rommel (Natuur, Landschap, Grond, Bodemdaling, PAS)

Er zijn drie aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Rommel.

Een vraag van GroenLinks inzake Waterland-Oost

De heer **Cardol** (GL) geeft aan dat er op de C-agenda een brandbrief staat van de Stichting Behoud Waterland met de oproep verantwoordelijkheid te nemen voor de achteruitgang van de natuurkwaliteit in Waterland-Oost. De Stichting vraagt om enkele gerichte acties, namelijk: het opstellen van een concreet plan voor optimaal beheer van het NNN in Waterland-Oost, een actualisatie van de Natuurvisie van de provincie en omarming van het Aanvalsplan Grutto van oud-minister Winsemius. Naar aanleiding van de brief van de Stichting van 6 april heeft de heer Cardol de navolgende vragen voor de gedeputeerde:

1. Deelt gedeputeerde de mening van de stichting dat de natuurkwaliteit in Waterland-Oost gestaag achteruitgaat, met name inzake de weidevogels?
2. Is de gedeputeerde bereid om binnen en/of aanvullend op de gebiedsgerichte aanpak extra maatregelen te nemen om de natuurkwaliteit in Waterland-Oost te verbeteren? Zo ja, welke maatregelen?
3. Is gedeputeerde bereid te bezien of er vanuit Aanvalsplan Grutto aanvulling nodig en mogelijk is op het provinciale Actieplan Weidevogels?

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):

1. Gedeputeerde Rommel geeft aan dat er als basis voor de realisatie van het NNN een ecologische visie is opgesteld in Waterland-Oost. Op basis van de data die daaruit gehaald zijn, kan bekeken worden hoe belangrijk en kansrijk de natuurdoelen zijn. Daarbij zijn ook de weidevogels uitgebreid in beeld gebracht. De gedeputeerde deelt met de mening van de stichting dat er duidelijk een achteruitgang heeft plaatsgevonden. Deze baart de provincie echt zorgen.
2. GS zullen binnen het gebiedsproces de ecosystemen volledig bekijken. Ook zal bekeken worden welke maatregelen genomen moeten worden om de natuurkwaliteit te verbeteren. GS streven ernaar om eind dit jaar de natuurambitie voor Waterland-Oost vast te stellen. Die zal ook leidend moeten zijn voor de maatregelen die komen. Gedeputeerde wil er niet op vooruitlopen, maar de provincie zal alle benodigde maatregelen voor deze ambitie onderzoeken en meenemen in het gebiedsproces. Ook de tien punten uit het Actieplan weidevogels, dat PS heeft vastgesteld, zullen concreet worden gemaakt voor dit gebied. Daar komen GS aan het einde van dit jaar op terug.
3. Gedeputeerde is vaker hierover bevraagd, ook vanuit de andere provincies. GS zijn heel goed betrokken bij de initiatiefnemers van dit plan en ook in het overleg naar de overheid toe. GS vinden echter dat het provinciale Actieplan Weidevogels in grote mate vergelijkbaar is met het

Aanvalsplan Grutto. GS hebben derhalve aangegeven dat hun focus ligt bij het Actieplan Weidevogels, omdat dat ook met de commissie NLG is besproken. De provincie levert al een heel goede inspanning voor de weidevogels. Zij praat derhalve wel mee, maar neemt het plan niet over.

De heer **Cardol** (GL) kan niet zo onmiddellijk concreet aangeven welke punten uit het Aanvalsplan Grutto wel en niet in het Actieplan Weidevogels van de provincie zitten. Hij doet derhalve een oproep aan de gedeputeerde om het nog eens goed te bekijken. De heer Cardol heeft het idee dat er in het Aanvalsplan Grutto een aantal extra maatregelen staan die op dit moment niet in het Actieplan Weidevogels van Noord-Hollands zijn meegenomen. Hij heeft niet helemaal scherp op het netvlies wat er precies in het Actieplan stond. De heer Cardol herinnert zich toen het werd besproken dat er ook nog een aantal redelijk open doelen in zaten. Of die dan uiteindelijk echt leiden tot een verbetering van de weidevogelstand in dit gebied, betwijfelt hij nog enigszins. Het is echter goed om het in samenhang met de gebiedsgerichte aanpak te bekijken. De heer Cardol noteert dat er eind 2021 in ieder geval een concreet plan of een natuurambitie ligt voor het gebied waarin dit wordt vastgelegd. Dit stemt hem enigszins hoopvol.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel is bereid om met de ambtenaren het Aanvalsplan Grutto en het Actieplan Weidevogels nog eens goed naast elkaar te leggen. Mochten er dan nog verschillen zijn die mogelijk leiden tot aanvullingen op het provinciale Actieplan Weidevogels, dan zal de gedeputeerde daar in een commissievergadering NLG op terugkomen. De provincie houdt echter wel vast aan haar eigen Actieplan Weidevogels, omdat zij zich niet alleen voor de grutto inzet. Noord-Holland doet weliswaar heel veel voor de grutto, maar helaas is er nog steeds sprake van achteruitgang.

De heer **Cardol** (GL) bedankt gedeputeerde voor haar toezegging.

Een vraag van de ChristenUnie over de ontwikkelingen inzake agrarische collectieven.

Mevrouw **Hogendoorn** (CU) refereert aan de inspraak van de heer Frank de Wit (voorzitter van het Agrarisch Natuurcollectief Water, Land en Dijken) namens de vier collectieven. Zij heeft nog enkele aanvullende vragen aan de gedeputeerde.

Er wordt afgekoerst op 2023 als het ANLb eindigt. De provincie is verplicht om helderheid te verschaffen aan de agrariërs zodat zij weten waar ze aan toe zijn. De boeren willen wel meewerken, maar weten niet waar zij goed aan doen. Hoe kijkt de gedeputeerde thans naar het gat in agrarisch natuurbeheer dat tussen 2023 en 2027 zit, het moment waarop de NNN-doelstelling hopelijk bereikt worden?
Wil de gedeputeerde de collectieven en de ambtenaren de ruimte geven om in de gebieden plannen uit te werken die hun doel bereiken en die in 2023 niet in een kramp schieten op het moment dat de ANLb wordt afgeschaft waardoor de gebieden dan straks aan hun lot worden overgenomen?

Een vraag van het CDA over duurzaam agrarische natuurbeheer binnen het NNN.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) geeft aan dat haar fractie van de collectieven heeft begrepen dat zij naar een goede oplossing willen zoeken voor duurzaam agrarisch natuurbeheer binnen het NNN en

dat zij daarvoor ook al een voorstel hebben ingediend bij de provincie. Hoe gaat de gedeputeerde hier verder mee aan de slag?

Beantwoording door gedeputeerde Rommel (VVD):
Gedeputeerde Rommel vindt het fijn dat de heer Frank de Wit hedenmorgen heeft ingesproken. De afgelopen weken hebben de collectieven hun achterban geraadpleegd. Zij hebben aan de provincie laten weten wederom over een mandaat te beschikken. Op 28 april a.s. staat derhalve een overleg gepland.
De heer De Wit gaf aan dat het DANb 2.0 geen tegenbod is. Het betreft een suggestie van de collectieven hoe het mogelijk anders kan. De gedeputeerde zal het in voorbereiding op het gesprek nogmaals bekijken

Gedeputeerde Rommel schiet zeker niet in een kramp en is evenmin bang voor een gat tussen 2023 en 2027. De is bekijkt immers, ook binnen het GLB, hoe de mogelijkheid van agrarisch natuurbeheer kan worden ingevuld. De exacte invulling is nog in ontwikkeling. Gedeputeerde Zaal is hiermee bezig. GS luisteren heel goed en zijn altijd heel blij met alle bijdragen die juist ook door de collectieven en andere agrariërs geleverd worden. Gedeputeerde is blij dat er in het vervolgproces gezocht kan worden naar oplossingsrichtingen, waarbij ook de ideeën uit DANb.2.0 worden meegenomen.

Mevrouw **Hogendoorn** (CU) maakt zich zorgen over het tijdsbestek, aangezien 2023 al heel snel nadert. Een agrariër die investeringen moet doen of die wil meehelpen aan de natuur, moet wel weten waar hij of zij aan toe is. Kan er wellicht een tijdspad worden afgesproken?

Gedeputeerde **Rommel** begrijpt de zorgen van mevrouw Hogendoorn (CU). De pilot is afgelopen jaar afgerond. De provincie heeft daar veel van geleerd. Het is derhalve goed dat de collectieven weer aan tafel komen. GS zijn bezig om het DANb in een soort overeenkomst vast te leggen. De provincie is voorts bezig met onderzoeken die aan de provincie doorgegeven moeten worden. Hetgeen in het kader van het GLB nog tot uitvoering moet komen, ligt bij het Rijk. Gedeputeerde hoopt voor het einde van dit jaar er meer zicht op te hebben, maar zij wil wel zorgvuldigheid betrachten. Zoals eerder aangegeven, hebben gedeputeerde Rommel en gedeputeerde Zaal een taskforce ingesteld. Daaruit komen al heel veel zaken naar voren waarover de gedeputeerden overleggen moeten voeren. Zij zullen de Staten daar op een later moment ook in meenemen. Gedeputeerde is derhalve blij dat alle partijen weer aan tafel zitten, zodat gekeken kan worden hoe het proces gaat verlopen. Het is echter heel lastig om er een strikte planning op te zetten. Een broedende kip moet niet gestoord worden. Op 28 april a.s. vindt weer een eerste gesprek plaats. Alsdan zal gekeken worden naar het proces en kan gedeputeerde wellicht iets meer zeggen over een mogelijke planning.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) is blij dat gedeputeerde het samen met de boeren oppakt. Zij wil benadrukken dat het heel belangrijk is dat GS bereid zijn om heel goed te luisteren naar de boeren en om tezamen met hen te kijken naar de mogelijkheden. Mevrouw Koning-Hoeve bedankt gedeputeerde Rommel voor het feit dat zij daarvoor openstaat.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) hoort gedeputeerde zeggen dat zij ten aanzien van een mogelijk tijdspad eerst het gesprek met de collectieven op 28 april a.s. wil afwachten. Zal gedeputeerde de commissie hierover achteraf informeren of moeten de Staten daar zelf actief naar vragen?

Gedeputeerde **Rommel** zal in de eerstvolgende commissievergadering NLG een terugkoppeling geven over het gesprek met de collectieven en een eventuele nadere planning.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) bedankt gedeputeerde Rommel voor haar toezending.

De **voorzitter** rondt het agendapunt af en gaat over tot een korte schorsing.

Schorsing van 16.26 uur tot 16.33 uur

14. B-agenda Landbouw

14.a Discussienota Geitenhouderij Enkhuizen (PvdD)

De **voorzitter** geeft als eerste het woord aan Statenlid Kostic (PvdD) als indiener van de discussienota.

Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat het een belangrijke casus betreft. Niemand wil een grote geitenhouderij. Het is ook onvoorstelbaar nu door de coronapandemie merkbaar is geworden waar een zoönose zoals de q-koorts toe kan leiden. Er is een GGD-rapport uit 2018 opgedoken dat de geitenhouderij afraadt. Dit is destijds ten onrechte niet in de belangenafweging meegenomen. De provincie heeft hierin ook een verantwoordelijkheid naar de inwoners en gemeenten hebben het al zwaar genoeg. Dat alles bezien vindt de Partij voor de Dieren het heel belangrijk dat GS bereid zijn om de gemeente Enkhuizen te steunen en aan te moedigen in haar beslissing om de vergunning in te trekken en alsnog een MER te verlangen. Zij vraagt de collega's zich hierover uit te spreken en de burgers te steunen.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) geeft aan dat de PVV weinig draagvlak proeft voor de geitenhouderij. Zijn fractie is van mening dat het nogal opmerkelijk is dat het negatieve advies van de GGD in de la is blijven liggen, waardoor de Omgevingsdienst het advies niet heeft gezien. Mogelijkerwijs had het college van B&W een ander besluit genomen inzake een MER als het advies wél bekend was geweest. De PVV meent in dezen dat de volksgezondheid zwaar moet wegen. Natuurlijk moet er wel een goede oplossing worden gezocht voor de ondernemer, aangezien die thans een vergunning thans

De heer **Smaling** (SP) kan ver meegaan in de inbreng van de PVV. Beschikt de gedeputeerde over instrumenten om toch nog te kunnen ingrijpen, zoals een proactieve of reactieve aanwijzing of een inpassingsplan? Er zijn immers belangrijk relevante stukken niet meegenomen door het bevoegd gezag in de gemeente Enkhuizen. De SP is heel actief geweest in die regio om te pleiten tegen de geitenhouderij. De heer Smaling wil voorts nog eens het contrast onder de aandacht te brengen tussen de geitenhouder in Enkhuizen met 2.000 geiten, waarbij een paar dagen voor de geitenstop een vergunning werd ingediend, en de jonge boer met 95 geiten in Weesp die vrijwillig heeft meegewerkt aan een hoger publiek doel van de provincie, maar waarbij ondanks herhaalde

rondvragen van de SP en het CDA eigenlijk nog steeds geen concrete voortuitgang zichtbaar is van de zijde van de gedeputeerde. Het is bekend dat een gesprek staat gepland, maar het contrast is bijna surrealistisch. Vindt de gedeputeerde dat ook en kan zij ingaan op beide kwesties?

Mevrouw **Kapitein** (D66) meent dat de hamvraag is of de grote geitenhouderij in Enkhuizen gestopt kan worden. Welke instrumenten heeft het college nog om hier iets tegen te doen? Er zijn twee dimensies: een politieke en een juridische. Politiek gezien is de D66-fractie er snel over uit; ook zij wil deze geitenhouderij niet. Is het juridisch gezien echter mogelijk om de geitenhouderij te stoppen? GS bekijken dit thans met hun (juridisch) specialisten. D66 wacht het advies van GS af en steunt hen hierin. Als er echter de enige mogelijkheid is om de geitenhouderij te stoppen, dan zou D66 daar graag gebruik van maken.
Mevrouw Kapitein beaamt voorts dat het contrast met de geitenboer in Weesp heel schrijnend is. D66 is in ieder geval heel blij dat er nu regelgeving is op grond waarvan toekomstige geitenhouderijen kunnen worden tegengegaan in het kader van de volksgezondheid. Dat is ook nodig, tenzij bewezen wordt dat de geiten geen negatieve effecten hebben op de gezondheid.

D66 vindt het belangrijk dat de regels goed gehanteerd worden. Er moeten geen concessies worden gedaan aan de geldende regels. De provincie moet een betrouwbare overheid blijven. Mevrouw Kapitein is derhalve benieuwd naar de antwoorden van GS.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) las een stuk in het Noord-Hollands Dagblad waaruit blijkt dat niemand het meer weet in Enkhuizen. In het verleden zijn er belangrijke stukken niet bijgevoegd. De wethouder geeft aan dat hij er nooit brieven over heeft ontvangen. Het is allemaal zeer opmerkelijk en vraagt wellicht om een Rekenkameronderzoek naar de gang van zaken.
Mevrouw Jellema zou net als D66 en de SP van GS willen horen wat er nog mogelijk is. De provincie moet immers wel een betrouwbare overheid blijven. Als de situatie niet meer te keren valt, tenzij er een grote uitkoopregeling of juridische afspraken gaat breken, waartoe is de provincie dan bereid? Mevrouw Jellema beschouwt de gehele situatie als de "zeperd van de eeuw".

Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt of mevrouw Jellema (PvdA) zich er wel van bewust is dat gezondheid in dit geval heel zwaar weegt?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) antwoordt dat zij het daar zeker over eens is. De komst van de geitenhouderij in Enkhuizen had ook absoluut niet mogen gebeuren. Maar wat doe je ertegen als de ex-wethouder zegt de brieven nooit te hebben gezien? Het is het ene woord tegenover het andere woord (van de GGD, de OD en het bevoegd gezag in Enkhuizen). De provincie hangt daar natuurlijk boven. Mevrouw Jellema is derhalve benieuwd of gedeputeerde Zaal nog lumineuze ideeën heeft. Zij acht de situatie echter zeer tragisch.

De heer **Cardol** (GL) heeft in de PS-vergadering van 1 februari jl. hierover mondelinge vragen gesteld aan de gedeputeerde. Zijn stelling was toen: "*Het zou toch verschrikkelijk zijn dat we als overheid dit moeten toestaan terwijl er grote zorgen zijn over de volksgezondheid en vrijwel iedereen tegen je is.*" De heer Cardol bedankt de Partij voor de Dieren voor het feit dat ze dit punt opnieuw heeft geagendeerd. Het standpunt van GroenLinks is niet veranderd. De fractie is tegen zo'n grote geitenhouderij aan de rand van een woonwijk. Zij vindt dat de overheid ten behoeve van de volksgezondheid er alles aan moet doen om dit te voorkomen. Daarom is er per slot van

rekening een geitenstop ingevoerd. De heer Cardol begrijpt ook absoluut niet hoe de milieudienst RUD heeft kunnen constateren dat deze geitenhouderij geen nadelige gevolgen voor het milieu zou hebben en dat er derhalve geen MER nodig was. Dat gezegd hebbende geldt echter ook dat in Nederland afspraken zijn gemaakt over de bevoegdheidsverdeling tussen verschillende overheden. Daarnaast is er een juridisch systeem dat rechtsbescherming biedt, ook als dat de provincie niet uitkomt. De heer Cardol hoopt van harte dat de gedeputeerde de commissie dadelijk zal vertellen dat zij haar uiterste best heeft gedaan om de gemeente Enkhuizen bij te staan en dat dit mogelijk nog kansen biedt op een gunstige afloop.

Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt GroenLinks voor de oproep aan GS om de gemeente bij te staan. Dat is precies ook de oproep van de Partij voor de Dieren, nog los van de juridische discussie. Beseft GroenLinks (en andere partijen) dat het besluit van de gemeente destijds op oneigenlijke gronden is genomen, omdat het rapport waarin de GGD "nee" zegt tegen de geitenhouderij niet beschikbaar was? Dit betreft een nieuw feit ten opzichte van de vorige keer.

De heer **Cardol** (GL) erkent dat het een nieuw feit betreft. Dat neemt echter niet weg dat het thans een juridische status heeft. De heer Cardol meent vooral dat alles uit de kast getrokken moet worden om te kijken of het nog valt tegen te houden. Uiteindelijk is men echter wel aan juridische kaders gebonden.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) merkt voor de helderheid van de discussie op dat voor zover het CDA heeft kunnen achterhalen, de gemeente de vergunning heeft geweigerd en de rechter er nog uitspraak over moet doen. Dan resteert de vraag wat de gedeputeerde dan nog kan?

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
Gedeputeerde Zaal wil allereerst benadrukken hoe belangrijk de volksgezondheid ook voor GS is. Dat is de reden dat de provincie in december 2018 de geitenstop in het leven heeft geroepen en deze recentelijk weer heeft verlengd, in afwachting van de onderzoeken die het Rijk uitvoert naar de oorzaken van de gezondheidsrisico's rondom geitenhouderijen, de zogenoemde VGO-3-onderzoeken. De Statenleden hebben vervolgens in PS aan GS meegegeven dat er ook overgangsrecht moet komen. Dat hield in dat reeds ingediende vergunningen zouden worden beoordeeld op basis van het oude recht. Dat betreft de zaak die hier voorligt. De kwestie in Enkhuizen was al ingediend voor het geitenverbod. Dat betekent dat deze had moeten worden beoordeeld aan de hand van de oude Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Dit is ook gebeurd. De gemeente is in dezen het bevoegd gezag. De provincie kan niet anders dan dat gewoon te erkennen en te respecteren. Er is geen strijd met de oude PRV. Zoals gezegd valt deze kwestie onder het overgangsrecht en is er derhalve ook geen strijd met het nieuwe PRV. Op dat punt is er dus ook geen instrument voor provinciale interventie.

Naar aanleiding van eerdere vragen, waaronder die van de heer Cardol (GL), is er wel bestuurlijk en ambtelijk contact geweest met de gemeente Enkhuizen, waarin de kwestie uitgebreid besproken is. Daarin is gedeputeerde duidelijk geworden dat de gemeente Enkhuizen haar juridische positie goed kent en daarin ook goed wordt bijgestaan. Er zijn verschillende aspecten besproken. De Partij

voor de Dieren verwees in de schriftelijke vragen naar het voorzorgsbeginsel en de jurisprudentie daarover. Deze bleek echter niet van toepassing. Wel loopt er thans een procedure en zijn er bezwaren ingediend. Het is uiteindelijk aan de gemeente Enkhuizen om het besluit te heroverwegen naar aanleiding van de bezwaren. Daarin kan zij alle feiten en omstandigheden zoals die nu naar voren zijn gebracht, meewegen. Zoals eerder aangegeven, is er echter geen grondslag of instrument voor provinciale interventie. Het is nu aan de gemeente en eventueel zouden de bezwaarmakers nog naar de rechter kunnen.

De Partij voor de Dieren vraagt in het discussiestuk ook nog naar de mogelijkheden van interbestuurlijk toezicht (IBT). GS hebben dit uitgezocht. Het IBT is natuurlijk veel breder, maar in dit geval houdt de provincie er toezicht op of de gemeente onderzoekt of sprake is van een MER-plicht. Dat is onderzocht en aan die plicht wordt voldaan. In het kader van het IBT zal de provincie ook nooit treden in een procedure die door de rechter moet worden beoordeeld. Dus ook op dat punt kan er geen provinciale interventie plaatsvinden en is het nu echt aan de gemeente Enkhuizen om een heroverweging te maken.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording en geeft de Statenleden de gelegenheid tot het stellen van een eventuele korte vervolgvraag. Zij biedt ook Statenlid Kostic (PvdD) nog even kort de tijd om te reageren.

De heer **Smaling** (SP) is benieuwd of de Wet ruimtelijke ordening (Wro) nog instrumenten bevat, omdat de provincie de gemeente wel een aanwijzing kan geven en zij ook tot het inpassingsplan kan overgaan. Een hoger beroepsorgaan heeft immers wel instrumenten om een lager bestuursorgaan, desnoods met krachtpatserij, tot een ander besluit aan te zetten. Kan de gedeputeerde daar nog iets over zeggen?
Voorts heeft de heer Smaling nog het krankzinnige contrast met de geitencase in Weesp aan de orde gesteld. Graag verneemt hij hoe het daarmee staat.

Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt gedeputeerde voor haar antwoorden. De Partij voor de Dieren heeft begrip voor de juridische situatie. Zij vraagt enkel of de gedeputeerde en het college richting de gemeente Enkhuizen wil uitspreken dat de provincie volledig achter haar staat als ze de vergunning wil intrekken.
De optie voor IBT heeft betrekking op het proces rond de MER-plicht. Statenlid Kostic meent dat het juist op dit punt is misgelopen. Op oneigenlijke gronden is immers besloten dat er geen MER nodig is. Klopt het dat de provincie daar alsnog iets aan kan doen?

Gedeputeerde **Zaal** (D66) merkt ten aanzien van de door de heer Smaling genoemde Wro-instrumenten op dat op het moment dat er geen strijd is met provinciale regelgeving zij geen aanwijzing kan indienen richting de gemeente. Dat zou dan geen grondslag hebben.
Ook binnen het IBT loopt de provincie vast. Gedeputeerde Zaal benadrukt nogmaals dat het aan de gemeente is om een heroverweging te doen. De gesprekken met gemeente verlopen ambtelijk goed en de provincie blijft op de hoogte van wat daar gebeurt.

De kwestie in Weesp is van een heel andere orde en staat in zekere zin los van de geitenstop. Gedeputeerde gaat derhalve niet in op de geschetste vergelijking, maar geeft wel een korte update. In de vorige commissievergadering heeft zij aangegeven dat de provincie koerst op het rondkomen

van de kavelruil, met daarbij wel de voorwaarde dat nieuwvestiging van een geitenhouderij op die plek niet mogelijk is. De provincie is nog steeds bezig met de kavelruil en maakt daar ook voortgang op. Deze week heeft gedeputeerde Zaal een afspraak met de heer Pronk jr. en diens familie, die partij is in de kavelruil, om het verder te bespreken. Gedeputeerde houdt PS hiervan op de hoogte. Achter de schermen wordt hard gewerkt om het richting de kavelruil te brengen.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording en rondt het agendapunt af.

15. Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)

Er zijn geen rondvragen voor de portefeuille van gedeputeerde Zaal aangemeld.

16. Sluiting

De **voorzitter** dankt alle aanwezigen voor hun aandacht en sluit de vergadering om 17.26 uur.

Donderdag 20 mei a.s. vindt er een technische briefing plaats inzake de werkzaamheden van de Omgevingsdiensten. Dit betreft een vervolg op de eerdere technische briefing over de VTH-taken.

De eerstvolgende vergadering van de commissie NLG vindt plaats op maandag 7 juni a.s. Alsdan vindt wederom een verlengde sessie plaats. Aansluitend zal de huidige werkwijze worden geëvalueerd.

Donderdag 10 juni a.s. is gereserveerd voor een eventuele uitloopmogelijkheid.

Beantwoording toezegging commissie NLG 19 april 2021 inz. vraag PvdD (I. Kostic) over sluiten Kooksfabriek 2 Tata Steel

Agendapunt : 5a

Onderwerp : RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond

Vraag:

Welke wet- en regelgeving staat concreet in de weg om bijvoorbeeld Kooksfabriek 2 zo snel mogelijk stil te leggen, waar liggen de beperkingen?

Antwoord:

Zie onderstaande link (onder het kopje Maatregelen)

https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Gezonde_leefomgeving_Milieu/Projecten/Tata_Steel/Toelichting_RIVM_onderzoek/Terugkoppeling_vragen_live_bijeenkomst

Provincie Noord-Holland

Agenda Natuur Landbouw & Gezondheid, versie 14-12-2021

Datum	19-04-2021
Tijd	9:30 - 17:10
Locatie	Online vergaderomgeving
Voorzitter	Nicole van der Waart
Omschrijving	I.v.m. de maatregelen omtrent het Corona-virus is deze commissievergadering online in een digitale vergaderomgeving. Leden van de commissie krijgen hiervoor een aparte uitnodiging met vergaderlink. De vergadering is openbaar en online live te volgen voor toehoorders via https://noord-holland.stateninformatie.nl Ook is het mogelijk om online in te spreken in de vergadering. Het is ook mogelijk een schriftelijke bijdrage vooraf te geven. Inspreken kan bij de agendapunten die ter bespreking staan geagendeerd (A-agenda of B-agenda), of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten die vallen onder de beleidsterreinen van de commissie Natuur, Landbouw & Gezondheid. Voor het inspreken moet u zich aanmelden bij de Statengriffie. Dat kan uiterlijk tot de voorafgaande werkdag (vrijdag 16 april tot 15.00 uur). Wilt u inspreken over een onderwerp aangaande Natuur, Landbouw, Water of Recreatie dan kunt u zich aanmelden bij commissieadviseur Susanne Neeskens: neeskenss@noord-holland.nl Wilt u inspreken over een onderwerp aangaande Gezondheid dan kunt u zich melden bij commissieadviseur Mariëtte van Boheemen: boheemenm@noord-holland.nl Let op: alle genoemde tijden bij de afzonderlijke agendapunten zijn richttijden. Indien er geen, of een beperkt aantal, aanmeldingen zijn voor het inspreekhalfuur zullen de agendapunten vanaf punt 4 eerder beginnen.

1 9:30	**Opening en mededelingen**
2	**Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda**
3 9:35	**Inspreekhalfuur**

Provincie Noord-Holland

4 **Rondvraag portefeuille dhr. Stigter (Omgevingsdiensten Noord-Holland Noord (NHN) en Flevoland & Gooi en Vechtstreek (FGV)**

5 **B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu**

5.a **RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond**

10:05 Het RIVM voert in opdracht van de provincie en van de IJmondgemeenten gezondheidsonderzoek uit in de regio IJmond. Het RIVM briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" bevat de tussentijdse resultaten met betrekking tot twee onderwerpen van het gezondheidsonderzoek, te weten luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen en acute gezondheidsklachten.

5.b **VTH taken: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven**

11:35 Het college van Gedeputeerde Staten informeert Provinciale Staten voorafgaand iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals.

5.c **Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C naar B-verzoek PvdD)**

12:00 De provincie werkt aan een schonere lucht. Dat kunnen we niet alleen. Luchtkwaliteit houdt zich namelijk niet aan grenzen. Daarom ondertekende Noord-Holland op 13 januari 2020 samen met het Rijk, gemeenten en provincies het Schone Lucht Akkoord (SLA). De ondertekenaars spraken met elkaar af om maatregelen uit te voeren binnen thema's en sectoren die in het SLA benoemd zijn. Hiertoe wordt door iedere deelnemer jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Het eerste uitvoeringsplan van de provincie Noord-Holland in het kader van het SLA is het Uitvoeringsplan 2021.

6 **Rondvraag portefeuille dhr. Olthof (Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu) en**

12:30 **schorsing voor BOT-overleg, pauze en technische briefing**

7 **BOT-overleg 80% versie visie recreatie & toerisme**

12:45

8 **pauze**

13:20

9 **Technische Briefing Groen Kapitaal**

13:50

Provincie Noord-Holland

10 **Rondvraag portefeuille dhr. Loggen (Water, WED, CPMR)**

11 **A-agenda Natuur**

11.a 14:25 **(Stikstof) Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek (A-agenda NLG 19-04-2021)**

Het college informeert Provinciale Staten over de Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek voor 2021-2022 en verzoekt Provinciale Staten om de in de aanpak genoemde doelen voor daling stikstofdepositie vast te stellen. Hiermee werkt provincie Noord-Holland aan natuurherstel en economische ontwikkeling. De aanpak is gericht op het realiseren van de stikstofreductiedoelstellingen in de Wet stikstofreductie en natuurversterking.

12 **B-agenda Natuur**

12.a 15:55 **Natuur: Discussienota kruidenrijk Grasland van ChristenUnie (B-agenda NLG 19-02-2021)**

13 **Rondvraag portefeuille mw. Rommel (Natuur, Landschap, Grond, Bodemdaling, PAS)**

14 **B-agenda Landbouw**

14.a 16:25 **Discussienota Geitenhouderij Enkhuizen (PvdD)**

15 **Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)**

16 **Sluiting**

17 **C-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu**

17.a **Gezondheid: Ingekomen mail (aan GS, ter kennisname aan PS), Onze dierbare zoon is zojuist door de bedwelmende kankerverwekkende kookslucht richting zijn weer eerste autorijles (Corona).... (C-agenda NLG 19-04-2021)**

Deze mail is gericht aan GS en is ter kennisname aan de griffie en alle Statenleden gestuurd. De gegevens van de afzender en privé mailadressen uit de c.c. zijn gepubliceerd bij de ingekomen stukken burgers met NAW gegevens.

Provincie Noord-Holland

17.b **Beslissing op bezwaar inzake Gevolgen activiteiten Tata Steel**

Er is een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur om documenten inzake -kort samengevat- toezicht op de inrichtingen van Tata Steel IJmuiden en de gevolgen voor milieu en gezondheid, op 27 augustus 2020 gedeeltelijk toegewezen. Het daarop ingediende bezwaar is nu gedeeltelijk gegrond verklaard. Zie voor de besluiten www.noord-holland.nl/Loket/Wob_verzoek en www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten/Bezwaar_maken

17.c **Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C- naar B-verzoek PvdD, zie B-agendapunt 5c)**

17.d **Milieu: Ingekomen mail Ontsluiting WFO terrein, Zwaagdijk (C-agenda M&B-leidend - en EFB 22-03-2021 en C-agenda NLG 19-04-2021)**

17.e **Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Ingekomen mail nieuwsbrief OD NZKG bestuur maart 2021**

17.f **Ruimte / Milieu - VTH: Wob-besluit inzake Subsidieverstrekking motorcrossterrein (C-agenda RWK (leidend) 19-04-2021 & NLG 19-04-2021)**

Wob is de afkorting van de Wet openbaarheid van bestuur. De Wob regelt het recht op informatie van de overheid. Overheidsinformatie is in beginsel openbaar, maar de Wob kent een aantal gevallen waarin de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Meer over de Wob is te vinden op www.noord-holland.nl/wob.

17.g **Leefbaarheid: Ingekomen mail Geen F 35 naar Volkel; wel economische impuls havensteden**

17.h **Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD IJmond 2-2021**

17.i **Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu: Nieuwsbrief OD NHN april 2021**

18 **C-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Programma Aanpak Stikstof (PAS)**

18.a **Faunabeheerplan: Definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 (C-agenda NLG 19-04-2021)**

Provincie Noord-Holland

Provincie Zuid-Holland heeft ingestemd met het op 20 oktober 2020 goedgekeurde Faunabeheerplan Damhert 2020-2026, behoudens de door Provincie Noord-Holland gemaakte uitzondering van de beheerperiode. De goedkeuring van het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 is daarmee definitief geworden en wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad. Het besluit tot goedkeuring treedt de dag na publicatie in werking en de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland kan de uitvoering van dit faunabeheerplan ter hand nemen.

18.b Natuur: Brief spanningen rond het natuurbeleid (C-agenda NLG 19-04-2021)

18.c Natuur: Investeringsbudget Landschapsversterking (C-agenda NLG 19-04-2021)

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt van €10,3 miljoen. Doel van het Landschapsfonds is het landschap te versterken en de toegankelijkheid van het landschap te verbeteren voor bewoners en recreanten. In een brief aan Provinciale Staten wordt toegelicht hoe wij de middelen van het Landschapsfonds willen inzetten en dat wij de naam wijzigen in Investeringsbudget Landschapsversterking.

18.d Mobiliteit / Natuur: Brief Duinstichting gevaarlijke situatie fietspaden door zandverstuiving (C-agenda NLG 19 april & M&B 22 april 2021)

18.e Natuur: Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost (C-agenda NLG 19-04-2021)

Om de biodiversiteit te vergroten, wil de provincie Noord-Holland een versnelling aanbrengen in de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland. Om tot die versnelling te komen, is vorig jaar besloten om het instrument van volledige schadeloosstelling bij grondverwerving ruimhartiger toe te passen. Met dit aanvullend besluit wordt het gebruik van volledige schadeloosstelling ook mogelijk in Waterland-Oost. Dit biedt agrariërs de mogelijkheid voor een bedrijfsverplaatsing uit het NNN naar een plek met meer toekomstperspectief voor de voortzetting van hun agrarisch bedrijf. In Waterland-Oost ontstaat daarmee meer ruimte voor de natuur.

18.f Natuur: Optimalisatie begrenzing NNN (C-agenda NLG 19-04-2021)

Om de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) te versnellen voert de provincie een optimalisatie van de begrenzing van het NNN uit. Hierbij is de begrenzing gecontroleerd op kaartfouten, ecologische betekenis en

realisatieperspectief. Met bijgaand ‘voornemen tot herbegrenzing’ wordt op 27 locaties nieuwe NNN begrensd en tegelijk op 26 locaties NNN ontgrensd. Zowel de begrenzingen als ontgrenzingen bedragen circa 150 hectare, waardoor het NNN in omvang gelijk blijft, maar de ecologische kwaliteit en de realisatiesnelheid verbeteren. Gelijktijdig wordt de begrenzing van het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) waar sprake is van landschappelijke eenheden hierop aangepast.

18.g **Natuur: Brief Stichting Behoud Waterland realiseren NAtuurdoelen (C-agenda NLG 19-04-2021)**

19 **C-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comié van de Regio's)**

19.a **Water: Beheerautoriteit Waddenzee (C-agenda NLG 19-04-2021)**

In 2020 is de beheerautoriteit Waddenzee van start gegaan. Er ligt nu een brief met daarin de stand van zaken. Met de komst van de Beheerautoriteit wordt er gewerkt aan het bevorderen en versterken van de samenhang van natuur-, vis- en waterbeheer, met als doel de natuurkwaliteit van de Waddenzee te verbeteren. Opdrachtgevers van de Beheerautoriteit zijn de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Waterstaat en de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland.

19.B **Water: Uitvoeringsregeling kleine pleziervaart (C-agenda NLG 19-04-2021)**

De uitvoeringsregeling beoogt een bijdrage te leveren aan het oplossen van knelpunten in het netwerk voor de kleinere pleziervaart. Meer bruggen en duikers kunnen hierdoor doorvaarbaar gemaakt worden. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het versterken van de positie van de Provincie Noord-Holland als belangrijke watersportprovincie.

19.c **Water: Brief aan PS van kopgroep NOVI (C-agenda NLG 19-04-2021)**

19.d **Water: Brief GS inzake participatie en communicatie Ambitieprogramma ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn Amsterdam (C-agenda NLG 19-04-2021)**

19.e **Water: Aanwijsbesluit zwemlocaties 2021 (C-agenda NLG 19-04-2021)**

Gedeputeerde Staten wijzen jaarlijks zwemlocaties in oppervlaktewater aan. Hierbij wordt rekening gehouden met het te verwachten aantal zwemmers, de kwaliteit van het water en de veiligheid van de zwemlocaties. Voor

zwemseizoen 2021 worden 153 locaties aangewezen. Ten opzichte van 2020 zijn er 2 nieuwe locaties. Dit zijn de locaties Uitdam Noord en Hemmeland Strand 4 in Waterland.

20 **C-agenda Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn**

20.a **Recreatie: Open brief OR Recreatie Midden Nederland (C-agenda NLG 19-04-2021)**

20.b **Landbouw: Brief schoon schip in Polder Waard Nieuwland (C-agenda NLG 19-04-2021)**

20.c **Landbouw: Wijziging subsidieplafond 2020 POP3-Noord-Holland onderdeel Jonge landbouwers (C-agenda NLG 19-04-2021)**

GS hebben het subsidieplafond voor de openstelling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) onderdeel Jonge landbouwers uit 2020 gewijzigd van € 40.000,- naar € 265.000,-. Door deze verhoging kan aan alle positief beoordeelde aanvragen subsidie worden verleend.

20.d **Recreatie: Brief Voortgang proces toekomstige samenwerking Recreatieschappen (C-agenda NLG 19-04-2021)**

21 **C-agenda Algemeen**

21.a **MRA: Maandelijks MRA Raads en Statenleden Bericht - editie 47 (C-agenda EFB en M&B 22-3-2021 en RWK en NLG 19-4-2021)**

21.b **Alle commissies: Brief GS aan PS inz. Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek (C-agenda van alle commissies in april)**

Met dit besluit wordt de samenwerking met de regio Gooi en Vechtstreek bestuurlijk bevestigd. Daarmee zetten regio en de provincie een stap verder in het traject van het meer regionaal werken. In deze regionale samenwerkingsagenda (RSA) stellen Regio en provincie bepaalde thema's centraal zoals benoemd in bijvoorbeeld het provinciale coalitieakkoord en de eigen Gooi en Vechtstreek agenda. We onderschrijven hiermee dat we de benoemde thema's belangrijk vinden, en hierop (intensiever) gaan Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en Regio Gooi en Vechtstreek samenwerken. Daarnaast verstevigt het de samenwerking. In de RSA zijn onderwerpen opgenomen die zonder de betrokkenheid van de provincie niet of

minder goed van de grond komen. De RSA is daarmee in feite een concretisering van afspraken die we met de regio hebben gemaakt over de uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie. Hierin is de RSA benoemd als instrument.

21.c **(heel PS) Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 48 (alle commissies april 2021)**

Verslag concept
Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid

Datum commissievergadering	:	15 maart 2021
Commissievoorzitter	:	Mw. N.M. van der Waart
Commissie-adviseur	:	Mw. S. Neeskens
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 52 82 / neeskenss@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter		: mw. N.M. van der Waart
Plv. commissiegriffier (ochtend)		: mw. M. van Boheemen
Commissiegriffier (middag)		: mw. S. Neeskens
Leden van de commissie:	50PLUS/PVDO	: --
	CDA	: mw. W. Koning-Hoeve en mw. D.A.J. Dekker (duo-commissielid)
	CU	: M.C.A. Klein en mw. J.K. Hoogendoorn-van der Maarl (duo-commissielid)
	DENK	: E.S.J. Mangal
	D66	: mw. L. Gonggrijp, mw. A.J.C.E. Strens en mw. A.C. Kapitein
	Fractie Baljeu	: --
	FvD	: J. Dessing
	GroenLinks	: M.T. Cardol, mw. A. Er, mw. R.P.M. Kocken en mw. T.K van Wijnen
	JA21	: I.J.M. Mantel
	PvdA	: mw. A.A.J. Jellema en G.J. Leerink
	PvdD	: I. Kostic en F.A.S. Zoon
	PVV	: R. van Tiggelen (duo-commissielid)
	SP	: E.M.A. Smaling en mw. J.M.E. de Groot (duo-commissielid)
	VVD	: N.A.L. Roosendaal, B.G.P. de Wit en M.C.N. Mokveld (duo-commissielid)

Gedeputeerden: C. Loggen (VVD) J. Olthof (PvdA), mw. E. Rommel (VVD) E. Stigter (GL) en mw. I. Zaal (D66)

Afwezig: G.H.J. Kohler

Notulist: mw. F.E. Bijvoet (Moneypenny BV)

Agenda

0.a Technische briefing over werking VTH-stelsel en taken omgevingsdienst (9.30-10.00 uur)
0.b Technische briefing ODNHN over ontheffing asfaltgranulaat CPZ (10.00-10.30 uur)
1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
3. Inspreekhalfuur
4. A-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu
4.a Wijziging van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
5. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter (Omgevingsdiensten Noord-Holland Noord (NHN) en Flevoland & Gooi en Vechtstreek (FGV)
5.a Financiën, Infrastructuur, Landbouw, Milieu: Voordracht Eerste begrotingswijziging 2021 (A-agenda NLG 8-2-2021, EFB en M&B 15-2-2021)
6. B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu
6.a VTH taken: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven d.d. 9 maart 2021
6.b VTH taken / Ruimte: C- naar B-verzoek (SP) inz. datacenters Hollands Kroon (zie ag.pnt. 17d), met uitnodiging van cie. RWK
7 Rondvraag portefeuille dhr. Olthof (Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu)
8. Pauze (12:35-13:05)
9. Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)
10. B-agenda Natuur
10.a Voornemen herbegrenzing NNN
10.b Bossenstrategie
10.c Programma Natuur
11. Rondvraag portefeuille mw. Rommel (Natuur, Landschap, Grond, Bodemdaling, PAS)
12. B-agenda Water
12.a Feitenrelazen Traject dijkversterking Uitdam (verzoek PvdA - onder voorbehoud aanleveren stukken uiterlijk 11 maart)
13. Rondvraag portefeuille dhr. Loggen (Water, WED, CPMR)
14. C-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Programma Aanpak Stikstof (PAS)
14.a Natuur: Verlenging werkingsduur Natura 2000 Beheerplan Abtskolk en de Putten met zes jaar (C-agenda NLG 15-03-2021)
14.b Natuur: Brief collectieven bevriezen werkzaamheden voor realisatie NNN (C-agenda NLG 15-03-2021)
14.c Fauna: Wijziging Beleidsregel tegemoetkoming faunaschade Noord-Holland (C-agenda NLG 15-03-2021)
14.d Natuur: Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden (C-agenda NLG 15-03-2021)
14.e Natuur: Persbericht van Vereniging tot behoud Anna's Hoeve inzake ontheffing Wet natuurbescherming (C-agenda NLG 15-03-2021)
14.f Natuur: Reactie KNBV op bossenstrategie (C-agenda NLG 15-03-2021)
14.g Natuur: Ingekomen mail Fietsersbond, stuifduin Blijdesteinsweg (C-agenda M&B -leidend- 22-03-2021 en C-agenda NLG 15-03-2021)
15. C-agenda Landbouw en visserij, recreatie en toerisme, dierenwelzijn

15.a Landbouw: Ophoging subsidieplafond POP3 onderdeel Uitvoering van LEADER-projecten 2020 (C-agenda NLG 15-03-2021)

15.b Landbouw: kwartaalverslag van Greenport Aalsmeer (C-agenda NLG 15-03-2021)

15.c Recreatie: Memo voortgang toekomstige samenwerking recreatieschappen Plassenschap Loosdrecht en Stichtse Groenlanden (C-agenda NLG 15-03-2021)

16. C-agenda Water, Water als Economische Drager, Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR/Comié van de Regio's)

16.a Water: Ontwerp Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027 (C-agenda NLG 15-03-2021)

16.b Water: Agenda voor het Waddengebied 2050 (C-agenda NLG 15-03-2021)

16.c Waterrecreatie: Uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2021 - 2025 (C-agenda NLG 15-03-2021)

17. C-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

17.a Gezondheid: Nieuwsbrief Omgevingsdienst IJmond (C-agenda NLG 15-03-2021)

17.b Gezondheid: Resultaten Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) Monitoringsronde 2020 (C-agenda NLG 15-03-2021)

17.c Gezondheid: Brief verzoek steun samenwerking Tata Steel (C-agenda NLG 15-03-2021)

17.d Milieu / Ruimte: Vergunningplicht en bevoegdheidsverdeling Microsoft-datacenters Hollands Kroon (C-agenda NL 15-03-2021 & RWK 15-03-2021)

18 C-agenda Algemeen

18.a Financiën/CO2: Brief GS inz. voortgang ontwikkeling impact analyse (C-agenda cie NLG en RWK 15-3-2021 en EFB en M&B 22-3-2021; cie EFB leidend)

18.b MRA: Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht - editie 46 (C-agenda alle commissies maart)

18.c Europa: Brief GS aan PS inz. Rapportage Europese samenwerking Randstadprovincies (C-agenda alle commissies maart 2021)

18.d IPO: IPO Meerjarenraming 2022-2024 (zie vraag aan leden PS in nieuwsmail van 3 maart 2021; C-agenda's NLG en RWK 15-3-2021 en EFB en M&B 22-3-2021)

19 Sluiting

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de digitale vergadering (via MS Teams) om 10.45 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom. Vanwege de maatregelen rondom het coronavirus wordt er digitaal vergaderd.

Mededelingen voorzitter:

- Er zijn voldoende Statenleden ingelogd, zodat sprake is van een quorum.
- De vergadering wordt live uitgezonden en vindt plaats in MS Teams. Dat vraagt enige discipline. Commissieleden dienen zich te realiseren dat ze langer in beeld, en dus in de uitzending, zijn.
- De spreektijd is vastgesteld op 6 vergaderuren.
- Voor zowel onderhavige commissievergadering NLG als de commissievergadering RWK van hedenavond geldt bij wijze van pilot een spreektijdenregeling naar Amsterdams model "*mond open is tijd lopen*". Tijdens het Presidium d.d. 8 maart jl. is hiertoe besloten op advies van de agendacommissie (zie memo in de bijlage).

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is teleurgesteld over het experiment "*mond open is tijd lopen*". Voorts vindt ze het bijzonder dat het in een Presidium is vastgesteld, terwijl het heel veel implicaties heeft voor alle individuele Statenleden en commissieleden. Mevrouw Jellema begrijpt de aanleiding voor de pilot, maar zou graag wel concrete outputdoelen willen vernemen.

De **voorzitter** geeft aan dat de commissieleden na afloop van de vergadering naar hun ervaringen met Amsterdams model wordt gevraagd.

- Op verzoek van mevrouw Alberts (SP) is de brief over het datacenter in Hollands Kroon van de C-agenda naar B-agenda gehaald. Vanwege het onderwerp Ruimte is bij de behandeling van dit agendapunt (6.b) ook de commissie RWK uitgenodigd, aanvang 12.00 uur. Aansluitend is er een pauze, waarna het middagdeel van de vergadering start
- Gedeputeerde Rommel heeft een mededeling over de stikstofstrategie. Deze zal zij doen bij aanvang van haar portefeuille, begin van de middag.
- De heer Kohler (JA21) is met bericht van verhindering afwezig.
- Mevrouw Van Wijnen (GL) en de heer Mangal (DENK) zijn wat verlaat.
- Er zijn zeven aanmeldingen ontvangen voor de rondvraag.
  - Er zijn drie aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Zaal:
    - Een vraag van de heer Mantel (JA21) over lokale groente- en fruittelers;
    - Een vraag van de SP over de geitenhouderij in Weesp;
    - Een vraag van het CDA over eveneens de geitenhouderij in Weesp.
  - Er zijn twee aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Rommel:
    - Een vraag van de SP over de openbaarmaking van de gegevens PAS-bedrijven;
    - Een vraag van het CDA over het Faunabeheerplan.
  - Er zijn twee aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Loggen:
    - Een vraag van D66 over de Kaderrichtlijn Water;
    - Een vraag van D66 over Klimaatadaptatie.
- Bij agendapunt 12.a (Feitenrelazen Uitdam) heeft zich één inspreker aangemeld.

2. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda,

moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda

1. De agenda van onderhavige commissievergadering wordt ongewijzigd vastgesteld.
2. Het verslag van de commissievergadering NLG d.d. 8 februari jl. wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Het verslag van de uitloopvergadering van de commissie NLG d.d. 11 februari jl. wordt ongewijzigd vastgesteld.
4. De strategische agenda, moties- en toezeggingenlijsten leiden niet tot opmerkingen.

3. Inspreekhalfuur

Er zijn geen aanmeldingen voor het inspreekhalfuur ontvangen.

4. A-agenda Gezondheid

4.a Wijziging van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

De **voorzitter** geeft het woord aan de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft twee verduidelijkende vragen aan gedeputeerde Stigter:
1. Waarom bestaat het Algemeen Bestuur uit Gedeputeerde Staten (GS)? Welke implicaties zouden een afvaardiging vanuit Provinciale Staten (PS) tot gevolg hebben?
2. Artikel 5 titel wordt gewijzigd in: "*Overige milieutaken en taken betreffende de fysieke leefomgeving.*" Hierin worden zaken als klimaat, duurzaamheid en milieuzorg genoemd, maar het onderwerp gezondheid ontbreekt. Kan dit alsnog worden toegevoegd?

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) uit haar complimenten en waardering voor de manier waarop de Omgevingsdienst (OD) de actualisatie heeft vormgegeven. De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) ligt nu ter consultatie voor in de Tweede Kamer. Betekent dit dat er binnenkort weer een aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling (GR) volgt? In dat geval zou het voor de leesbaarheid goed zijn om de wijzigingen naast de huidige regeling te leggen, zodat deze goed getoetst kunnen worden. Voorts vraagt mevrouw Gonggrijp of GS een juridische toetsing hebben uitgevoerd op het voorliggende stuk?

De heer **Smaling** (SP) sluit zich aan bij de inbreng van mevrouw Gonggrijp (D66). Ook de SP heeft behoefte aan een soort transformeertabel waarin de oude staat en nieuwe staat naast elkaar worden weergegeven. Meent gedeputeerde dat de wijziging in lijn ligt met de voorliggende wetswijziging Wgr?

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en geeft het woord aan gedeputeerde Stigter voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Stigter** (GL):
Gedeputeerde Stigter antwoordt in de richting van Statenlid Kostic (PvdD) dat het een collegeregeling betreft. Het Algemeen Bestuur legt derhalve verantwoording af aan de afzonderlijke colleges.
Er ligt nog een voorstel tot wetswijziging voor in de Kamer. Aansluitend zal de Wgr opnieuw moeten worden aangepast. Het huidige voorstel om de Gemeenschappelijke regeling (GR) te laten aansluiten op de Wgr heeft als voordeel dat er geen licht tussen zit. Anderzijds is het nadeel dat de regeling continu moet worden aangepast op het moment dat de Wgr wordt aangepast.

Het voorliggende voorstel is uitgebreid juridisch getoetst, met een positief resultaat. In wezen verandert er niet veel in de rolverdeling tussen DB, AB en de volksvertegenwoordiging. Er heeft enkel een harmonisatiewijziging plaatsgevonden.

De provincie heeft zich in dezen gebaseerd op de geldende wet- en regelgeving. Gezondheid is weliswaar de onderliggende basis voor heel veel normen op het terrein van natuur en milieu, maar het heeft geen eigenstandig plek in geheel.

> Mevrouw **Gonggrijp** (D66) vraagt of gedeputeerde bereid is om een transformeertabel, zoals door heer Smaling (SP) geopperd, in het vervolg mee te leveren, opdat PS hun rol goed kunnen pakken.
>
> Statenlid **Kostic** (PvdD) wijst erop dat in artikel 5 van de GR wél thema's als klimaat, milieu, duurzaamheid, communicatie, geluid en lucht worden genoemd, maar dat gezondheid ontbreekt. Kan dit thema alsnog worden toegevoegd?

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat de juridische wijzigingen reeds worden bijgehouden in de "was/wordt-lijst". Hij zegt echter toe dat bij toekomstige wijzigingen in de GR een versie zal worden verschaft die ook voor niet juridisch onderlegden goed leesbaar is en waarin ook de consequenties voor PS zullen worden toegelicht.

Aan Statenlid Kostic (PvdD) zegt gedeputeerde toe om richting de OD het verzoek mee terug te nemen om in het brede spectrum aan werkzaamheden van de OD ook de term "gezondheid" op te nemen.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde voor zijn beantwoording in eerste termijn en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.
De voorzitter concludeert dat de wijziging van de GR als hamerstuk wordt doorgeleid naar de PS-vergadering op 12 april a.s.

5. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter (Omgevingsdiensten Noord-Holland Noord (NHN) en Flevoland & Gooi en Vechtstreek (FGV)

Er zijn geen rondvragen aangemeld.

6. B-agenda Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu

6.a VTH taken: Brief GS aan PS inzake ontwikkeling VTH bij provinciale bedrijven d.d. 9 maart 2021

De **voorzitter** geeft het woord aan de commissieleden voor hun bijdrage.

Eerste termijn

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft een vraag ten aanzien van de status van het Circuit. Betreft het hier nu een bedrijventerrein binnen de gemeente Zandvoort of gelden er andere regels?

Statenlid **Kostic** (PvdD) focust zich op de WOB-verzoeken. De Hoor- en Adviescommissie (HAC) heeft ervoor gezorgd dat er meer informatie openbaar gemaakt zal worden. De Partij voor de Dieren wil gedeputeerde vragen om zo veel mogelijk beleidsstukken en alles wat daarmee samenhangt zo veel mogelijk online beschikbaar te maken. Dit is ook in lijn met verschillende aanbevelingen, zoals die van de commissie-Wallage. Dit is niet alleen een eventuele verplichting maar geeft ook vertrouwen richting de burgers.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) merkt op dat in het programma Tata Steel min of meer is opgenomen dat de grenzen van de wet worden opgezocht wat betreft de vergunningen. Heeft dit al geleid tot een aanscherping van de vergunningen?

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor zijn beantwoording in eerste termijn.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof vindt het een terechte opmerking van Statenlid Kostic (PvdD) dat er vooraf zo veel mogelijk stukken openbaar gemaakt moeten worden. Dit is ook onderdeel van het programma Tata Steel, dat de wens onderschrijft om niet alleen naar aanleiding van een WOB-verzoek stukken openbaar te maken, maar om überhaupt zo veel mogelijk informatie vooraf en proactief beschikbaar te stellen en openbaar te maken. Er moet echter altijd zorgvuldig bekeken worden of er wellicht nog aan derden toestemming of een zienswijze moet worden gevraagd.

Wat betreft de aanscherping van de vergunningen verwijst gedeputeerde naar de motie in PS van 8 maart jl. GS zullen met een rapportage en terugkoppeling komen over het gehele VTH-traject. Een van de eerste stappen die zijn gezet is de aanscherping van de regels voor schrootverwerking, waarop ook een zienswijze van Tata is ontvangen, en de aanvullende maatregel aangaande de pelletfabriek. In de volgende rapportages zal GS ook de voortgang van de verschillende trajecten met PS delen.

> Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt gedeputeerde voor de toezegging. Zij kan zich voorstellen dat het een proces betreft waarbij alle ambtenaren zich moeten voorbereiden op de bekendmaking van alle stukken. Wil gedeputeerde op termijn (binnen enkele maanden) rapporteren hoe dit proces vordert en of de openbaarmaking van stukken goed verloopt, ook qua digitalisering?

Gedeputeerde **Olthof** zegt toe de Staten te zullen informeren over de voortgang van het

digitaliseren en proactief openbaar maken van stukken.

Gedeputeerde vraagt de heer Roosendaal (VVD) om een nadere toelichting op zijn vraag over Circuitpark Zandvoort.

De heer **Roosendaal** (VVD) wijst erop dat Tata en Circuitpark Zandvoort beide in de duinen gesitueerd zijn. In feite speelt bij beide dezelfde problematiek. Of is er sprake van een wezenlijk verschil tussen beide? Op welke manier kijkt de provincie daarnaar?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat het niet zozeer relevant is hoe de provincie ernaar kijkt. Tata is een Brzo-bedrijf en valt qua VTH-taken en milieutoezicht onder de OD NZKG. Circuitpark Zandvoort is niet als zodanig aangemerkt en valt wat de milieuvergunning betreft niet onder de OD NZKG (m.u.v. de natuurbeschermingsvergunning).

De heer **Roosendaal** (VVD) vraagt of het feit dat beide bedrijven in de duinen liggen daar nog een specifieke werking op heeft.

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat er onderscheid is gemaakt naar de aard van het bedrijf en niet zozeer naar de ligging.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde voor zijn beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

Schorsing van 11.15 tot 12.00 uur

6.b VTH taken / Ruimte: C- naar B-verzoek (SP) inz. datacenters Hollands Kroon (zie ag.pnt. 17d), met uitnodiging van cie. RWK

De **voorzitter** heropent de vergadering om 12.00 uur. Op verzoek van mevrouw Alberts (SP) is de brief over de Vergunningplicht en bevoegdheidsverdeling Microsoftdatacenters Hollands Kroon (C-agenda, agendapunt 17.d) geagendeerd in de commissie NLG. Ook de commissie RWK is bij de behandeling van dit agendapunt uitgenodigd.

De voorzitter geeft als eerste het woord aan de SP, zijnde indiener van onderhavig verzoek.

Eerste termijn

De heer **Smaling** (SP) merkt op dat er een groeiende belangstelling bestaat voor het onderwerp datacenters. Vanaf medio 2020 hebben de SP en de PvdA de "verdozingsstrategie" aan de orde gesteld. Andere partijen hebben schriftelijke vragen gesteld. Er liggen thans nog twee sets schriftelijke vragen. Wanneer kunnen de antwoorden hierop worden verwacht?

De heer Smaling heeft een paar concrete vragen inzake de relatie tussen de provincie en de gemeente Hollands Kroon:

1. GS hebben altijd gezegd in gesprek te zijn geweest met de gemeente Hollands Kroon. Waarover gingen deze gesprekken? Heeft de bevoegdhedenverdeling daar altijd op tafel gelegen of is dat iets van de laatste tijd?
2. Hoever willen GS gaan in de juridische procedure? Naast de gang naar de bestuursrechter vindt er ook overleg plaats met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Is er ook gedacht aan bijvoorbeeld een inpassingsplan of eventueel zelfs een aanwijzing? Volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro) heeft de provincie dat instrument ook nog achter de hand. Waarom is dat niet al ingezet?
3. Microsoft is in kennis gesteld van hetgeen nu speelt. Betekent dit dat alle voorbereidende werkzaamheden zijn stopgezet? Wordt er nu een pas op de plaats gemaakt?
4. Uit een WOB-onderzoek blijkt dat B en W Hollands Kroon niet altijd even open zijn geweest naar de Gemeenteraad. Kijken GS daar ook naar?
5. Wat is de rol van de Omgevingsdienst geweest bij de vergunningverlening voor datacenters tot nu toe? Zou die tegen het licht gehouden moeten worden?
6. In de zomer komt er een Datacenterstrategie. Betekent dit dat er tot die tijd geen stappen meer gezet worden wat betreft het binnenhalen van nieuwe datacenters?
7. De heer Smaling kan zich voorstellen, zeker gezien alle zichtbare en minder zichtbare kosten en baten rondom de datacenters, dat het zinvol is om een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) te laten uitvoeren. De SP overweegt tijdens de volgende Statenvergadering een motie op dit punt in te dienen.

Statenlid **Kostic** (PvdD) informeert waarover de SP precies een motie wil indienen.

De heer **Smaling** (SP) antwoordt dat zijn fractie in ieder geval wil voorstellen om een MKBA te laten uitvoeren. Mogelijk nog een tweede. Dit is echter afhankelijk van de vraag of GS afdoende antwoord kunnen geven op de thans gestelde vragen.

De **voorzitter** geeft ook de overige Statenleden gelegenheid voor hun inbreng in eerste termijn.

De heer **Leerink** (PvdA) geeft aan dat zijn fractie tezamen met de SP en GroenLinks reeds schriftelijke vragen heeft gesteld. In hoeverre kunnen die vragen worden meegenomen in de beantwoording van heden? Of worden die op een later moment beantwoord?

De heer Leerink sluit zich aan bij de inbreng van de SP over de strategie met betrekking tot de datacenters. Het zal omwonenden en alle andere betrokkenen niet zoveel uitmaken wie precies het bevoegd gezag is. Zij hebben daar echter verwachtingen bij. Hoe staat het met die strategie? Deze moet er zo snel mogelijk komen. Mocht het bevoegd gezag bij de provincie komen te liggen, welke impact heeft dit dan? Wordt dan inderdaad gewacht tot voornoemde strategie klaar is?

Statenlid **Kostic** (PvdD) hoort de heer Leerink zeggen dat het betrokkenen wellicht niet uitmaakt wie het bevoegd gezag is. Is hij het echter met de Partij voor de Dieren eens dat gemeenten nu al in de financiële problemen zitten? Zou het dan juist niet voor de hand liggend zijn dat de provincie in dezen meer bevoegdheid krijgt?

De heer **Leerink** (PvdA) antwoordt bevestigend. Wat de Partij van de Arbeid betreft zou het goed zijn als dat gezag inderdaad bij de provincie komt te liggen. De heer Leerink probeerde echter aan te geven dat de meer juridische vraag wie het bevoegd gezag heeft niet zo relevant is. De mensen

die ermee te dealen hebben, willen weten wat dat bevoegd gezag daadwerkelijk gaat doen. Om die reden koppelt de heer Leerink deze vraag aan de handreiking die de Staten zullen ontvangen over de wijze waarop de provincie strategisch wil omgaan met de datacenters. Dáár zal het uiteindelijk op aankomen.

De **voorzitter** merkt op dat de strategie met betrekking tot de datacenters behandeld zal worden in de Statencommissie EFB.

De heer **Mokveld** (VVD) meent dat het niet heel veel zin heeft om een uitgebreide discussie te voeren over de vraag welke instantie bevoegd gezag is. Dat is vooral een juridische kwestie. De VVD deelt an sich het standpunt van GS dat de bevoegdheid bij PS zou kunnen liggen. Er zijn genoeg factoren die voor de provincie van belang zijn. Het is echter nu vooral een juridisch traject. De heer Mokveld stelt derhalve voor om eerst de juridische uitspraak af te wachten. De VVD acht het van belang, ook als de bevoegdheid straks bij de provincie komt te liggen, dat er goede kaders worden meegegeven die van belang zijn bij de afwegingen die dan gemaakt worden rond de datacenters. Het is derhalve belangrijk dat die strategie er snel komt. De VVD wil daarvoor in ieder geval alvast een aantal punten meegeven aan de gedeputeerde.
Zoals in de brief van GS reeds staat aangegeven, is de VVD zeker niet tegen datacenters. Er kan best gekeken worden naar mogelijkheden daartoe. In die hele discussie rondom datacenters moeten echter wel een aantal factoren kritisch worden meegewogen, vooral ten aanzien van de economische meerwaarde van de datacenters. Het levert immers niet altijd heel veel banen op. De VVD vindt het van belang dat in de strategie de volgende factoren worden meegewogen:

1. De negatieve gevolgen die datacenters kunnen hebben voor het zoetwaterverbruik van de provincie, alsmede voor de natuur en de landbouwgronden.
2. Het (groene) stroomverbruik. Het kan niet zo zijn dat alle groene stroom die met heel veel geleverde effort en inspanning in de provincie wordt gerealiseerd, volledig opgesoupeerd wordt door buitenlandse datacenters.
3. De negatieve effecten die datacenters mogelijkerwijs kunnen hebben op de noodzakelijke dijkverzwaring, wat ook genoemd wordt in de brief van GS. Als er veel investeringen mee gemoeid zijn, moet het economisch effect kritisch bekeken worden.

De VVD gaat ervan uit dat als de bevoegdheid daadwerkelijk bij de provincie komt te liggen, dat gedeputeerde voornoemde aspecten ook goed meeneemt in de uitwerking van de strategie aangaande het plaatsen van datacenters in Noord-Holland.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) meent dat de datacenters een ingewikkelde kwestie betreffen. Alles en iedereen gebruiken data. Tegelijkertijd is het een ingewikkeld ruimtelijk vraagstuk hoe die datacenters in Nederland kunnen worden ingepast. Het CDA begrijpt de bezwaren die er leven bij de inwoners van de Wieringermeer tegen de grote uitbreiding. Het is goed dat binnenkort de strategie wordt besproken. Op dit moment zou het CDA graag zien dat GS inspanningen gaan plegen om rechtszaken te vermijden. Het is een slechte zaak als overheden met elkaar rechtszaken gaan voeren. Zowel de provincie als de gemeente krijgt dan met hoge kosten te maken. Geld is aan alles beter besteed dan aan ruzie maken. Zijn GS bereid om samen met bijvoorbeeld het ministerie of een mediator nogmaals in gesprek te gaan met de gemeente Hollands Kroon om er samen uit te komen?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) merkt op dat zijn fractie de noodzaak ervan inziet om de gang naar de bestuursrechter te maken, maar zij betreurt deze wel. Het zou eigenlijk niet nodig moeten zijn. De PVV vindt het ook correct dat het college met de OD een handhavingsprocedure is gestart tegen Microsoft.
Het college geeft in zijn brief aan het economisch nut van de komst van datacenters te onderschrijven. Inzake onder andere het water- en energieverbruik, de impact van datacenters op de ruimte en mobiliteitskwesties zien GS echter ontwikkelingen die zorgen baren. De PVV heeft serieuze twijfels over het economisch nut, aangezien bijvoorbeeld beloftes inzake werkgelegenheid niet zouden zijn nagekomen.
Hoewel de PVV gematigd positief is dat het college wakker lijkt te zijn voor negatieve ontwikkelingen door datacenters, hoopt zij van harte dat alle middelen worden aangegrepen om de komst van nieuwe datacenters zo moeilijk mogelijk te maken. De stabiliteit van de stroomvoorziening, in casu de leveringszekerheid, staat met de voortzetting van het huidige beleid immers al onder druk. Met het binnenhalen van grootverbruikers zal dat probleem enkel worden versterkt.
De PVV kan zich verder redelijk vinden in de woorden van de heer Smaling (SP).

Mevrouw **Er** (GL) wijst erop dat GroenLinks eerder met SP en de PvdA vragen heeft gesteld over de situatie rondom de datacenters in Hollands Kroon. De "verdozing" van het landschap maar ook de mogelijke verdere impact op natuur en milieu zijn zaken die GroenLinks kritisch volgt. Landschap, natuur en milieu zijn zaken die voor Noord-Holland echt verbeterd moeten worden. Wat GroenLinks betreft had het agenderen ook kunnen wachten tot na de beantwoording van alle schriftelijke vragen die hierover zijn gesteld. Dan had er wellicht er een volledi ger gesprek kunnen plaatsvinden. De provincie heeft in december 2020 advies ingewonnen bij de Landsadvocaat over de vergunningsbevoegdheid ten aanzien van de datacenters. Daarin werd niet eenduidig duidelijk wie het bevoegd gezag is. Het is dus een logische en zorgvuldige stap om het nu via de rechter duidelijker te krijgen. Uit de brief van GS zou men kunnen opmaken dat de relatie tussen Hollands Kroon en de provincie door deze gang van zaken een deuk heeft opgelopen. Als dat inderdaad het geval is, zou GL graag benoemd zien dat het belangrijk is dat de provincie het gesprek met de gemeente met een open en de-escalerende toon blijft voeren.
Per saldo vindt GroenLinks het positief dat de provincie de stap naar de rechter zet. Daardoor kan de uitrol van de MRA-datacenterstrategie (Metropool Regio Amsterdam) straks hopelijk beter ingezet worden.

De heer **Klein** (CU) is enigszins verbaasd over het feit deze brief vandaag geagendeerd is, omdat tijdens PS van 8 maart jl. geconstateerd is dat het wat ingewikkeld ligt. De gedeputeerde kan namelijk niet zo antwoorden, omdat er nog gewacht wordt op de beantwoording van de schriftelijke vragen.
De ChristenUnie vindt het heel belangrijk dat de provincie meer regie neemt rondom datacenters en de vestiging ervan. Het is belangrijk om meer rekening te houden met de landschappelijke inpassing, de gevolgen voor het watergebruik, voor de energie en voor de lokale omgeving. De ChristenUnie is wel wat verbaasd over de procedure. Wat is er nu precies anders dan voorheen? En wat willen GS hiermee bereiken? Is het een serieuze optie dat een vergunning daadwerkelijk teruggedraaid kan worden? Of is het alleen bedoeld om aanvullende voorwaarden op te nemen in een nieuwe vergunning? Waarom kiezen GS voor deze route? Is het niet beter om te wachten op de Datacenterstrategie in ontwikkeling? De heer Klein is in afwachting van het verdere verloop van de

discussie.

De heer **Mantel** (JA21) merkt op dat de bouw van datacenters in Hollands Kroon de gemoederen inmiddels al geruime tijd bezighoudt. JA21 heeft an sich geen principieel bezwaar tegen datacenters in Noord-Holland. De inpassing van die datacenters moet echter wel op een transparante en bestuurlijk degelijke manier tot stand komen. De conclusie is echter dat dit in dezen niet het geval is. Enkele weken geleden tijdens de behandeling van de actualiteit in PS heeft de heer Mantel de kijk van zijn visie op dit dossier toegelicht. Hij zal een aantal punten herhalen.

De informatievoorziening richting de inwoners was niet transparant. De balans tussen enerzijds de lasten voor de provincie en anderzijds de lasten voor de omgeving is volgens JA21 ver te zoeken. Ook wat betreft bestuurlijke degelijkheid gaat er in dit dossier het nodige fout. Dit staat ook in de brief van GS. Het begint steeds moeilijker te worden om te ontkennen dat niet het belang van de regio centraal staat, maar de ego van een aantal lokale VVD- en CDA-bestuurders die koste wat kost hun stempel willen drukken. Zo is er nooit transparant gecommuniceerd over de bouw van de windturbines, zijn de inwoners misleid wat betreft het gebruik van de restwarmte, is de economische waarde van de datacenters schromelijk overdreven, heeft de koelwatervoorziening negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit in de polder en blijkt de gemeente Hollands Kroon ook nog eens haar kop in het zand gestoken te hebben toen het ging over de vergunning van dit alles. Al in 2018 werd de gemeente door advocaten van een Amerikaanse geldschieter gewezen op het feit dat zij vermoedelijk niet het bevoegd gezag was voor het afgeven van de vergunning. Daar wilde men echter niets van weten. De bestuurders hadden immers maar één doel: datacenters, datacenters en nog eens datacenters.
JA21 ondersteunt de gang naar de rechter. Het is de juiste plaats om niet alleen uitsluitsel te krijgen voor dit dossier, maar ook voor eventuele toekomstige datacenters.

De heer Mantel heeft een zestal vragen aan GS:

- Stel dat Microsoft dezelfde vergunning had aangevraagd bij de provincie. Had de provincie dan vergund? De heer Mantel bespeurt nu namelijk weerstand vanuit de provincie. Zijn er dan ook redenen om aan te nemen dat de checklist niet goed is nagelopen? Had de provincie niet precies hetzelfde gedaan als gemeente Hollands Kroon en gewoon vergund? Is hetgeen nu gebeurt dus niks meer of minder dan getouwtrek over wie de leges kan opstrijken?
- Weten GS de zittingsdatum van de rechtszaak? Zo ja, wil gedeputeerde deze dan delen met de Statenleden (zodra bekend).
- In de brief benoemd gedeputeerde de economische waarde van datacenters. Welke waarde bedoelen GS daarmee?
- Wat vinden GS van het duurzaamheidsgehalte van de datacenters, gelet op het enorme waterverbruik en het lozen van zout in de zoutwaterinstallatie die daar niet tegen kan?
- Hebben GS de bevoegdheid om er bij de gemeente Hollands Kroon op aan te dringen dat er alsnog een milieueffectenrapportage wordt opgemaakt? Zo niet, ziet gedeputeerde daar andere mogelijkheden voor?
- Wat vindt gedeputeerde van de handelswijze van de betrokken VVD- en CDA-wethouders tot nu toe?

De **voorzitter** merkt op dat vraag 2. en vraag 5. een technische vraag betreffen. Deze had de heer Mantel (JA21) ook vooraf kunnen indienen. Zij laat het aan gedeputeerde over of hij

hierop wil ingaan.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) geeft aan dat haar fractie het belang van datacenters erkent voor de digitale economie. Deze zijn nodig in de onze internetmaatschappij. D66 is wel voorstander van duurzaamheidseisen aan datacenters en wil ook dat de mogelijkheden voor hergebruik van water beter benut worden. Bovendien moet de ruimtelijke kwaliteit zo goed mogelijk gewaarborgd worden. Door de heer Vink (D66) is in de commissie RWK al eerder verzocht een provinciale aanvulling op de datacenterstrategie van de Metropoolregio nodig. Dan kan er een juiste afweging worden gemaakt tussen economische waarde, ruimtelijke impact, mobiliteit en de impact op het milieu. GS geven in de brief aan deze strategie voor het zomerreces te zullen toesturen. Gezien de actualiteit is eerder wenselijk. D66 ontvangt graag informatie over de planning.
D66 is blij dat GS stappen zetten om duidelijkheid te krijgen over wie nu bevoegd is. Onderhavig dossier vraagt om op een zo kort mogelijke termijn duidelijkheid te hebben over wie bevoegd is voor álle vergunningverlening voor datacenters en over hoe dit beleid inpast in het landelijke beleid voor datacenters, de provinciale structuurvisie en ruimtelijk beleid.
Op 15 februari jl. heeft D66 een aantal (schriftelijke) vragen gesteld. Wanneer worden deze beantwoord?

De **voorzitter** constateert dat ook in deze inbreng een aantal technische vragen wordt gesteld. Zij verzoekt de commissieleden derhalve om, voor zover mogelijk, technische vragen in het vervolg vooraf in te dienen.

Statenlid **Kostic** (PvdD) meent dat GS voldoende gepraat hebben met de gemeenten. De Partij voor de Dieren is het derhalve eens met de gang naar de rechter. Waarom hebben GS echter niet eerder ingegrepen? Gezien de grootte en complexiteit van het dossier in gemeenten die qua capaciteit onder druk staan, juicht de PvdD het alleen maar toe als de provincie hierin de leidende rol neemt. Kunnen GS ook expliciet de ecologische impact en natuurinclusiviteit meenemen in de strategie, naast de al genoemde thema's als economie, waterverbruik, energieverbruik en ruimtelijke impact? Voor de Partij voor de Dieren is dat van cruciaal belang.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt hoe gekeken wordt naar omliggende gemeenten die ook kunnen worden geraakt door de plaatsing van een datacenter, net zoals dat ook het geval is bij de plaatsing van windturbines?

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng. Een aantal Statenleden heeft reeds benoemd dat er schriftelijke vragen zijn gesteld door de SP, de Partij van de Arbeid en GroenLinks. Zij laat het aan de gedeputeerde om daar al dan niet op te reageren.

Gedeputeerde **Olthof** (PvdA) geeft aan dat PS uiteindelijk over de orde gaan. De beantwoording van de schriftelijke vragen bevindt zich momenteel in de afrondende fase en zal aansluitend moeten worden vastgesteld. Deze zal derhalve op zeer korte termijn naar PS komen. Gedeputeerde wil dat traject graag respecteren en meent op basis daarvan de te dezer vergadering gestelde vragen nog niet (volledig) te kunnen beantwoorden. Een en ander loopt immers door elkaar. Hij laat de beslissing hierover echter graag aan de Staten.

De **voorzitter** beaamt dat formeel (nog) niet kan worden ingegaan op de schriftelijke vragen,

aangezien er nog een beraadslaging binnen GS moet plaatsvinden. Zij vraagt de heer Smaling (SP), als zijnde indiener, om een voorzet te doen.

De heer **Smaling** (SP) heeft begrip voor de reactie van gedeputeerde Olthof. Wellicht is het voor hem toch mogelijk om specifiek in te gaan op de vragen die gericht zijn op de brief (van na de schriftelijke vragen) en kan hij selectief zijn in hetgeen hij nu wel en niet kan/wil beantwoorden.

De **voorzitter** vraagt of het voor gedeputeerde Olthof mogelijk is om dit onderscheid te maken.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat dit ingewikkeld zal zijn. Hij is er met alle liefde toe bereid, maar hoopt achteraf van commissieleden niet het verwijt te krijgen dat hij al een antwoord op de schriftelijke vragen heeft gegeven.

De heer **Smaling** (SP) oppert de idee om niet uitvoerig te interrumperen en van een tweede termijn af te zien. Daarmee wordt gedeputeerde een beetje comfort geboden.

De **voorzitter** benadrukt dat het gedane ordevoorstel inderdaad ongebruikelijk is. Zij constateert echter dat de commissieleden ermee kunnen instemmen en geeft het woord aan gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof bedankt de commissieleden voor alle vragen. Het onderwerp kent op dit moment grote belangstelling. Gedeputeerde heeft er behoefte aan om een duidelijke scheiding te maken tussen wat er wel en niet onder valt. De discussie die GS gestart zijn, gaat zuiver en alleen over het wel of niet nodig hebben van een vergunning en over het bevoegd gezag wat betreft de inrichting. Het is niet een discussie of de provincie bevoegd gezag is over de ruimtelijke ontwikkeling of dergelijke vraagstukken. Die komt later bij de Datacenterstrategie terug.

Voorts wordt ingegaan op de handvatten waarop de provincie zou kunnen sturen. Het is niet vrijblijvend om uiteindelijk te bepalen wie al dan niet bevoegd is. Dat is in wet- en regelgeving vastgelegd. In dezen gaat het uitsluitend en alleen over wie de milieuvergunningen afgeeft en wie het bevoegd gezag is op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Terecht is de vraag gesteld waarom er nu pas wordt ingegrepen. Dit heeft ermee te maken dat er in 2019 een aantal nieuwe inzichten zijn gekomen op de regelgeving. Er is geen enkele jurisprudentie over bevoegd gezag. Om die reden zijn GS zorgvuldig aan de slag gegaan om te bekijken wie nu bevoegd gezag is en of er wel of geen milieuvergunning nodig is. GS hebben uiteindelijk ook advies gevraagd aan de huisadvocaat Pels Rijcken, informatie ingewonnen bij de OD en informeel duidelijkheid gevraagd aan Kenniscentrum InfoMil (onderdeel van Rijkswaterstaat, de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat).
Uiteraard zijn er ook diverse voorbeelden in andere provincies waar datacenters worden gebouwd. Op basis van die informatie zijn GS van mening dat de provincie bevoegd gezag is.

De provincie is het onderzoek gestart omdat zij vindt dat alle bedrijven moeten kunnen vertrouwen op een duidelijke lijn. Het heeft best even tijd gekost om daadwerkelijk te kunnen achterhalen wie nu het bevoegd gezag is. GS hebben dit met de gemeente Hollands Kroon gedeeld. Gedeputeerde

benadrukt dat hij geen enkele kwalificatie gaat geven aan het bestuur in Hollands Kroon. Hij kan wel constateren dat Hollands Kroon tot nu toe zuiver heeft gehandeld. Tot nu was er ook geen enkele aanleiding om te twijfelen aan het traject dat Hollands Kroon heeft ingezet. Door de nieuwe inzichten en de aanvullende informatie die de provincie heeft opgevraagd, is er sprake van voortschrijdend inzicht. GS zijn hierover in gesprek met Hollands Kroon. Het is van GS geen doel op zich om naar de rechter te gaan. Het uiteindelijke doel is het creëren van een gelijk speelveld in Noord-Holland voor bedrijven en instellingen met stookinstallaties van 50MW of meer.

De gesprekken met Hollands Kroon verlopen goed. Mevrouw Koning-Hoeve (CDA) merkte terecht op dat de gang naar de rechter niet het uiteindelijke doel moet zijn. Sterker nog, voor de buitenwereld oogt het merkwaardig als overheden van de rechter duidelijkheid moeten krijgen. GS hopen er derhalve op basis van voornoemde gesprekken samen uit te komen, opdat het proces verder kan worden genomen, ook in het belang van de ondernemers en de omgeving.

De heer Smaling (SP) vroeg waar de gesprekken met Hollands Kroon over gaan. Hij zal begrijpen dat GS recentelijk hun informatie hebben gedeeld op basis waarvan de provincie van mening is bevoegd gezag te zijn. Op basis van die eerste gesprekken heeft de gemeente Hollands Kroon op haar beurt aangegeven dat zíj vanuit haar perspectief bevoegd gezag is en er geen vergunning nodig is. De afgelopen dagen zijn hierover constructieve gesprekken gevoerd en GS hopen er op een goede manier uit te komen.

Eind 2020 zijn er andere inzichten gekomen. Dit heeft er ook mee te maken dat het Rijk zich over een aantal zaken heeft uitgesproken. Het gaat in dezen niet specifiek over de vraag of er wel of geen datacenter in Holland Kroon moet komen. Het gaat er GS om dat er in Noord-Holland één gelijk speelveld is, zodat voor iedereen duidelijk is wanneer er al dan niet een vergunning nodig is en wie het bevoegd gezag is.

Hoever willen GS hierin gaan? GS hebben een duidelijk standpunt over het bevoegd gezag en de vergunningverlening. Het is vervelend geweest dat de term "handhavingstraject opstarten" in openbare besluitenlijsten uiteindelijk opgepakt is en heel breed is getrokken. Alleen als er uiteindelijk geen milieuvergunning is afgegeven en sprake is van een overtreding, kan een handhavingstraject worden opgestart. Eerder is dat formeel niet mogelijk. GS hopen daar in een goed gesprek met Hollands Kroon uit te komen.

De Gemeenteraad van Hollands Kroon heeft een uitspraak gedaan over de openheid van B en W. Dit betreft de onderlinge samenwerking tussen het college en de Gemeenteraad van Hollands Kroon. Gedeputeerde doet daar geen enkele uitspraak over.

De heer Smaling (SP) vroeg voorts wat tot nu toe de rol van de Omgevingsdienst is geweest bij de vergunningverlening voor datacenters en of deze tegen het licht gehouden zou moeten worden. De gemeente of de provincie gaat uiteindelijk over dezelfde wet- en regelgeving. Er was echter een verschil van inzicht over de vraag of voor het betreffende datacenter wel of geen milieuvergunning nodig is. De provincie meent van wel en de gemeente Hollands Kroon meent van niet. Op het moment dat de provincie uiteindelijk het bevoegd gezag is en er wél een milieuvergunning afgegeven moet worden, dan zal dat uiteraard geschieden op basis van dezelfde wet- en regelgeving die ook de gemeente zou moeten toepassen.

De maatschappelijke kosten-batenanalyse komt aan de orde in de Datacenterstrategie, die naar verwachting binnen enkele weken naar PS wordt gestuurd en nog voor het zomerreces met Staten zal worden besproken.

De heer Leerink (PvdA) vroeg welke impact het heeft als het bevoegd gezag bij de provincie komt te liggen. Gedeputeerde benadrukt nogmaals dat het in dezen zuiver en alleen gaat over de milieuvergunning op grond van de Wabo -- niet over het ruimtelijk kader, economisch aspect, water of duurzaamheid -- en over het bevoegd gezag voor het afgeven daarvan.

De heer Leerink vroeg voorts of er gewacht wordt tot de Datacenterstrategie uiteindelijk gereed is. Ondanks dat het gebied is aangewezen als Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) en hierover spelregels met elkaar zijn opgesteld, blijft het bestemmingsplan uiteindelijk nog steeds een bevoegdheid van de gemeente. In de Datacenterstrategie gaat het vooral om handvatten voor de manier waarop de provincie op bepaalde onderwerpen kan sturen. Gedeputeerde acht het goed dat die onderwerpen met PS besproken worden op het moment dat ze ook daadwerkelijk aan de orde zijn. Gedeputeerde benadrukt dat het nooit de bedoeling is geweest om de komst van het datacenter in Hollands Kroon tegen te houden, stop te zetten of terug te draaien. Het gaat zuiver en alleen over een bevoegdheidsverdeling en de vraag of er wel of niet een vergunning dient te worden afgegeven.

De heer Klein (CU) vroeg in de Statenvergadering van 8 maart jl. wat GS met de rechtszaak hopen te bereiken. Gedeputeerde hoopt voldoende te hebben aangegeven wat het doel is geweest om dit traject op te starten.

De vragen van de heer Mantel (JA21) over het bevoegd gezag en de vergunningverlening m.b.t. datacenter Hollands Kroon zijn beantwoord.
Op de vraag af er al een zittingsdatum bekend is, antwoordt gedeputeerde Olthof dat er op dit moment nog geen rechtszaken zijn gestart. Pas op het moment dat het datacenter gevestigd, gebouwd of in gebruik zal worden genomen, is er sprake van een overtreding en kan de provincie een handhavingsverzoek indienen op grond van het gegeven dat er geen milieuvergunning is afgegeven. Zolang er niet gebouwd wordt, is er dus nog geen sprake van een overtreding.

De heer Mangal (DENK) vroeg of ook omliggende gemeenten geraakt kunnen worden door de plaatsing van een datacenter. Gedeputeerde verwacht dat dit onderwerp ook in de Datacenterstrategie zal terugkomen. Omliggende gemeenten hebben al wel gereageerd ten aanzien de datacentra, maar vooral ten aanzien van het ruimtelijke traject, het economische traject en het duurzaamheidstraject en niet zozeer op het afgeven van een milieuvergunning.

Statenlid **Kostic** (PvdD) vroeg of ook de ecologische impact en natuurinclusiviteit in de Datacenterstrategie kunnen worden meegenomen, aangezien in de brief uitsluitend wordt gerept over waterverbruik, energieverbruik, ruimtelijke impact en de economische waarde. Staan GS daarvoor open?

Gedeputeerde **Olthof** antwoordt dat er heel veel, waaronder ook de MKBA, in de Datacenterstrategie zal worden meegenomen. Hij zal het verzoek van Statenlid Kostic (PvdD)

meenemen en doorleiden naar zijn collega's die over de Datacenterstrategie gaan. Op het moment dat het er niet voldoende in zou zitten, hebben PS altijd de gelegenheid om het aan de orde te stellen. Statenlid Kostic (PvdD) dient te zijner tijd te beoordelen of het naar haar idee in voldoende mate aan de orde is gesteld.

De **voorzitter** geeft de Statenleden de gelegenheid voor een korte tweede termijn.

Tweede termijn

De heer **Klein** (CU) bedankt gedeputeerde Olthof voor diens heldere uitleg over het proces. Hij heeft nog twee vragen:

- Betreft het enkel Microsoft of ook om al die andere datacenters? Wat is de consequentie daarvan?
- GS willen duidelijk krijgen dat de provincie het bevoegd gezag is voor de Wabo-vergunning. Kan de provincie dan straks in Wabo-vergunningen ook eisen stellen aan datacenters?

De heer **Smaling** (PvdA) bedankt gedeputeerde voor diens beantwoording. Hij heeft nog de tweede navolgende vragen:

- Komt er in de Datacenterstrategie een volledige MKBA terug? Er zijn zo veel zichtbare en onzichtbare kosten en baten. De mogelijke kosten voor dijkversterking zijn nieuw voor de heer Smaling, maar het betreft bijvoorbeeld ook het al dan niet consumeren van restwarmte, de werkgelegenheid et cetera. Heel veel zaken kunnen in een MKBA worden ingebracht. Weet gedeputeerde al of het ook daadwerkelijk op die manier terugkomt? In dat geval ziet de heer Smaling immers af van een motie. Mocht het echter heel summier zijn, dan zal hij hier wél toe besluiten.
- De gemeente gaat over het bestemmingsplan. Als er echter zaken gebouwd worden waarover blijkbaar strijd bestaat, heeft de provincie via de Wro de mogelijkheid om met een proactieve aanwijzing in te grijpen, zodat de bouw niet doorgaat alvorens het probleem is opgelost. Het gedeputeerde daar ook ideeën over?

De heer **Mantel** (JA21) bedankt gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording. Hij heeft nog een verduidelijkende vraag ten aanzien van de legeskosten. Stel dat de provincie het bevoegd gezag wordt, komen dan alle leges ten gunste van de provincie?

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) bedankt gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording. Het CDA is blij dat er nog geen rechtszaak is gestart. De fractie wenst hem succes en wijsheid om er met de gemeenten uit te komen. Zij hoopt op een positieve afloop.

Beantwoording door gedeputeerde **Olthof** (PvdA):
Gedeputeerde Olthof geeft aan dat het ingrijpen in ruimte momenteel zeker niet aan de orde is (geweest). Dat volgt straks bij de discussie rondom de Datacenterstrategie. Welke handvatten zou de provincie kunnen/willen gebruiken c.q. inzetten? Het inzicht in mogelijke handvatten en de vraag hoever de bevoegdheden gaan, zullen alsdan duidelijk worden. Gedeputeerde herkent de maatschappelijke discussie hierover, maar zuiver vanuit onderhavige rol heeft hij een en ander thans niet overwogen.

Vanzelfsprekend worden een heleboel maatschappelijke vraagstukken in de Datacenterstrategie opgenomen, maar er zal geen volledige MKBA worden opgenomen.
Het beleid is niet specifiek gericht op Microsoft, maar zal uiteindelijk van toepassing zijn op alle instellingen met stookinstallaties van 50MW of meer. Toevalligerwijs zijn het nu de ontwikkelingen bij Microsoft waartegen de provincie ageert en mogelijk, mocht er sprake zijn van een overtreding, een handhavingsverzoek indient. Het had echter elke willekeurige instelling kunnen zijn.

De impact van de nieuwe lijn moet worden afgewacht. Het gaat niet alleen over datacenters, maar over alle inrichtingen die hieraan voldoen. Die impact zou best weleens groot kunnen zijn.

Wat betreft de vraag of de provincie straks in Wabo-vergunningen aanvullende eisen kan stellen aan datacenters, wijst gedeputeerde ook op de presentatie van hedenochtend van de Omgevingsdienst. Als er uiteindelijk een vergunning wordt aangevraagd, zal op basis van de wet- en regelgeving getoetst moeten worden of daar al dan niet aan wordt voldaan. Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met onder meer de best beschikbare technieken (BBT's). Mocht de provincie uiteindelijk het bevoegd gezag worden, dan is er geen ruimte om specifiek aan de datacenters heel andere eisen te gaan stellen.

Op de vraag van de heer Mantel (JA21) over de legeskosten antwoordt gedeputeerde dat deze sec bedoeld zijn voor het dekken van de kosten voor het afgeven van een vergunning. Op het moment dat de provincie bevoegd gezag is en een milieuvergunning afgeeft, zullen de legeskosten voor de aanvraag naar de provincie toekomen. Voor de bouwvergunning geldt hetzelfde. In de basis vormen leges geen verdienmodel.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Olthof voor diens beantwoording en rondt het agendapunt af.

7. Rondvraag portefeuille dhr. Olthof (Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu)

Er zijn geen rondvragen aangemeld.

8. Pauze

De **voorzitter** schorst de vergadering voor een korte lunchpauze.
Schorsing van 12.49 tot 13.06 uur

9. Rondvraag portefeuille mw. Zaal (Landbouw, visserij, recreatie, toerisme, dierenwelzijn)

De **voorzitter** heropent de commissievergadering. Er zijn drie aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Zaal (D66).

Rondvraag van de heer Mantel (JA21) over de lokale groente- en fruittelers

De heer **Mantel** (JA21) wil vooropstellen dat hij zich niet wil bemoeien met de gang van zaken rond de marktwerking. Hij wijst echter op het feit dat DEEN Supermarkten ophoudt te bestaan. Zij hadden een goedwerkend concept ten aanzien van de aan- en verkoop van groente en fruit van lokale telers.

- Kunnen GS hun invloed aanwenden om dit concept te laten voortbestaan?
- Hoe verhoudt deze wending zich tot de Voedselvisie van de provincie?

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
Gedeputeerde Zaal geeft aan dat GS geen invloed hebben op een dergelijke concrete casus. De provincie kan er derhalve niet voor zorgen dat het assortiment dat nu nog bij DEEN ligt in de toekomst ook bij de overnemende partij in de winkel komt te liggen.
Een van de ambities in de Voedselvisie is weliswaar om meer lokale producten in de schrappen van álle supermarkten te krijgen. De provincie zal hierover in gesprek gaan met alle supermarkten, waaronder ook de overnemende partijen van DEEN supermarkten, om te bekijken hoe deze ambitie uit de Voedselvisie gerealiseerd kan worden. In een concrete situatie als onderhavige kan zij echter niet ingrijpen. De heer Mantel gaf zelf immers terecht aan dat het raakt aan de marktwerking. Het is aan de markt zelf om te bepalen wat er in de schrappen wordt gelegd.

Rondvraag van de SP over de geitenhouderij in Weesp
Rondvraag van de CDA over de geitenhouderij in Weesp

De heer **Smaling** (SP) geeft aan dat de situatie bekend is. Het betreft een geitenhouderij in Weesp met minder dan honderd geiten. De heer Smaling vraagt of gedeputeerde Zaal er zelf al een keer heeft gekeken. Het heeft zijn inziens allesbehalve de kenmerken van een intensieve veehouderij. In de commissievergadering NLG van 8 februari jl. is over dit onderwerp gesproken. De heer Smaling heeft van betrokkenen vernomen dat er sindsdien geen contact meer is opgenomen met de heer Pronk. Kan gedeputeerde Zaal wat concrete vooruitgang melden?

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) heeft evenals de heer Smaling (SP) vernomen dat er met de betrokkenen nog geen contact is opgenomen, terwijl in de vorige commissievergadering is toegezegd dat er zou worden gewerkt aan een oplossing.

- Wordt de opzegging van de bruikleenovereenkomst van de boerderij in Weesp voorlopig ingetrokken?
- Waarom heeft gedeputeerde geen contact gehad met de persoon in kwestie?
- Zijn eerder genoemde deadlines waarop de jonge ondernemer het bedrijf zou moeten staken nu van tafel, zodat er tijd is om een oplossing te vinden?

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
Gedeputeerde Zaal heeft de vorige keer aangeboden om met de gemeente Weesp naar een oplossing te zoeken. Sinds de bespreking in de commissievergadering van 8 februari jl. is er verschillende malen contact geweest met de gemeente Weesp. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is meermaals met de burgemeester gesproken. Daarin zijn verschillende oplossingen verkend. In dat gesprek is in ieder geval door de gemeente Weesp bevestigd dat het behoud van de bedrijfsactiviteiten op de Keverdijk geen optie is en dat zij zal blijven handhaven richting de provincie.

Voorts is uitgebreid gesproken over de kavelruil, die een belangrijk punt in deze kwestie vormt. Daarvan kan gedeputeerde de volgende stand van zaken delen. Voor de kavelruil dient een taxatie plaats te vinden van de opstallen en de gronden die bij de kavelruil betrokken zijn, waaronder de Lange Muiderweg waar de heer Pronk mogelijk een bedrijf wil vestigen. De provincie was nog lang in afwachting van de bestemming van de gemeente Weesp. Inmiddels is er brief d.d. 9 maart jl.

richting STIVAS ontvangen, zodat de taxatie kan plaatsvinden. Op het moment dat die taxatie heeft plaatsgevonden, volgt er een aanbod aan alle partners in de kavelruil. Een van die partners is de familie Pronk (de ouders van Chiel Pronk). Vervolgens is het aan de familie Pronk om al dan niet op dat aanbod in te gaan. Er is derhalve zicht op taxatie en vervolgens ook op een aanbod. De heer Pronk jr. zou daar dan gebruik van kunnen maken. Of hij dat ook daadwerkelijk doet, is aan hemzelf. Voorts is het aan hem om aldaar activiteiten te ontplooien die in overeenstemming zijn met het bestemmingsplan dat op de kavel rust. Dit zou derhalve een aanvullende oplossing kunnen zijn.

Gedeputeerde komt op de aanvullende vraag van mevrouw Koning-Hoeve (CDA) over de status van de bruikleenovereenkomst. De provincie Noord-Holland heeft de heer Pronk jr. de locatie aan de Keverdijk in bruikleen gegeven met het oog op de mogelijke kavelruil. Op het moment dat er in dat kader een aanbod ligt, is er niet langer een grond om die bruikleenovereenkomst voort te zetten. Deze zal derhalve tot een einde komen. Mevrouw Koning-Hoeve vraagt of er een mogelijkheid is om de opzegging van de bruikleenovereenkomst terug te draaien. Gedeputeerde antwoordt ontkennend, omdat de gemeente Weesp handhavend optreedt, ook richting de provincie Noord-Holland. De provincie zal echter wel coulant zijn richting de heer Pronk tot het moment dat er een taxatie heeft plaatsgevonden en er een aanbod in de kavelruil kan worden gedaan. Daarmee doet de provincie het doel van de bruikleenovereenkomst, namelijk tot het moment waarop de kavelruil rond kan komen, gestand. Vervolgens is het natuurlijk aan de heer Pronk om daar gebruik van te maken. Doet hij dit niet, dan is er voor de provincie ook geen reden om de bruikleenovereenkomst opnieuw voort te zetten.

De SP en het CDA vroegen waarom de provincie nog geen contact heeft gelegd met de heer Pronk. Gedeputeerde antwoordt dat dit komt door het feit dat de kavelruil door STIVAS wordt georganiseerd en het contact met de heer Pronk via STIVAS verloopt. De provincie heeft op haar beurt weer contact met de gemeente Weesp om naar een oplossing te zoeken.

De heer **Smaling** (SP) probeert zich in de nieuwe situatie in te leven. Betekent dit dat de oorspronkelijk route uit 2017/18, die de afgelopen periode door allerlei oorzaken (RWS, Rijksvastgoedbedrijf) werd tegengehouden, thans weer begaanbaar is?
Is het onderwerp "geiten" aan de Lange Muiderweg eveneens taboe of is dit niet besproken?

Beantwoording door gedeputeerde **Zaal** (D66):
Gedeputeerde Zaal antwoordt bevestigend, in zoverre dat de provincie de bruikleenovereenkomst met de heer Pronk is aangegaan met het oog op de kavelruil. Daar wordt nu op afgestevend.

Welke activiteiten hij aan de Lange Muiderweg kan ondernemen, hangt uiteraard af van onder meer het betreffende bestemmingsplan en de taxatie, die nog even moet worden afgewacht. Nieuwvestiging van een geitenhouderij is uiteraard niet mogelijk, gelet op de geitenstop in de provincie Noord-Holland. Dit is bekend bij de heer Pronk.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) gaat ervan uit dat de vraag of sprake is van nieuwvestiging afhankelijk is van de lopende onderzoeken of geitenhouderijen daadwerkelijk nog steeds verboden moeten worden. Die uitkomsten moeten eerst worden afgewacht. Mevrouw Koning-Hoeve neemt aan dat als gevolg daarvan de situatie nog kan veranderen. Klopt dit?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt bevestigend. PS hebben besloten om het geitenverbod in stand te houden totdat er meer informatie is over de zorgwekkende gevolgen van geitenhouderijen in de nabijheid van inwoners. Mocht er een uitkomst zijn die leidt tot het intrekken van het geitenverbod, dan geldt uiteraard de nieuwe wetgeving.

De heer **Smaling** (SP) wijst ook op het instrument "ontheffing met terugwerkende kracht". Gaat de gemeente daarover?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt bevestigend. De gemeente Weesp heeft in het bestuurlijke gesprek met de provincie aangegeven dat het blijven houden van geiten aan de Keverdijk voor haar geen optie is. Die oplossing wordt derhalve niet verder verkend. De provincie richt zich thans op de voorgenomen kavelruil.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Zaal voor haar beantwoording en rondt het agendapunt af.

10. B-agenda Natuur

Gedeputeerde **Rommel** vangt aan met een mededeling over de Stikstofstrategie, in vervolg op de commissievergadering NLG d.d. 8 februari jl. Zij heeft goed naar PS geluisterd. De brief daarover zal op 16 maart a.s. in GS worden behandeld. De Stikstofstrategie zelf zal voor de commissievergadering van 19 april a.s. aan PS worden toegezonden. Ten behoeve van de A-agenda zal gedeputeerde Rommel aan PS een voordracht doen toekomen over het stellen van de doelen. PS hebben immers de taak om kaderstellend vast te stellen wat zij met die doelen willen doen.

De **voorzitter** dankt gedeputeerde Rommel voor haar toezegging. Naar aanleiding daarvan roept zij de commissieleden op om het betreffende stuk na ontvangst goed te bestuderen eventuele technische vragen tijdig vooraf in te dienen, opdat er in de commissievergadering van 19 april a.s. een gerichte behandeling kan plaatsvinden.

10.a Voornemen herbegrenzing NNN

De **voorzitter** geeft als eerste het woord aan mevrouw De Groot (SP) voor een ordevoorstel.

Mevrouw **De Groot** (SP) geeft aan dat zij technische vragen heeft gesteld. Deze konden echter niet beantwoord worden omdat deze te omvangrijk zouden zijn. Gedeputeerde Rommel heeft toen het aanbod gedaan om telefonisch contact op te nemen met een ambtenaar. Mevrouw De Groot heeft hiertoe vergeefs een poging ondernomen. Zij vindt het vervelend om onderhavig punt te behandelen als de technische vragen nog niet beantwoord zijn. Mevrouw De Groot zou graag zien dat daar rekening mee wordt gehouden.

De **voorzitter** vraagt op welke manier mevrouw De Groot (SP) dit voor zich ziet.

Mevrouw **De Groot** (SP) antwoordt dat zij zou willen dat haar technische vragen alsnog beantwoord worden.

De **voorzitter** laat het aan gedeputeerde Rommel hoe hiermee kan worden omgegaan.

Gedeputeerde **Rommel** (VVD) geeft aan dat de omvangrijke vragen veel te laat zijn ingediend, zodat GS geen gelegenheid hadden om deze te beantwoorden. Helaas zal dat evenmin in deze vergadering mogelijk zijn.

De **voorzitter** geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn

Eerste termijn

De heer **Cardol** (GL) merkt op dat zijn fractie het een gedegen stuk vindt met uitkomsten waarin zij geen grote problemen ziet. GroenLinks plaatst nog wel wat vraagtekens bij locatienr. 24, Ilpendam. Waarom kiest het college hier voor ontgrenzing, tegen het ecologisch advies in? In de beantwoording van de bezwaren van Staatsbosbeheer stelt het college: "*We onderkennen de ontwikkelingen, maar zien de eventuele maatregelen meer als toekomstige*." Als die toekomstige maatregelen alsnog kunnen leiden tot handhaving van de NNN-status, waarom wordt dan nu de bestemming eraf gehaald? Bovendien geeft Staatsbosbeheer aan dat het een prima locatie zou zijn voor de aanleg van nieuw bos binnen het NNN. Het kan ook een prima plek zijn voor een toekomstig dorpsbos voor Ilpendam. De heer Cardol hoort hierop graag een reactie van de gedeputeerde.

GroenLinks is voorts benieuwd naar de reactie op de brief van de heer Kroon, die aan de stukken is toegevoegd.

De heer **Zoon** (PvdD) meent dat de heer Cardol (GL) terecht vragen stelt over het ontgrenzen. Maar zouden PS c.q. de commissie NLG dan niet juist moeten zeggen dat er meer NNN moet komen, dat er in principe niet meer ontgrensd wordt en dat gebieden die nu nog niet zo ecologisch waardevol zijn juist ecologisch waardevol gemaakt moeten worden?

De heer **Cardol** (GL) beaamt dat dat een goede conclusie zou kunnen zijn. Hij vraagt de gedeputeerde dan ook waarom in dit geval gekozen wordt voor ontgrenzing. Uit de beantwoording begrijpt de heer Cardol dat er op dit moment nog niet zoveel zicht is op een inrichting die ook NNN-waardig is. Het lijkt hem dan ook niet wijs om de bestemming er nu af te halen.

De heer Cardol doelt op één specifieke locatie, maar de heer **Zoon** (PvdD) doelt eigenlijk op álle gebieden die nu ontgrensd worden. Die natuur is ooit als NNN aangewezen. Zou er niet gekozen moeten worden om het in twee stappen te doen: het begrenzen als NNN en het later inrichten als NNN. De eerste stap is gezet. Laten we het dan ook gaan inrichten en de eigenaren van de betreffende gronden helpen bij die inrichting, in plaats van het weer te ontgrenzen.

De heer **Cardol** (GL) vindt het prima om het samen te gaan inrichten, maar daartoe moeten dan wel mogelijkheden zijn. Dan moet er ook de potentie zijn en moeten de eigenaren eraan willen meewerken. Zolang dat niet het geval is, meent de heer Cardol dat de huidige bestemming zo veel mogelijk gehandhaafd moet worden en dat er niet te veel moet worden ontgrensd. Op andere locaties kan best af en toe tot de conclusie worden gekomen dat de huidige bestemming om

allerlei redenen niet heel kansrijk is, zodat er anders mee moet worden omgegaan. Wat betreft locatienr. 24 begrijpt de heer Cardol echter niet hoe het college tot deze afweging is gekomen.

De heer **Zoon** (PvdD) mist enigszins de samenhang tussen het beleid van het verleden, het heden en de toekomst. Tien jaar geleden zijn er al gronden toegevoegd aan NNN (bijvoorbeeld omdat die naast Natura2000-gebied liggen) opdat die later ingericht zouden kunnen worden. De eigenaren geven nu aan dat dit wel heel lastig is. Gedeputeerde wil vervolgens die NNN-status er weer afhalen. De heer Zoon meent echter dat ook gezegd zou kunnen worden tegen deze eigenaren: "*We hebben een decennium geleden die gronden als natuur begrensd. Het betreft een gebied rond Natura2000-gebieden, waar we juist een overgangsgebied willen hebben. Uw perceel wordt op dit moment intensief agrarisch gebruikt. Dat kan eigenlijk niet meer; het zal natuurinclusief moeten worden. Mogelijk wist u dit al bij de aanschaf van uw grond. Op z'n minst heeft u een ruime overgangsperiode gehad. Wij willen u helpen bij de inrichting.*"

PS hebben die NNN-gronden in het verleden bewust aangemerkt. Er zijn ook al verschillende optimalisaties gedaan voor het begrenzen en ontgrenzen. Er wordt nu een hoop ambtelijke tijd in gestoken om tientallen initiatieven weer te ontgrenzen. De heer Zoon begrijpt uit technische vragen van de VVD dat een dergelijke exercitie zelfs twee keer per jaar zal plaatsvinden. Dat komt niet ten goede aan de aanleg van NNN.

De Partij voor de Dieren meent dat de provincie er ook toe zou kunnen besluiten om naast de gronden die nu als NNN worden toegevoegd, de huidige gronden met een NNN-status te handhaven. Thans worden ook gronden met reeds een Natura2000-status toegevoegd. Daar schiet de natuur niet zoveel mee op en worden enkel papieren natuurdoelstellingen gehaald.

De heer **De Wit** (VVD) heeft altijd geleerd dat natuur een dynamisch proces in zichzelf is en dat het logisch zou zijn om de besluitvormingsprocessen daaromheen enige mate van dynamiek mee te geven. Is de heer Zoon dat met hem eens?

De heer **Zoon** (PvdD) is dat an sich met de heer De Wit (VVD) eens. Dat is ook de reden waarom in het verleden is besloten om zowel natuur te begrenzen als natuur in te richten. Dat is altijd een duidelijke knip geweest in het NNN-beleid van de provincie. Het begrenzen van de gebieden is nu gedaan. Als men die grond vervolgens echter agrarisch intensief blijft gebruiken en men drijfmest op die grond blijft uitrijden, dan schiet de natuur er niets mee op. De provincie moet dan ook de tweede stap gaan zitten. PS hebben dat reeds aangegeven.

De heer Zoon vervolgt zijn betoog. De optimalisatie die nu gaat plaatsvinden, betekent dat alle optimalisatie die afgelopen jaren heeft plaatsgevonden aan het beleid van NNN eigenlijk verkeerd is geweest. Hoe is het dan mogelijk om nog steeds te optimaliseren?

De heer Zoon besluit met een positief punt. Het is heel goed dat er een lijn getrokken wordt met drijfmest. Drijfmest binnen de natuur is niet mogelijk. Als agrarische collectieven dat niet begrijpen, is de heer Zoon heel blij dat zij zich niet gaan bemoeien met provinciale biodiversiteitsverbeteringen.

De heer **De Wit** (VVD) sluit zich aan bij de woorden van de heer Cardol over een zorgvuldig proces.

Hij heeft niet alle ecologische beoordelingen tot in detail gelezen, maar het ziet er zorgvuldig uit. Hij roept op om dit ook de komende tijd te continueren. Voor de VVD is het benoemen van NNN-gebied één punt, maar uiteindelijk zijn er ook meerjarige inspanningen nodig, zoals beheer, om het op peil te kunnen houden. In die zin is de fractie bezorgd, niet alleen over de brief van de heer Kroon waarin dit element naar voren komt, maar ook over de brief van de collectieven. Daarin staat dat het natuurbeheer in de praktijk niet alleen wat vraagt van de provincie, maar ook van de deelnemende boeren. Voor de VVD is het essentieel dat het altijd sámen met de provincie, de natuurorganisaties en de beherende boeren moet worden opgepakt. De VVD is dan ook blij dat de uitgangspunten van de pilot nog altijd als vertrekpunt gelden. De heer De Wit heeft echter ook de verwachting dat de provincie met open vizier de gesprekken aangaat. Uiteindelijk geldt voor de VVD het mantra "*zonder poen geen groen*". Zij wil het wel een beetje leefbaar houden. De heer De Wit roept GS op om vooral ook met dat open vizier de gesprekken te blijven aangaan.

In het kader van de omvang van het NNN, de ontgrenzingen en herbegrenzingen merkt de heer De Wit op dat de VVD achter de totale opgave van het NNN staat. Dat is wat men met elkaar wil realiseren. Wat betreft de vraag of gebied A of gebied B daar beter geschikt voor zou zijn, laat de VVD zich graag ecologisch voorlichten. Zij vindt het een zorgvuldig proces om dat ook te blijven doen.

Mevrouw **Strens** (D66) heeft heel kritisch gekeken naar de NNN-begrenzingen. In het verleden zijn die niet altijd even logisch en consistent geweest. Kijkend naar de gehele lijst met begrenzingen en ontgrenzingen zou D66 graag horen hoe tot onderhavige percelen is gekomen. Een aantal partijen heeft er al technische vragen over gesteld. Klopt het dat voor alle percelen geldt dat een verzoek tot ont- of begrenzing in samenspraak met de eigenaar is gedaan en dat er in theorie geen wijzigingen kunnen plaatsvinden zonder overeenstemming? Aanleiding voor deze vraag is ook de brief van de heer Kroon.

Voorts staat in het stuk dat in een volgende tranche eventuele verzoeken zullen worden meegenomen. In de ogen van D66 moet het in de toekomst vooral gaan om bégrenzing, oftewel nieuwe NNN, en zou óntgrenzing niet of nauwelijks meer aan de orde kunnen zijn, omdat eventuele technische fouten die er in het verleden misschien in zaten in deze slagen worden rechtgetrokken en het straks met name gaat over de extra opgave NNN-realisatie. Klopt deze aanname?

Naar aanleiding van de brief waarin de collectieven aangeven hun werkzaamheden te zullen bevriezen, is D66 benieuwd hoe de samenwerking op dit moment verloopt. Worden er met elkaar alweer gesprekken gevoerd? D66 is blij dat de provincie vasthoudt aan de voorwaarden die passend zijn bij het beheer in de NNN-gebieden.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) bedankt de gedeputeerde voor het overzicht en voor het feit dat zij de herbegrenzing aanpast. De lijntjes die eerder op papier zijn neergezet, komen soms niet helemaal overeen met de werkelijkheid. Het is derhalve goed dat er herbegrenzing en optimalisatie mogelijk is. Het is voor het CDA van groot belang dat herbegrenzingsvoorstellen alleen worden voorgesteld als er overleg is geweest met de eigenaren en de eigenaren positief zijn over de begrenzing van hun perceel. De herbegrenzing moet dus met en door grondeigenaren worden uitgewerkt op basis van vrijwilligheid. Dat leek met deze voorstellen vooralsnog het geval te zijn.

Gedeputeerde gaf dit ook aan in de beantwoording van de technische vragen. De brief van de heer Kroon doet nu toch echter anders vermoeden. Wat gaat gedeputeerde hiermee doen?

Voorts is het van belang dat bij het uitwerken van nieuwe begrenzingsvoorstellen er niet alleen gekeken wordt naar de natuurwaarden, maar ook naar het optimaliseren van de landbouwstructuur. Wil de gedeputeerde dit gelijk meenemen? Dan wordt immers een win-winsituatie bereikt.

Het CDA stelt daarnaast voor om te bekijken of het op plaatsen waar de huidige eigenaren geen NNN willen realiseren mogelijk is om te ontgrenzen en of het op andere stukken waar meer natuurwaarden liggen en eigenaren wél willen meewerken, het mogelijk is om te bégrenzen. Er zijn nu een aantal plekken binnen het NNN waar geen medewerking in zicht is. Kan de gedeputeerde die flexibiliteit inbouwen?

In het licht van vorenstaande en vanwege de toegevoegde brief van de collectieven heeft het CDA nog een aantal vragen. Hoe gaat de gedeputeerde de relatie met de collectieven herstellen? Volgens het CDA is een NNN zonder boeren niet mogelijk en evenmin wenselijk. De boeren beschikken over veel kennis aangaande de uitvoering van natuurbeheer en hebben daar de afgelopen jaren heel veel aan gedaan. De pilots van het eversjaar zouden duurzame, houdbare en werkbare plannen alsmede goede natuur opleveren. Kan gedeputeerde toezeggen dat zij daar alsnog mee verdergaat en deze plannen gaat realiseren? De plannen die er nu liggen, zijn namelijk niet werkbaar en acceptabel voor de boeren. Er moet dus een oplossing komen. Hoe gaat de gedeputeerde daarmee verder?

De heer **Van Tiggelen** (PVV) wijst erop dat onder meer LTO Noord heeft gereageerd op de voorstellen. Deze organisatie zou graag zien dat de uitwerking van de herbegrenzingsvoorstellen met en door grondeigenaren op basis van vrijwilligheid gebeurt. Het college geeft aan dat vrijwilligheid het uitgangspunt is, maar laat wel weten dat de ecologische onderbouwing doorslaggevend is en het gehele beschikbare instrumentarium, waaronder onteigening, zal worden gebruikt. De PVV begrijpt niet waarom het woord "vrijwilligheid" wordt gebruikt, terwijl er geen sprake is van een keuze.
De PVV heeft in het verleden wel vaker benadrukt dat het instrument van onteigening voor tekentafelnatuur van tafel moet.

Na het beluisteren van de inbreng van mevrouw Koning-Hoeve (CDA) en de heer Van Tiggelen (PVV) vraagt mevrouw **De Groot** (SP) zich af of zij daadwerkelijk hart hebben voor de natuur in Noord-Holland en wat zij met de volgende generaties willen doen.

De opdracht is om het NNN zo snel mogelijk te voltooien. De voornemens tot herbegrenzing zorgen er volgens de SP voor dat anders dan GS beweren het NNN later voltooid wordt dan mogelijk. Er verdwijnen immers 22 locaties en er komen 28 locaties bij, maar het gaat in beide gevallen om ongeveer 150 hectare. De SP meent dat met deze operatie dan per saldo weinig opgeschoten wordt om het doel te behalen. Het gestelde doel is om het NNN in 2027 af te ronden. Mevrouw De Groot is het op dit punt volledig eens met de Partij voor de Dieren. Kan gedeputeerde hier nog wat uitleg over geven?

De zorgen van de SP gaan vooral over 10 hectare NNN op Marken. Net als Natuurmonumenten

vindt de SP het heel belangrijk dat dit stukje weidevogelleefgebied NNN behouden blijft. Waarom wordt dit ontgrensd? Heeft dit te maken met de brief van de collectieven waarin zij de samenwerking opzeggen? De SP vraagt zich sowieso af waarom deze brief bij dit onderwerp geagendeerd is, aangezien deze volgens haar niets met dit agendapunt te maken heeft. De SP is van mening dat drijfmest en intensieve beweiding niet bepaald een aanbeveling zijn voor het NNN. Zij is derhalve blij dat de collectieven op dat punt de samenwerking opzeggen.

De heer **Dessing** (FvD) merkt op dat er door de vorige sprekers al veel gezegd is. Zijn fractie gaat akkoord met het uitgangspunt dat er op dit moment wordt gesproken over "budgetneutraal" qua begrenzen en ontgrenzen. Het al dan niet vergroten of verkleinen daarvan is een discussie voor een ander moment. Op dit moment is Forum voor Democratie akkoord met de budgetneutrale saldering.

Ook FvD heeft vragen over de brieven van zowel de heer Kroon als de collectieven. De heer Dessing wil aansluiten bij het pleidooi hierover van zowel de VVD als het CDA. De brief van de heer Kroon bevat een zeer plausibel verhaal om te pleiten voor ontgrenzing. Wat zijn de argumenten van gedeputeerde om hier dan toch mee aan de slag te gaan?

De brief van de agrarische collectieven vindt de heer Dessing nog belangrijker. In tegenstelling tot de SP vindt hij dat er een heel goede oproep wordt gedaan, omdat het duurzaam beheer ook door boeren juist mogelijk zou moeten zijn. Zij kennen het gebied als geen ander en zijn heel goed in staat om met oog voor de natuur en met veel verantwoording daarmee aan de slag te gaan. Forum voor Democratie begrijpt derhalve niet waarom het voorstel DANB 2.0 niet door de gedeputeerde is meegenomen. De heer Dessing roept haar derhalve op om er eens naar te kijken en om de boeren serieus te nemen. Zij zijn wat FvD betreft immers de beste gebiedsbeheerders.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) sluit zich grotendeels bij de heer Dessing (FvD). De ChristenUnie ziet dat er heel veel zorgvuldig werk gestoken is in het her- en ontgrenzen van het NNN. Het is goed om te zien dat er in veel gevallen stukken NNN met elkaar worden verbonden en dat er op die wijze structuur in komt, wat uiteraard ook het hoofddoel is. Onder dit agendapunt is ook de brief van de collectieven aan gedeputeerde Rommel toegevoegd, met als onderwerp "*collectieven bevriezen werkzaamheden voor realisatie NNN*". De ChristenUnie vindt het erg zorgelijk dat het zo ver heeft moeten komen. De collectieven vertegenwoordigen een groot deel van de provincie Noord-Holland, zodat hier best een apart agendapunt aan gewijd had kunnen worden. Is de gedeputeerde van mening dat de plannen rond het NNN te verwezenlijken zijn zonder de steun van de collectieven? Zo ja, hoe zien GS dit? Zo nee, is er ruimte om bij nieuwe gesprekken het alternatieve plan DANB 2.0 een kans te geven? Heeft gedeputeerde al met de collectieven gesproken naar aanleiding van hun brief?

Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft twee korte vragen aan de gedeputeerde. Als er geschoven gaat worden met ontgrenzing en begrenzing, hoe wordt de kwaliteit van het ene gebied dan afgezet tegen het andere? Hoe blijft onder de streep niet alleen het kwantitatieve maar ook het kwalitatieve in balans? Kan en wil de gedeputeerde daar iets over zeggen?
In de vorige Statenperiode is hierover een Rekenkamerrapport verschenen. Mevrouw Jellema roept gedeputeerde op om het er nogmaals naast te leggen. De Noord-Hollandse natuurgronden hebben immers ook een heel duidelijke functie op het gebied van stikstofreductie. Deze moeten niet

zomaar worden verkwanseld.

Ten aanzien van het Bijzonder Provinciaal Landschap is mevrouw Jellema heel erg geschrokken van de motie in de Tweede Kamer van de VVD en het CDA waarin de Kamerleden Koerhuis en Terpstra de regering verzoeken om het BPL in de provincie Noord-Holland af te schaffen teneinde hier woningbouw mogelijk te maken. Voelt de gedeputeerde nog de behoefte om daarop te reageren?

Tot slot heeft mevrouw Jellema met de nodige schrik ook de brief van de vier collectieven gelezen over het bevriezen van hun werkzaamheden voor de NNN-realisatie. Hoe wordt daarmee verdergegaan? Wat is de optiek van de gedeputeerde? Het lijkt mevrouw Jellema een flinke aderlating voor de partners en de stakeholders die de provincie zo hard nodig heef.

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel geeft aan dat het NNN reeds in de jaren negentig door het Rijk op de kaart is gezet. De grenzen die destijds zijn gemaakt, zijn als uitgangspunt voor het NNN gebruikt. Het is goed dat er nauwkeurig is en nog steeds wordt gekeken naar de optimalisatie van het NNN. Daarbij wordt heel sterk gekeken naar het begrenzen van de kansrijke gebieden. De minder kansrijke gebieden worden er dan uitgehaald. Dat versterkt de kwaliteit. In de loop der jaren zijn er wellicht een aantal vreemde begrenzingen in geslopen die thans ook bekeken worden en waarop eventuele grenscorrecties plaatsvinden. Er zijn 75 voorstellen behandeld, maar er zijn ook evenveel vragen door verschillende partijen opgekomen. Deze moeten ecologisch heel goed beoordeeld worden. Dat heeft tijd nodig. Om die reden wordt er een langduriger proces gevolgd. Er is afgesproken dat het Natuurnetwerk niet mag worden verkleind. Het vergroten daarvan betekent vaak dat het duurder wordt en dat het de kans op conflicten met andere grondwensen zou kunnen doen toenemen. In Noord-Holland is daarom het uitgangspunt dat er niet meer NNN wordt gerealiseerd.

Gedeputeerde Rommel geeft aan dat voornoemde operatie ertoe heeft geleid dat er zo'n 150 hectare kansrijke natuur is bijgekomen. In het afgelopen jaar heeft de provincie haar inzet op de NNN-realisatie geïntensiveerd. Die kansrijke gebieden zijn dus ook echt bedoeld om het NNN te realiseren. In 2020 heeft de provincie 750 hectare gerealiseerd. Met de 150 hectare uit het jaar daarvoor beschikt Noord-Holland derhalve over 900 hectare gerealiseerd NNN. Gedeputeerde Rommel is daar heel blij mee. Het laat ook zien dat de opgestelde NNN-strategie en het NNN-regiebureau goed werken.

Jegens de heer Cardol (GL) merkt gedeputeerde op dat Ilpendam niet langer zo potentieel was en een beperkte realisatiekans kende. Het uitgangspunt van de provincie is om kansrijke gebieden te begrenzen en minder kansrijke locaties te ontgrenzen. Dit gebeurt in samenspraak met de eigenaren.

De brief van de heer Kroon is verschillende malen aangehaald. De provincie is thans met hem in gesprek om te kijken wat daar speelt en hoe het eruitziet. Het perceel van de heer Kroon is al begrensd. Het betreft geen nieuwe zaak. Bekeken zal worden in hoeverre de kwaliteit slecht zou zijn. De heer Dessing (FvD) gaf aan het een plausibel verhaal te vinden. In alle gebieden wordt

echter een ecologische toets gedaan om te bepalen of het al dan niet kansrijk is. De provincie gaat niet zomaar ontgrenzen. Als grondeigenaren echter niet willen meewerken aan de begrenzing wordt bekeken of de kwaliteit van de gronden dusdanig kansarm is dat mogelijk tot ontgrenzing kan worden overgegaan.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft een verduidelijkingsvraag. Betrof de grond van de heer Kroon derhalve al een bestaand begrensd gebied, waarbij hij nu de gelegenheid waarneemt om die begrenzing nog eens ter discussie te stellen?

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt bevestigend. Het betreft inderdaad een oud begrensd gebied. De heer Kroon zou graag zien dat het ontgrensd wordt. Hij heeft daar nadere ideeën over. Een en ander wordt thans met hem besproken.

Mevrouw **De Groot** (SP) vraagt of dit betekent dat iemand ervoor kan zorgen dat zijn eerder begrensde perceel zomaar in aanmerking zou kunnen komen voor ontgrenzing. Een landeigenaar zou dat namelijk op allerlei manieren in de hand kunnen werken.

Gedeputeerde **Rommel** vraagt of mevrouw De Groot (SP) bedoelt dat als landeigenaren niets aan natuurbeheer doen dit zou kunnen leiden tot ontgrenzing van hun perceel?

Mevrouw **De Groot** (SP) geeft aan dat als de oorspronkelijk vastgestelde natuurwaarden verwaarloosd worden, ontgrenzing haars inziens inderdaad een gevolg kan zijn.

Gedeputeerde **Rommel** ontkent dat dit het geval is. De begrenzing ligt vast. Dit betekent dat er op die locaties sprake is van bepaalde natuurwaarden en kwaliteiten. Met de mensen in het betreffende gebied worden afspraken gemaakt over het beheer daarvan. Soms kan uit een ecologische toets echter blijken dat de grond niet voldoende kansrijk is. Dat heeft niet met het beheer zelf te maken, maar met de staat van de natuur.

De heer **Zoon** (PvdD) hoort gedeputeerde zeggen dat als een gebied niet kansrijk is, het ontgrensd kan worden. Zou het niet zo moeten zijn dat als men de biodiversiteit in Noord-Holland wil verbeteren en men wil zorgen voor een verbinding tussen de verschillende natuurgebieden, men die niet zo kansrijke gebieden juist kansrijk gaat maken en daar een verbetering gaat toepassen?

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat dit afhangt van de mate waarin de provincie in staat is om de NNN-realisatie te borgen en waar te maken. Soms kan dat ergens heel moeizaam verlopen of gaat het in een ander gebied veel gemakkelijk. Aan de hand van de ecologische beoordelingen wil de provincie het NNN kwalitatief beter en kansrijker maken, opdat de totale NNN-realisatie in 2027 wordt gehaald.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) geeft aan dat er natuurlijk nog andere aspecten en dimensies mee gemoeid zijn. Het wordt nagenoeg een pandemonium van ontgrenzen en hergrenzen dat aaneengesloten natuurgebieden wellicht niet ten goede komt. Hoe gaat gedeputeerde daarmee om?

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat het Natuurnetwerk een aaneengesloten natuur is. Het is niet de bedoeling om ergens te ontgrenzen als daarmee een hap uit het netwerk wordt gehaald. Het doel van het NNN is juist om natuur aan elkaar te koppelen. Gedeputeerde realiseert dit liever aan de hand van kansrijke gebieden dan door energie te steken in minder kansrijke gebieden, want daar zijn heel veel kosten mee gemoeid.

De heer **Mangal** (DENK) vraagt zich af in hoeverre er ook rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld de lokaliteit van biodiversiteit. In hoeverre is "kansrijk" dan ook gelinkt aan biodiversiteit?

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat "kansrijk" altijd gecombineerd is met en gekoppeld is aan biodiversiteit. Om die reden vindt de ecologische toetsing plaats. Het klopt immers dat gebieden onderling kunnen verschillen.

Mevrouw **Strens** (D66) constateert dat de aanleiding voor de ontgrenzing van bepaalde percelen wellicht is ingegeven door technische wijzigingen dan wel ecologisch perspectief (ontbreken van een bepaalde kwalitatieve waarde). Als deze exercitie dan straks is afgerond, dan zou ontgrenzing in de toekomst toch eigenlijk niet of nauwelijks aan de orde kunnen zijn?

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat de provincie streeft naar optimalisatie. Als deze exercitie is afgerond -- overigens is dat niet enkel met deze slag bereikt -- is het dusdanig geoptimaliseerd, dat het NNN kan worden gerealiseerd. Gedeputeerde kan echter niet toezeggen dat er nooit meer ontgrenzing c.q. herbegrenzing nodig zal zijn.

Gedeputeerde vervolgt haar betoog. De heer Zoon (PvdD) vroeg of de optimalisatie de afgelopen jaren dan niet goed is aangepakt. Gedeputeerde wil dat niet op die manier bevestigen, maar er is nu wel meer ingezet op de optimalisatie. Deze vindt inmiddels twee keer per jaar plaats. Dit vergt ontzettend veel werk. De provincie wil er nu dus extra werk van maken om uiteindelijk te kunnen zeggen: "*Dit is het NNN. De vuiltjes zijn eruit en het is geoptimaliseerd.*"

In antwoord op de heer De Wit (VVD) geeft gedeputeerde aan dat de provincie samenwerkt met álle beheerders. Dit betreft niet enkel boeren, maar ook particulieren en TBO's.

Tegen mevrouw De Groot (SP) merkt gedeputeerde op dat de ontgrenzing van 10 hectare NNN op Marken niets te maken heeft met de brief van de collectieven. Gelet op de ongunstige ligging en potentie is het eruit gehaald.

Verschillende partijen hebben gevraagd waarom de brief van de collectieven bij dit agendapunt is gevoegd. Gedeputeerde antwoordt dat de collectieven de samenwerking in de NNN-pilots hebben gestaakt. Het raakt derhalve wel degelijk aan het dit agendapunt.
De stuurgroep NNN-pilots is stopgezet. De pilots zelf zijn in de gebiedsgerichte aanpakken ondergebracht. Daarnaast is het dusdanig verruimd dat in alle gebieden gesproken kan worden met alle agrariërs over het duurzaam natuurbeheer. De pilots zijn derhalve niet gestopt. Er lopen nog twee onderzoeken over een pijnpunt. Bekeken zal worden hoe een en ander in de uiteindelijke overeenkomst betreffende het duurzaam natuurbeheer verwerkt kan worden.

Daarnaast kunnen nog andere zaken meespelen bij het verduurzamen van het natuurbeheer. Alle instrumenten blijven op tafel liggen, maar de provincie gaat nog in overleg met alle boeren. Onder hen was onrust ontstaan omdat zij in de veronderstelling waren dat de pilots zouden stoppen. Dat is echter niet het geval. De provincie gaat nog steeds met deze boeren om tafel zitten en met hen praten op basis van de afspraken die in de pilots zijn gemaakt.

Gedeputeerde bevestigt voorts dat de provincie nog steeds in gesprek is met de collectieven. Zij heeft afgelopen weekend nog met hen gesproken en ook de ambtenaren zijn in overleg. Gedeputeerde hoopt dat de collectieven snel weer aan tafel komen. Zij benadrukt dat de agrariërs echt nodig zijn, ook voor het beheer. Er zijn behoorlijke kostenposten mee gemoeid. Gedeputeerde hoopt de komende tijd met de agrariërs een aantal slagen te maken en ook meer te weten te komen over het financiële plaatje en de verdienmodellen.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording in eerste termijn. Zij geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in tweede termijn.

Tweede termijn

De heer **Cardol** (GL) had in eerste termijn de brief van de collectieven overgeslagen, omdat het hem niet geheel duidelijk was waarom die aan dit agendapunt was toegevoegd. GroenLinks accepteert de redenering van gedeputeerde. De heer Cardol begrijpt heel goed dat partijen zich in de onderhandelingen op sommige momenten sterk willen maken. Daar is an sich niets mis mee. De heer Cardol wil echter graag nog een keer verwijzen naar het eversjaar. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt en overeenkomsten gesloten. Wat GroenLinks betreft dienen partijen zich hier gewoon aan te houden. De wens om in NNN-gebieden toe te werken naar NNN-waardig natuurbeheer betreft een oude overeenkomst die reeds lange tijde geleden gesloten is. Het zou derhalve raar zijn als hier opeens op wordt teruggekomen. GroenLinks ondersteunt de gedeputeerde in haar mening dat de gesprekken met de boeren gewoon moeten doorgaan in het kader van de gebiedsgerichte aanpak. Natuurlijk moet je dan komen tot oplossingen die voor partijen perspectief bieden, maar wel op basis van eerder gemaakte afspraken. De heer Cardol kan zich echter heel goed voorstellen dat als er verscherpte eisen worden gesteld er bijvoorbeeld ook iets aan de pachtprijzen zal worden gedaan. Zo zijn er meerdere oplossingen te bedenken. Wat de heer Cardol betreft kan dit heel goed binnen de gebiedsgerichte aanpak.

Gedeputeerde gaf aan dat de NNN-begrenzing bij Ilpendam gewoonweg niet gelukt is. Volgens de heer Cardol was de ecologische beoordeling echter dat de NNN-status gewoonweg gehandhaafd moest blijven en dat er niet ontgrensd moest worden. Bossen vormen ook een opgave van de provincie. Staatsbosbeheer noemt dit juist ook specifiek voor de locatie Ilpendam. De heer Cardol zou derhalve graag zien dat deze mogelijkheid wordt opengehouden.

De gedeputeerde gaf aan dat het niet de intentie is dat er nog meer NNN bijkomt. De heer Cardol deelt dit uitgangspunt pertinent niet. Hij meent dat er in Nederland nog heel veel meer natuur nodig is om tot een goede instandhouding van de natuurdoelen in bestaande gebieden te komen. Zijns inziens moet er nog veel meer gedaan worden aan de overgangsgebieden. Dat is met elkaar vastgelegd, bijvoorbeeld in de Voedselvisie. Het zal ook worden opgenomen in de Bossenstrategie

en de Stikstofstrategie. Kortom, de provincie staat nog voor tal van opgaven en daar is de komende jaren nog veel meer natuur voor nodig.

De heer **Zoon** (PvdD) geeft aan dat in het kader van de door GS voorgenomen NNN-optimalisatie nog ruim honderd van dergelijke aanvragen liggen te wachten. Waarschijnlijk komen er nog veel meer bij. Dat vergt heel veel ambtelijke tijd, die niet kan worden ingezet om er extra NNN-gebied bij te zoeken. De heer Zoon meent derhalve dat er met een prioriteitsverschuiving moet worden gewerkt, zeker gezien het feit dat bepaalde gebieden die als "kansrijk" worden aangemerkt al in Natura2000-gebied liggen. Voor dat soort gronden ligt er al een natuurbeheerplan en gelden reeds belangrijke restricties. De NNN-gebieden waarnaar gezocht wordt, zouden juist de verbinding tussen natuur moeten vormen, bij voorkeur tussen de Natura2000-gebieden. Het verbaast de heer Zoon dan ook dat de gedeputeerde er juist voor lijkt te kiezen om dit soort gebieden toe te voegen aan het NNN. Hem bekruipt daarmee het gevoel dat getracht wordt om in ieder geval op papier niet naar beneden te gaan qua hoeveelheid NNN-hectare.

Gedeputeerde zegt dat het NNN op een gegeven moment af is. Dit impliceert dat zij een soort eindplaat moet hebben van Noord-Holland met zoekgebieden waaraan NNN toegevoegd moet worden en waarop de focus ligt om die verbinding tussen natuur te bewerkstelligen. Heeft gedeputeerde een dergelijke kaart?

Mevrouw **Strens** (D66) bedankt gedeputeerde voor haar beantwoording. Zij komt nog even terug op de samenwerking met de collectieven. Het is fijn dat de gesprekken daarover lopen en dat wordt bekeken hoe partijen elkaar kunnen vinden. Wat D66 betreft staan de NNN-gebieden en het realiseren van de natuurdoelen te allen tijde voorop. Het beheer moet daaraan passend zijn en niet andersom. Mevrouw Strens is blij dat de gedeputeerde hieraan vasthoudt en dit hopelijk ook blijft blijft doen.

Naar aanleiding van de vraag van mevrouw De Groot (SP) over het standpunt van de PVV wil de heer **Van Tiggelen** (PVV) wel wat duidelijkheid verschaffen. De PVV is fel tegenstander van beleidsmatige vernieling van landschap en natuur. Zij is voor vrijheid van zowel de mens als de natuur. De partij begrijpt niet waar mensen de moed vandaan halen om voor Onze-Lieve-Heer te spelen en te bepalen hoe de natuur eruit moet zien. Waarom wordt er besloten dat een bepaald plantje ergens al dan niet mag groeien? Waarom worden er bomen gekapt en vruchtbare toplagen weggehaald omdat er schrale natuur moet zijn? Laat de natuur met rust. Dit geldt ook voor de agrariërs, die het minste impact op het milieu hebben. Geef de boeren wat meer vrijheid.
Voorstanders van meer natuur zouden kunnen beginnen met ervoor te zorgen dat de bevolking niet toeneemt en de grenzen worden gesloten.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) begrijpt de opmerking van mevrouw De Groot (SP) niet. Ook het CDA is bezig om het NNN en de 5.000 hectare die er nog als opdracht ligt, te realiseren. De partij werkt daar gewoon aan mee. Zij wil alleen wel duidelijkheid over de toekomstmogelijkheden voor de agrarische sector en de boeren die het natuurbeheer op zich nemen, zodat zij verdienmodellen kunnen (blijven) behouden.

Mevrouw Strens (D66) maakte een opmerking over het eversjaar. Het CDA heeft juist met D66 het verkenningsjaar voor elkaar gekregen. Daaruit zijn de pilots ontstaan. Deze waren bedoeld om te

testen of de genoemde mogelijkheden in de praktijk echt werken en haalbaar zijn. Een en ander moet dan niet van bovenaf worden opgelegd. De gedeputeerde moet ruimte houden om waar nodig aanpassingen te doen.

Mevrouw Koning-Hoeve vraagt tot slot of zij uit de woorden van de gedeputeerde kan opmaken dat de herbegrenzingen altijd vooraf worden besproken met de eigenaren (particulieren of agrariërs) van de gebieden die herbegrensd worden.

> Mevrouw **Strens** (D66) beaamt in reactie op mevrouw Koning-Hoeve (CDA) dat ook D66 graag wilde dat er met de pilots aan de slag werd gegaan. Beide partijen hebben inderdaad aangegeven dat men in het verkenningsjaar moet ervaren wat nodig is. Er is echter óók gezegd dat het draait om het realiseren van de natuurdoelen en dat bekeken moet worden wat passend is qua beheer. Is mevrouw Koning-Hoeve het met D66 eens dat het juist daarom gaat, ook in de pilots?

Mevrouw **Koning-Hoeve** bevestigt dat het bereiken van duurzaam natuurbeheer, op een voor iedereen uitvoerbare manier, het einddoel is.

Mevrouw **De Groot** (SP) moet concluderen dat de biodiversiteit er bij het CDA, de PVV en vermoedelijk ook de VVD niet heel erg op vooruit zal gaan. De tijd zal het uitwijzen. Wat betreft het NNN sluit zij zich aan bij de Partij voor de Dieren. Wat betreft de collectieven e.d. sluit mevrouw De Groot zich aan bij mevrouw Strens (D66).

De heer **Dessing** (FvD) is blij met de beantwoording van de gedeputeerde. Hij bedankt haar voor de toezegging dat GS in gesprek gaan met de heer Kroon om serieus te kijken naar de opties voor het ontgrenzen. Wat betreft de brief van de agrarische collectieven heeft de heer Dessing nog geen antwoord gekregen op zijn vraag of gedeputeerde het met hem eens is dat boeren bij uitstek de beste gebiedsbeheerders zijn. Waarom wordt er niet geluisterd als de collectieven in de keukentafelgesprekken aangeven dat de voorwaarden uit de pilots onwerkbaar blijken? Hoe staat de gedeputeerde daarin? De heer Dessing is het immers met alle partijen eens dat er een gezamenlijke werkbare oplossing moet worden gevonden voor de natuurverbetering. Tegelijkertijd moet ervoor gezorgd worden dat de boeren aan boord worden gehouden. Naast de andere genoemde betrokkenen vormen zij immers een heel belangrijke factor.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) bedankt gedeputeerde voor zijn beantwoording. De collectieven menen dat de pilots eenzijdig zijn stopgezet, maar gedeputeerde geeft aan dat deze zijn ondergebracht in de gebiedsprocessen. Op grond hiervan lijkt sprake te zijn van een communicatiefout. Klopt dit? Verwacht gedeputeerde dat met het ophelderen hiervan de collectieven weer willen meewerken? Is er ruimte voor het DANB 2.0?

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun inbreng in tweede termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel geeft in antwoord op mevrouw Hoogendoorn (CU) aan dat zij het als een communicatiefout ziet. De pilots lopen nog steeds door, maar dan in de gebieden zelf. Mevrouw

Koning-Hoeve (CDA) en mevrouw Strens (D66) gaven aan dat het eversjaar een overeenkomst betreft die met álle partijen is vastgesteld. Uit de pilots zijn een aantal punten naar voren gekomen die tot nader onderzoek leiden, zoals de vraag of het mogelijk is om schapen in het gebied te hebben. De resultaten van dat onderzoeken moeten ook worden meegenomen. De provincie luistert dus wel degelijk naar de boeren. Zij kunnen bij uitstek het beheer van de natuur heel goed uitvoeren. Zowel binnen als buiten de collectieven is merkbaar hoe goed de agrariërs hun best doe en meedenken. Gedeputeerde Rommel gaat samen met gedeputeerde Zaal een taskforce opzetten voor de verdienmodellen. Deze wordt gekoppeld aan het NNN Regiebureau. Deze taskforce gaat berekenen wat het betekent als je aan een bepaalde knop draait. De heer Cardol zei dat er dan wellicht bepaalde maatregelen getroffen moeten worden, zodat er bijvoorbeeld financiële compensatie kan worden gegeven aan de boeren voor het feit dat zij de natuur beheren. Dit punt heeft landelijke aandacht, maar ook de provincie gaat daar met behulp van voornoemde taskforce wat meer aan werken.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) concludeert dat er duidelijk sprake is van een communicatiefout. Wanneer verwacht gedeputeerde te kunnen aangeven dat partijen weer *on speaking terms* zijn? Natuurlijk zijn er ook andere partijen en andere boeren die niet onder de collectieven vallen, maar de collectieven vertegenwoordigen wel honderden boeren door geheel Noord-Holland.

Gedeputeerde **Rommel** herkent de zorg van mevrouw Hoogendoorn. Zij was dan ook niet verheugd over de ontvangst van voornoemde brief van de collectieven. Aanvankelijk had gedeputeerde een constructieve brief in de stuurgroep ontvangen. Zo heeft zij de collectieven ook altijd ervaren. Zowel gedeputeerde als de ambtenaren zijn nog steeds met de collectieven in overleg, maar thans niet op bestuurlijk niveau. Afgelopen weekend heeft zij nog een positief gesprek gevoerd en haar begrip geuit voor de onrust. Communicatie is, zeker in coronatijd, een heel lastig punt. Gedeputeerde kan niet voor de collectieven spreken en aangeven of en wanneer het mandaat wordt gegeven om weer aan tafel te gaan zitten, maar zij hoopt natuurlijk dat dit zo snel mogelijk gebeurt.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) benadrukt nogmaals dat het niet slechts een paar boeren betreft, maar dat het gaat om de collectieven die honderden agrariërs vertegenwoordigen. Zij vindt het nogal een grote communicatiefout.

Gedeputeerde **Rommel** meent dat de waarheid altijd ergens in het midden ligt. Zij was zich niet bewust van de communicatiefout. De pilots worden immers voortgezet in de gebiedsprocessen. Met "keukentafelgesprekken" doelt gedeputeerde dan ook op de achterban van de collectieven. Er wordt dan daadwerkelijk met de betreffende agrariër in het gebied om tafel gezeten.
Het is derhalve belangrijk dat de leden van de collectieven hun mandaat weer neerleggen bij het bestuur en aangeven er weer vertrouwen in te hebben. Gedeputeerde hoopt dat dit snel gebeurt en roept de verschillende partijen dan ook op om in hun eventuele contacten met de boeren te benadrukken dat de pilots worden voortgezet.

De heer **Dessing** (FvD) haakt nog even aan op het signaal van de collectieve agrarische sectoren dat de maatregelen te restrictief zouden zijn. Hij verwacht dat daaruit een groot deel van de pijnpunten voortkomt. Kan de gedeputeerde daarop reflecteren?

Gedeputeerde **Rommel** antwoordt dat ook mevrouw Strens (D66) en mevrouw Koning-Hoeve (CDA) dit punt hebben aangekaart. Het eversjaar betreft een pilotjaar waarin bekeken wordt of de genoemde mogelijkheden in de praktijk echt werkbaar en haalbaar zijn.

Ten aanzien van de locatie Ilpendam, waarnaar de heer Cardol (GL) verwees, heeft de projectleider aangegeven dat het minder kansrijk gebied betreft. Bovendien is het losstaand, zodat het beter is om te zoeken naar een ander kansrijk gebied om te begrenzen. Het gaat immers om NNN. Gedeputeerde hoopt PS in mei nader te informeren over de wijze waarop bij de Westeinderscheg het landschap en de natuur(beleving) verbeterd kunnen worden.

In de richting van de heer Zoon (PvdD) merkt gedeputeerde op dat indien gebieden met een N2000-status aan het NNN worden toegevoegd, er meer middelen beschikbaar komen voor het aldaar versterken van de natuur. Er zijn dan meer subsidies mogelijk.

De heer Zoon vroeg of gedeputeerde beschikt over een "eindplaat". Gedeputeerde antwoordt dat de provincie bezig is met het vaststellen van ecologische visies om te bekijken waar het NNN zo goed mogelijk kan worden gerealiseerd. Is dat hetgeen de heer Zoon bedoelt?

De heer **Zoon** (PvdD) bedoelt echt een fysieke kaart van Noord-Holland met zoekgebieden waar NNN-verbindingen zouden kunnen worden aangelegd.

Gedeputeerde **Rommel** geeft aan dat de provincie beschikt over een kaart waarop staat waar NNN gerealiseerd gaat worden. Aanvragen voor ontgrenzing en herbegrenzing van het NNN staan hier echter niet op weergegeven.

Jegens mevrouw Koning-Hoeve (CDA) bevestigt gedeputeerde dat herbegrenzing inderdaad in overleg gebeurt met de eigenaren (particulieren of agrariërs) van de gebieden.

De heer **Roosendaal** (VVD) heeft een aantal vragen naar aanleiding van de Westeinderscheg.

De **voorzitter** wijst erop dat dit onderwerp in mei zal worden behandeld. Zij rondt onderhavig agendapunt derhalve af.

10.b Natuur: Bossenstrategie

De **voorzitter** geeft het woord aan de commissieleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

Mevrouw **Strens** (D66) is verheugd te lezen dat er in Noord-Holland zo voortvarend met de Bossenstrategie aan de gang is gegaan. Ook D66 ziet graag dat er in Nederland, in het bijzonder in Noord-Holland, meer bomen worden geplant. Deze leveren een belangrijke toegevoegde waarde op het gebied van klimaat, biodiversiteit en landschap.

Mevrouw Strens staat kort stil bij een aantal onderdelen uit de brief van GS. Het is goed dat eerst zal worden ingezet op de revitalisering van bestaande bossen. Hiermee kunnen de ecologische kwaliteit en de biodiversiteit worden vergroot. Mevrouw Strens plaatst er wel twee kanttekeningen bij. De situatie in de Schoorlse Duinen heeft laten zien dat in geval van kwaliteitsverbetering van bossen het heel belangrijk is om de inwoners hierover goed te informeren. Bij de kwaliteitsverbetering wordt de autochtone begroeiing gestimuleerd omdat deze leidt tot minder beheerinspanningen en minder invasieve exoten die de eventuele balans verstoren. Zijn hier subsidieregelingen voor mogelijk, opdat die slag kan worden gemaakt? Er is immers ook landelijke aandacht voor.

Voorts staat in de brief dat er in Noord-Holland binnen het NNN niet heel veel mogelijkheden zijn om het bosareaal uit te breiden. Dat roept direct de vraag op of er een inschatting kan worden gemaakt van de potentie buiten NNN. In een eerdere behandeling is weleens de idee geopperd om een soort Amsterdamse Bos 2.0 te maken, mede gelet op de recreatiedruk in de buurt van grote woonwijken. Wordt hiernaar gekeken?

In de brief staat ook dat de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, Provincie Noord-Holland (PARK) adviseert om niet te veel bos aan te leggen in met name open landschap, omdat dit ook een heel grote kwaliteit van het Noord-Hollandse landschap. D66 vindt het een goed uitgangspunt om daar terughoudend mee om te gaan.

In de brief wordt iets gezegd over Aanvalsplan Landschapselementen van het Rijk. Hoe staat het echter met het provinciale landschapsfonds en is er eventueel een koppeling te maken met onderhavige Bossenstrategie?

Tot slot wordt er gesproken over de stimulering van agroforestry en de aanleg van voedselbossen. D66 vindt dit een goede ontwikkeling. Het is goed dat daarmee gestart wordt en dat er pilots op lopen. D66 ziet de resultaten daarvan graag tegemoet.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) merkt op dat zijn fractie het belang van bosuitbreiding onderschrijft voor de flora en fauna en een gezonde leefomgeving. Tevens is de PVV van mening dat ontbossing zo veel mogelijk gecompenseerd moet worden. Het liefst zou zij zien dat er helemaal geen ontbossing plaatsvindt. Mensen die bang zijn voor opwarming zouden nog maar eens naar het onderwerp verdampingswarmte moeten kijken. Met name loofbomen zorgen voor heel veel verkoeling. Met ontbossing wordt het leefgebied van heel veel diersoorten bovendien vernield. De PVV is gematigd positief dat er wordt ingezet op het voortvarend afbouwen van de inzet van hout voor onder andere energieopwekking. De PVV had op dit punt wat meer ambitie willen zien. Het is namelijk niet uit te leggen aan mensen dat het bosareaal moet worden vergroot, maar dat er tegelijkertijd vele bomen in dik gesubsidieerde verbrandingsovens verdwijnen. De natuur speelt een verloren wedstrijd. Als de rest van de wereld hetzelfde beleid zou voeren, staat er binnen afzienbare tijd geen boom meer overeind op deze planeet.

Op pagina 14 wordt de suggestie gedaan voor "*bos op landbouwgronden om biotische grondstoffen te leveren aan bijvoorbeeld de woningbouw, de chemie en de grond-, weg en waterbouwsector. Er is een toenemende vraag naar bouwen met hout en producten van houtvezels. Dit zou economisch perspectief kunnen bieden voor de Nederlandse landbouw, maar het*

verdienmodel is onzeker." De gedachte erachter is dat de vastgelegde koolstof zo lang mogelijk blijft opgeslagen in de houtketen. De heer Van Tiggelen meent dat er een enorm misverstand bestaat ten aanzien van koolstof in de vorm van CO_2 in de atmosfeer. De natuur heeft de afgelopen 540 miljoen jaar 94% van de in de lucht aanwezige CO_2 eruit gefilterd en vastgelegd in bruinkool, steenkool, calciumcarbonaat etc. Er is nu sprake van een CO_2-tekort in de atmosfeer, dat in de glastuinbouw kunstmatig wordt aangevuld. De heer Van Tiggelen verwijst in dit kader naar het meetstation *Mauna Loa* op Hawaii dat sinds 1958 het CO_2-gehalte in de atmosfeer meet. De vele duizenden miljarden die wereldwijd zijn uitgegeven aan klimaatbeleid zijn daarin niet terug te vinden. De waarnemingen worden bevestigd door de berekeningen van wetenschappers, die uitrekenen hoe enorm gericht de invloed van de mens op het CO_2-gehalte in de atmosfeer is. De PVV betreurt de "*anti-CO_2-psychose*", omdat deze nogal ernstige gevolgen heeft voor economie, landschap en natuur.

Mevrouw **De Groot** (SP) geeft aan dat haar fractie zich grotendeels kan vinden in de Bossenstrategie, het PARK-advies en de brief van GS. Noord-Holland biedt inderdaad weinig perspectief om véél bos aan te leggen, behalve in de door de PARK genoemde gebieden. De SP verzoekt wel om nog eens te kijken of de grootschalige industriegebieden, zoals de datacenters in de Wieringermeer, geholpen zouden zijn met veel bos. Het oorspronkelijke landschap is daar toch al verpest, net als in Het Grootslag. Bovendien staat in de Bossenstrategie dat: "…*bosuitbreiding vooral kansrijk is bij graslanden die zich nauwelijks ecologisch ontwikkelen door de overmaat aan nutriënten, zoals fosfaat. De ecologische waarde van deze graslanden is en blijft gering. In zulke gevallen is het verstandig om bomen te planten omdat dit een grotere bijdrage levert aan de biodiversiteit*."

De SP is overigens nog steeds verheugd dat niet alle bossen in de Schoorlse Duinen gekapt zijn of worden. Kaalkap is funest voor het oud worden van een bos. De SP hoopt dat Staatsbosbeheer en ook andere beheerders die slechte filosofie en handelwijze aan de kant schuiven. Zij is er nog niet van overtuigd dat dat inderdaad ook gebeurt.

Tot slot wijst mevrouw De Groot op het mooie initiatief "*Nederland plant bomen*" van de Evangelische Omroep (EO).

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) zegt mevrouw De Groot (SP) toe dat zij het initiatief van de EO ook zal bekijken.

De ChristenUnie vindt de Bossenstrategie een mooi en ambitieus plan, nadat er lange tijd geen sturing op dit gebied is ontvangen. Zij wil wel meegeven dat het argument van beschikbare middelen nogal dominant aanwezig is. Het uitgangspunt is dat de realisatie kostenneutraal kan plaatsvinden. Op pagina 2 van de brief van GS aan PS staat het volgende: "*Als uit de nadere concretisering van de opgave blijkt dat toch extra geld nodig is, dan gaan wij daarover in overleg met het Rijk. Mocht dat overleg niet tot het gewenste resultaat leiden, dan wordt de opgave aangepast aan de beschikbare middelen.*" Stel dat het niet kostenneutraal kan plaatsvinden, gaat de provincie dan geen bos realiseren? Is het niet veel beter om in ieder geval een minimum aan nieuw te realiseren areaal af te spreken, daar een realistische begroting voor te maken en deze ter besluitvorming voor te leggen? Of vindt de provincie het acceptabel dat er in het ergste geval in z'n geheel geen nieuw bos gerealiseerd wordt?

De heer **Cardol** (GL) meent dat de Bossenstrategie en de brief van het college goede kansen biedt om de provincie groener, mooier en gezonder te maken. Hij heeft ook het PARK-rapport met plezier gelezen. De heer Cardol noemt nog een aantal punten die wat GroenLinks betreft wat extra aandacht zouden verdienen:

- Het huidige landschap dat nu zo wordt gewaardeerd, is niet altijd zo geweest. Kijk naar de aanleg van landgoederen in Het Gooi en Kennemerland. De heer Cardol is benieuwd of het college ook overweegt om particuliere investeerders te interesseren.
- De heer Cardol heeft in het kader van Ilpendam al iets gezegd over dorpsbosjes. In Friesland zijn heel veel dorpsbossen gerealiseerd, overigens ook in open landschap. Daarvoor zijn ook in Noord-Holland kansen. Bewoners waarderen dorpsbossen zeer. Hierdoor ontstaat ook betrokkenheid vanuit de bevolking. Gaat de provincie hierover in gesprek met de gemeenten?
- Rond de grote steden zijn er kansen voor uitbreiding of de aanleg van nieuwe recreatiebossen. De gedeputeerde sprak net nog enthousiast over de Westeinderscheg. De PARK suggereert in zijn advies om eens te kijken naar verbinding tussen het duingebied en de Westeinderscheg. Hoe kijkt de gedeputeerde hiertegen aan?
- De PARK oppert de idee om de buitenrand van de Wieringermeer langs het IJsselmeer te vergroenen met bosaanleg. Ook wat dat betreft is de heer Cardol benieuwd naar de visie van de gedeputeerde.
- De heer Cardol vraagt graag nogmaals aandacht voor een initiatief van Sico de Moel, die eerder insprak bij de commissie NLG. Hij wil graag een voedselbos starten bij Bergen. Hij heeft grond, financiert zelf, heeft 160 enthousiaste burgers achter zich staan en heeft afzetkanalen voor de voedsel uit het voedselbos. De provincie stimuleert voedselbossen. Deze passen binnen de Voedselvisie en zijn goed voor de biodiversiteit, bodemkwaliteit en klimaat. Laat de provincie dan niet zeggen: "*Ja, maar de gemeente…",* of: "*Ja, maar het bestemmingsplan…"* Laat haar gewoon in gesprek gaan met de heer De Moel en hem helpen om zijn initiatief te realiseren. Hoe kijkt de gedeputeerde daartegen aan?
- Tot slot komt de heer Cardol op de landschappelijke inpassing van bedrijventerreinen. Hedenmorgen is gesproken over de datacenters. Het lijkt de heer Cardol geen slecht idee om bij de bouw van datacenters -- deze hangt natuurlijk af van de strategie die nog ontwikkeld wordt -- te kijken of het mogelijk is om het wat mooier aan te kleden met een forse bossingel. In vergelijking tot de totale investeringen die de makers van de datacenters plegen, betreft het immers een minuscule bijdrage aan een fatsoenlijke landschappelijke inpassing.

Het college is geneigd voor financiering van de aanleg van 360 hectare nieuw bos binnen het NNN te kijken naar het Rijk. Mocht dit niet lukken, dan wordt de opgave aangepast. De heer Cardol noemde zojuist ook de eventuele mogelijkheden voor private financiering. Hij gaat er in ieder geval van uit dat het college ook andere mogelijkheden onderzoekt alvorens de doelstellingen worden aangepast. De heer Cardol neemt voorts aan dat een aanpassing van de doelen niet gebeurt zonder overleg met de Staten.

Naar aanleiding van de stukken zijn verschillende brieven van diverse organisaties ontvangen over onder meer de omvang van kapvlaktes. De heer Cardol gaat ervan uit dat de gedeputeerde en haar medewerkers die brieven en publieke discussies ook betrekken bij de uitvoering van deze groene plannen.

De heer **Zoon** (PvdD) wijst op het Nationaal Bomenplan van GroenLinks en de SP met als motto "*Voor elke Nederlander een boom*". Voor Noord-Holland komt dat neer op "slechts" 720 hectare, terwijl in het stuk 360 hectare wordt genoemd. Is GroenLinks te porren voor een motie voor verdubbeling van de provinciale basisambitie?

De heer **Cardol** (GL) antwoordt dat hij daar zeker voor te porren is. Hij merkt echter op dat die 360 hectare betrekking heeft op nieuw bos binnen het NNN. De bomenambitie hoeft wat de heer Cardol betreft niet enkel tot het NNN te worden beperkt. Hij noemde reeds wat voorstellen voor andere locaties, zoals landgoederen, dorpsbossen etc. De heer Cardol meent dat er in de provincie ook nog heel veel locaties buiten NNN zijn waar heel veel bomen geplant kunnen worden. Hij sluit zich derhalve graag aan bij de ambitie van de Partij voor de Dieren.

De heer **Zoon** (PvdD) sluit graag aan bij de ambitie van de heer Cardol (GL). Er is inderdaad nog heel wat bos aan te leggen. De landelijke ambitie om 10% meer bos (37.000 hectare) te realiseren, zou bij een gelijke verdeling voor Noord-Holland 2.800 hectare betekenen. Er moet dan inderdaad ook buiten het NNN worden gezocht.

De heer Zoon sluit voorts aan bij wat GroenLinks zei over het initiatief voor een voedselbos bij Bergen. Dit past juist prima binnen de ambitie van de provincie, binnen de transitie van het landelijk gebied en ook binnen de Bossenstrategie. Ook de wens om extra natuur als bufferzone aan te leggen rond de Natura2000-gebieden kan een aanvulling zijn, zeker gelet op de grotere recreatieve behoefte. De PARK adviseert om te zorgen voor duidelijkheid over waar de bossen gaan landen. De heer Zoon denkt dat het een uitgelezen kans voor de provincie is om daarnaar te kijken. Op dit punt voelt hij wel wat voor een soortgelijke aanpak als bij de RES'en: het lokaal zoeken naar plekken waar het wenselijk is om bomen te gaan planten, zodat er een soort kansenkaart ontstaat. De heer Zoon raadt aan om daarin ook de agroforestry mee te nemen. Die enorme landelijke ambitie om 37.000 hectare aan extra bos te realiseren, kan immers niet gerealiseerd worden met (enkel) pilots. Er zal echt een stevig plan nodig zijn.

De heer **Leerink** (PvdA) is blij met het feit dat de Bossenstrategie er nu ligt. Het is goed dat er aan de slag wordt gegaan met extra bomen. De heer Leerink sluit zich aan bij de collega's die iets gezegd hebben over het ambitieniveau. Als de landelijke ambitie luidt om voor 2030 10% meer bos te realiseren in Nederland, is het logisch dat de provincie Noord-Holland daar ook haar bijdrage aan levert. Noord-Holland beschikt thans over 13.500 hectare bos. 10% hiervan betreft 1.350 hectare. De aanleg van maximaal 360 hectare binnen NNN klinkt dan nog niet als een stevige ambitie. Het is een goede eerste stap. De Partij van de Arbeid zou echter graag zien dat er voor de (middel)lange termijn een plan wordt ontwikkeld waarin de provincie aangeeft hoe zij haar aandeel, 10% meer bos in Noord-Holland, zou kunnen realiseren. In het advies van de PARK staat dat hiertoe heel veel mogelijkheden zijn in Noord-Holland, zelfs als het voor de provincie zo kenmerkende open landschap wordt gerespecteerd. Sterker nog, er zouden bepaalde kwaliteiten kunnen worden toegevoegd aan het landschap dat op sommige onderdelen sterk in ontwikkeling is door aspecten als woningbouw, energietransitie et cetera. De PvdA zou derhalve graag ook voor de (middel)lange termijn een plan zien dat in dat opzicht ambitieuzer is.

De heer Leerink sluit zich eveneens aan bij de vraag wat de provincie zou kunnen doen in samenwerking met bijvoorbeeld gemeenten en allerlei initiatiefnemers die op dit moment zelf al hun vinger opsteken en aangeven dat zij plek hebben voor bomen en bos. Dergelijk enthousiasme zou niet getemperd moeten worden.

De Partij van de Arbeid is even zoekende naar een manier waarop de ambitie toch een beetje naar boven kan worden bijgesteld. De heer Leerink sluit zich voorts aan bij de vraag over de financiën. De formulering doet vermoeden dat als het geld er niet komt, de plannen niet doorgaan. Als je een plan omarmt, moet je je ook sterk maken om dat plan in financiële zin te doen slagen. Dat kan ook via andere wegen, zoals particuliere initiatieven.

De heer **Roosendaal** (VVD) meent dat het heel goed is dat er nu een plan ligt voor de Bossenstrategie en de voortvarende implementatie daarvan. Zoals ook anderen aangaven, is het nog best lastig om naast de NNN-gebieden voldoende plek te vinden om bossen te planten en te onderhouden. In de stukken worden echter voldoende zaken genoemd die aanknopingspunten vormen voor uitbreiding van het bosareaal. De VVD vraagt net als D66 vooral ook aandacht buiten de natuurlijke gebieden voor de combinatie van uitbreiding van recreatieve bossen, in goed overleg met de gemeenten die hard op zoek zijn naar ontlasting van de bestaande recreatiegebieden. Een voorbeeld is de realisatie van het nieuwe Bosplan Amsterdamse Bos. De aandacht voor meer recreatieve bossen biedt ook kansen voor het inpassen van bedrijventerreinen en het tegengaan van de eerder besproken "verdozing" van het Noord-Hollandse landschap. De bedrijventerreinen zouden hieraan kunnen bijdragen, ook financieel. Voor mens, natuur en landschap zou dat winst betekenen. In dit licht vraagt de heer Roosendaal of er behalve aan de verbinding Westeinderscheg ook gedacht wordt aan de verbinding naar de Amstelscheg, die een herijking betreft van het plan Amstelgroen (waarvan de provincie de realisatie begin deze eeuw heeft stilgelegd als gevolg van een tekort aan middelen), zodat er ten zuiden van de veiling in Aalsmeer en Amstelveen ook langs bedrijventerreinen in de Legmeerpolder meer bos en recreatieve structuren kunnen komen. Dat draagt bij aan de grote behoefte van de regio Amstelland aan meer recreatie en bossen. Is er in mei ook duidelijkheid of er bij de gemeenten en provincie voldoende middelen ter beschikking kunnen komen voor een Amsterdams Bos 2.0 en/of meer recreatieve verbindingen? Het gaat tenslotte niet alleen om de aanleg, maar ook om het onderhoud.

Mevrouw **Dekker** (CDA) wijst op een artikel d.d. 4 maart jl. in Trouw over bosbeheer. Jan den Ouden, universitair docent Bosecologie en bosbeheer aan de Wageningen Universiteit zei daarin heel treffend: "*Het bos heeft ons niet nodig; wij hebben het bos nodig.*" Mevrouw Dekker is het dan ook eens met haar fractiegenoot in de Tweede Kamer, Maurits von Martels, die aan de minister vroeg of de Bossenstrategie niet de "Bomenstrategie" kan worden genoemd, aangezien iedere boom telt. Ook heeft het CDA landelijk zeer recentelijk samen met GroenLinks een initiatiefnota ingediend voor meer groen in de steden. De heer Cardol (GL) verwees er reeds naar. Kortom, nu doorpakken, nu doorplanten!

Het CDA benadrukt wel dat er zorgvuldigheid moet zijn wat betreft de aanplant buiten de NNN-gebieden in Noord-Holland. De partij wil immers voorkomen dat de druk op de landbouwgrond nog groter wordt. Voorts moet er zorgvuldigheid zijn over wat waar geplant gaat worden. Vorig jaar werd het CDA bijvoorbeeld benaderd over meidoorns die langs de provinciale Markerwaardweg in Wervershoof werden geplant, terwijl dit schadelijk kan zijn voor nabijgelegen fruitbomen. Door

goede samenwerking heeft de provincie snel andere bomen geplant. Ook D66 wees al op invasieve exoten.

Er is al meerdere keren genoemd dat er binnen NNN 360 hectare aanplant gerealiseerd kan gaan worden. Willen GS zich derhalve inzetten voor zo veel mogelijk bos bínnen NNN? Ook hiervoor geldt de wens voor een langdurig perspectief bij mogelijke nieuwe verdienmodellen voor boeren die zélf met agroforestry aan de gang willen of zijn. Er loopt al een proef bij een boer in Hem. Wellicht is het op den duur mogelijk hem eens te bezoeken.

Een aantal collega's noemden reeds dat het teleurstellend is dat in de brief van GS staat dat er nog geen heel concreet uitvoeringsprogramma ligt, het nog niet op alle onderdelen even ver is uitgewerkt en dat de financiering nog niet geregeld is. Dit geldt ook ten aanzien van de boomuitbreiding in combinatie met woningbouw en het stimuleren van de dorpsbossen. Wat is er dan wel mogelijk vanuit de provincie, behalve dan de kennisdeling met de gemeenten en betrokkenen?

De **voorzitter** bedankt de commissieleden voor hun vragen en geeft het woord aan gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording in eerste termijn.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel bedankt ten eerste de Statenleden voor de complimenten. Het bos vormt een heel belangrijk onderwerp waarmee de provincie voortvarend aan de slag wil gaan. Mevrouw Dekker (CDA) is teleurgesteld dat het totale plan nog niet klaar is. Gedeputeerde betreurt dat te horen. De bijgevoegde Bosnotitie PARK en de Bossenstrategie door het Rijk en de provincie zijn immers net vastgesteld. Gedeputeerde gaat ervan uit dat de Statenleden het prettig vinden om deze nu eerst met elkaar te bespreken. Het ministerie van LNV en het IPO richten op korte termijn een projectorganisatie op om de strategie ten uitvoer te brengen. De strategie staat en de uitvoering wordt nog dit jaar gestart. Het is derhalve nu nog te vroeg om iets te zeggen over concrete locaties en subsidieregelingen. Eind 2021 zal het college PS daarover opnieuw informeren. Diverse partijen, waaronder GroenLinks, hebben al diverse mooie voorbeelden gegeven die in de provinciale strategie kunnen worden meegenomen. De provincie wil de Bossenstrategie zo veel mogelijk koppelen aan de lopende gebiedsprocessen voor het NNN en de Stikstofstrategie. De bestaande middelen zullen worden ingezet voor de bossen. Mochten er niet voldoende middelen zijn, dan ligt het echter bij het Rijk en de Tweede Kamer om daarnaar te kijken. Er is al een gedeelte van de middelen beschikbaar gesteld voor de Bossenstrategie. Er moet echter wel eerst heel goed en zorgvuldig gekeken worden naar de locaties. Het is daarom voor gedeputeerde lastig om nu al in te gaan op ideeën over bomen in industriegebieden of het nieuwe Bosplan Amsterdamse Bos. Maar overal waar iets gebeurt, kijkt gedeputeerde mee om te bezien of het mogelijk is om daar iets met bos te doen. Zij neemt alle suggesties derhalve mee. Vanzelfsprekend zullen ook de particulieren en de gemeenten erbij betrokken worden.

De provincie ontvangt nu al gemiddeld twee keer per week aanbiedingen en voorstellen voor bossenaanleg. De heer Cardol (GL) refereerde aan het voedselbos. Gedeputeerde heeft er al naar gekeken en er wordt ook ambtelijk over gesproken. Het ligt echter middenin het BPL met landschappelijke waarde. Het betreft derhalve geen eenvoudige casus. GS zijn bijvoorbeeld ook met Herenboeren in gesprek over mogelijke locaties.

De PARK waarschuwt in zijn advies voor bosuitbreiding in weidevogelleefgebieden. Dan wordt het immers onhaalbaar. De provincie Gelderland is bijvoorbeeld echt een bossenprovincie en doet weinig aan weidevogels. Als er ruimtelijk naar heel Nederland wordt gekeken en een en ander zo verdeeld wordt, kan de provincie Noord-Holland bijvoorbeeld veel meer doen voor de weidevogels en Gelderland meer voor de bos. De ambitie kan dus niet pondspondsgewijs worden verdeeld over de provincies.

Mevrouw Strens (D66) raadde ook al aan om goed te kijken naar de autochtone begroeiing. Soms is bos ook slecht voor de natuur. Mevrouw Strens wees in dit kader ook op het voorbeeld van de naaldbossen in Schoorl. Gedeputeerde beaamt dat het heel belangrijk is om de bewoners en omgeving te betrekken en hen goed voor te lichten.

In de richting van mevrouw Hoogendoorn (CU) geeft gedeputeerde nogmaals aan dat het Rijk bij de Bossenstrategie bijna geen financiële middelen heeft meegeleverd. Zij raadt de Statenleden derhalve aan om hun Haagse contacten te gebruiken om voldoende geld voor de Bossenstrategie bij elkaar te krijgen.

Over het provinciaal landschapsfonds komt gedeputeerde zeer binnenkort met een brief naar PS, opdat daar apart over gesproken kan worden.

Wat de Westeinderscheg en de verbinding naar de Amstelscheg betreft heeft gedeputeerde begrepen dat de gemeente Amsterdam daarnaar kijkt. De heer Roosendaal (VVD) wijst voorts op het beheergeld. Indien sprake is van NNN kan er aanspraak worden gemaakt op het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL).

De **voorzitter** geeft de Statenleden het woord voor hun inbreng in tweede termijn.

Mevrouw **Strens** (D66) bedankt gedeputeerde voor haar beantwoording. Het is fijn van gedeputeerde te vernemen dat er allerlei verzoeken van gemeenten en particulieren worden ontvangen. Het zou mooi zijn als de projectorganisatie gaat kijken hoe die een plek kunnen krijgen, opdat straks goed in beeld wordt gebracht waar er mogelijkheden zijn. Mevrouw Strens wijst in dezen ook op de suggestie van de heer Zoon (PvdD) om dit aan de hand van een "kansenkaart" te doen. Zij kent gedeputeerde als iemand die graag in gesprek gaat met de omgeving. Het is fijn dat dat in dezen ook gebeurt. D66 kijkt uit naar de behandeling van het provinciaal landschapsfonds.

Mevrouw **De Groot** (SP) bedankt gedeputeerde voor de beantwoording. Het CDA bracht een plan van de heer Von Martels onder de aandacht. Mevrouw De Groot attendeert op haar beurt op het Nationaal Bomenplan van SP en GroenLinks.
Er zijn heel veel natuurorganisaties die zaailingen oogsten en elders uitzetten.
Tot slot noemt zij nogmaals het initiatief "*Nederland plant bomen*". Inmiddels zijn er door mensen in heel Nederland ruim 60.000 bomen "geplant" c.q. betaald.

De heer **Cardol** (GL) vindt het positief dat andere partijen verschillende landelijke initiatieven noemen waarbij ook GroenLinks betrokken. Ga vooral zo door!

De heer Cardol heeft er begrip voor dat gedeputeerde niet op alle concrete suggesties kan ingaan. Hij snapt de moeilijkheid dat het initiatief van Sico de Moel in het BPL is gelegen. De heer Cardol vindt eveneens dat men zuinig moet zijn op het beschermingsregime. Het BPL betekent echter niet dat er in open landschap nooit ergens een boom of struik staat. Er is ook nog een strategie rond herintroductie van landschapselementen die in de loop der tijd eruit gehaald zijn omdat alle grond hard nodig was voor productie. Het initiatief van de heer De Moel is niet zomaar een enorme boomgaard of een enorm bos. Het betreft allerlei bomen en struiken van verschillende hoogtes. De heer Cardol vindt het fijn te horen dat er in ieder geval over gesproken en naar gekeken wordt. Hij zou een positieve grondhouding van GS voor dergelijke initiatieven in elk geval heel erg op prijs stellen.

De heer **Zoon** (PvdD) wijst in aanvulling op de heer Cardol (GL) op het feit dat de Omgevingsverordening NH2022 per 1 januari a.s. in werking treedt. Dat lijkt hem de uitgelezen kans om dergelijke aanpassingen daarin definitief te maken. De heer Zoon beaamt eveneens dat een positieve grondhouding van de provincie van groot belang is.
Tot slot brengt hij "*Plan B*", het verkiezingsprogramma van de Partij voor de Dieren onder de aandacht.

De heer **Leerink** (PvdA) heeft nog een opmerking over het landelijke ambitieniveau en de verschillende provincies. Hij snapt dat de provincie Noord-Holland qua Bossenstrategie minder kan realiseren dan een provincie als Gelderland of Overijssel. Als echter wordt uitgegaan van een toename van 10% nemen alle provincies hun deel. De heer Leerink meent dat het toch goed zou zijn om te bekijken of Noord-Holland binnen de eigen provinciegrenzen stapsgewijs recht kan doen om het aantal bospercelen met 10% te vergroten.

De heer **Roosendaal** (VVD) bedankt gedeputeerde voor de beantwoording en de collega's voor alle aangedragen ideeën. Hij wil nog even ingaan op de "kansenkaart". Het zou zijns inziens goed zijn als gedeputeerde wil bekijken welke oude plannen er nog niet zijn gerealiseerd vanwege financiële problemen in de vorige crisis. Die kansen zijn er waarschijnlijk nog steeds. Het is immers veel sneller om die oude onderzoeken naar boven te halen dan om nieuwe onderzoeken te starten. De heer Roosendaal is zeer benieuwd naar het plan Amstelgroen dat destijds gestopt is, en naar de wijze waarop de gedeputeerde daar met de gemeenten Amstelveen, Aalsmeer en Uithoorn naar gaat kijken in het kader van de Westeinderscheg.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording in tweede termijn.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde Rommel bedankt mevrouw De Groot (SP) voor het attenderen op de actie "*Nederland plant bomen*". Particuliere initiatieven kunnen een mooie toevoeging vormen. Gedeputeerde bevestigt in de richting van de heer Cardol (GL) dat de provincie dan ook altijd met een positieve blik kijkt naar particulieren die willen helpen. Het voorstel van de heer De Moel wordt serieus bekeken en ook de ambtenaren zijn met hem in gesprek. Dat wil niet zeggen dat het altijd overal kan. In het PARK-rapport dat de Staten hebben omarmd, staat immers dat er voorzichtig omgesprongen moet worden met open landschap.

Tegen de heer Zoon (PvdD) zegt gedeputeerde dat de Bossenstrategie geen relatie heeft met de Omgevingsverordening. Het kan daar dus ook niet in worden opgenomen. De provincie gaat echter wel voor zichzelf in kaart brengen waar de bossen eventueel gerealiseerd kunnen worden.

In de richting van de heer Leerink (PvdA) merkt gedeputeerde op dat de ambitie in de Bossenstrategie staat. Meer gaat de provincie niet doen. Gedeputeerde is echter wel bereid om in de uitwerking eens te kijken naar het bomenareaal in de provincie en naar de wijze waarop een toename van 10% zich dan verhoudt. De commissie zal echter begrijpen dat de vrij stevige ambitie voor Noord-Holland lastig in te vullen is. Gedeputeerde zou het plezierig vinden als er een goede verhouding kan worden gemaakt. De provincies Gelderland of Overijssel kunnen dan bijvoorbeeld qua bossen iets meer doen en de provincie Noord-Holland kan op haar beurt meer betekenen voor weidevogels.

Tot slot zegt gedeputeerde toe aan de heer Roosendaal (VVD) dat zij het oude plan Amstelgroen opnieuw zal bekijken.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording en rondt het agendapunt af.

10.c Programma Natuur

De **voorzitter** geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

De heer **De Wit** (VVD) is blij dat het Programma Natuur nu voorligt. In aansluiting op zijn eerdere inbreng over het NNN stelt hij vast dat "poen" in ieder geval geen probleem mag zijn, aangezien er zijns inziens een berg geld klaarligt om een prachtige aanpak op de stikstofgevoelige natuur te gaan uitvoeren. Dat brengt gelijk de verwachting van de VVD-fractie met zich mee dat er bij de besteding van dit geld flink geleverd moet worden door alle mensen die gaan profiteren van de natuur. Dat is gelijk de kern die de VVD op dit punt wil inbrengen. Los van het feit dat de fractie vanzelfsprekend groot vertrouwen heeft in de beheerders van de natuur en hun inspanningen daartoe, is zij wel heel benieuwd of er uiteindelijk ook prestatieafspraken worden gemaakt voor de verdeling van het geld en hetgeen daarvoor verwacht mag worden. Uiteindelijk wordt het allemaal gedaan voor de Natura2000-doelen, die per gebied iets verschillen. Daar is het allemaal om te doen. Hoe wordt uiteindelijk de doorvertaling gemaakt vanuit het programma dat er ligt, het geld dat erbij hoort en de prestaties die mogen worden verwacht?

In de commissie NLG is eerder gesproken over het feit dat effecten op de natuur buitengewoon lastig te meten en te monitoren zijn, ondanks daartoe wel bestaande structuren zijn. De VVD zou heel graag willen zien welke extra plus verwacht mag worden doordat deze kapitaalsinjectie van vele miljoenen ook in Noord-Holland beschikbaar komt?

Voor de VVD staan altijd de Natura2000-doelen centraal. Het gaat dan dus niet alleen om stikstofdepositie, maar ook om krachtig natuurbeheer en om zaken die bijvoorbeeld bij watermanagement komen kijken. Al deze aspecten moeten worden meegenomen. De heer De Wit is heel benieuwd hoe die een doorvertaling krijgen in onderhavig programma, zodat de provincie

het breder kan trekken dan enkel de stikstofdepositie en ook naar de andere componenten kan kijken.

Tot slot moet het doel, namelijk de Natura2000-doelen zoals die voor de gebieden gelden, vooropstaan. De VVD heeft er groot vertrouwen in dat de beheerders daar uiteindelijk invulling aan zullen geven. De heer De Wit zou ertoe willen oproepen dat in de prestatieafspraken het doel vooropgesteld wordt en dat de beheerders -- van particulier, natuurorganisaties tot aan de boer -- hun expertise inzetten om te kijken hoe ze dat doel uiteindelijk kunnen behalen. Kan de gedeputeerde daarop reflecteren in het kader van het maken van de prestatieafspraken?

De heer **Leerink** (PvdA) kan zich deels aansluiten bij de inbreng van de heer De Wit (VVD). Het betreft een overkoepelend plan dat vervolgens provinciaal vertaald moet worden in de verwachte gebiedsplannen, waaruit concrete doelen en inspanningsverplichtingen voorvloeien. Hoe vertaalt zich dit en wat betekent het voor Noord-Holland? Welke doelen gaat de provincie stellen en hoe worden die met elkaar gerealiseerd? Gedeputeerde heeft toegezegd dat er in de commissie NLG uitgebreid zal worden gesproken over de doelen en de gebiedsplannen. In die zin heeft de heer De Leerink minder behoefte om nu al iets te zeggen over het algemene uitvoeringsprogramma. Het wordt straks interessant om te bekijken wat het voor Noord-Holland betekent.

De heer **Zoon** (PvdD) is zelden zo in verwarring geweest als bij het lezen van dit stuk, in het bijzonder pagina 28. Daar worden de kernpunten van de aanpak van Noord-Holland weergegeven, zoals de "*versterking van natuurlijke processen*". De heer Zoon meent dat dit gelijkstaat aan de "wilde natuur" waarover hij eerder heeft gesproken: wellicht eenmalig ingrijpen en dan neemt de natuur het over. GS gaan het echter doen aan de hand van bijvoorbeeld exotenbestrijding, die keer op keer wordt opgepakt. Dit betreft het tegenovergestelde van natuurlijke processen. Bedoelen GS dat zij veel beheermaatregelen gaan treffen zodat de natuur er lekker opgeruimd uitziet?

In een aantal deelgebieden wordt ook gestart met de aanpak van de overbelasting van water met meststoffen en veenafbraak. Het zou heel nuttig zijn als de provincie dat zou gaan aanpakken. Nog geen week geleden zeiden GS echter dat de waterschappen leidend en primair verantwoordelijk zijn in vrijwel een identieke situatie. Kunnen GS het verschil uitleggen tussen de aanpak van waterkwaliteit in het ene natuurgebied en de aanpak van waterkwaliteit in het andere natuurgebied? Bij het ene gebied is de provincie blijkbaar aan zet en bij het andere gebied het waterschap.

Een substantiële kwaliteitsverbetering van Natura 2000 is alleen haalbaar door substantiële sturing. Dat zou kunnen aan de hand van de Agenda Natuurinclusief, met name met natuurinclusieve landbouw die geen drijfkunstmest of pesticiden gebruikt. Het terugkeren van biodiversiteit in landelijk gebied moet echt een stimulerende factor zijn. Op dat punt sluit de heer Zoon in zekere zin aan bij de VVD. Het Programma Natuur beschrijft vooral projecten en ideeën. Hij is vooral benieuwd naar de daadwerkelijke maatregelen en de mogelijke invloed die deze gaan hebben. Vooral de natuurontwikkeling moet men niet blijven hangen in een soort planfase. De heer Zoon hoort hierop graag de visie van de gedeputeerde.

De heer **Cardol** (GL) kan op een aantal punten aansluiten bij de heer De Wit (VVD). Het Programma Natuur is een uitvloeisel van het stikstofdrama en het is duidelijk dat niet snel genoeg gestart kan

worden met de herstelmaatregelen, zeker gezien het gegeven dat die maatregelen nog steeds niet genoeg zijn om tot een goede staat van instandhouding te komen. Het is daarmee heel belangrijk dat deze bovenop de reeds genomen maatregelen, bijvoorbeeld vanuit het Natuurpact, komen en het geld niet gebruikt wordt voor al geplande maatregelen. Dat sluit dus aan op die prestatie-afspraken waarover de heer De Wit al sprak.

Het is ook goed dat het programma stelt dat het moet gaan om herstel op systeemniveau. Het gaat dus niet om de aanleg van een nieuw leuk recreatiegebiedje of een bosje in het kader van de Bossenstrategie. Dat moet weliswaar ook gebeuren, maar niet met dit geld, tenzij het bijdraagt aan systeemherstel. In die zin kan GroenLinks zich ook vinden in de speerpunten die het college benoemt: "*herstel van natuurlijke processen in de duinen en versterking van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in de binnenduinrand en verbetering van de waterhuishouding in de laagveengebieden in de Oostelijke Vechtplassen en Laag Holland*."

De heer Cardol heeft nog de twee navolgende vragen:

1. In het programma zit ook een verhoging van de beheervergoedingen. Dat is een prima maatregel, want het Nederlandse natuurbeleid lijdt nog altijd onder de afspraak van oud-CDA'er Bleker. In het kader van dit programma moeten beheerders de extra beheergelden dan ook wel echt inzetten voor kwaliteitsverhoging. Hoe worden de maatregelen en de verbeteringen die daaruit voortkomen, gemonitord?
2. Er wordt een verdeling van de middelen genoemd naar kwaliteitsverbetering, hydrologie, verwerving, optimalisatie, overgangszones en overig. Er liggen natuurlijk tal van verbindingen met de transitie van de landbouw. De extra middelen zullen ook onderdeel van overleg zijn in de gebiedsgerichte processen. Kan de gedeputeerde toezeggen dat hierbij nadrukkelijk wordt gezocht naar een bijdrage aan de transitie van de landbouw en het bevorderen van biodiversiteit in het landelijk gebied? De heer Cardol noemt twee voorbeelden die wat GroenLinks betreft extra aandacht mogen krijgen: de waterkwaliteit in de overgangszones en misschien ook nieuwe verdienmodellen voor boeren die zich echt willen inzetten voor de transitie naar natuurinclusieve landbouw.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) meent dat het goed is dat er met het Programma Natuur een integraal begin gemaakt wordt. De gekozen prioritaire gebieden, zoals zojuist genoemd door de heer Cardol, kan de ChristenUnie ondersteunen. Zij is blij dat de volgende stap in de aanpak van de stikstofcrisis nu wordt gezet en hoopt dat het gaat bijdragen aan het vinden van een gezonde balans tussen natuurherstel, herstel van biodiversiteit en toekomstbestendige landbouw.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) is een natuurliefhebber en heeft van jongs af aan de natuur zien veranderen. De natuur verandert van nature, deels onder invloed van de mens. Het terugbrengen naar de oude staat wordt "natuurherstel" genoemd. Dit is een enigszins vreemde gedachtegang. In de zestiende en zeventiende eeuw zijn massaal bomen gekapt voor de scheepsbouw. Met de uitvinding van de zaagmolen kwam dat in een stroomversnelling. Er ontstond hierdoor meer heidelandschap. Op een gegeven moment werd er turf gestoken, wat ook invloed had op het landschap en de natuur. Zo gaat het maar door.

De heer Van Tiggelen komt vaak in de natuur. Hij heeft dan in het achterhoofd de termen "natuurherstel", "natuurontwikkeling" en "natuurbeheer". Een stuk bos dat gekapt is en waarvan de

toplaag is weggehaald, heet "natuurbeheer". De heer Van Tiggelen meent echter dat dit eerder het slopen van de natuur betreft.

Nederland is als enige land ter wereld bezig met een zogenaamde "stikstofcrisis". Decennialang zijn de reactieve stikstofverbindingen in onze atmosfeer stevig afgenomen, hoofdzakelijk als gevolg van schonere verbrandingsmotoren. Daarnaast werkt de agrarische sector een stuk schoner en zijn er heel veel minder koeien. Sommigen stellen zich op het standpunt dat de huidige veestapel nog een keer gehalveerd zou moeten worden, wat de heer Van Tiggelen een onbegrijpelijke gedachtegang vindt. De heer De Wit (VVD) sprak over een flinke berg met "poen". Deze loopt op tot landelijk 300 miljoen euro per jaar, blijkt uit een Kamerbrief van 24 april 2020. De vraag is natuurlijk wat je wilt bereiken. Je wilt tuinieren en naar eigen inzicht de natuur inrichten. Daar is heel veel geld voor nodig. De PVV vindt dit heel vreemd.

Gezien de enorm lage gehaltes aan reactieve stikstofverbindingen in de lucht snapt de heer Van Tiggelen het gehele probleem niet. Aan de gedeputeerde is eerder gevraagd welk niveau acceptabel is. Het antwoord luidde toen: "een substantiële vermindering". Op de vraag wat de term "substantieel" betekent, krijgt de PVV geen antwoord.
Voor de zoveelste keer is er sprake van een marathon met een bewegende finishlijn, die steeds tien jaar opschuift. Hetzelfde geldt ten aanzien van de klimaatonzin. Er is maar beperkte tijd om de crisis op te lossen. Het blijft maar twee voor twaalf. Mensen houden er vreemde gedachtegangen op na. De heer Van Tiggelen heeft de moeite om daar een melding van te maken.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA)
Het CDA bedankt gedeputeerde voor het delen van de informatie. Het is goed dat een deel van het Rijksgeld naar de provincie Noord-Holland zal vloeien.

Mevrouw Koning-Hoeve is het eens met de VVD dat de prestatieverplichtingen goed vastgelegd moeten worden en dat daarop wordt ingezet. Zij wil in haar bijdrage dan ook verder inzoomen op de speerpunten op pagina 3 van het document. Het CDA wil daar graag een paar voorwaarden aan verbinden of ziet graag dat die er door GS aan verbonden worden.

Zoals in de brief van GS aan PS aangegeven, wil de provincie de focus leggen op de binnenduinrand en in de *Oostelijke Vechtplassen en Laag Holland.* Het CDA weet dat gedeputeerde grote ambities wil neerleggen op de binnenduinrand. Mevrouw Koning-Hoeve vraagt zich echter wel af wat nu precies de doelstelling is met de binnenduinrand. Het CDA heeft er namelijk wat zorgen over, met name in de regio Kennemerland. In die regio is de spanning tussen landbouw en natuur van nature al groot. Een extra natuuropgave in dit gebied is natuurlijk goed, maar mag niet tot gevolg hebben dat het bollencomplex in Kennemerland helemaal wordt weggevaagd. In dat kader is het herbegrenzen van bollenconcentratiegebieden ook belangrijk. In combinatie daarmee is het van belang om gebiedsgericht na te denken over herverkaveling, ook om de natuurambitie goed te kunnen inpassen. Het CDA hoort graag hoe de gedeputeerde de toekomst van de bollenteelt in dit gebied gaat borgen naast de natuurambitie.

Het tweede focusgebied betreft de prachtige gebieden Oostelijke Vechtplassen en Laag Holland. Het CDA wil dat voorkomen dat ze door de natuuropgave helemaal gaan veranderen. Hoe houdt de gedeputeerde het mooie landschap in stand? Hoe zorgt zij ervoor dat de belangen van

particulieren, de belangen van bedrijven alsmede het landbouwbelang wordt meegewogen bij alle beoogde veranderingen? De natuurambities zullen ook impact hebben op bijvoorbeeld de waterhuishouding. Kan gedeputeerde borgen dat bij het nastreven van de genoemde speerpunten naast de natuurambitie ook de andere belangen voldoende geborgd worden?

Mevrouw **Strens** (D66) kan kort zijn over dit agendapunt. Er is al veel gezegd. Ook D66 is blij dat het Rijk en de provincies samenwerken aan het versterken van de kwetsbare natuur en dat er vanuit het Rijk substantiële middelen beschikbaar zijn. Ook de opgave dat het gaat om herstelopties op systeemniveau onderschrijft D66 van harte.

In het uitvoeringsprogramma staat een aantal focusgebieden genoemd. De collega's hebben die al aangehaald. D66 heeft nog een vraag over Laag Holland. Deze sluit wellicht een beetje aan op de vraag die de heer Zoon (PvdD) stelde. Er wordt ingezet op hydrologische isolatie of peilaanpassing in de afzonderlijke gebieden. D66 kan dit enkel van harte onderschrijven. Hoe werkt de provincie] daarin echter samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), dat een heel belangrijke rol heeft om het ook daadwerkelijk mogelijk te maken? Onderschrijft het HHNK dezelfde ambitie als die de provincie voor dat gebied stelt?

Tot slot vraagt mevrouw Strens of haar aanname klopt dat de uitvoering van het Programma Natuur ook weer in de gebiedsgerichte aanpak wordt meegenomen, opdat goed gemonitord kan worden welke stappen er worden gezet en welke effecten de extra maatregelen hebben die met dit programma worden gefinancierd.

Mevrouw **De Groot** (SP) is het hartgrondig eens met het meeste dat reeds is gezegd. Zij wil nog een paar dingen onder de aandacht brengen. Zij is het volledig eens met de gekozen focusgebieden. Wat haar betreft mogen er nog wat meer focusgebieden bijkomen. Mevrouw De Groot is het er ook mee eens dat het waterpeil in Laag Holland moet worden aangepast zodat de focusgebieden beter tot hun recht kunnen komen. Zij heeft nog een vraag aan het CDA, dat zich inzet voor het bollenconcentratiegebied. Graag herinnert zij het CDA eraan dat toen de voetbalclubs in de Egmond wilden fuseren, het CDA het bollenconcentratiegebied eigenlijk bij het oud vuil neerzette.

> Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) geeft aan dat het CDA het bollenconcentratiegebied helemaal niet bij het oud vuil heeft neergezet. Dat is een verkeerde inschatting.

Mevrouw **De Groot** (SP) kan zich uit de vorige Statenperiode herinneren dat het CDA vragen stelde om ervoor te zorgen dat in Egmond de voetbalclubs konden gaan fuseren in bollenconcentratiegebied.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) heeft een punt van orde. Zij ziet in de chat een lange briefwisseling tussen de heer Zoon (PvdD) en een collega. Is dit nu de bedoeling?

De **voorzitter** geeft aan dat ten behoeve van een goede vergaderorde een onderscheid wordt gemaakt tussen technische vragen en politiek getinte vragen. Politiek getinte vragen passen heel goed in onderhavig gremium. Technische vragen worden vooraf gesteld. Soms glippen ze er bij de behandeling toch nog tussendoor. In sommige gevallen is het dan toegestaan dat deze via de chat beantwoord worden. Als er heel lange teksten worden gedeeld, kan het echter wat verwarrend

worden. De voorzitter verzoekt de commissieleden om eventuele technische vragen en antwoorden via de chat kort te formuleren. Aansluitend geeft zij het woord aan gedeputeerde Rommel voor de beantwoording van de meer politiek getinte vragen.

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):
Gedeputeerde zegt toe eventuele technische vragen in het vervolg schriftelijk af te doen in plaats van via de chatfunctie.

Gedeputeerde bedankt de commissieleden voor al hun opmerkingen. Het betreft een heel belangrijke afspraak die de provincie met het Rijk zal gaan maken. Het geld van het Programma Natuur is nodig om de natuur te herstellen en de stikstofproblematiek te verminderen. Het gaat om heel veel geld, bovenop de eerder gemaakte afspraken van het Natuurpact uit 2013.

De heer Cardol (GL) hoopt wel dat er wordt ingezet op kwaliteitsverbetering. Hij vroeg hoe de provincie dit gaat monitoren en of extra wordt ingezet op de transitie. Gedeputeerde geeft aan dat het goed is om te kijken naar de verschillende taken en middelen. Met de NNN-gelden kan de provincie natuurlijk veel meer doen. Op alle dossiers wordt er altijd naar de transitie gekeken. In het Programma Natuur worden echter specifieke afspraken met het Rijk gemaakt. Daarin kunnen niet zomaar allerlei zaken worden gecombineerd. Gedeputeerde weet niet of die inzet van de gelden op de transitie in dit dossier zit, maar deze zit sowieso wel op andere dossiers.

De heer De Wit (VVD) informeerde naar de prestatie-afspraken. Gedeputeerde bevestigt dat in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering forse ambities staan. Aan die afspraken moet worden voldaan. De doelen die daarvoor zijn gesteld, staan onder andere in de brief over de Stikstofstrategie. Het is landelijk ingezet, maar uiteindelijk gaan de Statenleden in PS bespreken hoe het vertaald wordt naar de provincie.
Zoals de heer Cardol (GL) en mevrouw Strens (D66) aangaven, moet het gaan om maatregelen die bijdragen aan het systeemherstel. Daarin kan gedeputeerde beiden geruststellen.

Gedeputeerde is blij met de verhoging van de SNL-gelden. Zij heeft hier vanaf het begin om gevraagd, omdat ze het vreemd vond dat een beheerder zich veel meer moet bezighouden met het elders vinden van geld (25%) om het beheer uit te voeren. Dat geld wordt besteed en gaat ook gelijk naar de beheerders toe. Zij bepalen derhalve hoe dat geld besteed wordt. Soms gaat het naar regulier beheer en soms naar systeembeheer.

De commissieleden wezen ook bij dit punt op het belang van de samenwerking met de terreinbeheerders, de particulieren, de boeren en de waterschappen. Gedeputeerde bevestigt dat hier inderdaad sprake van is in de gebiedsgerichte aanpak. Hierover zullen ook concrete afspraken worden gemaakt. Soms zal dit schuren, maar partijen moeten er wel samen uitkomen.

Op de vraag van mevrouw Strens (D66) bevestigt gedeputeerde dat de provincie inderdaad samenwerkt met het HHNK, maar dat zij het niet altijd met elkaar eens zijn. Zo is er nu een kaart met waterpeilen opgezet. Binnenkort vindt er separate bijeenkomst plaats met alle betrokken partijen en wordt even flink gediscussieerd met elkaar over de kaart. Er is extra tijd gereserveerd om die samenwerking te kunnen gaan opzoeken.

De commissieleden zijn heel benieuwd naar de gebiedsprocessen. Gedeputeerde heeft al eens aangegeven dat zij bekijkt hoe zij dat beter bij de Staten onder de aandacht kan brengen. GS gaan graag met de Griffie in overleg om een soort college tour te organiseren langs de twaalf stikstofgevoelige gebieden, aangezien een bijeenkomst in real life voorlopig niet mogelijk is. Gedeputeerde hoopt er bij de commissie snel op terug te komen. Overigens betreft het niet een briefing voorafgaand aan de commissievergadering. Gedeputeerde hoopt dat veel leden zullen aansluiten.

In de brief is nog sprake van een bandbreedte van 30 tot 60 miljoen. Een paar leden hadden daar wat technische vragen over. Noord-Holland krijgt in de eerste drie jaar ruim 42 miljoen euro. De provincie kan nu snel met het Rijk afspraken gaan maken. Dat zal naar verwachting in de komende maanden gebeuren. Zij is derhalve blij met de middelen die dan ook snel kunnen worden ingezet.

Naar aanleiding van de vraag van mevrouw Koning-Hoeve (CDA) antwoordt gedeputeerde dat de doelstelling bij de binnenduinrand bedoeld is om het NNN te realiseren. Het NNN staat op de kaart, zodat het bij de commissie bekend is. De bollenconcentratiegebieden staan ook op de kaart. Deze staan derhalve niet ter discussie.

Het CDA zou graag zien dat er aan het nastreven van de speerpunten door GS nog een paar voorwaarden verbonden worden. Gedeputeerde bevestigt dat naast natuur ook altijd andere belangen in acht worden genomen.

Op de politieke vragen van de heer Zoon (PvdD) antwoordt gedeputeerde dat de provincie niet echt een schaartje heeft. Als er bijvoorbeeld een heel grote natuuropgave ligt of het integraal is, zoals bij de Oostelijke Vechtplassen, dan doet de provincie is. Als het puur om water gaat, laat de provincie het over aan het HHNK. Er is geen sprake van een strenge politieke afweging, maar hier ligt de scheidslijn.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde voor haar beantwoording en geeft de Statenleden de gelegenheid voor een tweede termijn.

De heer **De Wit** (VVD) vindt het fijn te horen dat er de komende jaren 42 miljoen euro in de richting van de provincie komt. Hij zou graag zien dat er voortvarend mee aan de slag wordt gegaan. Het geld kan wellicht helpen om meerdere problemen op te lossen. Hiertoe geeft hij drie punten mee. Het is nodig om aan de juiste voorwaarden te werken om de natuurdoelen echt mogelijk te maken. Er ligt nu een pot geld die zo efficiënt en effectief mogelijk ingezet moet worden. De provincie zou ertoe kunnen besluiten om de natuurorganisaties te laten ploegen of plaggen, maar zij zou er ook voor kunnen kiezen om te kijken of het mogelijk is om de emissies aan de bron af te vangen, zodat de depositie lager wordt en bomen en planten beter kunnen groeien. Dit soort afwegingen verwacht de heer De Wit in dit programma te zien. Daarbij wil hij ook zeker pleiten voor een ruimere definitie van de term "bronmaatregel" dan de definitie die in de beantwoording in de technische vragen is meegegeven. Als emissies bij de bron kunnen worden afgevangen en daarmee depositie voorkomen kan worden, is men al een heel eind.

Tot slot merkt de heer De Wit (VVD) op dat er ten aanzien van de transitie in de landbouw heel veel staand beleid is. Onlangs heeft de provincie het masterplan Biodiversiteit en de Voedselvisie

vastgesteld. Het is belangrijk om deze met elkaar uit te voeren, mede op basis van de gekozen insteek. Een provincie die stimuleert en uitdaagt, partijen bij elkaar brengt en best practices deelt, is de manier om met heel veel mensen allemaal kleine stapjes te kunnen zetten om het resultaat te bereiken. De heer De Wit zou graag zien dat hiervoor het geld wordt aangewend.

De heer **Cardol** (GL) acht het logisch dat de extra beheervergoeding gewoon in de SNL-regeling terugkomt. Desondanks verwijst hij toch weer even naar de prestatieafspraken waarover de heer De Wit (VVD) sprak. De provincie kan natuurlijk wel degelijk afspraken maken waartoe leerstoelstelgelden kunnen worden ingezet, deels via SNL en deels via de extra pot. De heer Cardol raadt aan om er extra alert op te zijn dat het wel afspraken zijn die de kwaliteit van de natuur ten goede komen.

In antwoord op mevrouw Koning-Hoeve (CDA) antwoordde gedeputeerde dat er in de binnenduinrand vooral NNN gerealiseerd zal worden. Dat klinkt simpel, maar NNN betekent dat er bijvoorbeeld iets aan de waterkwaliteit moet worden gedaan. Het is bekend waardoor de waterkwaliteit in heel veel gebieden slecht is. Daar ligt dus voortdurend de relatie met andere opgaven, zoals de transitie van de landbouw. De heer Cardol pleit er dan ook niet voor om geld uit deze pot in de transitie van de landbouw te stoppen, maar wel om het in samenhang te bekijken. Als de provincie NNN-waardige natuur wil realiseren binnen het NNN, dan zal de provincie aan veel meer knoppen moeten draaien en niet enkel een pot geld moeten steken in natuurherstel.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) sprak in haar bijdrage over het herverkavelen van de bollenstructuur in overleg met de sector, zodat men juist de natuur aanbiedt die goed ingepast kan worden naast de bollenvelden. Dat raakt ook aan wat de heer Cardol zegt, namelijk dat er op een logische manier mee moet worden omgegaan.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng en geeft gedeputeerde Rommel het woord voor haar beantwoording in tweede termijn.

Beantwoording door gedeputeerde Rommel (VVD):
Gedeputeerde **Rommel** bedankt de heer De Wit (VVD) voor diens suggesties. Hij meent dat het afvangen van emissies beter is. Gedeputeerde is het daarmee eens. Zij geeft wel mee dat voor onderhavige geldpot de regels van het ministerie leidend zijn. Deze zullen best strak zijn ingericht. Gedeputeerde weet niet of exotenbeheer zal bijdragen aan de stikstofreductie. Als de minister daar ruimte voor biedt, dan is gedeputeerde bereid daarop in te zetten. De systematiek van de financiering is namelijk dat er met elkaar specifieke afspraken moeten worden gemaakt over wat de provincie gaat doen.

Op de oproep van de heer De Wit (VVD) dat er voortvarend aan de slag moet worden gegaan met dit thema, antwoordt gedeputeerde dat dit inderdaad nodig zal zijn. Het geld moet namelijk binnen drie jaar goed besteed zijn. De provincie zal er dus zeker voortvarend mee aan de slag gaan.

Tegen de heer Cardol (GL) zegt gedeputeerde dat zij niet bedoeld heeft te zeggen dat er geen afspraken worden gemaakt met de TBO's. In de SNL staan wel degelijk heel harde afspraken waaraan ook de beheerders moeten voldoen. Zij krijgen het geld immers niet voor niets.

Bij de NNN-realisatie wordt altijd gekeken naar de samenhang. Om die reden heeft de provincie gekozen voor die integrale gebiedsgerichte aanpak.

Jegens mevrouw Koning-Hoeve (CDA) merkt gedeputeerde op dat het bollenareaal niet tot haar portefeuille behoort. Zij heeft binnenkort echter wel overleg met de agrarische sector over het bollenconcentratiegebied.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Rommel voor haar beantwoording en rondt het agendapunt af.

11. Rondvraag portefeuille mw. Rommel (Natuur, Landschap, Grond, Bodemdaling, PAS)

Er zijn twee aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Rommel.

R*ondvraag van de SP over de openbaarmaking van de gegevens PAS-bedrijven*

Mevrouw **De Groot** (SP) geeft aan dat de SP schriftelijke Statenvragen heeft onder nummer 2020-126 over de stikstofemissie van agrarische bedrijven in Noord-Holland (emissie per bedrijf). De Raad van State deed op 27 januari 2021 uitspraak in de zaak 202004073/1/A3. De kern van de uitspraak is volgens de SP dat de minister van LNV de bedrijfslocaties openbaar moet maken van boeren die zonder natuurvergunning werken. In deze kwestie gaat het om de adres- en topografische gegevens van tien agrarische bedrijve, die in de periode 2015-2019 een PAS-melding deden. Een en ander is, naar de mening van de SP, een opmaat naar de openbaarmaking van alle adres- en topografische gegevens van de agrarische bedrijven die in de periode 2015-2019 een PAS-melding deden.

De SP heeft de navolgende vragen:

1. Is bij GS bekend welke agrarische bedrijven in Noord-Holland in de periode 2015-2019 een PAS-melding deden?
2. Zitten bij de genoemde agrarische bedrijven ook de zogenaamde piekbelasters wat betreft de emissie van stikstof (en ammoniak)?
3. Is gedeputeerde het met de Raad van State eens dat als om emissiegegevens wordt gevraagd, de privacy van belanghebbenden geen rol mag spelen bij de beslissing om deze openbaar te maken? Zo nee, waarom niet?
4. De provincies moeten uitvoering geven aan het stikstofbeleid van de minister van LNV. Zijn GS bereid om, vooruitlopend op de uitspraken van de rechtbank Noord-Nederland, de adres- en topografische gegevens van de Noord-Hollandse agrarische bedrijven die een PAS-melding deden in de periode 2015-2019 bekend te maken, zodat PS een gericht beleid kunnen maken om de stikstof(ammoniak)emissies van deze bedrijven aanzienlijk te beperken?

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):

1. GS zijn bekend met de agrarische bedrijven die in de periode 2015-2019 een PAS-melding deden.
2. Er zaten geen piekbelasters bij. Bij de PAS-melding gold namelijk dat de toenmalige drempelwaarde van 1 mol per hectare per jaar niet overschreden mocht worden. Er is geen harde definitie van een "piekbelaster", maar er kan wel worden gesteld dat die niet onder de maximale drempelwaarde valt.
3. De Raad van State wijst erop dat de milieu-informatie en emissiegegevens ondanks de

privacy-aspecten toch openbaar moeten worden gemaakt. In specifieke gevallen waarin concrete aanleiding voor sabotage dreigt, kan het openbaar maken van die informatie over individuele bedrijven alsnog worden geweigerd.

4. De minister LNV heeft op 4 maart jl. besloten over te gaan tot openbaarmaking van de gegevens van de PAS-melders. De lijst met locatiegegevens zal na 18 maart 2021 worden gepubliceerd. Dit betreft de gegevens van PAS-melders die in een legalisatietraject zitten dat vanuit het Rijk wordt ingezet. De provincie heeft vooralsnog geen specifiek provinciaal beleid hierop. Vanwege de mogelijke wezenlijke impact kan dit weliswaar veranderen als in de gebiedsgerichte aanpak piekbelasters naar voren komen.

Rondvraag van het CDA over het Faunabeheerplan

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) geeft aan dat haar fractie ervan uitgaat dat de FBE faunabeheerplannen maakt die in samenhang en als geheel een goed en effectief beheerplan vormen waarbij met alle belangen en regels rekening wordt gehouden. Daarom vindt het CDA het onwenselijk dat GS het Faunabeheerplan Damherten niet in zijn geheel hebben goedgekeurd en een onderdeel van het plan afwijzen. Mevrouw Koning-Hoeve heeft dit gelezen in het collegebesluit van 9 maart jl. De provincie Zuid-Holland daarentegen heeft het plan wél in zijn geheel goedgekeurd.

1. Is de effectiviteit van het faunabeheerplan damhert voor het Noord- en Zuid-Hollands duingebied volgens GS en volgens de FBE nog geborgd nu er onderdelen zijn geschrapt door GS?
2. Kan het plan nog goed uitgevoerd worden volgens GS en volgens de FBE als er in Noord-Holland andere regels gelden dan in Zuid-Holland?
3. Wat betekent de afwijzing van een deel van het Faunabeheerplan Damherten door GS van NH voor de relatie tussen GS en de FBE?

Beantwoording door gedeputeerde **Rommel** (VVD):

1. Gedeputeerde Rommel geeft aan dat tot het moment van inwerkingtreding van onderhavig plan Zuid-Holland en Noord-Holland altijd gescheiden een faunabeheerplan vaststelden. Door nieuwe wetgeving moet dient dit voortaan gezamenlijk gebeuren. De beheerperiode is gelijk aan die van het oude beheerplan (2016-2020). De FBE had Noord-Holland om een verruiming gevraagd, omdat zij mogelijkheden wilde hebben om te kunnen reageren op omstandigheden die bijvoorbeeld het beheer zouden kunnen vertragen, zoals streng winterweer of drukte door recreanten. GS Noord-Holland vonden echter dat de huidige beheerperiode voldoende ruimte biedt om de streefstand van 800 damharten te halen. Daarnaast kan ook de natuur zich herstellen. De provincie zal de Natura2000-doelstellingen in het betreffende gebied goed blijven monitoren.
2. Voorheen bestonden er derhalve twee faunabeheerplannen. In Zuid-Holland was er al sprake van een andere beheerperiode, namelijk dezelfde verruiming die nog steeds in dit plan staat. Met onderhavig plan wordt de huidige situatie eigenlijk gecontinueerd.
3. Nu GS het Faunabeheerplan Damherten hebben goedgekeurd, kan de FBE Noord-Holland een goedkeuringsbesluit publiceren en zullen de individuele FBE's voor Noord-Holland en Zuid-Holland ontheffingen verlenen en vergunningaanvragen toekennen op basis waarvan het beheer uiteindelijk uitgevoerd kan worden. Die aanvragen kunnen weliswaar op het punt van

de beheerperiode onderling afwijken, hetgeen nu ook al het geval is. Het college blijft in overleg over de uitvoering van het beheer en blijft het ook goed monitoren. Er is derhalve niets aan veranderd naar aanleiding van dit besluit: GS zijn en blijven in overleg.

De **voorzitter** rondt het agendapunt af en schorst de vergadering gedurende enkele minuten.
Schorsing van 15.57 uur tot 16.06 uur

12. B-agenda Water

12.a Feitenrelazen Traject dijkversterking Uitdam (verzoek PvdA - onder voorbehoud aanleveren stukken uiterlijk 11 maart)

De **voorzitter** heropent de vergadering en geeft als eerste het woord aan de inspreker die zich voor dit agendapunt heeft aangemeld.

Inspreker
Mevrouw Hoekman spreekt in namens de Dorpsraad Uitdam:
"*Voor u ligt het feitenrelaas van Dorpsraad Uitdam en Stichting De Kwade Zwaan. Het is eigenlijk een triest gegeven dat burgers zich op deze manier moeten verdedigen voor een vraag die niet alleen door bewoners wordt gesteld, maar ook door de gemeente, de provincie, de voormalig deltacommissaris, de minister, alsook de MER: een bij het landschap passende en veilige dijk. Ons relaas geeft minutieus een proces van ruim veertien jaar weer, feitelijk en onderbouwd. Dit zou ons moeten verweren tegen het feitenrelaas zoals het HHNK gemeend heeft het te moeten opstellen. We hebben begrepen dat diens relaas een ambtelijk stuk betreft. Ons is toegelicht dat het dan niet door het bestuur is vastgesteld. Dat begrijpen wij. Als er gebruikgemaakt wordt van visualisaties uit 2017 is er zowel qua maatvoering als materiaalkeuze geen schets van het werkelijke ontwerp.*
Ik zou graag gebruikmaken van de gelegenheid om het HHNK-relaas tot in detail te weerleggen, maar ik heb slechts vijf minuten. Daarom verwijs ik maar naar één citaat uit zijn relaas op pagina 14: "Het woord 'groen' komt in deze stukken niet voor." Hier wordt verwezen naar het advies van de deltacommissaris. Dit citaat zegt alles over de houding en werkwijze van het HHNK, zijn relatie met de burgers, zijn kijk op burgerparticipatie en zijn kijk op het behoud van landschap en natuur. Hiermee negeert het de intentie, de doelstelling, de extra investering van naar verluidt 10 miljoen euro en het maatwerk dat de toenmalige minister en deltacommissaris voorstonden om het ensemble van Uitdam te behouden. Daarmee negeert HHNK ook de gemaakte afspraken om tot landschappelijke inpassing en groeninvulling te komen die zo veel mogelijk lijkt op de huidige situatie, op een natuurlijke manier in samenspraak met de bewoners. Ons feitenrelaas geeft gedetailleerd aan hoe het HHNK dit genegeerd heeft en waarbij de provincie het helaas ook heeft laten liggen. Hier is voor een burger niet tegen te vechten, waar ons feitenrelaas van bijna 200 pagina's het trieste bewijs van is.

De werkelijke participatie is in kwantiteit waarschijnlijk nog veel meer dan het HHNK beschrijft, maar de kwaliteit geeft een ander beeld. Als er met de inhoud en de afspraken uit de participatie weinig wordt gedaan, heeft participatie geen enkel nut. Hoeveel ateliers, keukentafelgesprekken of brochures hier ook over gevoerd c.q. gemaakt worden. Heel veel gemeenschapsgeld, inspanningen en tijd die alleen leidt tot participatie voor de bühne en het uitroken van burgers. Alleen als interventie en begeleiding van buitenaf komen, is er kwalitatief goede participatie mogelijk gebleken, met een gedragen uitkomst: het deltacommissarisadvies uit 2017 en de daarbij

gemaakte afspraken in 2018. Het lange betoog van het HHNK waarom de kleiwig niet kan, is niet te verifiëren omdat de bewoners niet bij de expertmeetings aanwezig mochten zijn en het HHNK ook geen notulen heeft vrijgegeven, ondanks dat de bewoners een geborgd proces was beloofd. In ons relaas geven wij met medewerking van de experts van Rijkswaterstaat en Deltares waarom de kleibekleding wél kan.

Het HHNK legt de reden waarom het ontwerp niet anders kan bij anderen:

- *Bij de provincie, vanwege het vormgevingsplan en Kader Ruimtelijke Kwaliteit (KRK), dat te strikt zou zijn voor kleibekleding. Beide zijn geen juiste weergave van de werkelijkheid, zoals in ons relaas staat.*
- *Bij HWBP en Deltares, omdat zij de normering maatgevende omstandigheden en hoogte van steenbekleding adviseren. Deze Deltares-expert met zoveel inzicht in de Markermeerdijken geeft zelf aan dat de kleibekleding met gras wél kan. Hij meldde mij ook het goede nieuws dat voor het eind van de zomer de resultaten van de proeven van kleibekleding op de Waddenzeedijk zijn omgezet in een door ENW goedgekeurde bewezen techniek. De omzetting van deze modellen naar de Markermeerdijken is technisch eenvoudig, aldus de experts. En er kan nu al gerekend worden om geen tijd en geld te verliezen, maar vereist wél de medewerking van het HHNK.*
- *Ten slotte krijgen de bewoners de schuld omdat wij te veel willen en, zo lazen wij in het feitenrelaas van het HHNK, omdat wij de benodigde 3 tot 4 miljoen euro niet in één maand tijd wisten te regelen. Los van het feit dat dit een bizarre vraag is, is het ook geen correcte weergave van de werkelijkheid. Wij waren zeer bereid een pleidooi te houden ter ondersteuning van de financieringsaanvraag, maar wij zijn nooit uitgenodigd om ons pleidooi bij enig financierder te geven.*

Waarom deze houding? Waarom wil men het unieke ensemble van water en dijkbewoning niet behouden? Waarom moet dat vernietigd worden met 15,4 meter beton en steen over de hele lengte van het dorp? Het HHNK kan ook zomaar beslissen dat een lichte vegetatie tussen het geplande Basalton geen doorgang kan vinden. Of krijgen we te horen dat steigers en trappen die bewoners al eeuwig verbinden met het water niet mogen terugkomen, alles onder het mom van waterveiligheid. Wij willen ook een veilige dijk voor onze kinderen en kleinkinderen en voor het achterland. Maar deze discussie gaat allang niet meer over waterveiligheid. Wie gaat het HHNK hierop aanspreken? Kunnen we rekenen op enige zelfreflectie en zelfcorrigerend vermogen van het HHNK?
Wij pleiten ervoor dat de PS en gedeputeerde alle middelen die zij hebben, inzetten om het HHNK te overtuigen dat er andere keuzes gemaakt moeten worden en dat je zo niet omgaat met je burgers en niet met je landschap. Wij pleiten dan ook naar een onafhankelijk onderzoek naar de gang van zaken voor lering van alle betrokkenen. Wij pleiten ervoor dat ú niet opgeeft, zoals ook wij niet opgeven. De dijk beschermt ons; wij beschermen de dijk. Laat u, leden van de Provinciale Staten, als vertegenwoordiging van deze 1,2 miljoen mensen in het achterland, de dijk beschermen zoals de dijk u beschermt."

Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt mevrouw Hoekman voor haar inspraak en vraagt welke concrete actie zij van GS heeft gezien en wat zij daarin nog mist.

Mevrouw **Hoekman** (Dorpsraad Uitdam) antwoordt dat de ervaringen met zowel PS als de gedeputeerde goed zijn. Het is heel belangrijk dat je als bewoner gezien en gehoord wordt als het niet goed gaat.
Gedeputeerde Loggen heeft de bewoners meerdere keren te woord gestaan en heeft hun ook toegelicht wat zijn mogelijkheden zijn. Helaas ziet gedeputeerde Loggen minder mogelijkheden dan de bewoners zien en hopen te zien. De bewoners hopen nog steeds dat hij toch meer kan bereiken dan tot op heden is gebeurd. Het is dankzij de gedeputeerde Loggen dat de expertmeetings überhaupt van de grond zijn gekomen. Het is echter spijtig dat het HHNK heeft besloten hem niet langer als onafhankelijk voorzitter bij de expertmeetings te betrekken. De bewoners denken dat er in dat geval een andere uitkomst was gekomen.

De heer **Cardol** (GL) bedankt mevrouw Hoekman voor haar uitleg. Hij heeft nog twee vragen. Mevrouw Hoekman gaf aan dat steeds opnieuw wordt bewezen dat de kleiwig wel degelijk haalbaar is. Heeft zij nog steeds de hoop dat het HHNK ervan overtuigd kan worden dat die kleiwig een optie is en dat daar opnieuw naar gekeken kan worden?
Mevrouw Hoekman eindigde haar inspraak met het idee om een onafhankelijk onderzoek te laten instellen naar het hele proces. Dit lijkt de heer Cardol een interessante gedachte, aangezien het voor ontzettend lastig is om uit de enorme brei aan stukken en verhalen, waarin de bewoners ontzettend veel tijd hebben gestoken, de kern te halen. Wat zouden de bewoners met een dergelijk onderzoek willen bereiken? Kan dat nog helpen bij hun wensen voor de dijk in Uitdam of is het eigenlijk alleen maar bedoeld om het HHNK en wellicht ook de provincie te leren om anders met dit soort processen om te gaan?

Mevrouw **Hoekman** (Dorpsraad Uitdam) antwoordt dat de bewoners inderdaad nog het geloof hebben dat een kleiwig met gras mogelijk is. Zij kunnen zich namelijk niet voorstellen dat er anno 2021 een dijk van 15,4 meter beton en steen voor een dorp wordt neergelegd terwijl er een groen en milieuvriendelijk alternatief is, met behoud van natuur. Als dat er niet zou zijn, dan zouden de bewoners nu niet inspreken. Ook zij willen immers een veilige dijk. Er is een alternatief, maar dat wordt niet onderzocht. Daarom blijven de bewoners vertrouwen hebben in de overheid.
De tweede vraag betrof het onafhankelijk onderzoek. De bewoners hopen dat het onderzoek zal aangeven dat er andere oplossing mogelijk is en dat de participatie niet goed is uitgevoerd. De realiteit is dat het onderzoek langer zal duren dan dat er met elkaar gewacht kan worden op het project van de Markermeerdijken. Mevrouw Hoekman meent dus dat he het onderzoek nodig is voor lering van het HHNK en de provincie, maar ook van andere overheidsorganen die hierbij betrokken zijn. Daarnaast hoopt mevrouw Hoekman ook dat het Algemeen Bestuur van het HHNK, vooruitlopend op zo'n onderzoek en met het feitenrelaas van de bewoners in de hand, inziet dat een onderzoek naar de kleibekleding echt wenselijk is.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) bedankt de voorzitter voor haar coulance om mevrouw Hoekman te laten uitspreken. Zij stelt dat bijzonder op prijs.
Mevrouw Jellema refereert aan de door ENW goedgekeurde bewezen techniek. Is deze nu al dusdanig ver doorontwikkeld dat het de wereld in kan? Heeft mevrouw Hoekman daar informatie?

Mevrouw **Hoekman** (Dorpsraad Uitdam) antwoordt dat zij geen expert is. Daarmee wordt de vraag aan een leek gesteld. De bewoners hebben echter nauw contact met de experts van Deltares en

Rijkswaterstaat, die bekend zijn met de kleibekleding. Zij hebben mevrouw Hoekman letterlijk aangegeven dat de proef met de kleibekleding op de Waddenzeedijk wordt omgezet in een door ENW goedgekeurde bewezen techniek. Dit betekent dat het wereldwijd is voor zeedijken of voor de Waddenzeedijken. Echter, het kan vrij eenvoudig omgezet worden naar een techniek voor de Markermeerdijken. Dit vergt wel samenwerking met het HHNK. Omdat het al zover, kan er ook nu al gerekend te worden. Er hoeft derhalve geen tijdverlies op te treden.

De **voorzitter** bedankt mevrouw Hoekman voor haar inspraak en voor het keurig opgestelde feitenrelaas.

De voorzitter gaat nu over naar de behandeling van de geagendeerde Feitenrelazen Traject dijkversterking Uitdam. Zij geeft als eerste het woord aan mevrouw Jellema (PvdA), die het onderwerp heeft geagendeerd.

Eerste termijn

Mevrouw **Jellema** (PvdA) geeft aan dat de tijd dringt voor de inwoners van Uitdam. Op 14 januari jl. is in de commissievergadering NLG afgesproken dat zodra de drie feitenrelazen zouden zijn ontvangen deze besproken zouden worden. Mevrouw Jellema bedankt de agendacommissie voor het feit dat het gelukt is om deze nu te agenderen.

Er dreigt een droevig einde te komen aan het verhaal "*Er was eens een mooie groene biodiverse cultuur-historische dijk langs een mooi dijkdorp, Uitdam …*" In 2012 was er al een motie in de Raad van Waterland, die zijn college opdroeg om de dijk zo veel mogelijk te behouden, terwijl iedereen er natuurlijk wel van overtuigd was dat er moest gewerkt aan een dijkverzwaring of het veilig maken van alle dijken. Iedereen vond het een nobel streven, maar aan de andere kant was er natuurlijk de opdracht aan de uitvoerders van het traject in de trant van "*houd het sober, doelmatig en niet te duur.*" Het is een heel lang traject geweest dat eigenlijk één-op-één gelegd kan worden met de woordvoering van mevrouw Hoekman zelf. Aan de periode tussen 2008 en 2020 wil mevrouw Jellema niet meer al te veel woorden vuil maken. Kwantitatief was het helemaal in orde. Uit het relaas van de inwoners van Uitdam valt echter op te maken dat het kwalitatief gezien een uitdaging was.

Mevrouw Jellema leest in de drie feitenrelazen, en in die van Uitdam het meest uitgebreid, dat de Alliantie, in het bijzonder het HHNK, zaken besprak en besloot, maar vervolgens zienswijzen of berekeningen weer herzag en terugkwam op de besluiten. Zo ging dat maar door. Het was een lange weg van naar elkaar toekomen, maar net zo hard ook een van van elkaar afdrijven. Dat is heel erg treurig.

Een belangrijk ijkmoment was de vorige deltacommissaris, die heldere afspraken voor iedereen formuleerde: "een zo groen mogelijke biodiverse dijk met respect voor de cultuurhistorie." Er is echter altijd gesproken over een grasdijk, een biodiverse dijk of een bloemrijke dijk. Mevrouw Jellema weet niet wat in de beleving van de mensen bij het HHNK, de heer Veenman in het bijzonder, de kleur van gras is, maar vanzelfsprekend is dat groen. In 2018 komt er ook nog eens motie die de Alliantie oproept om beter werk te maken van de participatie. Het schiet dan vervolgens niet echt op tot het voorjaar van 2020, als deze Staten er meer bij betrokken worden.

Dan gaat het traject gewoon maar door, maar de wijze waarop is voor dat kleine Gallische dorpje achter de Uitdammerdijk nog steeds de vraag. Mevrouw Hoekman heeft dat ook nog eens aangegeven.

De Raad van State zegt dat de plannen allemaal mogen doorgaan. Hierdoor lijkt een soort paradigmaverschuiving te komen, wat de Alliantie als een soort vrijbrief opvat om haar geheel eigen marsroute te blijven lopen. De Alliantie lijkt eigenlijk toe te sturen op slechts die ene uitkomst, een dijk in Basalton, die door de inwoners van Uitdam "een betonnen landingsbaan wordt genoemd. De rest van de historie is bekend. Er zouden expertmeetings komen, maar de provincie is na de eerste meeting al buitenspel gezet. Op 7 december jl. wordt vervolgens een standpuntenbepaling van het HHNK ontvangen. Daarin komt uit de hoge hoed een konijn dat er eigenlijk al in zet, namelijk de manier waarop de Alliantie dat in het vat wilde gieten. Er is nog een tussenweg, een soort pilot over vergroening tussen het Basalton. Mevrouw Jellema heeft deskundigen gecontacteerd over de mossen en korstmossen. Deze zullen niet terugkeren op het basalton. Mevrouw Jellema maakt zich daar erg veel zorgen over en verneemt ook graag de mening van de andere partijen hierover. Overigens hebben deskundigen al in een veel eerder stadium van het hele traject aangegeven aan de provincie en aan de Alliantie dat bij de aanleg van basalton niet eenzelfde vegetatie terugkomt als nu het geval is. Onderhavig overleg is gericht op joint fact finding. Mevrouw Jellema is derhalve erg benieuwd naar de inbreng van de andere fracties.

Mevrouw **Dekker** (CDA) geeft aan dat haar fractie evenals haar CDA-collega's van het HHNK veel waarde hecht aan het verhaal van twee kanten. Het is ontzettend goed dat de feitenrelazen druppelsgewijs hier nu liggen. Mevrouw Dekker bedankt de bewoners en mevrouw Hoekman voor het passievolle relaas, dat in korte tijd is opgesteld zonder de hulp van heel ambtenarenapparaat. In het feitenrelaas van het HHNK ontbreken volgens het CDA notulen of schriftelijke verslaglegging van de expertmeetings van november 2020 en van de bijeenkomst met de bewoners op 7 januari 2021. Worden die alsnog beschikbaar gesteld? Gaat gedeputeerde Loggen alle feitenrelazen ten opzichte van elkaar vergelijken om bepaalde conclusies te kunnen trekken en of hij dat resultaat met de commissie wil gaan delen. Welke lering kan er eigenlijk getrokken worden?
Het CDA meent dat dat de communicatie wederom moet verbeteren. Het is ontzettend jammer dat de partijen weer verder uit elkaar zijn komen te staan. Portefeuillehouder Veenman van het HHNK gaf woensdag 10 maart jl. in zijn waterschapscommissie aan dat hij opnieuw volledig in gesprek wil blijven, net als de bewoners, en waar mogelijk ondersteuning wil bieden. Hoe krijgt dit dan de juiste navolging in het proces van de pilot vergroening?
Statenlid **Kostic** (PvdD) wijst op een trieste trend van overheden die burgers dwingen om kostbare tijd en geld in te zetten om de groene omgeving te beschermen, in plaats van dat die overheden dat zélf doen. De Partij voor de Dieren vraagt daarom om een krachtiger optreden van GS. Wat hebben zij van PS nodig om meer actie te kunnen ondernemen teneinde die ecologische dijk voor de burgers mogelijk te maken?

De heer **Cardol** (GL) bedankt mevrouw Jellema (PvdA) voor het agenderen van dit onderwerp en voor het nog weer eens kort reconstrueren van de hoofdlijnen van het proces. Hij wijst nog maar weer eens op "*dat kleine dorpje van onverzettelijke Uitdammers dat moedig weerstand bood…*" De heer Cardol is twee jaar geleden een keer op het hoofdkantoor van het HHNK geweest voor een inspirerend congres over participatie. Er was toen onder meer een spreker uit Antwerpen die een prachtig verhaal vertelde over hoe hij vorm gaf aan co-creatie met bewoners. Het blijft een tot nu

toe onbegrijpelijk raadsel dat een zo respectabele instelling als het Hoogheemraadschap, dat dit soort congressen organiseert, zo onverstandig omgaat met de gerechtvaardigde belangen van bewoners en bezoekers van Uitdam. De heer Cardol kan het niet anders verklaren dan dit uit stijfkoppigheid geschiedt.

GroenLinks heeft de feitenrelazen gelezen en bedankt nogmaals aan vooral de mensen uit Uitdam die daar ontzettend veel tijd in hebben gestoken, zonder enige ondersteuning die de provincie en het Hoogheemraadschap wel hebben. Voor een eenvoudig Statenlid vraagt dit wel een soort exegese die zijn bevattingsvermogen regelmatig te boven gaat. De slotconclusie blijft: hoe kan de verantwoordelijk bestuurder van het HHNK het proces zo laten ontsporen dat er uiteindelijk alleen meer verliezer zijn? De heer Cardol moet eerlijk bekennen dat hij inmiddels de moed nagenoeg verloren heeft dat het Dagelijks Bestuur van het HHNK nog op andere gedachten kan worden gebracht. Hij heeft nog een klein sprankje hoop gevestigd op het Algemeen Bestuur van het HHNK. Onlangs hoorde de heer Cardol weer dat volgens Deltares een kleiwig/-bekleding wel degelijk kan, bijvoorbeeld met een smalle betonnen rand en de rest van klei en welke vorm dan ook. Het is dus echt wel mogelijk.

Wat betreft de participatie kan de heer Cardol alleen maar hopen dat het HHNK leert van dit debacle en beseft dat participatie niet een kwestie is van beleefd luisteren en vervolgens toch doen wat je zelf wilt. Wil de overheid het vertrouwen van de burgers behouden, dan moet zij tot gezamenlijke oplossingen komen. Dat betekent echt niet altijd dat iedereen gelijk krijgt. Er zullen altijd oplossingen blijven die voor sommige belanghebbenden niet optimaal zijn. Probeer er wel samen uit te komen. De heer Cardol hoopt van harte dat de gedeputeerde zijn collega-bestuurders bij het HHNK daarop wil blijven wijzen.

De heer Cardol heeft de gedeputeerde de afgelopen tijd diverse keren horen zeggen dat hij bereid is om binnen de mogelijkheden van de provincie alsnog te kijken naar een zo groen mogelijke oplossingen. Mevrouw Jellema (PvdA) vroeg hoe de fracties denken over de kans van mos op basalton. De heer Cardol heeft er eerlijk gezegd geen flauw idee van. Als zij dat bij deskundigen heeft nagetrokken, dan zal het blijkbaar heer erg moeilijk zijn. Laten we er nog even van uitgaan dat er los van de kleiwig misschien toch nog andere oplossingen zijn. Dat zal ongetwijfeld inzet, ook van middelen, vragen. De heer Cardol hoopt echt dat de gedeputeerde wil aangeven dat hij bereid is om daaraan te werken en ook om te kijken naar middelen om dat mogelijk te maken.

Deze kwestie laat opnieuw zien waarom GroenLinks er steeds voor pleit om in gebiedsgerichte aanpak kraakheldere doelen en randvoorwaarden vooraf te bepalen. Je moet helder zijn over de mogelijkheden in dit soort processen en het niet laten afhangen van het verloop van het proces. Dan ontstaan namelijk dit soort situaties waarin uiteindelijk allerlei verschillende lezingen over eenzelfde proces kunnen ontstaan. De heer Cardol geloven dat de bewoners hun uiterste best hebben gedaan om het hele proces goed te laten verlopen. Zij hebben daar ongelooflijk veel tijd en deskundigheid in gestoken. De heer Cardol vindt het een schande dat het Hoogheemraadschap niet in staat is gebleken om dit proces samen met de bewoners tot een goed einde te brengen.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) spreekt haar dank uit aan de bewoners die de tijd hebben genomen om zo'n uitgebreid relaas te schrijven zonder ondersteuning. Zij bedankt ook de Partij voor de Arbeid voor het agenderen. Het is een trieste constatering dat partijen zo ver uit elkaar zijn geraakt en dat

ook bewoners vertrouwen verliezen in de overheid. D66 vindt dat echt een kwalijke zaak. Wat kan de provincie nog doen om het Hoogheemraadschap op een andere gedachte te brengen of om in ieder geval te zorgen dat de dialoog op een goede manier wordt opgepakt.

Welke conclusie trekken GS uit deze feitenrelazen?
Leiden deze ook tot veranderingen? Wat kan nog worden gedaan om de zaken op een andere manier op te pakken?
Welke lessen gaat de provincie hiervan leren? Het is een triest voorbeeld en voorkomen moet worden dat het in de toekomst op deze manier aangepakt blijft worden.

De heer **Mokveld** (VVD) bedankt mevrouw Hoekman voor de inspraak en voor het feitenrelaas. Het betreft een heel lang voortslepend dossier. Het is buitengewoon vervelend om te constateren dat er een heel lange discussie over is, ook getuige dit feitenrelaas, en dat er blijkbaar nog steeds geen oplossing rond is die echt volledig voldoet aan de wensen van de bewoners.
Aan de andere kant moet geconstateerd worden dat de dijkverzwaring echt noodzakelijk is. Na veertien jaar moet er ook echt wat gebeuren, want de dijk had natuurlijk al versterkt moeten zijn. Los van de feitenrelazen roept dat de vraag op hoe realistisch het is om, ook gegeven het heel lange traject dat al geweest, nu grote wijzigingen te gaan aanbrengen? Het gaat immers over een groot stuk dijkversterking. In totaal is er ruim 10 miljoen euro extra in geïnvesteerd. En er is natuurlijk al een heleboel inzet geleverd om naar oplossingen te zoeken die zo veel mogelijk aansluiten bij de wensen van de bewoners. Die wens voor vergroening van de dijk begrijpt de heer Mokveld heel goed. Hoever kun je daarin gaan? Er zitten uiteraard ook grenzen aan. Voorkomen moet worden dat er weer allerlei experts tegenover elkaar worden gezet. De VVD vindt dat er nooit grote risico's met veiligheid mogen worden genomen. Die veiligheid voor de 1,2 miljoen inwoners achter de dijk moet uiteindelijk prevaleren. Dat neemt niet weg dat de VVD meent dat er serieus invulling moet worden gegeven aan de vergroeningsmogelijkheden van de dijk. Er loopt nu een pilot met vergroening tussen de stenen. Hier kan wellicht discussie over zijn, maar volgens de heer Mokveld biedt dat goede mogelijkheden om de dijk te vergroenen. Op termijn biedt dat ook mooie kansen op het ontstaan van een mooie groene dijk.

> Mevrouw **Jellema** (PvdA) is het volledig met de heer Mokveld (VVD) eens dat deskundigen niet tegen elkaar moeten worden uitgespeeld. Daar was nu juist de expertmeeting voor bedoeld. Dit had een transparant traject moeten worden, maar dat is helaas niet gebeurd. Ten aanzien van het vergroenen van basalton, Er zal misschien wat vegetatie staan, maar er is al in een heel prematuur stadium van het traject aangegeven dat het door kalkuitspoeling niets zal worden met de mossen en korstmossen.

De heer **Mokveld** (VVD) kan dat natuurlijk heel moeilijk te beoordelen. Hij woont zelf op IJburg, waar hij het overigens wel ziet gebeuren. Hij is geen expert, maar heeft wel de hoop dat het een goede oplossing kan bieden.

Alle goede inzet en effort daarin ten spijt, blijft het natuurlijk betreurenswaardig dat bewoners over dit hele traject ontevreden zijn en zich onvoldoende gehoord voelen. Uit het feit dat dit participatietraject blijkbaar niet goed verlopen is of als voldoende wordt ervaren, moet zeker lering uit worden getrokken. Anderzijds moet de provincie nu ook wel door. Daartoe is het Hoogheemraadschap in the lead. De provincie kan volgens de VVD helaas niet veel meer

betekenen. Er moet hierin ook gekoerst op de expertise, ook van het Hoogheemraadschap. Wat kan wel en niet? De VVD staat uiteraard open voor haalbare alternatieven, zoals de oplossing met de uitvoering van de pilot die nu loopt met de ???dijk. De VVD is van mening dat het in ieder geval een goed perspectief biedt en een acceptabele oplossing betreft. Zij hoopt uiteindelijk op een voor de bewoners passend oplossing.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) bedankt mevrouw Hoekman voor haar inspraak. De PVV begrijpt goed dat de bewoners een zo groen mogelijke dijk willen. Zij heeft ook heel veel respect voor hun betrokkenheid bij het project. Het HHNK geeft in zijn toelichting aan dat een kleiwig met een grasbedekking, de variant die de bewoners graag willen, enorm risicovol zou zijn. Bij langdurige zware stormen zou het risico ontstaan dat een deel van de grasmat met ??? en klei wegslaat. Als de kleiweg weg erodeert tot aan de zandkern van de dijk ontstaat natuurlijk een probleem. Risico is het product van kans en gevolg. Is de kans klein dat het misgaat, maar zijn de gevolgen groot, is er toch een groot risico. De primaire functie van een dijk is veiligheid. Het lijkt erop dat experts elkaar een beetje tegenspreken. Dat is natuurlijk lastig. Het Hoogheemraadschap voor geen risico nemen en hun best doen om de dijk een zo groen mogelijke uitstraling te geven. De PVV heeft er geen zicht op wat het in de praktijk oplevert. De verwachtingen daarover zijn niet zo groot.

De PVV kan zich aanvullen bij de zinvolle opmerkingen van mevrouw Dekker (CDA) die zij maakte ten over communicatie en informatie. Zij is nieuwsgierig naar de antwoorden daarop.
Verder is het een heel lastig is. De PVV heeft duidelijk de indruk dat er in de manier waarop het proces is gelopen nogal wat ruimte op positieve verandering zit. Zij betreurt dit.

Mevrouw **De Groot** (SP) kan zich herinneren dat zij in de vorige Statenperiode bij de bewoners van Uitdam op bezoek is geweest. De bewoners hebben zo veel moeite gedaan om de dijk groen te houden. Het is ook voor de SP belangrijk dat de dijk groen blijft. De provincie zet zich in a. voor het behoud van het landschap en b. voor het luisteren naar de bewoners. Mevrouw De Groot neemt aan dat het Hoogheemraadschap dat ook wil. Waarom lukt het niet om dit met behoud van veiligheid te realiseren.

De **voorzitter** geeft het woord aan gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):
Gedeputeerde Loggen heeft reeds aan mevrouw Hoekman laten weten dat hij buitengewoon veel erkenning en waardering heeft voor de niet aflatende inzet die zij en haar medestrijders die namens het dorp heel veel inspanningen hebben betracht om te laten zien hoeveel liefde voor een plek, een dorp, waard is. Het is dan ook jammer om te zien dat de resultaten daarvan eigenlijk niet naar wens kunnen worden ingevuld.

Gedeputeerde denkt dat de feitenrelazen voor zich spreken. Hij constateert dat eigenlijk het feitenrelaas van de provincie, dat zij destijds zo spoedig mogelijk aan PS hebben doen opleveren, zich eigenlijk op hoofdlijnen baseert van wat er gebeurd is. Het feitenrelaas van het HHNK kent een veel technischere invalshoek. En de bewoners hebben echt een heel uitgebreide en op onderdelen ook technisch en ook emotioneel relaas. Dit weerspiegelt ook met hoeveel passie men hieraan werkt.

De commissieleden vroegen naar de conclusie die GS uit deze feitenrelazen trekken. Zij zullen begrijpen dat deze nog niet in GS konden worden besproken. Gedeputeerde Loggen kan er het volgende over zeggen. Het bijzondere is dat het loket waar op dit moment aan geklopt wordt niet het loket is dat hierin kan handelen, te weten de Verenigde Vergadering van het Hollands Noorderkwartier.
Als de commissieleden aan gedeputeerde zouden vragen wat de afdronk is van wat hij heeft meegemaakt, ook naar aanleiding van de feitenrelazen, dan is hem het volgende punt helder. Op het moment dat er meerdere overheden betrokken zijn bij een project dat een impact heeft op de directe leefomgeving en die de kwaliteit raakt, dan moeten er aan de voorkant met elkaar heel heldere afspraken over worden gemaakt en kaders wordt vastgesteld. Anders ontstaan er discussies zoals deze aan de achterkant, terwijl de provincie daar niet of nauwelijks interventiemogelijkheid voor heeft. Als hierover aan de voorkant afspraken worden gemaakt, dan kan men zich aan zo'n proces houden.

Gedeputeerde heeft afgelopen week nog gesproken met het HHNK, dat nog steeds bereid is om te bewegen op het moment dat er en goed alternatief wordt geboden om daarnaar te kijken. Gedeputeerde heeft daarop aangevuld dat hij vanuit zijn provinciale rol waar mogelijk daarin natuurlijk ook wil ondersteunen. De provincie is echter niet in de lead. Gedeputeerde wil het voor één keer opnemen voor het Hoogheemraadschap. Het Hoogheemraadschap heeft sinds 2008 gewerkt aan een plan dat telkens is aangepast. Er zijn wel een aantal aanvullende onderzoeken geweest die nieuwe inzichten hebben gegeven voor de dijken. Gedeputeerde verwijst in dat kader naar het rapport "Dijken op veen" waaruit bleek wat bewoners eigenlijk allang wisten, namelijk dat veendijken feitelijk zelfs sterker zijn dan op de tekentafel bedacht was. Dat zijn de positieve kanten. Het Hoogheemraadschap zit ook gevangen binnen het kader van de beperkingen van het hoogwaterbeschermingsprogramma, omdat dat eigenlijk de financier is voor deze dijkversterking. Daar zit een heel duidelijke opdracht in, namelijk dat het sober en doelmatig moet gebeuren. Gedeputeerde hoopt ook dat het rapport van de Deltacommissaris, dat hij in de vorige Statenperiode heeft afgescheiden en waar in de discussie vaak een plek heeft, dat ook dat door het Rijk wordt opgepakt. Hij hoopt dat het niet alleen sober en doelmatig moet, maar dat ook mensen daar leven en dat je een behoorlijke interventie doet in hun leefomgeving en dat je ook wel iets meer mag doen wat passend is bij zo'n omgeving dan alleen sober en doelmatig. Dat schrijft de Deltacommissaris heel mooi ook in zijn rapport. Dat is ook de reden geweest waarom de minister destijds ook de knip heeft getrokken om 10 miljoen euro extra te investeren in vernageling van de dijk en niet in hetgeen wat nu gewenst of beoogd wordt. Daarvoor staan GS aan de lat.

Gedeputeerde is pessimistisch gestemd en ziet momenteel per saldo geen interventiemogelijkheden meer vanuit de provincie. Er zijn tot in den treure gesprekken met het Hoogheemraadschap gevoerd. Gedeputeerde constateert geen categoriserende onwil, maar het Hoogheemraadschap zit gevangen binnen een kader dat ook weer van hogerhand wordt meegegeven. Op het moment dat er meerdere overheden elkaar tegenkomen in een gezamenlijk project, is het heel belangrijk dat er aan de voorkant afspraken worden gemaakt zodat men elkaar in het proces kan blijven aanspreken.
De afdronk die gedeputeerde trekt uit het feitenrelaas -- het staat elk Statenlid vrij om daar ook zelf een oordeel aan te verbinden.

Is er gelet op de planning nog een allerlaatste poging mogelijk? Het Hoogheemraadschap meldde al dat het zand onder de waterbeschoeiing wordt aangebracht en dat er al een werkweg buitendijks wordt aangelegd. De gedeputeerde concludeert dan de facto dat het werk al in uitvoering is. Hij zou heel graag de energie en mogelijkheden die de provincie nu nog heeft, gebruiken om te bekijken hoe op basis van de pilot die wordt uitgevoerd, bekijken dat de provincie naar zo'n groen mogelijke dijk gaat. Dit betekent dat een kleiwig of een overlaging volgens gedeputeerde momenteel niet aan de orde is. GS kunnen dit ten eerste eisen. Het Hoogheemraadschap vindt het nog geen bewezen techniek en er is dan ook vertraging bij de vertaling. Gedeputeerde kan zich daar wel wat bij voorstellen. Een Waddendijk (zeedijk) is wat anders dan een dijk zoals aan het Markermeer, omdat van daaruit bij de Waddeneilanden en aan de zeekust het nogal gaat over eb en vloed en stromingen. In het Markermeer gaat het vooral over langdurige hoogwaterstanden.

Hoewel gedeputeerde geen deskundige is, krijgt hij wel steeds meer verstand van de techniek. Hij mag wat dat betreft echter nog bij lange na niet in de schaduw van de bewoners staan. Gedeputeerde concludeert wel dat het, zoals het hem is uitgelegd, appels met peren vergelijken betreft. Hij vindt het heel moeilijk om dan te zeggen: "Het is zo", vooral ook omdat de experts er een niet eensluidend geluid over laten horen.

Gedeputeerde merkt op dat het niet het participatieproces van de provincie is geweest. Hij constateert ook dat het Hoogheemraadschap op andere delen een buitengewoon goed participatietraject heeft gevolgd, bijvoorbeeld bij Durgerdam. In dezen is sprake van een samenkomst van een aantal zaken die uiteindelijk tot onderhavig resultaat hebben geleid. Hoe dat gekomen is, staat weergegeven in de feitenrelazen.

Gedeputeerde meent dat het wellicht verstandig is om de Statenleden in een technische briefing mee te nemen in de Pilot ecologische berm, zodat ook op inhoud met elkaar kan worden gedeeld wat er over en weer van elkaar verwacht mag worden en welke mogelijkheden dáár nog resteren.

De **voorzitter** bedankt de gedeputeerde voor zijn beantwoording en constateert dat er behoefte is aan een tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is het met mevrouw Hoekman eens dat gedeputeerde Loggen een waardevolle inzet heeft gepleegd op dit dossier. Zij bedankt hem daarvoor.
Mevrouw Jellema wil graag nog even terugkomen op wat het HHNK in zijn relaas heeft opgenomen. De kleiwig de monumentenvergunning. De kleiwig zou niet in de "monumentenvergunning", zoals deze is verleend door de provincie, passen. Dit betreft wellicht een technische vraag, die later eventueel ook schriftelijk beantwoord mag worden.

Is er een mogelijkheid dat het definitieve ontwerp zoals het nu bij de provincie ligt nog aangehouden wordt? Mevrouw Jellema heeft de woorden van de gedeputeerde in eerste termijn heel goed beluisterd. Hij zegt dat de uitvoering is gestart. Anderzijds schrijft het HHNK in zijn eigen relaas dat het openstaat voor nieuwe ideeën. Er is reeds een prachtig idee op de scheidslijn van bewezen techniek en wellicht nog op tijd om eraan te gaan rekenen in de tijd die nog rest, te weten de kleiwig.

Daarnaast heeft mevrouw Jellema nog een voorstel richting de andere commissieleden. Zou het iets zijn om eens samen met het Algemeen Bestuur van het HHNK nog eens gezamenlijk om de tafel te gaan zitten met (een afvaardiging van) deze commissie om bijvoorbeeld te kijken wat experts eraan kunnen bijsturen?

Tot slot had mevrouw Jellema nog een impertinente vraag, namelijk of het definitieve ontwerp misschien nog kan worden aangehouden of dat nog enige vorm van interbestuurlijk toezicht kan worden betracht.

Statenlid **Kostic** (PvdD) sluit zich volledig aan bij mevrouw Jellema (PvdA). Wellicht is het ook een idee om als PS een motie in te dienen voor een ecologische dijk, zodat er in ieder geval een sterk signaal richting de andere overheden klinkt.

De heer **Cardol** (GL) heeft nog drie korte opmerkingen. De gedeputeerde zei halverwege zijn verhaal dat hij voor de provincie geen interventiemogelijkheden meer ziet. Dit is een terugkerend thema. In een aantal vorige sessies deed zich hetzelfde probleem ook al voor. De heer Cardol is blij dat gedeputeerde in de tussentijd toch nog wat pogingen heeft gedaan om in ieder geval in gesprek te blijven met het HHNK enzovoorts. Hij is zijns inziens correct dat er geen formele interventiemogelijkheid meer is. Het blijft echter heel belangrijk dat de gedeputeerde zijn invloed blijft aanwenden om het HHNK duidelijk te maken dat:

A. het een bedroevend project is dat beter zal moeten, en
B. gezocht moet worden naar de beste optie om toch naar vergroening van de dijk toe te werken, waartoe alle inzet van het Hoogheemraadschap is vereist.

Gedeputeerde opperde het idee om nog eens met experts om tafel te gaan zitten om in ieder geval nog eens naar de vergroeningsmogelijkheden te kijken. Het lijkt de heer Cardol heel zinvol om dit idee op te pakken en het misschien wel te koppelen aan het idee van mevrouw Jellema om in gesprek te gaan met het Algemeen Bestuur van het HHNK. Laten we dan in ieder geval een sessie beleggen met bestuursleden van het HHNK, een aantal leden van de commissie NLG en deskundigen over wat er echt gedaan kan worden om binnen de huidige parameters te komen tot een zo'n groen mogelijke dijk. Laten we dat nog eens goed met elkaar uitspitten en hopelijk dan ook samen tot een oplossing en de financiering daarvan te komen.
Mevrouw **Dekker** (CDA) bedankt gedeputeerde voor de beantwoording. Ook haar fractie waardeert de inzet van gedeputeerde Loggen op deze pilot. Het feitenrelaas van de bewoners komt nog aan bod in de commissie van het Hoogheemraadschap. Mevrouw Dekker gaat daar toch graag eerst even over in conclaaf met haar CDA-collega's in het HHNK.
De heer **Mokveld** (VVD) bedankt gedeputeerde voor diens toelichting. Hij meent wel dat in de zoektocht naar alternatieven ervoor gewaakt moet worden dat er valse verwachting richting de bewoners worden gewekt. Als er feitelijk heel weinig ruimte voor is, dan moet men daar gewoon helder over zijn. Anders wordt het verkeerde beeld geschept. De VVD staat weliswaar open voor alternatieven, maar de heer Mokveld acht het goed om te bekijken of er alternatieven mogelijk zijn ten aanzien van het ontwerp of dat vooral gekeken moet worden naar alternatieven op het bestaande ontwerp. De heer Mokveld vermoedt dat het vooral de laatste optie betreft (alternatieven op het bestaande onderwerp). De provincie moet daar dan ook duidelijk over zijn.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is bijna geroerd door de bezorgdheid over het scheppen van valse verwachtingen richting de inwoners van Uitdam, maar meent dat dat stadium reeds voorbij is, gelet op de afgelopen dertien tot veertien jaar en het feit dat de provincie er ook al ruim een jaar mee bezig is. Mevrouw Jellema vindt de bezorgdheid van de heer Mokveld derhalve een beetje misplaatst.

Het lijkt de heer **Mokveld** (VVD) niet goed om nu de indruk te wekken dat er van alles mogelijk is, terwijl dat feitelijk niet meer kan. De VVD staat open voor een gesprek, maar de vraag is met name of het nu vooral gezocht moet worden in alternatieven of in oplossingen op het bestaand ontwerp.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) wijst erop dat de alternatieven door de heer Veenman van het HHNK zelf worden aangedragen. Waarom zou de heer Mokveld die bal niet willen inschieten en die alternatieven willen wegmasseren?

De heer **Mokveld** (VVD) geeft aan niets te willen wegmasseren. Zijn vraag in tweede termijn is juist of die alternatieven gezocht moet worden in het ontwerp of dat er gesproken moet worden over alternatieven op het bestaande ontwerp. Het moet zijns inziens helder zijn waar nog een mogelijkheid en ruimte ligt.

Mevrouw **De Groot** (SP) sluit zich aan bij mevrouw Jellema (PvdA) en bij Statenlid Kostic (PvdD). Er moet haars inziens gewoon een groene dijk komen.

De **voorzitter** concludeert dat mevrouw De Groot (SP) zich aansluit bij het voorstel voor een gesprek met het HHNK en eventueel ook bij een motie.

De heer **Klein** (CU) wil mevrouw Hoekman bedanken voor haar niet aflatende inzet. Voorts wil de heer Klein gedeputeerde Loggen bedanken, aangezien hij de indruk heeft dat die het zich heel erg aantrekt en naarstig probeert om de ruimte om te zoeken. De heer Klein herkent vanuit het feitenrelaas ook de conclusie dat de ruimte om te manoeuvreren. Binnen de kaders de door het Hoogheemraadschap worden gehanteerd, lijkt er weinig ruimte te zijn om het ontwerp aan te passen richting een kleiwig. De heer Klein vindt dit heel sneu. Toevalligerwijs stond er zaterdag 13 mei een artikel in Trouw over de wijze waarop onderzoek wordt gedaan naar de stevigheid van de dijken in de Zeeuwse Hedwigepolder. Daarin stond geschreven dat dijken vaak veel sterker lijken dan tot nu toe werd gedacht. De ChristenUnie ondersteunt daarom binnen de beperkte speelruimte die er is het voorstel van mevrouw Jellema (PvdA) om in overleg met het Hoogheemraadschap te bekijken welke ruimte er nog is, met als doel om een zo groen mogelijke dijk te realiseren.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng. Circa vier tot vijf partijen geven aan het een goed idee te vinden om met het Hoogheemraadschap in gesprek te gaan. De voorzitter geeft eerst nog het woord aan gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording in tweede termijn.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):
Gedeputeerde **Loggen** merkt op dat het aan PS zelf is om te bepalen of zij in overleg willen treden met de Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap. De vraag is echter of dat in deze fase nog een heel reële optie is die tot verandering kan leiden. Gedeputeerde Loggen meent dat mevrouw Jellema (PvdA) zijn woorden op een andere manier uitlegt dan dat ze bedoeld zijn. Hij denkt namelijk niet dat er nog gesproken kan worden over aanpassingen van het ontwerp. Hij is er

heel pessimistisch over dat die ruimte er nog is. Dat is ook zeer goed herkenbaar in het feitenrelaas van het Hoogheemraadschap.

Gedeputeerde Loggen heeft aangeboden om op basis van de pilot een technische briefing te verzorgen voor de Staten waarin op basis van de pilot met elkaar besproken kan worden wat er mogelijk is en wat men mag verwachten. Wellicht worden PS dan ook op vlieghoogte gebracht over de ontwikkelingen binnen zo'n pilot. Die briefing zal later dit jaar moeten gaan plaatsvinden. Praten over een groene dijk op basis van een overlaging of een kleiwig acht gedeputeerde echter kansloos. Het werk is in uitvoering. Gedeputeerde verwacht niet dat het Hoogheemraadschap nog openstaat voor een gesprek met de provincie om dat te alsnog te realiseren. Uit de mond van de heer Veenman heeft gedeputeerde echter vernomen dat op het moment er een partij is die een goed onderbouwd alternatief kan bieden, niet zijnde een herhaling van zetten maar met volstrekt nieuwe inzichten, dan is het Hoogheemraadschap bereid het gesprek te voeren. Dat ligt echter niet binnen de invloedssfeer van de provincie, maar is echt aan de beoordeling van het Hoogheemraadschap.

Een motie die zou oproepen tot een zo groen mogelijke dijk wordt binnen het verkeerde democratisch gremium gelanceerd. Die hoort dan binnen het Hoogheemraadschap te worden ingediend. Als deze motie in PS wordt ingediend, betreft het een symbolisch gebaar waar de provincie niets mee kan, tenzij PS bereid zijn om het werk stil te leggen en de daarmee gemoeide kosten alsmede de kosten voor een nieuw ontwerp te dragen, alsmede het vergoeden van alle schade die eruit voortvloeit. Op dat moment heeft gedeputeerde een blanco cheque, maar volgens hem is dat niet de manier waarop men in Noord-Holland met elkaar politiek wil bedrijven.
De heer Mokveld (VVD) zei terecht dat de provincie in deze fase geen nieuwe verwachtingen moet verwachten die zij niet kan waarmaken. Zij meet zich dan een jas aan die niet past.

Nogmaals, als er een initiatief komt dat het Hoogheemraadschap omarmt maar waarbij het ondersteuning behoeft, dan is de gedeputeerde de eerste zegt: wat gaan we doen? De vraag van mevrouw Jellema (PvdA) over monumentenvergunning is typisch zo'n voorbeeld.
Gedeputeerde heeft aan het Hoogheemraadschap gezegd: als u bereid bent om te praten over een ander ontwerp dat zou conflicteren met de uitgangspunten van de monumentenvergunning, dan is gedeputeerde bereid om binnen PS en GS het gesprek te starten om het aan te passen. Alle discussie gehoord hebbende, is gedeputeerde ervan overtuigd dat als hij met een dergelijk verzoek bij het Hoogheemraadschap aankomt, dat zij het bereid is om te luisteren en op basis van inhoud dan wellicht tot een nieuw oordeel te komen als zo'n vergunning moet worden aangepast. Dat is de houding die gedeputeerde telkenmale heeft genomen. In het begin heeft de provincie vergunningsvoorwaarden gesteld. Als er zich situaties voordoen waarin aanpassingen moeten worden gedaan, dan valt daar met de provincie over te praten.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) kent de gedeputeerde ook zo, want zo heeft hij zich ook steeds opgesteld. Het HHNK noemt het echter als voorwaarde en zegt iets in de trant van: "*Het mag niet, want daarmee wordt afgeweken van een monumentenverordening en dat doen we niet*", terwijl de gedeputeerde zegt: "*Nee hoor, als dat zou moeten of gewenst is, dan gaan we ernaar kijken en het op z'n merites beoordelen.*" Er is toch sprake van een aparte verhouding. Mevrouw Jellema neigt veel meer naar de woorden van de gedeputeerde dat nog niks afgeschreven is alvorens het is besproken.

Gedeputeerde **Loggen** meent dat mevrouw Jellema hem goed verwoordt. Het is ook goed om in deze discussie niet over personen te spreken, maar over het Dagelijks Bestuur en over GS. Gedeputeerde heeft aangegeven dat op het moment dat het Hoogheemraadschap zegt: "*Wij zijn bereid om te kijken naar een nieuw ontwerp en op basis daarvan zullen de vergunningsvoorwaarden aangepast moeten worden*", hij bereid is om die discussie binnen GS en PS te starten.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) is het volledig met gedeputeerde eens dat er in dezen gesproken moet worden over gremia in plaats van personen. Het HHNK heeft het de provincie aangeboden als een ambtelijk stuk. Het is misschien toch wel van een en dezelfde persoon vanuit het HHNK en niet van uit het bestuur van het HHNK. Of ziet de gedeputeerde dat anders?

Gedeputeerde **Loggen** heeft het stuk van het Dagelijks Bestuur ontvangen en gaat er derhalve vanuit dat het een bestuurlijk stuk is.
Gedeputeerde wijst nogmaals op het aanbod om met PS een technische briefing te hebben over de pilot vergroening en wat daarin mogelijk is. Deze kan later dit jaar, wanneer ook wat inhoudelijke data bekend zijn, worden ingepland. Dan kan er ook beter geladen naar het vervolg worden gekeken. Hoewel de hoofdopgave, namelijk een ander ontwerp, door de Staten niet bewerkstelligd kan worden, kan wel gekeken worden naar de andere mogelijkheden en naar hetgeen daarvoor nodig is. Dat lijkt gedeputeerde de juist volgorde der dingen.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Loggen voor zijn beantwoording en concludeert dat de commissie zich kan vinden in het voorstel van gedeputeerde.

Mevrouw **Jellema** heeft nog een korte opmerking ter afhechting van het door haar ingeschoten idee om het Algemeen Bestuur van het HHNK op te zoeken. Zij hoorde vanuit verschillende fracties daar een positief geluid op. Mevrouw Jellema zal hierover contact opnemen met de Griffie, waarna de commissie er later meer over zal vernemen.

De **voorzitter** rondt hiermee het agendapunt af.

13. Rondvraag portefeuille dhr. Loggen (Water, WED, CPMR)

Er zijn twee aanmeldingen ontvangen voor de portefeuille van gedeputeerde Loggen (VVD).
De **voorzitter** geeft mevrouw Gonggrijp (D66) gelegenheid om de vragen kort te herhalen.

Rondvraag van D66 over de Kaderrichtlijn Water

Geen van de oppervlaktewaterlichamen in de provincie voldoet volledig aan de ecologische en chemische doelen van de Kaderrichtlijn Water. Dit komt onder andere door grote uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw, zowel actueel als vanuit het verleden.
Kan gedeputeerde aangeven welke stappen gezet worden om wél te gaan voldoen en wat de stand van zaken is van de pilots die in dit verband opgestart zijn? Het jaar 2027 nadert immers snel.

Rondvraag van D66 over Klimaatadaptatie
Klimaatadaptatie is voor het waterdomein een actueel onderwerp en door recente weersextremen en nieuwe klimaatscenario's in belang toegenomen
Is de gedeputeerde het met D66 eens dat anticiperen op de toekomst omschakelen betekent en dat er in de provincie Noord-Holland ruimte is voor bijvoorbeeld meer adaptatiepilots voor zoutwaterteelt?

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):
Gedeputeerde Loggen meent dat mevrouw Gonggrijp twee goede en terechte vragen heeft gesteld. Ten aanzien van de Kaderrichtlijn Water geeft gedeputeerde aan dat in de commissievergadering NLG het Regionaal Waterprogramma 2022-2027 is besproken. Daarmee is ook het de Kaderrichtlijn Water besproken. Op 9 februari jl. is het ontwerp van het programma vastgesteld. In het deelprogramma Oppervlaktewater is uiteengezet welke maatregelen de provincie denkt te gaan nemen om de kwaliteit van het regionale oppervlaktewater te verbeteren. Voor het oppervlaktewater zijn primair de waterschappen verantwoordelijk. GS zullen echter binnen de verantwoordelijkheden de provincie bekijken wat zij kunnen doen. Zij doen dit in overleg met de waterkwaliteitsbeheerders. Een voorbeeld betreft de vistraceerbaarheid die de provincie maakt op provinciale sluizen. Op de C-agenda staat een stuk dat hiermee samenhangt.
Daarnaast is in het coalitieakkoord gesproken over een pilot. GS dachten in eerste instantie één grote pilot uit te voeren, maar in overleg met de waterkwaliteitsbeheerders bleek dat drie pilots beter op z'n plaats waren, aangezien dan verschillende zaken gemeten kunnen worden. Voor het proefproject stikstoflimitering Sloterplas is bij partner AGV een interne projectgroep opgericht waarin verschillende specialisten vertegenwoordigd zijn, onder wie een communicatiespecialist. Voorts is er een project Amstelveense Poel ondergebracht bij Rijnland, gemeenten Amstelveen en Amsterdam, en een project Uitgeester- en Heemskerkerbroek7 bij het HHNK. Gedeputeerde zal PS schriftelijk informeren over de huidige status hiervan.

Wat betreft Klimaatadaptatie slaat mevrouw Gonggrijp (D66) de spijker op z'n kop. Vorig jaar hebben GS de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland vastgesteld. Hierin staan de rol en doelen genoemd die de provincie in deze collegeperiode voor Klimaatadaptatie gaan oppakken en uitvoeren. Het betreft dan wel de volle breedte van Klimaatadaptatie, inclusief hitte, wateroverlast, overstromingen e.d. Het is de bedoeling om daarmee de kwetsbaarheid tegen weersextremen te verkleinen, zowel voor de inwoners als voor de infrastructuur. GS anticiperen daarmee op de toekomst en neemt deze transitie ook mee bij andere opgaven, zoals de verduurzamingsopgave van landbouw en woningbouwopgave. Daarnaast speelt natuurlijk nog het aspect van verzilting mee. Daar is heel veel aandacht voor. In het verleden zijn al de nodige pilots in de Noordkop en op Texel uitgevoerd. Gedeputeerde weet dat Flevoland en ook de drie noordelijke provincies (Groningen, Friesland en Noord-Holland) er heel erg mee bezig zijn. Ook vanuit Waddenfonds is een subsidieaanvraag ontvangen voor een nieuwe pilot over hoe de verzilting van een goed antwoord kan worden voorzien. Gedeputeerde meent dat deze reeds beschikt is dan wel in de pijpleiding zit. Op Texel wordt reeds geteeld op verzilte grond. De lekkerste aardbeien komen van zilte grond. Daarnaast is er samen met het HHNK een digitaal kennispunt geopend waarin die expertises met het HHNK gedeeld kunnen worden. Het is een buitengewoon belangrijk onderwerp, ook naar de toekomst toe. Ook ten aanzien van woningbouw en ruimtelijke ordening wordt bekeken hoe het in dagelijkse ontwerpen goed kan worden ingebouwd.

19. Sluiting

De **voorzitter** dankt alle aanwezigen voor hun aandacht en sluit de vergadering om 17.26 uur.

De eerstvolgende vergadering van de commissie NLG vindt plaats op maandag 19 april a.s. om 9.30 uur. Alsdan zullen wederom de ochtend en de middag worden benut.

Strategische Statenagenda commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid
voor cie. NLG 19 april 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2021									**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	11-01+ 14-01	**08-02+ 11-02**	**15-03**	**19-04**	**07-06**	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**Q1**	**Q2, Q3 en Q4**			
Algemeen														
1e Begrotingswijziging													allen	2021: 08-02 NLG (A-agenda), 08-03 PS
2e Begrotingswijziging													allen	2021: 20-09 NLG, 11-10 PS
Laatste begrotingswijziging													allen	2021: 22-11 NLG, 13-12 PS
Jaarstukken en Kaderbrief													allen	2021: 07-06 NLG (A-agenda), 28-06 PS
Begroting													allen	2021: 25-10 NLG (A-agenda), 08-11 PS
Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu														
Interbestuurlijk toezicht (VTH-taken) en omgevingsdiensten algemeen													Olthof	Voor elke commissie NLG wordt er door het college een voortgangsbrief gestuurd aan Provinciale Staten over de uitvoering van de vergunningsverlenings-, toezichts- en handhavingstaken door de omgevingsdiensten bij majeure risicobedrijven en in het bijzonder Tata Steel en Harsco 8 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Metals. (B-agenda maandelijks) 15-03 Technische briefing over werking VTH-stelsel en taken omgevingsdienst (15-03 VTH taken/Ruimte: C- naar B-verzoek (SP) inz. datacenters Hollands Kroon (zie ag.pnt. 17d), met uitnodiging van cie. RWK)
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG)													Olthof	20-05 Technische briefing over de werkzaamheden van de omgevingsdiensten 07-06 Jaarstukken en resultaatbestemming 2020, Begrotingswijziging 2021, Kadernota en begroting 2022 in cie. NLG (A-agenda), 28-06 PS
Omgevingsdienst IJmond (ODIJ)													Olthof	20-05 Technische briefing over de werkzaamheden van de omgevingsdiensten 07-06 Jaarstukken en resultaatbestemming 2020, Begrotingswijziging 2021, Kadernota en begroting 2022 in cie. NLG (A-agenda), 28-06 PS
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)													Stigter	08-02 Zienswijze Kadernota 2022 OD NHN (A-agenda), 08-03 in PS 15-03 Technische briefing ODNHN over ontheffing asfaltgranulaat CPZ 15-03 Wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst NHN (A-agenda), 12-04 in PS 20-05 Technische briefing over de werkzaamheden van de omgevingsdiensten 07-06 Jaarstukken en resultaatbestemming 2020, Begrotingswijziging 2021, Kadernota en begroting 2022 in cie. NLG (A-agenda), 28-06 PS
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek (OFGV)													Stigter	21-09-2020 zienswijze resultaatbestemming 2019 (A-agenda) 20-05 Technische briefing over de werkzaamheden van de omgevingsdiensten 07-06 Jaarstukken 2020, Begrotingswijziging 2021, Kadernota en begroting 2022 in cie. NLG (A-agenda), 28-06 PS 30-08 Resultaatbestemming 2020 (A-agenda), 13-09 in PS
Programma gezonde leefomgeving -Geur -Geluid -Stiltegebieden -Luchtmeetnet IJmond													Olthof	Met dit programma wordt invulling gegeven uit de ambities uit het coalitieakkoord om de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren door middel van een programmatische aanpak. Het Programma Gezonde Leefomgeving geldt als een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Het Programma Gezonde Leefomgeving is behandeld tijdens de commissie NLG van 22 juni 2020. Daarbij heeft de commissie aangegeven de bij het programma behorende uitvoeringsregeling apart te willen bespreken. De concept-uitvoeringsregeling van het Programma Gezonde Leefomgeving komt op de B-agenda van de commissie NLG van 21 september 2020. 22-06-2020 Programma Gezonde Leefomgeving (van C- naar B-agenda) 21-09-2020 Uitvoeringsregeling Gezonde Leefomgeving (B-agenda)

Strategische Statenagenda commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid
voor cie. NLG 19 april 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2021									2022		2023	GS	Behandeling
	11-01+ 14-01	08-02+ 11-02	15-03	19-04	07-06	30-08	20-09	25-10	22-11	Q1	Q2, Q3 en Q4			
Programma Tata Steel 2020-2050													Olthof	25-06-2020 Commissiebijeenkomst over concept-programma Tata Steel 2020-2050 Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond 24-08-2020 Onderzoek ultrafijn stof IJmond (B-agenda) 11-01 Technische briefing Programma Tata Steel 2020-2050 en Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 – 2022 14-01 Programma Tata Steel 2020 - 2050 Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond (B-agenda) 27-01 Presentatie Randstedelijke Rekenkamer Eindrapport “stof tot nadenken” 11-02 Randstedelijke Rekenkamer Eindrapport "stof tot nadenken" (A-agenda), 08-03 in PS **Gezondheidsonderzoek RIVM:** Naar aanleiding van de grafietregens zijn door het RIVM verschillende vragen en zorgen van bewoners verzameld. Een deel is beantwoord met het onderzoek “grafietregen en gezondheid” van 2019. Een ander deel is beantwoord op basis van bestaande rapporten en onderzoeken. Daarna bleven nog een aantal vragen over. Deze vragen zijn ingedeeld in drie clusters met in totaal acht onderwerpen die in een vervolg (verder) onderzocht kunnen worden. Het RIVM heeft mede op basis van afstemming met een klankbordgroep (met bewoners en experts) in maart 2020 een onderzoeksvoorstel (advies) gegeven over de vraag welke onderwerpen verder te onderzoeken en met welke prioritering. In 2021 worden verschillende onderdelen van het onderzoeksvoorstel uitgevoerd en opgeleverd. Het betreft: Q2: Voorstellen om inzicht te geven in “pieken” van bijvoorbeeld fijnstof, in aanvulling op jaargemiddelden, inzicht in acute klachten (op basis van huisartsenregistratie) en een advies over het uitvoeren van dagboekonderzoek door bewoners (zelfmelding van klachten) (B-agenda) **14-04: Toelichting RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond (webinar)** **19-04: RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond (B-agenda)** Q3: Rapportage stofdepositie (B-agenda) Voortgangsrapportage: In het Programma Tata Steel 2020-2050 is opgenomen dat Provinciale Staten jaarlijks worden geïnformeerd over de voortgang van het programma. Q3 2021 volgt de eerste rapportage. De motie M25/PS08-03-2021 “Motie Duurzaam doorpakken Tata” gevraagde informatie wordt daar ook in opgenomen. Q3 Jaarlijkse Voortgangsrapportage (B-agenda)
Schone luchtakkoord													Olthof	Jaarlijkse voortgangsrapportage via uitvoeringsplan **19-04 cie. NLG Uitvoeringsplan Schone luchtakkoord 2021 (C- naar B-verzoek)**
ZZS-inventarisatie													Olthof	Q2 Eerste rapportage (C-stuk)
PFAS													Olthof	Landelijk Definitief handelingkader en consequenties EFSA opinie voor grondwater. Q2 publicatie door IenW/RIVM. Hierdoor mogelijke aanpassing beleidsregel PFAS Noord-Holland Q3. Indien gewenst technische briefing in de commissie.
Bodem en bodemsanering													Olthof	
Natuur														

Strategische Statenagenda commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid
voor cie. NLG 19 april 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2021									**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	11-01+ 14-01	**08-02+ 11-02**	**15-03**	**19-04**	**07-06**	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**Q1**	**Q2, Q3 en Q4**			
Uitvoeringsplan NNN – *Voorheen Programma Natuurontwikkeling (PNO)*													Rommel	*Jaarlijks vast te stellen/ BOB* Onderwerp komt jaarlijks terug (september/oktober 2021) Bespreking in cie NLG op 19 oktober 2020 en vaststelling in PS op 9 november 2020. Op 29 september jl. heeft het college de Realisatiestrategie NNN vastgesteld, waardoor de sturing op de afronding van het NNN wordt aangescherpt. Dit betekent dat 2020 het laatste jaar was waarin het PNO in deze vorm is verschenen. Vanaf 2021 zal gewerkt worden met een 'uitvoeringsplan NNN'. Dit plan bevat uitgangspunten en ambities, zicht op planning, realisatie en kosten en prognoses op de voltooiing van het NNN. Met het uitvoeringsplan vindt jaarlijkse verantwoording over de voortgang plaats. De beschrijving van de overige beleidsinstrumenten ter bevordering van de biodiversiteit zal al vanaf dit jaar onderdeel uitmaken van het Masterplan biodiversiteit.
Programma Groen Kapitaal en Biodiversiteit													Rommel	*Geen Bob model, GS besluiten* 11-1-16 BOT-overleg op locatie. In februari 2016 zal een eerste discussiestuk ter bespreking worden voorgelegd aan de Statencommissie NLM. Met medeneming van de uitkomsten daarvan zal het e.e.a. verder worden vormgegeven. 15-05-2017: Bespreking Rapport biodiversiteit in Noord-Holland Biodiversiteit is onderdeel van de expertmeeting over NNN op 12 oktober November 2017: Doorlopend programma met regelmatig bijeenkomst en informatie voor commissie via C-agenda Comm NLG 16 april 2020: Verzoek vanuit commissie dat NLG een presentatie krijgt over het programma Groen Kapitaal en dat het programma wordt geëvalueerd Juni 2021 TB Groen Kapitaal
Groene Hart Visie													Rommel	*Gedeeltelijk Bob, 3 provincies* Medio 2019 na de Statenverkiezingen komt mogelijk een vervolg. Het gebied is als NOVI-gebied aangewezen door het Rijk. GS is nog in overleg wat de provinciale rol zal zijn.
Masterplan biodiversiteit													Rommel	Het Masterplan biodiversiteit zal in 2020 worden ontwikkeld. Het is in januari 2021 vastgesteld. Er wordt tweemaal per jaar over gerapporteerd.
Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof													Rommel	De planning van dit onderwerp is sterk afhankelijk van de politieke ontwikkelingen. In 2020 start de gebiedsgerichte aanpak. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. Sept 2020: komt er een brief met update voor de cie NLG op 21 september. Feb 2021 Technische briefing & in commissie brief stikstof strategie besproken. Ook in de regietafel besproken. De besprekingen verwerkt in de definitieve opmaak van de stukken. Bij de bespreking van de rol van PS en bij het vaststellen van de doelen is uitvoerig stilgestaan bij de ambitie die PS heeft op dat vlak. Dat is aanleiding geweest om te komen tot een concept-voordracht aan PS, waarmee de staten in positie komen om naast hun budgetrecht kaders te stellen voor de verdere aanpak. Het GS-voorstel is nu ook daarop ingericht en een concept-voordracht is voorbereid, waarbij de doelen en de bijdrage vanuit alle sectoren in evenredigheid is gekwantificeerd per kwetsbaar natura-2000- gebied. De uitvoeringsvragen, die hiermee gemoeid zijn, zijn vervolgens dan ook echt de verantwoordelijkheid van GS. De bespreking van een voordracht volgt in de commissie NLG van 19 april en vervolgens de PS-vergadering van 17 mei 2021. Voorstel is om binnenkort een werkbezoek voor de Staten te organiseren om de GGA in de polder Westzaan in samenhang met OLAM te organiseren. Naar verwachting na het zomerreces.
NNN-opgave													Rommel	Over de NNN-opgave ontvangen de Staten in april 2020 een stand-van-zaken-brief. Via het Programma Natuurontwikkeling, dat in november 2020 aan de Staten zal worden voorgelegd, wordt over de voortgang gerapporteerd. De realisatiestrategie NNN stond gepland als bespreekstuk voor de cie NLG van 24 augustus. Helaas is de strategie aangehouden in GS vanwege de behoefte van het college om gezien de coronacrisis het coalitieakkoord opnieuw tegen het licht te houden.

Strategische Statenagenda commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid
voor cie. NLG 19 april 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2021									**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	11-01+ 14-01	**08-02+ 11-02**	**15-03**	**19-04**	**07-06**	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**Q1**	**Q2, Q3 en Q4**			
														de NNN strategie is vastgesteld 29 september jl. in het college en besproken in commissie NLG op 19 oktober 2020. Om de controlerende taak van de Staten ten aanzien van de NNN-voortgang te faciliteren, wordt jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld om de voortgang te kunnen volgen. De vorm die dit uitvoeringsplan krijgt, en de wijze waarop dit plan zal samenhangen met het PNO, zal in de komende maanden verder worden uitgedacht.
Collectief agrarisch natuurbeheer / NNN begrenzing													Rommel	November 2017: Motie aangenomen in PS 13-11 voor een verkenningsjaar (M126-2017). Er lopen 3 pilots. In maart 2021 op de B-agenda in de commissie.
Bossenstrategie													Rommel	Er is behoefte aan meer informative en inzicht aan wat er binnen de provincie gebeurd aan de bomenbalans bij projecten (comm NLG 16 april 2020) -op 11 juni 2020 is in de uitloopvergadering van de cie NLG de Bossenstrategie besproken. Toegezegd is de Staten bij nieuwe ontwikkelingen te informeren. - op 10 december 2020 zijn PS geïnformeerd over de Bossenstrategie van Rijk en provincies alsmede de begeleidende brief die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hierover op 18 november 2020 aan de Tweede Kamer heeft gestuurd. De stukken staan op de agenda van de commissie NLG van 15 maart 2021.
Damhertenbeheer													Rommel	31 augustus 2020 werkbezoek damherten beheer in waterleidingduinen In Okt 2020 komt het damhertendossier in de commissie NLG . Eind 2020: Het dossier damherten beheer is vastgesteld. op 20 oktober 2020 heeft het college het faunabeheerplan Damhert 2020-2026 goedgekeurd, behoudens de gevraagde verruiming met drie maanden van de beheerperiode. Voor Noord-Hollands grondgebied blijft 1 november tot en met 31 maart als beheerperiode gelden. Op 9 maart 2021 heeft het college het definitieve besluit tot goedkeuring van het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026, na de verleende instemming met de goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland genomen. PS worden hierover bij brief geïnformeerd. Dit betreft een c stuk dat op de agenda van de commissie in april zal staan.
Weidevogels													Rommel	Motie weidevogels is in de com 14 augustus 2020 besproken en als afgedaan beschouwd. In najaar 2020 komt er een update. (November) Gedeputeerde heeft Aanbod gedaan om werkbezoek te organiseren.
Ganzen & Faunabeheer													Rommel	Op 24 augustus 2020 besproken in de commissie. Het ganzenbeheerplan komt in het derde kwartaal 2021 aan de orde. (na de zomer 2021)
Landbouw / Fauna														
Pilot Natuurinclusieve landbouw													Zaal	N.a.v. in PS aangenomen motie. Er is een BOT-overleg op 16 november 2017. Op basis daarvan vervolg voor uitvoering motie. 25-06-2018: Bespreken op de B-agenda 'Programma Natuur-inclusieve landbouw' en voorstel afdoen motie 40-2017. Eind 2018 organiseert GS een conferentie over de stand van zaken geweest waar ook PS voor is uitgenodigd.
Voedselvisie													Zaal	De Voedselvisie, waarin het onderwerp kringlooplandbouw is vervat, zal in 2020 worden ontwikkeld. Het streven is om de Voedselvisie, in samenhang met o.a. de Visie recreatie en toerisme en het Masterplan biodiversiteit, in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen
Water														
Waddenfonds													Loggen	Tussentijdse evaluatie en het bijgestelde beleidskader in de commissie NLG van juni 2021 aan de orde.
Ruimtelijk programma Markermeerdijken													Loggen	voorstel voor besteding van de meekoppelkansen naar PS. Ruimtelijk programma MMD (eigenlijk: AmbitieprogrammaRuimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam): In april jl. Hebben de RvS een definitief besluit genomen over de versterking van de Markermeerdijken.

Strategische Statenagenda commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid
voor cie. NLG 19 april 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2021									2022		2023	GS	Behandeling
	11-01+ 14-01	08-02+ 11-02	15-03	19-04	07-06	30-08	20-09	25-10	22-11	Q1	Q2, Q3 en Q4			
														Daarbij zijn alle beroepen en bezwaren ongegrond verklaard. Dit betekent dat de versterking van de Markermeerdijken uitgevoerd gaat worden. En dit betekent tevens dat de bestuurlijke besluitvorming over het Ambitieprogramma kan gaan plaatsvinden. Doel is voor het einde van 2020 het Ambitieprogramma aan PS voor te kunnen leggen. Na het zomerreces 2020 volgt een Technische Briefing Markermeerdijken. In Nov 2020 komt het onderwerp aan de orde in de commissie 1 januari 2021 moet het ontwerp gereed zijn 2e kwartaal 2021 volgt brief mbt participatietraject.
Voortgangsrapportage Watervisie / stand van zaken Watervisie													Loggen	Voortgangsrapportage komt naar PS. Commissie NLG 16 april 2020. De watervisie loopt tot en met 2021. Er komt nog eén (afrondende) voortgangsrapportage. Deze zal ongeveer samenvallen met de vaststelling van de vier verplichte programma's voor de komende Jaren (het jaarlijks zwemwaterprogramma en zes (22-27) jarige ROR, KRW en grondprogramma). De planning daarvan volgt op een later moment. De voortgangsrapportage volgt eind 2021 / begin 2022
Implementatie Kaderrichtlijn Water / verbeteren waterkwaliteit													Loggen	PS worden in het tweede kwartaal van 2018 geïnformeerd over de voortgang. Technische Briefing is in februari 2019 voor de verkiezingen georganiseerd. In maart 2020 zou een tweede technische briefing hebben plaatsgevonden rond de voorbereiding van het regional KRW-programma 2022-2027. Vanwege de coronamaatregelen werd deze briefing uitgesteld tot oktober 2020, als ook het concept ontwerp regional KRW-programma in de commissie NLG wordt besproken. Het KRW programma is 1ste kwartaal 2021 behandeld. Komt terug voorjaar 2022
Verdroging / bodemdaling													Rommel	Najaar 2018 is het vervolg over programma Bodemdaling besproken in NLWM. Vervolg na PS-verkiezingen. Het rapport-Veerman over de bodemdalingsproblematiek is in februari 2020 in de Statencommissie besproken. Het thema bodemdaling zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van het gebiedsprogramma Laag Holland. Dit gebiedsprogramma wordt in 2020 verder uitgewerkt. De startnotitie van dit gebiedsprogramma wordt in het najaar 2020 geagendeerd. Voor de commissievergadering NLG 21 sept 2020 ligt er een brief van GS aan PS over de toekenning impulsgelden bodemdaling ter vaststelling voor. Verder wordt er gewerkt aan een integraal gebiedsprogramma voor het veenweidegebied van Laag Holland. De Staten worden hiervan op de hoogte gehouden. PS zijn in september 2020 geïnformeerd over de toekenning van de impulsgelden bodemdaling. Deze middelen van het Rijk (18 miljoen) worden voor het Noord-Hollandse deel in de lopende gebiedsprocessen in het veenweidengebied ingezet, om hierbij, samen met de partijen in het gebied, zoveel mogelijk synergie te verkrijgen met andere provinciale doelen, zoals de realisatie van het NNN, het verbeteren van de natuurkwaliteit in de Natura2000-gebieden en het terugdringen van de stikstofuitstoot
Recreatie														
Transitie Recreatieschappen													Zaal	De transitie recreatieschappen kent twee sporen: een nieuwe manier van samenwerking (governance) en de scheiding van beleid- en beheertaken bij Recreatie Noord-Holland N.V.. 6 Onderwerp Portefeuillehouder Planning Beide sporen komen in de tweede helft van 2020 bij elkaar en vormen de basis voor het nieuwe contract over de beheertaken en het

Strategische Statenagenda commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid
voor cie. NLG 19 april 2021

Beeldvorming (Fase 1) : BOT-overleg of technische briefing / overleg derden
Oordeelsvorming (Fase 2) : ter bespreking, B-agenda
Besluitvorming (Fase 3) : Voordracht ter voorbereiding PS, A-agenda

vetgedrukt = mutatie na meest recente vergadering (cie. M&B of PS)

	2021									**2022**		**2023**	**GS**	**Behandeling**
	11-01+ 14-01	**08-02+ 11-02**	**15-03**	**19-04**	**07-06**	**30-08**	**20-09**	**25-10**	**22-11**	**Q1**	**Q2, Q3 en Q4**			
														onderbrengen van de beleidsvormingstaken. Provinciale Staten worden hier in de tweede helft van 2020 over geïnformeerd. Binnen het gehele NNN, waaronder de recreatieschappen, wordt sinds 2019 gewerkt met het systeem van door de provincie uitgewerkte wezenlijke kenmerken en waarden, die de balans tussen natuur en recreatie moet borgen. Dit is verankerd in de door PS vastgestelde Provinciale Ruimtelijke Verordening. Voor Plassenschap Loosdrecht geldt dat onder de noemer van 'RMN in Transitie' toekomstperspectieven worden geschetst, die rond de zomer 2020 worden verwacht. RMN wil de Staten hierover voor de zomer verder informeren. In het najaar wordt vervolgens een keuze gemaakt hoe de recreatieschappen de uitvoering willen gaan organiseren. Hierover worden in nauw overleg met PS of – afhankelijk van het gekozen perspectief – door PS verdere besluiten genomen.
Visie Recreatie & Toerisme													Zaal	De Visie Recreatie & Toerisme komt naar verwachting in juni of augustus 2021 in de commissie. Het Masterplan biodiversiteit en de Voedselvisie zijn in januari 2021 ter besluitvorming aan PS voor te leggen. Maart 2021: BOT-overleg 80% versie
Toekomst Recreatieschappen Wijziging PRV, WKW NNN-gebieden (EFB/NLG)													Zaal	*BOB* De discussie over de toekomst van de recreatieschappen en de natuurwaarden in deze recreatiegebieden wordt gezamenlijk opgepakt door de commissies EEB en NLWM. Wordt na PS verkiezingen vervolgd.

Openstaande moties NLG 19-04-2021

Onderwerp	Inhoud	Nr	Indiener	Portefeuille-houder	Datum PS	Stand van zaken GS
Bomen voor klimaat en stikstof	PS verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: • de kansen voor klimaatbossen met locaties in beeld te brengen	M68-2019	Zoon, F.A.S. (PvdD)	Rommel, E.	11-11-2019	27-01-2021 In PS van 14-12-2020 is op verzoek van de indiener van de motie besloten dat het afdoeningsvoorstel van deze motie in de RWKcommissie van 11 januari werd geagendeerd. Naar aanleiding van de bespreking in deze commissie is aangegeven dat GS schriftelijk terugkomt op deze motie. 22-09-2020: Uit besluitenlijst GS d.d. 08-09-2020: In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken! is klimaat een belangrijk thema. In het Noord-Hollands Actieprogramma Klimaat (APK) worden de provinciale klimaatacties uitgewerkt. De acties betreffen de energie-infrastructuur, duurzame elektriciteitsopwekking, de gebouwde omgeving, de industrie, mobiliteit, landbouw en landgebruik, en de verduurzaming van de eigen organisatie. Het Actieprogramma laat in de volle breedte zien wat de provincie deze collegeperiode doet om in 2030 te komen tot 49 procent minder CO2-uitstoot. Besluit GS 08-09-2020: 1. Het Noord-Hollands Actieprogramma Klimaat vast te stellen 2. Dit Actieprogramma door middel van bijgaande brief ter bespreking aan PS aan te bieden 3. PS te verzoeken Moties M68/11-11-2019, M103/18-11-2019, M106/18-11-2019, M107/18-11-2019, M111/18-11-2019, M69/11-11-2019, M45/30-9-2019 en M46/30-09-2019 als afgedaan te beschouwen. 12-08-2020 Over de voortgang in onze bijdrage aan de Bossenstrategie, die

						wij zien als de invulling van deze motie, hebben wij uw Staten bij brief nr. 1370926/1431534 van 2 juni 2020 geïnformeerd. Wij zijn nu met de betrokken terreinbeheerders in overleg over de verdere uitwerking van omvang en locatie van extra bos binnen het NNN. Ook werken we verder uit waar de compensatie moet plaatsvinden van het bos dat gekapt gaat worden ten behoeve van de realisatie van onze natuurdoelen. Over mogelijke locaties voor extra bos buiten het NNN informeren wij u binnenkort in de volgende brief aan uw Staten over de voortgang in onze bijdrage aan de Bossenstrategie. 28-04-2020 In onze brief nr. 1390926/1371108 aan uw Staten van begin maart over de Bossenstrategie van Rijk en provincies hebben wij aangegeven dat onze provinciale bijdrage aan deze Bossenstrategie gezien kan worden als de invulling van motie 68-2019 'Bomen voor klimaat en stikstof'. Alle provincies is gevraagd om eind april over vier onderwerpen informatie aan te leveren, te weten 1. Mogelijkheden voor extra bosaanleg binnen het NNN 2. Benodigde compensatie in verband met boskap ten behoeve van natuurdoelen vanaf 2017 3. Gewenste acties voor de vitalisering van het bestaande bos en 4. Mogelijkheden voor versterking van het landschap door de aanleg van houtige elementen. Wij hebben de eerste drie vragen ook voorgelegd aan de terreinbeherende organisaties in de provincie en ronden op basis daarvan

						nu onze bijdrage af. De volgende stap is dat de ambtelijke bijdragen van de provincies en de bijdragen die aan diverse organisaties uit de bossector zijn gevraagd naast elkaar gelegd worden om tot een totaalbeeld te komen. Daarover vindt weer overleg plaats met de provincies. Dit alles moet leiden tot een ambtelijke concept Bossenstrategie vóór de zomer, waarover na de zomer bestuurlijke besluitvorming plaatsvindt.
Leefbaarheidsmonitor	PS verzoeken het college van GS: • In het kader van de uitwerking van de kaders van de leefbaarheidsfondsen een integrale provinciale leefbaarheidsmonitor te ontwikkelen, waarin gebiedsgericht zoveel mogelijk factoren welke van invloed zijn op een gezonde en vitale leefomgeving worden meegenomen	M96-2019	Leerink, G.L.J. (PvdA)	Olthof, J.	11-11-2019	06-01-2021 De monitor is meegenomen als onderdeel van het Programma Gezonde Leefomgeving. Een eerste versie van de monitor wordt in het voorjaar van 2021 aangeboden aan PS. 10-08-2020 De monitor is meegenomen als onderdeel van het Programma Gezonde Leefomgeving. Een eerste versie van de monitor wordt in het voorjaar van 2021 aangeboden aan PS 25-03-2020 De monitor wordt onderdeel van het Programma Gezonde Leefomgeving. Het programmaplan wordt naar verwachting in mei door GS vastgesteld en daarna aan PS gestuurd. 29-01-2020 De leefbaarheidmonitor wordt meegenomen als onderdeel van het programma Gezonde Leefomgeving. In de loop van 2020 zal een eerste versie van de monitor worden gepubliceerd.
Groencertificaten	PS verzoeken Gedeputeerde Staten om: • te onderzoeken in hoeverre de aanleg van nieuwe natuur gefinancierd	M92-2019	Strens, A.J.C.E. (D66)	Rommel, E.	11-11-2019	11-01-2021 De uitvoering van de motie is ambtelijk opgepakt. Momenteel wordt verkend wat de mogelijkheden zijn. Wij verwachten uiterlijk medio 2021 uw Staten te kunnen informeren en een voorstel te kunnen

	kan worden door de verkoop van groencertificaten aan bedrijven en inwoners die hun C02 voetafdruk willen verlagen • Provinciale Staten over de resultaten hiervan te informeren					voorleggen om de motie als afgedaan te beschouwen. 28-07-2020 Vanuit het regiebureau NNN zullen we invulling geven aan deze motie door dit najaar een onderzoek te laten uitvoeren naar de financieringsmogelijkheden m.b.v. groencertificaten. We zullen dit als opdracht uitzetten bij een bureau. Alvorens dit te doen willen we goed inzicht hebben in de kosten van de afronding van het NNN en de reeds beschikbare middelen 20-04-2020 Vanuit het regiebureau NNN zullen we invulling geven aan deze motie door dit najaar een onderzoek te laten uitvoeren naar de financieringsmogelijkheden m.b.v. groencertificaten. We zullen dit als opdracht uitzetten bij een bureau. Alvorens dit te doen willen we goed inzicht hebben in de kosten van de afronding van het NNN en de reeds beschikbare middelen. 30-01-2020 De uitvoering van het in de motie gevraagde onderzoek is nog niet gestart. Eerst willen wij een intern Regiebureau oprichten, dat zich zal gaan bezighouden met de afronding van het NNN en de doelstelling in het coalitieakkoord. Als dit Regiebureau operationeel is (voorjaar 2020) zal worden verkend op welke wijze het in de motie gevraagde onderzoek kan worden uitgevoerd.
Dierenverzorgers verdienen ook hulp in crisistijden	PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten om: - gelet op de urgentie van de problematiek, het volgende te	M50-2020	Kostic, I. (PvdD)	Zaal, I.	29-06-2020	07-01-2021 In het najaar van 2020 zijn de opvangcentra voor wilde dieren gevraagd om aan ons kenbaar te maken op welke manier zij in hun exploitatie zijn geraakt door Covid-19. Deze inventarisatie is inmiddels afgerond. Op

	doen om in het kader van coronamaatregelen ook opvangcentra voor wilde dieren financiële hulp te bieden - te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur, waarin onder andere wordt gesproken van cofinanciering door gemeenten, het bovenlokale belang en een urgente financiële situatie veroorzaakt door de corona maatregelen en hierover P5 te informeren - als niet wordt voldaan aan deze voorwaarden en financiële en organisatorische steun alsnog gerechtvaardigd is op basis van de taken en inzet van de provincie voor dierenopvang-organisaties, hiervoor uiterlijk bij de begroting 2021 een voorstel aan P5 voor te leggen - deze extra steun te dekken uit					basis van de aangeleverde gegevens zal de coronaschade van wildopvangcentra vervolgens worden geduid. De verwachting is dat de afronding van de beoordeling en een prognose voor het vervolg van Motie 50 in het voorjaar van 2021 zal plaatsvinden. 15-07-2020 Voor de uitvoering van deze motie zijn de voorstellen uit Noord-Holland Noord en MRA in verband met motie 41 van belang. Deze voorstellen worden uiterlijk 1 oktober ingediend.

	Programma Ruimte, onderdelen Landbouw en Economie. Fractie PvdD wenst aantekening voor de motie te stemmen is blij met de beantwoording van GS wil meedelen dat het wel over de tekst gaat zoals die daadwerkelijk in stemming wordt gebracht.					
Leidraad Weidevogels	PS verzoeken het college van GS te komen met een voorstel voor een Leidraad Habitat voor Weidevogels voor gemeentes om te raadplegen als zij deze kernkwaliteit in stand moeten houden.	M116 -2020	Wijnen, van T.K. (GroenLinks)	Rommel, E.	05-10-2020	11-01-2021 Het opstellen van de leidraad is in ambtelijke voorbereiding. Het is ons voornemen de leidraad uiterlijk eind 2021 vast te stellen.
Bescherming bedreigde diersoorten	PS vragen het college van GS: de rapportage van de Zoogdierenvereniging te beoordelen voor Noord-Holland zo spoedig mogelijk het beleid en de regelgeving aan te passen	M149 -2020	Strens, A.J.C.E. (D66)	Rommel, E.	09-11-2020	07-01-2021 In het kader van de uitvoering van het Masterplan biodiversiteit (verwachte vaststellingsdatum PS 1 februari 2020) maken we een uitwerking voor de actieve soortenbescherming. In aanloop hiernaartoe is aan de soortenorganisaties advies gevraagd over welke soorten in Noord-Holland prioriteit moeten krijgen in de actieve bescherming. De laatste versies van de rode lijsten (dus ook de rode lijst zoogdieren) zijn in deze analyse betrokken. De aanpassing in de Rode lijst van

						Zoogdiervereniging heeft geen consequenties voor de huidige regelgeving. De soorten die opgenomen zijn op de rode lijst vallen onder de bescherming van de Wet natuur. Wij zullen binnenkort aan uw Staten een voorstel doen toekomen om de motie als afgedaan te beschouwen.
Motie RO-instrumenten voor Voedselvisie en Masterplan Biodiversiteit	PS verzoeken het College: 1. Om bij het voorbereiden van de Omgevingsverordening 2.0 na te gaan of RO-instrumenten van de Provincie bruikbaar zijn ter bevordering van de doelen van de Voedselvisie en het Masterplan Biodiversiteit. 2. Daarbij extra aandacht te geven aan de overgangszones tussen Natura2000-gebieden en het omringende landelijk gebied. 3. Daarbij het level playing field voor bedrijven in onze provincie ten opzichte van landelijke en/of Europese wet- en regelgeving te waarborgen. 4. Hierover bij de behandeling van de Omgevingsverordening 2.0 te rapporteren aan Provinciale Staten	M13-2021	Cardol, M.T. (GroenLinks)	Zaal, I.	01-02-2021	

Openstaande moties NLG 19-04-2021

Motie onderzoek naar extra ondersteuning boerderijeducatie	PS verzoekt het college van GS • de scholen extra te faciliteren in het bewerkstelligen van transparante boerderijeducatie aan kinderen over hun eten en het voedsellandschap • extra ondersteunen van organisaties zoals bijvoorbeeld de JLE makelaars in het bevorderen van de boerderijeducatie voor kinderen • extra ondersteunen van organisaties zoals bijvoorbeeld de JLE-makelaars in het bevorderen van schoolreisjes naar boerderijen	M7-2021	Koyuncu, S. (DENK)	Zaal, I.	01-02-2021	
Motie gebiedscoöperaties	PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten: 1. Een quick scan te laten uitvoeren naar: - de mogelijke waarde van samenwerkingsallianties zoals gebiedscoöperaties voor de uitvoering van de Voedselvisie - de condities die voor goed functioneren van dit soort samenwerking nodig	M11-2021	Cardol, M.T. (GroenLinks)	Zaal, I.	01-02-2021	

	zijn - locaties waar initiatieven zijn om te komen tot samenwerkingsallianties tussen meerdere partijen inclusief bewoners of deze al bestaan 2. Met gebruikmaking van de uitkomsten van de quick scan in het uitvoeringsplan tenminste 2 pilots voor samenwerkingsallianties en/of gebiedscoöperaties aan te jagen en/of te ondersteunen.					
Motie Voedselvisie - Transitiecoach ter ondersteuning groene ondernemers	PS verzoekt het college van GS - om bij de uitwerking van de Voedselvisie 2020-2030 ook de mogelijkheid voor de aanstelling van een transitiecoach voor het versnellen en ondersteunen van de groene eiwittransitie en de natuurinclusieve landbouw te onderzoeken - dat voor de behandeling van de Uitvoeringsagenda Voedselvisie aan PS/commissie voor te leggen	M9-2021	Zoon, F.A.S. (PvdD)	Zaal, I.	01-02-2021	

Openstaande moties NLG 19-04-2021

Motie Duurzaam doorpakken met Tata	PS roepen het College van Gedeputeerde Staten op: - jaarlijks te rapporteren hoever Tata Steel concreet op koers is wat betreft de ambities (zoals o.a. verwoord in Tata Steel 2020-2050, Roadmap 2030 en Roadmap+) om duurzaamheidsdoelstellingen (inclusief het wegnemen van overlast door stof, geur en geluid) te halen en in hoeverre dit gezondheid van burgers en hun leefomgeving voldoende beschermt.	M25-2021	Kostic, I. (PvdD)	Olthof, J.	08-03-2021	

Openstaande toezeggingen Leefbaarheid, Gezondheid en Milieu – voor commissie NLG 19-04-2021

Onderwerp	Behandeld in	Behandeld in datum	Portefeuille-houder	Inhoud	Stand van zaken
Toekomstige wijzigingen in Gemeenschappelijke Regeling (GR) en wijziging gemeenschappelijke regeling OD NHN	NLG	15-03-2021	Olthof, J. Stigter, E.	Gedeputeerde Stigter antwoordt dat de juridische wijzigingen reeds worden bijgehouden in de "was/wordt-lijst". Hij zegt echter toe dat bij toekomstige wijzigingen in de GR een versie zal worden verschaft die ook voor niet juridisch onderlegden goed leesbaar is en waarin ook de consequenties voor PS zullen worden toegelicht. Aan Statenlid Kostic (PvdD) zegt gedeputeerde toe om richting de OD het verzoek mee terug te nemen om in het brede spectrum aan werkzaamheden van de OD ook de term "gezondheid" op te nemen.	
Vergunningen, VTH-traject en voortgangs-rapportages Tata Steel	PS / NLG	08-03-2021	Olthof, J.	Gedep. Olthof: U en de omgeving willen weten welke stappen worden gezet, welke concrete maatregelen worden genomen en wat het resultaat daarvan zal zijn. Er ligt een motie van de PvdD. Ik heb al toegezegd dat het college voor de zomer met een eerste rapportage komt. Daarin zal een voorstel worden gedaan, waarover het college met de Staten in overleg wil gaan over wat in de rapportage moet worden meegenomen en gerapporteerd kan worden. Waar zijn we afhankelijk van Tata? Wat kunnen we zelf? Wat kunnen we op het gebied van gezondheid melden? We zullen dit onderdeel voor de zomer agenderen en het gesprek met u aangaan. Dat geldt ook voor het mandaatbesluit, als het gaat over de rol van de Omgevingsdienst, in relatie tot de Provincie.	

				We deden de toezegging dat we rond de zomer met een eerste rapportage Voortgang Programma Tata Steel komen. De evaluatie van de Rekenkamer. Mijn antwoord zat versleuteld in de melding dat we constant de voortgang van het Programma Tata Steel meenemen. Wat mij betreft is het daarvan een onderdeel. We moeten aan de Rekenkamer zelf ook een en ander rapporteren. We zullen u daarover zeker informeren. Aan het eind van het jaar zullen we u informeren over hoe de aanbevelingen zijn overgenomen in het Programma Tata Steel of in de Uitvoeringsagenda, zoals die is opgesteld. Voor het einde van het jaar wordt dat met de Staten besproken. NLG 15 maart 2021: V.w.b. aanscherping van de vergunningen verwijst gedeputeerde naar de motie in PS van 8 maart jl. GS zullen met een rapportage en terugkoppeling komen over het gehele VTH-traject. Een van de eerste stappen die zijn gezet is de aanscherping van de regels voor schrootverwerking, waarop ook een zienswijze van Tata is ontvangen, en de aanvullende maatregel aangaande de pelletfabriek. In de volgende rapportages zal GS ook de voortgang van de verschillende trajecten met PS delen. Gedep. Olthof zegt toe de Staten te zullen informeren over de voortgang van het digitaliseren en proactief openbaar maken van stukken.	
Vergunning pelletfabriek	NLG	11-02-2021	Olthof, J.	Statenlid Kostic (PvdD) bedankt de inspreker van de Dorpsraad Wijk aan Zee. Klopt het dat aan de Dorpsraad is	

				toegezegd dat de investeringen in de pelletfabriek opgenomen worden in de vergunning? In de richting van Statenlid Kostic (PvdD) merkt gedeputeerde op dat de inspreker van de Dorpsraad Wijk aan Zee inderdaad goed begrepen heeft dat ondanks de vrijwillige investering van 300 miljoen euro door Tata zelf, GS het voornemen hebben om de maatregel op te nemen in de vergunning. Gedeputeerde heeft dit ook als zodanig aan inspreker medegedeeld.	
Rapport Randstedelijke Rekenkamer 'stof tot nadenken"	NLG	11-02-2021	Olthof, J.	V.w.b. het mandaatbesluit met de OD NZKG merkt gedeputeerde op dat n.a.v. het Rekenkamerrapport bekeken zal worden waar het nog aangescherpt kan worden. Hij hoopt voor de zomer met een update van het mandaatbesluit naar PS te komen, waarbij heel nadrukkelijk naar de aanbevelingen van het Rekenkamerrapport zal worden gekeken. Gedeputeerde bevestigt dat GS alle aanbevelingen overnemen. Het college heeft overigens bij de OD uitvraag gedaan wat nodig is om de stappen te kunnen te zetten en om het programma Tata en de Uitvoeringsagenda waar te maken. Daar heeft de OD een opgave voor verstrekt. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het bedrag van 2,8 miljoen euro. Indien zich iets voordoet waardoor het bedrag niet voldoende blijkt, dan zullen GS het opnieuw beoordelen. Op dit moment is daar geen sprake van. De VVD vroeg naar een gelijk speelveld. Gedeputeerde erkent dat Tata veelal de maatschappelijke discussie over VTH-taken	

				domineert. Noord-Holland kent ruim 140 Brzo-bedrijven waar de provincie ook controleert. Tata heeft aangegeven dat het strengere wet- en regelgeving liever opgelegd krijgt vanuit Europa, zodat die voor alle vergelijkbare bedrijven geldt en niet sec voor Tata. Gedeputeerde denkt dat het terecht is om de strengere regels via de BBT op te leggen, want dan gelden die uiteindelijk voor alle spelers in de markt. Gedeputeerde bevestigt derhalve dat er wordt gestreefd naar een gelijk speelveld. De provincie gaat zowel via het Rijk als haar eigen lobbytraject in Europa aanhangig maken dat voor een aantal BREF's een actualisatie moet plaatsvinden. Statenlid Kostic (PvdD) vraagt of die lobby snel kan worden opgestart en of gedeputeerde PS daar regelmatig van op de hoogte wil houden. Gedeputeerde Olthof is daar uiteraard toe bereid. Maandelijks is er de VTH-brief. Er wordt thans bekeken hoe die kan worden geüpdatet zodat die voldoet aan de huidige wensen van PS. Daar zullen GS bij PS op terugkomen.	
Kadernota's omgevingsdiensten	NLG	08-02-2021	Olthof, J. Stigter, E.	De heer Roosendaal (VVD) meent dat in dit stuk een samenvatting mist van de financiële impact in totalen en wat betreft het gevraagde aandeel van de provincie hierin. De VVD ziet graag dat dat in volgende vergelijkbare stukken wordt meegenomen, opdat in één oogopslag helder is wat de negatieve financiële impact van de voorstellen is. Het verzoek van de heer Roosendaal (VVD) om in het vervolg ook de totalen op te nemen, zal	

				gedeputeerde overbrengen. Uiteindelijk wordt het stuk gemaakt voor alle deelnemers en niet alleen voor de provincie. Gedeputeerde vindt het een terecht verzoek om in één oogopslag de effecten te kunnen zien.	
Concrete Agenda Tata	NLG	14-01-2021	Olthof, J.	Op de vraag van de Partij voor de Dieren hoeveel tijd Tata krijgt om de SCR-techniek volgens BBT toe te passen, antwoordt gedeputeerde dat hij hoopt dat hij niet alleen het vertrouwen van de bewoners maar ook dat van Statenlid Kostic kan terugwinnen. GS komen binnenkort met een concrete agenda, voorzien van een tijdspad, waarmee inzichtelijk wordt wanneer Tata wat gaat doen.	
Brief over verdeling verantwoordelijkheden tussen gemeente, provincie en O.D.	NLG	25-11-2019	Stigter, E.	De specifieke situatie van het terugtrekken van een gemeente uit de O.D. speelt al lang. Wat dit financieel betekent voor Schagen en de achterblijvende deelnemers, is nog niet bekend. Staten zijn hier niet actief over geïnformeerd, sommige stukken waren wel openbaar. Gedeputeerde vindt het verstandig om hierover een brief aan de Staten te sturen. Het gaat om plustaken en het is een verschil van inzicht tussen de OD en het gemeentebestuur van Schagen. Dit is de aanleiding geweest om de Gemeenschappelijke Regeling voor de achterblijvers zo te wijzigen, dat er geen miscommunicatie meer is in het geval van uittreding. Met deze wijziging zou dat moeten zijn dichtgetimmerd. (…) Gedeputeerde Tekin zal in de brief zetten hoe de verantwoordelijkheden liggen. Deze taken worden door	

				de gemeente teruggenomen, zoals in de situatie voor het OD. De brief schetst de afgelopen twee jaar.	
Publiceren op Overheid.nl door OD's	NLG	25-11-2019		Nav Rondvraag van den Heuvel over brief van St. Rust bij de Kust De organisatie had een goed punt over het publiceren door de OD's op overheid.nl. Dat is belangrijk voor de herkenbaarheid en de vindbaarheid. Gedeputeerde laat dit ambtelijk uitzoeken. Zodra hij het antwoord heeft, zal hij de commissie daarover informeren.	

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6431
Extern Zaak ID	1606307
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	5.a
Omschrijving	RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
Aanbiedingsbrief RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond.pdf
RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf
Brief aan PS over tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond.pdf
Brief aan Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.pdf
Reactie Tata Steel op RIVM briefrapport Tusseentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	19 april 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 april 2021

Toelichting

Het RIVM voert in opdracht van de provincie en van de IJmondgemeenten gezondheidsonderzoek uit in de regio IJmond. Het RIVM briefrapport “Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond” bevat de tussentijdse resultaten met betrekking tot twee onderwerpen van het gezondheidsonderzoek, te weten luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen en acute gezondheidsklachten.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Provincie Noord-Holland
Gedeputeerde dhr. Jeroen Olthof
Postbus 300
2001 DA Haarlem

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Ons kenmerk
2021-0047 M&V EvS/JE/ar

Uw kenmerk

Behandeld door
Dr. ir. Janneke Elberse
T 06-11287209

janneke.elberse@rivm.nl

Kopie aan
dhr Rogier Baars.

Bijlage(n)
Briefrapport "Tussentijdse resultaten Gezondheidsonderzoek in de IJmond. 2021-0061

Beknopte rapportage Nivel "Gezondheidsproblemen in de IJmond: een verkenning"

Datum 6 april 2021
Betreft Aanbieding briefrapport "Tussentijdse resultaten Gezondheidsonderzoek in de IJmond"

Geachte heer Olthof,

Hierbij bied ik u het briefrapport "Tussentijdse resultaten Gezondheidsonderzoek in de IJmond" aan. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten Velsen, Heemskerk en Beverwijk. In het gezondheidsonderzoek werkt het RIVM samen met GGD Kennemerland, GGD Amsterdam, Nivel en IRAS.

Dit briefrapport beschrijft:
1. tussentijdse resultaten betreffende luchtkwaliteit op ervaren ongezonde dagen,
2. resultaten van een verkenning, uitgevoerd door het Nivel, naar acute gezondheidsklachten in de IJmond
3. het resultaat van de haalbaarheidsstudie om een panelstudie uit te voeren in de leefomgeving nabij Tata Steel.

De rapportage van het Nivel betreffende punt 2 is als losse bijlage toegevoegd aan deze brief. Zodra het briefrapport openbaar wordt, kan door middel van een weblink vanuit het briefrapport worden doorgeklikt naar de rapportage van het Nivel, die dan te vinden is op hun website.

Het rapport zal op 21 april 2021 op onze website gepubliceerd worden tenzij u aangeeft dat dit eerder gepubliceerd kan worden.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen kunt u contact opnemen met Janneke Elberse (06-11287209).

Met vriendelijke groet,

Dr. Els C.M. van Schie
Directeur Milieu en Veiligheid

Kon pagina 1 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 19 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 20 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 21 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 22 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 23 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 24 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 25 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 26 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 27 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 28 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 29 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 30 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 31 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 32 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 33 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 34 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 35 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 36 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 37 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 38 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 39 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 40 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 41 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 42 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 43 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 44 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 45 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 46 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 47 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 48 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 49 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 50 uit document RIVM briefrapport Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond link Nivel.pdf niet importeren
Foutmelding
PdfReader not opened with owner password

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R. Baars

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144550

BAARSR@Noord-Holland.nl

Verzenddatum

14 APR. 2021

Kenmerk

1606307/1606516

Uw kenmerk

Betreft: Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond

Geachte leden,

Bijgevoegd vindt u het briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat in opdracht van ons college en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen (IJmondgemeenten) door het RIVM is opgesteld. Dit is een eerste deelrapport van het gezondheidsonderzoek in de IJmond dat het RIVM uitvoert. Later dit jaar volgen nog twee deelrapporten. Uit het onderzoek volgt op hoofdlijnen dat:

- De luchtkwaliteit in de IJmond vaker matig tot onvoldoende is dan in achtergrondlocaties zonder industrie in de nabijheid;
- In de IJmond meer en vaker acute gezondheidsklachten worden gemeld bij de huisarts en chronische aandoeningen vaker voor komen vergeleken met het platteland en andere industriegebieden;
- Een studie onder omwonenden ("dagboekonderzoek") meer inzicht zou kunnen geven of er een verband is tussen de luchtkwaliteit, de pieken en de acute gezondheidsklachten.

We spannen ons binnen onze bevoegdheden en kaders maximaal in om de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. Het briefrapport van het RIVM laat echter zien dat voldoen aan de wettelijke normen niet automatisch betekent dat er ook sprake is van een gezonde leefomgeving in dit gebied. De onderzoeksresultaten onderstrepen de noodzaak en het belang van een gezondere leefomgeving in de IJmond. We doen daarom ook een appel op het Rijk om scherpere regelgeving op te stellen en waar nodig aanvullende maatregelen mogelijk te maken om zo gezamenlijk te werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Voor het onderdeel acute gezondheidsklachten heeft het Nivel[1] in een analyse de huisartsgegevens uit de IJmond vergeleken met die van

[1] Het Nivel is in 1985 opgericht als wetenschappelijk onderzoeksinstituut voor de eerstelijns gezondheidszorg en ontstond uit het Nederlands Huisartsen Instituut (NHI), als wetenschappelijk bureau van het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG).

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

andere industriële gebieden in Nederland en met het platteland. Uit het briefrapport blijkt dat in de IJmond, waar onder andere Tata Steel gevestigd is, statistisch significant meer acute gezondheidsklachten voorkomen dan elders in Nederland. Het gaat dan om symptomen van buik of maag, misselijkheid of braken, symptomen van het oog, pijn of druk op de borst, hoofdpijn, duizeligheid, benauwdheid en jeuk. Daarnaast komen chronische aandoeningen van het hart, longkanker en diabetes vaker voor. Om de luchtkwaliteit nader in kaart te brengen is ook gekeken naar pieken van stoffen in de lucht. Veel normen zijn gebaseerd op jaargemiddelden, maar inwoners ervaren de pieken vooral als hinderlijk.

Ons college deelt de zorgen van de bewoners van de IJmond over hun gezondheid en ziet deze bevestigd in de resultaten van dit onderzoek. Specifiek de resultaten met betrekking tot de acute gezondheidsklachten vormen daarbij een nieuw inzicht. Dit onderwerp is voor het eerst op grote schaal objectief inzichtelijk gemaakt voor de IJmond.

Wij vinden dat iedereen recht heeft op een gezonde leefomgeving. Wij werken daar aan met onder andere de uitvoering van het Programma Gezonde Leefomgeving en het Programma Tata Steel 2020 - 2050. En samen met de IJmond gemeenten wordt gewerkt aan een programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond, onder andere ter uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Daarmee spannen wij ons binnen onze wettelijke bevoegdheden en kaders maximaal in.

Het briefrapport van het RIVM leidt voor ons college tot de volgende hoofdpunten voor een gezondere leefomgeving in de IJmond:

1. Binnen onze bevoegdheden en kaders blijven wij maximaal inzetten op o.a. de uitvoering van het Programma Tata Steel 2020-2050, het Programma Gezonde Leefomgeving en de uitvoering van het SLA;
2. We verzoeken Tata Steel met klem om de aangekondigde investering van 300 miljoen te concretiseren en zo spoedig mogelijk tot uitvoering te brengen. Maatregelen moeten op korte termijn tot merkbare positieve effecten leiden voor de leefomgeving;
3. Samen met het Rijk en andere betrokkenen voeren wij de bredere discussie over de vraag of vanuit gezondheidskundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond met cumulatie van stoffen en piekbelasting;
4. Wij doen een appel op het Rijk om aanvullende maatregelen mogelijk te maken om tot een merkbaar gezondere leefomgeving te komen in de IJmond.

Het is noodzakelijk dat alle betrokken overheden gezamenlijk blijven werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Aanleiding & context

De zogenoemde grafietregens in 2018/2019 zorgden voor een toename van de zorgen van omwonenden van Tata Steel, met name in Wijk aan Zee. De provincie Noord-Holland heeft het RIVM toen gevraagd onderzoek te doen naar de grafietregens. De vragen en zorgen van

omwonenden van Tata Steel waren echter breder dan alleen over de grafietregens.

Een deel van die vragen is beantwoord met het project 'Grafietregen en gezondheid' dat in de eerste helft van 2019 is uitgevoerd. Daarnaast is een deel van vragen beantwoord op basis van bestaande kennis. De nog openstaande vragen heeft het RIVM samen met een klankbordgroep van bewoners en experts in kaart gebracht. Op basis daarvan zijn acht onderzoeksopties geformuleerd, verdeeld in drie clusters. Dit onderzoeksvoorstel van het RIVM voor het gezondheidsonderzoek in de IJmond bestaat uit:

Cluster A:
- Depositie (neerslag van stof in de leefomgeving)
- Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen
- Acute gezondheidsklachten

Cluster B:
- Eten uit de moestuin / bramen uit de duinen / dierlijke producten
- Biomonitoring bloedwaarden

Cluster C:
- Vervolgonderzoek grafietregen
- Chronische klachten
- Angst en stress

Op 15 oktober 2019 hebben wij het RIVM opdracht gegeven om te starten met een voorbereidend "basisonderzoek" op basis van het onderzoeksvoorstel (1278459/1278460). In maart 2020 heeft het RIVM samen met de klankbordgroep van bewoners en experts advies uitgebracht over de invulling van het vervolgonderzoek. De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten hebben dit advies in april 2020 1 op 1 overgenomen en het RIVM opdracht gegeven om verder onderzoek te doen naar de onderwerpen uit Cluster A (1285438/1400167).

Dit briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" bevat tussentijdse resultaten met betrekking tot twee onderwerpen uit cluster A, te weten luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen en acute gezondheidsklachten. Het briefrapport bestaat uit drie onderdelen, deze zijn hierna onder "onderzoeksresultaten" beschreven.

Rond de zomer van 2021 verwacht het RIVM het deel van het gezondheidsonderzoek uit cluster A dat ziet op depositie (neerslag van stof in de leefomgeving) te kunnen opleveren. In het najaar van 2021 volgt naar verwachting een vervolg op het onderdeel "Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen" waarmee door bron- en patroonherkenning wordt getracht verder inzicht te krijgen in de bijdragen van verschillende emissiebronnen aan de concentraties van stoffen in de lucht die mensen kunnen inademen.

Onderzoeksresultaten

Tussentijdse resultaten luchtkwaliteit op ervaren (on)gezonde dagen

Uit het briefrapport van het RIVM blijkt dat de luchtkwaliteit vaker matig tot onvoldoende is in de IJmond dan op achtergrondlocaties waar geen industrie in de omgeving aanwezig is. In de omgeving van Tata Steel komen vaker hogere concentraties fijn stof (PM10) voor dan in delen van Nederland zonder zware industrie. Dit geldt zowel voor de daggemiddelde als uurgemiddelde PM10 fijnstofconcentraties. Dit laat zien dat de IJmond een relatief zwaar belast gebied is. Met name bepaalde groepen (kinderen, ouderen, mensen met luchtwegklachten) kunnen hier gezondheidseffecten van ondervinden, zo schrijft het RIVM. Voor dit onderzoek is fijn stof gekozen als graadmeter voor de luchtkwaliteit. Fijn stof wordt op verschillende plekken in de IJmond gemeten en er is veel bekend over de effecten ervan op de gezondheid.

Acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen in de IJmond

Het Nivel heeft voor een breed scala aan acute gezondheidseffecten en een aantal chronische aandoeningen verkend of deze in de IJmond meer, minder of evenveel worden gepresenteerd aan de huisarts, vergeleken met regio's in Nederland met evenveel industrie (controlegebied 'industrie') en regio's met weinig tot geen industrie (controlegebied 'platteland').

De resultaten van het Nivel laten zien dat in de IJmond relatief veel acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen vaker gerapporteerd worden bij de huisartsen vergeleken met de controlegebieden. Deze klachten zijn bijvoorbeeld misselijkheid, symptomen van het oog, hoofdpijn, benauwdheid, jeuk en pijn op de borst. Chronische aandoeningen van het hart, diabetes en longkanker worden rondom het industriegebied IJmond vaker gediagnosticeerd dan elders en Chronische Obstructieve Long Ziekte (COPD) wordt in de IJmond vaker gediagnostiseerd dan op het platteland. Deze symptomen en aandoeningen betreffen meerdere orgaansystemen: onder meer luchtwegen, maag-darmkanaal, huid, hart en vaten.

Aan eerdere bevindingen van onderzoeken uitgevoerd door RIVM en GGD wordt toegevoegd dat het om relatief veel symptomen gaat die statistisch significant vaker voorkomen. Dit geldt zeker voor de vergelijking met industrieel gebied elders. De analyse laat ook zien dat meerdere symptomen en aandoeningen in de regio IJmond niet vaker (ziekte van Hodgkin, leukemie) of zelfs minder vaak (bronchitis, astma bij volwassenen) worden gezien door de huisarts.

Het RIVM benadrukt dat dit onderzoek géén antwoord geeft op de vraag wat de *oorzaak* is van de gezondheidsklachten. Het RIVM geeft aan dat bij het ontwikkelen van gezondheidsklachten verschillende factoren een rol spelen. In de IJmond zijn in potentie de aanwezigheid van zware industrie als Tata Steel met daaraan gerelateerde emissies, wegverkeer en scheepvaart van invloed op de gezondheid. Ook persoonlijke factoren zoals aanleg, leefstijl en beroep spelen een rol in de ontwikkeling van gezondheidsklachten.

Haalbaarheidsstudie panelstudie (dagboekonderzoek)

Het RIVM geeft aan dat een studie onder omwonenden meer inzicht zou kunnen geven of er een verband is tussen de luchtkwaliteit en de acute gezondheidsklachten. Omwonenden zouden hiervoor langere tijd in een dagboek kunnen bijhouden op welke dagen zij bepaalde klachten hebben. Volgens het RIVM is zo een onderzoek haalbaar. Als uitkomstmaten dienen ten minste dagelijks zelf gerapporteerde luchtwegklachten, geurhinder en longfunctie meegenomen te worden. Om de acute gezondheidseffecten te relateren aan stoffen in de lucht worden de volgende componenten voorgesteld: fijn stof PM10 en PM2,5, ultrafijn stof en een component die kan dienen als markerstof voor de emissies van het Tata Steel terrein.

Reactie en vervolgstappen

Over de oorzaken van de gezondheidsklachten laat het briefrapport zich niet uit. Het RIVM geeft aan dat de oorzaken gezocht moeten worden in een mix van persoonlijke factoren en omgevingsfactoren. Ons college constateert evenwel dat de IJmond een door de industrie, weg- en scheepvaartverkeer zwaar milieubelast gebied is. De aanwezigheid van Tata Steel in dit gebied heeft hierin onmiskenbaar een aandeel en vormt ook de onderscheidende factor van dit gebied ten opzichte van andere industriegebieden.

Dit briefrapport bevestigt ons college in de opgave die we hebben en de inspanningen die we gezamenlijk met andere overheden leveren om de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. We zetten daarbij als college voornamelijk in op het verminderen van emissies in de regio IJmond. Dat doen wij als volgt:

- Met het in november 2020 vastgestelde Programma Tata Steel 2020 - 2050 werken we, samen met de IJmondgemeenten, aan het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. De OD NZKG heeft een bijbehorend Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 - 2022 opgesteld waar de provincie 2,8 miljoen euro extra voor heeft uitgetrokken. Dit bestaat uit verschillende acties. Zo is de beoordeling van de inventarisatie uitstoot Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in volle gang, waarbij de Inspectie Leefomgeving & Transport (IL&T) om advies is gevraagd. De OD NZKG houdt scherp toezicht en treedt strenger op. Bijvoorbeeld bij de Kooksfabrieken en naar aanleiding van het incident met zwarte sneeuw in februari. Een uitgebreide voortgangsrapportage over het programma Tata Steel 2020 - 2050 volgt later dit jaar.
- Met het Programma Gezonde Leefomgeving richt de provincie zich op het creëren van een fysieke leefomgeving die gezond is voor haar inwoners.
- Wij zijn betrokken bij het initiatief van de IJmondgemeenten, de Omgevingsdienst IJmond en de GGD Kennemerland om te komen tot een programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond. Met dit (nog vast te stellen) programma zetten de IJmondgemeenten zich in op het verbeteren van de gezondheid en luchtkwaliteit in de IJmond, door te richten op intensivering van beleid en concrete maatregelen op het gebied van industrie en bedrijvigheid, woon- een leefomgeving, mobiliteit en scheepvaart. Tevens werken de gemeenten aan de Regionale

nota gezondheidsbeleid 2021-2028 "Samen gezond in Kennemerland".
- Door het monitoren van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen uit de Roadmap 2030 van Tata Steel. Wij roepen Tata Steel met klem op om de aangekondigde investering van 300 miljoen euro te concretiseren en zo snel mogelijk tot uitvoering te brengen. Daarbij is in het bijzonder van belang welke maatregelen bij de veel overlast gevende Kooksfabriek 2 worden genomen en vooral welke concrete resultaten de omgeving hiervan mag verwachten.
- De OD NZKG is de procedure gestart om met een ambtshalve wijziging van de vergunning Tata Steel te verplichten tot het toepassen van NOx reducerende maatregelen bij de Pelletfabriek.
- Met ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA) en jaarlijkse vaststelling van een uitvoeringsplan daarbij, streven we naar een vermindering van de uitstoot van fijn stof en stikstofdioxide door (weg)verkeer, mobiele werktuigen, landbouw, scheepvaart, industrie en huishoudens tot het niveau van de WHO-advieswaarden in 2030.

Op een aantal punten is naar aanleiding van het briefrapport nadere besluitvorming nodig. Dit betreft de wijze waarop we in het vervolg omgaan met het inzichtelijk maken van piekbelasting in de IJmond, bijvoorbeeld door dit op te nemen in het jaarlijkse Datarapport Luchtkwaliteit IJmond. Uit het rapport blijkt verder dat een panelstudie onder omwonenden ("dagboekonderzoek") haalbaar is. En het Nivel beveelt in haar analyse aan om de gezondheid van bewoners aanvullend te monitoren met verschillende gegevens. Over de precieze uitwerking van deze punten nemen wij, na consultatie van de klankbordgroep, samen met IJmondgemeenten nog een besluit.

Vraag aan het Rijk: Gezamenlijk werken aan een gezondere leefomgeving

Wij zien in dit briefrapport aanwijzingen dat de inzet van alleen de provincie en gemeenten niet genoeg is om de benodigde gezondheidswinst te behalen: Het zorgen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond is niet enkel een kwestie van scherper vergunnen, goed handhaven en Tata Steel en andere bedrijven stimuleren om schoner te werken.

Een gezondere leefomgeving in de IJmond is een gezamenlijke opgave. De IJmond is een gebied van groot economisch belang en werkgelegenheid waarin op een steenworp afstand van elkaar gewoond, gerecreëerd en gewerkt wordt. Dit geeft een complexe situatie waarin het noodzaak is dat overheden gezamenlijk optrekken. Wij moeten hier samen met het Rijk over in gesprek om zo gezamenlijk te onderzoeken waar normen en regels aangescherpt kunnen worden om zo te zorgen voor een gezondere leefomgeving. De eerste goede stappen zijn in dat kader al gezet, zoals met de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Er is echter meer nodig.

Normstelling en regelgeving

Ons college constateert dat jaargemiddeld de luchtkwaliteit in de IJmond voldoet aan de geldende wettelijke normen. Een gebied als de IJmond kenmerkt zich door zowel cumulatie van diverse emissies als door piekbelasting die beide niet goed in gemiddelden tot uitdrukking komen. Dit in de context van de korte afstand van de industrie tot de bewoonde omgeving in de IJmond.

De vraag ligt daarom voor of vanuit gezondheidskundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond. Daarnaast constateren we dat voor een aantal Zeer Zorgwekkende Stoffen normering ontbreekt. Wij moeten hier samen met het Rijk over in gesprek om zo gezamenlijk te onderzoeken waar normen en regels aangescherpt kunnen worden om zo te zorgen voor een gezondere leefomgeving.

Aanvullende maatregelen

Maatregelen om uitstoot (emissies) te verminderen die wettelijk en afdwingbaar zijn, worden door de veroorzaker van de uitstoot gerealiseerd. In de IJmond investeert Tata Steel in maatregelen om de overlast in de omgeving te verminderen. Tata Steel heeft in december 2020 hiervoor een investering van 300 miljoen aangekondigd. Ongeveer de helft hiervan is voor een maatregel die door ons met een ambtshalve wijziging van de vergunning verplicht wordt opgelegd (maatregel bij de Pelletfabriek).

Wij zijn positief over de stappen die Tata Steel en het ministerie van Economische zaken en Klimaat (EZK) willen zetten voor verdere CO_2-reductie bij Tata Steel. Dit komt tot uitdrukking in de op 30 maart 2021 bekend gemaakte "Expression of Principles" van EZK en Tata Steel. Het is belangrijk om de doelen van het Klimaatakkoord te halen en het kan op de langere termijn bijdragen aan een gezondere IJmond. Maar voor gezondheid en een betere leefomgeving in de IJmond is op korte termijn meer nodig.

Wij willen samen met het Rijk - als gezamenlijke overheden – en met Tata Steel onderzoeken welke concrete maatregelen bij Tata Steel nodig zijn voor een gezondere leefomgeving. Het gaat daarbij voor ons nadrukkelijk ook om steun voor maatregelen die momenteel niet wettelijk afdwingbaar zijn, maar die wel veel gezondheidswinst op kunnen leveren.

Bijgaand vindt u een afschrift van onze brief aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Bijlagen

Aanbiedingsbrief RIVM, Briefrapport RIVM en analyse Nivel

Brief aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
R. Baars
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144550
baarsr@Noord-Holland.nl

Verzenddatum
14 APR. 2021

Kenmerk
1606307/1610498

Uw kenmerk

Betreft: Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond

Excellentie,

Bijgevoegd vindt u het briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat in opdracht van onze colleges door het RIVM is opgesteld. Dit is een eerste deelrapport van het gezondheidsonderzoek in de IJmond dat het RIVM uitvoert. Later dit jaar volgen nog twee deelrapporten.

Onderzoeksrapport in het kort

Uit het onderzoek volgt op hoofdlijnen dat:

- De luchtkwaliteit in de IJmond vaker matig tot onvoldoende is dan in achtergrondlocaties zonder industrie in de nabijheid;
- In de IJmond meer en vaker acute gezondheidsklachten worden gemeld bij de huisarts en chronische aandoeningen vaker voor komen vergeleken met het platteland en andere industriegebieden;
- Een studie onder omwonenden ("dagboekonderzoek") meer inzicht zou kunnen geven of er een verband is tussen de luchtkwaliteit, de pieken en de acute gezondheidsklachten.

Voor het onderdeel acute gezondheidsklachten heeft het Nivel in een analyse de huisartsgegevens uit de IJmond vergeleken met die van andere industriële gebieden in Nederland en met het platteland. Uit het briefrapport blijkt dat in de IJmond, waar onder andere Tata Steel gevestigd is, statistisch significant meer acute gezondheidsklachten voorkomen dan elders in Nederland. Het gaat dan om symptomen van buik of maag, misselijkheid of braken, symptomen van het oog, pijn of druk op de borst, hoofdpijn, duizeligheid, benauwdheid en jeuk. Daarnaast komen chronische aandoeningen van het hart, longkanker en diabetes vaker voor. Om de luchtkwaliteit nader in kaart te brengen is ook gekeken naar pieken van stoffen in de lucht. Veel normen zijn gebaseerd op jaargemiddelden, maar inwoners ervaren de pieken vooral als hinderlijk.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

In de bijlage vindt u meer informatie over de aanleiding, context en resultaten van het RIVM briefrapport.

Zorg over kwaliteit leefomgeving en gezondheid IJmond

Onze colleges delen de zorgen van de bewoners van de IJmond over hun gezondheid en ziet deze bevestigd in de resultaten van dit onderzoek. Specifiek de resultaten met betrekking tot de acute gezondheidsklachten vormen daarbij een nieuw inzicht. Dit onderwerp is voor het eerst op grote schaal objectief inzichtelijk gemaakt voor de IJmond.

Wij vinden dat iedereen recht heeft op een gezonde leefomgeving. Wij werken daar aan met onder andere de uitvoering van het Programma Gezonde Leefomgeving en het Programma Tata Steel 2020 - 2050. In dat verband roepen wij Tata Steel voortdurend op om uitstoot en overlast in de IJmond zoveel en zo snel mogelijk te verminderen. En samen met de IJmond gemeenten wordt gewerkt aan een programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond, onder andere ter uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Daarmee spannen wij ons binnen onze wettelijke bevoegdheden en kaders maximaal in. Dit is echter niet voldoende.

De leefomgeving in de IJmond voldoet aan de nu geldende wettelijke milieunormen voor bijvoorbeeld fijn stof (immissie) en geluid. Toch is de IJmond een zwaar belast gebied met negatieve effecten op de gezondheid. Cumulatie van de effecten van milieubelastende activiteiten en piekbelasting zijn hier (mede) de oorzaak van. Dit RIVM-onderzoek toont eens te meer aan dat werken aan een gezondere leefomgeving een belangrijke en urgente opgave is.

Het is noodzakelijk dat alle betrokken overheden gezamenlijk blijven werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. We doen daarom een appel op u om scherpere regelgeving op te stellen en waar nodig aanvullende maatregelen mogelijk te maken. Naast de lange termijn willen we daarbij nadrukkelijk ook de focus leggen op maatregelen die op de korte termijn leiden tot een merkbaar gezondere leefomgeving in de IJmond. In bredere zin voeren wij de discussie met het Rijk over de vraag of vanuit gezondheidskundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond met cumulatie van de effecten van milieubelastende activiteiten en piekbelasting.

Reactie en vervolgstappen provincie Noord-Holland en IJmondgemeenten

Over de oorzaken van de gezondheidsklachten laat het briefrapport zich niet uit. Het RIVM geeft aan dat de oorzaken gezocht moeten worden in een mix van persoonlijke factoren en omgevingsfactoren. Wij constateren evenwel dat de IJmond een door de industrie, weg- en scheepvaartverkeer zwaar milieubelast gebied is. De aanwezigheid van Tata Steel in dit gebied heeft hierin onmiskenbaar een aandeel en vormt ook de onderscheidende factor van dit gebied ten opzichte van andere industriegebieden.

Dit briefrapport bevestigt onze colleges in de opgave die we hebben en de inspanningen die we gezamenlijk met andere overheden leveren om de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. We zetten daarbij als

colleges voornamelijk in op het verminderen van emissies in de regio IJmond. Dat doen wij als volgt:

- Met het in november 2020 vastgestelde Programma Tata Steel 2020 - 2050 werken we, samen met de IJmondgemeenten, aan het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. De OD NZKG heeft een bijbehorend Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel 2020 – 2022 opgesteld waar de provincie 2,8 miljoen euro extra voor heeft uitgetrokken. Dit bestaat uit verschillende acties. Zo is de beoordeling van de inventarisatie uitstoot Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in volle gang, waarbij de Inspectie Leefomgeving & Transport (IL&T) om advies is gevraagd. De OD NZKG houdt scherp toezicht en treedt strenger op. Bijvoorbeeld bij de Kooksfabrieken en naar aanleiding van het incident met zwarte sneeuw in februari.
- Met het Programma Gezonde Leefomgeving richt de provincie zich op het creëren van een fysieke leefomgeving die gezond is voor haar inwoners.
- Wij zijn betrokken bij het initiatief van de IJmondgemeenten, de Omgevingsdienst IJmond en GGD Kennemerland om te komen tot een programma Gezondheid en Luchtkwaliteit IJmond. Met dit (nog vast te stellen) programma zetten de IJmondgemeenten zich in op het verbeteren van de gezondheid en luchtkwaliteit in de IJmond, door te richten op intensivering van beleid en concrete maatregelen op het gebied van industrie en bedrijvigheid, woon- een leefomgeving, mobiliteit en scheepvaart. Tevens werken de gemeenten aan de Regionale nota gezondheidsbeleid 2021-2028 "Samen gezond in Kennemerland".
- Door het monitoren van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen uit de Roadmap 2030 van Tata Steel. Wij roepen Tata Steel met klem op om de aangekondigde investering van 300 miljoen euro te concretiseren en zo snel mogelijk tot uitvoering te brengen. Daarbij is in het bijzonder van belang welke maatregelen bij de veel overlast gevende Kooksfabriek 2 worden genomen en vooral welke concrete resultaten de omgeving hiervan mag verwachten.
- De OD NZKG is de procedure gestart om met een ambtshalve wijziging van de vergunning Tata Steel te verplichten tot het toepassen van NOx reducerende maatregelen bij de Pelletfabriek.
- Met ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA) en jaarlijkse vaststelling van een uitvoeringsplan daarbij, streven we naar een vermindering van de uitstoot van fijn stof en stikstofdioxide door (weg)verkeer, mobiele werktuigen, landbouw, scheepvaart, industrie en huishoudens tot het niveau van de WHO-advieswaarden in 2030.

We spannen ons hiermee binnen onze bevoegdheden en kaders maximaal in om de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. Het briefrapport van het RIVM laat echter zien dat voldoen aan de wettelijke normen niet automatisch betekent dat er ook sprake is van een gezonde leefomgeving in dit gebied. De onderzoeksresultaten onderstrepen de noodzaak en het belang van een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Vraag aan het Rijk: Gezamenlijk werken aan een gezondere leefomgeving

Wij zien in dit briefrapport aanwijzingen dat de inzet van alleen de provincie en gemeenten niet genoeg zal zijn om de benodigde gezondheidswinst te behalen: Het zorgen voor een gezondere leefomgeving in de IJmond is niet enkel een kwestie van scherper vergunnen, goed handhaven en Tata Steel en andere bedrijven stimuleren om schoner te werken.

Onze colleges constateert dat jaargemiddeld de luchtkwaliteit in de IJmond voldoet aan de geldende wettelijke normen. Een gebied als de IJmond wordt echter gekenmerkt door zowel cumulatie van diverse emissies als door piekbelasting die niet goed in gemiddelden tot uitdrukking komen. Dit in de context van de korte afstand van de industrie tot de aanwezige woningen in de IJmond. De vraag ligt daarom voor of vanuit gezondheidskundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond.

Een gezondere leefomgeving in de IJmond is een gezamenlijke opgave. De IJmond is een gebied van groot economisch belang en werkgelegenheid waarin op een steenworp afstand van elkaar gewoond, gerecreëerd en gewerkt wordt. Dit geeft een complexe situatie waarin het noodzaak is dat overheden gezamenlijk optrekken. Wij moeten hier samen met het Rijk over in gesprek om zo gezamenlijk te onderzoeken waar normen en regels aangescherpt kunnen worden om zo te zorgen voor een gezondere leefomgeving. De eerste goede stappen zijn in dat kader al gezet, zoals met de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord (SLA). Er is echter meer nodig. De volgende vragen stellen we aan het Rijk.

Stel normen op voor Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en cumulatie

In de regio NZKG is de opgave groot vanwege de benodigde ruimte voor wonen, werken, energietransitie en daarbij het belang voor een gezondere leefomgeving in de IJmond. Door te toetsen per milieucompartiment aan individuele normen voor ZZS wordt voorbij gegaan aan de cumulatieve effecten voor de gezondheid.

Op basis van de ZZS uitvraag ontvangen wij net als andere bevoegde gezagen in Nederland aanvullende informatie over ZZS emissies door bedrijven. Normen (Maximaal Toelaatbare Risiconiveau, MTR) zijn nodig om daadwerkelijk de gezondheidskundige duiding te kunnen geven, voor veel ZZS ontbreekt het op dit moment aan een norm. Wij zullen zelf bij het RIVM een MTR aanvragen voor de ontbrekende ZZS. ZZS die voorkomen in de IJmond, en in het bijzonder ZZS die door Tata Steel worden geëmitteerd, hebben daarbij voor ons de prioriteit.

Wij willen met het Rijk - als systeemverantwoordelijke voor het ZZS beleid - in overleg om te komen tot cumulatieve normen voor ZZS per stofgroep in plaats van toetsing per individuele stof. Ook hier hebben ZZS die voorkomen in de IJmond (meer in het bijzonder vanuit Tata Steel) voor ons de prioriteit. Het is hierbij van belang dat normen over alle milieucompartimenten (lucht, water, bodem en afval) op elkaar aansluiten. De inzet moet zich uiteindelijk richten op het uitfaseren van ZZS (stofgroepen) die schadelijk zijn voor de gezondheid of het milieu.

Verder zien we specifiek voor Tata Steel dat het een fabrieksterrein betreft met bijna 20 verschillende werkeenheden. Hoewel deze werkeenheden allemaal worden genormeerd met de vergunning en er voor Tata Steel ook algemene stofplafonds gelden, houdt de huidige milieuwetgeving onvoldoende rekening met de cumulatie van verschillende stoffen die dit oplevert.

Perk (waar mogelijk) piekbelasting verder in

De wetgeving is gericht op emissies onder normale bedrijfsomstandigheden (Richtlijn industriële emissies) en niet op piekbelasting (storingen, start, stop, lekkages etc.) terwijl deze emissies ook - en soms grote - gevolgen hebben voor de leefomgeving. Wij stellen voor om in de wet- en regelgeving scherp te kijken naar de toegestane uitzonderingen voor piekbelastingen en waar mogelijk deze (verder) in te perken.

Actualiseer BREF's

Op grond van de Richtlijn industriële emissies (RIE) moet de Europese Commissie ernaar streven de BREF's uiterlijk acht jaar na de publicatie van de vorige versie bij te werken. Voor Tata Steel is de BREF IJzer & Staal 2012 het meest relevant. Verder is bij Tata Steel de BREF op- en overslag uit 2006 van toepassing. In 2020 hebben wij (ambtelijk) reeds bij het ministerie van I&W aangegeven dat wij vinden dat deze voor Tata Steel relevante BREF's revisie verdienen. Voor de volledigheid herhalen wij onze vraag het Rijk om (mede) namens onze colleges er bij de Europese Commissie op aan te dringen het proces om deze BREF's te actualiseren in gang te zetten, waarbij ingezet wordt op strengere emissiegrenswaarden en het verkleinen van de ranges.

Neem (te ontwikkelen) kennis over de effecten van ultrafijn stof mee in milieu- en gezondheidsbeleid

Uit verkennende metingen die het RIVM heeft uitgevoerd weten we dat in de IJmond niet alleen fijn stof, maar ook ultrafijn stof verhoogd voorkomt. De gezondheidseffecten van ultrafijn stof zijn niet goed bekend en er zijn momenteel geen normen voor ultrafijn stof. Rond aankomende zomer worden de resultaten van een RIVM-onderzoek bij Schiphol verwacht dat nader inzicht moet geven in de gezondheidseffecten. Het RIVM stelt in het briefrapport verder voor om ultrafijn stof als "markerstof" te hanteren voor de studie onder omwonenden ("dagboekonderzoek"). De kennis op het gebied van ultrafijn stof is dus in ontwikkeling. Het is van belang om, als er meer bekend is, te bezien wat dit betekent voor milieu- en gezondheidsbeleid in Nederland.

Maak u sterk voor een norm voor elementair koolstof

Een ander onderdeel van fijn stof is elementair koolstof, oftewel roet (black carbon). Dit is een schadelijk deel van onverbrande emissies van fijn stof en bevat onder andere PAK's. Voor elementair koolstof is nog geen norm voor de buitenlucht (immissie) terwijl deze er wel is voor werkplekken. Wij verzoeken u om in Europees verband u sterk te maken voor een norm voor elementair koolstof.

Geef een vervolg aan onderzoek geluid

Voor geluid zijn door de WHO nieuwe advieswaarden afgegeven, het RIVM heeft hier in 2020 een rapport over aangeboden als reactie op de motie-Schonis. Dit rapport moet op Rijksniveau een vervolg krijgen.

Aanvullende maatregelen

Maatregelen om uitstoot (emissies) te verminderen die wettelijk en afdwingbaar zijn, worden door de veroorzaker van de uitstoot gerealiseerd. In de IJmond investeert Tata Steel in maatregelen om de overlast in de omgeving te verminderen. Tata Steel heeft in december 2020 hiervoor een investering van 300 miljoen aangekondigd. Ongeveer de helft hiervan is voor een maatregel die door ons met een ambtshalve wijziging van de vergunning verplicht wordt opgelegd (maatregel bij de Pelletfabriek).

Als onderdeel van het Programma Gezonde Leefomgeving heeft de provincie een Uitvoeringsregeling subsidie gezonde leefomgeving complexe industrie. Deze regeling is bedoeld om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar bovenwettelijke maatregelen. Voor de realisatie van grotere bronmaatregelen op de schaal van de industrie in de IJmond is deze regeling echter niet bedoeld. Ook de bij het SLA behorende SPUK-regeling biedt hiervoor geen soelaas. Wij vragen het Rijk om aanvullende maatregelen mogelijk te maken voor een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Gezondheid als onderdeel van de energietransitie en verduurzaming bij Tata Steel en in het NZKG-gebied

Wij zijn positief over de stappen die Tata Steel en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) willen zetten voor verdere CO_2-reductie bij Tata Steel. Dit komt tot uitdrukking in de op 30 maart 2021 bekend gemaakte "Expression of Principles" van EZK en Tata Steel. Het is belangrijk om de doelen van het Klimaatakkoord te halen en het kan op de langere termijn bijdragen aan een gezondere IJmond. Maar voor gezondheid en een betere leefomgeving in de IJmond is op korte termijn meer nodig.

Het briefrapport van het RIVM onderstreept voor ons opnieuw het belang van een gezonde leefomgeving. De energietransitie en verduurzaming kunnen een gezondere leefomgeving dichterbij brengen. Gezondheid is daarmee naast CO_2 reductie een extra argument om aan energietransitie en verduurzaming te werken bij Tata Steel en in het NZKG gebied. Er komt veel op de IJmond af terwijl de druk op de leefomgeving reeds hoog is. Om draagvlak voor de energietransitie te creëren en te behouden en specifiek voor de "license to operate" van Tata Steel zijn eerst concrete en merkbare stappen op het gebied van gezondheid en de leefomgeving noodzakelijk.

Wij willen samen met het Rijk - als gezamenlijke overheden - en met Tata Steel onderzoeken welke concrete maatregelen bij Tata Steel nodig zijn voor een gezondere leefomgeving. Het gaat daarbij voor ons nadrukkelijk ook om steun voor maatregelen die momenteel niet wettelijk afdwingbaar zijn, maar die wel veel gezondheidswinst op kunnen leveren. Mogelijk zijn er goede combinaties te maken waarbij

gezondheidswinst samen gaat met de reductie van CO_2 of NOx (ten behoeve van de natuur).

Wij denken met het oog op een gezondere leefomgeving in ieder geval aan aanvullende maatregelen bij in het bijzonder de eerder genoemde Kooksfabriek 2. En verder aan maatregelen om (fijn)stof te reduceren bij de grondstoffenlogistiek. Tata Steel neemt binnen de investering van 300 miljoen euro weliswaar maatregelen bij de transportbanden, de grondstoffenlogistiek blijft een grote bijdrage leveren aan de (fijn)stof concentratie.

Afsluiting

Het briefrapport van het RIVM leidt voor onze colleges tot de volgende hoofdpunten voor een gezondere leefomgeving in de IJmond:

1. Binnen onze bevoegdheden en kaders blijven wij maximaal inzetten op o.a. de uitvoering van het Programma Tata Steel 2020-2050, het Programma Gezonde Leefomgeving en de uitvoering van het SLA;
2. We verzoeken Tata Steel met klem om de aangekondigde investering van 300 miljoen te concretiseren en zo spoedig mogelijk tot uitvoering te brengen. Maatregelen moeten op korte termijn tot merkbare positieve effecten leiden voor de leefomgeving;
3. Samen met het Rijk en andere betrokkenen voeren wij de bredere discussie over de vraag of vanuit gezondheidskundig oogpunt de huidige normstelling en regelgeving wel voldoet in een gebied zoals de IJmond met cumulatie van stoffen en piekbelasting;
4. Wij doen een appel op het Rijk om aanvullende maatregelen mogelijk te maken om tot een merkbaar gezondere leefomgeving te komen in de IJmond.

Een afschrift van deze brief is gestuurd naar de ministeries van Economische Zaken en Klimaat en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Beverwijk,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

drs. E.R. Loenen drs. M.E. Smit

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Heemskerk,

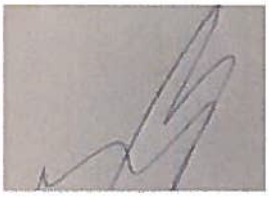

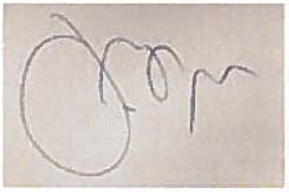

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

J.S.W. Ozenga A.E.H. Baltus

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Velsen,

de gemeentesecretaris, de burgemeester,

K.M. Radstake F.C. Dales

Bijlagen

Aanleiding, context en onderzoeksresultaten

Aanbiedingsbrief RIVM, Briefrapport RIVM en analyse Nivel

BIJLAGE 1

Aanleiding & context

De zogenoemde grafietregens in 2018/2019 zorgden voor een toename van de zorgen van omwonenden van Tata Steel, met name in Wijk aan Zee. De provincie Noord-Holland heeft het RIVM toen gevraagd onderzoek te doen naar de grafietregens. De vragen en zorgen van omwonenden van Tata Steel waren echter breder dan alleen over de grafietregens.

Een deel van die vragen is beantwoord met het project 'Grafietregen en gezondheid' dat in de eerste helft van 2019 is uitgevoerd. Daarnaast is een deel van vragen beantwoord op basis van bestaande kennis. De nog openstaande vragen heeft het RIVM samen met een klankbordgroep van bewoners en experts in kaart gebracht. Op basis daarvan zijn acht onderzoeksopties geformuleerd, verdeeld in drie clusters. Dit onderzoeksvoorstel van het RIVM voor het gezondheidsonderzoek in de IJmond bestaat uit:

Cluster A:
- Depositie (neerslag van stof in de leefomgeving)
- Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen
- Acute gezondheidsklachten

Cluster B:
- Eten uit de moestuin / bramen uit de duinen / dierlijke producten
- Biomonitoring bloedwaarden

Cluster C:
- Vervolgonderzoek grafietregen
- Chronische klachten
- Angst en stress

Op 15 oktober 2019 hebben wij het RIVM opdracht gegeven om te starten met een voorbereidend "basisonderzoek" op basis van het onderzoeksvoorstel (1278459/1278460). In maart 2020 heeft het RIVM samen met de klankbordgroep van bewoners en experts advies uitgebracht over de invulling van het vervolgonderzoek. De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten hebben dit advies in april 2020 1 op 1 overgenomen en het RIVM opdracht gegeven om verder onderzoek te doen naar de onderwerpen uit Cluster A (1285438/1400167).

Dit briefrapport "Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond" bevat tussentijdse resultaten met betrekking tot twee onderwerpen uit cluster A, te weten luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen en acute gezondheidsklachten. Het briefrapport bestaat uit drie onderdelen, deze zijn hierna onder "onderzoeksresultaten" beschreven.

Rond de zomer van 2021 verwacht het RIVM het deel van het gezondheidsonderzoek uit cluster A dat ziet op depositie (neerslag van stof in de leefomgeving) te kunnen opleveren. In het najaar van 2021 volgt naar verwachting een vervolg op het onderdeel "Luchtkwaliteit en

inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen" waarmee door bron- en patroonherkenning wordt getracht verder inzicht te krijgen in de bijdragen van verschillende emissiebronnen aan de concentraties van stoffen in de lucht die mensen kunnen inademen.

Onderzoeksresultaten

Tussentijdse resultaten luchtkwaliteit op ervaren (on)gezonde dagen

Uit het briefrapport van het RIVM blijkt dat de luchtkwaliteit vaker matig tot onvoldoende is in de IJmond dan op achtergrondlocaties waar geen industrie in de omgeving aanwezig is. In de omgeving van Tata Steel komen vaker hogere concentraties fijn stof (PM10) voor dan in delen van Nederland zonder zware industrie. Dit geldt zowel voor de daggemiddelde als uurgemiddelde PM10 fijnstofconcentraties. Dit laat zien dat de IJmond een relatief zwaar belast gebied is. Met name bepaalde groepen (kinderen, ouderen, mensen met luchtwegklachten) kunnen hier gezondheidseffecten van ondervinden, zo schrijft het RIVM.

Voor dit onderzoek is fijn stof gekozen als graadmeter voor de luchtkwaliteit. Fijn stof wordt op verschillende plekken in de IJmond gemeten en er is veel bekend over de effecten ervan op de gezondheid.

Acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen in de IJmond

Het Nivel heeft voor een breed scala aan acute gezondheidseffecten en een aantal chronische aandoeningen verkend of deze in de IJmond meer, minder of evenveel worden gepresenteerd aan de huisarts, vergeleken met regio's in Nederland met evenveel industrie (controlegebied 'industrie') en regio's met weinig tot geen industrie (controlegebied 'platteland').

De resultaten van het Nivel laten zien dat in de IJmond relatief veel acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen vaker gerapporteerd worden bij de huisartsen vergeleken met de controlegebieden. Deze klachten zijn bijvoorbeeld misselijkheid, symptomen van het oog, hoofdpijn, benauwdheid, jeuk en pijn op de borst. Chronische aandoeningen van het hart, diabetes en longkanker worden rondom het industriegebied IJmond vaker gediagnosticeerd dan elders en Chronische Obstructieve Long Ziekte (COPD) wordt in de IJmond vaker gediagnostiseerd dan op het platteland. Deze symptomen en aandoeningen betreffen meerdere orgaansystemen: onder meer luchtwegen, maag-darmkanaal, huid, hart en vaten.

Aan eerdere bevindingen van onderzoeken uitgevoerd door RIVM en GGD wordt toegevoegd dat het om relatief veel symptomen gaat die statistisch significant vaker voorkomen. Dit geldt zeker voor de vergelijking met industrieel gebied elders. De analyse laat ook zien dat meerdere symptomen en aandoeningen in de regio IJmond niet vaker (ziekte van Hodgkin, leukemie) of zelfs minder vaak (bronchitis, astma bij volwassenen) worden gezien door de huisarts.

Het RIVM benadrukt dat dit onderzoek géén antwoord geeft op de vraag wat de *oorzaak* is van de gezondheidsklachten. Het RIVM geeft aan dat bij het ontwikkelen van gezondheidsklachten verschillende factoren een rol spelen. In de IJmond zijn in potentie de aanwezigheid van zware industrie als Tata Steel met daaraan gerelateerde emissies, wegverkeer

en scheepvaart van invloed op de gezondheid. Ook persoonlijke factoren zoals aanleg, leefstijl en beroep spelen een rol in de ontwikkeling van gezondheidsklachten.

Haalbaarheidsstudie panelstudie (dagboekonderzoek)

Het RIVM geeft aan dat een studie onder omwonenden meer inzicht zou kunnen geven of er een verband is tussen de luchtkwaliteit en de acute gezondheidsklachten. Omwonenden zouden hiervoor langere tijd in een dagboek kunnen bijhouden op welke dagen zij bepaalde klachten hebben. Volgens het RIVM is zo een onderzoek haalbaar. Als uitkomstmaten dienen ten minste dagelijks zelf gerapporteerde luchtwegklachten, geurhinder en longfunctie meegenomen te worden. Om de acute gezondheidseffecten te relateren aan stoffen in de lucht worden de volgende componenten voorgesteld: fijn stof PM10 en PM2,5, ultrafijn stof en een component die kan dienen als markerstof voor de emissies van het Tata Steel terrein.

TATA STEEL

TATA

Provincie Noord-Holland
College van Gedeputeerde Staten
Dreef 3
2012 HR Haarlem

Velsen-Noord, 16 april 2021

Geachte heer Olthof,

Met deze brief reageer ik op de recente tussentijdse resultaten van het RIVM briefrapport; getiteld: ‘gezondheidsonderzoek in de IJmond’ dat in opdracht van uw College en de IJmond gemeenten is uitgevoerd. Ik hecht grote waarde aan een inhoudelijke reactie op het rapport en het thema gezondheid en leefomgeving in den brede. Het thema gezondheid is immers in ieders belang; zowel voor omwonenden als werknemers.

Het is goed dat onderzoek wordt gedaan naar de effecten van industrie, scheepvaart, luchtvaart en verkeer op gezondheid en de leefomgeving in de IJmond. Vervolgens kunnen we bepalen waar verbeteringen mogelijk of noodzakelijk zijn binnen de context van Europese en nationale regelgeving. Dit sluit tevens goed aan op de reeds door ons samen ingeslagen weg van verbetering met uw Programma Tata Steel en de Roadmap van Tata Steel, wo de Roadmap+; het milieu maatregelenpakket van 300 mln euro voor een betere leefomgeving.

Het betreffende RIVM briefrapport geeft onder andere aan dat de IJmond omgeving voor wat betreft gezondheidsklachten is vergeleken met controle gebieden elders in Nederland; zowel ‘platteland’ als ‘industrie’. In de onderzochte huisartspraktijken komen in vergelijking met het platteland meer gezondheidsklachten voor in de IJmond. In vergelijking met andere industrie omgevingen (Moerdijk en Terneuzen) komen gezondheidsklachten vaker voor dan in de betreffende referentiegebieden, maar sommige klachten komen juist minder vaak voor; wo luchtweg gerelateerde klachten zoals astma. Tevens staat vermeld dat in de zwaarbelaste omgeving van de IJmond met scheepvaart, luchtvaart, drukke verkeersaders en staalindustrie geen oorzakelijke gevolgtrekkingen zijn vastgesteld. Voor verbanden met betrekking tot piekbelasting tussen luchtkwaliteit en Tata Steel wordt een vervolgonderzoek voorgesteld.

Ik wil nogmaals benadrukken dat gezondheid in ieders belang is, maar wij vragen ons af of het opportuun is om naar aanleiding van dit tussenrapport dat over gezondheid in de IJmond in den brede gaat reeds een oproep in Den Haag te doen tot strengere nationale regelgeving voor specifiek Tata Steel. Zo zou voor Tata Steel een ongelijk speelveld ontstaan in relatie tot andere Europese staalbedrijven; terwijl Tata Steel juist hard werkt aan een fors bovenwettelijk maatregelenpakket, te weten de eerder genoemde Roadmap+. Deze Roadmap+ betreft onder andere grote investeringen in KGF2 en de DeNOx installatie op de pelletfabriek ten behoeve van een betere leefomgeving. In

Corporate Communications and Public Affairs
Postbus 10.000 • 1970 CA IJmuiden • The Netherlands
T: +31 (0) 25 149 6283 • Donald.Voskuil@tatasteeleurope.com
Tata Steel IJmuiden BV

Sensitivity: general

overleg met de omgeving wordt hard gewerkt aan de Roadmap+ die komende jaren wordt uitgevoerd. Op langere termijn zal de configuratie in IJmuiden stap voor stap veranderen aan de hand van de klimaatplannen met CO2 opslag en waterstof, waarover wij ook met u en het Ministerie van EZK in gesprek zijn. Op korte termijn verbetert de bestaande configuratie op basis van de Roadmap.

Ik wil u vragen om voor wat betreft de leefomgeving ook gezamenlijk op te trekken richting Den Haag om zo gezamenlijk aan oplossingen te werken. In een eerstvolgend gesprek kunnen wij dit verder bespreken. Ik ben er van overtuigd dat wij zo tot een kennis en arbeids- intensieve maakindustrie met nieuw elan kunnen komen waar de hele regio weer trots op kan zijn.

Namens Tata Steel in IJmuiden,
Met vriendelijke groet,

Hans van den Berg
Directievoorzitter Tata Steel Nederland

Sensitivity: general

Inspraak Prinvinciale Staten, maandag 19 april 2021

Beste Statenleden,

Ik ben meer tijd gaan besteden aan het schoonmaken van mijn huis en dat gaat ten koste van tijd dat ik kan besteden aan werk; schrijven, schilderen en muziek maken, zorgen voor mijn gezin, mantelzorgen voor mijn familie, voornamelijk mijn vader.

Wekelijkse nieuwsberichten over Tata, bijvoorbeeld de zwarte sneeuw in mijn tuin, het onvolledige en vertraagde gif-rapport, de kwiklozing in óns oppervlakte- en grondwater… het gaf mij nieuwe motivatie om meer te gaan schoonmaken. Vooral na het tv programma Hofbar. Een meneer uit Wijk aan Zee toonde met een magneet en een wit papiertje de ijzeren tata-stofdeeltjes aan op zijn raamkozijnen. Met dezelfde bewapening ben ik samen met mijn zoon, 9 jaar, onze eigen raamkozijnen gaan inspecteren. Het schoonmaakbedrijf had net een paar dagen ervoor schoon gemaakt, des ondanks waren wij zeer gechoqueerd door de ijzervangst. De schoonmakers begroeten mij, als ze voorbij rijden, ze zijn bijna kind aan huis. Maar mijn balkon vergeten ze vaak schoon te maken. Dus besloot ik de balkondeuren van mijn slaapkamer te openen. De grijs/zwarte stof die ik daar vond was zoveel, dat ik het in een jampotje heb verzameld, afsloot met een ijzeren dekseltje, met daarop de magneet. Ik keerde het potje 2 keer om en werd bang van het resultaat. 90 % van de stof in het potje bleef aan de magneet kleven! Later heb ik ook het stof in mijn huis getest, and I was not amused.
Nu na een paar weken schoonmaken krijg ik sabotage gedachtes. Want áls de wind dan gunstig staat en niet Wijk aan Zee, maar IJmuiden de stank en stof toe gewaaid krijgt, dan is het ook niet zo'n fijn moment om door te luchten! Al het ZZS, die hier overal buiten ligt, komt dan weer in mijn huis.

Uit het laatste onderzoeksrapport van het rivm worden onze jaren lange vermoedens bevestigd. De lucht in onze leefomgeving is ongezond en maakt ons ziek. Het blijk nog ernstiger dan in andere industriegebieden. Mensen krijgen hier acute klachten van en nog erger, mensen worden er chronisch ziek van en gaan vroegtijdig dood.
Het rapport beschrijft trieste cijfers. Meneer Olthof gaf als reactie hierop; per direct verscherping van toezicht op Tata steel, verscherping van regelgeving op vergunningen is nodig en Kooksfabriek 2 moet zo snel mogelijk dicht! Ik stond te huilen toen ik zijn reactie aanhoorde. Komt er dan nu echt een oplossing voor de door mij gehate schoonmaaktaak?? Voor ons leefgenot, ons welzijn, onze gezondheid? Maar mijn juichend hart was te vroeg. Want even later begreep ik, dat meneer Olthof er helemaal geen datum aan kan koppelen, omdat er eerst een 'goed alternatief' voor tata moet zijn. Maar nu mijn vraag aan u, meneer Olthof, wie gaat er nu eigenlijk bepalen welk alternatief er goed genoeg is en hoe lang gaat dit alternatief duren? Tata Steel? Zij hadden in hun plannen een sluiting van deze fabriek gepland staan in 2035. Dan ben ik 65 jaar!!! Als ik dat mag halen. Want ik neem u even mee naar mijn familie-verhaal in deze rapportcijfers.

Ik heb mijn oma's nooit gekend. Ze zijn te vroeg overleden aan kanker, 43 jaar en 63 jaar.
Mijn opa heeft sinds eind jaren 40 bij de hoogovens gewerkt en is op zijn 65e overleden aan hartfalen. Het klinkt nog steeds statistisch. Maar achter die getallen zit schrijnend leed. Mijn Hoogovens-opa bleef met 8 kinderen over toen mijn oma op haar 43e overleed. De gevolgen worden zelfs nu nog door haar kleinkinderen gevoeld.

Acht kinderen had mijn oma, waarvan er uiteindelijk één na een depressief leven om euthanasie heeft gevraagd. En één die al meer dan 50 jaar zich zeer verantwoordelijk voelt voor de zorg voor haar broers en zussen. Eén die al jaren pillen slikt tegen depressies. En één die sinds haar 14e het leven moeilijk vindt en alles wat een witte jas draagt, de zorg dus, vermijd.
Eén die zich in geld verdienen en het geloof stortte, om de demonen van haar geest te bedwingen. De twee jongste hebben het moeilijke pad belopen en zijn te vroeg overleden aan kanker. En dan is er één die ik eigenlijk niet ken.
Al 10 jaar lang mantelzorg ik voor mijn vader, die al 50 jaar in Beverwijk woont, hij is hartpatient, nierpatient, longpatient, suikerpatient en een medisch wonder. De zorg voor hem, wat zich uit in begeleiden van artsenbezoek en gesprekken, thuiszorg en administratie, doe ik uit liefde voor hem, maar het valt me vaak te zwaar.
Mijn verhaal is één voorbeeld van de vele verhalen die achter de cijfers schuil gaan. Ik kan mijn familieleed niet volledig in werkschoenen van Tata Steel schuiven, maar de cijfers uit het laatst verschenen voorlopig rapport van het rivm, herken ik wel. Ze laten mij zien dat er in de IJmond, iedere dag opnieuw mensen worden geraakt door de gevolgen van een vervuilde leefomgeving. In Wijk aan zee hebben we te veel, te vroeg moeten begraven en zijn te veel ernstig ziek. En de gevolgen sijpelen door in de volgende generaties.

Hoeveel meer onderzoek denken we nodig te hebben, om het causale verband aan te tonen, dat de ZZS van Tata steel ziekmakende gevolgen hebben. Verscherpte toezicht, verscherpte regelgeving en Kooks 2 zo snel mogelijk dicht; in uw reactie op de rapporten meneer Olthof, geeft u toch al aan wat het probleem én de oplossing is?

Geachte Statenleden, meneer Olthof, wanneer laat u het hart van IJmond weer gezond kloppen? Want stel dat straks het causaal verband door het RIVM wordt aangetoond en er ondertussen nog meer mensen te vroeg zijn overleden met alle gevolgen voor de nabestaande? Wat wilt u nu alvast deze nabestaande meegeven?

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6444
Extern Zaak ID	1384040
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	5.b
Omschrijving	VTH bij provinciale bedrijven inclusief bijlage TATA/Harsco
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
Bijlage bij VTH brief april 2021 Informatievoorziening Tata en Harsco-DEF.pdf
Brief aan PS over informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	19 april 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 april 2021

Toelichting

Het college van Gedeputeerde Staten informeert voorafgaand aan iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid over de ontwikkelingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Hieronder vallen ook Tata Steel en Harsco Metals

Provincie Noord-Holland

Bijlage registratienummer 1384040/1610736

Informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals d.d. 13 april 2021

In deze bijlage zijn de stand van zaken en ontwikkelingen opgenomen met betrekking tot het dossier Harsco Metals/Tata Steel en daar direct aan gerelateerde openbare bijeenkomsten, bestuurlijke overleggen, onderzoeken, uitvoerende (VTH-) werkzaamheden en rechtsgangen. Informatie over projecten en initiatieven die (mogelijk) relateren aan het dossier Harsco Metals/Tata Steel, wordt alleen in dit overzicht betrokken wanneer er op maatregelenniveau directe samenhang is. Wijzigingen ten opzichte van de vorige informatievoorziening zijn geel gearceerd.

1. Openbare bijeenkomsten	Er waren geen openbare bijeenkomsten in de afgelopen periode. Wel is het programma Tata Steel 2020 – 2050 besproken met een vertegenwoordiging van bewoners- en ondernemersorganisaties.
2. Bestuurlijke overleggen	Er zijn in deze periode geen bestuurlijke overleggen geweest.
3. Onderzoek in opdracht van bedrijven	Geen ontwikkelingen te melden.
4. Onderzoek in opdracht provincie Noord-Holland	De resultaten van het geuronderzoek (door Witteveen en Bos in opdracht van de OD NZKG) zijn binnen. Een definitief besluit over geur bij Tata Steel op basis van het provinciale geurbeleid wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2021 genomen.
5. Onderzoeken in opdracht van derden	Er lopen momenteel geen onderzoeken in opdracht van derden.
6. Lopende VTH-uitvoering	
Vergunningverlening	- Tata Steel heeft een aanvraag ingediend voor het realiseren van een kunstduin (gedeeltelijk opgebouwd met staalslak) op het terrein van Tata Steel om aan de voorwaarden van de vergunning Wet natuurbescherming te kunnen blijven voldoen.
Toezicht en Handhaving	- Beoordeling inventarisatie Zeer Zorgwekkende Stoffen: Op 24 maart 2021 is aan Tata Steel gemeld dat de OD NZKG van oordeel is dat de ingediende gegevens omtrent de inventarisatie ZZS

Bijlage registratienummer 1384040/1610736

onvoldoende zijn. Tata Steel is verzocht binnen een termijn van 8 weken aanvullende gegevens aan te leveren. Verder is gemeld dat Tata Steel vóór 1 oktober 2021 invulling dient te geven aan de minimalisatieverplichting uit het Activiteitenbesluit en dat het verplichte vermijdings- en reductieprogramma moet worden ingediend. Daarnaast is geconstateerd dat er voor een lozing van kwik sprake is van een overtreding omdat hiervoor geen vergunning is verleend. Tata Steel wordt verzocht om binnen 1 week aan te geven welke tijdelijke maatregelen per direct getroffen worden.Tata heeft in haar reactie aangegeven dat deze lozing in een eerdere vergunning uit 2003 vergund is. De OD NZKG beoordeelt deze reactie.

- HIsarna: Tata Steel heeft de OD NZKG gemeld dat het plan is om op 15 april 2021 de productie van ruwijzer in de HIsarna proeffabriek te hervatten. Het voorverwarmen van de installatie om de productie te kunnen hervatten zal vanaf 1 april 2021 plaatsvinden.

- Everest Project (CO_2 afvang): De OD NZKG heeft op 25 maart 2021 van Tata Steel een mededeling voornemen ontvangen voor het Everest Project, waarmee CO_2 wordt afgevangen en waterstof geproduceerd. Deze eerste melding is in het formele traject het eerste document dat de voorgenomen verandering bij Tata Steel beschrijft en gaat vooraf aan een uitgebreide milieustudie en het aanvragen van vergunningen.

Handhavingsverzoeken

Op 5 december 2020 is een handhavingsverzoek ingediend voor de ISO-certificering, gevolgd door een rappel op 24 december en een 2e rappel op 15 januari 2021. Op 27 januari 2021 is aan indiener bericht dat Tata Steel over de volledige ISO-certificering beschikt voor al haar activiteiten, onderdelen en werkeenheden. Het handhavingsverzoek is in concept afgewezen omdat er geen sprake is van overtreding van het vergunningvoorschrift. Indiener heeft een zienswijze op dit ontwerpbesluit ingediend. De OD NZKG ziet n.a.v.

Bijlage registratienummer 1384040/1610736

zienswijze geen reden om het besluit aan te passen. Het handhavingsverzoek is op 12 maart 2021 formeel afgewezen.
Op 22 februari 2021 is de informatie voor het Wob verzoek over de ISO certificering van Tata Steel openbaar gemaakt.

7. Overige

Wob verzoeken

Zie ook:
www.odnzkg.nl
- ***Actueel***
- ***Wob-verzoeken***

www.noord-holland.nl
- ***Loket***
-

- 27 mei 2020, Wob verzoek Stichting IJmondig naar de vergunning en de laatste veiligheidsrapportages en het laatste inspectierapport. Op 12 augustus heeft de Stichting IJmondig een brief gestuurd waarin de provincie in gebreke wordt gesteld voor het niet tijdig reageren.
  Er is een zienswijze gevraagd aan Tata over het voornemen van de OD NZKG om deze rapporten volledig openbaar te maken. Tata heeft een zienswijze ingediend. De zienswijze wordt op dit moment verwerkt in het te nemen besluit.

- 2 juni 2020, Wob verzoek van Stichting Schapenduinen, Stichting IJmondig, Stichting Duinbehoud en enkelen particulieren naar afhandeling bepaalde mails, gezondheidsonderzoek RIVM, intrekken mandaat, toezicht en handhaving Tata sinds 2010 en ongevallen en hulpverlening richting Tata. Dit verzoek wordt in afstemming door de provincie en door de OD NZKG afgehandeld. Op 14 augustus 2020 is een ingebrekestelling voor dit Wob verzoek ontvangen. De provincie heeft voor haar gedeelte op 27 augustus 2020 een besluit genomen. Tegen dit besluit is bezwaar ingediend, de zitting bij de HAC was op 7 januari 2021. De HAC heeft advies uitgebracht, GS hebben op 9 maart 2021 in de beslissing op bezwaar besloten het bestreden besluit gedeeltelijk te herroepen waarbij een klein deel van de eerder geweigerde informatie openbaar wordt gemaakt.
  Het Wob verzoek bestaat uit meerdere onderdelen. Het meest omvangrijke onderdeel betreft duizenden documenten. De OD NZKG zal dat onderdeel in overleg met PNH afhandelen. Vanwege

Provincie Noord-Holland

Bijlage registratienummer 1384040/1610736

de omvang van het verzoek heeft de OD NZKG een voorstel gedaan aan de indieners van dit Wob verzoek op welke wijze de gevraagde documenten toegankelijk kunnen worden gemaakt (na toepassing van de regels van de Wob).
Op 19 november 2020 is de 1e batch van 136 documenten zijnde de aan Tata Steel verleende vergunningen in 2019 en 2020 actief openbaar gemaakt.
Op een later moment worden de gepubliceerde documenten overgeheveld naar een e-depot dat permanent op de website van de ODNZKG beschikbaar zal zijn en inzicht geeft in de besluitvorming inzake Tata Steel.
De 2e batch, over de vergunningen van 2015 t|m 2018, is gepubliceerd. De stukken voor de 3e batch, de vergunningen tot 2015, zijn gepubliceerd. De 4e batch is in voorbereiding en wordt binnenkort voor een zienswijzemogelijkheid naar Tata gezonden.

- Op 26 oktober 2020 is een Wob verzoek ingediend over de openbaarmaking van de documenten met betrekking tot de LOD Brandveiligheid. De stukken worden, als er geen bezwaar wordt ingediend, rond 20 april 2021 gepubliceerd.

Provincie Noord-Holland

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

R.E. Reijners

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144957

rob.reijners@noord-holland.nl

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Verzenddatum

15 APR. 2021

Kenmerk

1384040/1610734

Uw kenmerk

Betreft: Informatievoorziening VTH bij provinciale bedrijven

Geachte leden,

In deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen tot 13 april 2021op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij bedrijven waar de provincie bevoegd gezag is.

U ontvangt deze informatie volgens afspraak voorafgaand aan iedere vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG).

Tata Steel en Harsco Metals

In de bijlage vindt u de uitgebreide informatievoorziening inzake het dossier Tata Steel en Harsco Metals. Deze week werd het RIVM-briefrapport met daarin de tussentijdse resultaten van het gezondheidsonderzoek in de IJmond openbaar.

Tuindorp Oostzaan

De OD NZKG is sinds eind 2019 intensief aan de slag met de meldingen van geuroverlast uit het gebied Tuindorp Oostzaan. Er is een cocktail van geuren, er is niet een enkele veroorzaker aan te wijzen. Voor de bedrijven Bunge Netherlands (Bunge) en ICL Fertilizers (ICL) lopen er intensieve acties. Steeds meer wordt onderkend dat de geuren door olieterminals, het varend ontgassen en activiteiten van andere bedrijven een rol spelen in de overlast. Omdat het een gebied betreft met industrie, bedrijvigheid in de haven etc. zal altijd sprake blijven van geuremissie. Dit kan op gespannen voet staan met ruimtelijke ontwikkelingen.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

AEB Exploitatie B.V. Amsterdam

OD NZKG besloot AEB Exploitatie B.V. (AEB) op 5 feb 2018 onder *verscherpt toezicht* te plaatsen. Uit een aantal incidenten en diverse overtredingen bleek de integriteit van installaties en het functioneren van het managementsysteem van AEB niet onder controle. OD NZKG heeft AEB gemaand om de beheersing van de veiligheidssituatie te verbeteren. Eind 2019 heeft AEB een masterplan "basis op orde" opgesteld.
AEB heeft gericht gewerkt aan verbetering en de borging van de technische en organisatorische integriteit in het managementsysteem. Uit de eindcontrole van OD NZKG is gebleken dat AEB nu de basis op orde heeft. Het *verscherpt toezicht* is per 1 april 2021 ingetrokken. In 2021 worden extra controles uitgevoerd om te borgen dat de verbeteringen door AEB worden voortgezet.

Tot slot

Heeft u vragen over deze brief? Dan kunt u deze aan de verantwoordelijk gedeputeerde stellen in de vergadering van de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG)

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Infobijlage Tata Steel en Harsco Metals

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	5946
Extern Zaak ID	1581438
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	5.c
Omschrijving	Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord (C naar B-verzoek PvdD)
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
1581450 Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord v3.docx
1581452 Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord-PNH.pdf
Brief aan PS over Uitvoeringsplan 2021 ikv Schone Lucht Akkoord (SLA).pdf
Agenderingsverzoek C naar B NLG maandag 19 april 2021 - Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord.docx

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	15 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Natuur Landbouw & Gezondheid	30 augustus 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	20 september 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	25 oktober 2021

Toelichting

De provincie werkt aan een schonere lucht. Dat kunnen we niet alleen. Luchtkwaliteit houdt zich namelijk niet aan grenzen. Daarom ondertekende Noord-Holland op 13 januari 2020 samen met het Rijk, gemeenten en provincies het Schone Lucht Akkoord (SLA). De ondertekenaars spraken met elkaar af om maatregelen uit te voeren binnen thema's en sectoren die in het SLA benoemd zijn. Hiertoe wordt door iedere deelnemer jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld. Het eerste uitvoeringsplan van de provincie Noord-Holland in het kader van het SLA is het Uitvoeringsplan 2021.

Provincie Noord-Holland

UITVOERINGSPLAN 2021
SCHONE LUCHTAKKOORD

Maart 2021

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 3
   Doel provinciaal uitvoeringsplan Schone Lucht 3

2. UITVOERINGSPLAN 2021 4
   2.1 Thema Mobiliteit 4
   2.2 Thema Industrie 5
   2.3 Thema Mobiele Werktuigen 7
   2.4 Thema Binnenvaart en havens 7
   2.5 Thema Landbouw 8
   2.6 Thema Houtstook 8
   2.7 Thema Participatie 9
   2.8 Thema Hoogblootgestelde locaties 9

3. UITVOERING EN VOORTGANG 10
   3.1 Gezondheidsindicator 10
   3.2 Financiën 10
   3.3 Voortgang 10

1. INLEIDING

Doel provinciaal uitvoeringsplan Schone Lucht

In 2020 heeft de provincie Noord-Holland, samen met de Rijksoverheid en een groot aantal provincies en gemeenten, het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend[1]. De belangrijkste doelstelling van het SLA is het samenwerken aan een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren, waarbij wordt toegewerkt naar de advieswaarden van de Word Health Organization (WHO) voor stikstofdioxide (NO_2) en fijnstof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) in 2030.

In het SLA worden maatregelen voorgesteld om de luchtkwaliteit te verbeteren voor verschillende sectoren zoals (weg)verkeer, landbouw, scheepvaart, industrie en huishoudens. Voor de verschillende sectoren zijn themagroepen opgesteld om dit nader uit te werken en nieuwe mogelijkheden te verkennen. Daarnaast zijn binnen het SLA themagroepen opgericht die zich bezighouden met een bepaald aandachtsgebied voor luchtkwaliteit, bijvoorbeeld hoogblootgestelde locaties, participatie en internationale samenwerking. Voor de provincie zijn met name de sectorale themagroepen industrie, mobiliteit en mobiele werktuigen van belang, omdat zich hier voor de provincie de grootste mogelijkheden tot emissiereductie voordoen. Daarnaast heeft de provincie zitting genomen in de themagroepen voor hoogblootgestelde locaties, participatie, monitoring, regionale samenwerking en internationaal luchtbeleid.

Koppeling met het programma gezonde leefomgeving

Het uitvoeringsplan van het SLA maakt onderdeel uit van het programma Gezonde Leefomgeving voor het onderwerp luchtkwaliteit, met daarin de 4 sporenaanpak:

- Spoor 1: Reguleren
- Spoor 2: Onderzoek en monitoring
- Spoor 3: Maatregelen
- Spoor 4: Afwegingsmethodiek

De ambitie vanuit het programma Gezonde Leefomgeving en de 4-sporenaanpak is ook terug te vinden in het uitvoeringsplan voor het SLA. Hiermee zijn het uitvoeringsplan SLA en het programma Gezonde Leefomgeving met elkaar verbonden en kunnen deze elkaar ondersteunen, verder aanvullen en versterken.

[1] In de GS-vergadering van 17 december 2019 (kenmerk 1310610/1310640) is door Gedeputeerde Staten besloten om als provincie het SLA aan te gaan

2. UITVOERINGSPLAN 2021

De ondertekenaars van het SLA hebben met elkaar afgesproken om, op basis van hun eigen taken en bevoegdheden, zich in te zetten voor uitvoering van maatregelen binnen de in het SLA genoemde thema's en sectoren. Iedere deelnemer, dus ook de provincie Noord-Holland, dient in een jaarlijks uitvoeringsplan de maatregelen per thema en/of sector verder uit te werken. Het voorliggende Uitvoeringsplan 2021 betreft het eerste uitvoeringsplan dat de provincie opstelt in het kader van het SLA.

Ten behoeve van de overzichtelijkheid en als voorbereidende stap voor de toekomstige monitoring heeft de Rijksoverheid een format voor een decentraal uitvoeringsplan in de vorm van een Excel-overzicht beschikbaar gesteld. Het streven is dat iedere deelnemende provincie of gemeente het ingevulde format uiterlijk in maart 2021 indient bij het Rijk. In de bijlage is het ingevulde format voor de provincie Noord-Holland opgenomen dat wordt ingediend bij het Rijk.

In het navolgende is per thema en/of sector de inzet van de provincie weergegeven.

2.1 Thema Mobiliteit

Het wegverkeer is een aanzienlijk bron voor emissie van NO_2 en fijnstof naar de lucht. De aanpak onder het SLA richt zich er voornamelijk op om de inzet van (oude) dieselmotoren te verminderen en schonere alternatieven te stimuleren. Maatregelen uit het Klimaatakkoord, waaronder elektrificatie, lokaal beleid voor het stimuleren van schone en actieve mobiliteit, schoon openbaar vervoer, duurzame logistiek en een slimme ruimtelijke inrichting leveren een belangrijke bijdrage aan schone lucht en gezondheidswinst, vooral op de langere termijn. Daarnaast zet de Rijksoverheid in op een verdere aanscherping van de Europese emissie-eisen voor voertuigen en een verdere verbetering van de monitoring en het toezicht in Nederland.

Inzet van provincie: verbinden en verschonen via maatregelen M.1.D, M.2A.D, M.3.D, M.4.D
De inzet van de provincie voor mobiliteit richt zich met name op verbinden en verschonen. Het verbinden in de eigen organisatie, maar ook in de regio. Het verschonen via de eigen inkoop en vanuit de rol als opdrachtverlener. Daarnaast wordt ingezet op kennisdeling. Hieronder wordt hier nader op ingegaan.

Verbinden
Maatregelen waar de provincie in het eerste jaar met name op inzet zijn gericht op een goede integratie van de SLA-doelstellingen met de relevante verkeers- en vervoersplannen van de provincie (maatregel M.1.D, M.3.D). Met de sector Mobiliteit is afgestemd dat onder andere binnen de volgende programma's de gezondheidsdoelen van het SLA worden opgenomen: Perspectief Agenda Mobiliteit, Smart Mobility, Fiets, Investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi), Regionale Mobiliteits Plannen (RMP) en Verkeersveiligheid, OV, Agenda Slimme en Schone Logistiek, De Kop Werkt, Hoogwaardige OV-projecten, infraprojecten zoals Kruiswegcorridor. De koppeling met andere beleidsdossiers is ook een belangrijk doel vanuit het programma Gezonde leefomgeving. Het beleidsdossier mobiliteit is één van deze dossiers waar door middel van maatregelen voor luchtkwaliteit gezondheidswinst te behalen valt voor de leefomgeving.

Daarnaast wordt vanaf 2021 bij diverse RMP-sessies die de provincie verzorgt, door middel van inspiratiesessies stilgestaan bij het belang van een gezonde leefomgeving en het aandeel van een schone lucht daarin. Dit volgt uit het programma Gezonde Leefomgeving,

spoor 3 maatregelen, waarbij de provincie investeert in communicatie en voorlichting op het gebied van de gezonde leefomgeving. Daarnaast is in MRA verband een onderzoek gestart naar koolstofdioxide (CO_2) besparende mobiliteitsmaatregelen, waarin ook de effecten op fijnstof en stikstofdioxide (NO_2) worden meegenomen.

Verschonen

Wat betreft de eigen bedrijfsvoering geeft de provincie het goede voorbeeld: bij nieuwe raamovereenkomsten, zoals leaseovereenkomsten voor eigen voertuigen, worden eisen gesteld aan de leverancier met betrekking tot duurzaamheid (M.2A.D). Hierbij is een prestatieverplichting opgenomen. Dit moet ertoe leiden dat het eigen vervoer vanaf 2024 95% elektrisch/waterstof is en vanaf 2027 100% elektrisch/waterstof.

Daarnaast heeft de provincie 4 patrouilleschepen, waarvan tot 2027 twee worden afgestoten en 2 worden vervangen door elektrische schepen. Verder heeft de provincie zelf op dit moment geen materieel. Dit wordt altijd ingehuurd middels de aannemende contractpartijen.

Vanuit haar rol als opdrachtgever streeft de provincie ernaar om de inzet van duurzaam materieel bij bouw en verbouw van infrastructurele werken verder uit te breiden. Hierbij is de provincie afhankelijk van de aannemende contractpartijen. Om de inzet van duurzaam materieel bij infrastructurele werken te bevorderen, participeert de provincie in de landelijke buyergroup Zero Emissie bouwplaats (PIANOo). Een mogelijke rem op de transitie naar schoner materieel is het feit dat marktpartijen (de aannemende contractpartijen) niet altijd meteen 0-emissie materieel kunnen inzetten, omdat dit materieel nog maar beperkt beschikbaar is. De marktpartijen investeren zelf ook actief in schoner materieel. Vanwege afschrijftermijnen van het bestaande materieel en kosten voor bijvoorbeeld elektrificatie (elektrisch materieel is veelal duurder dan de dieseluitvoering) is daar tijd voor nodig. Een opkoopregeling voor oude dieselvoertuigen vanuit het Rijk kan ertoe bijdragen om deze transitie te versnellen. Het verstrekken van subsidies om sneller te verschonen lijkt lastig omdat dit vaak op het bezwaar van ongeoorloofde staatssteun lijkt te stuiten.

Ook voor de OV-concessies zijn binnen de lopende en recentelijk afgesloten overeenkomsten al verregaande afspraken gemaakt om te komen tot 0-emissie. Bij de OV-concessies is afgesproken dat vanaf 2025 alle nieuwe bussen 0-emissie zullen zijn en vanaf 2030 alle bussen 0-emmissie. Concreet betekent dit dat de provincie bij de volgende aanbesteding een volledig emissie-vrije concessie zal uitvragen. Momenteel rijden er in een deel van onze concessies al emissievrije bussen.

Vanuit het iNHi werkt de provincie Noord-Holland aan de ontwikkeling van een indicator voor gezondheidsoverlast voor de leefomgeving door het wegverkeer over provinciale wegen. De hierbij opgedane kennis zal worden ingebracht bij de verkenning die de verschillende SLA partijen in de toekomst gaan uitvoeren om de negatieve gezondheidseffecten van luchtemissies door verkeer in kaart te brengen bij effectstudies van grotere infrastructurele projecten (maatregel M.4.D).

2.2 Thema Industrie

In het SLA zijn maatregelen opgenomen voor de industrie. Sommige van deze maatregelen worden uitgevoerd door provincies en gemeenten omdat zij bevoegd gezag zijn, voor andere maatregelen is het Rijk verantwoordelijk. De inzet van de provincie op dit thema is vooral gericht

op strenger vergunnen en versterking van toezicht en handhaving. Wij zijn ambtelijk voorzitter van de themagroep Industrie onder het SLA.

Inzet van provincie: strenger vergunnen via maatregelen I.1.D, I.2.D en I.4.D

In 2019 en 2020 is een verkenning pilot industrie uitgevoerd door het Rijk. Doel van de verkenning was om een beter beeld te verkrijgen van hoe streng op dit moment wordt vergund en waar de behoefte lag voor provincies en gemeenten. Dit heeft geresulteerd in vier aanbevelingen:

1. Op best beschikbare technieken (BBT)-niveau vergunnen verankeren in provinciaal en gemeentelijk beleid;
2. BBT-kennis en -ervaring opbouwen en beschikbaar stellen;
3. Nadere juridische verkenning om 'scherp vergunnen' goed op te kunnen nemen in het juridisch spoor;
4. Casussen "vrijwillige" reductie opsporen en daarvan leren.

De inzet van de provincie zal zich, ook in 2021, met name richten op de onderdelen 1, 2 en 3 die het op BBT-niveau vergunnen in de praktijk faciliteren.

Door de themagroep Industrie is een (concept) modeltekst ten behoeve van strenger vergunnen voor het VTH-beleid opgesteld. De themagroep doet een juridische verkenning naar de mogelijkheden voor strenger vergunnen binnen de wettelijke kaders. Indien daaruit volgt dat voor de modeltekst voldoende borging is om het strenger vergunnen in beleid te verankeren, zal de provincie dit opnemen in de beleidsnota VTH per 2022.

Het strenger vergunnen is ook een onderdeel van het programma Gezonde Leefomgeving spoor 1 reguleren en het programma Tata Steel 2020-2050. De ambitie is om de gezondheidsaspecten zwaarder te laten meewegen in de vergunningverlening en het toezicht en ook scherper te vergunnen.

Onderdeel 4 is bedoeld om te leren van casussen waar men verder ging dan de wettelijk verplichte emissiereductie. Om verder te kunnen gaan dan de wettelijke verplichting heeft de provincie ter stimulering de Uitvoeringsregeling subsidie gezonde leefomgeving complexe industrie Noord-Holland 2021 opengesteld. Deze heeft onder andere tot doel om de complexe industrie te stimuleren tot het nemen van innovatieve (vrijwillige) maatregelen waardoor onder andere de luchtkwaliteit verbetert. Ook in het programma Tata Steel is een vrijwillig spoor (bovenwettelijke maatregelen) opgenomen om de emissies verder te reduceren.

Inzet van provincie: sterkere toezicht en handhaving via maatregel I.3.D

In 2021 wordt door de themagroep Industrie tevens nagegaan in hoeverre een betere handhaving kan leiden tot minder emissie van schadelijke stoffen naar de lucht. Als daar belangrijke kansen uit volgen, zal de provincie daar in de navolgende jaren uitvoering aan geven. Het versterken van de toezicht en handhaving is overigens al ingezet; in het programma Tata Steel 2020-2050 is opgenomen dat ook wordt ingezet op emissie reductie naar de lucht, als onderdeel van spoor 1 reguleren onder het programma Gezonde Leefomgeving.

Het proces van scherp vergunnen en eventueel het aanscherpen van handhaving is een continuproces gedurende de looptijd van het SLA tot 2030. Voorbereidende activiteiten zullen in de komende 2 tot 4 jaar worden uitgevoerd binnen de themagroep Industrie, waarin de provincie

actief deelneemt. De maatregelen die daaruit voortkomen vallen onder spoor 1 reguleren van het programma Gezonde Leefomgeving en het programma Tata Steel 2020-2050 en zullen door de provincie worden geïmplementeerd.

2.3 Thema Mobiele Werktuigen

Mobiele werktuigen zoals bouwmachines, heftrucks en aggregaten kunnen, ondanks hun beperkte aantal, een relevante bron van luchtverontreiniging vormen. Doel is om de transitie naar 0-emissie mobiele werktuigen te versnellen. De te nemen maatregelen komen met name voort vanuit de rol van de provincie als opdrachtgever naar contractpartijen en vanuit haar VTH-taken als bevoegd gezag voor provinciale inrichtingen. Evenals bij het wegverkeer zijn de Europese emissie-eisen van groot belang voor de afname van de emissies van mobiele werktuigen.

Inzet van provincie: transitie naar schonere mobiele werktuigen via maatregelen NRMM.4.D, NRMM.5.D en M.2B.D

Gedurende het eerste jaar van het SLA zijn de inspanningen op dit thema er voornamelijk op gericht om, vanuit de rol als opdrachtgever bij aanbestedingen van (bouw)projecten, emissie-eisen op te nemen die gericht zijn op het terugdringen van luchtvervuilende emissies van het ingezette materieel. Deze aanbestedingscriteria komen minimaal overeen met de emissie-eisen van de Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)-criteria zoals gepubliceerd op de PIANOo-website.

Daarnaast zet de provincie in op het zoveel mogelijk verschonen van het materieel bij inrichtingen waar het bevoegd gezag is, bijvoorbeeld door het uitfaseren van dieselmotoren en bevorderen van inzet van schoner materieel. Dit loopt via het VTH-spoor en is onderdeel van spoor 1 reguleren vanuit het programma Gezonde Leefomgeving.

Opgemerkt wordt dat de verschoning van materieel vooralsnog alleen opgepakt kan worden via het stimulerende spoor en (nog) geen onderdeel kan zijn van de vergunningvoorschriften, omdat het wettelijk instrumentarium hier op dit moment nog niet toereikend voor is. Mogelijk kan bij bedrijfsuitbreiding of nieuwe vestigingen, de regelgeving voor de thema's Stikstof en Geluid wel mogelijkheden bieden. Echter, dit zal van geval van tot geval verschillen en betreft geen generieke 'uitrol van de verschoning'.

2.4 Thema Binnenvaart en havens

Rondom vaarwegen kan de luchtkwaliteit aanzienlijk minder zijn. De transitie naar 0-emissie binnenvaart, walstroom en schonere motoren en brandstoffen leveren de belangrijkste gezondheidswinst. Een belangrijk deel van de verbetering van de luchtkwaliteit wordt gerealiseerd door de activiteiten van partijen uit de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens. Provincie Noord-Holland heeft deze Green Deal eveneens ondertekend.

In het SLA is opgenomen dat de maatregelen voor binnenvaart met name van toepassing zijn voor partijen die substantiële scheep- en binnenvaart faciliteiten hebben. Dit is voor provincie Noord-Holland minder van belang aangezien de provinciale organisatie zelf geen (binnen)havens heeft , maar wel kades en/of aanlegvoorzieningen. Als medeondertekenaar van de Green Deal én vanuit de gedachte dat alle luchtkwaliteitsverbetering winst is, acht de provincie het toch zinvol om te onderzoeken welke luchtkwaliteitsmaatregelen wij voor dit thema kunnen meenemen.

Inzet van provincie: verschonen (maatregel S.2A.D) en detecteren

Provincie Noord-Holland heeft een beperkt aantal openbare ligplaatsen, waar op dit moment nog geen walstroomvoorzieningen aanwezig zijn. Uitgezocht wordt of het zinvol is om hier in de toekomst walstroomvoorzieningen te plaatsen en passanten te stimuleren hier gebruik van te maken. Hier ligt een koppeling met het Actieplan Slimme en Duurzame Logistiek dat loopt vanuit het beleidsveld mobiliteit.

De provincie heeft een taak bij het baggeren en onderhoud van vaarwegen en havenbekkens. Dit werk wordt uitgevoerd via contractpartners. Nagegaan wordt of het mogelijk is emissie-eisen op te nemen ten aanzien van materieel in de uitvoeringscontracten die de provincie heeft met contractpartners.

Om emissies ten gevolge van het varend ontgassen te kunnen detecteren is binnen Noord-Holland op diverse locaties een e-nose-netwerk opgericht. Een betere handhaving kan bijdragen aan minder emissies naar de lucht en dus een verbetering van de luchtkwaliteit.

In de IJmond-regio zijn volop havenactiviteiten en havenontwikkelingen. Dit zijn echter allemaal zeehavens en deze vallen niet direct onder de reikwijdte van het SLA, dat zich primair op binnenhavens richt. Overigens is er bij de havens in de IJmond-regio wel aandacht om alles zo duurzaam mogelijk in te richten. De provincie blijft letten op eventuele kansen voor duurzaamheid in de zeehavens, als deze zich vanuit het thema binnenvaart en havens mochten aandienen.

2.5 Thema Landbouw

Landbouw is een relevante bron van luchtemissies, zeker in bepaalde delen van Nederland. Dit komt enerzijds door secundair fijn stof door de uitstoot van ammoniak en anderzijds door primair fijn stof. Primair fijn stof is vooral afkomstig van veehouderijen, met name pluimvee- en varkenshouderijen. Het aantal van deze bedrijven is in onze provincie relatief gezien gering. De emissie van ammoniak is vooral afkomstig van stallen en van bemesten. Ammoniak speelt ook een belangrijke rol bij de stikstofdepositie in natuurgebieden. De hieraan gekoppelde stikstofproblematiek wordt opgepakt vanuit een separaat beleidsspoor vanuit het Rijk en de provincie. Maatregelen vanuit het SLA die leiden tot minder emissies door landbouw kunnen een bijdrage leveren aan het tegengaan van stikstofdepositie. De meeste afspraken voor landbouw in het kader van het SLA zijn specifiek van toepassing voor gemeenten in Noord-Holland, vanuit hun verantwoordelijkheid als bevoegd gezag. Op deze afspraken kan de provincie niet sturen. In Noord-Holland zijn geen landbouwinrichtingen gelegen waarvoor provincie Noord-Holland bevoegd gezag is.

Inzet van de provincie: ontwikkelingen volgen

In de praktijk is de provincie geen bevoegd gezag voor veehouderijen, deze taken zijn belegd bij de gemeenten. De provincie volgt de ontwikkelingen rondom het SLA en dit thema via de diverse overleg-gremia waarbij dit aan de orde komt, zoals het interprovinciaal overleg (IPO)-landbouw.

Daarnaast zullen wij dit punt, indien van toepassing, blijven agenderen binnen de verschillende overleggen waar wij als provincie aan deelnemen.

2.6 Thema Houtstook

Luchtvervuiling uit woningen, waaronder door houtrook, kan een aanzienlijke negatieve bijdrage leveren aan de (lokale) luchtkwaliteit. De in het SLA opgenomen maatregelen zijn met name gericht op voorlichting rondom houtstook. Hiervoor zijn met name gemeenten en/of het Rijk aan zet. De maatregelen voor de provincie liggen met name op het vlak van communiceren en stimuleren richting gemeenten.

Inzet van de provincie: communiceren en stimuleren van gemeenten

De provincie deelt actief over stookalerts via de sociaal media kanalen. De provincie geeft zelf geen voorlichting over houtrook via de provinciale website omdat dit via gemeenten en het Rijk dient te verlopen. De provincie verkent de mogelijkheden hoe de communicatie richting gemeenten verder kan worden ingericht. Daarnaast onderzoekt de provincie of bij akkoorden en plannen omtrent wonen waarbij de provincie betrokken is, zoals de Woonakkoorden of het Masterplan Wonen 2030, de gezondheidseffecten van houtstook kunnen worden meegenomen. Dit valt onder spoor 3 maatregelen vanuit het programma Gezonde Leefomgeving waarbij de provincie investeert in communicatie en voorlichting ter verbetering van de gezonde leefomgeving.

2.7 Thema Participatie

Participatietrajecten kunnen ervoor zorgen dat de samenleving meer kennis heeft en zich meer bewust is van de oorzaken en gevolgen van slechte luchtkwaliteit. Maatregelen en goede voorbeelden van de samenleving kunnen een stimulans geven aan meer mensen om actief mee te doen. Voor een complex vraagstuk als luchtkwaliteit is samenwerking tussen overheid, bewoners, bedrijven en organisaties een randvoorwaarde voor succes.

Inzet van de provincie: Hollandse Luchten

De provincie heeft het programma Hollandse Luchten opgezet, wat een onderdeel is van het programma Gezonde Leefomgeving onder spoor 2 onderzoek en monitoring. In het programma worden burgers betrokken bij het verzamelen van data in hun eigen omgeving. Hollandse Luchten maakt hierbij gebruik van experimentele technologie en onderzoekt de waarde van nieuwe sensortechnologie voor inwoners van Noord-Holland. De provincie onderzoekt op welke wijze het project Hollandse Luchten verder kan worden uitgerold binnen het eigen grondgebied en hoe de opgedane kennis en expertise kan worden gedeeld met de andere deelnemers van het SLA.

2.8 Thema Hoogblootgestelde locaties

In het SLA is afgesproken dat een aanpak voor hoogblootgestelde locaties wordt uitgewerkt. In 2020 is het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), in opdracht van het Rijk, gestart met een eerste analyse van hoogblootgestelde gebieden in Nederland. Gekeken wordt naar gebieden waar de gezondheidsschade van zowel NO_2 als fijnstof relatief hoog is. Ook wordt gekeken naar gebieden waar de luchtvervuiling bij bestaand beleid in 2030 nog hoger is dan de WHO- advieswaarden. Het kan gaan om binnenstedelijke gebieden met veel verkeer, gebieden

met hoge blootstelling vanuit de landbouw, vanuit scheepvaart, houtstook of industrie. Vaak gaat het om gebieden waar verschillende bronnen samenkomen.

In 2021 werkt de themagroep Hoogblootgestelde Locaties, waarin ook de provincie zitting heeft, een nadere analyse uit om te komen tot objectieve criteria op basis waarvan hoogblootgestelde locaties kunnen worden geïdentificeerd. Op basis van deze criteria kunnen de SLA-deelnemers vervolgens met elkaar komen tot een selectie van gebieden die kunnen worden opgepakt in de vorm van een pilotproject Hoogblootgestelde Locaties. Voor deze geselecteerde gebieden kunnen SLA-deelnemers afspraken maken over samenwerking in een gebiedsgerichte aanpak. De provincie heeft, samen met de IJmond-gemeenten, voorgesteld om in dit kader de IJmond-regio in aanmerking te laten komen voor een dergelijke gebiedsgerichte aanpak. In 2020 is hiertoe tevens door de IJmondbesturen en de provincie een gezamenlijk lobbybrief naar het Rijk gestuurd. In de loop van 2021 zal duidelijk moeten worden of de IJmond-regio zal worden aangewezen als pilotproject in het kader van hoogblootgestelde locaties.

3. UITVOERING EN VOORTGANG

3.1 Gezondheidsindicator

Ten minste eens in de drie jaar vindt een doorrekening van de gezondheidseffecten via de gezondheidsindicator plaats waarbij wordt gekeken of de partijen op koers liggen voor het realiseren van de doelstelling. De gezondheidsindicator is een instrument waarmee de gezondheidseffecten van het totale maatregelpakket kan worden berekend en gemonitord. De gezondheidsindicator wordt doorgerekend door het RIVM in opdracht van het Rijk.

3.2 Financiën

Er zijn geen financiële consequenties voor de uitvoering van de maatregelen voorzien. De uitvoering van maatregelen valt volledig onder lopende zaken als het programma Gezonde Leefomgeving en reguliere budgetten.

Regeling Specifieke Uitkering (SPUK) Schone Lucht Akkoord

Voor cofinanciering van maatregelen die door de deelnemers aan het SLA worden uitgevoerd heeft de Rijksoverheid voor de periode 2020 t/m 2023 in totaal maximaal € 50 mln. gereserveerd. Besteding in de vorm van Specifieke Uitkering (SPUK) zal op basis van nog nader te maken afspraken worden uitgewerkt en geprioriteerd. Uitgangspunt voor de toekenning van deze middelen is dat de betrokken provincies en gemeenten tevens een eigen bijdrage in middelen en/of uren leveren, de cofinanciering vanuit het Rijk bedraagt maximaal 50%. Daarnaast moet de maatregel zijn opgenomen in het decentrale uitvoeringsplan. Op dit moment worden in overleg met de deelnemers alle criteria vastgesteld. Naast het voldoen aan de criteria kunnen aspecten zoals kosteneffectiviteit, opschaalbaarheid bij succes, verbinding met andere opgaven (klimaat, stikstof, energie etc.) eveneens van invloed zijn. De provincie onderzoekt of het projecten kan aandragen in het kader van de SPUK Schone Lucht Akkoord.

3.3 Voortgang

Het SLA loopt door tot 2030. Dat vraagt zowel binnen het akkoord als binnen het decentrale uitvoeringsplan om flexibiliteit zodat ingespeeld kan worden op veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen. De wereld verandert snel. Zo kunnen nieuwe effectieve maatregelen worden ontwikkeld en kunnen de inzichten in de ontwikkeling van emissies en gezondheidseffecten de komende jaren nog wijzigen. Jaarlijks monitoren de betrokken partijen daarom de voortgang van de maatregelen en identificeren zij nieuwe kansen. U wordt hier jaarlijks over geïnformeerd.

Lokaal uitvoeringsplan ihkv het Schone Lucht Akkoord

Welkom bij uw lokale uitvoeringsplan ihkv het Schone Lucht Akkoord!
Binnen dit format zijn er 3 onderdelen: 1. Algemene informatie 2. Vaste maatregelen 3. Aanvullende maatregelen.
Enkele punten voor het invullen:
- Vul alleen cellen in die WIT zijn gelaten.
- Bij de cellen in de tabel is aangegeven of deze VERPLICHT of OPTIONEEL zijn

Mocht u vragen hebben tijdens het invullen van deze format kunt u contact opnemen met:

1. Algemene informatie (Verplicht)

Provincie Noord-Holland	Naam organisatie
Regio Noord-Holland	Regio waarin u deelneemt binnen het SLA
Christel Toenink	Contactpersoon (eerste ambtelijke verantwoordelijke)*
Beleidsmedewerker Luchtkwaliteit	Functie van contactpersoon*
toeninkc@noord-holland.nl	E-mail adres contactpersoon*
06-21699324	Telefoonnummer contactpersoon*
9-2-2021	Datum van invulling (in format: dd/mm/yyyy)

**als er meer dan een contactgegevens zijn, graag in hetzelfde vakje invullen en scheiden met een ; (puntkomma teken)*

Voert uw organisatie activiteiten uit t.b.v. een themagroep of is zij betrokken bij pilot(s), zo ja welke?

- ☐ Mobiliteit
- ☐ Mobiele werktuigen
- ☑ Industrie
- ☐ Houtstook
- ☑ Binnenvaart en havens
- ☐ Landbouw
- ☐ Participatie
- ☑ Monitoring
- ☑ Hoog blootgestelde gebieden

Invulling beleidskader en ambities waarbinnen dit lokale uitvoeringsplan valt

Dit uitvoeringsplan wordt opgesteld in afstemming met het programma Gezonde Leefomgeving van de provincie Noord-Holland.

Tabel behorende bij Kolom H – Huidige fase maatregel

Fase	Uitleg
0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie	Kies deze fase als de maatregel niet van toepassing op u is. Bijvoorbeeld; er zijn geen binnenwateren of binnenhavens binnen u gemeenten of enkel industrie heeft die onder algemene regels vallen en geen vergunningplicht hebben.
1. Maatregel kan nog niet worden ingevoerd	Kies deze fase als de maatregel nog niet ingevoerd kan worden omdat er data of input mist of dat er voorbereidende onderzoeken of stappen door u of andere partijen zoals de Rijksoverheid wordt ondernemen welke essentieel zijn voor u om de maatregel in te kunnen voeren.
2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	Deze fase is het uitgangspunt van het SLA, alle maatregelen zijn namelijk bestuurlijk ondertekend door de deelnemers en daarmee nemen alle partijen zich voor om de maatregelen in te voeren. Deze fase kenmerkt maatregelen vanaf het moment van ondertekening van het SLA, gedurende de looptijd door het bestuurlijke proces tot de bestuurlijke vaststelling van de maatregel (volgende fase).
3. Maatregel is bestuurlijk vastgesteld en in voorbereiding uitvoering	De maatregel is bestuurlijk vastgesteld en nog niet direct in uitvoering of er wordt nog geen effect door behaald. Denk hierbij aan milieuzones waarbij de nodige voorbereiding getroffen dienen te worden voor de uiteindelijke invoering van de maatregel.
4. Maatregel is in uitvoering	De maatregel is in uitvoering en heeft op een directe of indirecte manier een positief effect op het behalen van de SLA doelen

2. Vaste maatregelen SLA voor gemeenten en provincies

SLA Maatregel NR	SLA Thema	Beschrijving van de maatregel	In deze kolom kunt u een algemene beschrijving geven hoe de maatregel wordt ingevoerd. Wees hierin kort, krachtig en zo concreet en SMART mogelijk. Zodirect kunt u de fase waarin de maatregel zich bevindt aangeven.	Graag duidelijk specificieren als de maatregel in specifieke gebieden of sub-sectoren wordt ingevoerd. Bijvoorbeeld binnen of buiten bebouwde kom of specifieke doelgroepen. Het toevoegen van een link naar een kaart of beleid is ook mogelijk in de tekst	In welke fase zit de maatregel momenteel? Voor een uitleg over de faseringen kunt u de bovenstaande tabel gebruiken	Wat is de verwachte datum/jaartal waarin maatregel volledig is ingevoerd of in uitvoering is. **Graag één datum/jaartal invoeren**. Mocht u het antwoord hiervan niet weten dan kunt u een (grove) schatting doen waar u momenteel van uitgaat, bijvoorbeeld binnen 3 jaar; neem dan 1.5 of 2 jaar of tussen 2027-2029 kunt u 2028 invullen. Mochten er bijvoorbeeld meerdere jaartallen zijn van invoering (bijvoorbeeld gefaseerde invoer milieuzone), dan kunt u het datum of jaartal kiezen wanneer de maatregel het eerst (gedeeltelijk) wordt geïmplementeerd en wanneer er dus effect wordt verwacht. **Als het jaartal echt niet bekend is of zeer onzeker (tussen 2020 - 2050); vul dan 0 in**
			Algemene beschrijving (Verplicht)	**Specificing gebieden of doelgroep/sectoren (Optioneel)**	**Huidige fase (Verplicht)**	**Verwachte datum/jaartal invoering (Verplicht)**
M.1.D	Mobiliteit	Gemeenten, provincies en Rijk, streven ernaar om vanaf 2021 gezondheidsdoelen (zoals geschreven in artikel 1 uit het Schone Lucht Akkoord) voor schonere lucht op te nemen in alle relevante nieuwe verkeers- en vervoersplannen en bestaande plannen periodiek te herijken. Dit is een continu proces.	Bij nieuwe en herijkte verkeers- en vervoersplannen zin opnemen dat het betreffende plan tevens bijdraagt aan het behalen van de gezondheidsdoelen in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA).		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
M.2A.D	Mobiliteit	Gemeenten, provincies en het Rijk nemen vanaf 2021 luchtkwaliteits en gezondheidsdoelen standaard op in aanbestedingen van voertuigen en transportdiensten. De aanbestedingscriteria komen minimaal overeen met de emissie-eisen van de MVI criteria zoals gepubliceerd op de PIANOo website. Partijen maken afspraken over de periodieke aanscherping van de eisen richting 2030. Indien gewenst kunnen gemeenten en provincies kiezen voor een verdergaande ambitie, Bijvoorbeeld voor hoogblootgestelde of nabij kwetsbare bestemmingen gebieden. Ambitie is, om de inzet van (oudere) dieselvoertuigen te beëindigen en schone alternatieven te stimuleren.	Bij nieuwe raamovereenkomsten, zoals leaseovereenkomsten voor eigen voertuigen, worden eisen gesteld aan de leverancier met betrekking tot duurzaamheid. Hierbij is een prestatieverplichting opgenomen. Dit moet ertoe leiden dat het eigen vervoer vanaf 2024 95% elektrisch/waterstof is en vanaf 2027 100% elektrisch/waterstof. Daarnaast heeft de provincie 4 patrouilleschepen, waarvan tot 2027 twee worden afgestoten en 2 worden vervangen door elektrische schepen.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
M.2B.D	Mobiliteit	Gemeenten en provincies nemen, waar mogelijk, gezondheidsdoelen, in de vorm van emissie-eisen op in vergunningen voor bedrijven en relevante activiteiten. Ambitie daarbij is om zo snel mogelijk de inzet van oudere dieselvoertuigen te beëindigen en schone alternatieven te stimuleren. De mogelijkheden hiervoor worden door partijen in het SLA verkend.	De verschoning van materieel wordt vooralsnog alleen opgepakt via het stimulerende spoor en kan (nog) geen onderdeel zijn van de vergunningvoorschriften omdat het wettelijk instrumentarium hier op dit moment nog niet toereikend voor is. Kantekening hierbij is dat bij bedrijfsuitbreiding of nieuwe vestigingen, de regelgeving over de thema's Stikstof en Geluid wel mogelijkheden kan bieden. Echter, dit zal van geval van tot geval verschillen en betreft geen generieke 'uitrol van de verschoning'.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
M.3.D	Mobiliteit	Gemeenten en provincies nemen de gezondheidsdoelen uit het SLA akkoord (Artikel 1) mee in de uitwerking, uitvoering en toekomstige herijkingen van alle stellen Regionale Mobiliteitsprogramma's.	Zin opnemen dat het betreffende programma tevens bijdraagt aan het behalen van de gezondheidsdoelen in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA)		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
M.4.D	Mobiliteit	Gemeenten, provincies en Rijk brengen de negatieve gezondheidseffecten van luchtemissies in kaart bij effectstudies voor projecten waarvan een mogelijk substantieel effect wordt verwacht. In de themagroep mobiliteit verkent de rijksoverheid, in samenwerking met gemeenten en provincies de mogelijkheden hiervoor.	PNH werkt aan de ontwikkeling van een indicator voor gezondheidsoverlast door het wegverkeer over provinciale wegen op de omgeving. Binnen thema mobiliteit van het SLA kan kennisdeling hierover plaatshebben		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
NRMM.4.D	Mobiele werktuigen	Gemeenten en provincies nemen vanaf 2021 emissie-eisen en criteria op die gericht zijn op het terugdringen van luchtvervuilende emissies in de aanbesteding van (bouw)projecten en andere aanbestedingen waaronder mobiele werktuigen. De aanbestedingscriteria komen minimaal overeen met de emissie-eisen van de MVI criteria zoals gepubliceerd op de PIANOo website. Partijen maken nadere afspraken over de periodieke aanscherping van de eisen richting 2030 (Routekaart schoon en 0-emissie bouwmaterieel). Indien gewenst kunnen gemeenten en provincies kiezen voor een verdergaande ambitie, bijvoorbeeld voor hoogblootgestelde of nabij kwetsbare bestemmingen gebieden.	Wij gaan na hoe wij bij aanbestedingscontracten voor (bouw)projecten en mobiele werktuigen een verwijzing kunnen opnemen naar vigerende emissie-eisen van de MVI criteria zoals gepubliceerd op de PIANOo website of dat letterlijke emissie-eisen en criteria moeten worden opgenomen.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
NRMM.5.D	Mobiele werktuigen	Gemeenten en provincies streven ernaar om emissie-eisen in omgevingsvergunningen en milieuzones toe te passen ten behoeve van stedelijke en in het bijzonder hoogblootgestelde gebieden voor mobiele werktuigen die worden ingezet onder andere voor de logistiek, evenementen, groenbeheer, infra- en bouwwerken. Partijen verkennen in de themagroep en pilot mobiele werktuigen, in overleg met marktpartijen de mogelijkheden hiervoor.	Wij volgend de ontwikkelingen en aanbevelingen die voortkomen vanuit de themagroep mobiele werktuigen. Indien van toepassing en waar mogelijk passen wij deze vervolgens toe in onze eigen organisatie.	Dit gebeurt al bij nieuwe vergunningen of nieuwe activiteiten. Wij geven	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
I.1.D	Industrie	In nieuwe of geactualiseerde vergunningen die vanaf 2021 worden afgegeven staan emissie-eisen die zo dicht mogelijk aan de onderkant van de BREF-range liggen. Dit uitgangspunt wordt verankerd in lokaal beleid (zoals de nota VTH en/of in de opdrachtverlening aan Omgevingsdiensten).	Zin hierover opnemen in Nota VTH 2022 afhankelijk van de uitkomsten uit de juridische verkenning. Vermoedelijke insteek zoveel mogelijk vergunnen aan de onderkant van de BREF-range. Wordt bespoken met de ODNZKG voor de uitvoeringsovereenkomst met de ODNZKG 2022 en verder.		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	
I.2.D	Industrie	Provincies en gemeenten zetten zich in om scherp te vergunnen, hun vergunningenbestand tijdig te actualiseren en waar nodig toezicht te optimaliseren. Dit dient geborgen geworden in lokaal beleid, opdrachtverlening naar omgevingsdiensten en wordt gecontroleerd door middel van actieve monitoring.	In 2021 wordt door de themagroep industrie tevens nagegaan in hoeverre een betere handhaving kan leiden tot minder emissie van schadelijke stoffen naar de lucht. Als daar belangrijke kansen uit volgen, zullen wij daar in de navolgende jaren uitvoering aangeven. Dit wordt deels nu ook al uitgevoerd, met name bij nieuwe vergunningen		2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)	

I3.D	Industrie	Gemeenten en provincies nemen maatregelen om, waar nodig en mogelijk, het toezicht en handhaving te versterken. Dit wordt geborgd in lokale plannen voor toezicht en handhaving. De themagroep Industrie doen voorstellen hoe daar uitvoering aan kan worden gegeven.	Op dit moment is de inzet op beleidsvorming over verbeteren toezicht en handhaving. Toezicht en handhaving hier is nog niet ingericht. Dit zal naar verwachting pas na 2022 plaatsvinden	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
I4.D	Industrie	Provincies en gemeenten zeggen toe de resultaten van de pilot Industrie (zie ook voorverkenning pilot industrie RHDHV 2020), bij positief resultaat, standaard toe te passen in vergunningen voor de industrie.	Dit zullen we uitvoeren	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
H.1.D	Woningen en Houtstook	Gemeenten en provincies zetten actief in op de inzet van voorlichting over houtstook via hun eigen communicatiekanalen op basis van het landelijk ontwikkelde materiaal, onder andere door op hun website en social media aandacht te geven aan de gezondheidsimpact van houtstook. Partijen kunnen hierbij gebruik maken van materiaal wat beschikbaar wordt gesteld door het Rijk	De provincie zal actief over het stookalert communiceren via haar social media kanalen.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
H.2.D	Woningen en Houtstook	Partijen besteden in de communicatie aan bewoners en partijen rondom de energietransitie en gasloze wijken aandacht aan de gezondheidseffecten van houtrook.	Bij akkoorden en/of plannen over wonen waar wij bij betrokken zijn als provincie, kunnen wij onder de aandacht brengen dat gezondheidseffecten van houtstook worden meegenomen.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
H.6.D	Woningen en Houtstook	De Rijksoverheid actualiseert in samenwerking met geïnteresseerde gemeenten de toolkit Overlast van houtstook. Daarbij wordt onderzocht in hoeverre een onderbouwde gezondheidsschade kan worden meegenomen. Bij een positief resultaat kunnen gemeenten deze methode toepassen bij de handhaving bij overlast als gevolg van (onjuiste) toepassing van houtstook.	Nvt op onze organisatie	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
H.7.D	Woningen en Houtstook	Bij een succesvol ontwikkelde meetmethode door de Rijksoverheid voor het vaststellen van de lokale gezondheidsimpact van houtrook, kunnen gemeenten deze meetmethode toepassen bij de handhaving van overlast als gevolg van (onjuiste) toepassing van houtstook.	Nvt op onze organisatie	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
H.8.D	Woningen en Houtstook	Deelnemende provincies en gemeenten geven actief via hun eigen kanalen (bijvoorbeeld; website, applicatie, social media, radio/tv, weerberichten) aan als er sprake is van een stookalert.	Hoe moet 'aktief'eruit zien? Wij zien niet in hoe we hier iets aktiefs mee gaan doen, wel gaan wij via onze website aandacht besteden aan het thema houtstook zoals hierboven aangegeven.	[selecteer]
H.10.D	Woningen en Houtstook	Deelnemende gemeenten nemen binnengekomen klachten van de stookwijzer in ontvangst. Indien er sprake is van (herhaalde) overlast op een bepaalde locatie, acteren gemeenten daar waar mogelijk op. Bijvoorbeeld door middel van voorlichting, aanbieden van bemiddeling of handhaven door gebruik te maken van de toolkit Overlast van houtstook.	Nvt op onze organisatie	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
H.12.D	Woningen en Houtstook	Bij positieve uitkomsten van de pilot houtrook verkennen gemeenten de mogelijkheden om elementen hieruit toe te passen.	Nvt op onze organisatie	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
S.2A.D	Binnenvaart en havens	Waar walstroomvoorzieningen beschikbaar zijn, verplichten partijen binnen de grenzen van hun wettelijke mogelijkheden de scheepvaart hiervan gebruik te maken en verbieden zij het gebruik van generatoren/aggregaten. Partijen delen actief de ervaringen en best practices bij de toepassing hiervan.	Wij hebben geen Havens. Wel hebben we enkele openbare kades/aanlegvoorzieningen. We onderzoeken of het zinvol is hier walstroomvoorzieningen aan te leggen.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
S.2B.D	Binnenvaart en havens	In de SLA pilot Schone Havens wordt onderzoek gedaan naar de beste inzet van gedifferentieerde tarieven/kortingen op het binnenhavengeld ter verduurzaming van de binnenvaart en streven naar uniformering in de systematiek die wordt gebruikt. Resultaten van dit onderzoek wordt gedeeld met SLA deelnemers en geldt als input voor deze maatregel. Partijen streven ernaar om de resultaten van dit onderzoek te ondersteunen en te implementeren waar mogelijk.	Is output vanuit pilot Schone Havens. Wij hebben geen binnenhavens, dus lijkt ons in eerste instantie minder relevant. Wij zijn geinteresseerd in de resultaten van het onderzoek.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
S.3.D	Binnenvaart en havens	Gemeenten, provincies en Rijk spreken af luchtemissies als belangrijk criterium te hanteren bij de aanbesteding van infrastructurele werkzaamheden (baggeren en onderhoud vaarwegen en havenbekkens), zodat aannemers die dergelijke projecten met lagere emissies realiseren een preferente positie kunnen krijgen.	Wij onderzoeken of wij dit kunnen meenemen bij onze inkoop en aanbestedingsprocessen	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
S.5.D	Binnenvaart en havens	Gemeenten, provincies spreken af luchtemissies als belangrijk criterium te hanteren bij de aanbesteding van veerdiensten en vergunningen voor watertaxi's en nemen waar mogelijk eisen op voor pleziervaart in gebieden met hoge blootstelling	Wij hebben geen rol bij aanbestedingen van veerdiensten en vergunningen voor watertaxi's. Veerdienst Texel loopt via RWS. We hebben wel een Provinciale waterverordening: regels voor varen op provinciale waterwegen. Wij kunnen nagaan of het mogelijk is om hier regels in op te nemen voor emissie.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
S.7.D	Binnenvaart en havens	Gemeenten en provincies met binnenhavens stellen plannen op met het streven naar een duurzame binnenhaven. Daarin wordt onder meer toegewerkt naar een zero-emissie binnenhaven in 2035. Partijen werken daarin onder meer aan walstroomvoorzieningen bij ligplaatsen voor binnenvaart, personenvervoer over water, waar mogelijk pleziervaart en naar zero emissie mobiele werktuigen.	Wij hebben als provincie geen eigen binnenhavens en dus niet direct aan zet. Wel kunnen wij nagaan of er aanknopingspunten zijn vanuit andere beleidsvelden	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
L.1.D	Landbouw	Gemeenten borgen de uitvoering van het hoofdlijnenakkoord Warme Sanering Varkenshouderijgen o.a. door middel van wijzigingen van bestemmingsplannen.	Nvt op onze organisatie	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
L.2.D	Landbouw	Gemeenten en provincies ondersteunen de realisatie van afspraken welke het Rijk sluit met verschillende landbouwsectoren over integrale brongerichte reductie van emissies tbv beleid (aansluitend bij hotspotbenadering/ gebiedsaanpak van de commissies). Een nadere uitwerking van acties voor decentrale overheden moet nog nadere uitwerking krijgen, afhankelijk van de afgesproken sectormaatregelen.	Wij nemen als provincie deel aan diverse gremia (oa IPO landbouw).Zodra dit daar op de agenda wordt gezet, zullen wij dit nader bezien, hoe wij ons hiertoe verhouden en waar we mogelijk kunnen ondersteunen.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
L.3.D	Landbouw	De sector will met een eigen plan komen voor reductie van fijn stof. Dat plan wordt (medio 2021) getoetst. Wanneer met dit plan de doelstelling niet gehaald kan worden, treden op basis van regelgeving emissie eisen in werking. **Gemeenten en provincies** ondersteunen de realisatie van deze afspraken en passen de afspraken toe binnen hun eigen bevoegdheden.	In de praktijk zijn wij als provincie geen bevoegd gezag voor veehouderijen, dit zijn altijd de gemeenten. Eventuele emissie-eisen voor fijn stof zullen dan ook altijd door gemeenten geimplementeerd moeten worden. Wel kunnen we de realisatie van afspraken ondersteunen, bijvoorbeeld in regionaal verband of bij het verlenen van subsidies bij verschillende provinciale programma's. Emissie-eisen zijn in principe landelijk. Wij nemen als provincie deel aan diverse gremia (oa IPO landbouw). Zodra dit daar op de agenda wordt gezet, zullen wij dit nader bezien, hoe wij ons hiertoe verhouden en waar we mogelijk kunnen ondersteunen.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
L.5.D	Landbouw	Gemeenten en provincies maken regionaal en lokaal mogelijk dat toezichthouders/handhavers de kennis m.b.t. effectiviteit van eisen aan emissiearme stallen tot zich kunnen nemen. **Gemeenten en provincies** maken daartoe afspraken met toezichthouders/handhavers over deelname aan en/ of organiseren (expert)bijeenkomsten of e-learnings over de effectiviteit van eisen aan emissiearme stallen. **Gemeenten en provincies** nemen waar mogelijk, regionaal en lokaal maatregelen om handhaving te versterken.	Dit wordt nog niet opgepakt in IPO-verband. Nagaan of er in het werkprogramma van IPO ruimte kan bestaan om structureel de uitvoeringsmaatregelen van landbouw onder het SLA als onderwerp te bespreken.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
L.6B.D	Landbouw	Gemeenten en provincies die gebruik maken van het CHW-experiment (21e tranche artikel 7ae en 7af) geven hier uitvoering aan en borgen dit via hun eigen bevoegdheden.	Nvt op onze organisatie. Wij hebben niet aan dit experiment meegedaan, had destijds mn betrekking op geuroverlast.	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
L.7A.D	Landbouw	Gemeenten en provincies passen de toekomstige wijziging van rijksregels over generieke emissie-eisen voor biologisch gehouden dieren op een juiste manier toe bij vergunningverlening en toezicht en handhaving.	Dit ligt in NH vooralsnog voornamelijk bij gemeenten. Als PNH hebben wij op dit moment geen BG taken op dit vlak.	0. Maatregel is niet van toepassing op mijn organisatie
L.7B.D	Landbouw	Gemeenten en provincies zoeken actief naar locaties die geschikt zijn voor het inzetten van meetsensoren voor het meten van emissies op de locatie van de veehouderij en ondersteunt de verankering van inzet van meetsensoren in wet- en regelgeving i.s.m. de Rijksoverheid.	Meetsensoren zijn nuttig en de toekomst. In principe ondersteunen we het voornemen om meetsensoren in te zetten. Wij hebben diverse plannen/programma's/kanalen waar we kunnen peilen waar interesse bestaat om hieraan deel te nemen. Wij vragen ons af of het mogelijk geen middel voorschrift maar doelvoorschrift op te nemen? Kan het Rijk dit aangeven?	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
P.2.D	Participatie	Rijk, gemeenten en provincies informeren inwoners en bedrijven actief over luchtkwaliteit en gezondheidseffecten, de maatregelen die zij nemen om gezondheidswinst te realiseren en de mogelijkheden voor *citizens science*.	PNH heeft het programma Hollandse Luchten opgezet , waarbij burgers betrokken worden rondom dataverzamerling om zo op basis van nieuwe inzichten een leefbare en duurzame leefomgeving mogelijk te maken. Hollandse luchten maakt hierbij gebruik van experimentele technologie en onderzoekt de waarde van nieuwe sensortechnologie voor inwoners van Noord-Holland. Indien gewenst kunnen wij de hierbij opgedane kennis SLA-breed delen.	4. Maatregel is in uitvoering
A.3-5.D	Algemeen bepalingen SLA	Partijen stemmen de uitvoering van het Schone Lucht Akkoord, waaronder de pilots, nauw af met, en brengen deze waar mogelijk en wenselijk onder bij bestaande uitvoeringsstructuren, zoals bijvoorbeeld de regionale energiestrategieën, regionale mobiliteitsagenda's en programma Kringlooplandbouw.	Integratie met andere beleidsvelden is een belangrijk en doorlopend punt van aandacht binnen onze provincie.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
A.4-1.D	Algemeen bepalingen SLA	Gebiedsgerichte aanpak hoog blootgestelde locaties: De Rijksoverheid faciliteert de uitwerking van een gebiedsgerichte aanpak voor hoog blootgestelde locaties. De Rijksoverheid faciliteert onder andere het opstellen van een gebiedsanalyse gericht op definiëring van hoog blootgestelde locaties, mogelijke aanpak en wijze waarop samenwerking tussen Rijk en/of provincie en gemeente mogelijk is om gezondheidswinst te bereiken. Partijen nemen naar aanleiding hiervan initiatieven tot aanvullend beleid, binnen hun eigen taken en bevoegdheden en werken indien nodig samen als de inspanningen en de bronnen daarom vragen. *Momenteel is deze input voor decentrale partijen nog niet beschikbaar	PNH neemt deel aan de themagroep Hoogblootgestelde Locaties. Van hieruit werken wij aan een voorstudie voor het opzetten van objectieve criteria die gebruikt kunnen worden om in een later stadium SLA breed hoogblootgestelde gebieden te kunnen identificeren. Aan de hand hiervan kunnen vervolgens de gebieden worden geselecteerd die in dit kader in aanmerking kunnen komen voor een gebiedsgerichte aanpak. De resultaten worden verwacht rond de zomer van 2021.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)

A4-2.D	Algemeen bepalingen SLA	De Rijksoverheid werkt samen met Partijen een aanpak uit om de negatieve gezondheidseffecten bij hooggevoelige groepen te beperken. Deze richt zich onder andere op gevoelige bestemmingenbeleid. Partijen nemen naar aanleiding hiervan initiatieven tot aanvullend beleid, binnen hun eigen taken en bevoegdheden en werken indien nodig samen als de inspanningen en de bronnen daarom vragen.	Wij stellen voor om via ons programma Gezonde Leefomgeving gemeenten te stimuleren hier rekening mee te houden bij de uitvoering van de omgevingsplannen (communicatiespoor).	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
A6-1.D	Algemeen bepalingen SLA	Partijen implementeren de doelen en ambities zoals benoemd in artikel 1 uit het Schone Lucht Akkoord, binnen de eigen taken- en bevoegdheden, zo snel mogelijk in hun omgevingsvisies, -plannen en/of -programma's en voor zover mogelijk in andere beleidsinstrumenten.	Het programma Gezonde Leefomgeving is onlosmakelijk verbonden met het decentrale uitvoeringsplan.	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)
A8-1.D	Algemeen bepalingen SLA	Rijk, gemeenten en provincies betrekken inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven bij de uitwerking van de voor hen relevante maatregelen van het Schone Lucht Akkoord.	Dit doen we zoveel mogelijk waar en indien nodig	2. Maatregel is een bestuurlijk en ambtelijk voornemen (uitgangspunt)

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon
mw. C.M.J. Toenink
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235145349
toeninkc@noord-holland.nl

Verzenddatum
11 MAART 2021

Kenmerk
1581438/1581446

Uw kenmerk

Betreft: Uitvoeringsplan 2021 ikv Schone Lucht Akkoord (SLA)

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het Uitvoeringsplan 2021 dat is opgesteld in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA).

In 2020 heeft de provincie Noord-Holland, samen met de Rijksoverheid en een groot aantal provincies en gemeenten, het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend[1]. De ondertekenaars van het SLA hebben met elkaar afgesproken om, op basis van hun eigen taken en bevoegdheden, zich in te zetten voor uitvoering van maatregelen binnen de in het SLA genoemde thema's en sectoren. Dit uitvoeringsplan is daarom ingestoken vanuit onze rol als bevoegd gezag op het gebied van schone luchtbeleid. Iedere deelnemer dient in een jaarlijks uitvoeringsplan de maatregelen per thema en/of sector verder uit te werken. Het voorliggende Uitvoeringsplan 2021 betreft het eerste uitvoeringsplan dat de provincie opstelt in het kader van het SLA.

Achtergrond van het SLA
De belangrijkste doelstelling van het SLA is het samenwerken aan een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om zo gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren. Hierbij wordt toegewerkt naar de advieswaarden van de World Health Organization (WHO) voor stikstofdioxide (NO_2) en fijnstof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) in 2030.

Het SLA is nauw verweven met andere beleidsdoelen. Zo zorgen bijvoorbeeld het Klimaatakkoord, de stikstofaanpak, lokale verkeers- en vervoersplannen, Perspectief Fiets, regionale energiestrategieën en verduurzaming van mobiliteit en de landbouw ook voor gezondheidswinst door schonere lucht. Het SLA maakt de daarmee

[1] In de GS-vergadering van 17 december 2019 (kenmerk 1310610/1310640) is door Gedeputeerde Staten besloten om als provincie het SLA aan te gaan

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

gepaard gaande gezondheidswinst zichtbaar en voegt waar nodig maatregelen toe.
Op deze manier kunnen de verschillende programma's ondersteunend, inspirerend en waar nodig versterkend aan elkaar werken.

Maatregelen in verschillende sectoren
In het SLA worden maatregelen voorgesteld om de luchtkwaliteit te verbeteren voor verschillende sectoren zoals (weg)verkeer, landbouw, scheepvaart, industrie en huishoudens. Voor de verschillende sectoren zijn *themagroepen* opgesteld om dit nader uit te werken en nieuwe mogelijkheden te verkennen. Daarnaast zijn binnen het SLA themagroepen opgericht die zich bezighouden met een bepaald aandachtsgebied voor luchtkwaliteit, bijvoorbeeld hoogblootgestelde locaties, participatie en internationale samenwerking. Voor de provincie zijn met name de sectorale themagroepen industrie, mobiliteit en mobiele werktuigen van belang, omdat zich hier voor onze provincie de grootste mogelijkheden tot emissiereductie voordoen. Daarnaast heeft de provincie zitting genomen in de themagroepen voor hoogblootgestelde locaties, participatie, monitoring, regionale samenwerking en internationaal luchtbeleid.

Uitvoeringsplan 2021
Ten behoeve van de overzichtelijkheid en als voorbereidende stap voor de toekomstige monitoring heeft de Rijksoverheid een format voor een decentraal uitvoeringsplan in de vorm van een Excel-overzicht beschikbaar gesteld. Iedere deelnemende provincie of gemeente dient dit eerste ingevulde format in maart 2021 in bij het Rijk. In bijlage 1 is het Uitvoeringsplan 2021 opgenomen met daarin een nadere uitwerking van het Excel-format. In bijlage 2 is het ingevulde Excel-format opgenomen dat de provincie Noord-Holland indient bij het Rijk.
Alle SLA-ondertekenaars dienen, gedurende de looptijd van het SLA (2030), jaarlijks een uitvoeringsplan aan te leveren bij het Rijk.

Deze brief geeft aan de hand van de verschillende thema's kort de belangrijkste speerpunten weer uit het Uitvoeringsplan 2021. In het uitvoeringsplan in bijlage 1 wordt dieper ingegaan op het betreffende thema.

Deze brief geeft aan de hand van de verschillende thema's kort de belangrijkste speerpunten weer uit het Uitvoeringsplan 2021. In het uitvoeringsplan in bijlage 1 wordt dieper ingegaan op het betreffende thema.

Thema mobiliteit
Het wegverkeer is een aanzienlijk bron voor emissie van NO_2 en fijnstof naar de lucht. De aanpak onder het SLA richt zich er voornamelijk op

om de inzet van (oude) dieselmotoren te verminderen en schonere alternatieven te stimuleren.

Maatregelen uit het Klimaatakkoord, waaronder elektrificatie, lokaal beleid voor het stimuleren van schone en actieve mobiliteit, schoon openbaar vervoer, duurzame logistiek en een slimme ruimtelijke inrichting leveren een belangrijke bijdrage aan schone lucht en gezondheidswinst. Vooral op de langere termijn. Daarnaast zet de Rijksoverheid in op een verdere aanscherping van de Europese emissie-eisen voor voertuigen en een verdere verbetering van de monitoring en het toezicht in Nederland.

De inzet van de provincie voor mobiliteit richt zich met name op verbinden en verschonen. Het verbinden in de eigen organisatie met relevante beleidsthema's, maar ook in de regio met geïnteresseerde gemeenten. Het verschonen via de eigen inkoop en vanuit de rol als opdrachtverlener. Daarnaast wordt vanuit het thema mobiliteit ingezet op kennisdeling.

Thema industrie
In het SLA zijn maatregelen opgenomen voor de industrie. Sommige van deze maatregelen worden uitgevoerd door provincies en gemeenten omdat zij hiervoor bevoegd gezag zijn, voor andere maatregelen is het Rijk verantwoordelijk.

De inzet van de provincie op dit thema is vooral gericht op strenger vergunnen en versterking van toezicht en handhaving. Wij zijn ambtelijk voorzitter van de themagroep Industrie onder het SLA.

Thema mobiele werktuigen
Mobiele werktuigen zoals bouwmachines, heftrucks en aggregaten kunnen, ondanks hun beperkte aantal, een relevante bron van luchtverontreiniging vormen. Doel is om de transitie naar schonere mobiele werktuigen te versnellen. Evenals bij het wegverkeer zijn de Europese emissie-eisen van groot belang voor de afname van de emissies van mobiele werktuigen. Hiervoor is het Rijk aan zet.

De te nemen provinciale maatregelen komen met name voort vanuit de rol van de provincie als opdrachtgever naar contractpartijen en vanuit haar VTH-taken als bevoegd gezag voor provinciale inrichtingen.

Thema Binnenvaart en Havens
Rondom vaarwegen kan de luchtkwaliteit aanzienlijk minder zijn. De transitie naar 0-emissie binnenvaart, walstroom en schonere motoren en brandstoffen leveren de belangrijkste gezondheidswinst.

Een belangrijk deel van de verbetering van de luchtkwaliteit wordt gerealiseerd door de activiteiten van partijen uit de Green Deal Zeevaart, Binnenvaart en Havens. Provincie Noord-Holland heeft deze Green Deal eveneens ondertekend.

In het SLA is opgenomen dat de maatregelen voor binnenvaart met name van toepassing zijn voor partijen die substantiële scheep- en binnenvaart faciliteiten hebben. Dit is voor provincie Noord-Holland minder van belang aangezien de provinciale organisatie zelf geen (binnen)havens heeft , maar wel kades en/of aanlegvoorzieningen. Als medeondertekenaar van de Green Deal én vanuit de gedachte dat alle luchtkwaliteitsverbetering winst is, acht de provincie het toch zinvol om te onderzoeken welke luchtkwaliteitsmaatregelen wij voor dit thema kunnen meenemen.

Thema Landbouw
Landbouw is een relevante bron van luchtemissies, zeker in bepaalde delen van Nederland. Dit komt enerzijds door secundair fijn stof door de uitstoot van ammoniak en anderzijds door primair fijn stof. Primair fijn stof is vooral afkomstig van veehouderijen, met name pluimvee- en varkenshouderijen. Het aantal van deze bedrijven is in onze provincie relatief gezien gering. De emissie van ammoniak is vooral afkomstig van stallen en van bemesten. Ammoniak speelt ook een belangrijke rol bij de stikstofdepositie in natuurgebieden. De hieraan gekoppelde stikstofproblematiek wordt opgepakt vanuit een separaat beleidsspoor vanuit het Rijk en de provincie. Maatregelen vanuit het SLA die leiden tot minder emissies door landbouw kunnen een bijdrage leveren aan het tegengaan van stikstofdepositie. De meeste afspraken voor landbouw in het kader van het SLA zijn specifiek van toepassing voor gemeenten in Noord-Holland, vanuit hun verantwoordelijkheid als bevoegd gezag. Op deze afspraken kan de provincie niet sturen. In Noord-Holland zijn geen landbouwinrichtingen gelegen waarvoor provincie Noord-Holland bevoegd gezag is. Als provincie zullen wij, waar mogelijk, dit punt echter wel agenderen binnen de verschillende overleggen waar wij aan deelnemen.

Thema Houtstook
Luchtvervuiling uit woningen, waaronder door houtrook, kan een aanzienlijke negatieve bijdrage leveren aan de (lokale) luchtkwaliteit. De in het SLA opgenomen maatregelen zijn met name gericht op voorlichting rondom houtstook. Hiervoor zijn met name gemeenten en/of het Rijk aan zet. De maatregelen voor de provincie liggen met name op het vlak van communiceren en stimuleren richting gemeenten.

Thema Participatie
Participatietrajecten kunnen ervoor zorgen dat de samenleving meer kennis heeft en zich meer bewust is van de oorzaken en gevolgen van

slechte luchtkwaliteit. Maatregelen en goede voorbeelden van de samenleving kunnen een stimulans geven aan meer mensen om actief mee te doen.
Voor een complex vraagstuk als luchtkwaliteit is samenwerking tussen overheid, bewoners, bedrijven en organisaties een randvoorwaarde voor succes. Met het programma Hollandse Luchten, dat al sinds 2019 loopt, geeft de provincie zelf op actieve wijze invulling aan een participatietraject. De provincie onderzoekt op welke wijze het project Hollandse Luchten verder kan worden uitgerold binnen het eigen grondgebied en hoe de opgedane kennis en expertise kan worden gedeeld met de andere deelnemers van het SLA

Thema hoogblootgestelde locaties

In het SLA is afgesproken dat een aanpak voor hoogblootgestelde locaties wordt uitgewerkt. In 2020 is het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), in opdracht van het Rijk, gestart met een eerste analyse van hoogblootgestelde gebieden in Nederland. Gekeken wordt naar gebieden waar de gezondheidsschade van zowel NO_2 als fijnstof relatief hoog is. Ook wordt gekeken naar gebieden waar de luchtvervuiling bij bestaand beleid in 2030 nog hoger is dan de WHO-advieswaarden. Het kan gaan om binnenstedelijke gebieden met veel verkeer, gebieden met hoge blootstelling vanuit de landbouw, vanuit scheepvaart, houtstook of industrie. Vaak gaat het om gebieden waar verschillende bronnen samenkomen.

In 2021 werkt de themagroep Hoogblootgestelde Locaties, waarin ook de provincie zitting heeft, een nadere analyse uit om te komen tot objectieve criteria op basis waarvan hoogblootgestelde locaties kunnen worden geïdentificeerd. Op basis van deze criteria kunnen de SLA-deelnemers vervolgens met elkaar komen tot een selectie van gebieden die kunnen worden opgepakt in de vorm van een pilotproject Hoogblootgestelde Locaties. Voor deze geselecteerde gebieden kunnen SLA-deelnemers afspraken maken over samenwerking in een gebiedsgerichte aanpak. De provincie heeft, samen met de IJmond-gemeenten, voorgesteld om in dit kader de IJmond-regio in aanmerking te laten komen voor een dergelijke gebiedsgerichte aanpak. In 2020 is hiertoe door de IJmondbesturen en de provincie tevens een gezamenlijk lobbybrief naar het Rijk gestuurd. In de loop van 2021 zal duidelijk moeten worden of de IJmond-regio zal worden aangewezen als pilotproject in het kader van hoogblootgestelde locaties.

Koppeling met het programma gezonde leefomgeving

Het uitvoeringsplan van het SLA is verbonden met het programma Gezonde Leefomgeving, dat door ons is vastgesteld op 12 mei 2020.

Door deze koppeling kunnen beide op zichzelf staande trajecten elkaar ondersteunen, verder aanvullen en versterken.

Verderop in het jaar wordt in de commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid (NLG) nog een toelichting gegeven op het SLA, het Uitvoeringsplan 2021 en de koppeling met het programma Gezonde Leefomgeving.

Financiën

Er zijn geen financiële consequenties voor de uitvoering van de maatregelen voorzien. De uitvoering van maatregelen valt volledig onder lopende zaken als het programma Gezonde Leefomgeving en reguliere budgetten.

Regeling Specifieke Uitkering (SPUK) Schone Lucht Akkoord

Voor cofinanciering van maatregelen die door de deelnemers aan het SLA worden uitgevoerd heeft de Rijksoverheid voor de periode 2020 t/m 2023 in totaal maximaal € 50 miljoen gereserveerd. Besteding in de vorm van Specifieke Uitkering (SPUK) wordt op basis van nog nader te maken afspraken verder uitgewerkt en geprioriteerd. Uitgangspunt voor de toekenning van deze middelen is dat de betrokken provincies en gemeenten tevens een eigen bijdrage in middelen en/of uren leveren, de cofinanciering vanuit het Rijk bedraagt maximaal 50%. Daarnaast moet de maatregel zijn opgenomen in het decentrale uitvoeringsplan. Op dit moment worden in overleg met de deelnemers alle criteria vastgesteld. Naast het voldoen aan de criteria kunnen aspecten zoals kosteneffectiviteit, opschaalbaarheid bij succes, verbinding met andere opgaven (klimaat, stikstof, energie etc.) eveneens van invloed zijn.

Tot slot

Het SLA loopt door tot 2030. Dat vraagt zowel binnen het akkoord als binnen het uitvoeringsplan om flexibiliteit zodat ingespeeld kan worden op veranderende omstandigheden en nieuwe ontwikkelingen. De wereld verandert snel. Zo kunnen nieuwe effectieve maatregelen worden ontwikkeld en kunnen de inzichten in de ontwikkeling van emissies en gezondheidseffecten de komende jaren nog wijzigen. Jaarlijks

monitoren de betrokken partijen daarom de voortgang van de maatregelen en identificeren zij nieuwe kansen. Wij informeren u hier jaarlijks over.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n): 1) Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord

2) Exceloverzicht maatregelen

Agenderingsverzoek Statencommissies Noord-Holland

Naam fractie/ indiener: Partij voor de Dieren/Ines Kostic

Naam commissie en datum: NLG, maandag 19 april 2021

o Verzoekt de brief op de C-agenda onder nr.17c

van: maandag 19 april 2021

onderwerp: Uitvoeringsplan 2021 Schone Lucht Akkoord

ter bespreking te verplaatsen naar de B-agenda

Aanleiding

Hieronder wordt de achtergrond van het onderwerp geschetst en aangegeven wat de aanleiding is voor het verzoek:

- onderwerp van de C- naar de B-agenda te verplaatsen.

Het behandeldoel

Hieronder wordt aangeven met welk doel de fractie dit onderwerp/ de ingekomen brief op de agenda heeft gezet

- welke politieke vraag wil de indiener aan de orde stellen

Dit Uitvoeringsplan 2021 is de provinciale invulling van de doelen rond luchtkwaliteit opgetekend in het Schone Lucht Akkoord. PvdD fractie vindt het belangrijk dat de commissie hierop reflecteert.

- wat vraagt de indiener aan de andere fracties (de commissie, de portefeuillehouder)

We willen graag aan collega's vragen wat zij vinden van deze provinciale invulling van acties en maatregelen in verband met het Schone Lucht Akkoord, zoals opgetekend in dit Uitvoeringsplan 2021. Ook willen we ze vragen waar zij mogelijkheden zien voor verbetering.

Rondvraag Water – NLG - *19 april 2021*

Innovaties om stukken plastic afval uit het oppervlaktewater te verwijderen

Wij zien goede initiatieven van het college om te voorkomen dat zwerfvuil en plastics in het water belanden. Zoals in de commissie M&B d.d. 22-3-2021 bij agendapunt 10c te lezen viel in de brief; zwerfafval verminderen in de berm. Dank daarvoor.

In het Regionaal Waterprogramma 2022-2027, bij paragraaf 2.6 wordt er tevens aan gerefereerd; “De provincie ruimt zwerfvuil op langs provinciale (vaar)wegen.” Iets eerder in de paragraaf wordt gezegd; “een belangrijke bron van microplastics in het oppervlaktewater zijn grote, zichtbare stukken plastic afval. Het terugdringen van het plastic zwerfafval is daarom een belangrijke maatregel.”

Vervolgens wordt er dan in dezelfde paragraaf naar Europees beleid verwezen om het probleem van microplastics te verminderen. Echter; de grote stukken plastic, die reeds in het oppervlaktewater terecht zijn gekomen, blijven onbeschreven in het Regionaal Waterprogramma.

Er bestaan inmiddels innovatieve pilots die grote stukken plastics op succesvolle wijze uit het oppervlaktewater kunnen halen, zoals in Amsterdam. In Friesland en Zuid-Holland zijn plannen voor soortgelijke pilots. Het verschil tussen deze pilots en die in Noord-Holland is dat die geënt zijn op een integrale samenwerking met meerdere betrokken partijen, waaronder waterschappen, gemeenten en het provinciaal bestuur.

In de commissie NLG van 14 januari j.l. zijn, als voorbeeld, de pilots van de Great Bubble Barrier reeds ter sprake gebracht door het CDA, als suggestie. U zei toen dat er ”verschillende waardevolle suggesties gedaan zijn waarvan GS een aantal zullen overnemen”. Daarnaast is de belofte gedaan dat de “gedeputeerde zal bekijken in hoeverre de gedane suggesties van toegevoegde waarde en haalbaar zijn. Hij zal hierover een terugkoppeling geven aan de Statenleden”.

In algemene zin heeft u gezegd: “De provincie zal voortdurend bekijken waar zij van toegevoegde waarde kan zijn wat betreft nieuwe technieken en innovaties. Het is een heel breed scala, dat de provincie niet over de volle breedte kan ondersteunen. De ene provincie zal wat meer accent leggen op een bepaalde innovatie dan de ander. Er kan wat dat betreft ook veel van elkaar geleerd worden.”

Vragen:

1. U geeft aan in de commissie van 14 januari dat het soort pilots waar de Great Bubble Barrier onder valt “een heel breed scala betreft”. Wij begrijpen dat de provincie dit scala niet over de volle breedte kan ondersteunen. Welke innovatieve suggesties zijn wat u betreft haalbaar en van toegevoegde waarde?

2. In de provincie Friesland[1] draagt het provinciebestuur actief bij om een soortgelijke pilot in Harlingen mogelijk te maken. U geeft aan open te staan om van elkaar te leren. Hoe gaat u het leerproces onderling vormgeven?

[1] Harlingen wil 'bubble barrier' in Van Harinxmakanaal - Leeuwarder Courant (lc.nl)

3. Wij zijn benieuwd naar de terugkoppeling aan de Statenleden, zoals beloofd in januari. Wanneer worden gedane suggesties, om succesvol evenredig mee te kunnen laten lopen aan het Regionaal Waterprogramma 2022-2027, teruggekoppeld?

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6128
Extern Zaak ID	1586466
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	11.a
Omschrijving	(Stikstof) Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek (A-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
Statenvoordracht stikstofreductiedoelstellingen.pdf
Brief aan PS over strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek 2021-2022.pdf
inspreektekst de ruiter.docx

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	29 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
PS-vergadering	17 mei 2021

Toelichting

Het college informeert Provinciale Staten over de Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek voor 2021-2022 en verzoekt Provinciale Staten om de in de aanpak genoemde doelen voor daling stikstofdepositie vast te stellen. Hiermee werkt provincie Noord-Holland aan natuurherstel en economische ontwikkeling. De aanpak is gericht op het realiseren van de stikstofreductiedoelstellingen in de Wet stikstofreductie en natuurversterking.

Provincie Noord-Holland

2021

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 16 maart 2021

Onderwerp: Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek 2021-2022

Kenmerk: 1586466/1591721

Bijlage (1): Doelstelling depositiedaling per gebied

1. Inleiding

In 2019 en 2020 is de stikstofproblematiek één van de belangrijkste prioriteiten van ons college geweest en is er veel werk verzet om deze problematiek aan te pakken. Ook dit jaar zal de stikstofproblematiek ons voor uitdagingen plaatsen en de gemoederen bezighouden. Om die reden hebben wij in onze brief d.d. 16 maart jl. (kenmerk: 1545836/1546193) de strategie voor de Noord-Hollandse aanpak van de stikstofproblematiek 2021-2022 uiteengezet. Een conceptversie van deze strategie hebben wij oriënterend besproken met uw Statencommissie Natuur, Landschap en Gezondheid op 8 en 11 februari jongstleden. Naar aanleiding daarvan hebben wij nu de definitieve strategie geformuleerd. Deze treft u aan in de bijgevoegde brief. Tijdens deze bespreking kwam ook de vraag aan de orde welke rol uw Staten vervullen in het stikstofdossier. Ook dit hebben wij in de brief nader gepreciseerd (zie paragraaf 1 van de brief). Wij zijn van mening dat, gelet op de grote maatschappelijke impact van het stikstofdossier, het bepalen van de doelen in het stikstofdossier een kaderstellende taak is, die past bij de bevoegdheid van uw Staten. Om die reden hebben wij in deze voordracht aan, ter vaststelling door uw Staten, de provinciale vertaling van de doelen uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (hierna: Wsn) vervat. Deze provinciale vertaling spitst zich toe op elk van de stikstofgevoelige Natura2000-gebieden en op elk van de sectoren die voor stikstofuitstoot zorgen. Met de vaststelling van de voordracht bepalen uw Staten dus de ambitie en de kaders voor de verdere aanpak van de stikstofproblematiek.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De Wet stikstofreductie en natuurverbetering formuleert concrete doelen voor stikstofdepositiereductie in Nederland: 40% van het areaal van de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositie waarde (KDW) in 2025, 50% in 2030 en 74% in 2035. De KDW is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van een habitat significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofdepositie. Vanzelfsprekend zijn wij aan dit wettelijk kader gebonden. In lijn met ons coalitieakkoord leggen wij geen bovenwettelijke doelstelling op. Dat betekent dat wij onszelf ten doel stellen om per stikstofgevoelig Noord-Hollands Natura 2000-gebied[1] steeds meer hectares onder de KDW te brengen: 40% in 2025, 50% in 2030 en 74% in 2035. Hierbij is ons uitgangspunt dat per Natura 2000-gebied, elke sector minimaal evenredig aan haar huidige bijdrage aan de stikstofdepositie, een bijdrage levert aan de reductie. Met andere woorden: als in een gebied, voor het behalen van de doelstelling in 2025, een depositie daling van 25% nodig is zal elke sector in 2025 minimaal 25% minder depositie moeten veroorzaken. Hierbij moeten wij ons realiseren dat een deel van de stikstofuitstoot wordt veroorzaakt door bronnen waarop de provincie geen invloed heeft, zoals uitstoot vanaf zeescheepvaart en het buitenland. Voor dat aandeel (in het rekenvoorbeeld: in 2025 25% minder stikstof neerslag vanuit uit zeescheepvaart en 25% minder vanuit het buitenland) zullen wij het Rijk attenderen op haar verantwoordelijkheid.

De concrete uitwerking van deze methodiek treft u aan in de bijlage bij de voordracht. Hierin vindt u dus de *doelen* per gebied en per sector. De wijze waarop deze doelen behaald gaan worden (dus de *maatregelen* en de *financiering* daarvan) concretiseren wij in de gebiedsplannen, die in de komende tijd worden opgesteld. De gebiedsplannen moeten volgens de Wsn uiterlijk eind 2022 zijn opgesteld.

Voor monitoring van de stikstofdepositie en het effect van maatregelen daarop maken wij gebruik van meetsystematiek van het Rijk, AERIUS. AERIUS wordt in samenwerking tussen de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Infrastructuur & Waterstaat (I&W) en het IPO continu doorontwikkeld. Ook het regionale stikstofregistratiesysteem (RSRS) maakt deel uit van AERIUS. Daarnaast blijven wij de staat van instandhouding monitoren van de natuur in onze Natura 2000-gebieden zoals wij dit al conform landelijke afspraken doen voor onze Natura 2000-beheerplannen.

[1] Twaalf van de negentien Noord-Hollandse Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelig. Het gaat om de gebieden die in de bijlage zijn genoemd. In de niet-stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden vinden soms ook natuurherstelmaatregelen plaats. Deze blijven hier buiten beschouwing, maar zijn te vinden in het Programma Natuurontwikkeling.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiering

Financiering van de maatregelen om tot vermindering van de stikstofuitstoot te komen, zal uit verschillende financieringsbronnen komen, waarvan de Programma Natuur-middelen zeer waarschijnlijk de voornaamste zal zijn. Graag verwijzen wij naar de toelichting in onze begeleidende brief.

Communicatie en participatie

Bij de totstandkoming van onze begeleidende brief hebben wij o.a. de Provinciale Regietafel Stikstof geraadpleegd. Aan deze tafel zijn diverse organisaties vertegenwoordigd. Kortheidshalve verwijzen wij naar de toelichting in onze begeleidende brief.

Verder blijven wij over actualiteiten vanuit de gebiedsgerichte aanpak communiceren via https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Natuur/Projecten/Stikstof_en_Natura_2000 en een stikstofnieuwsbrief. Veder krijgt elk gebied een eigen communicatie-aanpak, waarbij wij gericht de doelgroepen bereiken. Daardoor kunnen wij ook de specifieke uitdagingen per gebied voor het voetlicht brengen.

Niet alles is lokaal op te lossen. Daarom zetten wij de communicatie ook provinciebreed in gericht op de participatie van en samenwerking met alle sectoren en belangenorganisaties. Onder meer de Provinciale Regietafel en de sectorale stikstoftafels zijn hiervoor belangrijke communicatiekanalen.

4. Proces en procedure

De looptijd van de strategie die is beschreven in de brief aan uw Staten is 2021-2022. Het stikstofdossier kent een dusdanig hoge dynamiek, dat een langere looptijd ons college op dit moment niet zinvol lijkt. Wij zullen medio 2022, of zoveel eerder als nodig is, de strategie actualiseren. In de brief staat beschreven op welke wijze wij uw Staten hierbij zullen blijven betrekken.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

BIJLAGE: Doelstelling depositiedaling per gebied

Elk Natura 2000-gebied is opgedeeld in hexagonen met een oppervlakte van één hectare. De AERIUS-data vertelt hoeveel stikstofdepositie op elk hexagoon neerkomt. Ook is bekend welke habitattypen op elk hexagoon voorkomen. Elk habitattype heeft een kritische depositiewaarde (KDW). Door deze gegevens te combineren, wordt bepaald op hoeveel hexagonen de depositie onder de KDW ligt. De wettelijke doelstelling is om steeds meer hexagonen onder de KDW te brengen: 40% in 2025, 50% in 2030 en 74% in 2035. Onderstaande tabel geeft deze waarde per gebied (meest recente cijfers van AERIUS Calculator 2020; d.d. 15 oktober 2020).

Gebied	% hexagonen onder KDW
Duinen Den Helder - Callantsoog	22 %
Duinen en Lage Land Texel	33 %
Eilandspolder	0 %
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	14 %
Kennemerland-Zuid	29 %
Naardermeer	59 %
Noordhollands Duinreservaat	20 %
Oostelijke Vechtplassen	66 %
Polder Westzaan	27 %
Schoorlse Duinen	18 %
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	1 %
Zwanenwater & Pettemerduinen	18 %

Uit de tabel blijkt dat de gebieden Naardermeer en Oostelijke Vechtplassen al aan de doelstelling voor 2025 en 2030 voldoen. De andere gebieden voldoen nog niet aan deze doelstellingen.

Om de doelstellingen te halen voor elk gebied, moet de stikstofdepositie afnemen. De in de tabellen hieronder genoemde streefwaardes in mol stikstof zijn bepaald met de aanname dat op elk hexagoon van een gebied de depositie evenveel afneemt. In werkelijkheid echter heeft elke bronmaatregel een ruimtelijk effect: dichtbij de bronmaatregel is het effect sterker dan verder weg. Dit betekent dat om de streefwaardes te halen, een ruimtelijke spreiding van bronmaatregelen nodig is. Om schijnnauwkeurigheid te voorkomen, zijn de streefwaarden op 50 mol afgeronde getallen. Om bijvoorbeeld de doelstelling 40% van de hexagonen met stikstofgevoelig habitat onder de KDW te behalen voor Duinen Den Helder – Callantsoog dient er in 2025 zo'n 250 mol aan stikstofdepositie gereduceerd te zijn ten opzichte van AERIUS 2020. In het geval dat deze 250 mol op alle hexagonen in dat gebied gereduceerd zou zijn is ook de doelstelling van 50% in 2030 gehaald. Om de doelstelling van 74% in 2035 te halen zal er nog eens zo'n 100 mol aan stikstofdepositie gereduceerd moeten worden, met andere woorden: 350 mol stikstofreductie ten opzichte van AERIUS 2020.

Gebied	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
	2025 (40% onder KDW)	2030 (50% onder KDW)	2035 (74% onder KDW)
Duinen Den Helder - Callantsoog	250	250	350
Duinen en Lage Land Texel	100	100	200
Eilandspolder	300	300	300
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	350	350	500
Kennemerland-Zuid	200	250	500
Naardermeer	0	0	300
Noordhollands Duinreservaat	250	300	600
Oostelijke Vechtplassen	0	0	350
Polder Westzaan	250	300	400
Schoorlse Duinen	300	500	650
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	300	300	350
Zwanenwater & Pettemerduinen	250	250	400

Doelstelling depositiedaling per gebied per sector

Omdat het uitgangspunt is dat elke sector minimaal evenredig bijdraagt aan bovenstaande depositiedalingen, kan uitgerekend worden hoeveel elke sector in elk gebied zou moeten bijdragen. Hiervoor zijn de AERIUS-data die de herkomst van de depositie per sector weergeven, het uitgangspunt. De aanname is hier dat de depositiedaling van de bronmaatregelen gelijkmatig over het hele gebied plaatsvindt. Onderstaande cijfers zijn daarom nadrukkelijk een indicatie.

Duinen Den Helder-Callantsoog				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	35%	87	87	122
landbouw	18%	45	45	63
ammoniak van zee	29%	72	72	101
overige sectoren	7%	18	18	25
wegverkeer	3%	8,3	8,3	12
scheepvaart	5%	12	12	17
industrie	2%	4,4	4,4	6,2
vervoer en overig verkeer	1%	2,7	2,7	3,8

Duinen en Lage Land Texel				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	37%	37	37	73
landbouw	17%	17	17	34
ammoniak van zee	29%	29	29	58
overige sectoren	7%	7,5	7,5	15
wegverkeer	2%	2,4	2,4	4,7

scheepvaart	5%	5,2	5,2	10
industrie	2%	1,5	1,5	3
vervoer en overig verkeer	1%	0,8	0,8	1,6

Eilandspolder				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	30%	90	90	90
landbouw	41%	123	123	123
ammoniak van zee	5%	14	14	14
overige sectoren	9%	26	26	26
wegverkeer	6%	17	17	17
scheepvaart	4%	13	13	13
industrie	3%	10	10	10
vervoer en overig verkeer	2%	5,7	5,7	5,7

Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	29%	102	102	145
landbouw	34%	117	117	168
ammoniak van zee	4%	13	13	18
overige sectoren	12%	43	43	62
wegverkeer	10%	34	34	49
scheepvaart	5%	18	18	26
industrie	4%	14	14	20

vervoer en overig verkeer	3%	8,8	8,8	13

Kennemerland-Zuid				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	36%	73	91	182
landbouw	20%	39	49	98
ammoniak van zee	15%	30	37	74
overige sectoren	10%	20	25	50
wegverkeer	7%	14	18	36
scheepvaart	6%	12	15	30
industrie	4%	7,4	9,2	18
vervoer en overig verkeer	2%	4,3	5,4	11

Naardermeer				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	29%	0	0	86
landbouw	36%	0	0	109
ammoniak van zee	2%	0	0	7,4
overige sectoren	13%	0	0	40
wegverkeer	10%	0	0	30
scheepvaart	5%	0	0	14
industrie	3%	0	0	7,5
vervoer en overig verkeer	2%	0	0	6

Noordhollands Duinreservaat				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	34%	86	103	206
landbouw	21%	53	64	127
ammoniak van zee	19%	48	58	115
overige sectoren	9%	22	27	53
wegverkeer	5%	13	16	32
scheepvaart	5%	14	16	33
industrie	4%	10	12	24
vervoer en overig verkeer	2%	3,8	4,5	9,1

Oostelijke Vechtplassen				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	30%	0	0	104
landbouw	40%	0	0	142
ammoniak van zee	2%	0	0	8,4
overige sectoren	9%	0	0	33
wegverkeer	9%	0	0	32
scheepvaart	5%	0	0	16
industrie	2%	0	0	8,6
vervoer en overig verkeer	2%	0	0	6,7

Polder Westzaan		
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)

		2025	2030	2035
buitenland	28%	71	85	113
landbouw	34%	84	101	135
ammoniak van zee	5%	12	14	19
overige sectoren	12%	30	36	48
wegverkeer	9%	23	28	37
scheepvaart	5%	13	15	20
industrie	4%	11	13	18
vervoer en overig verkeer	2%	5,9	7,1	9,4

Schoorlse Duinen				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	35%	104	173	225
landbouw	23%	70	117	152
ammoniak van zee	21%	64	107	138
overige sectoren	7%	22	36	47
wegverkeer	4%	13	22	29
scheepvaart	5%	15	26	34
industrie	3%	7,5	13	16
vervoer en overig verkeer	1%	4	6,6	8,6

Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	30%	91	91	107

landbouw	29%	87	87	101
ammoniak van zee	5%	14	14	16
overige sectoren	17%	50	50	59
wegverkeer	7%	22	22	25
scheepvaart	5%	15	15	17
industrie	5%	15	15	17
vervoer en overig verkeer	2%	6,7	6,7	7,8

Zwanenwater & Pettemerduinen				
Sector	Aandeel depositie	Streefwaarde te behalen depositiereductie in mol (t.o.v. AERIUS 2020)		
		2025	2030	2035
buitenland	37%	92	92	147
landbouw	21%	52	52	83
ammoniak van zee	24%	60	60	95
overige sectoren	6%	16	16	25
wegverkeer	4%	10	10	17
scheepvaart	5%	13	13	20
industrie	2%	5,4	5,4	8,6
vervoer en overig verkeer	1%	3	3	4,8

Ontwerpbesluit

Nr. 1586466/1591721

Provinciale Staten van Noord-Holland;

- gelezen de brief aan Provinciale Staten inzake de Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek van 16 maart 2021 (kenmerk (1586466/1586466);

- gelet op de kaders van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering;

- gelet op de noodzaak om spoedig duidelijkheid te geven over de wijze waarop de provincie de wettelijke doelstellingen vertaalt naar de Noord-Hollandse stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en de verschillende sectoren;

besluiten:

1. De in deze Statenvoordracht opgenomen doelen voor daling van de stikstofdepositie per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied en stikstof-uitstotende sector vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
Bert Grotenhuis
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144247
grotenhuish@noord-holland.nl

Verzenddatum
23 MAART 2021

Kenmerk
1586466/1586470

Uw kenmerk

Betreft: Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek 2021-2022

Geachte leden,

In 2019 en 2020 is de stikstofproblematiek één van de belangrijkste prioriteiten van ons college geweest en is er veel werk verzet om deze problematiek aan te pakken. Ook dit jaar zal de stikstofproblematiek ons voor uitdagingen plaatsen en de gemoederen bezighouden. De meest recente blikvanger was het aannemen door de Tweede Kamer van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (hierna: Wsn) op 10 december 2020. De Eerste Kamer heeft hierover gestemd op 9 maart 2021. Deze wet is in hoge mate bepalend voor de koers die ons college de komende jaren zal varen. Over deze koers, die kan worden samengevat met het adagium: 'twee doelstellingen, twee sporen', informeren wij u met deze brief.

1. Rol Provinciale Staten

Wij vinden het belangrijk uw Staten nauwgezet en regelmatig te betrekken bij de ontwikkelingen in dit dossier. De inhoud van deze brief hebben wij besproken met uw Statencommissie Natuur, Landschap en Gezondheid op 8 en 11 februari jongstleden. Tijdens deze bespreking kwam, onder andere, de vraag aan de orde welke rol uw Staten vervullen in het stikstofdossier. Dit lichten wij toe in deze paragraaf.

De Wsn adresseert als besluitvormende bestuursorganen de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en ons college. Deze wettelijke rolverdeling betekent dat uw Staten in de uitvoering van de Wsn geen besluitvormende rol hebben. Desondanks hechten wij aan een goede betrokkenheid van uw Staten bij dit complexe en belangrijke dossier. Deze betrokkenheid hebben wij in de afgelopen anderhalf jaar ervaren, ten aanzien van het stikstofdossier en aanpalende onderwerpen zoals het Masterplan biodiversiteit, de Voedselvisie, het afronden

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

van het Natuurnetwerk Nederland en het Programma Natuurontwikkeling. Wij zijn van mening dat, gelet op de grote maatschappelijke impact van het stikstofdossier, het bepalen van de doelen in het stikstofdossier een kaderstellende taak is, die past bij de bevoegdheid van uw Staten. Om die reden treft u bij deze brief een voordracht aan, ter vaststelling door uw Staten, waarin wij de provinciale vertaling van de doelen uit de wet hebben vervat. Deze provinciale vertaling spitst zich toe op elk van de stikstofgevoelige Natura2000-gebieden en elk van de sectoren die voor stikstofuitstoot zorgen. Met de vaststelling van de voordracht bepalen uw Staten dus de ambitie en de kaders voor de verdere aanpak van de stikstofproblematiek.

Ook beschikken uw Staten over het budgetrecht. Dat betekent dat wij uw Staten om instemming zullen vragen over alle aangelegenheden die dit budgetrecht raken, bijvoorbeeld via de vaststelling van de kaderbrief, begroting, jaarstukken en via het jaarlijks door uw Staten vast te stellen Programma Natuurontwikkeling.

Vanzelfsprekend blijven wij uw Staten voorzien van alle informatie die u nodig hebt om uw kaderstellende en controlerende taken op een goede manier uit te voeren. De eerdere technische briefings door het RIVM over de werking van AERIUS (8 juni 2020) en door onze eigen medewerkers over de provinciebrede en gebiedsgerichte aanpak (op 7 februari jl. en op 1 oktober 2020) waren hier, wat ons betreft, geslaagde voorbeelden van. Hier gaan wij, in overleg met de griffie, graag mee door. Zo zullen wij een digitale sessie organiseren over de werkwijze van de gebiedsgerichte aanpak, omdat uw Staten hier graag meer gevoel bij willen krijgen. Ook werkbezoeken kunnen - mits de coronamaatregelen het toelaat - hierbij behulpzaam zijn. Voor Westzaan wordt een fysiek bezoek gepland.

2. Twee doelstellingen: natuurherstel en economische ontwikkeling

De aanleiding van de stikstofcrisis was dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 29 mei 2019 een streep zette door het Programma Aanpak Stikstof (PAS), dat als basis diende voor vergunningverlening van activiteiten die stikstofuitstoot veroorzaakten. Het PAS kende - hoewel, zo bleek, op juridisch onjuiste wijze vormgegeven - een dubbeldoelstelling: natuurherstel en economische ontwikkeling. Deze dubbeldoelstelling blijft voor ons college onverminderd actueel en relevant. Dit lichten wij in deze paragraaf nader toe.

<u>Natuurherstel</u>
Gelet op de staat van onze natuur en de trend van biodiversiteitsverlies is een aanzienlijke reductie van de stikstofuitstoot noodzakelijk. De

doelstelling die is verwoord in de Wsn is voor ons college het vertrekpunt bij de uitvoering van het beleid. Dat betekent dat landelijk vóór 2025 tenminste 40% van de hectares met voor stikstof gevoelige habitats (leefomgevingen) in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde[1] (hierna: KDW) moet worden gebracht. Voor 2030 geldt dit voor tenminste 50% van de hectares en voor 2035 voor tenminste 74%. In de voordracht bij deze brief stellen wij aan uw Staten voor hoe deze wettelijke doelen, die voor heel Nederland zijn geformuleerd, 'vertaald' kunnen worden naar de Noord-Hollandse situatie. Dit doen wij door doelen te formuleren per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied en per stikstofuitstotende sector.

Economische ontwikkeling

Een gunstige staat van de natuur en een gezonde leefomgeving zijn echter ook randvoorwaarden voor nieuwe maatschappelijke en economische ontwikkelingen, zoals woningbouw, infrastructurele en industriële activiteiten en agrarische bedrijfsvoering. Het vernietigen van het PAS heeft geleid tot het vertragen of vastlopen van veel maatschappelijke en economische activiteiten. Het weer op gang brengen hiervan rekenen wij tot onze opgave, zeker gelet op de effecten van de coronacrisis. Hierbij hebben wij overigens het adagium van de commissie-Remkes in het achterhoofd: niet alles kan. Dat betekent dat in de komende jaren soms scherpe keuzes gemaakt moeten worden.

3. Twee sporen: provinciebrede- en gebiedsgerichte aanpak

Reductie van de stikstofuitstoot (en daarmee -neerslag) kan worden bewerkstelligd via een provinciebrede- en gebiedsgerichte aanpak. Wij structureren onze inzet in het stikstofdossier langs deze twee sporen, die wij hierna kort toelichten en in de paragrafen 4 en 5 verder uitwerken.

Spoor 1: provinciebrede aanpak

Deze maatregelen kenmerken zich door hun algemene, landelijke of provinciebrede bereik. Te denken valt aan strengere normering of verbodsbepalingen (zoals de verlaging van de maximumsnelheid op rijkswegen), het stimuleren van innovatieve technieken in de agrarische sector of de industrie of (fiscale) heffingen op uitstoot. Dergelijke maatregelen komen doorgaans ten goede aan de afname van de 'stikstofdeken'[2] die over Nederland ligt. Voor veel economische sectoren ligt het primaat voor maatregelen bij de Rijks- of Europese overheid. In die gevallen benutten wij onze contacten in Den Haag en Brussel om besluitvorming te bevorderen die gunstig is voor Noord-Holland. Echter, wij

[1] De kritische depositiewaarde is de grens waarboven het risico bestaat dat de kwaliteit van het habitat significant wordt aangetast door de verzurende en/of vermestende invloed van atmosferische stikstofneerslag.

[2] De term 'stikstofdeken' wordt vaak gebruikt voor de hoge hoeveelheid stikstof in de atmosfeer afkomstig van verder afgelegen bronnen.

kunnen als provinciaal bestuur ook provinciale maatregelen treffen. Onze aanpak lichten wij toe in paragraaf 4.

Spoor 2: gebiedsgerichte aanpak
Naast de provinciebrede aanpak is ook een gebiedsgerichte aanpak nodig, waarmee wij maatwerk per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied leveren. Het is onze taak om deze gebiedsgerichte aanpak vorm te geven en te regisseren. Een gebiedsgerichte aanpak biedt de mogelijkheid om doelen en maatregelen te combineren tot een integrale aanpak, zodat gewerkt kan worden aan reductie van de stikstofuitstoot én aan realisatie van het Natuurnetwerk Nederland, het tegengaan van bodemdaling, verbetering van de waterkwaliteit of versterking van de landbouwstructuur. De gebiedsgerichte aanpak is in 2020 gestart. In paragraaf 5 gaan wij dieper in op de gebiedsgerichte aanpak.

4. Eerste spoor: provinciebrede aanpak

Veel algemene maatregelen liggen op het werkterrein van de Rijksoverheid of de Europese Unie. Echter, ook op provinciale schaal is veel mogelijk. Ons college heeft besloten om in 2021 de volgende provinciebrede maatregelen uit te voeren.

Aanpassingen in de vergunningverlening
De provincie is, op grond van de Wet natuurbescherming, bevoegd gezag voor vrijwel alle vergunningverlening voor activiteiten die in onze provincie tot stikstofuitstoot leiden. Ten aanzien van de vergunningverlening ondernemen wij de volgende activiteiten:

a) Ontwikkeling Regionaal Stikstof Registratie Systeem. Het Rijk kent reeds een stikstofregistratiesysteem, waarmee stikstofruimte kan worden uitgegeven die is ontstaan als gevolg van (onder andere) de snelheidsvermindering op rijkswegen. Wij hebben hier succesvol gebruik van kunnen maken bij het vlottrekken van woningbouwprojecten in onze provincie. In 2021 werken wij verder aan een vergelijkbaar systeem op regionale schaal (het zogenaamde Regionaal Stikstof Registratie Systeem of RSRS), waarin stikstofruimte kan worden 'bewaard' en later uitgegeven. De mogelijkheid om stikstofruimte te bewaren is geregeld in ons besluit van 17 november 2020. Wij kunnen hiermee vrijgemaakte[3] en vrijgevallen[4] ruimte borgen. In ontwikkeling is de faciliteit om die ruimte er weer uit te halen. Dat heeft nog best wat voeten in de aarde. Efficiëntie, juridische houdbaarheid en zeggenschap over inbreng en uitgave van ruimte

[3] Van vrijmaken is sprake bij bijvoorbeeld extern salderen, waarbij na afdracht aan de natuur (30%) de overige 70% kan worden benut voor ontwikkelingen.
[4] Van vrijvallen is sprake indien bronmaatregelen worden getroffen waardoor ruimte ontstaat, bijvoorbeeld snelheidsverlaging, waardoor voertuigen minder uitstoten.

moeten goed geregeld worden. Ook moeten transacties te borgen en te volgen zijn. In het bestuurlijk overleg met de minister van LNV op 11 februari jl. is dat belang ook over en weer benadrukt.

b) Vaststellen prioritering voor het uitgeven van stikstofruimte uit het RSRS. Bij de verdere ontwikkeling van het RSRS komt ook een prioriteringsvraagstuk om de hoek kijken, want de behoefte aan stikstofruimte is groter dan de beschikbaarheid. Ons college zal medio 2021 deze prioritering vaststellen in nader uit te werken beleidsregels. Vanzelfsprekend zijn de prioriteiten die wij in ons coalitieakkoord hebben gesteld, hierbij leidend. Omdat veel stikstofuitstoot voorbij de provinciegrens gaat, stemmen wij hierbij af met andere provincies. Daarnaast is het goed om inzicht te hebben welke stikstofbehoefte er in de provincie is. Dit onderwerp bespreken wij op de verschillende tafels met belanghebbenden.

   In een aantal sectoren worden vanuit andere duurzaamheidsdoelstellingen (bijv. CO_2-reductie) transities ingezet. Deze transities leiden vaak op de (middel)lange termijn ook tot stikstofreductie, maar de transitie zelf kost stikstofruimte, bijvoorbeeld omdat een wind- of een zonnepark moet worden aangelegd. Bij het vaststellen van een prioritering is dit voor ons een belangrijke invalshoek. Daarnaast wensen ook private partijen en bijvoorbeeld gemeenten stikstofruimte in het RSRS te borgen. Wij spannen ons bij de doorontwikkeling van het RSRS in om dit in beeld te houden.

c) Extern salderen met productierechten voor dieren. Gesprekken met vertegenwoordigers van alle sectoren over het gebruik van deze instrumenten hebben in grote mate van zorgvuldigheid plaatsgevonden. In de afgelopen maanden hebben verschillende provincies extern salderen met productierechten voor dieren (veehouderijen) opengesteld. Wij hebben besloten ook in Noord-Holland hiertoe over te gaan en streven ernaar om de Beleidsregel intern en extern salderen Noord-Holland per 1 april 2021 daarop aan te passen. De waarborgen die zijn getroffen achten wij voldoende om te voorkomen dat ongewenste effecten ontstaan, zoals een run op veehouderijen om stikstofruimte te verwerven. Zo is interprovinciaal en met de minister afgesproken dat nauwlettend gevolgd wordt welke effecten extern salderen heeft. Ook heeft de minister aangegeven een jaarlijkse evaluatie voornemens te zijn. In Noord-Holland hebben wij ook verkend of er nu al problemen zijn bij het vrijkomen van agrarische bebouwing. Dat is niet het geval. Met de sectoren gezamenlijk hebben wij besproken of het gebruik van het instrument tot ongewenste effecten zou kunnen leiden. Daarvan is niet gebleken. Omdat extern salderen alleen mogelijk is bij een vergunningaanvraag, is de vrijwilligheid voor deelnemers gegarandeerd.

Om te zorgen dat de natuur erop vooruitgaat komt bij extern salderen 30% van de vrijkomende ruimte ten goede aan de natuur en kan 70% voor ontwikkeling worden ingezet.

d) Verleasen van stikstofrechten. Wij maken het verleasen van stikstofrechten per 1 april 2021 mogelijk door aanpassing van de Beleidsregel intern en extern salderen Noord-Holland. Bij verleasen is sprake van het tijdelijk beschikbaar stellen van stikstofruimte, omdat een vergunninghouder niet alle ruimte benut. Hiermee kan een ontwikkeling tot stand worden gebracht die tijdelijk stikstofruimte vraagt. Te denken valt aan de bouw van woningen; tijdens de bouwfase is er sprake van een tijdelijke piek van stikstofuitstoot vanwege het gebruik van onder andere machines. Na de oplevering van de woningen neemt de uitstoot vervolgens sterk af. Na afloop van de activiteit krijgt de vergunninghouder de verleasde ruimte weer terug. Wel wordt tijdens het verleasen *tijdelijk* 30% stikstofruimte afgeroomd, zodat tenminste een tijdelijk gunstig effect op de natuur ontstaat. Latente ruimte in een vergunning wordt overigens niet verleasd. Daarmee wordt voorkomen dat verleasen ertoe kan leiden dat er méér stikstofuitstoot plaatsvindt.

Ruimtelijk beleid

De commissie-Remkes beschouwt het ruimtelijk beleid als een belangrijk instrument om stikstofuitstoot terug te brengen, bijvoorbeeld door voorwaarden te scheppen voor noodzakelijk transities. Wanneer wij bestaande ruimtelijke instrumenten in onze Omgevingsverordening kunnen inzetten om dit te bewerkstelligen, doen wij dit.

Woningbouw

Noord-Holland heeft een grote woningbouwopgave. In de Metropoolregio Amsterdam moeten tot 2030 175.000 woningen worden gebouwd. Met name in de regio-Zaanstad en langs de binnenduinrand leidt de stikstofproblematiek tot vertraging bij bouwprojecten. In 2020 hebben Rijk, provincie, gemeenten en marktpartijen gezamenlijk een aantal kortetermijnoplossingen ingezet (zoals de verlaging van de maximumsnelheid op rijkswegen) om de woningbouwproductie weer op gang te krijgen. Hierdoor is het in Noord-Holland gelukt om de bouw van circa 9.000 woningen alsnog te laten doorgaan; het grootste aantal in Nederland. Ten aanzien van woningbouwknelpunten in de regio-Zaanstad nemen wij deel aan een door de gemeente en het ministerie van BZK geïnitieerde aanpak voor de regio-Zaanstad, welke samenhangt met de gebiedsgerichte aanpak stikstof. Deze pilot kan zo nodig later worden uitgebreid naar andere regio's.

Rijk, provincie, gemeenten en marktpartijen verkennen ook nieuwe oplossingsrichtingen, zoals:

- onderzoeken of zekerheid over de stikstofruimte al bij vaststelling van het bestemmingsplan (dus eerder in het besluitvormingsproces) gegeven kan worden;

- een vrijstelling van de vergunningplicht voor bouwactiviteiten (na een ecologische toets en intern salderen);
- het gebruik van schonere machines en logistiek en de aanpak van bedrijven, die veel stikstof uitstoten ten gunste van woningbouwprojecten. Wij hebben goed in beeld hoeveel stikstofruimte de woningbouwproductie de komende jaren vraagt. Wij zetten erop in dat de hierboven genoemde verkenningen hier een bijdrage aan leveren. Gezien de zeer beperkte bijdrage van woningbouw aan de stikstofproblematiek en de grote urgentie die bestaat om woningen te bouwen geven wij in 2021 de hoogste prioriteit aan maatregelen, die ervoor zorgen dat er meer woningen gebouwd kunnen worden. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de Handreiking stikstofarm bouwen, welke vorig jaar gereed is gekomen.

Mobiliteit

De provincies Noord-Holland en Flevoland geven samen vorm aan het Regionaal Mobiliteitsprogramma (hierna: RMP). De basis hiervoor ligt in de ambitie om de CO_2-uitstoot te reduceren; tegelijkertijd stelt het RMP zich een gezondere leefomgeving, grotere verkeersveiligheid en betere en toegankelijkere bereikbaarheid ten doel. In het RMP, dat ook in de provinciale Verkeer- en Vervoerberaden is besproken, staan beoogde maatregelen, waarvan een deel ook een positief effect heeft op de stikstofuitstoot uit wegverkeer. Te denken valt aan maatregelen die leiden tot minder vervoerskilometers, schonere en zuiniger voertuigen en aanpassingen aan het asfalt voor zuiniger rijden. Hierbij worden ook de resultaten van het door uw Staten gevraagde en uitgevoerde onderzoek naar snelheidsverlaging op provinciale wegen meegenomen. Voor een aantal gebieden bieden de resultaten van dat onderzoek kansen. Het exacte effect van het RMP op de stikstofneerslag wordt medio 2021 berekend. Wanneer het RMP zijn minimale doel haalt van een 22% CO_2-reductie (van 5,4 megaton naar 4,2 megaton) betekent dit een daling van grofweg 1-2% op de totale stikstofneerslagneerslag in de natuurgebieden (circa 10 tot 30 mol per hectare per jaar). In de verdere uitwerking van het RMP zullen wij maatregelen waardoor er minder stikstof wordt uitgestoten in de nabijheid van Natura 2000-gebieden, hoger prioriteren.

Landbouw

De agrarische sector heeft haar stikstofuitstoot de laatste decennia sterk teruggebracht. Desondanks heeft zij nog steeds een aanzienlijk aandeel in de stikstofuitstoot en is zij de grootste landelijke uitstoter van ammoniak. Gelukkig zien wij dat de agrarische sector zich ervan bewust is dat zij verder moet verduurzamen en innoveren en bereid is hierin te investeren. Het Rijk heeft een aantal algemene maatregelen aangekondigd, die een bijdrage gaan leveren aan stikstofreductie in de agrarische sector. Voor agrariërs die hun bedrijf willen beëindigen heeft het ministerie van LNV een gerichte opkoopregeling en binnenkort een beëindigingsregeling gecreëerd. Tevens worden door het Rijk subsidieregelingen opengesteld voor het verduurzamen van stallen, voor coaching en opleidingen, regiobijeenkomsten, een omschakelfonds voor

boeren die willen extensiveren of omschakelen naar kringlooplandbouw en het steunen van proefbedrijven die maatregelen gaan testen. Deze instrumenten sluiten goed aan op ons eigen beleid in de Voedselvisie. Naast deze algemene regelingen zijn er voor Noord-Hollandse agrariërs provinciale instrumenten beschikbaar die ook benut worden voor de afronding van het Natuurnetwerk Nederland. Dat zijn: subsidieregelingen voor aankoop, verplaatsing of beëindiging van bedrijven, functiewijziging van grond dat agrarisch in gebruik is naar natuur, ontpachting en natuurbeheer. Deze instrumenten bestaan reeds en worden voortgezet. Hier komen wij in paragraaf 5 op terug. Tenslotte gaan wij met de agrarische sector in gesprek over welke kansen en ontwikkelingsmogelijkheden wij in onze provincie te bieden hebben. Hiertoe laten wij een *Agrarische Kaart Noord-Holland* opstellen, naar analogie van de *Agrarische Kaart Nederland*: een systematiek waarbij gebieden worden aangewezen waar de functie landbouw centraal staat.

Havens en industrie

Het bevorderen van maatregelen bij havens en industriële bedrijven is een taak van de Rijksoverheid en de havens en bedrijven. Hierbij is de wettelijk voorgeschreven verplichting om gebruik te maken van de 'best beschikbare techniek' (hierna: BBT). BBT richt zich op het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu met de voor de sector meest doeltreffende, economische haalbare techniek om de uitstoot en andere nadelige gevolgen voor het milieu zoveel mogelijk te beperken of te voorkomen. Het Rijk zet de BBT-aanpak de komende jaren voort.

Het Planbureau voor de Leefomgeving verwacht, met de BBT-maatregelen, in de sector industrie en energie een verdere reductie van stikstofuitstoot met 27% tot 2030 ten opzichte van 2018. In het kader van het Klimaatakkoord staat deze sector ook voor de opgave om de CO_2-uitstoot te reduceren met als gevolg ook vermindering van NO_x uitstoot. Met de BBT-aanpak en de CO_2-maatregelen staat de industrie voor de opgave tot circa 50% NO_x-reductie te komen in 2030. Naast de verplichte BBT-aanpak heeft het Rijk een uitgebreid instrumentarium beschikbaar voor CO_2-reductie en verduurzaming.

Wetgeving bepaalt dat de vermindering van stikstofuitstoot voortkomend uit BBT-maatregelen ten goede komt aan de natuur en niet beschikbaar is voor (nieuwe) ontwikkelingen. Voor het verkrijgen van aanvullende stikstofruimte zijn extra maatregelen nodig die de stikstofuitstoot doen afnemen, de zogenaamde 'BBT-plus-maatregelen'. Het Rijk onderzoekt met de havens en industrie welke BBT-plus-maatregelen mogelijk zijn en welke financiële middelen daar tegenover kunnen staan.

De provincie heeft echter ook een eigen verantwoordelijkheid. Zo biedt de stikstofproblematiek een extra stimulans om kansen voor een gezonder leefomgeving te verzilveren. Wij sluiten voor onze aanpak in de sector havens & industrie aan bij de maatregelen vanuit milieuwetgeving, energietransitie, het Klimaatakkoord en het Schone Lucht Ak-

koord. Aan de haven- en industrietafel organiseren wij het gesprek tussen vertegenwoordigers van de Noord-Hollandse haven- en industriesector. In 2021 bespreken wij met hen een stikstofaanpak, waarin zowel de mogelijkheden tot (aanvullende) stikstofreductie als de behoefte aan economische ontwikkelruimte van de sector worden betrokken.

Veel belangrijke scheepvaartroutes liggen dicht bij Natura 2000-gebieden, ook in Noord-Holland. In het eerste kwartaal van 2021 verwachten wij de uitkomsten van een onderzoek naar stikstofuitstoot van de binnenscheepvaart. Verder hebben wij recent de Uitvoeringsregeling subsidie Duurzame Zeehavens vastgesteld, op basis waarvan projectfinanciering mogelijk is.

Tenslotte stimuleren wij innovaties binnen het midden- en kleinbedrijf (MKB), omdat deze (onder andere) een bijdrage leveren aan duurzaamheidsdoelstellingen. Voor ondernemers zijn verschillende provinciale regelingen beschikbaar, zoals het versnellingsprogramma GO!-NH voor duurzame innovaties in het MKB, het Innovatiefonds Noord-Holland (INH) voor de financiering van vroege fase-innovaties binnen topsectoren en het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH), een investeringsfonds voor de financiering van gevestigde duurzame bedrijven en projecten.

5. Tweede spoor: gebiedsgerichte aanpak

Integrale aanpak en regie provincie

Volgens de commissie-Remkes stond het ontbreken van samenhang tussen de sectoren natuur, landbouw en industrie de stikstofaanpak in de weg. Dit vindt ons college een zeer terechte conclusie. In het landelijk gebied komen veel beleidsmatige vraagstukken samen: natuur, landbouw en voedselproductie, waterkwaliteit, klimaatadaptatie, bodemdaling, regionale economie, recreatie, erfgoed en omgevingskwaliteit zijn voorbeelden van beleidsthema's waar de provincie een belangrijke rol speelt. De afgelopen jaren hebben wij vanuit het programma voor Natura 2000-herstelmaatregelen al grote inspanningen gepleegd voor het stoppen van de achteruitgang en het verbeteren van de kwaliteit van de (stikstofgevoelige) natuur. Dit programma (met een budget van € 32 miljoen) gaat nu zijn laatste jaar in; dit jaar worden de laatste van de circa 350 maatregelen uitgevoerd. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het verwijderen van rimpelroos in de Duinen Den-Helder - Callantsoog, een plagproject in het Zwanenwater en het aanleggen van petgaten in polder Westzaan.

Wij hebben, naast ons eerste spoor van de provinciebrede aanpak, in 2020 voorbereidingen getroffen om ook de stikstofproblematiek mee te nemen in al lopende gebiedsprocessen zoals in de Oostelijke Vechtplassen en in Laag Holland. Daarnaast zijn nieuwe gebiedsprocessen (zoals Zuid-Kennemerland en de binnenduinrand bij Bergen-Schagen gestart, waarbij naar verschillende opgaven wordt gekeken, zoals het verlagen

van de stikstofuitstoot en het afronden van het Natuurnetwerk Nederland. In onderstaande tabel staat een overzicht van de voortgang van de uitrol van de gebiedsgerichte aanpak. Deze aanpak zetten wij in 2021 voort, zodat medio 2021 in alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden de gebiedsgerichte aanpak is gestart. Met de gebiedsgerichte aanpak richten wij ons op bron- en herstelmaatregelen die in, en direct grenzend aan, de Natura 2000-gebieden genomen kunnen worden. De activiteiten in het eerste spoor behoren niet tot de gebiedsgerichte aanpak, maar worden separaat hiervan opgepakt.

Natura 2000-gebied	**Stand van zaken, januari 2021**
Duinen en Lage Land Texel	Het aspect stikstof en het realiseren van de Natura 2000-doelstellingen wordt door de gebiedsregisseur meegenomen bij het afronden van de laatste delen van het NNN.
Duinen overig (Duinen Den Helder-Callantsoog, Zwanenwater & Pettemerduinen, Schoorlse Duinen en het Noordhollands Duinreservaat)	Gebiedsproces is eind 2020 gestart.
Eilandspolder	In Eilandspolder-West liep reeds een gebiedsproces vanuit het Verkenningsjaar agrarisch natuurbeheer. In februari 2021 wordt dit gebiedsproces verbreed tot een integraal gebiedsproces, waarbij opgaven zoals natuur, landschap, recreatie, landbouw, water en bodemdaling worden meegenomen. Eilandspolder-Oost maakt onderdeel uit van dit gebied.
Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	In het Wormer- en Jisperveld liep reeds een gebiedsproces vanuit het Verkenningsjaar agrarisch natuurbeheer. In februari 2021 wordt dit gebiedsproces verbreed tot een integraal gebiedsproces (zie toelichting bij Eilandspolder). Voor de Kalverpolder start in de loop van 2021 het gebiedsproces.
Polder Westzaan	In Westzaan liep reeds een gebiedsproces vanuit de noodzaak om de Natura 2000-doelen te realiseren (verbrakking). Dit is eind 2020 uitgebreid met de opgave vanuit de Gebiedsgerichte aanpak.
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske	Uiterlijk in het tweede kwartaal van 2021 start het gebiedsproces.
Kennemerland-Zuid	Gebiedsproces is eind 2020 gestart.
Naardermeer	Er loopt reeds een project voor de NNN-afronding bij de schil rond het Naardermeer. Uiterlijk in het tweede kwartaal van 2021 wordt dit gebiedsproces verbreed tot een integraal gebiedsproces (zie toelichting bij Eilandspolder).
Oostelijke Vechtplassen	Het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen loopt sinds eind 2017. Er wordt komende tijd onderzocht welke projecten uit dit akkoord al een bijdrage leveren aan de Gebiedsgerichte aanpak stikstof. Wij streven ernaar de GGA-doelstellingen in dit gebied zoveel als mogelijk te realiseren via een koppeling aan lopende projecten, uiteraard voor zover hiermee de GGA-doelstellingen voldoende kunnen worden gerealiseerd.

<u>Werkwijze</u>

De uitvoering van deze gebiedsprocessen, waar de Natura 2000- / stikstofopgave deel van uitmaakt, ziet er als volgt uit. Met de wettelijke doelstelling als vertrekpunt wordt per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied bekeken hoe de stikstofneerslag kan worden verminderd (bronmaatregelen). De provincies hebben de taak om binnen twee jaar na inwerkingtreding van de Wet stikstofreductie en natuurversterking, per

Natura 2000-gebied een gebiedsplan vast te stellen. Hierin wordt de provinciale bijdrage aan het bereiken van de landelijke stikstofdoelstelling uitgewerkt. Het gebiedsplan komt tot stand met alle betrokken overheden en gebiedspartners, zoals de gemeenten, agrarische sector, waterschappen en de terreinbeherende organisaties. Zo zal, als vervolg op het hiervoor genoemde programma van herstelmaatregelen, een nieuw pakket aan herstelmaatregelen worden geformuleerd. De basis voor het uitwerken van deze herstelmaatregelen zijn de geldende Natura 2000-beheerplannen. In een aantal Natura 2000-gebieden eindigt de looptijd van het beheerplan in de komende jaren. In deze gebieden wordt een evaluatie uitgevoerd, op basis waarvan nieuwe besluitvorming over deze beheerplannen kan plaatsvinden. In de gebieden waar de beheerplannen nog langere tijd van kracht zijn (o.a. de duingebieden) zal, in aanvulling op deze beheerplannen, per gebied een inhoudelijke analyse worden uitgevoerd om na te gaan/te controleren of de maatregelen nog actueel zijn. Bij het bepalen van de herstelmaatregelen geven wij de voorkeur aan systeemgerichte maatregelen die zich richten op een duurzame instandhouding van de te beschermen natuur. Voorbeelden daarvan zijn verbetering van de waterkwaliteit en het opnieuw laten stuiven van het duin. Zo verwachten wij in de loop van 2021 zowel verder te werken aan de verbetering van de natuur en steeds scherper te krijgen welke herstelmaatregelen het beste genomen kunnen worden.

Agrarisch gebruik

Boeren hebben een belangrijke rol in sommige Natura 2000-gebieden, met name in Laag Holland. Zij vervullen vaak de rol van natuurbeheerder (op percelen waar de hoofdfunctie natuur is) of als agrarisch natuurbeheerder (op percelen waar de hoofdfunctie agrarisch is). Sommige Natura 2000-doelen zijn niet haalbaar zonder enig agrarisch gebruik. Daarom zullen wij per Natura 2000-gebied bepalen welke maximale neerslag uit agrarisch gebruik past bij een goed beheer van de gronden in het desbetreffende gebied. Dit noemen wij de beheercheck. De hoeveelheid stikstofdaling die in het kader van de gebiedsgerichte aanpak vanuit de agrarische sector in een gebied zal worden gevraagd kan niet verder gaan dan deze ondergrens. Zo erkennen wij de rol van agrarisch beheer in sommige Natura 2000-gebieden en maken wij duidelijk dat wij ons niet enkel op de stoppers richten, maar ook op de blijvers. De uitkomsten van de beheercheck worden ook betrokken bij het opstellen van de agrarische kaart Noord-Holland. Bij de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak is de inzet van alle instrumenten die de provincie ter beschikking heeft, denkbaar. Op de ene plek is het wegnemen van de stikstofuitstoot door bedrijfsverplaatsing of -beëindiging de beste oplossing, terwijl elders innovatieve technieken kunnen resulteren in meer stikstofreductie en lagere kosten, waarbij ook ondernemersruimte voor de agrariërs blijft bestaan.

Financiering van de gebiedsgerichte aanpak

Bij het uitvoeren van de integrale, gebiedsgerichte aanpak komen ook verschillende geldstromen samen. Zo heeft de minister van LNV voor de komende tien jaar bijna € 5 miljard beschikbaar gesteld voor enerzijds

bronmaatregelen (€ 2 miljard) en anderzijds natuurherstelmaatregelen voor overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden (€ 2,84 miljard). De provincies hebben eind 2020 via het 'Programma Natuur' een indicatieve verdeling van dit laatste bedrag gemaakt. Voor Noord-Holland komt voor de eerste drie jaar € 42 miljoen beschikbaar. Wij zullen in de eerste helft van 2021 concrete afspraken met de minister maken over de besteding voor de eerste drie jaar. Deze drie jaar worden benut om een scherper beeld te krijgen van de noodzakelijke maatregelen voor de daaropvolgende jaren. Over het Programma Natuur hebben wij uw Staten onlangs in een aparte brief geïnformeerd.

Naast de middelen die via het Programma Natuur beschikbaar komen, lopen ook de afspraken van het Natuurpact (2013) door. Met de Natuurpact-middelen is de afgelopen jaren reeds een omvangrijk natuurherstelprogramma uitgevoerd. Ook deze middelen houden wij beschikbaar voor de uitvoering van natuurherstelmaatregelen in het kader van de gebiedsgerichte aanpak. In sommige gevallen zullen maatregelen die bijdragen aan reductie van de stikstofuitstoot, ook bijdragen aan de afronding van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). In die gevallen kunnen wij de middelen inzetten die voor het afronden van het NNN beschikbaar zijn. Voor de afronding van het NNN wordt bij Eerste begrotingswijziging aan uw Staten voorgesteld om voor deze coalitieperiode een budget van € 43 miljoen beschikbaar te stellen, waarmee mede op basis van volledige schadeloosstelling gronden voor het NNN beschikbaar moeten komen. Op een vergelijkbare wijze is denkbaar dat de € 18 miljoen Impulsgelden bodemdaling, die wij in 2020 van het Rijk hebben ontvangen, beschikbaar worden gesteld wanneer het tegengaan van bodemdaling en stikstofreductie hand-in-hand gaan.

Wij zetten ons in voor het zo effectief mogelijk benutten van alle beschikbare middelen. Over de inzet van de beschikbare budgetten rapporteren wij in het jaarlijks door uw Staten vast te stellen Programma Natuurontwikkeling. De structuur van het Programma Natuurontwikkeling wordt hierop aangepast.

6. Tot slot

Op 10 februari jl. hebben wij over de koers die in deze brief staat beschreven, beraadslaagd met de Provinciale Regietafel Stikstof. Hierin nemen, onder voorzitterschap van onze commissaris van de Koning, vertegenwoordigers van verschillende maatschappelijke sectoren deel. Wij zijn eenieder die de afgelopen tijd heeft bijgedragen aan de aanpak van de stikstofproblematiek, hiervoor zeer erkentelijk. Ook in 2021 blijven wij graag van hun inzichten gebruik maken en blijven wij het overleg voeren met zowel de Provinciale Regietafel Stikstof als met de sectorgerichte tafels voor landbouw, natuur, havens en industrie en wonen, die elk onder voorzitterschap van de desbetreffende portefeuillehouder uit ons college staan.

Wij hebben uw Staten in deze brief een actueel en volledig overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het stikstofdossier. Een dossier dat in 2020, ondanks de coronacrisis, voortdurend actueel is geweest en ook in 2021 niets aan actualiteit zal inboeten. Wij zien ernaar uit om samen met uw Staten te komen tot de beste inzet voor onze mooie provincie en daarmee recht te doen aan wat onze bewoners, bedrijven, instellingen en onze natuur nodig hebben. Dat daarin keuzes moeten worden gemaakt is evident. Dat zal soms complex zijn, maar ons college zal dit slechts doen na alle betrokken partijen te hebben gehoord, op een weloverwogen wijze, en in het volle besef dat zowel het natuurherstel als de economische ontwikkeling van Noord-Holland hierom vragen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

Afschrift aan: Provinciale Regietafel Stikstof

Bijlage (1): voordracht Provinciale Staten

Goedemiddag Allen,

Ik ben Joost Ruijter, melkveehouder en voorzitter van het HAJK. HAJK is de provinciale afdeling van het Nederlands Agrarische Jongeren Kontact.

Ik spreek vandaag namens het Landbouwcollectief Noord Holland, maar zeker ook namens de Agrarische Jongeren van Noord Holland.

Ik heb samen met mijn ouders een melkveebedrijf in Burgerbrug, gelegen in de kop van Noord Holland. Ons bedrijf ligt op 4 kilometer afstand van de N2000 gebieden: Schoorlse Duinen en Zwanenwater & Pettemer Duinen. Ik wil in de komende jaren de stap gaan zetten om het bedrijf over te nemen van mijn ouders. Wat op zichzelf al een grote uitdaging is.
Maar is dit nog mogelijk met alles wat er op de jonge boer afkomt? Waarbij het stikstofbeleid een grote bedreiging is.

De aanpak van stikstof is gebaseerd op modellen en berekende waardes. Er wordt erg gefocust op de reductiedoelstelling van de stikstofwet. Terwijl het zou moeten gaan over de staat van de natuur. De staat van de natuur is van zoveel meer factoren afhankelijk dan van de stikstofdepositie alleen.
Ik als jonge boer ben elke dag bezig met natuurlijke elementen en ondervind elke dag dat de natuur zich niet volledig laat bepalen door berekeningen en modellen. Uitereraad maken wij bij onze gewassen ook berekeningen van bijvoorbeeld de bemestingstoestand maar er zijn zoveel meer factoren die van invloed zijn.

Recent waren er publicaties onder andere in de Telegraaf over een Natuurgebied waar de stikstofbelasting twee keer zo hoog is als de KDW. De Habitats in dat gebied zijn stabiel. Onder andere door maatregelen van terrein beherende organisaties. Zoals een verbeterende waterhuishouding. Dit heeft de natuur robuuster gemaakt en is hierdoor ook beter bestand tegen stikstof.

Ook in Noord Holland hebben we dergelijke voorbeelden.
Bijvoorbeeld de Oostelijke vechtplassen waar een aantal Habitats bij aanwijzing een Status B (Voldoende) hadden en bij de laatst ingevulde SDF naar een status A (goed).

Het NoordHollands Duinreservaat heeft volgens Aerius een overschrijding van de KDW van 3721 mol. Dit is meer dan 5x de laagste KDW van 714. Bij de beoordeling van de SDF is een toename van 1,9 ha embryonale duinen en 45 ha Duinheiden met struikhei te zien. Daarnaast laten drie andere habitattypen allemaal een verbeterde kwaliteit zien.

Kijk dus niet eenzijdig naar stikstofdepositie en staar niet blind op KDW. Dit blijft een model en berekening gebaseerd op aannames. De natuur laat zich niet vangen in aannames.
Het doel is een verbeterde natuur.

Ook wil ik graag een oproep doen om verstandig met het beschikbare budget om te gaan. Kijk naar de effectiviteit per besteedde euro. Welke besteding heeft de meest positieve natuureffect, waarbij jonge boeren het meest toekomstperspectief hebben? Innovatie is bijna altijd effectiever dan bijvoorbeeld opkoop van boerderijen. Kijk naar de opkoop van een agrarisch bedrijf bij mij in de buurt door de provincie Noord Holland. Hier heeft de provincie 107.000 euro besteed en heeft hier slecht 0,3 – 0,5 mol gereduceerd op slechts 3 natuurgebieden.

In Noord Holland heeft slecht 62% van de melkveebedrijven een opvolger. Zonder toekomstperspectief zal dit percentage nog verder terug lopen. Een generatie jonge boeren kun je maar één keer verspelen. Jonge boeren zijn klaar om de uitdagingen van de toekomst aan te gaan,

maar hebben hiervoor wel de ruimte nodig. Zonder deze generatie boeren is het nog maar de vraag wie het platteland dan gaat onderhouden en Nederland voorziet van kwalitatief goed voedsel? Duurzaamheid van de sector betekent ook behoud van de sector. Denk aan de toekomst van de Jonge Boer!!

Als laatst wil ik u allen van harte uitnodigen komende zomer, als de coronaomstandigheden dit toelaten, graag alle Statenleden van Noord Holland een dag mee laten lopen bij één van onze HAJK - leden op de boerderij. Om te zien hoe het eraan toegaat op een boerderij, welke uitdagingen jonge boeren ervaren maar ook de energie en creativiteit die wij bezitten. In de kern willen wij u allen laten zien wat beleid, modellen en berekeningen betekenen in de praktijk. Wij hopen dat u hiervoor open staat en sturen u ter zijne tijd graag een uitnodiging.

Tot slot wil ik u een goede voortzetting van de vergadering wensen.

Bedankt voor uw aandacht.

Discussienota: bijdrage Provincie NH aan actie “Kruidenrijk grasland”

ChristenUnie, april 2021

Achtergrond

Urgenda, LTO en Pure Graze hebben de handen ineen geslagen om 1001 hectare aan grasland kruidenrijk te maken (zie https://1001ha.nl/). Kruidenrijk grasland is gezond voor koeien, bodem, klimaat en milieu, maar de aanschaf van het zaaigoed is duurder dan de aankoop van graszaad.

In oktober 2020 startte daarom Urgenda samen met LTO Nederland en Pure Graze een actie om boeren tijdelijk 50% korting te geven op de aanschaf van een kruidenrijk zaadmengsel. Dit mengsel bevat bijna twintig verschillende soorten grassen, klavers en kruiden, en biedt een betere habitat aan insecten en daardoor ook aan vogels. Doordat de klavers stikstof binden, is stikstofkunstmest op deze hectares overbodig en dat scheelt CO_2.

De actie was zo’n groot succes onder boeren, dat de crowdfunding achterliep en de verkoop tijdelijk werd stilgezet. Er staan nu nog steeds boeren in de wachtrij om mee te doen. De provincies Noord-Brabant, Groningen, Utrecht en Gelderland doneerden afgelopen maand ieder voor 101 hectare aan de crowdfunding-campagne (€ 15.000). In deze vier provincies kunnen boeren sinds begin dit jaar weer met korting bestellen.

Vraag aan commissie en GS

De ChristenUnie zou graag willen dat ook de Provincie Noord-Holland een financiële bijdrage levert aan deze sympathieke actie.

Van de commissieleden horen wij graag of zij dit voorstel ondersteunen en van GS of zij hier positief tegenover staat en of er ruimte is binnen de begroting.

Op basis van de discussie is de ChristenUnie een motie vreemd aan de orde van dag voor te bereiden voor de PS vergadering van 17 mei a.s.

Joke Hoogendoorn,
Michel Klein,
fractie ChristenUnie

Rondvraag voor gedeputeerde Esther Rommel, commissie NLG 190421

Op 14 september schreef de Stichting Behoud Waterland een brandbrief aan GS met de oproep verantwoordelijkheid te nemen voor de achteruitgang van de natuurkwaliteit in Waterland-Oost. In een reactie zei het College die verantwoordelijkheid te nemen en nodigde de Stichting uit voor een gezamenlijk gesprek met Staatsbosbeheer. Dat gesprek heeft plaatsgevonden, maar in de ogen van de Stichting weinig opgeleverd.

Daarom ontvangen we als PS nu een nieuwe brief van de Stichting Behoud Waterland. De Stichting vraagt om enkele gerichte acties, namelijk: het opstellen van een concreet plan voor optimaal beheer van het NNN in Waterland-Oost, een actualisatie van de Natuurvisie van de provincie en omarming van het Aanvalsplan Grutto van oud-minister Winsemius.

Naar aanleiding van de brief van de Stichting van 6 april willen wij graag enkele vragen stellen aan de gedeputeerde:

1. Deelt u de mening van de stichting dat de natuurkwaliteit in Waterland-Oost gestaag achteruit gaat m.n. inzake de weidevogels?
2. Bent u bereid om binnen en/of aanvullend op de gebiedsgerichte aanpak extra maatregelen te nemen om de natuurkwaliteit in Waterland-Oost te verbeteren? Zo ja: welke maatregelen?
3. Hoe beoordeelt u het Aanvalsplan Grutto en bent u bereid te bezien of er vanuit dat Aanvalsplan aanvulling nodig en mogelijk is op het provinciale Actieplan Weidevogels?

Rien Cardol, GroenLinks

13-04-2021

Rondvraag ChristenUnie

Kan gedeputeerde ons informeren over de ontwikkelingen inzake de agrarische collectieven? Dit met betrekking tot de brief van de collectieven van 9 februari jl. met als onderwerp ‘bevriezen werkzaamheden voor realisatie NNN’. Wij horen graag wat de status is op dit moment en hoe de samenwerking verder gaat verlopen.

Rondvraag Gedeputeerde E. Rommel

NLG 19 april 2021

Het CDA heeft van de collectieven begrepen dat zijn naar een goede oplossing willen zoeken voor duurzaam agrarisch natuurbeheer binnen het NNN en dat zij daarvoor ook al een voorstel hebben ingediend bij de provincie.

Hoe gaat de gedeputeerde hiermee verder aan de slag?

Agenderingsverzoek Discussienota Statencommissies Noord-Holland

Naam fractie/ indiener: Partij voor de Dieren/Ines Kostic

Naam commissie en datum: NLG, maandag 19 april 2021

Legt de volgende discussienota ter bespreking voor aan de Statencommissie en/of de portefeuillehouder:

Discussienota Geitenhouderij Enkhuizen en bescherming volksgezondheid

Aanleiding

Hieronder wordt de achtergrond van het onderwerp geschetst en aangegeven wat de aanleiding is voor het verzoek:

- discussienota

De fractie van de Partij voor de Dieren maakt zich ernstig zorgen over de gang van zaken rond de mogelijke komst van een groot geitenbedrijf bij Enkhuizen en daarbij horende risico's voor gezondheid. Dit naar aanleiding van antwoorden op onze Statenvragen[1] daarover, de daarna verkregen antwoorden op enkele technische vragen (zie bijlage) en het feit dat recent is gebleken dat er al in 2018 een negatief advies over de geitenhouderij in Enkhuizen lag, maar dat daarmee niets is gedaan.[2] Gezien het besluitvormingsproces, is het van belang dit z.s.m. in commissie te behandelen.

Het behandeldoel

Hieronder wordt aangeven met welk doel de fractie dit onderwerp/ de ingekomen brief op de agenda heeft gezet

- welke politieke vraag wil de indiener aan de orde stellen

Zie Discussienota in de bijlage. We willen graag verkennen welke actie commissieleden en GS willen ondernemen, gezien de situatie.

- wat vraagt de indiener aan de andere fracties (de commissie, de portefeuillehouder)

- Aan GS:

  Zie Discussienota in de bijlage.
- Aan commissie:
  Zie Discussienota in de bijlage.

[1] https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=ce6e036c-9453-4739-939b-252b621d3001
[2]https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210406_9312992?utm_source=google&utm_medium=organic

Technische vragen PvdD over geitenhouderij Enkhuizen

Technische vragen n.a.v. antwoorden van GS op schriftelijke vragen van de Partij voor de Dieren over de door het college van B&W vergunde geitenhouderij in Enkhuizen.
https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=ce6e036c-9453-4739-939b-252b621d3001

[antwoorden ontvangen op 8 april 2021]

1) In antwoord 3 is te lezen:
"Bij een initiatief waarvoor een OBM moet worden aangevraagd, kan het voorzorgbeginsel een rol vervullen in de afweging of een milieueffectrapport moet worden gemaakt. **In deze casus heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord** namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Enkhuizen **gemotiveerd** besloten dat een dergelijk milieueffectrapport niet nodig is.

Wij ontvangen heel graag **deze motivatie** op zo kort mogelijke termijn. Kan je daar alsjeblieft voor zorgen?

Antwoord: Zie het besluit van de RUD NHN namens B&W van Enkhuizen van 6 dec. 2018 (zie bijlage). De gemeente Enkhuizen is bevoegd gezag.

2) Klopt de redenering dat voor een geitenhouderij met minimaal 50 en maximaal 2.000 geiten een MER-beoordeling verplicht is? Is bovenstaande 'motivatie' deze beoordeling?
Link: Overzicht OBM houden van schapen of geiten - Kenniscentrum InfoMil

Antwoord: ja, vergunningverlening op basis van een OBM is van toepassing vanaf 51 tot en met 2000 geiten. Voor de motivering verwijzen we naar vraag 1.

3) Link: OBM m.e.r. veehouderijen - Kenniscentrum InfoMil
Het bevoegd gezag toetst de aanvraag alleen op het aspect 'belangrijke nadelige gevolgen'. De weigeringsgrond staat in artikel 5.13b, lid 1 van het Bor, te weten: dat het bevoegd gezag beslist heeft dat hiervoor een MER moet worden opgesteld. Als het bevoegd gezag besluit dat geen MER nodig is, dan wordt de OBM verleend. Is de conclusie dat wel een MER nodig is, dan wordt de OBM geweigerd. De veehouder moet dan een omgevingsvergunning milieu aanvragen en daarbij een MER voegen.

Klopt de redenering dat wanneer het bevoegd gezag had geoordeeld dat wel een MER had moeten worden opgesteld om 'belangrijke nadelige gevolgen' te toetsen, de aanvraag OBM had moeten worden geweigerd en de daarop volgende aanvraag Omgevingsvergunning milieu had kunnen worden getoetst op het voorzorgbeginsel?

Antwoord: ja

4) Is bij een OBM een MER een vereiste om de aanvraag te kunnen toetsen op het aspect ‘belangrijke nadelige gevolgen’?

Antwoord: nee, als de activiteit belangrijke milieuvergunningen kan hebben, is een MER nodig. Om dit te beoordelen voert het bevoegd gezag een m.e.r.-beoordeling uit. Zie ook antwoord vraag 1.

5) Klopt het dat voor een geitenhouderij vanaf 2.000 geiten een Milieueffectrapport (MER) verplicht is en dat de OBM voor de geitenhouderij in Enkhuizen is verleend voor 2.000 geiten?

Antwoord: nee, vergunningverlening op basis van een OBM is van toepassing vanaf 51 tot en met 2000 geiten. Vanaf 2001 geiten is een omgevingsvergunning milieu nodig.

Regionale Uitvoeringsdienst
Noord-Holland Noord

Afschrift

Behoort bij besluit van burgemeester en wethouders van de gemeente Enkhuizen.
datum besluit: 22 december 2020
Zaaknummer: 755297
OV nummer: OV20180165

Locis Adviseurs B.V.
De heer ing. R.B.M. Aagten
Leeuwerikstraat 33a
7051 XD VARSSEVELD

VERZONDEN 0 6 DEC. 2018

Hoorn, 6 december 2018
Contactpersoon: P.R. Hendriks
Zaaknummer: RUD.262957
Betreft: Elsenburg 21E Enkhuizen
Besluit (vormvrije) m.e.r.-beoordeling

Geachte heer Aagten,

Op 6 augustus 2018 hebben wij de 'Aanmeldingsnotitie m.e.r. voor de inrichting gelegen aan Elsenburg 21E te Enkhuizen ' (Locis Adviseurs B.V. van 28 juni 2018, verder: aanmeldingsnotitie) ontvangen. Wij hebben deze aanmeldingsnotitie ingeboekt onder zaaknummer RUD.262957.

De initiatiefnemer is voornemens om de bestaande paardenhouderij, aan Elsenburg 21E in Enkhuizen te veranderen. De verandering betreft het transformeren van de paardenhouderij in een volwaardige melkgeitenhouderij voor het houden van 1800 melkgeiten ouder dan 1 jaar en 200 opfokgeiten jonger dan 60 dagen.
De activiteit 'het houden van geiten' valt onder onderdeel D (D.14) van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage (verder: Besluit m.e.r.). Omdat na de verandering het aantal geiten (Rav cat. C.1 t/m C.3) niet meer bedraagt dan 2000 stuks, dient een vormvrije m.e.r.-beoordeling plaats te vinden. Dit betekent dat moet worden beoordeeld of bij de voorbereiding van de aanvraag voor een omgevingsvergunning, vanwege het ontstaan van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, een milieueffectrapport (verder: MER) moet worden opgesteld.

Op 6 juli 2017 is het inwerkingtredingsbesluit wijziging Besluit m.e.r. gepubliceerd. In dit besluit staat de nieuwe procedure voor de vormvrije m.e.r.-beoordeling. Conform deze procedure moet door de initiatiefnemer een aanmeldingsnotitie worden opgesteld. Het bevoegd gezag moet binnen 6 weken (na volledigheid) een m.e.r.-beoordelingsbesluit nemen. Dit besluit hoeft niet te worden gepubliceerd.

De inhoudelijke beoordeling vindt u in de bijlage.

Conclusie
Uit de inhoudelijke beoordeling blijkt dat er voor de voorgenomen activiteit geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te verwachten zijn. Daarom is het niet noodzakelijk om bij de voorbereiding van de aanvraag om een omgevingsvergunning, een MER op te stellen.

Besluit
Gelet op het voorgaande besluiten wij op grond van artikel 7.17 van de Wet milieubeheer, dat het opstellen van een MER niet noodzakelijk is bij de voorbereiding van het besluit om een omgevingsvergunning.

Regionale Uitvoeringsdienst
Noord-Holland Noord

Bezwaar
Gelet op het bepaalde in artikel 6:3 van de Algemene wet bestuursrecht is de beoordeling een voorbereidingsbeslissing voor de aanvraag om een omgevingsvergunning. Tegen deze voorbereidingsbeslissing kan geen bezwaar worden gemaakt. Wel kan een bezwaarschrift worden ingediend tegen het besluit op de aanvraag om een omgevingsvergunning. Daarbij kunt u eventuele bezwaren tegen deze voorbereidingsbeslissing aangeven. Deze zullen worden betrokken bij het nemen van het besluit op de aanvraag.

Informatie
Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de heer P.R. Hendriks, telefoonnummer 088-10 21 17 26 of e-mail phendriks@rudnhn.nl.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Enkhuizen,
namens dezen,

ing. drs. I.A.M.J. Sweep
Afdelingsmanager Regulering Leefomgeving
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord

Bijlage:
- Aanmeldingsnotitie m.e.r. voor de inrichting gelegen aan Elsenburg 21E te Enkhuizen , Locis Adviseurs B.V. van 28 juni 2018
- Toets aanmeldingsnotitie m.e.r voor de inrichting gelegen aan Elsenburg 21E te Enkhuizen van 12 november 2018

Afschrift aan:
- Gemeente Enkhuizen, de heer M. Groefsema via: Martin.Groefsema@sed-wf.nl
- De Elsenburg B.V., Elsenburg 21E Enkhuizen

Regionale Uitvoeringsdienst
Noord-Holland Noord

BIJLAGE

TOETS AANMELDINGSNOTITIE

Locatie: Elsenburg 21E in Enkhuizen
Initiatiefnemer: De Elsenburg B.V.
Adviseur: Locis Adviseurs B.V., Varsseveld
Aanleiding: verandering van een paardenhouderij in een melkgeitenhouderij
Datum: 12 november 2018

Aanleiding m.e.r.-beoordeling
Op 6 augustus 2018 is door Locis Adviseurs B.V. de 'Aanmeldingsnotitie m.e.r. voor de inrichting gelegen aan Elsenburg 21E te Enkhuizen' (d.d. 28 juni 2018, verder: aanmeldingsnotitie) ingediend. De initiatiefnemer is voornemens zijn paardenhouderij aan Elsenburg 21E in Enkhuizen te transformeren in een volwaardige melkgeitenhouderij voor het houden van 1800 melkgeiten ouder dan 1 jaar en 200 opfokgeiten jonger dan 60 dagen.
Er is sprake van een activiteit als opgenomen in D 14 van de bijlage behorende bij het Besluit milieueffectrapportage. Het aantal geiten blijft onder de drempelwaarde in kolom 2 in de D-lijst. Voor activiteiten ónder deze drempelwaarde moet het bevoegd gezag een toets uitvoeren. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd.
Op grond van artikel 2, vijfde lid, onder b, van het Besluit m.e.r. moet de initiatiefnemer een schriftelijke mededeling aan het bevoegd gezag doen met daarin de informatie over de voorgenomen activiteit, bedoeld in artikel 7.16, tweede tot en met vierde lid, van de Wet milieubeheer. Deze mededeling en informatie over de voorgenomen activiteit kan worden opgenomen in een zogenaamde aanmeldingsnotitie.
Uit de aanmeldingsnotitie moet blijken of belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden uitgesloten. Is dat het geval dan is geen m.e.r.-beoordeling nodig.

Overwegingen

Procedure
De besluitvormingsprocedure is uitgevoerd overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.17 van de Wet milieubeheer (verder: Wm). Dit houdt in dat het bevoegd gezag uiterlijk zes weken na de datum van ontvangst van de aanmeldingsnotitie een beslissing moet nemen over de vraag of een m.e.r.- procedure nodig is.
De gevolgde procedure staat in de artikelen 7.16, 7.17 eerste tot en met vierde lid, 7.18, 7.19, eerste en tweede lid, en 7.20a van de Wm. De aanmeldingsnotitie wordt voorafgaand of gelijktijdig met de (ontwerp)beschikking ter visie gelegd.

Vergunde situatie
Op 28 juni 2007 is een melding op grond van het Besluit landbouw milieubeheer ingediend voor het houden van 45 volwassen paarden in huisvestingssysteem Rav K1.100.

Aangevraagde situatie
Initiatiefnemers zijn van plan geen paarden meer te gaan houden op de locatie maar om geiten te gaan houden en melken zodat het bedrijf geëxploiteerd kan worden als een volwaardige melkgeitenhouderij. Hiertoe zal een aanvraag voor een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Obm) worden ingediend bij de gemeente Enkhuizen voor het houden van niet meer dan 2.000 geiten. De voorgenomen activiteit valt onder onderdeel D, categorie D 14 onder 11° van de bijlage behorende bij het Besluit milieueffectrapportage.

Uit de Aanmeldingsnotitie blijkt dat initiatiefnemer voornemens is om op het perceel Elsenburg 21E in Enkhuizen maximaal 1.800 melkgeiten > 1 jaar (Rav C1.100) en 200 opfokgeiten < 60 dagen (Rav C3.100) te gaan houden. Hierdoor blijft het aantal geiten onder de drempelwaarde en is sprake van een zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling. De vormvrije mer-beoordeling geldt ook voor Obm-beoordelingen. Dit volgt uit de invoering van artikel 1, vierde lid, onder a en b, van Richtlijn 2014/52/EU.

Hoewel de aanmeldingsnotitie vormvrij is, moet er wel voldaan worden aan een aantal inhoudelijke voorwaarden om te kunnen toetsen of er sprake is van mogelijke nadelige milieugevolgen. Deze voorwaarden zijn opgenomen in bijlage III van de Europese richtlijn 'betreffende de milieubeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten'.

Toetsing
In een vormvrije m.e.r-beoordeling moet aandacht worden besteed aan de volgende criteria:
- een beschrijving van de kenmerken van het plan;
- een beschrijving van de plaats van het plan;
- kenmerken van het potentiële effect.

Toetsingsaspecten
1. Kenmerken van het project:
    - de omvang van het project;
    - de cumulatie met andere projecten;
    - gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
    - de productie van afvalstoffen;
    - verontreiniging en hinder;
    - risico van ongevallen, vooral gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

1. Kenmerken van het project

Omvang van het project
Het project betreft het beëindigen van de paardenhouderij en het oprichten van een melkgeitenhouderij op de betreffende locatie aan Elsenburg 21E te Enkhuizen. De activiteiten van de inrichting bestaan uit het houden van melkgeiten en het opslaan van voederstoffen (ruwvoer en krachtvoer), melk en mest. De verandering (houden van andere landbouwhuisdieren) van de inrichting vindt plaats binnen de bestaande opstallen. Alleen de wachtruimte en de separatieruimte worden nieuw gebouwd. De 100 stands carrouselmelkstal zal grotendeels worden gerealiseerd binnen de bestaande bebouwing. Voor de plaatsing van de melkstal zal er een aanpassing van een zijgevel van de kleine bestaande opstal nodig zijn.

De locatie waar de inrichting opgericht zal worden, wordt al enige tijd gebruikt voor agrarische activiteiten (paardenhouderij) en is in dat opzicht niet gebiedsvreemd. In de directe nabijheid van de inrichting bevinden zich percelen grond die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (verder: NNN). De dichtstbijzijnde percelen liggen op circa 69 meter. Dit zijn percelen die zijn aangewezen als weidevogelleefgebieden. Gezien het feit dat beweiding van de melkgeiten niet in deze gebieden plaatsvindt, zal de gewenste oprichting geen negatieve effecten hebben op deze percelen.
Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen onder de Wet ammoniak en veehouderij (verder: Wav) ligt op circa 38 kilometer van de inrichting (Schoorlse Duinen). Dit gebied ligt dus op meer dan 250 meter van de inrichting. Gelet op voorgaande is de Wav geen grond voor het opstellen van een MER.

Gezien het feit dat de inrichting niet is gelegen in een (voor verzuring gevoelig) NNN-gebied en de dichtstbijzijnde gebieden niet tevens zijn aangewezen onder de Wav, vormt het NNN geen belemmering voor de gewenste wijziging. De oprichting van de melkgeitenhouderij aan Elsenburg 21E te Enkhuizen zorgt niet voor een significant negatieve invloed op de dichtstbijzijnde gebieden die vallen onder de NNN.
De aard van de inrichting blijft gelijk aan de oorspronkelijke (vergunde) bedrijfsvoering (veehouderij).

In de vergunde situatie heeft het bedrijf een ammoniakemissie van 225,0 kg NH_3 per jaar. Na de gewenste wijziging heeft het bedrijf een ammoniakemissie van 3.460,0 kg NH_3 per jaar. Er is dus sprake van een toename van de ammoniakemissie met 3235,0 kg NH_3 per jaar.

In de huidige situatie heeft het bedrijf een emissie van fijnstof (PM_{10}) van 0 gram per jaar, aangezien er voor paarden geen emissiefactor voor fijnstof is vastgesteld. Na de gewenste wijziging heeft het bedrijf een PM_{10}-emissie van 36.200 gram per jaar. Er is dus sprake van een toename van de emissie met 36.200 gram PM_{10} per jaar.

Voor de diercategorie geiten ouder dan 1 jaar en opfokgeiten jonger dan 60 dagen zijn geuremissiefactoren vastgesteld. Als bijlage bij de aanmeldingsnotitie is een V-stacksberekening gevoegd. Uit de uitgevoerde berekening blijkt dat zowel bij geurgevoelige objecten binnen alsmede buiten de bebouwde kom voldaan wordt aan de geurnormen uit artikel 3.115 van het Activiteitenbesluit milieubeheer. De berekening is getoetst en niet akkoord bevonden. Er zijn namelijk geen geurgevoelige objecten op de Elsenburg meegenomen in de berekening, bijvoorbeeld Logeerboerderij De Elsenburg, aan Elsenburg 27 E in Enkhuizen (Beschermde woonvorm voor mensen met een verstandelijke beperking, gedragsproblematiek of een psychiatrische aandoening). Alleen bedrijfswoningen van overige veehouderijen moeten voldoen aan een vaste afstand, bedrijfswoningen van akkerbouwbedrijven worden wel beschouwd als zijnde geurgevoelige objecten. Nadat dit besproken is met de indiener van de aanmeldingsnotitie is door het betreffende bureau een aangepaste geurberekening aangeleverd. De aangepaste berekening is getoetst en wél akkoord bevonden.

<u>Cumulatie met andere projecten</u>
Bij cumulatie met andere projecten kan een gezamenlijke toename van de veestapel leiden tot onder andere een overschrijding van ammoniakdepositie. In die gevallen moeten de gevolgen van de ene wijziging worden betrokken bij de wijziging van de andere veehouderij. Pas dan kan iets worden gezegd over de feitelijke bijdrage aan het beschermde gebied. De inrichting is gelegen aan de Elsenburg 21E in Enkhuizen. De Elsenburg is een verbindingsweg tussen de Veilingweg en de Oosterdijk.
In de omgeving van de inrichting zijn agrarische bedrijven (met bedrijfswoningen) en woningen van derden gelegen. De dichtstbijzijnde woning van derden is gelegen aan Elsenburg 27E op circa 209 meter van de grens van de inrichting en op circa 255 meter van de dichtstbijzijnde stal. Binnen een afstand van circa 1000 meter van de inrichting bevinden zich geen veehouderijen met dieren waarvoor emissiefactoren zijn vastgesteld.
In de directe nabijheid van de het bedrijf (< 2,5 km) zijn geen projecten aangevraagd, in voorbereiding of vergund die een negatief effect door cumulatie dusdanig versterken dat een MER moet worden opgesteld.

Omdat de beschreven oprichting met betrekking tot de emissie van ammoniak, geur en zwevende deeltjes voldoet aan de wettelijke normen (zie voor de beoordelingen onder 3: Kenmerken van het potentiële effect), zal de gewenste oprichting van de melkgeitenhouderij aan Elsenburg 21E te Enkhuizen geen significant effect veroorzaken met betrekking tot cumulatie.

Gebruik van natuurlijke hulpbronnen
De inrichting is gelegen in het buitengebied van de gemeente Enkhuizen. Als voornaamste grond- en hulpstoffen worden mais, krachtvoer, water, elektriciteit en stro gebruikt.
Bij het gebruik als paardenhouderij vond dit gebruik aan grond en hulpstoffen met uitzondering van mais ook al plaats. De grond- en hulpstoffen zijn niet bijzonder schaars. Hierbij geldt dat het gaat om gangbare gebruiksgoederen in de agrarische sector. Energie is met name nodig voor het koelen van de melk, het verwarmen van reinigingswater en verlichting.
Natuurlijke hulpbronnen als zon, water en wind zijn aanwezig. Initiatiefnemer gaat zo zuinig en efficiënt mogelijk om met de hulpbronnen en duurzame producten. Zo wordt voor wat betreft de voeders een exact op de behoefte van de dieren afgestemd rantsoen gebruikt. Daarnaast vindt in het kader van de welzijnsregels beweiding van de melkgeiten plaats gedurende een deel van het jaar.

Productie van afvalstoffen
Binnen de inrichting worden alleen afvalstoffen geproduceerd die rechtstreeks samenhangen met de activiteiten die binnen de inrichting worden uitgevoerd. Het afval zal voornamelijk bestaan voornamelijk uit mest, spoelwater afkomstig van het reinigen van de stallen en de hygiënesluis, kadavers, klein gevaarlijk afval en overig bedrijfsafval. Deze afvalstromen worden, met uitzondering van de mest en kadavers, volgens conventionele methoden afgevoerd. Een deel van de mest en het spoelwater afkomstig van het reinigen van de stallen en de hygiënesluis wordt aangewend ter bemesting van de eigen gronden. Het resterende deel zal worden afgevoerd naar agrarische bedrijven in de regio. Kadavers moeten worden aangeboden aan de destructor. Op de afvoer en verwerking van de kadavers zijn de regels, zoals gesteld in de Wet dieren, van toepassing. De opslagvoorzieningen voor de opslag van afvalstoffen moeten voldoen aan bepaalde eisen. Deze eisen zijn geregeld middels artikelen in het Activiteitenbesluit milieubeheer (verder: Activiteitenbesluit) en de Activiteitenregeling milieubeheer (verder: Activiteitenregeling).

Verontreiniging en hinder
Als gevolg van de oprichting van een melkgeitenhouderij zijn mogelijk effecten te verwachten op de lucht-, bodem- en oppervlaktewaterkwaliteit als gevolg van de emissie en depositie van verzurende stoffen (ammoniak), het ontstaan van stankhinder en het ontstaan van gewasschade door verzurende stoffen (ammoniak). In hoofdstuk 3 van de aanmeldingsnotitie zijn de verschillende milieueffecten beschreven (o.a. ammoniak, geur, fijnstof, geluid, verkeer, bodem, licht, volksgezondheid). Uit deze beschrijving blijkt dat er na de gewenste wijziging van de inrichting wordt voldaan aan de wettelijke normen ten aanzien van zwevende deeltjes, ammoniak, geluid, geur, et cetera. Verder zijn de artikelen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling van toepassing.

De artikelen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling zijn van toepassing op de inrichting. Bij een normaal gebruik van de inrichting is geen verontreiniging van de omgeving te verwachten die de wettelijke normen overschrijdt. De mogelijk door de inrichting veroorzaakte hinder wordt gereguleerd door de artikelen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling.

Indien hieraan wordt voldaan zal er geen sprake zijn van significante hinder voor de omgeving die is toe te schrijven aan (de oprichting van) het bedrijf aan Elsenburg 21E te Enkhuizen.

Risico van ongevallen/Volksgezondheid
Met uitzondering van ammoniak, reinigings- en ontsmettingsmiddel (respectievelijk jaarlijks 200 en 25 liter) en diergeneesmiddelen (circa 5 kilogram) worden binnen de inrichting geen toxische stoffen toegepast en geproduceerd. De emissie van ammoniak wordt gereguleerd middels de Wav en het Besluit emissiearme huisvesting.
De bedrijfsactiviteiten worden gedeeltelijk binnen de gebouwen en gedeeltelijk op de agrarische percelen uitgevoerd. De activiteiten die binnen de melkgeitenhouderij plaatsvinden, hebben bij een normale bedrijfsvoering geen extra risico van ongevallen als gevolg die zorgen voor een ongewenst risico. In het geval van brand zijn binnen de inrichting de nodige brandblusvoorzieningen aanwezig. In de stallen is geen gebruik gemaakt van onbekende technieken die extra risico's met zich meebrengen. Gelet op voorgaande is het risico op ongevallen zeer beperkt en doet het bedrijf al het mogelijke om calamiteiten te voorkomen.

Met betrekking tot het aspect volksgezondheid zal het bedrijf al het mogelijke doen om de risico's op ongevallen te beperken. Het bedrijf zal de verspreiding van ziekten tegengaan door te werken volgens strikte hygiëneprotocollen. Onderdeel van deze hygiëneprotocollen zijn onder andere inenting van de geiten tegen Q-koorts, reinigingsprotocollen en ongediertebestrijding. Het aspect volksgezondheid wordt in hoofdstuk 3 kenmerken van het potentiele effect, onder het kopje Volksgezondheid nader beschreven.

2. Plaats van het project
De volgende in de richtlijn genoemde gebieden bevinden zich in de Kop van Noord-Holland.
- wetlands;
- kustgebieden;
- reservaten en natuurparken;
- gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd: speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (=Habitatrichtlijn);
- gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
- landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

De inrichting is gelegen aan de Elsenburg in Enkhuizen. Deze weg bevindt zich in het buitengebied van de gemeente Enkhuizen. Het buitengebied van de gemeente Enkhuizen kenmerkt zich door overwegend agrarische bedrijven (akkerbouw en veeteelt) en woningen van derden. De dichtstbijzijnde aaneengesloten bebouwing bevindt zich ten zuiden van de inrichting (Enkhuizen) op ruime afstand van het bedrijf (circa 975 meter).
Gezien de omvang van de op te richten inrichting en de afstand tot de kern en de omvang van de bevolking in die kern, worden potentiële effecten van de activiteiten van de inrichting op de kern Enkhuizen verwaarloosbaar geacht.

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden in de provincie Noord-Holland zijn:
- IJsselmeer;
- Waddenzee
- Zwanenwater & Pettemerduinen;
- Schoorlse Duinen;
- Noordhollands Duinreservaat;
- Duinen Callantsoog – Den Helder.

In de aanmeldingsnotitie is een uitgevoerde Aeriusberekening als bijlage toegevoegd. Volgens deze aangeleverde berekening blijkt dat de op te richten melkgeitenhouderij op de PAS-gebieden Weerribben, Rottige Meenthe & Brandemeer, Schoorlse Duinen, Noordhollands Duinreservaat en de Waddenzee de hoogste bijdrage geeft. In de aanmeldingsnotitie is aangegeven dat er nog geen vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming is verleend, maar dat deze wel nodig is en voorafgaand aan de aanvraag om een Omgevingsvergunning aangevraagd zal gaan worden. De berekening is getoetst en akkoord bevonden.
Uit de berekening in AERIUS blijkt dat er (vooralsnog) voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is. Hierdoor zal de gewenste wijziging geen significant negatieve effecten hebben op deze gebieden. De conclusie is dan ook dat de oprichting van de melkgeitenhouderij aan Elsenburg 21E te Enkhuizen niet tot negatieve effecten op de instandhoudingdoelstellingen van de nabij gelegen Natura 2000-gebieden zal leiden.

In de nabijheid van de inrichting zijn agrarische bedrijfswoningen en burgerwoningen aanwezig. Ten aanzien van effecten op nabijgelegen woningen is in de aanmeldingsnotitie aangegeven dat ten aanzien van deze woningen voldaan kan worden aan de wettelijke normen zoals vastgelegd in de Wm, de Wav, etc. Uit toetsing van deze gegevens blijkt dat de aanmeldingsnotitie correct is opgesteld. Daarmee kan ook de grensoverschrijdbaarheid en de waarschijnlijkheid van het effect als te verwaarlozen worden beschouwd.

3. Kenmerken van het potentiële effect.

Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen:
- het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking);
- het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- de waarschijnlijkheid van het effect.

Ammoniak

Ten opzichte van de voorgaande situatie neemt de ammoniakemissie toe met 3235,0 kg NH_3 per jaar. Dit komt door een verandering van in het houden van landbouwhuisdieren. In plaats van 45 paarden worden 1800 melkgeiten en 200 opfokgeiten tot 60 dagen gehouden. Voor geiten zijn geen maximale emissiewaarden opgenomen in het Besluit emissiearme huisvesting. Hierdoor voldoet de inrichting aan het Besluit emissiearme huisvesting. Tevens wordt voldaan aan de Wav (zie onder kopje 'Omvang van het project'). De conclusie luidt dan ook dat de voorgenomen verandering niet leidt tot een significant slechtere situatie voor het milieu wat betreft de ammoniakemissie en -depositie. Wij zien daarom met betrekking tot mogelijke effecten door emissie en depositie van verzurende stoffen geen aanleiding voor het opstellen van een MER.

Geurhinder
Het houden van geiten heeft gevolgen voor de geurbelasting naar de omgeving. De Wet geurhinder veehouderijen (Wgv) en de Regeling geurhinder veehouderijen (Rgv) hebben betrekking op geur vanuit dierenverblijven. De Wgv maakt ten aanzien van geurbelasting vanuit dierenverblijven onderscheid in geurgevoelige objecten (zoals woningen) gelegen binnen en buiten de bebouwde kom en binnen en buiten een concentratiegebied. In de gemeente Enkhuizen zijn geen concentratiegebieden gelegen. Het dichtstbijzijnde geurgevoelig object is de zorgboerderij aan Elsenburg 27E in Enkhuizen.
In paragraaf 3.3 van de aanmeldingsnotitie is het aspect geur beschreven. Voor de diercategorieën geiten ouder dan 1 jaar en opfokgeiten jonger dan 60 dagen zijn emissiefactoren vastgesteld in de Rgv. Het houden van geiten moet dus voldoen aan artikel 3.115 van het Activiteitenbesluit. Gelet op voorgaande moet de omgevingsvergunning worden geweigerd indien de geurbelasting op een geurgevoelig object binnen de bebouwde kom meer dan 2,0 odour units per kubieke meter lucht en buiten de bebouwde kom meer dan 8,0 odour units per kubieke meter lucht bedraagt. In Bijlage 2 van de aanmeldingsnotitie is een geurberekening in V-stacks vergunning gevoegd. Deze berekening is getoetst en niet in orde bevonden. Na aanpassing van deze berekening blijkt dat ruimschoots aan de wettelijke geurnormen wordt voldaan. De aangepaste berekening is getoetst en akkoord bevonden.
Daarnaast dient op grond van de Wgv de afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object minimaal 50 meter binnen de bebouwde kom en minimaal 25 meter buiten de bebouwde kom te zijn. Het dichtstbijzijnde geurgevoelige object binnen de bebouwde kom ligt op circa 985 meter van de dichtstbijzijnde stal. Het dichtstbijzijnde geurgevoelige object buiten de bebouwde kom, in dit geval Elsenburg 25E ligt op circa 141 meter van de dichtstbijzijnde stal.
Gelet op voorgaande zien wij geen aanleiding om met betrekking tot mogelijke effecten door geurhinder een MER te verlangen.
Met betrekking tot de opslag van mest en kuilvoer zijn in de paragrafen 3.4.6 en 3.4.5 van het Activiteitenbesluit minimale afstanden tot geurgevoelige objecten opgenomen. Aan deze afstanden wordt (ook) voldaan.

Stofhinder
Het houden van geiten kan de luchtkwaliteit nadelig beïnvloeden, doordat deze activiteit zorgt voor de emissie van fijnstof (PM_{10}) naar de buitenlucht. Bij het beoordelen van de milieugevolgen moet het bevoegd gezag toetsen of voldaan wordt aan de luchtkwaliteitseisen, gesteld in bijlage 2 van de Wm. Bijlage 2 bevat onder andere grenswaarden voor PM_{10}. Naast de jaargemiddelde grenswaarde van 40 µg/m³ fijn stof is er ook de daggemiddelde grenswaarde van 50 µg/m³ die maximaal 35 maal per jaar overschreden mag worden. Uit de Grootschalige Concentratiekaarten Nederland blijkt dat in de omgeving van de inrichting de jaargemiddelde achtergrondconcentratie voor PM_{10} in 2017 lag op circa 14,9 µg/m³. Hierbij wordt de grenswaarde van 40 µg/m³ als jaargemiddelde concentratie niet overschreden. De daggemiddelde concentratie van 50 µg/m³ werd minder dan vijfendertig maal per kalenderjaar overschreden (6 maal in 2017). Er wordt dus voldaan aan bijlage 2 van de Wm.
Artikel 5.19, derde lid, van de Wm geeft de mogelijkheid om concentraties die zich van nature in de lucht bevinden en die niet schadelijk zijn voor de gezondheid van de mens, bij het beoordelen van de luchtkwaliteit voor PM_{10} buiten beschouwing te laten. In de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 wordt in bijlage 5 aangegeven dat het op de gebruikte wijze bepaalde aantal overschrijdingsdagen gecorrigeerd kan worden voor zeezout met een aantal van vier voor de provincie Noord-Holland. Voor de jaargemiddelde concentratie PM_{10} kan een plaats afhankelijke correctie worden toegepast die voor de gemeente Enkhuizen is bepaald op 3 µg/m³.

De werkelijke concentratie van niet natuurlijke zwevende deeltjes is nog lager en voldoet dus ruimschoots aan bijlage 2 van de Wm.

Voor veel huisvestingssystemen zijn inmiddels emissiefactoren vastgesteld, welke te vinden zijn op de website: http://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw-tuinbouw/ammoniak/rav/stalbeschrijvingen/map-staltypen/hoofdcategorie-0/. De voorgenomen veestapel op de locatie Elsenburg 21E te Enkhuizen heeft een uitstoot van 36.200 gram PM_{10} per jaar. De bestaande paardenhouderij heeft een PM_{10}-emissie van 0 gram per jaar, aangezien voor paarden geen emissiefactor is vastgesteld. De netto toename van de emissie van zwevende deeltjes is dus 36.200 gram per jaar.
In de Handreiking fijn stof en veehouderijen is een vuistregel opgesteld waarmee aangetoond kan worden dat een verandering Niet in betekenende mate (Nibm) bijdraagt. Deze vuistregel is in een tabel op pagina 6 van de Handreiking vastgelegd. In de betreffende tabel kan bij de betreffende afstand de hoeveelheid emissie worden afgelezen waarmee een veehouderij nog kan uitbreiden om niet in betekenende mate bij te dragen. De getallen in de tabel zijn de worst-case genomen inclusief een veiligheidsmarge. Indien bij een bepaalde afstand niet meer wordt geëmitteerd dan is opgenomen in de tabel dan is de oprichting/wijziging zeker Nibm.
De toename van de fijnstofemissie van de te wijzigen inrichting is 36.200 gram PM_{10} per jaar. Het dichtstbijzijnde gevoelige object (Elsenburg 25E) ligt op circa 145 meter van de stallen. Conform tabel 4 op pagina 6 van de Handreiking is op een afstand van 140 meter van de inrichting nog sprake van Nibm als de emissie kleiner is dan 473.000 gram per jaar. De totale emissie van de inrichting na de wijziging is 36.200 gram PM_{10} per jaar.
Gelet op voorgaande kan geconcludeerd worden dat de PM_{10}-emissie op de dichtstbij gelegen woning van derden niet in betekenende mate bijdraagt. Er is dus geen aanleiding om met betrekking tot mogelijke effecten door stofhinder een MER te verlangen.

Volksgezondheid
Met betrekking tot het aspect volksgezondheid zal het bedrijf al het mogelijke doen om de risico's op ongevallen te beperken. Het bedrijf zal de verspreiding van ziekten tegengaan door te werken volgens strikte hygiëneprotocollen. Onderdeel van deze hygiëneprotocollen zijn onder andere inenting van de geiten tegen Q-koorts, reinigingsprotocollen en ongediertebestrijding. Gelet op het door het RIVM, op 16 juni 2017, gepubliceerde rapport getiteld "Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies)" zouden rondom geitenhouderijen mensen een verhoogde kans hebben op longontsteking. Wat deze toename veroorzaakt is nog onduidelijk. In voornoemd rapport wordt op bladzijde 25 aanbevolen om nader onderzoek te doen. Andere aanbevelingen worden in afwachting daarvan niet gegeven. Gelet op het voorgaande is er dus geen aanleiding om met betrekking tot mogelijke effecten voor de volksgezondheid een MER te verlangen.

<u>Geluidhinder</u>
De wijziging van een paardenhouderij in een melkgeitenhouderij kan negatieve gevolgen hebben voor de geluidimmissie op geluidsgevoelige objecten (onder andere woningen van derden) indien deze op geringe afstand zijn gelegen. Het dichtstbijzijnde geluidsgevoelige object (Elsenburg 25E) ligt op circa 73 meter van de inrichtingsgrens en 145 meter van de dichtstbijzijnde stal. De ontsluiting van het perceel vindt plaats aan de oostzijde van de inrichting op een afstand van circa 170 meter van het dichtstbijzijnde geluidgevoelige object (bedrijfswoning) aan Elsenburg 16E. De aanmeldingsnotitie is ingediend voor wijziging van een paardenhouderij in een melkgeitenhouderij. Gelet op voorgaande is een akoestisch onderzoek (vooralsnog) niet nodig. Wel is in paragraaf 3.5 (Geluid) van de aanmeldingsnotitie het aspect geluid beschreven.

Uit deze beschrijving blijkt dat omdat de afstand van de geluidsproducerende activiteiten tot geluidgevoelige objecten groot is en de transportbewegingen van en naar het bedrijf voornamelijk in de dagperiode plaatsvinden, er op voorhand geen reden is om een akoestisch onderzoek uit te voeren.
Gelet op voorgaande is er dus geen aanleiding om met betrekking tot mogelijke effecten door geluidhinder een MER te verlangen.

Effecten op flora
Als gevolg van de ammoniakemissie kan directe ammoniakschade optreden. Directe ammoniakschade is schade die wordt veroorzaakt aan planten en bomen door de directe opname van ammoniak uit de lucht. Deze schade blijkt vooral plaats te vinden bij coniferen en fruitbomen. Op basis van de publicatie 'Stallucht en planten' van het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek uit 1981 kan worden getoetst of er sprake is van directe ammoniakschade. Gevoelige gewasgroepen (in de kasteelt, fruitteelt en boomkwekerij) komen niet voor binnen de in het rapport genoemde afstanden (minimaal 50 meter tot coniferen en minimaal 25 meter tot overige gevoelige gewasgroepen).

Daardoor kan worden geconcludeerd dat er geen risico op gewasschade ten gevolge van de inrichting valt te verwachten.

Grensoverschrijdende karakter van het effect
De aangevraagde verandering zorgt niet voor een toename van negatieve milieueffecten op nabijgelegen gebieden die de wettelijke normen overschrijden. Gelet op voorgaande zal er ook geen sprake zijn van een grensoverschrijdend karakter van het effect.

Waarschijnlijkheid van het effect
De (beperkt) negatieve effecten zullen optreden zolang het bedrijf in werking is. Zodra de bedrijfsactiviteiten worden gestaakt, zullen ook de negatieve effecten binnen afzienbare tijd stoppen.

Duur, frequentie en de omkeerbaarheid van het effect
De aangevraagde verandering zorgt voor een beperkte verslechtering van milieueffecten op nabijgelegen gebieden zolang het bedrijf in werking is. Deze verslechtering voldoet aan de wettelijke normen. Deze negatieve milieueffecten zullen stoppen zodra het bedrijf zijn bedrijfsactiviteiten stopt.

Slotconclusie
De conclusie (hoofdstuk 4) uit de aanmeldingsnotitie is dat het voorgenomen plan voldoet aan alle wet- en regelgeving. Uit bovenstaande toetsing blijkt dat er voor de voorgenomen activiteiten geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te verwachten zijn die het opstellen van een MER rechtvaardigen. Deze aanmeldingsnotitie is getoetst. Uit deze toetsing blijkt dat hetgeen dat gesteld wordt correct is. Uit bovenstaande blijkt dat er voor de voorgenomen activiteit geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te verwachten zijn die het opstellen van een MER rechtvaardigen. Gelet op voorgaande is het niet nodig om bij de voorbereiding van de aanvraag om een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets een MER op te (laten) stellen.

Opgemerkt wordt dat de beoordeling over de milieugevolgen die de inrichting kan veroorzaken, de bestaande toestand van het milieu (voor zover de inrichting daarvoor gevolgen kan veroorzaken) en de mogelijkheden tot bescherming van het milieu in relatie tot de inrichting, ook in het kader van de procedure Omgevingsvergunning beperkte milieutoets en de afhandeling van de melding op grond van het Activiteitenbesluit zal plaatsvinden.

Bezwaar
Gelet op het bepaalde in artikel 6:3 van de Algemene wet bestuursrecht is de beoordeling een voorbereidingsbeslissing voor de aanvraag om een omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Tegen deze voorbereidingsbeslissing kan geen bezwaar worden gemaakt. Wel kan (in een later stadium) bezwaar worden ingediend tegen het besluit op de aanvraag om een omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Daarbij kunnen eventuele bezwaren tegen de voorbereidingsprocedure worden aangegeven. Deze zullen bij de beoordeling van de bezwaren worden betrokken.

Discussienotitie Gang van zaken rond geitenhouderij Enkhuizen en risico's voor gezondheid
T.b.v. agendering in commissie NLG op 19 april '21
Statenfractie Partij voor de Dieren, Ines Kostić

1. Aanleiding

De fractie van de Partij voor de Dieren maakt zich ernstig zorgen over de gang van zaken rond de mogelijke komst van een groot geitenbedrijf bij Enkhuizen en daarbij horende risico's voor gezondheid. Dit naar aanleiding van antwoorden op onze Statenvragen[1] daarover, de daarna verkregen antwoorden op enkele technische vragen (zie bijlage) en het feit dat recent is gebleken dat er al in 2018 een negatief advies over de geitenhouderij in Enkhuizen lag, maar dat daarmee niets is gedaan.[2]

2. Casus geitenhouderij Enkhuizen

- Aanvrager geitenhouderij dient op 6 december '18, **6 dagen voordat de geitenstop in Noord-Holland ingaat**, een aanvraag Omgevingsvergunning in bij B&W Enkhuizen.
- Het betreft een aanvraag voor het houden van 2.000 geiten, aan de rand van een woonwijk. Vermeldenswaardig hierin is ook dat **vanáf 2.000 geiten**, dus 1 geit meer, een Omgevingsvergunning Milieu en een MER vereist is. Nu is slechts een OBM van toepassing (Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets).[3]
- Al jaren is er veel bezwaar tegen, en onrust over een mogelijke komst van dit bedrijf vanwege verhoogde gezondheidsrisico's voor omwonenden.[4] Ook het college van B&W was tegen. Een meerderheid in de gemeenteraad is nog steeds tegen.
- Reden van deze onrust is dat al zeker 10 jaar bekend is dat omwonenden binnen een straal van 2 kilometer van een geitenhouderij 40 tot 60% meer risico lopen om longontstekingen te krijgen.[5][6]
- In afwachting van nog een nieuw RIVM-onderzoek (dat pas in 2024 klaar zal zijn) naar de oorzaak van de verhoogde ziektedruk, hebben provincies **vanaf 2017** een geitenstop ingevoerd. Dit is ook gebeurd in de provincie **Noord-Holland, per 12 december 2018**.

---

[1] https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=ce6e036c-9453-4739-939b-252b621d3001
[2]https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210406_9312992?utm_source=google&utm_medium=organic
[3] https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/systematiek/obm/obm-per/schapen-geiten/
[4] https://www.nhnieuws.nl/nieuws/279685/onrust-in-enkhuizen-door-mogelijke-komst-geitenhouderij-naast-woonwijk
[5] 2011: 'Mogelijke effecten van intensieve-veehouderij op de gezondheid van omwonenden: onderzoek naar potentiële blootstelling en gezondheidsproblemen' https://nivel.nl/nl/publicatie...;
2016: 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden I' https://www.rivm.nl/bibliothee...;
2017: 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden II' https://www.rivm.nl/publicatie...
2019: 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III- Longontsteking in de nabijheid van geitenhouderijen in Gelderland, Overijssel en Utrecht' https://www.nivel.nl/sites/def...
[6] https://www.partijvoordedieren.nl/vragen/vragen-van-esch-over-het-gebrek-aan-maatregelen-tegen-de-gezondheidsrisicos-van-de-geitenhouderij#_ftn1

- De geitenstop betekent dat het niet meer mogelijk is om een geitenhouderij te beginnen of uit te breiden. Een aanvraag ingediend voordat de geitenstop inging kan volgens GS worden vergund.

- B&W Enkhuizen heeft uiteindelijk eind december '20 de vergunning verleend voor de geitenhouderij.

- PvdD heeft in Statenvragen februari '21 de suggestie gedaan om de geitenhouderij alsnog tegen te houden met gebruikmaking van het **voorzorgsbeginsel**.

- Het **voorzorgsbeginsel** is eerder toegepast in ieder geval de gemeente Ronde Venen, waar sprake was van een vergelijkbare situatie. Die gemeente kreeg ook te maken met een aanvraag voor een intensieve geitenhouderij, vlak voor de geitenstop. De gemeente zette gezondheid van inwoners voorop, paste het voorzorgsbeginsel toe en weigerde de vergunning voor de geitenhouderij.

  Met als motivatie dat los van het geitenverbod van de provincie ook bij het besluit over de omgevingsvergunning (onderdeel milieu) het aspect gezondheid moet worden afgewogen, en dat uit onderzoek blijkt dat er een significant verband is tussen de aanwezigheid van geitenhouderijen en een verhoogd risico op longontsteking bij omwonenden. Zie antwoorden van de gemeente op vragen 3 en 4 van fractie PvdA/GL en de uitspraak van de rechter via link hieronder in de voetnoot.[7]

- GS heeft daarop geantwoord dat bij een OBM het voorzorgsbeginsel niet kan worden toegepast, tenzij B&W besluit dat er een MER moet worden opgesteld. B&W heeft echter besloten dat er geen MER hoeft te worden opgesteld (zie bijlage 'Besluit vormvrije MER-beoordeling').

- De motivatie in dit Besluit van B&W is dat geen MER hoeft te worden opgesteld, omdat in het VGO-rapport (Veehouderij en Gezondheid Omwonenden) van het RIVM alleen de aanbeveling staat om nader onderzoek te doen naar wat de toename aan longontstekingen veroorzaakt, en “andere aanbevelingen in afwachting daarvan niet zijn gegeven”. Ook zal het bedrijf geiten inenten tegen Q-koorts (zie bijlage, “Besluit Vormvrije MER beoordeling” 6 december 2018 en daaruit stukje tekst hieronder).

> Volksgezondheid
> Met betrekking tot het aspect volksgezondheid zal het bedrijf al het mogelijke doen om de risico’s op ongevallen te beperken. Het bedrijf zal de verspreiding van ziekten tegengaan door te werken volgens strikte hygiëneprotocollen. Onderdeel van deze hygiëneprotocollen zijn onder andere inenting van de geiten tegen Q-koorts, reinigingsprotocollen en ongediertebestrijding. Gelet op het door het RIVM, op 16 juni 2017, gepubliceerde rapport getiteld "Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies)" zouden rondom geitenhouderijen mensen een verhoogde kans hebben op longontsteking. Wat deze toename veroorzaakt is nog onduidelijk. In voornoemd rapport wordt op bladzijde 25 aanbevolen om nader onderzoek te doen. Andere aanbevelingen worden in afwachting daarvan niet gegeven. Gelet op het voorgaande is er dus geen aanleiding om met betrekking tot mogelijke effecten voor de volksgezondheid een MER te verlangen.

[7] https://www.spaarhetgein.nl/wpcontent/uploads/2019/01/Informatienota_raad_Beantwoording_vragen_PvdA_GroenLinks_over_uitbreiding_geitenhou derijen_en_grondgebondenheid.pdf; https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBMNE:2020:875

- Maar dit pleit juist **vóór** het laten **opstellen van een MER** door aanvrager. Waardoor bijvoorbeeld ook nieuwe milieueffecten in beschouwing kunnen worden genomen. Zoals het feit dat microbioloog en zoönose-expert Joke van der Giessen van het RIVM vermoedt dat de verhoogde kans op longontstekingen worden veroorzaakt door een nieuwe zoönose (een van dier op mens overdraagbare ziekte, zoals COVID-19), anders dan Q-koorts.[8]

- Daarnaast blijkt uit een **digitale hoorzitting** van de gemeente begin deze maand dat de gemeente **in 2018 al een negatief advies van de GGD** had over de vestiging van de betreffende geitenhouderij.[9] Daar is toen niets mee gedaan. Het stuk ontbrak aan het dossier destijds en de Omgevingsdienst (toen RUD) heeft dit advies niet gezien.

- Dat maakt dat het bovengenoemde besluit om geen MER op te stellen en uiteindelijk dus om een vergunning af te geven, **op basis van onjuiste/onvolledige informatie genomen was**. Dit maakt dat er genoeg reden is om de **genomen besluiten te heroverwegen** en een milieueffectrapportage te laten opstellen, waardoor het voorzorgsbeginsel sowieso kan worden toegepast. Zo stellen ook juristen.

- De 'GGD-richtlijn medische milieukunde: Veehouderij en gezondheid' adviseert ook vanuit voorzorg om terughoudend te zijn met het plaatsen van gevoelige bestemmingen binnen 2 kilometer van een geitenhouderij.[10]

- De provincie is interbestuurlijk toezichthouder op gemeenten als het gaat om o.a. milieu. Volgens het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is interbestuurlijk toezicht gericht op de juiste uitvoering van wettelijke medebewindstaken en **of besluiten niet in strijd zijn met het algemeen belang**. Het ministerie geeft ook aan te hechten aan het interbestuurlijk toezicht als belangrijkste sturingsinstrument om de kwaliteit van besluitvorming rond MER te bewaken.[11]

- **Goede besluitvorming rond MER en bescherming van gezondheid van groot algemeen belang zijn.** Dat alles is niet geborgd met de gemaakte besluiten over de geitenhouderij.

- **In de Omgevingsverordening is geitenhouderij inmiddels opgenomen onder de definitie van Intensieve veehouderij**. Daardoor kunnen nieuwe intensieve geitenhouderijen zoals die in Enkhuizen zich niet in Noord-Holland vestigen**.** Hiermee is nieuwvestiging als die in Enkhuizen dus sowieso niet meer toegestaan, nog los van de geitenstop.

---

[8] https://www.ftm.nl/artikelen/intensieve-veehouderij-nieuwe-zoonosen?share=b4HqoUnpzf%2Bq3eiHrJiGgMa%2F1KwYcqjHNPhw0V0e4yyi3xEUHkAe5ecBCa7L%2FkE%3D; https://www.partijvoordedieren.nl/vragen/vragen-van-esch-over-het-gebrek-aan-maatregelen-tegen-de-gezondheidsrisicos-van-de-geitenhouderij#_ftn1

[9]https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210406_9312992?utm_source=google&utm_medium=organic

[10]https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210406_9312992?utm_source=google&utm_medium=organic

[11]https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2020/12/15/beantwoording-nadere-vragen-over-onafhankelijke-toetsing-van-mer/beantwoording-nadere-vragen-over-onafhankelijke-toetsing-van-mer.pdf

- Uit de Omgevingsverordening:
  intensieve veehouderij: een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf dat slacht-, fok-, leg-, pels- of melkdieren houdt, zonder of nagenoeg zonder weidegang of vrije uitloop, met uitzondering van veehouderij waarin producten worden vervaardigd die gecertificeerd zijn volgens in Nederland geldende regelgeving van de Europese Unie voor biologische producten en met uitzondering van viskwekerij.

  In de PRV werd de geitenhouderij echter als een van de onverklaarbare uitzonderingen genoemd, ondanks meerdere bezwaren van PvdD. GS kwam te laat tot inzicht dat dat anders moest.

  Uit de oude PRV (2019):
  *intensieve veehouderij: een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf dat zelfstandig of als neventak, geheel of grotendeels in gebouwen, varkens, pluimvee, konijnen, vleeskalveren, pelsdieren of overig kleinvee houdt, met uitzondering van het biologisch houden van dieren conform de Landbouwkwaliteitswet, het kweken van vissen het houden van melkvee en overig rundvee, **geiten**, schapen of paarden.*

- PvdD heeft GS in het verleden meermalen gevraagd geitenhouderij in de PRV als mogelijk intensieve veehouderij aan te merken en dus de uitzondering in de definitie op te heffen (uiteraard zijn niet alle geitenhouderijen intensief, maar de oude PRV sloot per definitie uit dat geitenhouderijen intensieve veehouderijen konden zijn), mede vanwege gezondheidsrisico's en de manier van houden. Als GS eerder de adviezen van PvdD had opgevolgd en deze bedrijfstak eerder als mogelijk intensieve veehouderij had aangemerkt, hadden we het probleem met de grote geitenhouderij in Enkhuizen kunnen voorkomen.

3.Conclusie

Aanvrager voor de geitenhouderij glipt vier keer door de mazen van de wet- en regelgeving:

1) dient 6 dagen voordat de (late) geitenstop ingaat nog snel een aanvraag in;
2) vraagt precies het aantal geiten aan (2.000) dat nog onder de reguliere Omgevingsvergunning en MER-drempel valt;
3) de motivatie van B&W om geen MER te verlangen, waardoor wel het voorzorgbeginsel zou kunnen worden toegepast en het bedrijf op redenen van gezondheidsrisico kan worden tegengehouden, is niet goed onderbouwd en op basis van onvolledige/verkeerde informatie, ondanks het feit dat er toen al een negatief advies van GGD lag;
4) provincie erkende geitenhouderijen ten tijde van de aanvraag per definitie nog niet als mogelijk intensieve veehouderij (terwijl daar alle reden toe was), maar inmiddels wel;

Het bovenstaande afgewogen tegen:

gezondheidsrisico's:
1) al zeker 10 jaar is bekend dat omwonenden binnen een straal van 2 kilometer van een geitenhouderij 40 tot 60% meer risico lopen om longontstekingen te krijgen;
2) in 2018 lag al een negatief advies van de GGD over de geitenhouderij, i.v.m. volksgezondheid, op basis waarvan de gemeente toen de vergunning had kunnen weigeren;

3) GGD adviseert ook de afstand van 2 kilometer aan te houden tussen geitenhouderijen en gevoelige bestemmingen als woningen en scholen. De geitenhouderij in Enkhuizen is gepland vlak naast een woonwijk;
4) RIVM-expert vermoedt dat het bij de verhoogde kans op longontsteking rondom geitenhouderijen gaat om weer een nieuwe zoönose, anders dan Q-koorts;
5) ondanks alle zorgwekkende indicaties m.b.t. gezondheid en het feit dat als het misgaat de gevolgen niet te overzien kunnen zijn, wordt nu toch het risico genomen;
6) als in 2024 het rapport van het vervolgonderzoek RIVM definitief concludeert dat de geitenhouderij een gevaar is voor gezondheid, moeten we rekening houden met mogelijke **saneringskosten**, die weer door **de maatschappij** zullen moeten worden gedragen.

Al met al is wat ons betreft klip en klaar dat de laatste zes punten op groot algemeen belang wijzen en zeer zwaar moeten worden gewogen. De provincie hoort daar als interbestuurlijk toezichthouder op milieu, als mede-beschermer van gezondheid van onze inwoners ook zoveel mogelijk actie op te ondernemen.

De gemeente Enkhuizen moet nu beslissen over een groot aantal (449!) bezwaren tegen de vergunning voor de geitenhouderij en heeft een zwaar argument om eerdere besluiten (Besluit mer-beoordeling en Omgevingsvergunning) te heroverwegen, nu de vergunning in de fase van het beoordelen van zienswijzen tegen de vergunning is.[12]

Het is een juridisch complexe casus, er zijn fouten in de afweging over het wel of niet uitvoeren van MER gemaakt en er is bijna niemand die de geitenhouderij wil. De provincie heeft meer middelen naar de gemeente en kan de gemeente en burgers proactief bijstaan om te zoeken naar de juridische ruimte om gezondheid te beschermen.

4. Vragen aan commissieleden

1. Zijn de leden met de PvdD, de burgers, GGD en gemeenteraad van mening dat de geitenhouderij er vanuit te grote gezondheidsrisico's niet moet komen?

2. Zijn de leden van mening dat volksgezondheid hier zwaar moet wegen?

3. Zijn de leden bereid met ons mee te denken om hier een oplossing voor te vinden?
- Wij stellen bijvoorbeeld voor om GS ertoe te bewegen om eigen middelen/mensen in te zetten om gemeente te helpen de juridische ruimte te vinden om de gezondheid (o.a. in lijn met GGD advies) te beschermen. Het feit dat het besluit om geen MER te laten uitvoeren niet op basis van alle toen beschikbare informatie was genomen, geeft reden om in iedere geval alsnog een milieueffectrapportage te laten uitvoeren.

[12] https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210301_5919260?utm_source=google&utm_medium=organic

5. Vragen aan GS

1. In de NLG-vergadering van 8 februari ’21 vertelde gedeputeerde Zaal dat ze Bestuurlijk Overleg heeft gepleegd met gemeente Enkhuizen. Gedeputeerde stelde dat het moeilijk was om een oplossing te vinden, maar dat de provincie met de gemeente meedenkt over de mogelijkheden.

a) Is er sindsdien contact geweest met de gemeente? Heeft de provincie proactief aangeboden om mee te denken?

b) Welke opties zijn precies allemaal uitgezocht?

2. Heeft de provincie juridische experts ingeschakeld om te kijken waar de juridische ruimte zit om de vergunning voor de geitenhouderij alsnog niet te geven? Welke juridische mogelijkheden zijn onderzocht en hoe zijn ze allemaal afgewogen? We zien desnoods graag de bijbehorende stukken.

3.
a)Wat vindt GS ervan dat er al in 2018 een negatief GGD advies lag over de geitenhouderij, maar dat daar niets mee is niet gedaan, ook niet bij 'Besluit vormvrije MER-beoordeling'? [13]
b) Wat vindt de provincie als interbestuurlijk toezichthouder op gemeenten als het gaat om o.a. milieu van het feit dat het besluit om geen MER te laten uitvoeren op onjuiste/onvolledige informatie is genomen? Is er volgens GS mogelijk sprake van besluiten die in strijd zijn met **het algemeen belang** (namelijk goede besluitvorming rond MER/milieu en volksgezondheid)?
c) Wanneer wist de provincie voor het eerst van het negatieve GGD advies uit 2018 over de geitenhouderij?

4. Is GS ook van mening dat volksgezondheid hier zwaar weegt en dat de geitenhouderij er niet moet komen?

5. Bent u bereid het college van B&W van Enkhuizen aan te moedigen genomen besluiten te heroverwegen, en alsnog een MER gaat verlangen, nu een negatief rapport van de GGD ui 2018 over de geitenhouderij nu pas uit de la komt en de vergunning in de fase van beoordeling van zienswijzen is?

[13]https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210406_9312992?utm_source=google&utm_medium=organic

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 10 maart 2021 09:33
Aan: Remine Alberts-Oosterbaan <oosterbaanr@noord-holland.nl>; Robert Jan Baljeu <baljeur@noord-holland.nl>; Bart Vink <bart.vink@noord-holland.nl>; Daniël van den Berg <bergd@noord-holland.nl>; Ilse Bezaan <bezaani@noord-holland.nl>; bolkesteinm@noord-holland.nl; Rien Cardol <cardolm@noord-holland.nl>; Jorrit Carton <cartonj@noord-holland.nl>; Marco Deen <deenm@noord-holland.nl>; Ralf Dekker <dekkerr@noord-holland.nl>; Johan Dessing <dessingj@noord-holland.nl>; Sandra Doevendans <doevendanss@noord-holland.nl>; Wiegert Dulfer <dulferj@noord-holland.nl>; Ayşe Er <era@noord-holland.nl>; everduimg@noord-holland.nl; Grethe van Geffen <geffeng@noord-holland.nl>; Anouk Gielen <gielena@noord-holland.nl>; Joost van Gilse <gilsej@noord-holland.nl>; Jesper Gringhuis <gringhuisj@noord-holland.nl>; Gerard Hartog <hartogg@noord-holland.nl>; Dennis Heijnen <heijnend@noord-holland.nl>; Jaap Hollebeek <hollebeekj@noord-holland.nl>; Wim Hoogervorst <hoogervorstw@noord-holland.nl>; Aukelien Jellema <jellemaa@noord-holland.nl>; Eric Jensen <jensene@noord-holland.nl>; Hanneke Kaamer van Hoegee <kaamerj@noord-holland.nl>; Emre Kanik <kanike@noord-holland.nl>; Arja Kapitein <kapiteina@noord-holland.nl>; Nick Kaptheijns <kaptheijnsn@noord-holland.nl>; Michel Klein <kleinm@noord-holland.nl>; Rosan Kocken <kockenr@noord-holland.nl>; Gerard Kohler <kohlerg@noord-holland.nl>; Miriam van Meerten-Kok <kokm@noord-holland.nl>; Willemien Koning-Hoeve <hoevew@noord-holland.nl>; Ines Kostić <kostici@noord-holland.nl>; Christa Kuiper-Kuijpers <kuijpersc@noord-holland.nl>; Gert-Jan Leerink <leerinkg@noord-holland.nl>; linde.gonggijp@noord-holland.nl; Erik van der Maas <maase@noord-holland.nl>; Ivo Mantel <manteli@noord-holland.nl>; Annabella Nanninga <nanningaa@noord-holland.nl>; sandersem@noord-holland.nl; Eric Smaling <smalinge@noord-holland.nl>; Wil van Soest <soestw@noord-holland.nl>; Marcel Steeman <steemanm@noord-holland.nl>; Amélie Strens <strensa@noord-holland.nl>; Klaas Jeroen Terwal <terwalk@noord-holland.nl>; Joyce Vastenhouw <vastenhouwj@noord-holland.nl>; Lars Voskuil <voskuill@noord-holland.nl>; Annette de Vries <vriesat@noord-holland.nl>; Nicole van der Waart <waartn@noord-holland.nl>; Tessa van Wijnen <wijnent@noord-holland.nl>; Bastiaan de Wit <witb@noord-holland.nl>; Robert Zaal <zaalg@noord-holland.nl>; Fabian Zoon <zoonf@noord-holland.nl>; Statengriffie <statengriffie@noord-holland.nl>; Rogier Baars <baarsr@noord-holland.nl>; Jeroen Olthof <jeroen.olthof@noord-holland.nl>; Annalies Teernstra <teernstra@randstedelijke-rekenkamer.nl>; Dirk-Jan Prins <redactie@bic-news.nl>; [redacted]; Dirk-Jan Prins <redactie@bic-news.nl>; [redacted] b.vuijk@mediahuis.nl
CC: f.w.vijselaar@minezk.nl; margrethe.vestager@ec.europa.eu; frans.timmermans@ec.europa.eu; a.j.m.vanwijk@tudelft.nl; m.e.kalverboer@rug.nl
Onderwerp: FW: Onze dierbare zoon is zojuist door de bedwelmende kankerverwekkende kookslucht richting zijn weer eerste autorijles (Corona). Dit is onacceptabel in dit land dat zijn recht op normale zonder kooksdampen te ademen lucht wordt ontnomen!!!

Ter informatie aan u allen,

Zie mijn mail.

Vriendelijke groet,

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 10 maart 2021 09:24
Aan: Jeroen Olthof <jeroen.olthof@noord-holland.nl>; secretariaat@minienw.nl <secretariaat@minienw.nl>; post@noord-holland.nl <post@noord-holland.nl>
CC: Rinske Keuken <RhKeuken@ggdkennemerland.nl>
Onderwerp: Onze dierbare zoon is zojuist door de bedwelmende kankerverwekkende kookslucht richting zijn weer eerste autorijles (Corona). Dit is onacceptabel in dit land dat zijn recht op normale zonder kooksdampen te ademen lucht wordt ontnomen!!!

Beste Jeroen,

Ik ben ten einde raad als betrokken en terecht bezorgde ouder!!!

Er wordt gezien de belangen en de ontwikkelingsrechten van onze kinderen te onverschillig en schadend gedacht over mogelijke schade aan de gezondheid die deze lekkende kooksfabriek van Tata Steel veroorzaakt aan hun ontwikkeling en leven.

Ik verwacht dat jij nu opkomt voor de belangen en ontwikkelingsrechten van onze kinderen en de eigenaar van deze zeer schadelijke fabriek nu een halt toeroept bewust de belangen en ontwikkelingsrechten van onze kinderen te schaden.

Jij hebt zorgplicht om op te komen voor het belang van onze kinderen. Dat belang staat boven de milieuwet waar je het 8 maart jl. over had in Provinciale Staten. De Volksgezondheid van de overige inwoners is ook in het geding.

Het betreft een noodsituatie door ontembare kankerverwekkende schadelijke uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen!

Vriendelijke groet,

[redacted]

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	5950
Extern Zaak ID	1509982
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	17.b
Omschrijving	Beslissing op bezwaar inzake Gevolgen activiteiten Tata Steel
Organisatieonderdeel	CZ/JZ

Bijlagen
Brief aan PS over beslissing op bezwaar in Wob-procedure Tata Steel.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	15 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**

Toelichting

Er is een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur om documenten inzake -kort samengevat- toezicht op de inrichtingen van Tata Steel IJmuiden en de gevolgen voor milieu en gezondheid, op 27 augustus 2020 gedeeltelijk toegewezen. Het daarop ingediende bezwaar is nu gedeeltelijk gegrond verklaard. Zie voor de besluiten www.noord-holland.nl/Loket/Wob_verzoek en www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten/Bezwaar_maken

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. mr. N. el Moussaoui
CZ/JZ/WCD

Telefoonnummer 023-5143117
najib.el.moussaoui@noord-holland.nl

Verzenddatum
11 MAART 2021

Kenmerk
1509982/1585585

Uw kenmerk
Nvt

Betreft: beslissing op bezwaar in Wob-procedure Tata Steel

Geachte leden,

Met deze brief stellen wij u in kennis van bijgevoegde beslissing op bezwaar in een Wob-procedure.

Op 2 juni 2020 is namens Stichting IJmondig c.s. een Wob-verzoek ingediend bij de provincie. Hierbij is verzocht om -kort samengevat- documenten met informatie over de gevolgen van de activiteiten van Tata Steel IJmuiden voor de gezondheid van de omwonenden en voor het milieu en de natuur in de omgeving IJmond.

Op 27 augustus 2020 hebben wij besloten om het verzoek gedeeltelijk toe te kennen (hierna: bestreden besluit).

Naar aanleiding van het bezwaarschrift hebben wij het bestreden besluit heroverwogen en gedeeltelijk herroepen. Wij hebben in dit verband diverse passages en documenten alsnog (gedeeltelijk) openbaar gemaakt. De beslissing is daarmee conform het advies van de *Hoor- en adviescommissie*, de Commissie die ons voorziet van onafhankelijk advies in bezwaarprocedures.

De beslissing op bezwaar zal met het advies en de nader openbaar gemaakte documenten gepubliceerd worden op: www.noord-holland.nl/Loket/Wob_verzoek en www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten/Bezwaar_maken

Vertrouwende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Van: Info | WBG <info@westfriesebedrijvengroep.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 14:46
Aan: Info | WBG <info@westfriesebedrijvengroep.nl>
Onderwerp: Ontsluiting WFO terrein, Zwaagdijk
Urgentie: Hoog

Geacht College en Raadsleden gemeente Medemblik,
Geachte Gedeputeerden en Statenleden provincie Noord-Holland,

Wij sturen u hierbij een brief over de situatie bij het WFO terrein, Zwaagdijk.
Met deze brief willen wij uw aandacht vragen om actief met ons tot infrastructurele verbeteringen te komen voor het bedrijvenpark WFO. Dit bedrijventerrein is van aanzienlijk economisch belang voor de regio. Het terrein bestaat uit 2 delen, gescheiden door de Markerwaardweg en ontsloten via één rotonde op deze weg. De bloeiende bedrijven op het terrein en de opwaardering van de N307 zorgen voor toenemend verkeer en hoge afhankelijkheid van deze ene rotonde. Inmiddels wordt de situatie gevaarlijk en schadelijk voor milieu en economie. Daarom vragen wij uw aandacht en participatie in de zoektocht naar een toekomstbestendige oplossing.

Wij hopen gezamenlijk tot een goede oplossing te komen.

Met vriendelijke groet,

Hans Huibers
Voorzitter

Mede namens:
Frits Meester, Ondernemers Federatie Medemblik
René Ton, EvoFenedex
Jaap Verkiel, TLN

Bezoekadres: De Oude Veiling 4, 1689 AA ZWAAG
Postadres: Postbus 30, 1620 AA HOORN
Tel: 0229 343 001
info@westfriesebedrijvengroep.nl
www.westfriesebedrijvengroep.nl

WBG WESTFRIESE BEDRIJVENGROEP

Gemeente Medemblik / Provincie Noord-Holland
Postbus 45,
1687 ZG Wognum

Datum: 11 maart 2021
Betreft: Ontsluiting WFO terrein

Geacht College en Raad van de gemeente Medemblik,
Geachte Gedeputeerden en statenleden van de Provincie Noord-Holland,

Met deze brief willen wij uw aandacht vragen om actief met ons tot infrastructurele verbeteringen te komen voor het bedrijvenpark WFO. Dit bedrijventerrein is van aanzienlijk economisch belang voor de regio. Het terrein bestaat uit 2 delen, gescheiden door de Markerwaardweg en ontsloten via één rotonde op deze weg. De bloeiende bedrijven op het terrein en de opwaardering van de N307 zorgen voor toenemend verkeer en hoge afhankelijkheid van deze ene rotonde. Inmiddels wordt de situatie gevaarlijk en schadelijk voor milieu en economie. Daarom vragen wij uw aandacht en participatie in de zoektocht naar een toekomstbestendige oplossing.

De situatie
Het WFO terrein heeft zich ontwikkeld van een veilingterrein tot een modern bedrijvenpark. Het aantal verkeersbewegingen is explosief gegroeid. Dit ging gepaard met groeiende bedrijven als Hessing, Action, De Eekhoorn, Van Straalen de Vries Transport, Dick Vijn Logistiek en Paul Jong. Met de opwaardering van de N307 is het bedrijventerrein WFO-Oost een favoriete sluiproute geworden voor inwoners van omliggende gemeenten. Op deze toename van verkeer is de huidige inrichting niet berekend. Het leidt tot files, opstoppingen, gevaarlijke situaties en schade voor milieu en economie.

Gevaarlijk en onbereikbaar voor hulpdiensten.
De drukte en files leidt tot aanrijdingen en gevaarlijke situaties. Kort geleden heeft er een ernstig ongeluk plaatsgevonden tussen een vrachtwagen en een fietser, waarbij de laatste zwaar gewond is geraakt. Zeker in het geval van calamiteiten is er een noodsituatie ontstaan. Het terrein, waar duizenden mensen werken, is tijdens de regelmatige files onbereikbaar voor hulpdiensten. Dit moeten wij als onacceptabel bestempelen en snel oplossen. Hier stellen we voor om een tijdelijke noodbrug aan te leggen over de sloot om het terrein aan te sluiten op de Markerwaardweg. Een tijdelijke noodoplossing bestemd voor hulpdiensten tot we een duurzame oplossing hebben.

Schade milieu en economie
De files op de rotonde, leiden tot vertraging bij duizenden vrachtbewegingen en auto's. Wij schatten dat er jaarlijks 30.000 uur vertraging optreedt voor het vrachtverkeer. Deze jaarlijkse vertragingsschade kost logistieke bedrijven 1,5 miljoen euro per jaar. Deze stationaire vrachtauto's veroorzaken bovendien een uitstoot en 3000 ton CO2 per jaar. Dat is het equivalent van het jaarlijkse uitstoot van 625 huishoudens. Daarnaast is een hoge en vooral onnodige uitstoot van fijnstof en stikstof het gevolg. Deze schade staat los van vertraging en extra uitstoot van het overig autoverkeer, productieschade en de het negatieve imago van het vestigingsklimaat op het terrein.

Onderzoek naar oplossingen

Het bestuur van het WFO terrein heeft zowel bij de gemeente Medemblik, als de Provincie Noord-Holland meerdere keren aangedrongen op maatregelen zoals de opwaardering van de rotonde naar een turborotonde. In reactie op deze oproep geeft zowel de provincie als de gemeente ambtelijk aan, dat men de turborotonde op korte termijn onhaalbaar acht. Men stelt een alternatief voor. Het betreft een tweede ontsluiting via de Zaadmarkt richting de Noorderboekert, parallel aan de Westfrisiaweg. Als ondernemers staan we open voor elke oplossing die zorgt dat deze onhoudbare situatie zo snel mogelijk verbeterd. Wij stellen daarom voor om zo snel mogelijk hier onderzoek naar te doen. Waarbij we deze alternatieve oplossing analyseren en beoordelen naast eventuele andere mogelijke oplossingen als de turborotonde. Gegeven de urgentie en het regionale belang van het terrein sluiten wij ons als Westfriese Bedrijvengroep, TLN, Evo Fenedex en Ondernemers Federatie Medemblik aan bij de oproep van de bedrijven op dit terrein.

Samen onderzoeken

Als ondernemers nemen wij het initiatief om de haalbaarheid van de oplossingen te laten onderzoeken. Als ondernemers gaan wij ook bijdragen aan het onderzoek vanuit het lokale Ondernemersfonds. Maak als gemeenten en provincie ook budget en capaciteit vrij om dit onderzoek maar ook werkbare oplossingen met ons op te pakken. Wij vragen u, de gemeente Medemblik en de Provincie, om dit issue hoog op de agenda te zetten en daarmee voor te sorteren op een mogelijk vervolg op dit onderzoek. Dan kunnen we als ondernemers en overheden samen bijdragen tot een toekomstbestendig bedrijventerrein. U sluit hiermee ook aan op uw eigen economische en mobiliteitsagenda's. Waarin u als gemeente en provincie aangeeft dat bereikbaarheid van bedrijventerreinen een speerpunt is waarmee men het vestigingsklimaat en daarmee de werkgelegenheid in de regio wordt gestimuleerd. Maak deze ambities met ons concreet door met ons aan dit knelpunt te werken.

Met vriendelijke groeten,

Hans Huibers, Westfriese Bedrijvengroep

Mede namens,
Frits Meester, Ondernemers Federatie Medemblik
René Ton, EvoFenedex
Jaap Verkiel, TLN

De Oude Veiling 4 – 1689 AA Zwaag |Postbus 30 – 1620 AA Hoorn | tel.: 0229-343001
e-mail: info@westfriesebedrijvengroep.nl - internet: www.westfriesebedrijvengroep.nl
IBAN: NL22RABO0121399427 – inschrijfnr. Kamer van Koophandel: 370.93.314 – btw-nummer: 809.610.140.B01

Van: Accountmanagement OD NZKG <accountmanagement@odnzkg.nl>
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 13:41
Aan: Accountmanagement OD NZKG <accountmanagement@odnzkg.nl>
CC: Groep AM - Accountmanagement Team <GroepAM-AccountmanagementTeam@odnzkg.nl>
Onderwerp: Nieuwsbrief OD NZKG bestuur maart 2021

Allen,

Het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied vergadert op 26 maart a.s. Zij hebben bij hun stukken ook de Nieuwsbrief OD NZKG ontvangen.
Graag delen wij deze Nieuwsbrief met u, zie bijlage.

Met vriendelijke groet,

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Paula van Egmond
Ondersteuner Accountmanagement
Tel. 06-398 467 16

Bezoek- en postadres:
Ebbehout 31
1507 EA Zaandam

Denk aan het milieu voor u besluit deze mail te printen!

****
****
****

Aanvragen, meldingen, zienswijzen, klachten, verzoeken Wet openbaarheid van bestuur en verzoeken om informatie, kunnen uitsluitend via de daarvoor bestemde formulieren op digitale wijze worden ingediend en niet via dit e-mailadres. Als een digitaal formulier is ingediend wordt er een zaak aangemaakt in ons systeem. Verdere digitale communicatie vindt uitsluitend via de zaak plaats. Stukken of reacties die naar dit e-mailadres worden verzonden worden als niet ontvangen beschouwd, en er gaan geen wettelijke termijnen lopen. Informatie over de digitale werkwijze en de digitale bereikbaarheid van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is beschikbaar op de website van de OD NZKG. Aan deze e-mail kunnen geen rechten worden ontleend. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied sluit iedere aansprakelijkheid uit die voortvloeit uit de elektronische verzending van dit bericht en de bijlage(n). De inhoud van dit e-mailbericht (en de bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Ontvangt u dit bericht ten onrechte? Dan verzoeken wij u de afzender hierover te informeren en het bericht te verwijderen. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied staat er niet voor in dat de integriteit van dit bericht behouden is gebleven. Ook garanderen wij niet dat dit bericht en de bijlage(n) vrij is van virussen, niet is onderschept of vatbaar is geweest voor tussenkomst (door derden).

****
****
****

Nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de OD NZKG en verschijnt ieder kwartaal. De nieuwsbrief is bedoeld om het Bestuur te informeren.

Mrt 2021

Rapport Randstedelijke Rekenkamer

In het rapport 'Stof tot nadenken' doet de Randstedelijke Rekenkamer na onderzoek aanbevelingen aan de Provinciale Staten van Noord-Holland en aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) om de vergunning, toezicht en handhavingstaken (VTH-taken) bij Tata Steel en Harsco Metals te verbeteren.

Voor de Omgevingsdienst liggen deze onder andere op het vlak van het herstel van het vertrouwen van de omgeving, het sneller doorlopen van procedures, en een bredere, samenlevingsgerichte aanpak van de VTH-taken. De OD NZKG ziet de aanbevelingen als een bevestiging van de weg die reeds is ingeslagen met het Uitvoeringsprogramma VTH taken Tata Steel 2020-2022.

Week van het BIS

Van 11 t/m 15 januari organiseerde de OD NZKG de Week van het BIS (Bodeminformatiesysteem). De OD NZKG heeft een visie ontwikkeld om één regionaal systeem te hebben dat voor iedereen toegankelijk is, in de geest van de Omgevingswet. Elke dag waren er goed bezochte online presentaties van bodemspecialisten en informatieadviseurs van de OD NZKG en van gastsprekers van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Nazca Solutions, gemeente Amsterdam, DoorGrond Advies en Rijkswaterstaat. Met de opbrengst uit de levendige discussies die ontstonden, hebben we de visie aangescherpt. De volgende stap is het delen van onze visie met de opdrachtgevers van de OD NZKG. Daarna stellen we een plan van aanpak op om het BIS verder door te ontwikkelen.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Het programma Circulaire Economie (CE)

De OD NKZG wil bijdragen in de transitie naar een circulaire economie door haar kennis van wet- en regelgeving m.b.t afval en grondstoffen en haar ervaring vanuit de praktijk bij bedrijven in te zetten bij het creëren van bruikbare circulaire oplossingen, waarbij rekening wordt gehouden met een schoon, veilig en gezond woon- en werkklimaat.

In de transitie naar een CE zetten wij als OD in op het verminderen van het gebruik van grondstoffen (afvalpreventie) en het zo milieuveilig mogelijk scheiden, hergebruiken en verwerken van rest- en afvalstromen. De afgelopen maanden heeft de kerngroep CE, collega's van de OD, het programma op hooflijnen gepresenteerd en is in de eerste week van februari elke dag een lid van de kerngroep CE aan het woord geweest op intranet als start om CE binnen de organisatie meer op de kaart te zetten.

Status Omgevingswet: voor de zomer zekerheid

Voor de zomer is bekend of de Omgevingswet daadwerkelijk op de beoogde ingangsdatum - 1 januari 2022 - ingaat. Daar lijkt het tot nu toe sterk op. Sowieso blijft het programma Omgevingswet van de OD NZKG doorgaan met de voorbereidingen. Zoals intern de opleidingen opnieuw starten, online cursusmateriaal updaten, werkprocessen en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) uitwerken en de communicatie intensiveren. En extern onder andere gesprekken voeren over de Bruidsschat, leges voorbereiden en onder-de-motorkap-sessies voor onze opdrachtgevers organiseren.

Lower Energy Acceleration Program: LEAP

Met de LEAP coalitie van bedrijven en overheden uit de Amsterdamse datacenterketen hebben we de afgelopen maanden een energiebesparing gerealiseerd van 10%. Dit door datacenters, zonder prestatieverlies, in de 'spaarstand' te laten draaien. Dit is het eerste resultaat uit de pilots die zijn gedaan bij onder andere Schiphol, KPN, Rabobank en bij onze eigen organisatie. Doel van de datacenter-energiebesparingscoalitie LEAP (Lower Energy Acceleration Program) is het energieverbruik met 20 tot 40 procent te reduceren in de komende drie jaar. Eind november wonnen we met dit initiatief de Computable Awards 2020.

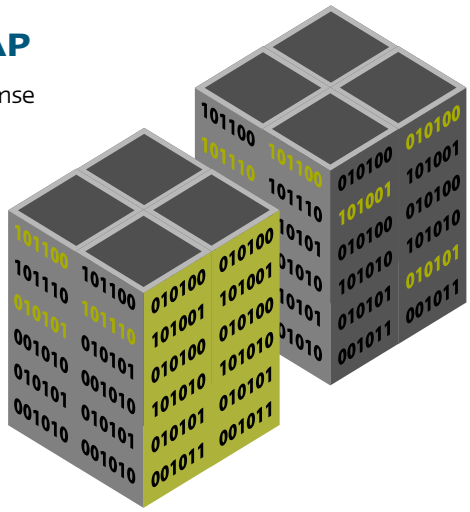

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Koppeling met Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties: DROP

Veel gemeenten gebruiken een app waarmee alle verleningen van vergunningen bekend gemaakt worden. Bij de OD NZKG is nu voor onze bekendmakingen van Amsterdam een koppeling met DROP, zodat alles in hetzelfde systeem terechtkomt. DROP staat voor Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties. Dit systeem begeleidt organisaties bij het publiceren van regelingen en bekendmakingen. Alle publicaties die via DROP gedaan worden zijn zichtbaar op officielebekendmakingen.nl

Aanschaf Flir IR camera

Het ziet eruit als een hobbycamera voor vakantiefilmpjes, maar onze nieuwste aanwinst is een hypergeavanceerd instrument. Met de FLIR IR-camera kunnen inspecteurs uitstoot en lekkages van vluchtige organische stoffen detecteren die met het blote oog niet zichtbaar zijn. Dat zijn stoffen die makkelijk verdampen, zoals componenten van brandstoffen en oplosmiddelen zoals benzeen. Met de camera kunnen foto's en filmbeelden worden gemaakt, waarbij je de gassen als een soort rookpluim in beeld krijgt. Onze inspecteurs zijn hier erg blij mee: "Hiermee zetten we een grote stap vooruit in ons toezicht op onder andere de benzineterminals in het Westelijk Havengebied."

Rapport Commissie van Aartsen

Op 4 maart verscheen het rapport en de OD NZKG staat positief tegenover de aanbevelingen die tot verbeteringen van ons werk en daarmee tot een gezondere leefomgeving leiden. Het rapport heeft de nodige aandacht in de pers gekregen. De commissie noemt een aantal aanbevelingen die wij samen met andere omgevingsdiensten, Omgevingsdienst NL en zowel onze eigenaren als opdrachtgevers de komende tijd uitvoerig bespreken. Een goed functionerend VTH stelsel kan bijdragen aan een veilige en gezonde omgeving. Dat is waar wij ook voor staan; het waarborgen van een veilig en leefbaar Noordzeekanaalgebied.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Sleuteloverdracht dependance Wijk aan Zee

Vrijdag 12 februari heeft de voorzitter van dorpshuis Wijk aan Zee op symbolische wijze de sleutels van de dependance van de OD NZKG overhandigd aan collega Erik Petit. De dependance zal in het begin voornamelijk als aanlandplek worden gebruikt door twee wisselende toezichthouders die inspecties doen op het terrein van Tata Steel. Op deze manier kunnen we beetje bij beetje kennismaken met de locatie en de beheerders van het dorpshuis. De inloopspreekuren voor de omgeving zullen zo snel als de coronamaatregelen het toestaan worden opgestart, maar dit zal nog wel een paar weken op zich laten wachten.

Afscheid Emmy en start Loes

We hebben digitaal afscheid genomen van Emmy. Zij zat 'In de hoofdrol' in een divers programma met allerlei (oud) collega's aan het woord. Van dit programma is een film gemaakt, die afgespeeld is voor de collega's van de OD NZKG. Loes heeft zich intern voorgesteld via een filmpje. Na het introducerende filmpje, was zij beschikbaar voor vragen. Het was een goed bezochte introductie: ruim 300 collega's waren hierbij aanwezig en stelden uiteenlopende vragen zowel werk- als privé gerelateerd. Dat was een mooie mix en een goede interne start voor Loes.

Start project Nieuwe Visie op de werkplek

Met de coronacrisis kwam de gedachtegang over een nieuwe manier van werken met een optimale balans tussen werk en privé in een stroomversnelling. De DR heeft de visie vormgegeven, deze in vier pijlers onderverdeeld en afgelopen najaar in alle teams besproken. Deze teamsessies hebben veel input opgeleverd en nu gaan we aan de slag. We trappen het project eind maart af met een filmpje waarin opdrachtgever Colinda Geertsma en opdrachtnemer Jeroen van der Linden toelichting geven op het project én collega's oproepen om mee te denken. Dat doen we in vier werkgroepen, die elk een van de pijlers voor zijn rekening neemt en verder uitwerkt. Het doel is om voor de zomer de hoofdlijnen voor de nieuwe situatie, die staat voor plezier, verbinding, flexibel, duurzaam en maatwerk, te hebben staan. Ook de OR is actief bij dit onderwerp betrokken.

Omgevingsdienst
noordzeekanaalgebied

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6035
Extern Zaak ID	1549001
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	17.f
Omschrijving	Ruimte / Milieu - VTH: Wob-besluit inzake Subsidieverstrekking motorcrossterrein (C-agenda RWK (leidend) 19-04-2021 & NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	CZ/JZ

Bijlagen
Brief aan PS over beslissing Wob-verzoek inzake subsidieverstrekking motorcrossterrein NC10.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	15 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Ruimte Wonen en Klimaat	19 april 2021

Toelichting

Wob is de afkorting van de Wet openbaarheid van bestuur. De Wob regelt het recht op informatie van de overheid. Overheidsinformatie is in beginsel openbaar, maar de Wob kent een aantal gevallen waarin de gevraagde informatie niet geschikt is om openbaar te maken. Meer over de Wob is te vinden op www.noord-holland.nl/wob.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. mr. N. el Moussaoui
CZ/JZ/WCD

Telefoonnummer 023-5143117
najib.el.moussaoui@noord-holland.nl

Verzenddatum
11 MAART 2021

Kenmerk
1549001/1588524

Uw kenmerk
Nvt

Betreft: beslissing Wob-verzoek inzake subsidieverstrekking motorcrossterrein NC10

Geachte leden,

Met deze brief stellen wij u in kennis van bijgevoegd besluit betreffende het verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob), van 17 december 2020, van de vereniging Bespaar Ons Lawaai. De vereniging verzoekt om informatie over subsidieverstrekking aan het zogenoemde motorcrossterrein NC10.

Wij hebben besloten om grotendeels aan het verzoek tegemoet te komen en de documenten gedeeltelijk openbaar te maken. Op basis van het verzoek zijn in totaal 30 documenten aangetroffen bij de provincie Noord-Holland. Wij hebben al deze documenten getoetst aan de Wob en in het besluit aangegeven welke documenten al dan niet geheel of gedeeltelijk openbaar worden gemaakt.

In verband met een zorgvuldige afhandeling hebben wij vijf betrokken personen en organisaties benaderd en gevraagd om hun zienswijzen over de openbaar te maken documenten. Deze zijn betrokken bij ons besluit.

Ons besluit zal samen met de openbaar gemaakte documenten op de Wob-pagina van de website van de provincie Noord-Holland worden gepubliceerd, https://www.noord-holland.nl/Loket/Wob_verzoek/Wob_verzoeken_2021

Vertrouwende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van [illegible]k

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Van: Ton Derks <Ton@billybird.nl>
Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 18:32
Aan: Statengriffie <statengriffie@noord-holland.nl>
Onderwerp: FW: Geen F 35 naar Volkel; wel economische impuls havensteden

Aan
De statenleden van de provincie Noord-Holland

Geachte statenleden,

Onderstaande mail aan de leden van de Tweede Kamer stuur ik u ter kennisname en ter inspiratie toe. Dit is het moment dat er weer veel besluiten in Den Haag worden genomen. Laat het dan a.u.b. gunstige beslissingen zijn.

Met vriendelijke groet,

Ton Derks
Recreatieondernemer

BillyBird® Facilities
Luttelweg 4
5408 RA Volkel
Tel: (0413) 277010
www.billybird.nl

WELKOM IN UDEN
100% TOERISTENBELASTINGVRIJ
HIER HOUDEN WE VAN

Van: Ton Derks
Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 18:11
Aan: 'voorzitter@tweedekamer.nl' <voorzitter@tweedekamer.nl>
Onderwerp: Geen F 35 naar Volkel

Beste leden van de Tweede Kamer,

Zoals Oostenrijk geen marine heeft, hoeft Nederland geen luchtmacht te hebben.
De nieuwe vliegtuigen van de luchtmacht, de F-35's, blijken veel meer herrie te maken dan de F-16. Bij het opstijgen maken ze 3 keer zoveel herrie. Onze omgeving wordt hierdoor onleefbaar. Waarom verkopen we de vliegtuigen niet; of schenken ze aan NATO-land Polen?
Het zou toch veel logischer zijn als een dicht bevolkt land als Nederland en een land met een maritieme geschiedenis, zich helemaal focust op haar marine. Daarvan heeft niemand overlast. Kustplaatsen met een zeehaven zouden er zelfs van kunnen profiteren!

Formatie
Bij deze verzoek ik u om in het regeerakkoord op te nemen, dat u gaat onderzoeken dat Nederland zich geheel op haar marine gaat focussen.
Verder verzoek ik, dat u nu al beslist dat er geen F-35's op Volkel worden gestationeerd. De F-35 vliegtuigen kunnen op Leeuwarden worden geconcentreerd. Volkel kan de komende jaren dan nog als centrale plaats voor de F-16 dienen.
Het luchtruim is opnieuw ingedeeld. Hierdoor mag er toch niet met de F-35 boven het dicht bevolkte Brabant worden geoefend. Vooruitlopend op het afstoten van de F-35, zijn dit logische stappen.

Met vriendelijke groet,

Ton Derks
Recreatieondernemer

BillyBird® Facilities
Luttelweg 4
5408 RA Volkel
Tel: (0413) 277010
www.billybird.nl

WELKOM IN UDEN
100% TOERISTENBELASTINGVRIJ

HIER HOUDEN WE VAN

Van: Omgevingsdienst IJmond <communicatie@odijmond.nl>
Verzonden: maandag 29 maart 2021 12:18
Aan: communicatie@odijmond.nl
Onderwerp: ODIJmond nieuwsbrief: Omgevingswet, energiebesparen en Boa's houden toezicht

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Nieuwsbrief OD IJmond

Dit is de tweede ODIJmond nieuwsbrief van 2021. Wij hopen u op deze manier betrokken te houden en op de hoogte te stellen over nieuws waardige berichten omtrent milieutaken, advisering en beleidstaken die wij voor onze deelnemende gemeenten en provincie Noord-Holland uitvoeren. Daarnaast berichten we u over activiteiten en resultaten op onze gebiedsbrede projecten, zoals op het gebied van duurzaamheid en energietransitie.

Alleen samen kan je de kansen van de Omgevingswet verzilveren

Met een reeks interviews genaamd ‘De Omgevingsdialoog’ is stilgestaan bij de uitdagingen en kansen die de Omgevingswet ons in de regio biedt. Omgevingsdienst IJmond werkt samen met onze deelnemende gemeenten, de provincie Noord-Holland en andere samenwerkingspartners ook in 2021 om invulling te geven aan het werken met de wet. In het magazine #Kwartslag, editie 14, leest u een interview met onder meer onze directeur Bert Pannekeet en coördinator ruimtelijke ordening en milieu, Bart van de Bovenkamp. Het motto in de IJmond en West Holland is 'alleen samen kan je de Omgevingswet verzilveren'.

Lees het hele artikel ►►

Duurzaam boodschappen doen bij JUMBO Landsmeer

Goed afgesloten koel- en vriescellen, energiezuinige buitenverlichting, optimaal gebruik van klimaat- en ventilatie installaties. Jumbo Plemp in gemeente Landsmeer heeft de wettelijk verplichte energiebesparende maatregelen al genomen, maar daar houdt het voor ondernemer Johan Plemp niet op. Hij zet een stap extra. Omgevingsdienst IJmond, die namens gemeente Landsmeer bedrijven op naleving van de Wet milieubeheer controleert, belde hem daarom op.

Lees het hele artikel ►►

Inzicht in energieverbruik met datalogger

De datalogger. Hét instrument om inzicht te krijgen in uw energieverbruik, door te meten of de klimaatinstallatie en ventilatie goed ingeregeld staan. Verwarmt en koelt hij op de juiste tijden? En op de juiste temperatuur? Gaat hij ’s nachts wel uit? Omgevingsdienst IJmond zet momenteel 14 dataloggers in om bij bedrijven in ons werkgebied deze metingen uit te voeren. Kosteloos, met het verzoek aan de eigenaar of gebouwbeheerder om, indien nodig, direct aanpassingen te doen door de installaties juist te laten inregelen. Dit zorgt direct voor milieuwinst en tot wel 30% besparing op de energierekening.

Lees het hele artikel ►►

Wanneer het milieu in gevaar is, staan onze boa's klaar

Milieucontroles, toezicht houden, handhaven. Dagelijkse kost voor onze medewerkers Omgevingsrecht, meestal toezichthouders genoemd. Kijken hoe en of inrichtingen voldoen aan de milieuvoorschriften voortvloeiend uit de Wet Milieubeheer. "Dat gaat natuurlijk vaak goed, maar als zaken herhaaldelijk verkeerd gaan of als er groot gevaar voor het milieu ontstaat, worden wij ingezet," zegt Nico Hulsman, medewerker Omgevingrecht en buitengewoon opsporingsambtenaar (boa). Bijvoorbeeld wanneer een ondernemer, mogelijk schadelijke, stoffen op zijn terrein verbrandt en op heterdaad betrapt wordt. "En dan is er de keuze: is dit op te lossen met een bestuurlijke consequentie, bijvoorbeeld een last onder dwangsom, of is het zo'n grove overtreding dat we er een strafrechtelijk proces van moeten maken?"

Lees het hele artikel ►►

Hoe verliepen de vuurwerkcontroles en de verkoop daarvan in 2020?

Hoe verliepen de vuurwerkcontroles en de verkoop daarvan in 2020? Naar aanleiding van de grootste vuurwerkramp die Nederland 20 jaar gelden in zijn greep hield, is in maart 2002 het Vuurwerkbesluit(verwijst naar een andere website) in werking getreden. Wet- en regelgeving rondom het in- en uitvoeren, opslaan, bewerken, afleveren, het voorhanden hebben en het afsteken van vuurwerk werd aangescherpt. Medewerker Omgevingsrecht bij Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond), Sonja Hoogkamer-Spierenburg weet er alles van.

Lees het hele artikel ►►

Energie besparen en opwekken met Duurzaamheidslening van gemeente Heemskerk

EcoHeemskerk
Duurzame Energie

Energie besparen, zelf duurzame energie opwekken en duurzaam verwarmen. Belangrijke maatregelen om onze overstap op duurzame energievoorziening, de energietransitie, te realiseren. Daarom stelt gemeente Heemskerk vanaf 22 februari 2021 500.000 euro aan financiële middelen beschikbaar in de vorm van een duurzaamheidslening.

Lees het hele artikel ►►

GreenBiz Circulair: de startconferentie was een groot succes!

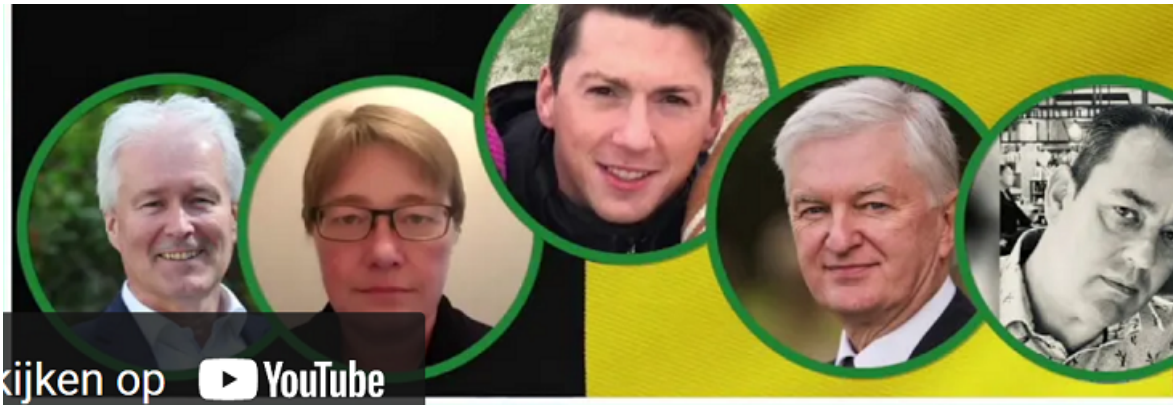

Ons doel is om de afvalstromen bij de deelnemende bedrijven aan het project Upcycle Your Waste te verminderen met 20%. Om een goed beeld van de verschillende afvalstromen te krijgen hebben we meer deelnemers in de IJmond nodig! U doet toch ook mee?

Lees het hele artikel ►►

BTAC Solutions uit IJmuiden winnaar IJmond Duurzaam Award 2021

Het bedrijf BTAC Solutions van Willem Jonkman heeft de IJmond Duurzaam Award 2021 gewonnen. BTAC Solutions werd op 11 februari tijdens de startconferentie van Upcycle Your Waste bekendgemaakt als winnaar. De jury had keuze uit uit drie genomineerden. Ook Patina Dakdenkers uit Beverwijk en Crown Van Gelder uit Velsen-Noord maakten kans op de prijs.

Lees het hele artikel ►►

Meer nieuws

- Geen kosten meer voor huiseigenaren bij afsluiten aardgas
- Update geuroverlast Haarlem-Noord
- Buitenles kinderen aan het woord in Coronatijd
- Succesvolle samenwerking IJmond en Zuid-Kennemerland stimuleert energiebesparing
- Dit zijn de vier beste (thuis)werkgevers in de IJmond

Volg ons ook op en

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u mogelijk in het verleden hiervoor bent aangemeld. Mocht u dit nieuws niet meer willen ontvangen, dan kunt u zich eenvoudig afmelden voor de nieuwsbrief van Omgevingsdienst IJmond. Is dit nieuws ook nog interessant voor anderen uit uw organisatie, wilt u de nieuwsbrief dan doorsturen naar uw collega's?

Van: OD NHN <nieuwsbrief@odnhn.nl>
Verzonden: donderdag 8 april 2021 18:15
Aan: Statengriffie <statengriffie@noord-holland.nl>
Onderwerp: Nieuwsbrief Omgevingsdienst NHN april 2021

april 2021 Online versie

omgevingsdienst nhn nieuwsbrief

Voorwoord

Beste lezer,
Er gebeurt veel binnen ons werkveld, dus er is alle aanleiding u te informeren over de laatste ontwikkelingen.

Zoals we allemaal al weten heeft circulair ondernemen de toekomst. In dit nummer interessante informatie over ontwikkelingen in de regionale textielwereld. Volgens onderzoek een van de meeste vervuilende industrieën ter wereld.

Maar ook inzicht in de mogelijkheden van kringlooplandbouw en uitleg over een verdienmodel. De toekomst is ongewis en lang niet altijd maakbaar, maar met creativiteit en ondernemingszin kom je ver.

Lees verder >

Quinten Foppe wordt nieuwe directeur Omgevingsdienst NHN

De heer Quinten Foppe is per 15 april 2021 door het bestuur aangesteld als de nieuwe directeur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Quinten Foppe (Leiden, 1971) heeft een bedrijfskundige achtergrond met een passie voor dienstverlenende organisaties.

Na tien jaar leidinggeven aan professionaliserings- en verandertrajecten in het bedrijfsleven, stapte hij in 2018 over naar de lokale overheid.

Lees verder >

Circulair ondernemen; samenspel uitdagingen en kansen

Nederland wil in 2050 volledig circulair zijn. Dat is nogal een omslag. Gelukkig gebeurt circulair ondernemen al volop in regio Noord-Holland Noord.

Dat bleek wel uit de zeven livestreams in de week van de circulaire economie, die werden georganiseerd door een samenwerking van NHNEXT en OD NHN met gemeente Alkmaar en regio Westfriesland.

Ook Danny Pormes (foto) was spreker. Hij ontwikkelde een hardloopschoen op basis van gerecyclede schoenen.

Lees verder >

Estafette van het bestuur

Wat is de toegevoegde waarde van de OD NHN, waar speelt ze een positieve rol en welke tips zijn er voor de toekomst? In deze rubriek schijnt een bestuurder van de OD NHN zijn of haar licht over onze dienst. Daarna geven ze het stokje door aan een andere bestuurder.

Deze nieuwsbrief Theo Groot, wethouder Ruimtelijk Domein, RO en Financiën, ook lid van het Dagelijks Bestuur van de OD NHN.

‘De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord is hét Kenniscentrum op het gebied van de fysieke leefomgeving. Daarmee heeft zij in het bijzonder een belangrijke rol en toegevoegde waarde voor de regio.’

Lees verder >

Handreiking duurzame (her)ontwikkeling gelanceerd

Op verzoek van gemeenten in het werkgebied van de OD NHN is de 'Handreiking Duurzame (her) ontwikkeling’ ontworpen.

De handreiking geeft gemeenten informatie en praktijkvoorbeelden, waarmee zij duurzaamheidskansen kunnen benutten. Zowel in de richting van de initiatiefnemers, met (ver)bouwplannen, als in gebieds- en projectontwikkeling

Het is een dynamisch document; de inhoud wordt regelmatig geactualiseerd met nieuwe voorbeelden.

Lees verder >

Binnengluren bij duurzame en energiezuinige buren

De regio Alkmaar organiseert in de week van 20 juni het evenement Gluren bij Duurzame Buren. En in oktober krijgt dit evenement een vervolg in Westfriesland.

Comfortabel met de benen op tafel kunnen inwoners via hun beeldscherm meekijken naar online rondleidingen door energiezuinige en duurzame woningen in de regio. Geheel coronaproof dus!

Afgelopen jaar werd dit evenement al georganiseerd door zeven Westfriese gemeenten als vervanger van de Duurzame Open Huizen Dag. Een korte terugblik.

Lees verder >

Geluidzone industrieterrein krijgt nieuwe rekenmethode

De huidige regelgeving voor geluid bij gezoneerde industrieterreinen verandert onder de Omgevingswet. De grootste wijziging is het veranderen van de toegepaste rekenmethode.

De berekening van de geluidniveaus gaat in de Omgevingswet over op een gemiddelde geluidbelasting. Dat gemiddelde wordt berekend uit de geluidproductie op drie periodes per dag: de dag-, avond- en nachtperiode dit heet dan geluidniveau L**den** (= geluidniveau **d**ay, **e**vening, **n**ight).

Lees verder >

Jaarimpressie 2020 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Bent u geïnteresseerd in wat de OD NHN allemaal doet? In de jaarimpressie 2020 vindt u dat allemaal terug.

Onderwerpen waarover u hierin kunt lezen zijn onder meer: automatisering bij de OD NHN, stikstofproblematiek, ontheffing tijdelijke natuur, circulaire economie, externe veiligheid, asbestdaken, juridische ontwikkelingen, verduurzaming woningen: stimuleren en stimuleren van de eigenaren, etc...

Veel leesplezier!

Lees verder >

CONTACT

OD NHN

Tel.: 088-10 21 300
postbus@odnhn.nl

www.odnhn.nl

Afmelden

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	5984
Extern Zaak ID	1479609
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	18.a
Omschrijving	Faunabeheerplan: Definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
Definitief Goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damhert 2020-2026
Brief aan PS over definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	15 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**

Toelichting

Provincie Zuid-Holland heeft ingestemd met het op 20 oktober 2020 goedgekeurde Faunabeheerplan Damhert 2020-2026, behoudens de door Provincie Noord-Holland gemaakte uitzondering van de beheerperiode. De goedkeuring van het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 is daarmee definitief geworden en wordt gepubliceerd in het Provinciaal Blad. Het besluit tot goedkeuring treedt de dag na publicatie in werking en de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland kan de uitvoering van dit faunabeheerplan ter hand nemen.

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 9 maart 2021, nr. 1479609 tot goedkeuring van het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

gelet op artikel 3.12, eerste tot en met zevende lid, van de Wet natuurbescherming, betreffende de opstelling, vaststelling en de goedkeuring van faunabeheerplannen;

gelet op hoofdstuk 3 van de Verordening faunabeheer Noord-Holland, betreffende regels ten aanzien van faunabeheerplannen;

overwegende dat Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland concepten van het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 heeft besproken met een plancommissie bestaande uit Staatsbosbeheer Noord-Holland, Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer Zuid-Holland, Het Zuid-Hollands Landschap, Wildbeheereenheid Duin- en Bollenstreek, Valwildteam Noord-Holland, Dunea, BIJ12-Faunazaken, PWN, Wildbeheereenheid Zuid-Kennemerland, Waternet en Stichting Faunabeheer Zuid-Kennemerland;

overwegende dat Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland de Dierenbescherming apart om een reactie heeft gevraagd;

overwegende dat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben ingestemd met het besluit tot goedkeuring van het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 voor het Zuid-Hollandse grondgebied;

Besluiten:

Het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026, zoals dit door het bestuur van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland op 26 juni 2020 is vastgesteld en bij ons college ingediend, goed te keuren, met uitzondering van de aangevraagde verruiming van het beheer van 1 augustus tot en met 31 maart voor zover dit betrekking heeft op het grondgebied van Provincie Noord-Holland.

Toelichting:

Het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 is op 26 juni 2020 door het bestuur van Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland vastgesteld en ter goedkeuring bij ons ingediend. Wij hebben getoetst of het voldoet aan de inhoudelijke eisen die de Wet natuurbescherming stelt aan het opstellen, vaststellen en goedkeuren van een faunabeheerplan en of het voldoet aan de inhoudelijke eisen van de Verordening faunabeheer Noord-Holland. Het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 voldoet aan deze eisen.

Provincie Zuid-Holland heeft conform ons verzoek ingestemd met de goedkeuring van het faunabeheerplan, behoudens de door ons aangegeven beperking van de verruiming van het beheer in het aantal maanden. Deze beperking in de beheerperiode geldt derhalve alleen voor het Noord-Hollandse grondgebied. In Provincie Zuid-Holland betreft de instemming het gehele beheerplan inclusief de gevraagde verruiming van het beheer van 1 augustus tot en met 31 maart. Voor het grondgebied van Provincie Noord-Holland blijft 1 november tot en met 31 maart als beheerperiode gelden.

Wij merken op dat het van belang is om de monitoringsonderzoeken voort te zetten en daarmee voort te bouwen op de onderzoeken die in het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 worden

aangehaald en ter onderbouwing dienen van de schade aan de in artikel 3.8, lid 5 van de Wet natuurbescherming. Monitoring vindt momenteel plaats om de trend in de damhertenpopulatie te kunnen volgen en om het effect van het beheer op de schade aan de natuur, verkeer en landbouwbelangen in kaart te kunnen brengen. Tevens is het van belang om de mogelijke oplossingen voor de verbetering van de verkeersveiligheid te blijven onderzoeken. Dit heeft betrekking op de Zeeweg, tussen Overveen en Zandvoort.

Aanvragen voor vergunningen en ontheffingen op basis van dit Faunabeheerplan Damhert zullen een aanvullende onderbouwing moeten bevatten met betrekking tot de gevolgen van flexibeler beheer op het Natura 2000-gebied. In de onderbouwing dient helder een duidelijk beschreven te worden dat het uitgevoerde beheer geen negatieve gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelen van het N2000-gebied. Daarbij dient te worden aangegeven wat er gedaan zal worden om de eventuele gevolgen te verminderen, mochten die er toch zijn.

Op grond van de wetsgeschiedenis bij de Wet natuurbescherming blijkt dat bezwaar en beroep tegen het besluit tot goedkeuring van een faunabeheerplan alleen mogelijk is voor zover dat besluit betrekking heeft op vrijstellingen en/of jacht. Het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 behelst geen uitvoering van vrijstellingen en/of bevat geen bepalingen over de jacht. Het goedkeuringsbesluit bevat dan ook geen onderdelen waartegen bezwaar en/of beroep mogelijk is.

Haarlem, 9 maart 2021.

Gedeputeerde staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter.

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. C.A. van der Baan
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143088
baanc@noord-holland.nl

Verzenddatum

11 MAART 2021

Kenmerk
1479609/1588391

Uw kenmerk

Betreft: Definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026

Geachte leden,

Graag informeren wij u over ons definitieve besluit tot goedkeuring van het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026, na de verleende instemming met de goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland.

Op 21 juli 2020 heeft de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026 bij Gedeputeerde Staten ter goedkeuring ingediend. Het plan heeft betrekking op het beheer van damherten in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de Amsterdamse Waterleidingduinen. Het ingediende faunabeheerplan voldoet aan de gestelde voorwaarden van de Wet natuurbescherming en de Verordening faunabeheer Noord-Holland. Op 20 oktober 2020 heeft ons college het faunabeheerplan goedgekeurd, behoudens de gevraagde verruiming met drie maanden van de beheerperiode. Voor Noord-Hollands grondgebied blijft 1 november tot en met 31 maart als beheerperiode gelden.

Zoals aangegeven in de brief die op 23 oktober 2020 aan uw Staten is verzonden, wordt het besluit tot goedkeuring van het Faunabeheerplan Damhert 2020-2026 genomen door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. Het grootste deel van Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de Amsterdamse Waterleidingduinen ligt namelijk in onze provincie. Het overige deel ligt in Zuid-Holland, vandaar dat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland moeten instemmen met het plan. Zij hebben op 19 februari 2021 ingestemd met het volledige faunabeheerplan, inclusief de langere beheerperiode. Nu Gedeputeerde Staten van Zuid Holland hebben ingestemd kunnen we de goedkeuring definitief maken. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland zal verzocht worden om het bijgevoegde definitieve goedkeuringsbesluit als bijlage toe te voegen aan het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026, bij publicatie op haar website.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Toelichting definitief besluit

Op 9 maart 2021 heeft ons college definitief besloten om het Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026, zoals dit door het bestuur van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland op 26 juni 2020 is vastgesteld en ingediend, goed te keuren. In afwijking van het faunabeheerplan blijft alleen voor het Noord-Hollands grondgebied 1 november tot en met 31 maart als beheerperiode gelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage:

1. Definitief goedkeuringsbesluit Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2020-2026.

Stichting wAarde

Aan: Het college van Provinciale Staten
Betreft: Spanningen rond het natuurbeleid

INGEKOMEN 16 MAART 2021

Beek/Ubbergen, maart 2021

Geacht College,

Zelden of nooit hebben keuzes rond natuurbeheer zoveel emoties opgeroepen als de laatste jaren. Er werd geschamperd en gescholden, er werden hekken doorgeknipt en tal van boswachters zijn met de dood bedreigd.
Onderzoek leert dat veel van de maatschappelijke spanningen, rond onder meer de terugkeer van de wolf, de kap van bomen in het bos en de beheerproblemen in de Oostvaardersplassen, terug te voeren zijn op een instinctieve angst voor een leven waarin niets meer helemaal natuurlijk is.

Stichting wAarde heeft een brede maatschappelijke verkenning uitgevoerd naar de effecten die dit op ons welbevinden heeft. Hiertoe zijn meer dan 2.500 straatinterviews gehouden, alsmede aanvullende kwantitatief/representatief onderzoek door diverse onderzoeksbureaus, een analyse van uitingen op *social media* en diepte-interviews met deskundigen. Dit is mede mogelijk gemaakt dankzij een financiële bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

In bijgaande nota wordt uitgewerkt wat er gaande is, en worden tips gegeven hoe hiermee om te gaan. Opdat natuurbeheer de brede maatschappelijke inbedding krijgt, die het verdient.

Voor nadere informatie verwijs ik graag naar het boek *'Natuurvervaging – en de strijd om wat natuurlijk is'* dat onlangs is verschenen bij Uitgeverij Noordboek.

Hoogachtend,
Stichting wAarde

T. van Slobbe c.

Thomas van Slobbe
Algemeen directeur

Bijlage:
De strijd om wat natuurlijk is, en de consequenties voor natuurbeleid;
Een handreiking voor terreinbeheerders en natuurbeschermers.

Rijksstraatweg 174 • 6573 DG Beek-Ubbergen • tel. 024-6844836 • fax 024-6844231
www.waarde.nl • rabobank: 10 51 91 922 • KvK Nijmegen: 09104475

Stichting wAarde

De strijd om wat natuurlijk is

en de consequenties voor natuurbeleid

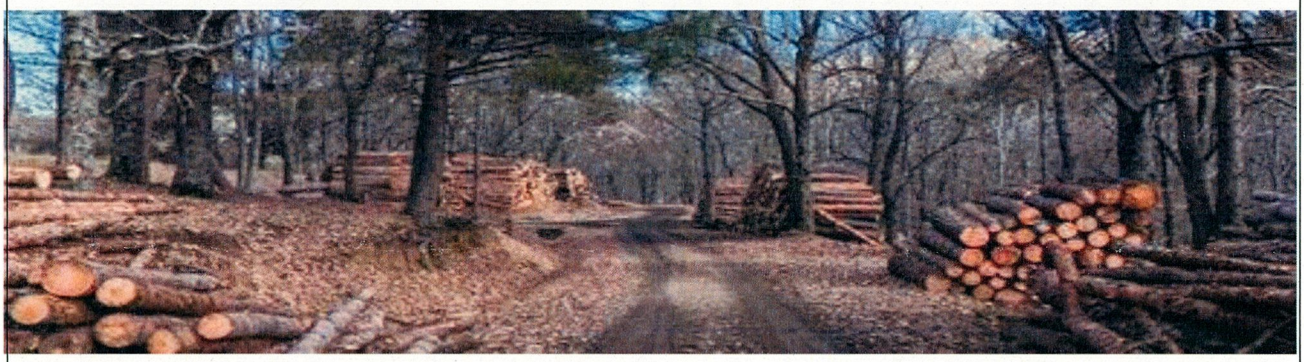

Een handreiking voor terreinbeheerders en natuurbeschermers

Thomas van Slobbe

maart 2021

Introductie

Zelden of nooit hebben keuzes rond natuurbeheer zoveel emoties opgeroepen als de laatste jaren. Er werd geschamperd en gescholden, er werden hekken doorgeknipt en tal van boswachters zijn met de dood bedreigd.
Onderzoek leert dat veel van de maatschappelijke spanningen, rond onder meer de terugkeer van de wolf, de kap van bomen in het bos en de beheerproblemen in de Oostvaardersplassen, terug te voeren zijn op een instinctieve angst voor een leven waarin niets meer helemaal natuurlijk is.

Vaak wordt, aantoonbaar en concreet, de strijd gevoerd om wat natuurlijk is. Zo claimen voorstanders van de terugkeer van de wolf, dat dit dier een 'natuurlijke' predator is, die in onze voedselketen thuishoort, terwijl tegenstanders juist benadrukken dat de aanwezigheid van de wolf in ons drukbevolkte land 'onnatuurlijk' is.
En op spandoeken bij demonstraties rond de Oostvaardersplassen viel te lezen dat 'natuur maken' onnatuurlijk is.
In deze nota wordt uitgewerkt wat er gaande is, en worden tips gegeven hoe hiermee om te gaan.

Spanningen rond het natuurbeheer

De spanningen rond het natuurbeheer hadden geen eenduidige oorzaak. Het ging niet enkel om misstanden in de bio-industrie, of omdat er een weg door een natuurgebied zou worden aangelegd waardoor er (weer) natuur zou worden aangetast. Er was woede, er waren tranen en frustraties. Gebalde vuisten. Verwijten. En dat ging, heel opmerkelijk, steeds weer over iets anders. Soms over de wildbeheer, over afschot of over de aanleg van een mountainbike-pad. Over de terugkeer van de wolf, of bomenkap om een straat vrij te houden of de heide te beschermen. Over de Oostvaardersplassen en over konikpaarden op het Waalstrandje bij Nijmegen.

Je kunt zeggen dat dit komt doordat er – in ons drukbevolkte landje – altijd veel belangen in het spel zijn. En dat door sociale media welhaast ieder meningsverschil wordt uitvergroot en iedere discussie escaleert. Dat tegenwoordig bedreigingen tegen mensen die een functie in de publieke ruimte bekleden helaas sowieso aan de orde van de dag zijn.
Dat is waar ... maar het is niet de hele waarheid. Want daarachter, onder al het sentiment, spelen ontwikkelingen die ons wereldbeeld doen wankelen. Alleen al het hele simpele feit dat natuur in Nederland niet meer vanzelfsprekend is.
Natuur is een zorgenkind geworden, dat moet worden beschermd. Beheerd. Besproken. Het glipt ons door de vingers. En dat hakt er aardig in.

Stichting wAarde heeft een brede maatschappelijke verkenning uitgevoerd naar de effecten die dit op ons welbevinden heeft. Hiertoe zijn meer dan 2.500 straatinterviews gehouden, alsmede aanvullende kwantitatief/representatief onderzoek door diverse onderzoeksbureaus, een analyse van uitingen op *social media* en diepte-interviews met deskundigen.

Geconstateerd wordt dat veel van de maatschappelijke spanningen, rond onder meer de terugkeer van de wolf en de beheerproblemen in de Oostvaardersplassen, terug te voeren zijn op een instinctieve angst voor een leven waarin niets meer helemaal natuurlijk is.

Als 'puur natuur' niet meer bestaat

Vierhonderd jaar geleden bracht het inzicht dat aarde niet het middelpunt van het heelal was, de wereld in beroering. Waar men altijd had gedacht dat de zon rondjes om de aarde draaide, bleek dat de aarde in feite om de zon draaide. Dit besef werd niet zonder slag of stoot geaccepteerd. Het was ook nogal wat om te verwerken. Immers: als de aarde het middelpunt niet was, draaide alles dan ook niet langer om de mens?
Een vergelijkbare schokgolf trekt als een heidebrand door onze samenleving, nu blijkt dat maakbaarheid en techniek nu ook de natuur in zijn greep gekregen heeft.
Sluipenderwijs heeft maakbaarheid *alle* natuur in zijn greep gekregen. De natuur zoals we die ooit kenden, is niet meer. Ieder bos, iedere diersoort, ieder plantje, iedere ven en ieder stukje bodem wordt door ons bestemd, bepaald, beïnvloed, beschermd of verstoord. Dit betreft niet alleen de bekende invloeden als vervuiling, verkaveling en versnippering, maar ook snel toenemende invloed van biotechnologie en van klimaatverandering en geo-engineering (kunstmatige klimaatbeheersing). We weten zelfs van ons eigen lichaam, dankzij kunstheupen, botox en stamceltechnologie, niet meer wat nu wel of niet natuurlijk is.
Bijna overal is sprake van natuurvervaging. Puur natuur bestaat bijna niet meer en het begrip 'natuurlijk' verliest snel aan betekenis.
Daar worden mensen zenuwachtig van.
En ook natuurbeheerders weten vaak niet hoe ze hiermee kunnen omgaan.
Dat is ook niet makkelijk.

De strijd om wat natuurlijk is

Vaak wordt, aantoonbaar en concreet, de strijd gevoerd om wat natuurlijk is. Wie het woord 'natuurlijk' kan claimen, krijgt het gelijk aan zijn/haar zijde, lijkt het wel.
Zo claimen voorstanders van de terugkeer van de wolf bij herhaling dat de wolf een 'natuurlijke predator' is, die in onze voedselketen thuishoort, terwijl tegenstanders juist benadrukken dat de aanwezigheid van de wolf in ons drukbevolkte land 'onnatuurlijk' is.
Ook bij de demonstraties rond de Oostvaardersplassen speelde de vraag wat nu wel of niet natuurlijk was steeds op. *'Natuur maken = onnatuurlijk,'* stond op spandoeken geschreven.
En de Reclame Code Commissie oordeelde onlangs, na een klacht van Wakker Dier, dat de claim van Farmers Defense Force dat wat ze produceren 'puur natuur' is, echt pure onzin is.

De positie van natuurbeheerders

De spanningen lopen in snel tempo op.
Natuurbeheerders worden aangesproken op, soms zelf aangevallen om, de onstuitbare toename van immer maakbaarheid in het Antropoceen, terwijl dat toch een mondiale ontwikkeling is waar ze vaak helemaal geen (of bijna geen) invloed op hebben.
Toch zal men hier, vanuit natuurbeheer, mee om moeten gaan.
Hiertoe kunnen drie verschillende stappen worden onderscheiden.

- De eerste stap betreft de noodzakelijke de-escalatie van maatschappelijk debat.
- Als tweede stap kan worden ingezet op het ontwikkelen van een platform voor het redelijke midden, met het oog op voortgaande gedachtenontwikkeling en positiebepalingen in het publiek discours.
- De derde stap betreft concreet te nemen beheer- en beleidsmaatregelen, ter bescherming van natuur tegen al te snel doorzettende *natuurvervaging*.

Deze drie stappen worden onderstaand toegelicht en uitgewerkt:

Stap 1: **De-escalatie van maatschappelijk debat**

De verwarring en de instinctieve onrust die door de natuurvervaging wordt opgeroepen, maakt dat het publiek discours hierover niet zo lekker loopt, en eenvoudig uit de hand loopt.
Nuances zijn vaak ver te zoeken, terwijl veel issues rond natuurbeheer juist om nuances draaien. *'Het verhaal van de Oostvaardersplassen is best een complex verhaal,'* stelt Joke Bijl, woordvoerder van Staatsbosbeheer in het boek 'Natuurbeleid Betwist'. *'Daar heb je veel woorden voor nodig. Je bent eigenlijk al bij voorbaat uitgepraat op het moment dat daar een beeld van een stervend hert tegenover wordt gesteld.'*
Daarbij komt dat men op basis van argumenten lang niet altijd tot consensus komt.
Goed relatiebeheer is moeilijk als een debat in het publiek discours eenmaal ontspoord is. Dan is het – als eerste van een reeks te nemen stappen – belangrijk om wat lucht in de discussie te brengen. De-escalatie.

- Zo kan, in geval van – voor biodiversiteit en het beheer van specifieke ecotopen – noodzakelijk geachte bomenkap de weerstand relatief eenvoudig worden beperkt door het gefaseerd kappen van bomen, waardoor wandelaars niet 'in één keer' met massale kaalslag geconfronteerd worden.

- Naast goede voorlichting en uitleg, bij álle ingrepen in de natuur, is bij moeilijke thema's van belang dat de betreffende natuurbeheerders laten zien dat ze zelf ook moeite met bepaalde keuzes hebben.
  'Je hoeft de discussie niet te winnen maar je moet wel je werk kunnen doen,' werd hierover gezegd tijdens het Flora- en Faunacongres 2020. *'Erken dat er dilemma's zijn, leg uit hoe je positie kiest in het dilemma en laat het daarbij.'*

- Een andere, minstens zo belangrijke manier om wat meer lucht in de discussie te brengen, is mensen letterlijk in open lucht ontmoeten. Bijna iedereen, dus ook criticasters die zich soms verbitterd, kwetsend, agressief opstellen op sociale media, toont zich in de vrije natuur iets meer geneigd tot een eerlijk en open gesprek.
  Veel terreinbeheerders geven aan dat goed relatiebeheer, en de daarbij zo belangrijker de-escalatie, vaak gebaat is bij een uitnodiging aan mensen om elkaar buiten *in het veld* te ontmoeten.

Stap 2: **Een platform voor het redelijke midden**

Ondanks alle onrust die natuurvervaging oproept, komt het maatschappelijk debat maar traag op gang. Er zit nog weinig lijn in. In films, beelden, dans, muziek en schilderijen wordt de impact verkend van ontwikkelingen op het vlak van kunstmatige intelligentie, *virtual reality*, biotechnologie, geo-engineering en al die andere zaken die 'het natuurlijke' verdringen, vervangen of vervagen. Maar de natuurbeweging schittert meestal door afwezigheid.

- Bij gebrek aan een eenvoudig standpunt, is het verstandig om er in alle openheid voor uit te komen dat we niet weten hoe met de natuurvervaging om te gaan. Het zal tijd kosten voor we een antwoord kunnen formuleren; daar valt nu eenmaal weinig aan te doen.
  We zagen dit bijvoorbeeld tijdens het debat in Provinciale Staten van Gelderland over de wolf, op 1 juli 2020. Het was net bekend geworden dat er welpjes geboren waren op de Veluwe, en

de roep om strak beleid hield aan. Maar de Gelderse gedeputeerde Drenth vroeg om geduld en hield de Statenleden voor waarom de provincie niets wilde dichttimmeren:
'We moeten gewoon steeds meer leren om te gaan met de wolf. Van sommige dingen moeten we gewoon afwachten hoe die zich gaan ontwikkelen.'

- Soms lijkt het of 'mensen die van natuur houden' en 'mensen die geloven in technologie' in twee totaal verschillende werelden leven, met elk een onderscheidend, eigen toekomstbeeld. Daarbij stuit men vaak op het ontbreken van een gemeenschappelijke taal. De woorden zijn er wel, maar de inhoudelijke (en emotionele) lading die aan elk woord gegeven wordt varieert vaak met de 'bubbel' waarin men zich het meeste thuis voelt. Zolang mensen volharden in het ene of het andere standpunt, komt een goed debat hierover nooit van de grond.

-

Maar ... zelfs als je erkent dat zowel 'natuurlijk' als 'maakbaarheid' belangrijk zijn, dan is nog volstrekt onduidelijk hoe een positie in het midden er uit zou moeten zien.
Waar ligt de synergie tussen techniek/maakbaarheid en natuurlijk/autonoom? Bestaat die synergie überhaupt wel? Is er wel een middenweg? In hoeverre kan iets 'een beetje natuurlijk' zijn?

Dergelijke vragen maken het niet makkelijk om een platform te genereren voor het redelijke midden. Het vraagt veel meer dan *troubleshooting* en gangbare communicatie naar de eigen achterban. Het vraagt onderzoek, bezinning en voorlichting en educatie, gericht op natuurvrienden en techneuten, dromers, denkers en doeners. Met ruimte voor een grote diversiteit aan invalshoeken, angsten, inspiraties, inzichten, verwachtingen en sentimenten en aan relevante thema's.

- Die ruimte is nu nog te versnipperd, waardoor nuances buitenspel staan en polarisatie in de hand gewerkt wordt. En alleen al daarom is het zinvol dat natuurbeheerders hun verantwoordelijkheid in deze op zich nemen; dat ze zich niet alleen mengen in het debat over natuurvervaging, maar zich ook echt sterk maken voor het creëren van een platform voor zo'n debat en het versterken van de daarbij noodzakelijke instrumenten en instituties.

Stap 3: **<u>Beheer- en beleidsmaatregelen in het zicht van de natuurvervaging</u>**

Door alle aandacht op de *beleving* van natuurvervaging, en de werking daarvan in het maatschappelijk debat, zou je soms bijna uit het oog verliezen dat er ook sprake is van heel concrete en aanwijsbare *bedreiging* van natuur, als gevolg van deze vervaging.
Lastig is dat natuurvervaging vaak een sluipend proces is, waardoor vaak moeilijk is te zien waar wat gebeurt.
Natuurvernietiging is simpel. Je loopt door een gebied en ziet de ravage die is aangericht.
Natuurverstoring is een beetje moeilijker. Neem de stikstofproblematiek. Je kan stikstof niet zien. Het hangt 'ergens' in de lucht, en slaat dan (ongezien) weer ergens anders neer. Dat is lastig. Toch zijn de effecten van stikstof vaak vrij eenvoudig te herkennen, en kun je meten wat er in de lucht hangt.
Maar natuurvervaging leidt vooral tot vragen:

- Wie gaat daarover? Waar? Wanneer?
- Als de natuur ons door de vingers glipt, wat kun je dan nog doen?
- Hoe kun je iets beschermen dat vervaagt?
- En ... wat bescherm je dan nog?

Basisvormen van natuurbedreiging

	Natuurvernietiging	Natuurverstoring	Natuurvervaging
Beleving	Woede	Bezorgdheid	Verwarring
Bescherming	Natuurbescherming/ Natuurherstel	Natuurbescherming/ Natuurbeheer	???

Niets doen is geen optie, zolang onzeker is of het complexe weefsel van interacties en relaties dat ecologie genoemd wordt onze niet aflatende stroom ingrepen en invloeden wel aankan.
Dit vraagt om doelgericht beleid ter bescherming van – en ruimte voor –ecologische processen, op drie schaalniveaus:

- als eerste, van lokaal tot internationaal: het beleid met betrekking tot de inrichting en het beheer van natuurterreinen;
- ten tweede, op veel hoger schaalniveau: de opstelling ten aanzien van verandering van het klimaat;
- en ten derde, juist heel klein, op het niveau van cellen, kernen, dna: het beleid ten aanzien van (de snel groeiende invloed op natuur van) biotechnologie.

<u>Stappen met betrekking tot terreinbeheer</u>:

De onder bestuurders en terreinbeheerders minst onomstreden daad om natuurvervaging te beperken betreft de inzet op robuuste en veerkrachtige natuurgebieden waar de menselijke invloed (relatief) beperkt blijft en plant en dier de ruimte hebben.
In alle gevallen, en zeker waar terughoudendheid betracht wordt, is robuuste natuur beter dan versnippering, met een lappendeken van gebiedjes. Zo zouden veel van de problemen in de Oostvaardersplassen aanzienlijk minder groot zijn als het gebied (conform eerdere plannen) via het Horsterwold bij Zeewolde in verbinding was gebracht met de Veluwe, zodat de dieren met de loop van de seizoenen van het ene gebied naar het andere hadden kunnen trekken.

<u>Stappen met betrekking tot klimaatverandering</u>:

Duidelijk is dat ook klimaatverandering, een van de andere grote issues met betrekking tot natuurvervaging op hoger schaalniveau, de aandacht van veel terreinbeheerders en natuurbeschermers heeft.

- Naast waarschuwingen voor en verzet tegen de klimaatverandering, proberen veel natuurorganisaties hun terreinen beter op klimaatveranderingen in te stellen. Zo is Staatsbosbeheer ertoe overgegaan om naast de inheemse boomsoorten die ze normaliter plant nu ook enkele buitenlandse boomsoorten te planten, die beter bestand zijn tegen aanhoudende droogte en de verwachte klimaatverandering. Zo plant Staatsbosbeheer nu ook Zuid-Europese walnootbomen in bossen.

- Daarnaast dragen terreinbeherende organisaties vaak ook bij aan de oplossing van het probleem. Deels gebeurt dat vanuit dezelfde technische invalshoek waarmee de klimaatproblemen zijn veroorzaakt. Maar dan slimmer. Duurzamer. Klimaatneutraal. En deels, heel doelgericht, op basis van *nature based solutions*, in samenhang met de natuur. Er is aandacht voor de opslag en het vasthouden van CO_2 in bodem of biomassa, bijvoorbeeld door vernattingsmaatregelen voor veengebieden. En zowel Staatsbosbeer als Natuurmomumenten als LandschappenNL maken zich sterk voor extra aanplant van bomen als middel om meer CO_2 te binden. Zoals ook burgerbeweging zich nu inzet voor de aanplant van tien miljoen extra bomen in ons land.

Veel maatregelen, zowel op het vlak van klimaatmitigatie als van klimaatadaptatie, geven een dubbel gevoel vanuit het oogpunt van natuurvervaging. Men neemt maatregelen om autonome, ecologische processen te beschermen, maar maakt de natuur tegelijk minder autonoom, minder natuurlijk, door het simpele feit dat men actief ingrijpt. Dat tekent de spagaat waarin de natuurbeweging zich op dit moment bevindt.

- Onderwijl valt op dat geen van de Nederlandse terreinbeherende organisaties zich lijkt uit te spreken over ontwikkelingen met betrekking tot de geo-engineering (terwijl dat echt een belangrijk issue zal gaan worden).
  Diverse andere, meer internationaal gerichte, natuur- en milieuorganisaties nemen wel een standpunt in.
  Het voelt futiel om ergens een groep bomen te verzorgen of graslanden te maaien, terwijl je weet dat ver boven je de geo-engineering in de startblokken wordt gezet. Omdat dit de natuur – meer nog dan de huidige klimaatverandering – vergaand uit zal hollen. Je kunt op zijn minst van natuurorganisaties verwachten dat ze zich hierover uitspreken. Dat ze het onderwerp aan de orde stellen en uitleggen wat hun positie is.

<u>Stappen met betrekking tot biotechnologie</u>:

Dat geldt ook met betrekking tot ontwikkelingen op het vlak van, het laatste van de drie genoemde schaalniveaus. De ontwikkelingen net betrekking tot biotechnologie (het laatste van de drie genoemde schaalniveaus) gaan zo snel dat men gerust van een onstuitbare opmars kan spreken. Natuurbeheerders kunnen hier weinig meer aan doen dan zich actief opstellen in het politiek en maatschappelijk debat over dit thema.

- Dat gebeurt gelukkig met betrekking tot de toepassing van pesticiden in combinatie met de genetische modificatie van gewassen. Zo roepen terreinbeherende organisaties als Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten al jaren op te stoppen met het gebruik van Roundup met glyfosaat, en pleiten tal van andere natuur- en milieuorganisaties inmiddels voor een totaalverbod.

Daarmee is de zaak niet afgedaan. Je moet geen specialist zijn om te voorspellen dat biotechnologie op termijn (langzaam maar zeker) het definitieve einde van natuurlijk zal bewerkstelligen.
Die ontwikkeling is nu al gaande, en het kan alleen maar verder gaan. Cel na cel, soort na soort. Eerst in laboratoria, onder strikt beveiligde omstandigheden, dan in proeftuinen en kassen, en uiteindelijk in – wat men noemt – vrije natuur.
Zo werd onlangs bekend dat de Amerikaanse staat Florida 750 miljoen genetisch gemodificeerde muggen wil loslaten op 1700 bewoonde eilandjes voor de kust in de strijd tegen een muggensoort die ziektes verspreidt. De proef viel niet goed bij inwoners en milieugroeperingen die boos zijn dat er belastinggeld wordt uitgegeven 'aan een Jurassic Park-experiment'.

- Ga er maar aan staan. Soms weten we niet eens meer wat we moeten beschermen en waarom. Want boven deze schaalniveaus, en de daaraan verbonden thema's, hangen de eerder genoemde, fundamentele vragen, die nog lang niet zijn beantwoord.
  'Wat beschermen we eigenlijk, als de natuur niet meer natuurlijk is?'
  En: *'Hoe kun je iets beschermen dat vervaagt?'*

Nieuwe vormen van ecologisch burgerschap

Nu het Antropoceen het wezen van natuur en van het leven zo vergaand overhoop gooit, zullen zich geheel nieuwe socio-ecologische interacties vormen. Het vraagt een cultuuromslag waar je u tegen zegt. Met een toenemende verstrengeling van natuur en techniek en nieuwe vormen van ecologisch burgerschap.

Niemand weet precies waar dat toe leidt.
In afwachting van een doordachte visie stribbelen we vaak maar een beetje tegen, bij iedere nieuwe techniek die de natuur wat meer vervaagt. En dat is ronduit onbevredigend.
Het denken in ecosysteemdiensten en natuurdoeltypen, zoals nu gebruikelijk, biedt praktische voordelen in termen van *piecemail engineering,* maar deze benadering spreekt meer van tactiek dan van een strategie.

Over pakweg dertig jaar verdwijnt het woord *natuurlijk* uit het woordenboek, en de natuur zal dan fundamenteel van aard veranderd zijn.
Veel mensen voelen dat dit gaande is, en het is logisch dat dit spanning geeft.

Het is van groot belang dat natuurbeschermers en terreinbeherende organisaties dit tijdig onder ogen zien, dat ze hier werk van maken en een platform creëren voor iedereen die hierover mee wil praten.

* * * * *

Meer lezen?

Deze nota is gebaseerd op het boek:

Natuurvervaging - en de strijd om wat natuurlijk is

van Thomas van Slobbe.

Uitgeverij Noordboek, 2021
112 pagina's, € 12,50
ISBN 978 90 5615 718 0

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6046
Extern Zaak ID	1591396
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	18.c
Omschrijving	Natuur: Investeringsbudget Landschapsversterking (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
Brief aan PS over Investeringsbudget Landschapsversterking.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	29 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Natuur Landbouw & Gezondheid	21 juni 2021

Toelichting

In het coalitieakkoord ‘Duurzaam doorpakken!’ is opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt van €10,3 miljoen. Doel van het Landschapsfonds is het landschap te versterken en de toegankelijkheid van het landschap te verbeteren voor bewoners en recreanten. In een brief aan Provinciale Staten wordt toegelicht hoe wij de middelen van het Landschapsfonds willen inzetten en dat wij de naam wijzigen in Investeringsbudget Landschapsversterking.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. A.M.C. Bergsma-Eijsackers

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235145085

eijsackersa@noord-holland.nl

Verzenddatum

25 MAART 2021

Kenmerk

1591396/1591451

Uw kenmerk

Betreft: Investeringsbudget Landschapsversterking

Geachte leden,

In een dichtbevolkte provincie als Noord-Holland is ruimte voor rust en ontspanning hard nodig. In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is daarom opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt van € 10,3 miljoen. In deze brief lichten wij toe hoe wij deze middelen willen inzetten.

Het Landschapsfonds is geen fonds in de klassieke zin van het woord, maar een provinciaal investeringsbudget waaruit enkele kansrijke landschappelijke projecten worden (mede)gefinancierd. Het gaat om projecten die het landschap versterken en daarnaast invulling geven aan een - mede in het licht van de Corona-pandemie - steeds actueler vraagstuk: de toenemende behoefte aan recreatieve uitloopmogelijkheden vanuit de steden en dorpen in Noord-Holland. De beschikbare middelen zijn ondergebracht in de reserve Landschap, ingesteld door uw Staten bij de begroting van 2020.

Wij merken dat de naam Landschapsfonds enigszins verwarrend is en leidt tot vragen van derden of zij kunnen deelnemen aan of een aanvraag kunnen doen uit het fonds. Omdat wij de middelen niet op deze wijze inzetten maar ervoor kiezen ze te gebruiken als investeringsbudget om het landschap te versterken met enkele geselecteerde projecten, gebruiken wij vanaf heden niet meer de naam Landschapsfonds maar een nieuwe naam: 'Investeringsbudget Landschapsversterking'.

De middelen van het Investeringsbudget Landschapsversterking willen wij als volgt inzetten[1]:

Stelling van Amsterdam: herstel liniedijken	€ 2.000.000
Metropoolregio Amsterdam: versterking groene scheggen Zuidflank (o.a. de Westeinderscheg)	€ 4.200.000
Noord-Holland Noord: versterking en verbetering toegankelijkheid Bijzondere provinciale landschappen Schagen en Noord-Kennemerland, realisatie buitenpoort Castricum en verbetering beleving Oer-IJ	€ 4.000.000
Overig: communicatie m.b.t. het landschap (bijv. informatievoorziening langs fiets- en wandelroutes of bijdragen in het kader van het NBTR themajaar Ode aan het Landschap)	€ 100.000

[1] De genoemde bedragen omvatten zowel proces- als uitvoeringskosten.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Liniedijken Stelling van Amsterdam
De liniedijken van de Stelling van Amsterdam zijn specifiek benoemd in het coalitieakkoord als onderdeel van het investeringsbudget. In juni 2020 is het onderzoeksrapport 'Quickscan herstelbehoefte liniedijken Stelling van Amsterdam' opgeleverd. Het onderzoek bevat een inventarisatie, voorstellen voor herstel en versterking van mogelijkheden ten behoeve van recreatie en educatie. Ook is een globale kostenraming gemaakt. Op basis van deze kostenraming reserveren wij € 2 miljoen van het Investeringsbudget Landschapsversterking voor het herstel van de liniedijken en eventuele meekoppelkansen. Wij hebben het onderzoeksrapport bijgevoegd bij deze brief. In vervolg op het onderzoek wordt momenteel een uitvoeringsprogramma opgesteld, dat in het voorjaar van 2021 gereed is en vervolgens ter kennisname aan uw Staten gestuurd zal worden.

Metropoolregio Amsterdam en Westeinderscheg
De overige middelen worden ongeveer gelijk verdeeld over de Metropoolregio Amsterdam (groene scheggen zuidflank) en Noord-Holland Noord. De zuidelijke groene scheggen rond Amsterdam zijn uniek en van groot belang voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat in de metropoolregio. De stedelijke en recreatieve druk op deze groene scheggen is zeer groot. Daarom reserveren we € 4,2 miljoen van het Investeringsbudget Landschapsversterking om het groen hier te versterken en de gebruiksmogelijkheden ervan te vergroten.
Eén van de scheggen waarnaar onze aandacht in het bijzonder uitgaat is de Westeinderscheg, een nieuwe scheg. De scheg loopt vanaf het IJ, de Schinkel, de Oeverlanden en het Amsterdamse Bos via de Bovenlanden naar de Westeinderplassen en tot aan het Groene Hart. Hier hebben we het voortouw genomen om in regionale samenwerking met de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Aalsmeer, Haarlemmermeer en Uithoorn, het Hoogheemraadschap van Rijnland en Waterschap Amstel Gooi en Vecht, private partijen en andere belanghebbende organisaties (o.a. Staatbosbeheer en Recreatie Noord-Holland) het gebied verder te ontwikkelen als 'nieuwe' groene long voor de Metropoolregio Amsterdam. In dit gebied komen tal van ruimtelijke opgaven samen. En er liggen unieke kansen voor meer natuur (o.a. NNN-opgave, uitwerking van de bossenstrategie in samenwerking met het ministerie van LNV en ecologische verbindingen), water als structuurdrager voor de gebiedsontwikkeling, recreatieve verbindingen (wandel-, fiets- en vaarroutes) en versterking van cultureel erfgoed, zoals de Stelling van Amsterdam, de Ringvaart en de seringenteelt. Er zijn in dit gebied al tal van initiatieven van zowel publieke als private partijen in verschillende stadia van ontwikkeling, maar het gebied is nu nog versnipperd en de focus ontbreekt. De uitdaging is dan ook om voor deze scheg ideeën en initiatieven bij elkaar te brengen én uit te voeren zodat er verbindingen ontstaan en de scheg gaat functioneren als een geheel. Voor de Westeinderscheg reserveren we ruim € 2 miljoen van het Investeringsbudget Landschapsversterking. Enkele gedragen projecten in de Westeinderscheg kunnen hiervan mede gefinancierd worden. We willen hiertoe de komende tijd eerst samen met onze partners toewerken naar de ondertekening van intentieovereenkomsten en vervolgens een samenwerkingsovereenkomst of gebiedsakkoord met onderliggend uitvoeringsprogramma voor de komende 10 tot 15 jaar, zodat de Westeinderscheg daadwerkelijk die gewenste extra groene long van de Metropoolregio Amsterdam wordt. We zullen u in de loop van dit jaar nader informeren over de Westeinderscheg en u in de gelegenheid stellen uw inbreng te leveren.

Noord-Holland Noord
Ook in Noord-Holland Noord zijn de natuur en het landschap belangrijk voor een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Ze bieden recreatieve uitloopmogelijkheden voor zowel bewoners als bezoekers van binnen en buiten de regio die hier ontspanning en rust zoeken. Met name in Noord-Kennemerland en rond Schagen zien we kansen om deze landschappen, die onlangs vanwege hun zeer hoge waarden als Bijzonder provinciaal landschap (BPL) zijn aangewezen, verder te versterken en beter te ontsluiten voor de recreant.

Rond de kern van Schagen werken we bijvoorbeeld aan de u, bij de vaststelling van de Omgevingsverordening, toegezegde nadere verkenning van het BPL Schagen in relatie tot de woningbouwopgave van deze kern. Hierbij zullen we ook aandacht besteden aan plannen van de gemeente die invulling geven aan de wens van bewoners om het (recreatieve) groen rond de kern te versterken. Aan dit groen en recreatieve routes in het landelijk gebied rond de kern van Schagen, willen wij uit het Investeringsbudget Landschapsversterking een bijdrage leveren. Andere voorbeelden waar al hard wordt gewerkt aan de planvorming zijn de buitenpoort Castricum (de recreatieve verbinding tussen het OV-station en de duinen) en verschillende routes die het eeuwenoude landschap van het Oer-IJ beter beleefbaar maken. Voor de diverse ontwikkelingen in Noord-Holland Noord reserveren wij € 4,0 miljoen van het Investeringsbudget Landschapsversterking.

Criteria projecten Investeringsbudget Landschapsversterking
Voor concrete projecten die voortvloeien uit de hiervoor genoemde planprocessen of voor projecten die nu al in een uitvoeringsstadium zijn gelden de volgende uitgangspunten om in aanmerking te komen voor een financiële bijdrage uit het Investeringsbudget Landschapsversterking:

- het project draagt bij aan het doel van versterking van het landschap en verbetering van de toegankelijkheid voor bewoners en recreanten;
- het project past bij voorkeur binnen een integrale visie of plan voor een gebied;
- het project kan op draagvlak en inzet van meerdere partijen rekenen;
- er is een projectplan dat inzicht geeft in het uitvoeringsresultaat, de kosten en financiering, de uitvoerende partners, het trekkerschap/projectleiding en de planning;
- er is zoveel mogelijk sprake van cofinanciering.

Vervolg
Uiteraard zullen we bij de verdere uitwerking van bovengenoemde plannen en projecten nauw samenwerken met onze partners, zoals gemeenten, terrein beherende organisaties en lokale initiatiefnemers. Vrijwel overal zijn hiertoe inmiddels de eerste stappen gezet en worden overleggen gevoerd. Wij sluiten daarbij zoveel mogelijk aan bij lopende samenwerkingsvormen en planprocessen. In een enkel geval zoals bij de Westeinderscheg voeren wij als provincie zelf de regie.

We streven ernaar deze collegeperiode op alle onderdelen concrete resultaten te boeken. Wel moet rekening worden gehouden met ruime procestijd om te komen tot gedragen projecten, in samenwerking met andere partijen. Wij houden tegelijkertijd natuurlijk ook aandacht voor snelle uitvoeringskansen. Wij zullen uw Staten eind 2021 opnieuw informeren over de stand van zaken rond het Investeringsbudget Landschapsversterking.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Geachte representanten van Staatsbosbeheer/PWN alsmede Gemeentebestuur/Gemeenteraad van gemeente Bergen,

Al geruime tijd bereiken ons berichten dat de zandverstuiving op de Blijdensteinsweg, op de grens van PWN- en Staatsbosbeheergebied in de Schoorlse Duinen leidt tot gevaarlijke situaties. Een situatie die al langer dan een half jaar duurt. Een kind van acht raakte gewond en een scootmobielrijder in de verdrukking en moest worden geholpen door omstanders.

Afgelopen week zagen mijn vrouw en ik dat het pas door Staatsbosbeheer zandvrij gemaakte fietspad alweer een zandlaag had gekregen. We waarschuwden fietsers ook om te lopen. Eigenwijze mannen wilden niet afstappen, maar werden er wel toe gedwongen. Wellicht zien mountainbikers het als een uitdaging, maar deze Europese fietsweg verdient zo niet dagelijks, dan wel wekelijks onderhoud. Dit is een internationaal erkend fietspad dat vanaf Spanje tot aan Noorwegen leidt. Dat schept een verplichting voor Staatsbosbeheer en PWN om de weg zandvrij te houden. Wie tegen beter weten in vraagt om zand te laten stuiven vanaf een hoog gelegen kaal zandduin na de eerder uitgevoerde boskap is ook verplicht de consequenties hiervan te aanvaarden en dus dit fietspad te onderhouden. Terecht heeft de Fietsersbond hierover al Provinciale Staten aangeschreven. De behandeling van deze klacht vond plaats in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid van 22 maart jl. Gedeputeerde Olthof erkende daarbij ‘dat fietspaden bereikbaar dienden te zijn.’ En bovendien: ‘Bij natuurontwikkelingen kijken we vooraf naar de gevolgen voor de infrastructuur en moeten die zo goed mogelijk meenemen.’

De controleerbaarheid van zand en wind blijkt te zijn onderschat door Staatsbosbeheer, PWN, provincie en project managers. De kans dat dit ongewenste euvel zich bij de Dr. Van Steijnweg als de stobben na het kappen van de 7,6 hectare aan dennen – dit jaar worden verwijderd en de wind alle ruimte krijgt is dus zeer reëel. Dat betekent een derde fietspad met zand in een relatief klein gebied. Op welke manier gaan Staatsbosbeheer en PWN ervoor zorgen dat fietsers er geen last van krijgen? Wij voorzien dat er dan opnieuw onbeheersbare situaties ontstaan. En dat bij een gebruik van duizenden fietsers per dag van dit fietspad!
Toen in het verleden een gemeenteraadslid tijdens een raadsvergadering van gemeente Bergen de vraag stelde wat er gedaan zou worden als zand de fietspaden kon blokkeren, gaf Laurens Bonekamp, destijds boswachter publiek van Staatsbosbeheer, als antwoord dat ze dan de wind zouden gaan sturen. Hard gelach was zijn loon.
In dat verband is het nuttig om de gastcolumn van april van de Duinstichting te lezen van Reijnoud de Haan van de Fietsersbond: ‘Burgers moeten invloed hebben op besluit fietspaden zandvrij te houden/Fietspad langs de duinen tussen Blijdensteinsweg en Van Steijnweg moet blijven’. De column is te lezen op www.duinstichting.nl en www.schoorlsebosmoetblijven.nl en vrijdag 9 april in het Bergens Nieuwsblad. De column maakt duidelijk dat we niet langer altijd de beslissing kunnen overlaten aan bestuurders, het zijn namelijk de burgers die intensief van de fietspaden en het gebied gebruik maken en weten wat er gaande is. De eenzijdigheid van bestuurlijke beslissingen staat onder druk. Burgers zullen serieuzer genomen dienen te worden.

Staatsbosbeheer heeft bij monde van de huidige boswachter publiek, laten weten dat de schoonmaakactie van het uitermate gevaarlijke zanderige gedeelte van het fietspad eenmalig was. Omdat er geen geld voor is om dit te herhalen. Ons dunkt dat het regelmatig – minimaal wekelijks – schoonhouden van het fietspad ongelukken voorkomt. Het lijkt de Duinstichting van groot belang dat Staatsbosbeheer en PWN stoppen met het doorzetten van het huidige beleid om zand door de duinen te laten stuiven, met name SBB heeft dit geheel onderschat. Dit is onverantwoord naar de 2,5 miljoen recreanten die jaarlijks naar de Schoorlse Duinen komen. Daarnaast is door de regelmatige blokkade van het fietspad aan de Blijdensteinsweg de route Schoorl-Bergen dan alleen nog bereikbaar via het PWN-gebied waarvoor een betaald toegangsbewijs vereist is.

Als Staatsbosbeheer en PWN weigeren zich aan de verplichting te houden om het fietspad zandvrij te houden, dan zal of de provincie Noord-Holland of het gemeentebestuur van Bergen Staatsbosbeheer en PWN moeten verplichten tot wekelijks onderhoud.

Tot slot pleiten wij ervoor dat bewoners en fietsrecreanten betrokken worden bij de oplossingsrichtingen die worden voorgesteld.

Graag vernemen wij binnen tien dagen van u antwoord op ons dringende verzoek het zanderige gedeelte van het fietspad van de Blijdensteinsweg wekelijks schoon te maken.

Vriendelijke groet,

Voorzitter Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied, kortweg Duinstichting.

Secretaris Stichting ter behoud van het Schoorlse- en Noord-Kennemerduingebied, kortweg Duinstichting.

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6318
Extern Zaak ID	1596263
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	18.e
Omschrijving	Natuur: Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
Bijlage brief GS aan PS Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost.pdf
Brief aan PS over natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	5 april 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 april 2021

Toelichting

Om de biodiversiteit te vergroten, wil de provincie Noord-Holland een versnelling aanbrengen in de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland. Om tot die versnelling te komen, is vorig jaar besloten om het instrument van volledige schadeloosstelling bij grondverwerving ruimhartiger toe te passen. Met dit aanvullend besluit wordt het gebruik van volledige schadeloosstelling ook mogelijk in Waterland-Oost. Dit biedt agrariërs de mogelijkheid voor een bedrijfsverplaatsing uit het NNN naar een plek met meer toekomstperspectief voor de voortzetting van hun agrarisch bedrijf. In Waterland-Oost ontstaat daarmee meer ruimte voor de natuur.

Deelgebieden NNN realisatie

- 1 | Texel
- 2 | Kust kop Noord-Holland
- 3 | Wieringen
- 4 | Kop van Noord-Holland-rest
- 5 | West-Friesland
- 6 | Harger en Pettemerpolder
- 7 | Geestmerambacht
- 8 | Weidse polders
- 9 | Castricum en Limmen
- 10 | Noord-Kennemerland-rest
- 11 | Alkmaardermeer en Waterlinie
- 12 | Eilandspolder
- 13 | Polder Mijzen
- 14 | Zeevang en IJsselmeerkust
- 15 | Wormer- en Jisperveld, Kalverpolder
- 16 | Westzaan
- 17 | IVOT
- 18 | Waterland-Oost
- 19 | Zuid-Kennemerland
- 20 | Spaarnwoude
- 21 | Haarlemmermeer
- 22 | Zuidoosten van Amsterdam
- 23 | Naardermeer, Diemerscheg en oeverlanden Vecht
- 24 | Oostelijke Vechtstreek
- 25 | Gooi

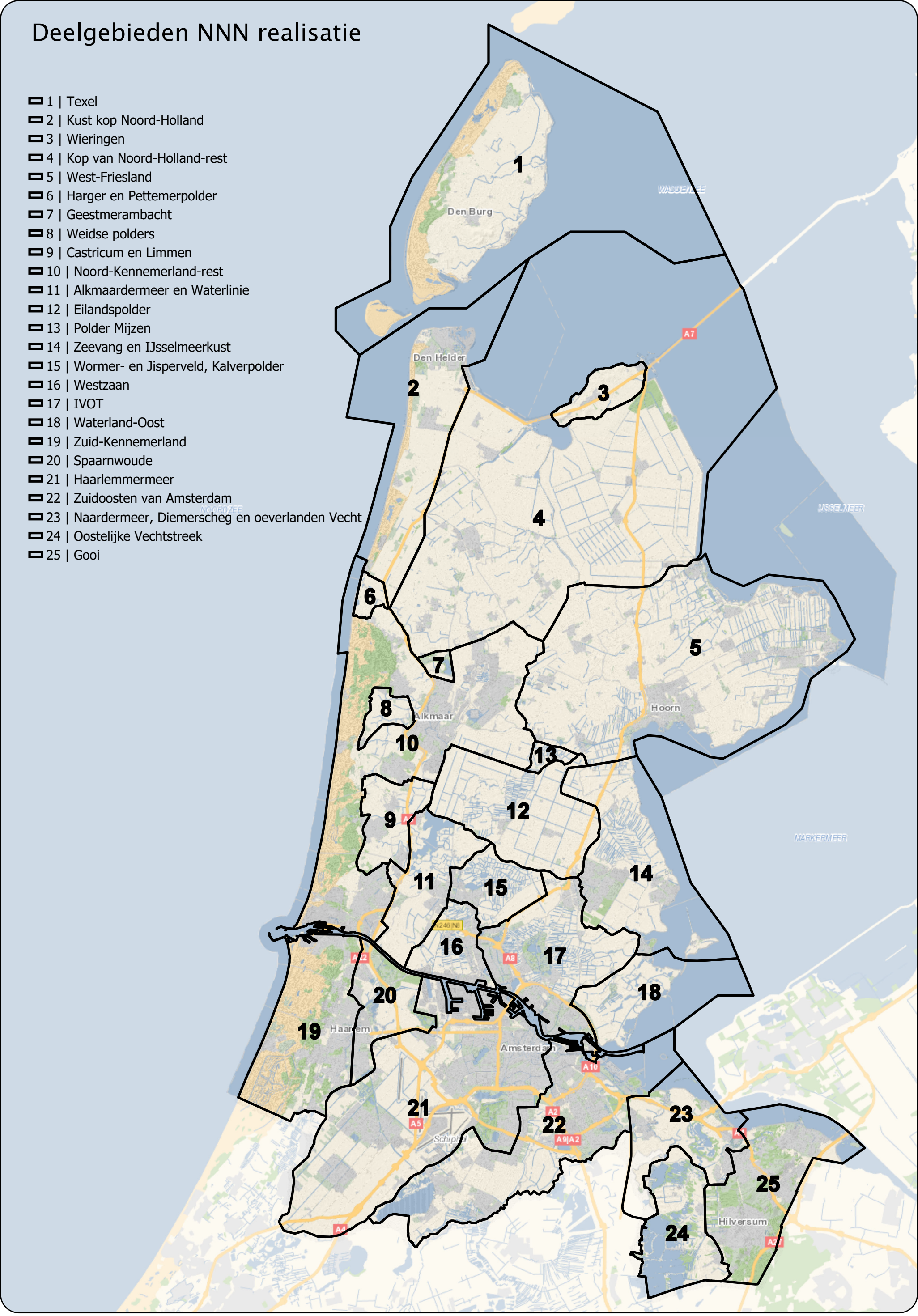

0 5 10 km

Bron: Provincie Noord-Holland

Provincie Noord-Holland
Sector Onderzoek en Informatie

Datum: 29-7-2020
Copyright: Kadaster
Formaat: A3
Projectnr.: M2007 00521

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

K. Uittenbosch

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143975

uittenboschk@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 1 APR. 2021

Kenmerk

1596263/1596276

Uw kenmerk

Betreft: Natuurnetwerk Nederland Waterland-Oost

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp: Realisatie Natuurnetwerk Nederland (NNN) Waterland-Oost

Inleiding

Om de biodiversiteit te vergroten, brengt de provincie Noord-Holland een versnelling aan in de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland. In de op 29 september 2020 vastgestelde 'Realisatiestrategie NNN' is beschreven op welke manier dit gebeurt. Belangrijke onderdelen van de Realisatiestrategie zijn het optimaliseren van de NNN-begrenzing en het vaker inzetten van het instrument van volledige schadeloosstelling bij grondverwerving. Conform de Realisatiestrategie, wordt het instrument van volledige schadeloosstelling beschikbaar gesteld voor verwerving van NNN-gronden in en nabij Natura2000-gebied. Gelet op de ecologische potenties en de mogelijkheden tot bedrijfsverplaatsingen die zich in Waterland-Oost aandienen, hebben wij besloten het instrument van volledige schadeloosstelling ook in te zetten voor het gebiedsproces in Waterland-Oost.

<u>Realisatiestrategie</u>

De Realisatiestrategie kent drie speerpunten: de optimalisatie van het NNN, het grootschaliger inzetten van het instrument van de volledige schadeloosstelling en het starten van gebiedsgerichte planvorming in deelgebieden. Deze speerpunten zijn ook van toepassing op het gebied Waterland-Oost.

Waterland-Oost
Waterland-Oost is één van de deelgebieden uit de Realisatiestrategie waar een gebiedsproces is gestart (gebied 18 op de kaart, zie bijlage). In het gebied Waterland-Oost ligt 1241 ha NNN, waarvan zo'n 250 ha nog niet gerealiseerd is. Hoewel Waterland-Oost tot de beste

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

weidevogelgebieden behoort, is reeds lang sprake van een dalende weidevogelstand. De begrenzing van het NNN is verspreid en versnipperd over het gebied. In het gebied is sprake van een slechte kwaliteit van het oppervlaktewatersysteem en staat de watergebonden natuur sterk onder druk. Er is onvoldoende uitwisseling tussen de natuur in Waterland-Oost en het naastliggende Markermeer. In dit gebied ligt ook een opgave de bodemdaling te remmen om de dikke veenpakketten en grote landschappelijke kwaliteiten van het gebied te behouden. In sommige delen van het gebied is sprake van urgentie inzake bodemdaling. Denk hierbij aan percelen achter de Markermeerdijk, de polder Blijkmeer en de polder Burkmeer.

Door het verbeteren van de samenhang in de natuurgebieden en het inrichten en beheren van het NNN kan de provincie de natuurwaarden voor zowel de polder als het Markermeer versterken alsmede de bodemdaling afremmen. Denk hierbij aan weidevogels, moerasvogels, watervogels, vissen, vispassages en karakteristieke fauna zoals de Noordse woelmuis, ringslang en in de toekomst de otter. Kortom, Waterland-Oost is een gebied met hoge natuurpotenties die bij realisatie van het NNN van nationaal en internationaal belang kunnen blijven.

Om het NNN te kunnen afronden, zullen deze gronden eerst beschikbaar moeten komen. Dit kan via aankoop van deze gronden door de provincie of door zelfrealisatie waarbij de grondeigenaar - met behulp van subsidie van de provincie - zelf de agrarische grond omzet naar natuur en het natuurbeheer uit gaat voeren. Het animo voor verkoop of zelfrealisatie is beperkt, omdat dit vaak geen oplossing biedt voor agrarische bedrijven die de gronden niet kunnen missen in hun bedrijfsvoering. Om zowel de aankoop van gronden alsook de zelfrealisatie aantrekkelijker te maken, biedt ons college met dit besluit de mogelijkheid om voor het afronden van het NNN in Waterland-Oost volledige schadeloosstelling te betalen. Hiermee ontstaan ruimere financiële mogelijkheden die (agrarische) ondernemingen perspectief bieden op een bedrijfsverplaatsing vanuit het NNN naar agrarische gebieden. Er ontstaan betere mogelijkheden voor zelfrealisatie, bedrijfsbeëindiging, bedrijfsverplaatsingen en bedrijfsomschakeling naar een meer natuurinclusief bedrijf. Hiermee kunnen we inspelen op specifieke verwervingskansen in het gebied die zich momenteel voordoen.

Met het vaststellen van de Realisatiestrategie (1444638/1444644) zijn reeds middelen uit de Reserve Groen gereserveerd om in circa 1.350 ha de natuurrealisatie op basis van volledige schadeloosstelling mogelijk te maken. Het gaat in deze om een besluit van juridische aard.

Uitgangspunt is om gronden voor het NNN waar mogelijk op minnelijke basis, dat wil zeggen via overleg, te verwerven. Alleen in het uiterste geval, wanneer ook na een zorgvuldig traject met de desbetreffende grondeigenaar, geen zicht komt op de beschikbaarheid van de gronden, zullen wij besluiten om het onteigeningsinstrument in te zetten. Dit is ook een juridische plicht die wij als overheid hebben; de overheid mag namelijk een grondeigenaar enkel een volledige schadeloosstelling

bieden als zij bereid is om als uiterst middel ook het onteigeningsinstrument in te zetten. Zo niet, zou sprake zijn van ongeoorloofde staatssteun bij het bieden op basis van volledige schadeloosstelling.

Tot slot

Ons college is vastbesloten om de biodiversiteit in Noord-Holland te versterken en het NNN af te ronden. Het besluit om alle beschikbare middelen daartoe in te zetten voor het gebied Waterland-Oost in het verlengde van de Realisatiestrategie is een belangrijke stap in die richting.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Bijlage 1: Deelgebieden NNN realisatie

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6244
Extern Zaak ID	1513650
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	18.f
Omschrijving	Natuur: Optimalisatie begrenzing NNN (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
1598491 Voornemen herbegrenzing.docx
1598498 Wijziging WKW A19.docx
1598509 BPL_A9.pdf
1513650 Adviezen en reacties belangen organisaties.docx
1598461 Naslagwerk Ecologische beoordelingen.pdf
Brief aan PS over optimalisatie begrenzing Natuurnetwerk Nederland.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	5 april 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 april 2021

Toelichting

Om de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) te versnellen voert de provincie een optimalisatie van de begrenzing van het NNN uit. Hierbij is de begrenzing gecontroleerd op kaartfouten, ecologische betekenis en realisatieperspectief. Met bijgaand ‘voornemen tot herbegrenzing’ wordt op 27 locaties nieuwe NNN begrensd en tegelijk op 26 locaties NNN ontgrensd. Zowel de begrenzingen als ontgrenzingen bedragen circa 150 hectare, waardoor het NNN in omvang gelijk blijft, maar de ecologische kwaliteit en de realisatiesnelheid verbeteren. Gelijktijdig wordt de begrenzing van het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) waar sprake is van landschappelijke eenheden hierop aangepast.

Voornemen tot Optimalisatie begrenzing Natuurnetwerk Nederland

1513650/1598491

15 maart 2021

Grondslag

Ingevolge artikel 6.43, lid 6 en 7, van de Omgevingsverordening zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om de begrenzing van de NNN te wijzigen.

Het zesde betreft de bevoegdheid tot herbegrenzing ter verbetering van de samenhang of een betere ruimtelijke inpassing van het NNN (onder a), herbegrenzing ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling (onder b) en herbegrenzing ten behoeve van de compensatie (onder c).
Herbegrenzing op ecologische gronden dient bij te dragen aan verhoging van de wezenlijke kenmerken en waarden of de abiotische randvoorwaarden of potenties daarvoor of het robuuster maken van het netwerk (opheffen versnipperde gebieden, aanleg stapstenen tussen gebieden) en aan de realisatiekans.
Het zevende lid betreft de bevoegdheid om kennelijke onjuistheden te verbeteren in de begrenzing van NNN en natuurverbindingen. Het gaat hierbij om technische correcties, niet om beleidsinhoudelijke wijzigingen.

Werkwijze Herbegrenzing (art.6.43, lid 6)

Bij de beoordeling maken we gebruik van ecologische criteria. Daarnaast weegt –in mindere mate – de realisatiekans mee (haalbaarheid en draagvlak).

Ecologische criteria:
De ecologische criteria die wij hanteren zijn afgeleid van de prioritering ITZ uit het natuurbeleid. De criteria staan in volgorde van afnemend belang:

1. Internationale bescherming
a. Nodig voor realisatie Natura 2000 doelen (kan zowel binnen als buiten de begrenzing van het N2000 gebied zijn), of;
b. Versterking functie voor trekvogels ('west palearctische flyway').

2. (Inter)nationaal belangrijke (bijzondere, weinig voorkomende) natuur waaraan Noord-Holland bovenmatig bijdraagt en daarom een grote verantwoordelijkheid heeft (het betreft Brakke gebieden, Duin & duinzoomgebieden, Kwelgebieden langs de Gooise stuwwal, Laagveenmoerasgebied en Weidevogelgebied).

3. Robuustheid, samenhang, abiotiek
a. Versterking natuur grenzend aan NNN-gebied; bijdrage aan grote, aaneengesloten gebieden, of;
b. Bijdrage aan het veiligstellen van abiotische omstandigheden die bijzondere natuur mogelijk maken, zoals verbetering van de waterhuishouding, optreden van kwel, het voorkomen van bijzondere bodemtypen.

4. Regionaal
a. Versterking natuurverbinding (EVZ) of begrenzing van gebieden als stapstenen in de EVZ, of;
b. Versterking ecologische betekenis van linten in het landschap zoals dijken, wegbermen en vaarwegen (natuurvriendelijke oevers).

5. Lokaal
a. Schrale, soortenrijke graslanden;
b Slikken en moeras voor (trek) vogels;
c. Akkeronkruid reservaten;
d. Heidegebieden, of;
e. Soortenrijke bossen met inheemse soorten.

Werkwijze Kaartcorrecties (art. 6.43, lid 7)
Bij kaartcorrecties gaat het om correctie van kennelijke onjuistheden. Van een kennelijke onjuistheid op de NNN kaart is sprake als:
1. De begrenzing op de NNN kaart net iets anders loopt dan de kadastrale begrenzing, omdat van een andere kaartondergrond is uitgegaan. Hierdoor ontstaan smalle strookjes kadastrale eigendommen ('slivers') die net wel of juist net niet begrensd zijn. Dat is ongewenst op het moment dat op de percelen provinciale instrumenten zoals beheersubsidies of aankoop worden ingezet, of:
2. De begrenzing op de NNN kaart een onlogisch verloop heeft waar geen verklaring voor is, bijvoorbeeld dwars door een sportveld of een achtertuin, of:
3. Een locatie volgens het (eerder dan de NNN kaart vastgestelde) bestemmingsplan als bouwblok is aangeduid of een verkeersbestemming heeft. In de regel zijn deze locaties buiten de NNN begrenzing gehouden.

Verwerking
Onderhavig voornemen betreffen wijzingen in de NNN-begrenzing en de daaraan verbonden wijziging van het werkingsgebied Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Bij BPL is het uitgangspunt dat het om landschapseenheden gaat, waar NNN een onderdeel van is. Op de kaart sluiten NNN en BPL elkaar echter uit, omdat het niet wenselijk is twee beschermingsregimes op één locatie te hebben. Aanpassingen van het NNN leiden dus automatisch tot aanpassingen van het BPL, als de NNN-gronden een landschappelijke eenheid vormen met BPL.

De wijziging van de begrenzing van de werkingsgebieden NNN en BPL zullen waar nodig ook worden verwerkt in de werkingsgebieden van de wezenlijke kenmerken en waarden (WKW) in bijlage 5 en de kernkwaliteiten in bijlage 6 van de Omgevingsverordening NH2020. De voorgenomen wijzigingen hebben geen gevolgen voor de beschrijving van de WKW.

Onderbouwing

In de tabel hieronder zijn de 75 herbegrenzingsverzoeken/wensen met een voorgesteld besluit weergegeven, inclusief een onderbouwing.
De verzoeken die voortkomen uit zienswijzen op het Natuurbeheerplan zijn allemaal meegenomen in onderhavig voorstel. Indien hierbij tevens sprake is van een gebiedsproces, zullen ze een voorlopig besluit ontvangen “niet nu ontgrenzen/begrenzen, volgt het gebiedsproces”. Tijdens het gebiedsproces wordt dan nader bezien of er reden is om alsnog anders te besluiten.
De uitgebreide ecologische onderbouwing van de voorgestelde besluiten zijn na te lezen in het bijgevoegde naslagwerk. Met onderstaande link kunt u naar de viewer, waarin u kunt zien waar de verzoeken die gehonoreerd worden, zijn gelegen.

https://maps.noord-holland.nl/kaartenportaal/apps/webappviewer/index.html?id=190cdc90dda646af8a4f05048e55d6fc

nr.	Viewer	**locatie**	**WKW**	**erbij**	**eraf**	**onderbouwing**	**voorgesteld besluit**
1	19	kruising N511 en Banweg	Noordhollands Duinreservaat	0,59		Belangrijke ecologische waarde vanwege paddentrekgebied, criteria 2 en 3a, betreft sliver grond naast N511	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
2	20	Wildhoef	Damlander- en Philisteinse Polder	6,29		Belangrijk voor de samenhang en robuustheid en lokale kwelomstandigheden, criteria 3,3b en 5	Begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL

3	22	Wognum percelen 676	De Weel, de Weijdemeer en graslandreservaten de GouwWest-Friesland	3,75		Perceel 676 voldoet aan criteria 4a. perceel 677 niet ontgrenzen, ligt langs een verbindingszone en is van belang als stapsteen.	begrenzen als NNN en andere perceel niet ontgrenzen (2,4 ha)
4	23	IJtocht	Haarlemmermeer	13,80	0,24	Belangrijk voor robuustheid en samenhang en voor regionale natuurverbindingen en lokale biodiversiteit, criteria 3, 4 en 5. Ingericht met RODS geld. Titel voor beheersubsidie.	Begrenzen als NNN resp. ontgrenzen
5	26	Spaarnwoude	Dijkland		0,31	Percelen liggen geïsoleerd, een relatie met het omliggende NNN-gebied ontbreekt. Percelen zijn ook niet ingericht en hebben niet de potentie om aan de ecologische criteria te gaan voldoen.	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
6	174a	Waterland Oost	Waterland Oost	11,54	0,30	Belangrijk voor N2000 en als	begrenzen en ontgrenzen

						weidevogelgebied, voldoet aan criteria 1 en 2. Het te ontgrenzen deel betreft een bouwperceel en is een kaartfout.	als NNN en resp. BPL eraf en erop
7	27	Noordbeemster, in NNN naast N2000 Eilandspolder	Eilandspolder		1,89	Percelen hebben beperkt oppervlakte en geisoleerde ligging en dragen actueel en potentieel maar weinig bij aan de kernwaarde van het NNN-gebied. Voldoet niet aan de ecologische criteria.	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
8	29	Oostzanerveld	Oostzanerveld	10,63		Voldoen aan eerste 3 criteria, habitattype is leidend voor beheertype.	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
9	30	Schoorl	Noord-Kennermerland	10,89		Bijdrage aan criterium 1, voldoet aan criterium 2 en 5.	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
10	31	Oostzaan	Oostzanerveld	0,40		Heeft ecologische meerwaarde, voldoet aan criteria 1, 2 en 3	begrenzen als NNN en

							ontgrenzen BPL
11	33	Marken	Marken		10,84	Marken is BPL, omliggende wateren N2000. Het huidige (enige) begrensde NNN gebied is qua ligging, potentie en huidige waarden ecologisch niet het meest gunstig.	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
12	34	Westzaan, de percelen liggen in Polder Westzaan direct aansluitend op het NNN-gebied 'Polder Westzaan, Noorderveen en Zuiderpolder'.	Polder Westzaan, Noorderveen en Zuiderpolder	16,22		Gebied is omringd door N2000 gebied; goed voor robuustheid, voldoet aan criteria 1, 2 en 3	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
13	35	Westzaan	Polder Westzaan, Noorderveen en Zuiderpolder	4,39		Percelen zijn omringd door N2000 gebied; goed voor robuustheid, voldoet aan criteria 1, 2 en 3	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
14	175	perceel 393	De Kampen, Huizerhoef en De Dode Hond	0,79		Is al gerealiseerd; ligt nog geen beheertype op dus SBB krijgt nog	begrenzen als NNN en

						geen subsidie voor beheer.	ontgrenzen BPL
15	191	Zuiderwoude	Laag Holland			Te waardevol met hoge potentie, criteria 2,3,4	niet ontgrenzen (11,71 ha)
16	37	Heemskerk	Waterlinie Beverwijk		0,23	De percelen bestaan uit twee losstaande kleinschalige stukken bos. Er zijn geen naastgelegen stukken NNN of Natura 2000, er zijn geen WKW aan toegewezen, aan geen van de criteria wordt voldaan.	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
17	38	Spaarnwoude	Oosterbroek & Buitenhuizen, Houtrakpolder en omgeving, Schoteroog, Waarder- en Veerpolder, Mooie Nel en De Liede		28,95	Gelet op het gebruik en de bebouwing conform bestemmingsplan heeft dit nog weinig potentie om bij te dragen aan criteria 2, 3 en 5. Voldoet niet aan 1 en 4.	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
18	39	De Kwakel	Kalslagerpolder		39,96	"Solitair gelegen grond, voldoen niet aan criteria 1, 2 en 3, echter klein stukje	Ontgrenzen en zuidelijkste perceel

						begrensd houden als stapsteen. (zuidelijkste perceel, betreft 4ha)	begrensd houden
19	40	Noordermaatweg	Marquette en het Krengenbos	13,35		Gebied ligt laag; heeft potenties voor kwelgebonden flora.Voldoet aan criteria 2,3,4,5.	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
20	234		Heemstede		0,06	De grond voldoet aan geen van de criteria. Ontgrenzen heeft geen ecologisch nadelige effecten.	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
21	176	Waterland-oost	Waterland Oost	7,08		Begrenzing maakt NNN aaneengesloten, De percelen zijn van (inter)nationaal belang als weidevogelgebied (criterium 2). Daarnaast versterken ze de robuustheid en samenhang van het NNN (criterium 3).	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
22	45	Ankeveen	Oostelijke Vechtplassen			Voldoet aan criteria 1, 2 en 3; verwerving is niet gelukt	Niet begrenzen als NNN (0,57 ha)

23	43	Oostzanerveld-Dico	Oostzanerveld	0,19		Geeft ecologische meerwaarde Criteria 1, 2	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
24	46	Ilpendam	De Engewormer en de Wijdewormer		48,19	Ligt los van andere natuur, niet meer zo potentieel als toen het begrensd werd; beperkte realisatiekans.	ontgrenzen
25	47	Heerhugowaard (land aan de Waarddijk)	Boomerwaal	2,43		Aangekocht, nog niet gerealiseerd. Belangrijk als stapsteen voor de natte verbinding, Criteria 3 en 4	begrenzen.
26	48	Bloemendaal	Nationaal Park Zuid-Kennemerland		3,68	Betreft vakantiepark dat al voor 2005 is ontwikkeld. Perceel voldoet actueel en potentieel niet aan criteria.	ontgrenzen
27	53	Heemskerk Marquette	Marquette en het Krengenbos			Percelen dragen bij aan robuustheid en lokale biodiversiteit, criteria 3 resp. 5; niet gelukt om te verwerven	Niet begrenzen als NNN (3,35)

28	49	Kortenhoef	Oostelijke Vechtplassen		0,10	Betreft schuur, is technische kaartfout, voldoet niet aan criteria	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
29	55	Langedijk, Vogelbosje	Kleimeer en Geestmerambacht Noord-Kennermerland		0,14	niet ingericht, voldoet niet aan criteria	ontgrenzen
30	56	Zuiderwoude	Waterland-Oost		1,61	Voldoen niet aan criteria	ontgrenzen, omzetten naar BPL
31	177	Waterslagen extra	Bovenkerkerpolder	2,26		Sluit aan bij groot compensatie project, zorgt voor een robuuster natuurgebied, en drogere omstandigheden dragen bij aan de biodiversiteit. criteria 3 en 5	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
32		Bovenlanden	Westeinderplassen, Oosteinderpoel en Schinkelbos		0,23	Gebied is niet ingericht. Hectares gaan terug in zoekgebied NNN voor Bovenlanden	ontgrenzen

33	9	Spijkerboor (land van wijlen Muis)	Wormer- en Jisperveld	18,52		Omringd door NNN gebied; goede uitgangspositie voor weidevogels, criteria 1 en 2, ook 3 en 4	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
34	11	Dorregeesterpolder	Laag Holland			Kansrijk voor weidevogels, criteria 2 en 3.	niet ontgrenzen (32,7 ha)
35	18	Bovenkerkerpolder	Bovenkerkerpolder	4,41		Zeer geschikt en draagt bij aan een robuuster weidevogelgebied, criteria 2 en 3	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
36	70	Spaarnwoude	Heksloot, Westbroekplas en omgeving			Begrenst als stapsteen voor verbindingszone die er al ligt. Percelen hebben potentie gelet op criterium 4. Een van de weinige mogelijkheden in dit gebied	niet ontgrenzen (3,16 ha)
37	75	percelen Schellinkhout	Uiterdijk en de Hulk		0,82	Fout op kaart, voldoen niet aan criteria	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL

38	78	Loosdrecht	Ster van Loosdrecht		0,04	Kaartfout, betreft een huiskavel. Vorig jaar alle kaartfouten eruit gehaald, deze hoorde daar ook nog bij.	Ontgrenzen NNN en omzetten naar BPL
39	79.3	Waterland	Waterland-Oost	1,56		Voldoet aan criteria 1, 2 en 3	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
40	85	Veerplas, Haarlem	Schoteroog, Waarder- en Veerpolder, Mooie Nel en De Liede	0,05	0,01	Wijziging begrenzing heeft geen ecologisch effect	Begrenzen en ontgrenzen NNN, resp BPL eraf en erop
41	88	Heksloot, Westbroekplas en omgeving	Heksloot, Westbroekplas en omgeving	7,75		Voldoet aan criteria 2 en 3	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
42	91	Wormer Jisperveld	Laag Holland			Van belang voor criteria 1, 2 en 3	niet ontgrenzen (0,99 ha)
43	94	Zeevang	Laag Holland			Van belang voor criteria 1, 2 en 3	niet ontgrenzen (5,17 ha)
44	95	Dorregeesterpold	Laag Holland			Van belang voor	niet

		er				criteria 2 en 3	ontgrenzen (3,30 ha)
45	96	Warder (Zeevang buitendijks)	Laag Holland			Bijdrage aan criteria 1, voldoet aan criteria 2, 3 en 5	niet ontgrenzen (4,40 ha)
46	101	Watergang (Ilperveld)	Laag Holland			De percelen dragen bij aan de Natura 2000-doelen, weidevogelgebied, robuustheid en connectiviteit van het NNN (criteria 1,2 en 3)	niet ontgrenzen (2,90 ha)
47	102	Wijdewormer	De Engewormer en de Wijde Wormer			Bijdrage aan criteria 1, voldoet aan criteria 2, 3, 4 en 5	niet ontgrenzen (9,67 ha)
48	104	Castricum	Laag Holland			Van belang, criteria 2, 3b, 4 en 5	niet ontgrenzen (4,80 ha)
49	105	Schoorl (HPP)	Laag Holland			Bijdrage aan criteria 1, 2, 3 en 5	niet ontgrenzen, (20,26 ha)
50	109	Watergang	Laag Holland			Belangrijk voor Natura 2000gebied,	niet ontgrenzen

						criteria 1, 2 en 3	(4,98 ha)
51	110	Graft	Laag Holland			Ligt in N2000 en voldoet aan criteria 1, 2, 3, en 5	niet ontgrenzen (1,89 ha)
52	112	Den Ilp	Laag Holland			Criteria 2, 3 en 4	niet ontgrenzen (28,58 ha)
53	115	Eilandspolder-west	Laag Holland			Ligt in N2000 en voldoet aan criteria 1, 2, 3, en 5	niet ontgrenzen (1,16 ha)
54	118	Castricum	Duinrand Bakkum		0,53	Kaartfout; na ontgrenzing omzetten naar BPL	ontgrenzen, omzetten naar BPL
55	122	Percelen Schoorl	Abtskolk, Harger- en Pettemerpolder	1,98		Begrenzing als NNN draagt bij aan het robuuster maken van de natuur in het gebied. De locaties bieden kansen voor moeras en water met brakke soorten en moerasvogels. Draagt bij aan criterium 1a, 1b, 2, 3a en 5	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL

56	122	Faunapassage Naardermeer-Ankeveense plassen	Oostelijke Vechtplassen	4,24		Betreft een gerealiseerde verbindingszone	begrenzen als NNN en ontgrenzen BPL
57	157	Texel, Nieuwlanderweg	Waalenburg		0,06	Percelen liggen buiten randsloot deels en op erf, geen relatie met Waalenburg	ontgrenzen, omzetten naar BPL
58	165	**Ballorig**	Gaasperplas, Gaasperzoom en De Hoge Dijk	0,0055	0,0048	Kleine wijziging, geen ecologische effecten	Begrenzen en ontgrenzen
59	170	Waterland-oost	Waterland-oost		0,04	Kaartfout	Ontgrenzen NNN, omzetten naar BPL
60	171	Waterland-oost	Waterland-oost		0,23	Losliggend en onlogisch begrensd, hoort bij bedrijf. Ontgrenzing heeft hier minimaal ecologisch effect.	Ontgrenzen NNN, omzetten naar BPL
61	64	**Erfgoedpark de Hoop Uitgeest**	Recreatiegebied Almaarder en Uitgeestermeer	0,44	0,56	Een gedeelte van het NNN wordt ontgrenst; daarvoor in de plaats wordt een nieuw gebied, gelegen aan het water als NNN	ontgrenzen en begrenzen, resp BPL erop en eraf

						begrensd omdat dit een grotere ecologische potentie heeft.	
62	71	**Twiske Klimpark**	Twiske	0,0156	0,014	Compensatie onder de saldobenadering	ontgrenzen en begrenzen
63	93	Cruijsbergen	Laegieskamp, Gijzenveen en Cruysbergen	2,13	3,29	Natuurcompensatie	ontgrenzen en begrenzen
64	116	Hilversum	Amstel, Gooi en Vechtstreek			Het perceel is onderdeel van de natuurcorridor langs de A27 en draagt bij aan criteria 3	niet ontgrenzen (1,51 ha)
65	117	Waterland-Oost	Laag-Holland			Het perceel draagt bij aan criteria 2 en 3	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (6,79 ha)
66	97	Waterland-Oost	Laag-Holland			Bijdrage criteria 1, voldoet aan criteria 2 en 3	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (13,51 ha)

67	44	Den Hoorn	Binnenduin Texel			Draagt bij aan criteria 2 en 3	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (34,66 ha)
68	98	Krommenie	Laag-Holland			Bijdrage aan criteria 1, voldoet aan criteria 2, 3 en 5	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (28,67 ha)
69	121	Jisp	Wormer Jisper Veld			Voldoet aan criteria 1, 2 en 3	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (21,57 ha)
70	100	Oostzaan	Laag-Holland			Voldoet aan criteria 1, 2, 3, 4 en 5	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (12,80 ha)
71	120	Hilversum	Amstel, Gooi- en Vechtstreek			Wordt nader beschouwd in gebiedsproces	niet nu begrenzen, volgt het gebiedsproces (40,00 ha)
72	103	Monnickendam	Laag-Holland			Bijdrage aan criteria 2	niet nu ontgrenzen,

						en 3	volgt het gebiedsproces (11,90 ha)
73	119	Starnmeer Groot Schermer	Eilandspolder-west			Voldoet aan criterium 1, 2 3 en 5	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (3,27 ha)
74	111	Monnickendam	Laag-Holland			Voldoet aan criterium 2, 4 en 5	niet nu ontgrenzen, volgt het gebiedsproces (24,42 ha)
75	107	Monnickendam/N 247	Laag-Holland			Voldoet aan criteria 4, belangrijk als stapsteen	niet ontgrenzen (0,20 ha)
			Totaal	145,72	142,16		
				Erbij	Eraf		

Bijlage 2b GS besluit
De Kampen, Huizerhoef en De Dode Hond (A19)

1 Algemene gegevens

Nummer	A19
Naam gebied	De Kampen, Huizerhoef en De Dode Hond
Regio Natuurbeheerplan 2020	Amstel, Gooi en Vechtstreek
Gemeente(n)	Blaricum, Huizen
Overige wettelijke en beleidsmatige gebieds-beschermingsregimes relevant voor natuur	• Natura 2000-gebied #77 Eemmeer & Gooimeer Zuidoever (Vogelrichtlijn-gebied) • Stiltegebied
Gebruik / functie	Natuur, recreatie
Oppervlakte NNN	205 hectare
Eigendom / beheer	Staatsbosbeheer (eigenaar), Natuurmonumenten (beheerder) en particulieren

2 Oppervlakte en samenhang NNN

Deze deelgebieden van het NNN liggen in of aan de oevers van het Eemmeer en Gooimeer. Het betreft het open graslandgebied de Kampen, de moerasoevers en eilanden (waaronder De Dode Hond) langs en in het Eemmeer en tenslotte het Voorland en het eiland Huizerhoef aan en in het Gooimeer.

De **oppervlakte** bedraagt in totaal 205 ha. De **samenhang** in dit gevarieerde gebied wordt voor een groot deel gedragen door de ononderbroken oevervegetatie die het moeras van het Eemmeer met de oeverlanden van het Gooimeer verbindt. De samenhang met andere gebieden in het NNN ligt vooral in de aansluiting met het NNN in de provincie Utrecht. De Kampen grenst direct aan de graslanden van het Eemland in de provincie Utrecht. Het vormt hiermee een van de grootste open graslandgebieden en daarmee één van de belangrijkste weidevogelgebieden van Nederland. De landstrook ten zuiden van de A27 en de eilandjes in het Eemmeer, waaronder Dode Hond zijn tevens aangewezen als Vogelrichtlijngebied en behoren bij Natura 2000-gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever. Er bestaat een belangrijke samenhang tussen de Kampen en het ondiepe deel van het Eemmeer. Dit deel is zeer belangrijk als rust- en foerageergebied voor watervogels.

Figuur 1: Ligging NNN-gebied De Kampen, Huizerhoef en De Dode Hond en omliggende NNN-gebieden inclusief nummer. Voor een overzicht van de natuurbeheertypen wordt verwezen naar het Natuurbeheerplan.

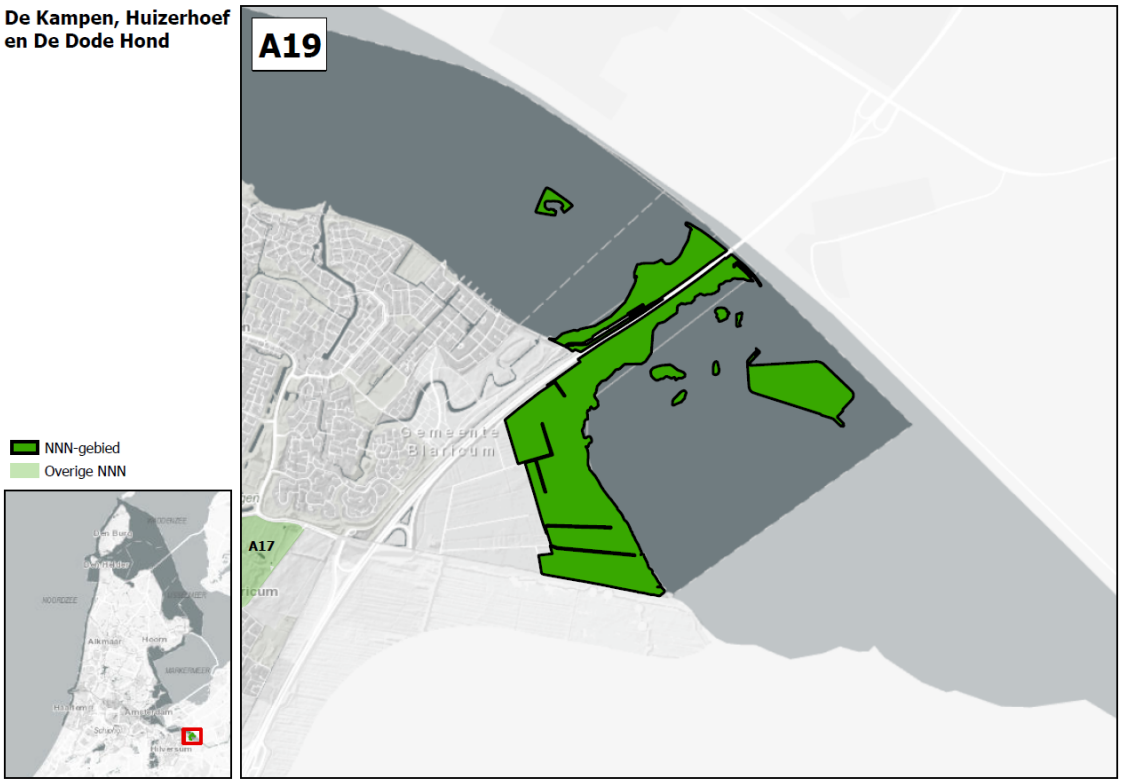

3 Landschapsecologische karakteristiek

Ontstaansgeschiedenis

Het NNN omvat een gebied van moerassen en oeverlanden aan de randmeren die zijn ontstaan nadat de Zuiderzee is afgesloten en Flevoland is drooggelegd. Dit maakt deel uit van het landschapstype **voormalige Zuiderzee** (fysisch-geografische regio: afgesloten zeearm). De graslanden van de Kampen zijn al ontgonnen lang voordat de Zuiderzee werd afgesloten en maken deel uit van de fysisch-geografische regio: zeekleigebied.

De graslanden van de Kampen zijn samen met het Utrechtse Eemland al vanaf de 12e eeuw ontgonnen. Langs de Zuiderzee werd een zeedijk aangelegd maar nog tot in de 20e eeuw liepen de polders geregeld onder met zout water. De van oorsprong gemeenschappelijke weidegrond van de erfgooiers (bewoner van het Gooi die samen met anderen het gebruiksrecht had over de gronden) is de reden waarom er bijna geen bebouwing aanwezig is. Daardoor is de Kampen samen met Eemland een van de grootste open graslandgebieden van Nederland.

Het Gooimeer ontstond als verzoet overblijfsel van de voormalige Zuiderzee na de drooglegging van Flevoland. Aan de oever van het Gooimeer is langs de A27 in de jaren zeventig het Voorland opgespoten en het recreatie-eiland Huizerhoef aangelegd. Het Voorland is opgespoten ten behoeve van de bouw van de Stichtse Brug. De opgespoten grond was afkomstig uit het Gooimeer. Het Voorland is ingericht voor natuur waarbinnen het zuidelijke deel sprake is van recreatief medegebruik (strand en parkeerplaats langs de A27.

Het Eemmeer is, net als het Gooimeer, een verzoet overblijfsel van de Zuiderzee. Het eiland de Dode Hond is opgespoten tijdens de aanleg van de polderdijk van Zuidelijk Flevoland in de jaren zestig. In het Eemmeer is een zandtalud aangelegd ten behoeve van de Stichtse Brug. In de jaren tachtig is langs dat talud in het Eemmeer een brede rietstrook ontstaan. In 1992 is verder ten oosten van deze rietstrook een kleine zandplaat aangelegd waardoor ondiepten en eilandjes ontstonden. Ook in 2010 zijn eilanden aangelegd en opgehoogd onder meer om extra ruimte te realiseren voor grondbroeders.

Abiotische en ruimtelijke karakteristiek

De bodem van de Kampen bestaat uit kalkhoudende zeeklei op veen. Het gebied heeft een open karakter. De snelweg en opgaande structuren zoals bomen en rietzomen langs de noordzijde van het gebied beïnvloeden dit karakter lokaal in negatieve zin.

Het eiland Huizerhoef is aangelegd met grond uit het Gooimeer en heeft vooral een recreatieve functie. Het Voorland bestaat uit opgespoten grond van zand en klei met fossiele schelpen. Het water in het Gooimeer is een mengsel van water uit het Eemmeer en uit het IJmeer, waarmee het Gooimeer in open verbinding staat. Het Gooimeer kent een peilverloop dat in principe gelijk is aan dat van het Markermeer. Als gevolg van de peilverschillen in het Gooimeer, neerslag en kwel is er sprake van een wisselende waterstand op het Voorland. Met name het groene strand staat in de winter regelmatig onder water. Er is in het Voorland en aan de oostzijde van de A27 op de overgangen naar het Eemmeer een grote variatie aan gradiënten aanwezig waardoor het gebied een hoge soortenrijkdom kent. Het betreft o.a. geleidelijke overgangen van droog naar nat, kalkrijk naar kalkarm, voedselarm naar voedselrijk. De naastgelegen A27 zorgt voor een geluidsinvloed in het gebied.

Het eiland is ooit aangelegd t.b.v. recreatie, echter de vestiging van kale grond broeders, maakte het tot broedgebied voor kolonievogels en pioniervogels van grote open wateren. Een deel van het eiland werd daarom afgesloten voor het publiek zodat de vogels ongestoord konden broeden, Na verloop van tijd verloor het eiland zijn aantrekking als broedgebied voor grondbroeders door de vegetatieontwikkeling. natuurlijke dynamiek ontbreekt om het vanzelf geschikt te houden als broedgebied. Ontwikkelt zich verder tot struweel en bos. Heeft t.b.v. de waterrecreatie een aanlegmogelijkheid (steiger) en een wandelpad, deze voorzieningen zijn in huidige vorm passend binnen het NNN.

Het eiland Dode Hond en de moeraszone aan de oevers van het Eemmeer (inclusief de eilandjes) staan onder invloed van het water van het Eemmeer. Het Eemmeer ontvangt vooral water uit de Gelderse Vallei, via de Eem, een kleiner deel wordt aangevoerd vanuit de Veluwerandmeren. Door toevoer vanuit de Eemvallei heeft het Eemmeer zich lange tijd van de overige randmeren onderscheiden door uitzonderlijk hoge gehalten aan nutriënten. De oevers bestaan voornamelijk uit

moerasvegetaties met slikranden en er zijn kleine kale eilandjes aanwezig. In een deel van de verboste eilandjes is een broedkolonie van lepelaars aanwezig. Het Eemmeer kent weinig dynamische omstandigheden (nauwelijks peilfluctuaties en geen getijden) waardoor, zonder beheermaatregelen, de eilandjes die kaal zouden blijven, dreigen te verruigen en te verbossen. Op het eiland De Dode Hond zijn wilgenbossen en struwelen aanwezig. Ook in dit gebied is er een geluidsinvloed van de nabijgelegen A27.

Huidig gebruik

Het overgrote deel van het NNN in de Kampen is in eigendom van Staatsbosbeer. In 2016 is voor de binnendijkse graslanden een gebiedsakkoord vastgesteld om de kwaliteit van het gebied voor weidevogels te verbeteren. In 2018 en daarna worden de maatregelen hiervoor uitgevoerd, waaronder afstemming van het watersysteem op natuurwaarden. Onderdeel van de maatregelen is een grondruil en verkaveling. Hierdoor wordt een zo groot mogelijk aaneengesloten gebied (ook buiten het NNN) ingericht en beheerd voor weidevogels.

Het eiland Huizerhoef is in beheer van Staatsbosbeheer en heeft een natuurfunctie met recreatief medegebruik. Vaartuigen kunnen op het eiland aanleggen en men kan er overnachten. Het grasland wordt regelmatig gemaaid en het is toegestaan om te barbecueën. Honden zijn op het eiland toegestaan. Het Voorland bestaat uit het noordelijk gelegen groene strand en zuidelijk gelegen recreatiestrand. Het recreatiestrand wordt met name gebruikt door zwemmers en surfers. De twee stranden worden gescheiden door een bos waardoor een toegangsweg loopt naar het reddingstation met boothuis.

Op de Dode Hond is het recreatieve gebruik minder intensief vergeleken met Huizerhoef. Het eiland is grotendeels, door de dichte begroeiing, moeilijk tot niet toegankelijk voor recreanten. Er loopt een wandelpad om het hele eiland dat beperkt toegankelijk (afgesloten in het broedseizoen) is en er mag overnacht worden in een boot. Het eiland is erg nat en bestaat voor ongeveer 80% uit bos. Dit bos is ondoordringbaar en mede daardoor (en door de vochtige bodem) moeilijk te beheren. Op de overige 20% van het eiland bestaat uit rietland en ruigte. Er wordt slechts een deel van de omliggend kade gemaaid. Staatsbosbeheer is eigenaar van het eiland en wil hier de focus leggen op natuurontwikkeling en rond Huizerhoef meer recreatieontwikkeling toestaan. De kleine eilandjes ten westen van Dode Hond worden kaal gehouden voor broedvogels van pioniersvegetatie zoals de visdief en zwartkopmeeuw. Deze eilandjes en aangrenzende moeraszone zijn gesloten voor recreanten door middel van een vaarverbod en betonning door Rijkswaterstaat.

Kernkwaliteiten

Op basis van het voorgaande worden in de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden, die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Open polderlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels
- Moeraslandschap met eilandjes in en langs afgesloten zeearm
- Gevarieerd bos en extensieve graslanden met recreatief medegebruik

4 Natuurwaarden

De natuurwaarden, zowel actueel als potentieel, zijn hierna beschreven aan de hand van de kernkwaliteiten van het gebied.

Kernkwaliteit: Open polderlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels

Actuele natuurwaarden

De Kampen is samen met Eemland één van de grootste open graslandgebieden en tevens belangrijkste weidevogelgebieden van Nederland. Actuele natuurwaarden bestaan hier uit open vochtige graslanden (**N13.01 Vochtig weidevogelgrasland**). De natte graslanden vormen één van de belangrijkste gebieden voor grutto en kievit, soorten die landelijk erg achteruitgaan. Het is één van de weinige locaties in Nederland waar de **weidevogels** toenemen. De toename in aantal weidevogels vindt plaats sinds 2009, mogelijk als uitstraling van de toegenomen populatie in de naastgelegen Noord- en Maatpolder. Zelfs de kritische kemphaan en watersnip zijn, na het creëren van plas-drassituaties, als broedvogel in dit gebied teruggekeerd en waardoor een vrijwel complete weidevogellandschap aanwezig is.

Potentiële natuurwaarden

Het leefgebied voor weidevogels kan nog verbeteren door het uitvoeren van de maatregelen uit het gebiedsakkoord. Hiermee wordt in 2018 gestart. Maatregelen zullen worden uitgevoerd nadat een grondruil is uitgevoerd. Tevens wordt het oppervlak aan percelen met weidevogelbeheer (**N13.01**) uitgebreid. De verwachting is dat, doordat het waterpeil afgestemd kan worden op de weidevogels en er minder sprake is van (negatieve effecten van) versnippering, het broedhabitat verbetert. Het gebied wordt daardoor ook geschikt voor de velduil die elders in de Eempolder incidenteel broedt. Tevens heeft het gebied potentie voor **waterspitsmuis**, **heikikker** en **rugstreeppad**. Deze soorten komen in de nabije omgeving al voor.

Kernkwaliteit: Moeraslandschap met eilandjes in en langs afgesloten zeearm

Actuele natuurwaarden

Het eiland De Dode Hond is voor circa 80% begroeid met vochtig wilgenbos (aangewezen als **N14.03** Haagbeuken- en essenbos) en bestaat verder uit **N05.01 Moeras**. Door de natte omstandigheden en dichte begroeiing is het minder toegankelijk voor recreanten die alleen kunnen wandelen op de kade rond het eiland. Op de Dode Hond was in 2018 voor het eerst een broedpaar van de zeearend aanwezig. Dit geeft aan dat er op het eiland rust was voor vestiging, waarna vervolgens het wandelpad is afgesloten om de rust te waarborgen. De kale eilandjes ten westen van Dode Hond zijn geschikt voor **broedvogels van pioniersvegetatie** zoals visdief en zwartkopmeeuw. Naast deze eilandjes zijn er slikkige eilandjes die begroeid zijn en waar lepelaar en grote zilverreiger broeden.
De moeraszones langs het Eemmeer (**N05.01 Moeras**) bieden geschikt broedgebied voor **moeras- en rietvogels** als snor, sprinkhaanzanger, blauwborst en de bruine kiekendief. De moerassen, oeverlanden en bosranden zijn verder ook het leefgebied van de **ringslang**.

Potentiële natuurwaarden

. Het moeras zal nog verder dichtgroeien en uiteindelijk volledig bestaan uit vochtig natuurlijk bos, dat bij toenemende ouderdom verder in kwaliteit zal toenemen. Dit komt de rust voor broedvogels zoals de zeldzame zeearend ten goede. Bovendien geeft dit kansen voor de bever en mogelijk op (langere) termijn ook voor de **otter**. De natuurpotenties van de oever van het Eemmeer kunnen vergroot worden als de rietlanden worden gemaaid. Door de kalkrijke gronden en gradiënt kunnen zich soortenrijke hooilanden ontwikkelen met parnassia, moeraswespenorchis, vleeskleurige orchis (kenmerkende sooren van het kalkmoeras).

Het is wel van belang dat op de eilandjes in het Eemmeer regelmatig de vegetatie wordt verwijderd zodat deze geschikt blijven als broedgebied voor grondbroeders als visdief. Gefaseerd rietmaaibeheer kan zorgen voor een voldoende ontwikkelde rietkraag wat potenties bied aan broedvogels zoals snor en sprinkhaanzanger. De **otter** kan in de toekomst de moeraszone langs het Eemmeer en Gooimeer gebruiken als leefgebied én als migratieroute.

Kernkwaliteit: Gevarieerd bos en extensieve graslanden met recreatief medegebruik

Actuele natuurwaarden

Een deel van het eiland Huizerhoef bestaat uit bos van het type **N14.03 Haagbeuken en essenbos.** De rest van het eiland heeft een opener karakter en een belangrijke recreatieve functie. Er zijn geen kritische soorten bekend en deze worden gelet op het recreatieve gebruik ook niet verwacht. Naast het bos bestaat de kwaliteit vooral uit het samenhangende groene karakter aan het grote open water van de voormalige zeearm (**Multifunctionele natuur**). Deze kwaliteit vormt de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie in het gehele gebied.

Het Voorland aan de oever van het Gooimeer kent door de vele gradiënten een grote rijkdom aan plantensoorten. In de bosjes van het Voorland (**N14.03 Haagbeuken en essenbos**) groeit o.a. de grote keverorchis en de bossen zijn ook rijk aan paddenstoelen. Een rijke plantengroei is verder vooral aanwezig op het groene strand (**N10.02 Vochtig hooiland**), met onder andere groeiplaatsen van orchideeën, maar ook in de hooilanden direct langs de A27 en op het recreatiestrand zijn bijzondere soorten aan te treffen (**N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland**), waaronder grote aantallen parnassia, moeraswespenorchis, ratelaar en rietochis. Lidsteng en de uitgestrekte begroeiing van paddenrus duiden op basenrijke omstandigheden (kalkrijk zand). Teer guichelheil, moeraswespenorchis, groenknolorchis, parnassia en moeraskartelblad zijn eveneens soorten van natte en kalkrijke bodems. Er zijn verschillende kale plekken aanwezig met pioniervegetaties met bitterling en duizendguldenkruid. Ook zijn er nog planten aanwezig die wijzen op zilte of brakke omstandigheden zoals moeraszoutgras, ruwe bies, aardbeiklaver en rode ogentroost. Op het groene strand groeit verder het zeer zeldzame vierkantsmos. Er zijn veel overeenkomsten tussen deze vegetaties en de
begroeiing van natte kalkrijke duinvalleien in het kustgebied. Een verdere overeenkomst met duingebieden is de rijkdom aan **paddenstoelsoorten**, waarvan er 15 kenmerkend zijn voor de zogenaamde wasplaten-graslanden. Hiervan zijn 12 soorten nationaal zeldzaam. Ze zijn kenmerkend voor stabiel beheerde schrale graslanden op ongestoorde bodems en in ons land en ook daarbuiten zeer zeldzaam geworden. Ze zijn beperkt tot het noordoostelijke deel van het recreatiestrand, op het groene strand ontbreken ze.
Het zuidelijke deel langs de A27 bevat rietland dat periodiek wordt gemaaid.

De overige graslanden op het Huizerhoef en het Voorland zijn van mindere kwaliteit, hier ontbreken bijzondere soorten. Ook hier is het samenhangende groene karakter aan het grote open water van de voormalige zeearm (**Multifunctionele natuur**) de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie.

Potentiële natuurwaarden

De natuurpotenties van het Voorland aan het Gooimeer worden reeds grotendeels benut. Het is van belang dat het microreliëf en daarbij horende gradiënten in het gebied ongeschonden blijft. Hierdoor wordt het unieke mozaïek aan planten- en paddenstoelengemeenschappen behouden. Aan de oostzijde van de A27 kunnen deze vegetaties ook verder ontwikkeld worden.

De toegankelijkheid van de terreinen vormt tot op heden geen probleem, maar intensivering van het recreatief gebruik (inclusief bebouwing of andere voorzieningen) ten koste van de waardevolle begroeiing is nadrukkelijk ongewenst. Consequent graslandbeheer zonder bemesting of bestrijdingsmiddelen is eveneens een voorwaarde voor behoud en verdere ontwikkeling van de soortenrijke vegetaties.

5 Abiotische en ruimtelijke condities

In tabel 1 zijn de kernkwaliteiten en bijbehorende actuele en potentiële natuurwaarden weergegeven in relatie tot de voor deze waarden relevante abiotische en ruimtelijke condities. De condities zijn gelijk voor actuele en potentiële natuurwaarden en daarom niet afzonderlijk weergegeven. Deze tabel geeft daarmee inzicht in de aspecten waarmee rekening dient te worden gehouden in het ecologisch onderzoek naar de mogelijke (significante) gevolgen van een plan of project in het NNN.

Tabel 1: Actuele en potentiële natuurwaarden in relatie tot de vereiste abiotische en ruimtelijke condities ('X')

	Vereiste abiotische condities									Vereiste ruimtelijke condities							
	Veenbodem	Relatief voedselarme onbemeste bodem	Oude bodem (ongestoord)	Buffercapaciteit bodem / water	(Micro) reliëf	Windwerking	Stabiel hoog (grond)waterpeil	Peil- en/of overstromingsdynamiek	Basenrijke kwel	Goede (grond- en oppervlakte)waterkwaliteit	Bestaand water- en / of verkavelingspatroon	Cultuurhistorisch element	Openheid	Beslotenheid	Rust (beperkte menselijke aanwezigheid)	Stilte	Donkerte
Open polderlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels																	
N13.01 Vochtig weidevogelgrasland	-	-	X	-	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
Weidevogels	-	-	-	-	X	-	X	-	-	-	X	-	X	-	X	X	X
Bos- en moeras landschap in en langs afgesloten zeearm																	
N05.01 Moeras	-	-	-	X	-	X	-	X	-	X	-	-	-	X	X	X	X
N14.03 Haagbeuken- en essenbos	-	X	X	X	-	-	-	X	-	X	-	-	-	X	X	X	X
Broedvogels van pioniersvegetatie	-	X	-	-	X	-	-	X	-	X	-	-	X	-	X	X	X
Moeras- en rietvogels	-	-	-	-	-	X	-	X	-	X	-	-	-	X	X	X	X
Waterspitsmuis	X	X	-	-	X	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	X	X
Otter	-	-	-	-	-	-	-	X	-	X	-	-	-	-	X	X	X
Heikikker	X	-	-	X	X	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	-	X
Rugstreeppad	-	X	-	X	X	X	-	X	-	X	-	-	X	-	X	-	
Ringslang	-	-	-	-	-	-	-	X	-	X	-	-	-	-	X	X	-
Gevarieerd bos en extensieve graslanden met recreatief gebruik																	
Multifunctionele natuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
N10.02 Vochtig hooiland	-	X	X	X	X	-	X	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	-	X	X	X	X	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-
N14.03 Haagbeuken- en essenbos	-	X	X	X	-	-	-	X	-	X	-	-	-	X	X	X	X
Paddenstoelen	-	X	X	X	X	-	-	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-

6 Vervangbaarheid

De Kampen is een van de zeldzame gebieden in Nederland waar het aantal weidevogels toeneemt en is om die reden al onvervangbaar. Het mozaïek aan (schrale) graslanden van het Voorland met een hoog aantal aan bijzondere planten- en paddenstoelsoorten is eveneens nagenoeg onvervangbaar. Locaties met vergelijkbare schakeringen aan gradiënten en bijbehorende hoge soortenrijkdom, zijn zeer zeldzaam in Nederland.

De moeraszones aan de oevers van het Eemmeer zijn binnen een tiental jaar te ontwikkelen. Echter, door de samenhang met de oevers van het Gooimeer vormt het een aaneengesloten leefgebied en migratieroute voor vele moerassoorten waaronder ringslang en otter. Hierdoor is deze moeraszone van onvervangbare waarde. Hetzelfde geldt voor de kale eilandjes in het Eemmeer omdat dit de enige geschikte broedlocaties zijn in de randmeren voor grondbroeders als visdief. Het bos op de Dode Hond is binnen enkele decennia op een andere locatie te ontwikkelen. Door de geïsoleerde ligging (qua verstoring) is in dit bos echter een zeearend gaan broeden waardoor het moeilijk te vervangen is. De zeearend broedt in afgelegen vochtige bossen met weinig verstoring en voldoende voedsel in de omgeving, deze bossen zijn schaars in Nederland.

Het Huizerhoef is met name voor recreatie van belang en kent weinig kwetsbare natuurwaarden. Deze natuurwaarden zijn bovendien relatief eenvoudig en binnen enkele jaren (graslanden) tot tientallen jaren (bossen) te vervangen.

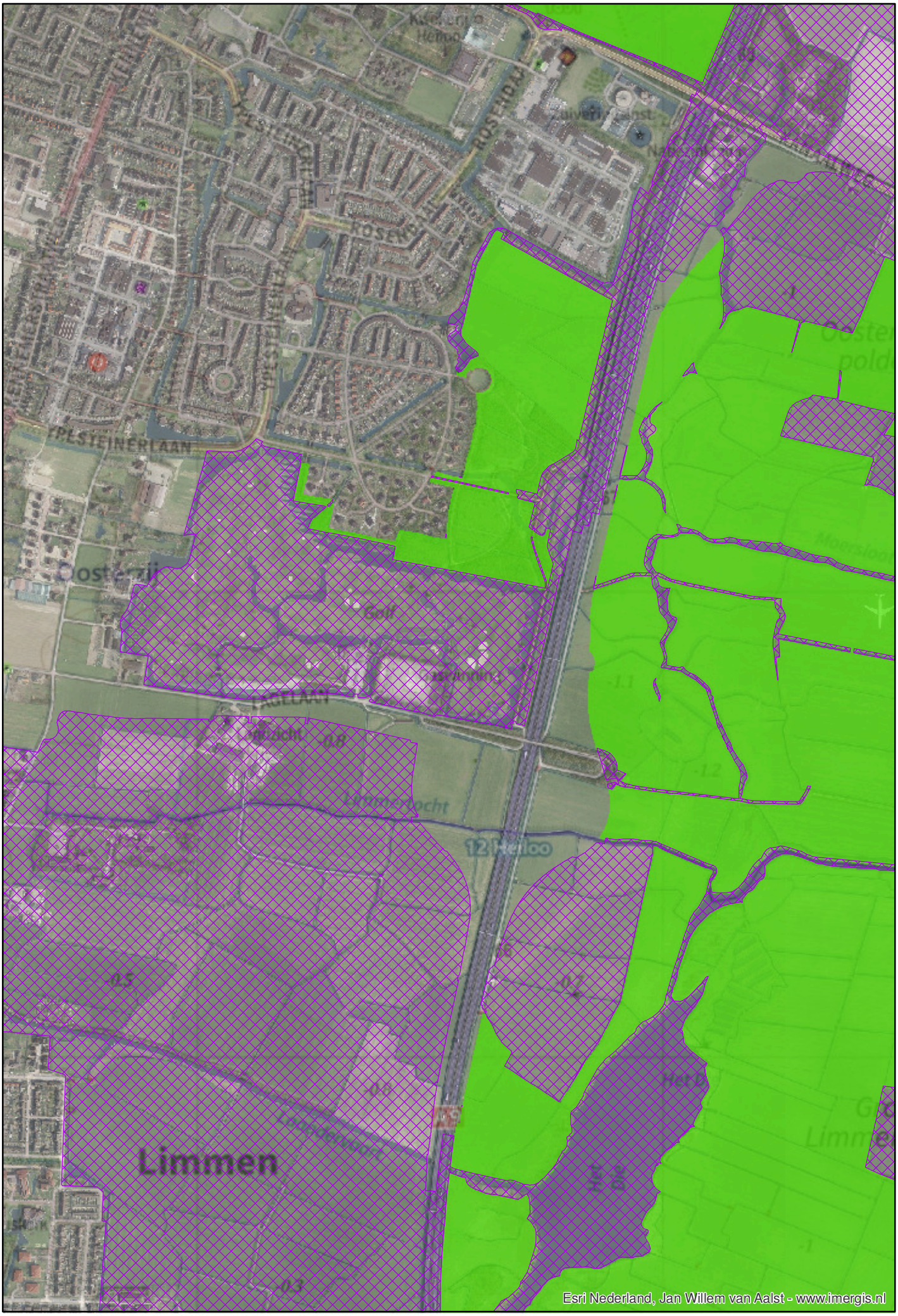
ROSENHOF
PESTEINERLAAN
Limmen
Esri Nederland, Jan Willem van Aalst - www.imergis.nl

Bijlage

Advies organisaties op voorgesteld besluit Optimalisatie begrenzing Natuurnetwerk Nederland en voorstel reactie GS

organisatie	Advies	Voorstel reactie GS
GNR	Is het eens met de voorstel besluiten aangaande Landgoed Nieuw Cruysbergen (besluitnr. 63), onderdeel van de natuurcorridor langs de A27 (besluitnr. 64), en Plan Huydecopersweg (besluitnr. 71)	Voor kennisgeving aannemen.
NM	Kan zich in grote lijnen vinden in voorstel besluit herbegrenzingen. Heeft moeite met ontgrenzingsbesluit van 10 ha (NNN gebied) op Marken (besluitnr.11). Vanwege de hoge potentie van Marken voor weidevogels is het volgens NM wenselijk voor de natuur in Noord-Holland dat hier alsnog de NNN wordt behouden.	Voorstel besluit handhaven. Naast begrenzing is ook ontgrenzing nodig. Marken lijkt zeer geschikt om voor weidevogels een bolwerk te blijven. Op 80% van alle percelen rust een ANLB contract, ook op de onderhavige percelen. Omdat het bewuste perceel ecologisch gezien niet de meest gunstige uitgangspositie heeft voor NNN-realisatie op Marken en begrenzing als NNN niet noodzakelijk is om als weidevogel gebied te functioneren, kiezen we in het kader van de optimalisatie voor ontgrenzing van deze percelen. Het gebied wordt omgezet naar Bijzonder Provinciaal Landschap, waardoor het gebied geschikt blijft voor weidevogels en ook blijft het agrarisch natuurbeheer gehandhaafd.
LTO	Gevraagd wordt de uitgangspunten optimalisatie NNN uit de Realisatiestrategie bij besluitvorming te betrekken.	Het voorgenomen besluit voldoet aan deze uitgangspunten. De uitgangspunten t.a.v. optimalisatie NNN uit de Realisatiestrategie betreffen: 1.de NNN-omvang blijft gelijk (de totale oppervlakte aan NNN wordt niet groter of kleiner); 2.herbegrenzing van NNN dient ecologisch goed gemotiveerd te zijn;

		3.herbegrenzingsvoorstellen worden voorgelegd aan belangenorganisaties voor advies. In de PS brief wordt ook verwezen naar de Realisatiestrategie en zijn deze uitgangspunten nogmaals genoemd.
	Begrenzen/ontgrenzen moet bij voorkeur in dezelfde regio plaatsvinden.	Wij hanteren als uitgangspunt dat het begrenzen en ontgrenzen zoveel mogelijk in dezelfde regio plaatsvindt. Het hoeft echter niet perse mits de wezenlijke kenmerken en waarden niet worden aangetast. Wij inventariseren en beoordelen mogelijkheden tot begrenzen en ontgrenzen zowel op gebiedsniveau als op provinciaal niveau. Het uitgangspunt van de omvang NNN geldt op provinciaal niveau, de restantopgave vraagt om een versnelling en er moeten ook voldoende agrariërs zijn om het beheer te kunnen borgen. Buiten de regio gelegen gebieden kunnen meer ecologische potentie, en hogere kans op haalbaarheid en draagvlak hebben. Naast de gebiedsgewijze inventarisatie van begrenzen/ontgrenzen (in de 25 deelgebieden NNN realisatie) worden daarom ook gesprekken aangegaan op provinciaal niveau met recreatieschappen, TBO's en collectieven, om mee te laten denken om op 0 uit te komen en beheer te borgen.
	Uitwerking herbegrenzingsvoorstellen met en door grondeigenaren op basis van vrijwilligheid	Het herbegrenzen (ontgrenzen dan wel begrenzen) is bevoegdheid van GS. De ecologische onderbouwing is doorslaggevend. De realisatie kans (haalbaarheid en draagvlak) weegt mee bij begrenzingsbesluiten.

		In de uitwerking van de begrensde gebieden (na begrenzingsbesluit) gaan wij met grondeigenaren het gesprek aan over verwerving, inrichting en beheer met het gehele instrumentarium wat we daarvoor hebben. Vrijwilligheid is daarbij uitgangspunt, onteigening is laatste middel.
	Bij uitwerking begrenzingsvoorstellen ook waarborgen landbouwstructuur. Met name t.a.v. begrenzingen in Binnenduinrand.	Conform de Realisatiestrategie is dit ons uitgangspunt. Wij gaan met LTO in gesprek hoe we op een goede manier vorm kunnen geven aan het tijdig betrekken bij de besluitvorming met name bij de begrenzing in de binnenduinrand.
SBB	SBB is het eens met het voorstel besluiten nr. 4 IJtochtstrook (Haarlemmermeer), nr. 8 en nr. 10 (Oostzanerveld) nr. 21 (Waterland Oost) (Haarlemmermeer) waartoe zij zelf verzoek deed.	Voor kennisgeving aannemen
	Verzoek om een aantal eilandjes in eigendom en beheer van SBB en aangrenzend aan viewer nr 31 (Oostzanerveld), alsnog te begrenzen.	Vanwege het uitgangspunt dat we niet willen dat het NNN in omvang toeneemt, zullen we een fasering moeten toepassen. Wij gaan met SBB in gesprek hoe we de verzoeken kunnen meenemen en welke fasering we hierin kunnen hanteren.
	SBB wil haar aanvankelijke verzoek tot begrenzing Vennerperhout-Oost intrekken omwille van ruimte voor nieuw recreatief aanbod. Het betreft een niet begrensd RODS gebied	Akkoord gaan met intrekken van dit aanvankelijke verzoek.
	Verzoek om besluit ontgrenzing nr. 24 (48,19 ha Ilpendam (Enge en Wijdewormer)) aan te houden tot er meer duidelijkheid is over de planuitwerking van de woningbouw in Purmerend Zuid-Zuid en de uitwerking van het instellen van overgangszones naar Natura 2000 gebieden Varkensland en Ilperveld. SBB ziet dit gebied als ecologische en wellicht ook recreatieve stapsteen in het natuurnetwerk rondom Purmerend (tussen	De polder is nog niet ingericht en huidige eigenaren zien af van natuurbeheer, waardoor de realisatiekans zeer laag is. Waarden als botanisch grasland kunnen worden behouden middels agrarisch natuurbeheer buiten het NNN. We onderkennen de ontwikkelingen, maar

	het Purmerbos en Varkensland, het Ilperveld en Groengebied Purmerland). Hier zou ook mogelijkheid zijn om nieuw bos te realiseren binnen het NNN.	zien de eventuele maatregelen meer als toekomstige.
	Verzoek SBB om alle beheerarealen van SBB te begrenzen is in dit besluit voor een aantal locaties niet meegenomen. SBB ziet graag reactie op deze overige verzoeken tot begrenzing tegemoet.	Het klopt dat meerdere percelen van SBB nog niet zijn opgenomen in ons huidige voornemen tot herbegrenzing. De locaties worden meegenomen in een later besluit vanwege de voorwaarde dat we het totale netwerk niet willen uitbreiden. We gaan met SBB in overleg over de fasering.

1. NNN ecologische beoordeling Banhof nr. 19

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	29-07-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	2. Banhof
Oppervlak	0,59 ha
Kadastraal nummer	EMD02-E-1408
Eigenaar	Provincie Noord-Holland
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee (op 20m van Noordhollands Duinreservaat)
Quickscan regio	Noord-Kennemerland-rest

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft perceel EMD02-E-1408, een perceel van 0,59 hectare, gelegen ten oosten van het NNN-gebied Noordhollands Duinreservaat – Noord-Kennemerkland (N4). Dit NNN-gebied aan de overkant van de weg is tevens onderdeel van het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. Het hele perceel was aangekocht voor een verbreding van de N511/Herenweg. Het resterende deel van het perceel is ingericht als paddentrekgebied. Er ligt een verzoek om dit perceel als NNN te begrenzen. De vraag is of dit perceel interessant is om als NNN te begrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel ligt ten oosten van het natuurgebied Noordhollands Duinreservaat (NNN en Natura 2000). Tussen het perceel en het natuurgebied loopt de N511/Herenweg. Aan de oostzijde grenst het perceel aan een agrarisch perceel dat in gebruik is voor bollenteelt en als grasland. Het perceel bevindt zich daamee tussen een duin- en poldergebied. Ten noorden van het perceel staan enkele woonhuizen.

De begrenzing en voortgangskaart tonen de ligging van het perceel ten opzichte van het reeds begrensde NNN-gebied (kaart linksonder). Het NNN is op enkele stroken na gerealiseerd. De ambitiekaart laat zien dat het bestaande NNN de natuurbeheertypen N08.02 Open duin (geel op kaart rechtsonder) en N15.01 Duinbos (bruin op kaart rechtsonder) hebben.

3. Ecologische waarden

Perceel EMD02-E-1408 ligt op 20 meter ten oosten van het Noord-Hollands Duinreservaat. Dit is een natuurgebied van ca. 5.300 hectare. Het gebied omvat strand, duinen, binnenduinrandbossen en enkele poelen. Het is een relatief groot robuust gebied met een hoge biodiversiteit. In het Noordhollands Duinreservaat worden de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Begeleid dynamisch duinlandschap
- Zeedorpenlandschap
- Vastgelegd binnenduinlandschap

Perceel EMD02-E-1408 ligt in een overgangszone van duin naar polder. Op onderstaande hoogtekaart te zien dat het gebied ten westen van het perceel hoog en droog ligt (duinen) en het gebied ten oosten laag en nat is (polder). Tussen het perceel en het Noordhollands Duinreservaat loopt de N511/Herenweg. De provinciale weg N511 is ter plaatse uitgerasterd en er liggen faunatunnels onder de weg (zie kaartje op volgende bladzijde). Er vindt trek plaats van vele soorten amfibieën (blijkt uit onderzoek 2016 en 2017 faunatunnels n511 i.o.v. de provincie). Het perceel heeft dus vooral een ecologische waarde voor lokale populaties amfibieën. Voor weidevogels heeft het perceel geen ecologische waarde, omdat het tussen een weg, bos, bollenvelden en woonhuizen ligt. Er zijn van (de omgeving) van het perceel geen gegevens van weidevogeldichtheden bekend.

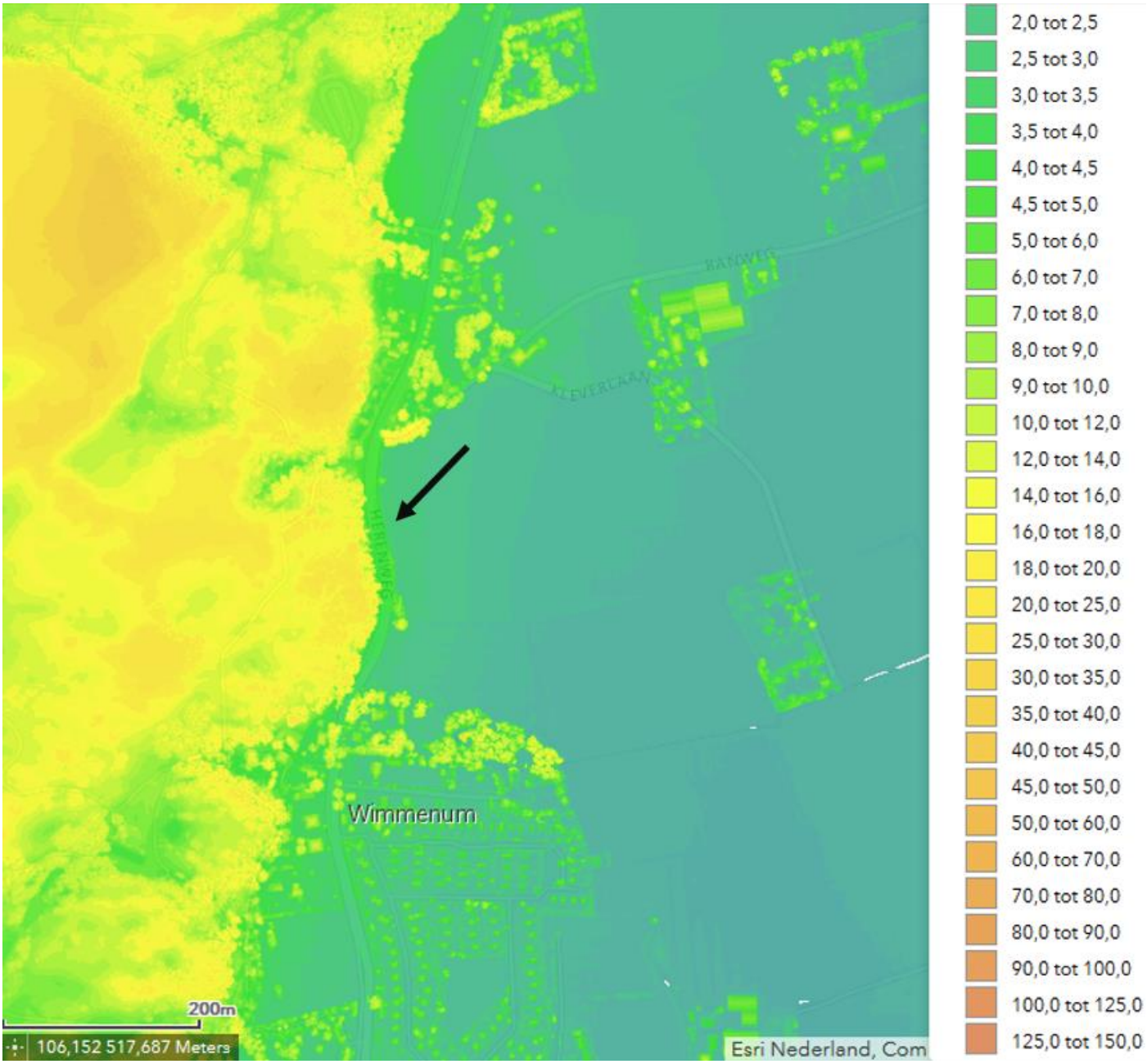
Wimmenum
200m
106,152 517,687 Meters
Esri Nederland, Com
2,0 tot 2,5
2,5 tot 3,0
3,0 tot 3,5
3,5 tot 4,0
4,0 tot 4,5
4,5 tot 5,0
5,0 tot 6,0
6,0 tot 7,0
7,0 tot 8,0
8,0 tot 9,0
9,0 tot 10,0
10,0 tot 12,0
12,0 tot 14,0
14,0 tot 16,0
16,0 tot 18,0
18,0 tot 20,0
20,0 tot 25,0
25,0 tot 30,0
30,0 tot 35,0
35,0 tot 40,0
40,0 tot 45,0
45,0 tot 50,0
50,0 tot 60,0
60,0 tot 70,0
70,0 tot 80,0
80,0 tot 90,0
90,0 tot 100,0
100,0 tot 125,0
125,0 tot 150,0

Faunavoorziening nabij perceel Banhof, de paarse pinnen representeren amfibieëntunnels

4. Ecologische beoordeling

Perceel EMD02-E-1408 ligt op 20 meter ten oosten van het Noordhollands Duinreservaat (Natura 2000 en NNN). Het nabijgelegen Natura 2000-gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied inzake de bescherming van habitattypen en -soorten die karakteristiek zijn voor het duinlandschap. De abiotiek in perceel EMD02-E-1408 is ongeschikt voor de ontwikkeling van aangewezen habitattypen en het biotoop voldoet niet aan de eisen van de aangewezen habitatsoorten. Het meest nabij gelegen habitattype is binnenduinrandbos. Een verbinding met een amfibieen trekgebied is niet noodzakelijk voor het behalen van de doelen van dit habitattype. Begrenzing van het perceel draagt niet bij aan de realisatie van Natura 2000-doelen in het Noordhollands Duinreservaat (criterium 1a).

Gezien de beperkte omvang van het perceel en de ligging ten opzichte van bos, infrastructuur, bebouwing en bollenteelt kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de locatie een essentiële functie voor trekvogels heeft (criterium 1b). Het perceel ligt in de duinzoom in de (voormalige) gradient tussen de duinen en de lager gelegen en nattere gebieden in de polder. Herstel van gradienten in de duinzoom zorgt in potentie voor de ontwikkeling van (inter)nationaal bijzondere, weinig voorkomende natuurtypen die kenmerkend zijn voor Noord-Holland (criterium 2).

Het Noordhollands Duinreservaat is in haar huidige vorm al een robuust en veelzijdige natuurgebied. De gradient tussen het duingebied en de aanliggende duinzoom is door ontginning vrijwel overal verloren gegaan. Herstel van de gradient is in vergelijkbare situaties in de regio goed mogelijk gebleken. Vanwege de functie van het perceel en de achterliggende polder als paddentrekgebied kan begrenzing tot het NNN onder meer bijdragen aan de robuustheid van leefgebied voor bijvoorbeeld amfibieen zoals rugstreeppad, reptielen en kleine zoogdieren (criterium 3). De N511 is tegenwoordig voorzien van amfibiëntunnels om de barrierewerking voor trekkende padden te elimineren. Het perceel sluit dan wel niet aan op een regionale natuurverbinding van het NNN (criterium 4), maar draagt vanwege de ligging en aanwezighied van amfibiëntunnels wel bij aan een lokale ecologische verbinding voor amfibieën, reptielen en kleine grondgebonden zoogdieren. Onderzoek uit 2016 en 2017 wijst uit dat padden ook daadwerkelijk gebruik maken van de tunnels.

Conclusie

Hoewel het een klein perceel betreft voldoet het aan de belangrijke criteria 2en 3a en daarom adviseren wij om perceel EMD02-E-1408 als NNN te begrenzen. De conclusie is dat het perceel actueel een belangrijke ecologische

waarde heeft als paddentrekgebied. Het perceel en de aanwezige faunatunneltjes bieden padden en andere kleine grondgebonden zoogdieren de gelegenheid om over grotere afstand tussen duin- en poldergebied te migreren. Daarnaast draagt het perceel bij aan het (begin van) herstel van een gradient van duingebied naar duinzoom. N12.02 kruiden-en faunarijk grasland is een geschikt beheertype om dit te bereiken.

2. NNN ecologische beoordeling Wildhoef, nr 20

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	29-07-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	3. Wildhoef
Oppervlak	6,3 ha
Kadastraal nummer	BGN03-F-623 BGN03-F-768
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Nee, maar wel grenzend aan
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Weidse polders

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het verzoek is om twee percelen in de Weidse polders te begrenzen als NNN (oranje onderstaande kaart). De percelen, met een gezamenlijk oppervlak van circa 6,3 ha, hebben in de huidige situatie een graslandfunctie. De eigenaar wil zijn percelen graag omvormen naar natuur. De vraag is of het interessant is om deze percelen als NNN te begrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in een open en waterrijke graslandpolder waar weinig bebouwing of infrastructuur aanwezig is. Het gebied heeft een groen en weids karakter. De percelen grenzen aan de NNN gebieden N7 Damlander- en Philisteinse polder en N8 Bergermeerpolder en Loterijlanden. Het betreft extensief beheerde agrarische gronden.

De begrenzing en voortgangskaart tonen de ligging van de percelen ten opzichte van de reeds begrensde NNN-gebieden. Hierop is te zien dat een aanzienlijk aandeel van het NNN nog niet is gerealiseerd (kaart linksonder). De ambitiekaart laat zien dat het lokale NNN hoofdzakelijk de natuurbeheertypen N10.02 vochtig schraallland en N12.02 Flora en faunarijk grasland heeft (kaart rechts onder).

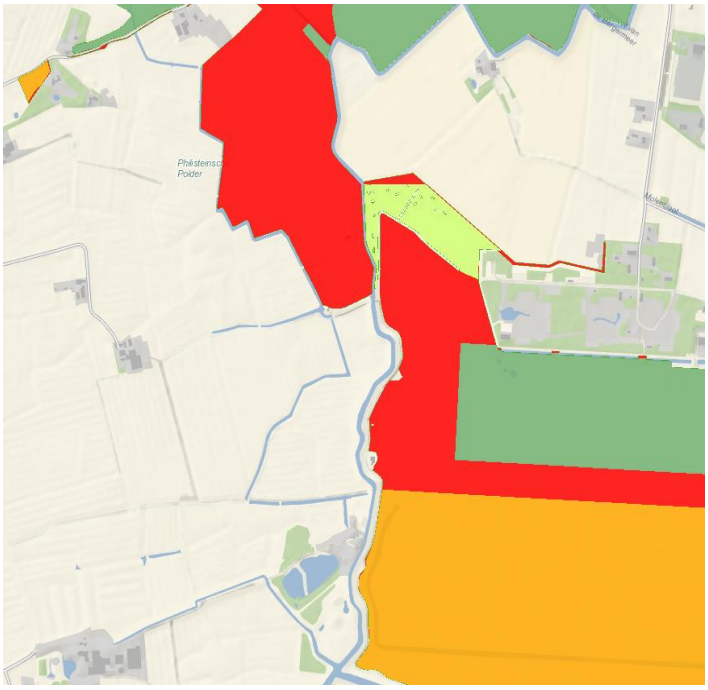

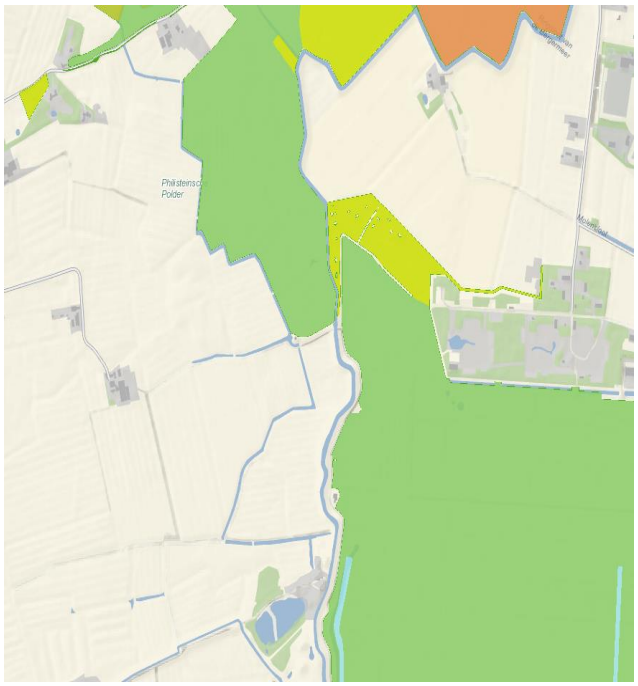

3. Ecologische waarden

De percelen zijn onderdeel van een open en weids polderlandschap. De percelen vormen met de omliggende graslanden een samenhangend en daardoor groot en robuust weidegebied. De samenhang met omliggende NNN-gebieden is met name van belang voor soorten van open grasland, moerasoevers en water. De kernkwaliteit van het omliggende NNN is omschreven als kwelgevoed open strandvlaktelandschap met extensieve graslanden. Deze gebieden zijn afwisselend droog en vochtig. De vochtige delen bestaan uit vochtig hooiland (N10.02) of kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Op een aantal plekken bevinden zich bloemrijke dotterbloemhooilanden. Ecologisch gezien zijn de percelen met name kansrijk voor zeldzame flora, amfibieën zoals rugstreeppad en kleine dichtheden weidevogels. Van de percelen zijn geen cijfers bekend over de dichtheid aan broedparen weidevogels, maar de graslandgebieden ten oosten van de percelen kennen een matige dichtheid aan broedparen weidevogels (onderstaande kaart).

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen op 1,3 kilometer landinwaarts van het Natura 2000-gebied Noord-Hollands Duinreservaat. Dit Natura 2000-gebied is aangewezen als speciale beschermingszone inzake de instandhouding van zeldzame habitattypen. Het begrenzen van de percelen als NNN draagt niet specifiek bij aan de instandhoudingsdoelstellingen die zijn opgesteld voor het Natura 2000-gebied (criterium 1a).

De percelen liggen in een relatief rustige en omvangrijke polder met een waterrijk karakter. Het gebied heeft de sleutelfunctie als weidevogelbroedgebied echter verloren. Natuurontwikkelingsmaatregelen kunnen bijdrage aan het instandhouden van een kleine populatie weidevogels, maar dit zal niet leiden tot de terugkeer van een weidevogelkerngebied met hoge dichtheden broedende weidevogels (criterium 2).

Daarnaast grenzen de percelen aan reeds begrensde percelen van het NNN. Begrenzing van de percelen draagt dus bij aan de robuustheid en samenhang van bestaande NNN (criterium 3a). Daarnaast is er in het gebied lokaal sprake van abiotische omstandigheden (o.a. kwel) die essentieel zijn voor de ontwikkeling van internationaal bijzondere plantengemeenschappen (criterium 3b). De percelen bieden daardoor goede potenties voor de natuurbeheertypen vochtig hooiland (N10.02) of kruiden- en faunarijk grasland (N12.02).

Op regionale schaal leidt begrenzing van de percelen niet specifiek tot versterking van een natuurverbinding (4a). Het reeds begrensde NNN heeft al een verbindende functie tussen verschillende graslandpercelen in de polder en met het duingebied. Vanwege de aanwezigheid van sloten en een regionale waterkering kan begrenzing van de percelen leiden tot versterking van de ecologische betekenis van deze linten in het landschap, onder andere met natuurvriendelijke oevers (4b). Op lokale schaal is ruimte voor de ontwikkeling van schrale, soortenrijke graslanden (criterium 5).

Conclusie

De percelen bieden goede potenties voor de natuurbeheertypen vochtig hooiland (N10.02) of kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Begrenzing is met name kansrijk omdat dit bijdraagt aan de robuustheid en samenhang van het NNN (criterium 3) en vanwege de lokale kwelomstandigheden met potenties voor bijzondere plantengemeenschappen (criteria 3b en 5). De potentie als weidevogelgebied is naar verwachting beperkt (criterium 2). Tenslotte versterken de percelen, door de aanwezige sloten en waterkering, de ecologische betekenis van linten in het landschap. Wij adviseren de percelen als NNN te begrenzen. Voor de samenhang en robuustheid van het NNN-gebied is van belang dat de reeds begrensde NNN-gebieden tevens worden ontwikkeld.

3. NNN ecologische beoordeling Wognum, nr 22

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	30-7-2020
Schrijver	Roel de Greeff
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	5. Wognum perceel 676 en 677
Oppervlak	3,74 en 2,41 ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	Provincie Noord-Holland
BPL-gebied	nee
Weidevogelgebied	*ja*
Natura2000	Nee
Quickscan regio	West-Friesland

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreffende perceel 676 bestaat uit twee delen en in september 2018 aangekocht door provincie Noord-Holland. Doorverkoop naar het Landschap Noord-Holland is gewenst, maar er zit nog pacht op het perceel. Momenteel is het perceel een weiland dat nog agrarisch gebruikt wordt door de pachter maar wel extensief en met weidevogeldoelstelling. In de omgeving van het perceel liggen met name weilanden met eenzelfde agrarische of agrarisch/weidevogel-functie. Het perceel (blauw omlijnd op onderstaande kaart) bestaat uit twee delen waarbij het noordelijke (niet gevuld) deel begrensd moet worden als NNN. Het zuidelijke deel (rood gevuld) is al als NNN begrensd en moet dat blijven. Perceel 677, dat ten zuiden van perceel 676 ligt, dient ontgrenst te worden. Het betreft het rode vlak ten zuiden van het blauw omlijnde perceel op onderstaande kaart. De vraag voor deze beoordeling is dan ook tweeledig:

- Moet perceel 676 begrensd worden?
- Moet perceel 677 ontgrenst worden van het NNN?

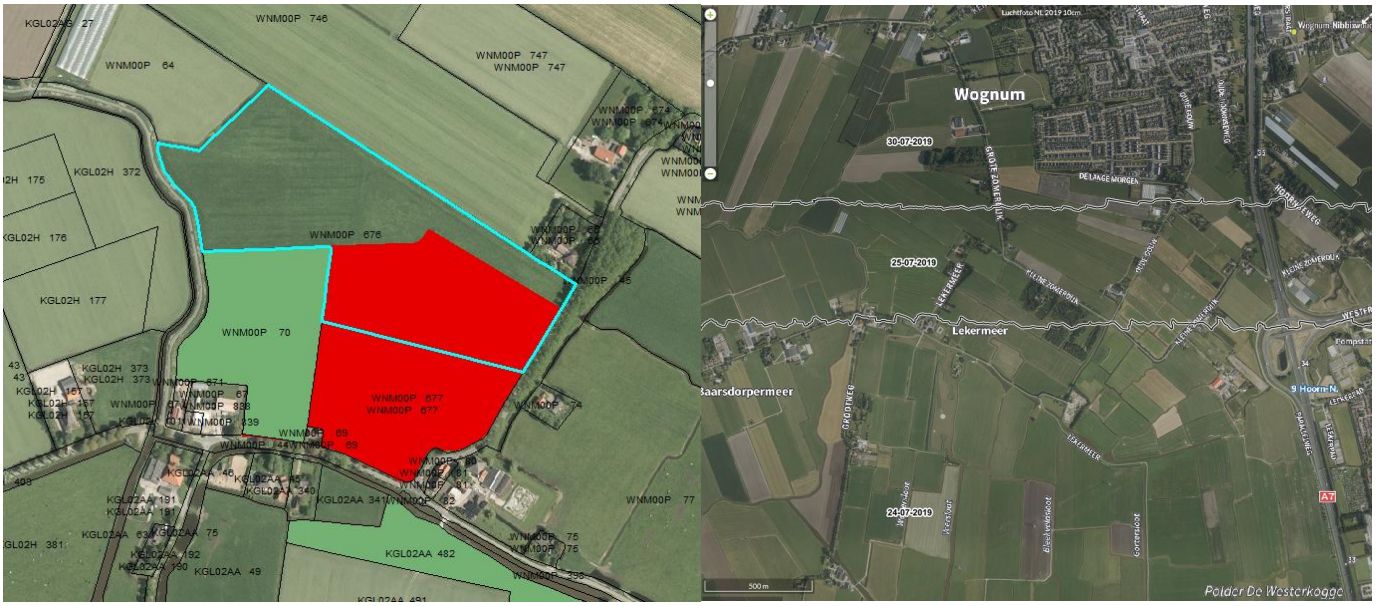

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel ligt in het oude zeekleilandschap van Noord-Holland en nabij het dorp Wognum en de stad Hoorn. Het perceel bestaat zoals vernoemd uit een grasland waarop extensief agrarisch gebruik gecombineerd wordt met een doelstelling als weidevogelgrasland. Het perceel en de omgeving daarvan kenmerken zich door een uitgebreid en uigestrekt landschap van weilanden in polders. Ten zuiden van het perceel ligt tevens het Lekermeer. Het perceel ligt deels binnen en deels buiten de begrenzing van het NNN. Zoals reeds vermeld wordt het zuidelijke deel van het perceel al tot het NNN gerekend. Direct tegen het perceel aan ligt eveneens een onderdeel van het NNN.

Op de begrenzing- en voortgangkaart (linkerkaart hierboven) toont de ligging van het perceel ten opzichte van de reeds begrensde NNN-gebieden (groen en rood). De ambitiekaart (rechterkaart hierboven) toont het beheertype dat de provincie ambieert in de aangrenzende NNN-gebieden. De reeds aangewezen NNN-percelen hebben beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland (groengele kleur) in de ambitiekaart. Deels valt perceel 676 binnen deze ambitie. Het is dan ook voor de hand liggend dat geheel perceel 676 de ambitie Kruiden- en faunarijk grasland zou gaan dragen.

Het grotere NNN-gebied (W8) rondom het betreffende perceel heeft als kerndoel als stapsteen langs een natte natuurverbinding te dienen. Natte natuurverbinding WNV1 ligt als snoer rond de percelen 677 en 676 heen. Potentieel kunnen beide percelen een bijdrage aan de natte natuurverbinding leveren. De (beperkte) barrierewerking van de Rijndijk en Lekermeerweg is een aandachtspunt, maar voor mobiele soorten niet onoverkomenlijk.

3. Ecologische waarden

Beide percelen zijn van enig belang voor weidevogels. Beide percelen worden nu agrarisch extensief gebruikt en het agrarisch gebruik is afgestemd op weidevogels. In de omgeving liggen meer van deze kleine en op het oog geïsoleerde NNN-gebieden. Deze gebieden hebben echter vrijwel allemaal een functie voor weidevogels die erg mobiel zijn. Hierdoor kunnen de kleine gebieden op afstand van elkaar voor weidevogels functioneren. Voor beide percelen geldt echter dat ze wel onderdeel zijn van een open poldergebied, maar tegelijkertijd nabij de randwegen en daarlangs aanwezige bebouwing liggen. Dit vormt voor weidevogels een duidelijke beperking.

Daarnaast vormen de omliggende NNN-gebieden stapstenen in een natte natuurverbinding (WNV1). Stapstenen zoals het Lekermeer kunnen belangrijk zijn voor vogels en andere plant- en diersoorten die gebonden zijn aan vochtige milieus.

4. Ecologische beoordeling

Zowel perceel 676 als perceel 677 zijn geen onderdeel van Natura 2000-gebieden. Ook dragen ze niet of nauwelijks bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden. Het is ook niet waarschijnlijk dat ze op termijn gaan bijdragen aan instandhoudingsdoelstellingen (criterium 1). De percelen hebben eveneens geen belangrijke functie voor trekvogels.

Beide percelen hebben, door een klein aantal broedparen, tot op zekere hoogte een relatie met weidevogelgebieden in de omgeving, maar onvoldoende om onder criterium 2 te vallen. Als perceel 676 aan het NNN wordt toegevoegd, leidt dit niet direct tot de tot standkoming van een robuuster en meer aaneengesloten gebied, zeker wanneer perceel 677 ontgrensd wordt. Voor deze percelen is criterium 3 daarom ook niet aan de orde.

De percelen zijn vooral van belang door de potentie als stapsteen in relatie tot natuurverbinding WNV1 (criterium 4a). Bij een gunstige inrichting en beheer, kan deze stapsteen een belangrijke bijdrage leveren aan deze verbinding. Zeker met het nabij gelegen Lekermeer dat in de huidige situatie al een belangrijke stapsteen is. Het beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland past goed binnen het open karakter van de polder. Daarbij is wel specifiek aandacht gewenst voor het realiseren van structuurrijke oeverzones langs de aanwezige watergangen, zodat het gebied, behalve voor weidevogels, ook geschikter wordt voor water- en moerasgebonden soorten zoals kleine zoogdieren (waterspitsmuis), vleermuizen, insecten, amfibieen en vissen. Voor dergelijke soorten is ook de relatie met het waterrijke Lekermeer aan de zuidkant van belang. Daaruit volgt de constatering dat de meerwaarde van de toevoeging van perceel 676 aan het NNN alleen aan de orde is als ook perceel 677, of in ieder geval het oostelijk deel daarvan, als onderdeel van de stapsteen wordt ontwikkeld.

5. Conclusie

Moet perceel 676 begrensd worden?
Perceel 676 kan een duidelijke bijdrage leveren aan de realisatie van een stapsteen langs natuurverbinding WNV1 en voldoet daarmee aan criterium 4a. Het natuurbeheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland past goed bij deze functie en het open landschap, mits aandacht wordt geschonken aan de ontwikkeling van structuurrijke oevervegetaties langs de aanwezige watergangen. Brede natuurvriendelijke oevers kunnen eventueel tot N05.02 Moeras worden gerekend.

Moet perceel 677 ontgrensd worden?
Ook perceel 677 is van belang voor de realisatie van de stapsteen, omdat deze de verbinding vormt met het waterrijke Lekermeer aan de zuidkant. De meerwaarde van perceel 676 kan dus niet los worden gezien van het belang van perceel 677.

Het advies is daarom om perceel 676 te begrenzen in combinatie met het behoud van perceel 677.

4. NNN ecologische beoordeling RODS IJtocht_Venneperhout, nr 23

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	30-07-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologisch beoordeling definitief
Naam locatie	8.+9. RODS IJtocht_Venneperhout
Oppervlak	52,85 ha
Kadastraal nummer	HLM03; sectie AF; percelen 3511, 3213, 3073; 3070 en 3730
Eigenaar	SBB
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	N.v.t.
Quickscan regio	Haarlemmermeer

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De betreffende gebieden zijn aangekocht en ingericht met RODS geld, maar zijn niet begrensd als NNN. Daarom krijgt SBB geen beheergeld hiervoor. SBB wil graag dat het gebied begrensd wordt.

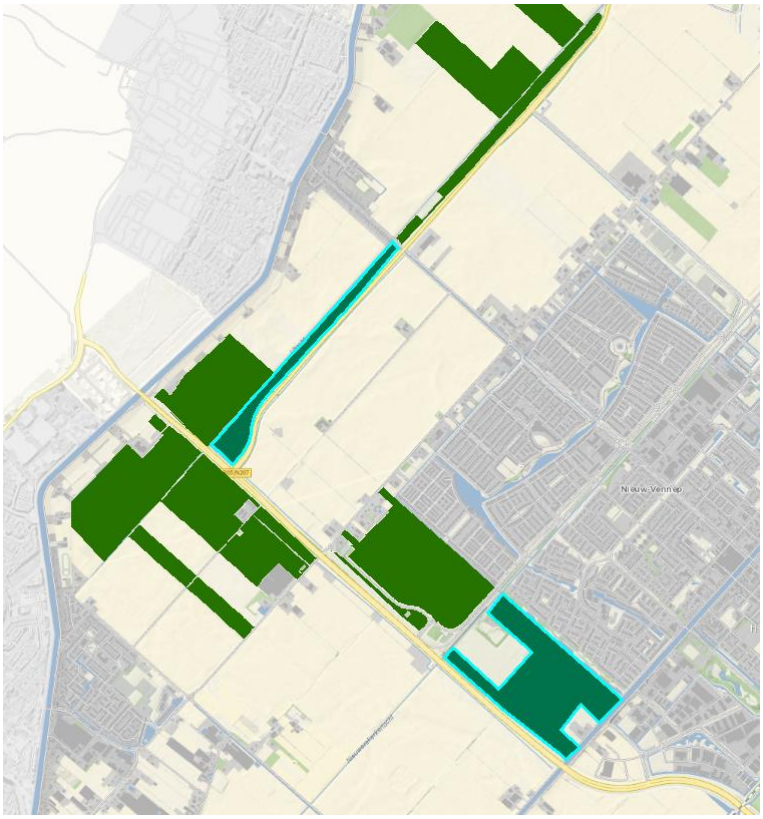

Bij elkaar zijn de gebieden 52,85 hectare. Deze gebieden (blauw omrand) zijn eigendom van SBB en worden ook beheerd door SBB. Deze gebieden zijn niet begrensd vanwege de herijking van het NNN onder Bleker: alleen RODS gebieden waar verplichtingen voor waren, werden NNN gebieden. Deze gebieden waren wel al aangekocht en werden ingericht. SBB heeft ze gekregen zonder beheergeld, SBB zou graag beheergeld ontvangen voor deze gebieden. Daarvoor moeten ze worden begrensd in het NNN.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen zijn gelegen in de IJtocht en Venneperhout te Haarlemmermeer en zijn niet begrensd als NNN. De Haarlemmermeerpolder is ontstaan door het droogleggen van een grote waterpartij tussen Haarlem en Lieden in de zestiende eeuw. De percelen hebben een bodem bestaande uit kalkrijke klei en worden een meter tot anderhalve meter respectievelijk in de zomer en winter drooggelegd.

Het betreffen parkachtige percelen met bos(jes) afgewisseld door grasland en water. Het noordelijk perceel in de IJtocht is een strook met een parkachtig landschap van ongeveer twee kilometer langs de N205. Aan weerszijden van dit perceel ligt naast de weg voornamelijk agrarisch landschap. In het zuiden en noorden grenst het perceel echter aan NNN cluster die tevens uit een parkachtig landschap met bos bestaan. Het perceel is daardoor een verbinding tussen deze NNN gebieden.

In Venneperhout wordt het perceel in het noordwesten door een weg gescheiden van een NNN gebied. Dit NNN gebied bestaat net als het betreffende perceel voornamelijk uit bos, grasland, watergangen met op enkele plaatsen een moerasachtig karakter. In het noordoosten van het perceel ligt een woonwijk en ten zuidoosten ligt een bedrijventerrein. Tenslotte grenst het perceel ten zuidwesten direct aan de provinciale weg N207 waarachter agrarische percelen liggen.

De volgende begrenzingskaart laat zien dat de percelen niet begrensd zijn als NNN. Echter loopt er wel de natuurverbinding ZNV1 (bruine lijnen) langs de noordelijke percelen.

In de volgende beheerkaart is te zien dat het noordelijke perceel in IJtocht het natuurbeheertype N17.06 Vochtig en hellinghakhout (donkerbruin) heeft. Het grenst aan het noorden aan een NNN gebied met tevens het beheertype N17.06 Vochtig en hellinghakhout. Het perceel grenst in het zuidwesten aan het NNN beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland (geel) en N16.04 Vochtig bos met productie (lichtbruin). Het zuidelijke perceel heeft geen beheertype maar grenst in het noordwesten (gescheiden door een weg) aan een NNN gebied met beheertype N16.04 Vochtig bos met productie.

De onderstaande ambitiekaart toont een verschil met de beheerkaart. Grotendeels heeft de provincie de ambitie om het huidige beheertype ‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’ om te vormen naar het beheertype ‘N16.04 Vochtig bos met productie’. Voor een klein deel is het voornemen om het beheertype N12.02 en N17.06 te behouden.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van het NNN Haarlemmermeer is omschreven als ‘Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik’. Het gebied en de omgeving bieden geen geschikt leefgebied voor weidevogels. Voor weidevogels heeft het gebied daarom geen functie. Ook zijn geen specifieke bijzondere (zeldzame) natuurwaarden of soortgroepen aanwezig. De combinatie van natuurbehoud en recreatie is de basiskwaliteit van de gebieden.

Langs het noordelijke perceel loopt de natuurverbinding ZNV1. Deze verbinding bestaat hoofdzakelijk beperkt uit structuurrijke vegetatie, echter niet waar de verbinding grenst aan gebieden. Droge verbindingen lopen langs wegen en zijn verhoogd met kalkrijk duinzand. Soorten als bijenorchis, marjolein en tijm floreren hier. De watergangen hebben een belangrijke functie voor verschillende soorten amfibieën en zoetwatervissen. Langs de oevers is leefgebied aanwezig voor kleine marterachtigen en overige algemene kleine zoogdieren. Aan de riet- en moeraszones broeden en migreren riet- en moerasvogels. Verder fungeert de verbinding als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen.

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet nabij Natura 2000-gebieden en zijn niet nodig voor het realiseren van Natura 2000-doelen. Beide percelen hebben geen bijzondere functie voor trekvogels. De percelen hebben daarom geen functie m.b.t. internationale bescherming (criterium 1). Het betreft geen (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied en dat karakteristiek is voor Noord-Holland (criterium 2).

Beide percelen dragen wel bij aan de robuustheid en samenhang van het NNN (criterium 3). Het noordelijk perceel zorgt namelijk voor een verbinding tussen twee NNN gebieden die anders (gelet op de 2 km afstand) geïsoleerd van elkaar komen te liggen. Het zuidelijk perceel sluit aan op een NNN gebied met bos afgewisseld met grasland, water en moeras. Het zuidelijk perceel heeft (potentieel) vergelijkbare natuurwaarden. Door begrenzing als NNN wordt het oppervlak met deze natuurwaarden op deze locatie bijna verdubbeld. Hoewel de weg de gebieden van elkaar scheidt, wordt daardoor een robuust oppervlak aan park met bos begrensd.

Het perceel in de IJtocht is onderdeel van de natuurverbinding ZNV1. Deze verbinding loopt richting het noorden naar verbinding Z12. Zoals gezegd verbindt dit perceel twee NNN gebieden. Langs het perceel in de Venneperhout loopt geen verbinding. Dit perceel zorgt daarom voor een versterking van een natuurverbinding (criterium 4). De natuurverbinding moet voldoen aan het streefbeeld: ‘een netwerk van brede watergangen en oeverstroken met aanliggende moerassen en open water, welke veilig leefgebied en een veilige migratieroute vormt voor de doelsoorten/doelgemeenschappen.’

De percelen hebben potentie om te ontwikkelen naar gevarieerd bos op droge tot vochtige kleibodem zoals het beheertype ‘N16.04 Vochtig bos met productie’. Door een gepast beheer ontstaan op deze percelen soortenrijke bossen. De huidige aanwezigheid van soorten van kalkrijke schraallanden als tijm, bijenorchis, zijn indicatief dat in de open delen in het bos en bermen soortenrijke graslanden kunnen ontstaan. Gelet hierop maar ook op het bos- en parkachtige landschap dragen beide percelen met zekerheid bij aan de lokale biodiversiteit (criterium 5). De percelen liggen namelijk in een polder die wordt namelijk gekenmerkt door open (intensieve) agrarische percelen en bebouwing. De percelen maken deel uit van een netwerk van natuur in een droogmakerij die weinig natuurwaarden kent.

Conclusie ecologische beoordeling

De percelen zijn niet van belang m.b.t. internationale bescherming of belangrijke natuur met klein zoekgebied dat karakteristiek is voor Noord-Holland (criteria 1 en 2).

De percelen zijn wel van belang voor de robuustheid en samenhang van het NNN, voor regionale natuurverbindingen en voor de lokale biodiversiteit (criteria 3,4 en 5).

Op basis van de laatste 3 criteria adviseren wij om de percelen als NNN te begrenzen.

5. NNN ecologische beoordeling Spaarnwoude, nr 26

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	30-07-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	15. [redacted]
Oppervlak	0,31 ha
Kadastraal nummer	HLM04: Sectie I - Perceel 957 (1) en 965 (2)
Eigenaar	SBB (1) en Dhr. [redacted] (2)
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Ja
Natura 2000	N.v.t.
Quickscan regio	Spaarnwoude

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

[redacted] wil een stuk van de "huiskavel" uit het NNN hebben. Het perceel is circa 0,31 ha groot. De vraag is om het betreffende stuk als NNN te ontgrenzen. De reden is door [redacted] in 2019 in een zienswijze op het NBP en op de PRV aangegeven. In 2020 is een zienswijze gegeven op alleen perceel 2. In deze notitie worden beide percelen behandeld. De percelen zijn geen onderdeel van Natura 2000-gebied.

Perceel 1: Recreatieschap erfpachter en SBB bloot eigenaar.
Perceel 2: [redacted] eigenaar.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in de Lievelden tussen Penningsveer en Spaarnwoude in het NNN-gebied Dijkland. Naast de percelen zijn gebouwen, waaronder melkveehouderij en kampeerboerderij Blauhek, en de Kerkweg aanwezig. Het NNN-gebied is onderdeel van het veenpolderlandschap en kenmerkt zich door aaneengesloten open veenweidelandschap met diverse polders omringd door slotenstelsels. Het gebied is een overblijfsel van laagveengebied dat is ontstaan op een oude strandvlakte van zeeklei. Het grootste gedeelte is grasland, afgewisseld met water en bosdelen. De bodem bestaat grotendeels uit veen.

De begrenzing en voortgangskaart laat zien dat het perceel 2 niet is verworven en niet ingericht. Perceel 1 staat wel als verworven aangegeven.

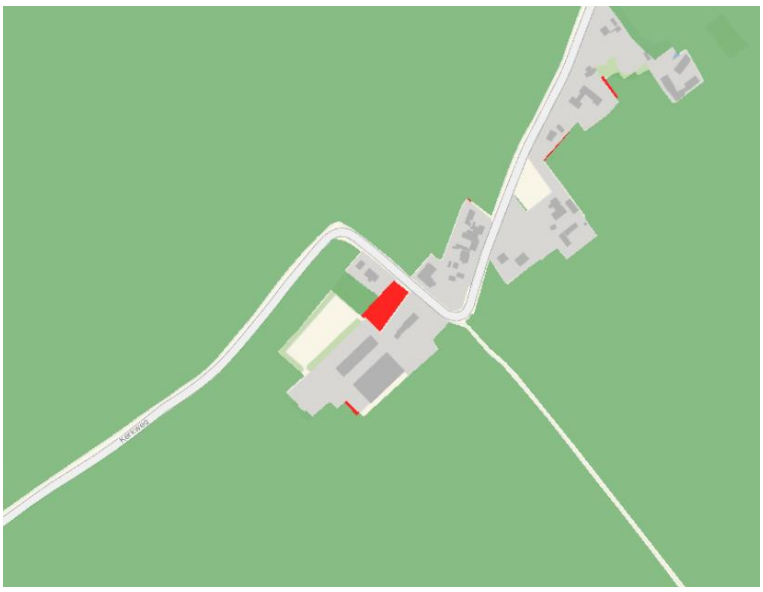

De beheertypen- en ambitiekaart laten zien dat op beide percelen geen natuurbeheertype ligt.

De percelen liggen geïsoleerd tussen bebouwing naast een melkveehouderij. Op perceel 1 staan bomen. Perceel 2 bestaat uit een intensief beheerd stuk grasland naast een watergang langs de Kerkweg. Het perceel is begrensd door een haag en enkele bomen. In beide percelen is geen sprake van een open karakter. Een relatie met het omliggende NNN-gebied ontbreekt.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van het NNN is omschreven als 'Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels'. De dichtheden nabij deze percelen bedragen 50 – 100 broedparen per 100 hectare zoals te zien op onderstaande kaart. Perceel 2 ligt tegen de grens van een dichtheid van 20 – 50 broedparen per 100 hectare. Dat de percelen daadwerkelijk onder deze dichtheden valt, is uitgesloten gelet op de locatie en terreinkernmerken. Verder komen waterspitsmuis en ringslang in de omgeving voor. Gezien het aanwezige biotoop en het intensief beheerde/gebruikte karakter biedt het perceel geen geschikt leefgebied voor laatstgenoemde soorten.

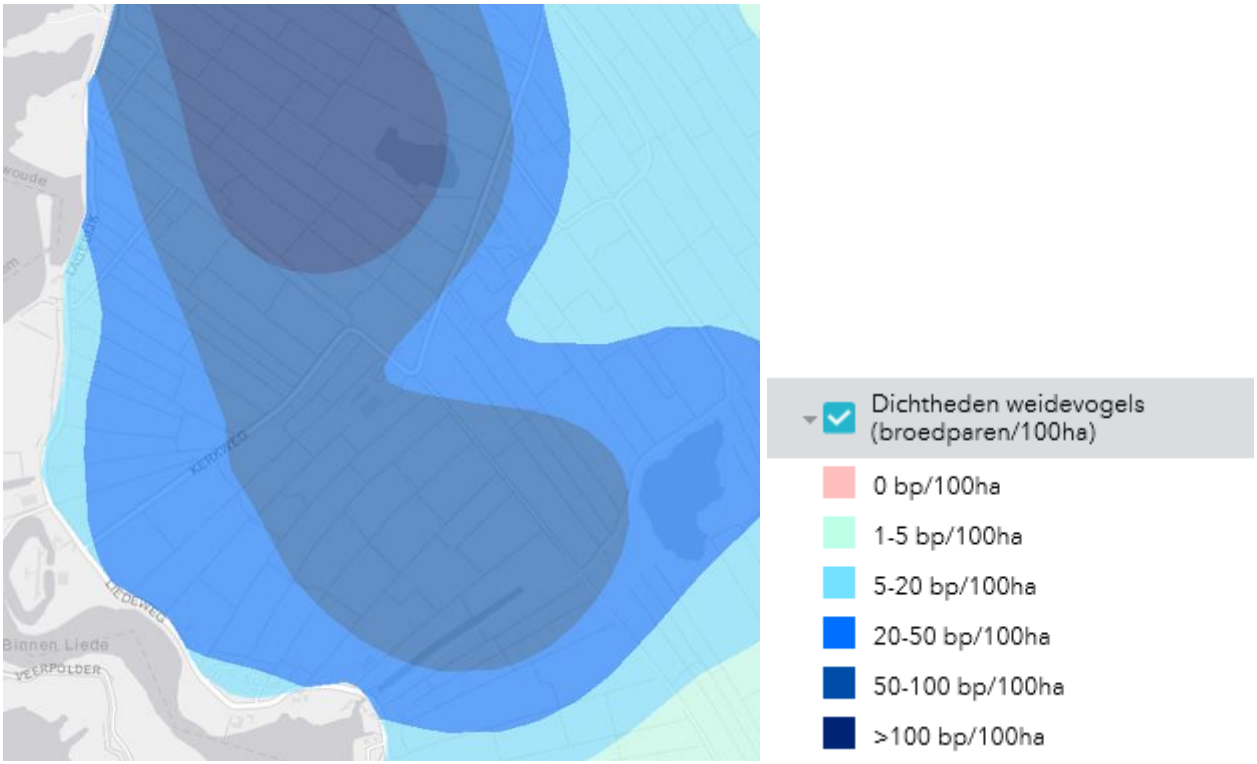

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet nabij Natura 2000-gebieden en zijn niet nodig voor het realiseren van Natura 2000-doelen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Kennemerland-Zuid en ligt op meer dan 4,5 kilometer afstand van het perceel. Gezien de grootte van 0,31 hectare en de geïsoleerde ligging biedt het perceel ook geen versterking van de functie voor trekvogels. De percelen hebben daarom geen functie m.b.t. internationale bescherming (criterium 1). Omliggend NNN-gebied is onderdeel van weidevogelgebied met natuurbeheertype 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland'. Het perceel is niet geschikt voor weidevogels door de ligging tussen gebouwen, de aanwezigheid van bomen en het gebruik van de percelen. Het betreft daarom ook geen (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied en dat karakteristiek is voor Noord-Holland (criterium 2).

Beide percelen dragen gelet op de geïsoleerde locatie evenmin bij aan de robuustheid en samenhang van het NNN of aan bijzondere abiotische factoren (criterium 3). Gelet op de ligging en terreinkenmerken hebben de percelen ook geen functie als natuurverbinding (criterium 4). De ligging en terreinkernmerken maken de percelen ongeschikt voor de bijzondere soorten in de omgeving als waterspitsmuis en ringslang. Alleen algemene soorten van tuinen en erven worden in deze percelen verwacht. Er is daarom ook geen potentie om de lokale biodiversiteit te versterken (criterium 5).

Conclusie

De percelen voldoen aan geen van de criteria. Wij adviseren daarom om de percelen (in overleg met SBB) te ontgrenzen.

6. NNN ecologische beoordeling Waterland-Oost, nr 174a

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	29-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	17. Pampus 1
Oppervlak	11,3 ha en ontgrenzen 0,27 ha
Kadastraal nummer	RDP00G 00743, 00740
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft de percelen RDP00G 00743 en 00740 in Waterland. De percelen zijn in eigendom van een particulier en hebben een agrarische functie. De provincie is door de eigenaar benaderd om de percelen als NNN te begrenzen. Hiermee kan het NNN in Waterland, ten oosten van het Goudriaan kanaal, worden uitgebreid. De wens is om beheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland toe te passen op de percelen, nadat deze begrensd zijn.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het veenpolderlandschap van Waterland. Ze grenzen aan de oeverlanden van de Uitdammer Die, ten oosten ligt de Gerritsloot en ten westen de veenrivier De Leek. Het gebied is in de 12de-eeuw omdijkt ter bescherming tegen de Zuiderzee. De bodem bestaat grotendeels uit veen, met richting de Uitdammer Die meer een kleigrond. Het maaiveld loopt van oost naar west op van 1,5 meter onder NAP naar 1,3 meter onder NAP. De percelen hebben een vergelijkbaar vast waterpeil als het omliggende gebied van 1,56 meter onder NAP. Het grondwaterpeil ligt daarmee vlak onder het maaiveld in het oostelijke perceel (grenzend aan de Gerritsloot) en ongeveer 20 centimeter onder maaiveld in het westelijke perceel.

Het Waterland is belangrijk weidevogelgebied en heeft een sterke samenhang met het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. Voor het IJmeer is de Vogelrichtlijn van toepassing. Het Waterland functioneert met name

als foerageergebied voor (grasetende) vogelsoorten van dit Natura 2000-gebied. Ook de meervleermuis heeft een instandhoudingsdoelstelling voor het natura 2000-gebied en gebruikt de watergangen in het Waterland als vliegroute van en naar het Natura 2000-gebied.

De Uitdammer Die, de oeverlanden en de percelen te westen en te oosten van de betreffende percelen zijn NNN-gebied Waterland Oost. De oeverlanden hebben natuurbeheertype Veenmosrietland en moerasheide (N06.01fel blauw op kaart). De overige aangrenzende percelen hebben natuurbeheertype Vochtig weidevogelgrasland (N13.01) (groen op kaart links). De betreffende percelen zijn al opgenomen in de ambitiekaart (rechter kaart). Enkele aangrenzende percelen zijn nog niet verworven en ingericht (rode percelen kaart onder).

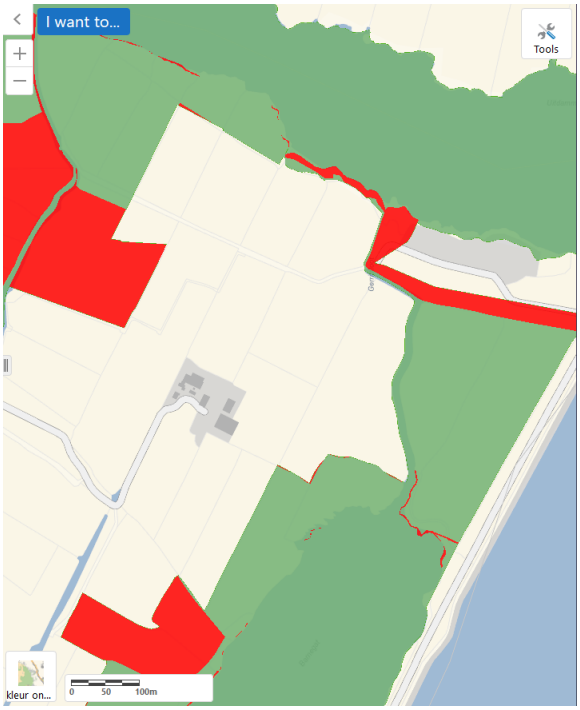

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van het Waterland is een open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels. De betreffende percelen kennen een relatief hoge dichtheid aan weidevogels met 50-100 broedparen per hectare. Met name steltlopers komen veel voor in het gebied.

Verder zijn de oeverlanden van de Uitdammer Dieze geschikt leefgebied voor de Noordse woelmuis en foerageren vleermuizen in het gebied. De veensloten en oevers daarvan vormen geschikt leefgebied voor ringslang.

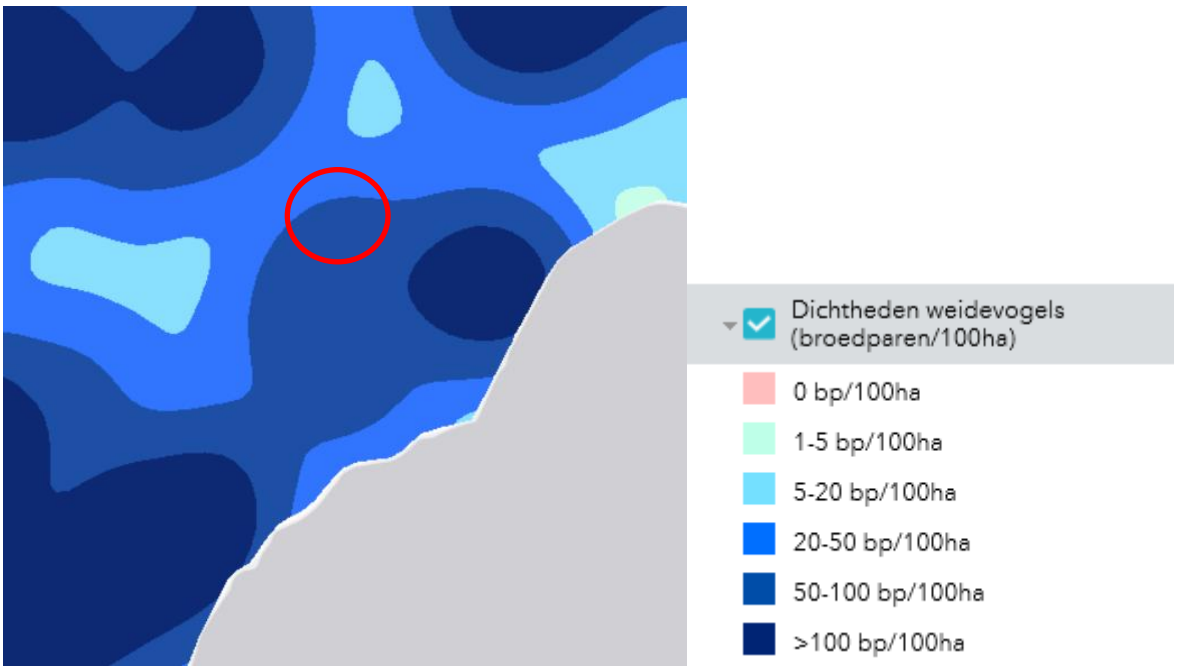

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in Natura2000-gebied, maar hebben wel een sterke relatie met het IJmeer, waar de Vogelrichtlijn van toepassing is (criterium 1). De percelen hebben met name een functie voor grasetende vogels uit dit Natura 2000-gebied zoals ganzen en eenden. Daarnaast zijn de watergangen een migratieroute van en naar het Natura 2000-gebied voor meervleermuis.

De percelen zijn van belang als rust- en foerageergebied van weidevogels en dragen daarmee bij aan het internationale belang van het Waterland als weidevogelgebied (criterium 2).

Doordat de percelen aansluiten op bestaande vogelrijke graslanden wordt een groter aaneengesloten bloemrijk graslandgebied gecreëerd dat onder meer geschikt is voor weidevogels, grasetende vogels en vleermuizen (criterium 3). Ten opzichte van N13.01 Vochtig weidevogelgrasland biedt beheertype N10.02 Vochtig hooiland meer perspectief voor het breder benutten van de potenties van het gebied. Uitbreiding van dit type op de percelen zorgt voor een versterking van oostelijk Waterland als NNN-gebied voor zowel weidevogels als andere soorten van bloemrijke vochtige graslanden.

Conclusie

De percelen voldoen aan de drie belangrijkste criteria. Ze zijn namelijk van (inter)nationaal belang voor Natura 2000 soorten en als weidevogelgebied (criteria 1 en 2). Daarnaast versterken ze de robuustheid en samenhang van het NNN (criterium 3a). Wij adviseren de percelen daarom als NNN te begrenzen, waarbij zowel N13.01 Vochtig weidevogelgrasland als N10.02 Vochtig hooiland te overwegen is. Ecologisch gezien heeft de laatste de voorkeur.

7. NNN ecologische beoordeling Noord-Beemster, nr 27

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	30-7-2020
Schrijver	Roel de Greeff
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	24. Noord-Beemster
Oppervlak	1,89 ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	nee
Weidevogelgebied	*ja*
Natura2000	Nee, wel op 35 meter afstand
Quickscan regio	Eilandspolder

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreffende gebied (rood in luchtfoto linksonder) betreft twee percelen met een agrarisch gebruikt weiland waarop door koeien en/of schapen gegraasd wordt. [redacted] pacht enkele percelen van Staatsbosbeheer maar bezit daarnaast ook enkele andere percelen. Via een zienswijze heeft [redacted] aangegeven dat zijn hele bedrijf, waaronder betreffende twee percelen, agrarisch beheerd blijft. De provincie wil laten beoordelen of het betreffende perceel, dat nu onderdeel van het NNN is, ontgrensd kan worden. Daarbij is de vraag ook of de zuidelijk gelegen percelen mogelijk begrensd moeten worden.

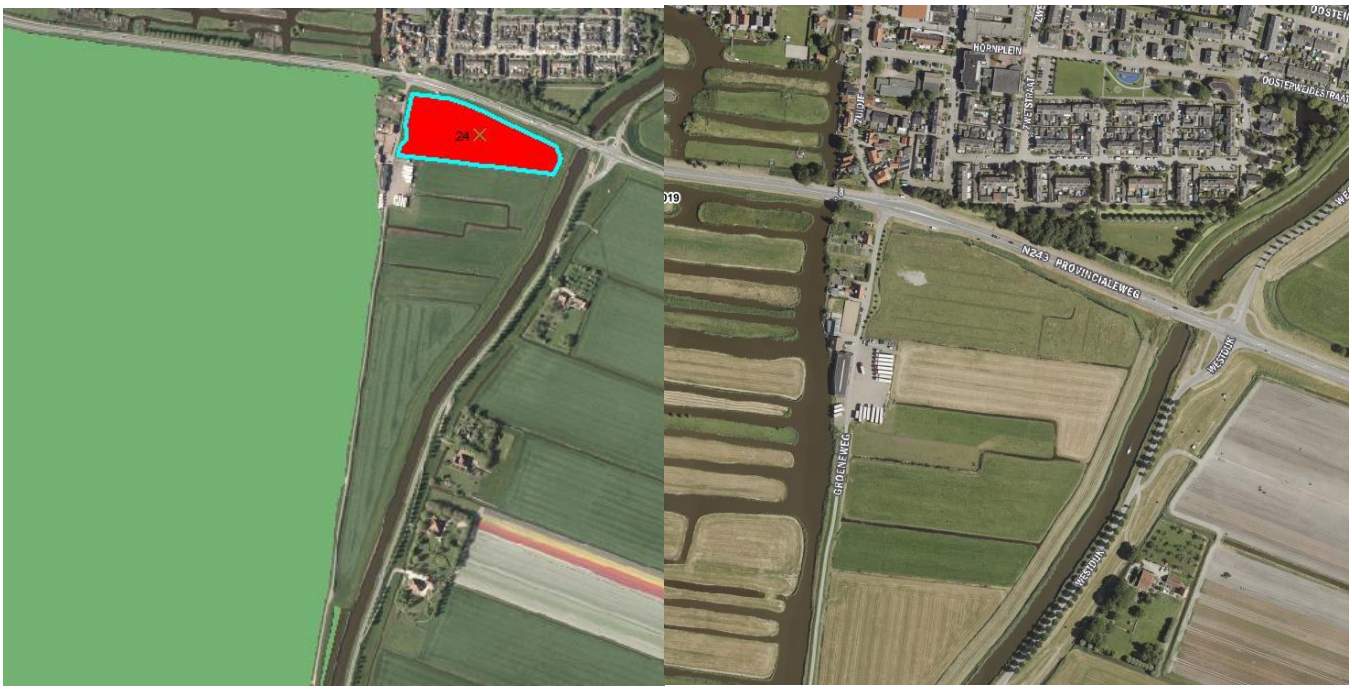

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het betreffende perceel ligt in het karakteristieke veenpolderlandschap van Laag Holland en bestaat uit een agrarisch weiland. Aan de westzijde van het perceel ligt het uitgestrekte natuurgebied de 'Eilandspolder' dat zowel als NNN-gebied en als Natura 2000-gebied is aangewezen. Het betreffende perceel zelf maakt wel onderdeel uit van het NNN, maar niet van Natura 2000. Aan de oostzijde van het perceel is de Beemsterringvaart gelegen en ten noorden van het perceel ligt het dorp Schermerhorn. Het perceel ligt zo rond de 1,8 tot 1,9 meter beneden NAP en ligt daarmee ongeveer op gelijke hoogte met de Eilandspolder. De gebieden ten oosten van het perceel en ten westen van de Eilandspolder liggen aanzienlijk lager, namelijk 3,2 meter (ten oosten) en 3,5 meter (ten westen) beneden NAP. Het waterpeil binnen de Eilandspolder is nagenoeg gefixeerd op 2,33 -NAP (zomer)

en 2,35 -NAP (winter). Het waterpeil op het betreffende perceel zal daar niet veel van verschillen. Het grondwaterpeil ligt daarmee tussen de 40 en 50 cm beneden maaiveld. Het perceel ligt tot slot, net als de Eilandspolder, in een weidevogelleefgebied zoals aangegeven door de provincie.

Zoals te zien op bovenstaande voortgangskaart (links) zijn de betreffende twee percelen nog niet verworven en/of ingericht. Op dit moment is er dan ook geen natuurdoeltype toegewezen voor de twee percelen. In bovenstaande ambitiekaart van het NNN (rechts) is het natuurdoeltype N10.02 (Vochtig hooiland) als ambitie voor beide percelen toegewezen.

3. Ecologische waarden

Het perceel wordt intensief agrarisch gebruikt. De percelen liggen daarom nog ver van de gewenste natuurbeheertype N10,02 Vochtig hooiland. Vanwege het gebruik van beide percelen als intensief agrarisch weiland, is de kwaliteit van beide percelen niet optimaal. Zowel op abiotisch als biotisch vlak scoort het perceel slecht. Er broeden, zoals gezegd jaarlijks enkele broedparen weidevogels (zie kaart hieronder, donkerblauw = 20-50 broedparen per hectare, lichtblauw = 5-20 bph en groenblauw = 0-5 bph) waaronder grutto, tureluur en kievit. Het betreffende perceel wordt jaarlijks maar door enkele broedparen gebruikt, wat naast het intensieve agrarische gebruik te verklaren valt door de invloed van aangrenzende wegen en bebouwing/bedrijvigheid. Het perceel draagt dus actueel en potentieel maar weinig bij aan de kernwaarde van het NNN-gebied.

4. Ecologische beoordeling

Het perceel valt niet binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied ‘Eilandspolder’. Toch kan het niet los gezien worden van dit Natura 2000-gebied vanwege de geringe afstand van 35 meter. Vanwege het gebruik als intensief agrarisch weiland en de ruimtelijke isolatie door tussengelegen bebouwing/bedrijvigheid, is de kwaliteit niet optimaal. Zowel op abiotisch als biotisch vlak scoort het perceel slecht en draagt het niet bij aan de doelen van het Natura 2000-gebied (criterium 1a). Ook hebben de percelen geen belangrijke functie voor trekvogels van de Western Palearctic Flyway (Criterium 1b).

Hoewel enkele weidevogels op het perceel broeden, zal het gebied niet veel bijdragen aan deweidevogelstand (criterium 2). Het ontgrenzen van beide percelen leidt niet direct tot een minder robuust weidevogelgebied. De percelen die ten zuiden van de betreffende percelen liggen, hebben eenzelfde status en functie. Deze zuidelijke percelen behoren echter (nog) niet tot het NNN. De betreffende percelen en de zuidelijk daarvan gelegen percelen kennen momenteel een vrij intensief agrarisch gebruik.

Gelet op de ligging en de terreinkenmerken draagt het perceel niet in belangrijke mate bij aan de robuustheid van het NNN of als verbindingszone (criteria 3 en 4).

De ambitie als vochtig hooiland is als beheertype in theorie mogelijk, maar door het intensieve gebruik en bemesting vraagt de ontwikkeling tot soortenrijk vochtig hooiland naar verwachting een grote inspanning. De beperkte oppervlakte en geisoleerde ligging zorgen er echter voor dat de ecologische meerwaarde daarvan gering is. Het perceel draagt daardoor ook in potentie niet sterk bij aan lokale biodiversiteit (citerium 5).

5. Conclusie

De hoofdvraag van deze beoordeling luidt: moet het betreffende perceel ontgrensd worden. Om hier een antwoord op te geven is de deelvraag: dragen deze percelen bij aan het behalen van de NNN-doelen in de Eilandspolder, gesteld. Gelet op het voorgaande draagt het perceel niet in belangrijke mate bij aan het Natura 2000-gebied en het NNN. Wij adviseren daarom de percelen te ontgrenzen. De nevenvraag, of begrenzing van zuidelijk gelegen percelen te overwegen is, kan ontkennend worden beantwoord. Ook hier is de meerwaarde, zowel voor Natura 2000 als het NNN te beperkt.

8. NNN ecologische beoordeling Oostzanerveld, nr 29

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	32. Oostzanerveld
Oppervlak	1,69 ha en bespreken 11,01 ha
Kadastraal nummer	OZN00L Staatsbosbeheer: 307, 309, 315, 318, 321 Particulier: 314, 317, 322, 323, 324, 325, 350, 351, 352, 357, 358, 366, 367, 368, 369, 370, 377, 378 Begrensd NNN: 353, 354, 360, 362 (deels)
Eigenaar	Staatsbosbeheer
BPL-gebied	Ja (met uitzondering van begrensd NNN)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	IVOT

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het gaat om de blauw-gearceerde percelen in onderstaande afbeelding en zijn van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer heeft een zienswijze ingediend om deze percelen te begrenzen met beheertypen N10.02 Vochtig hooiland, N05.01 Moeras en N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Staatsbosbeheer beheert zelf de percelen met aanduiding 32_1. De percelen aangeduidt met 32_2 zijn in erfpacht uitgegeven aan natuurboer [redacted] en zijn deels al begrensd als NNN (zie perceelnummers in tabel 1 en met gele circels aangeduidt in onderstaande figuur). Het is niet bekend of hij interesse heeft voor begrenzing. Wel heeft [redacted] al 114,5 hectare *gerealiseerde* NNN in beheer.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen naast het treinspoortraject Zaandam en Purmerend, ten noorden van Twiske. Ze liggen in een oud petgat (restant van veenontraving) wat weer verland is. Het maaiveld loopt op van 1,4 meter onder NAP in het zuidwesten naar 1,2 meter onder NAP in het noordoosten. De bodem kan daardoor lokaal zeer variëren. De percelen liggen in hetzelfde peilvak als het Oostzanerveld en kent een vast peil van 1,45 meter onder NAP. Hiermee zit het grondwater op minder dan 20 centimeter.

De percelen liggen in Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. In het betreffende gebied is de habitatrichtlijn van toepassing. Voor enkele percelen geldt het habitattype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). Hiervoor geldt dus een instandhoudingsdoelstelling. De Natura 2000-begrenzing en de ligging van het habitattype H7140B zijn in onderstaande afbeeldingen aangeduid. De percelen met een groene stip zijn al NNN begrensd en voor de percelen met een gele stip is een zienswijze ingediend. Voor het perceel met een rode stip geldt wel het Natura2000 habitattype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), maar is niet begrensd als NNN en hier is ook geen zienswijze voor ingediend.

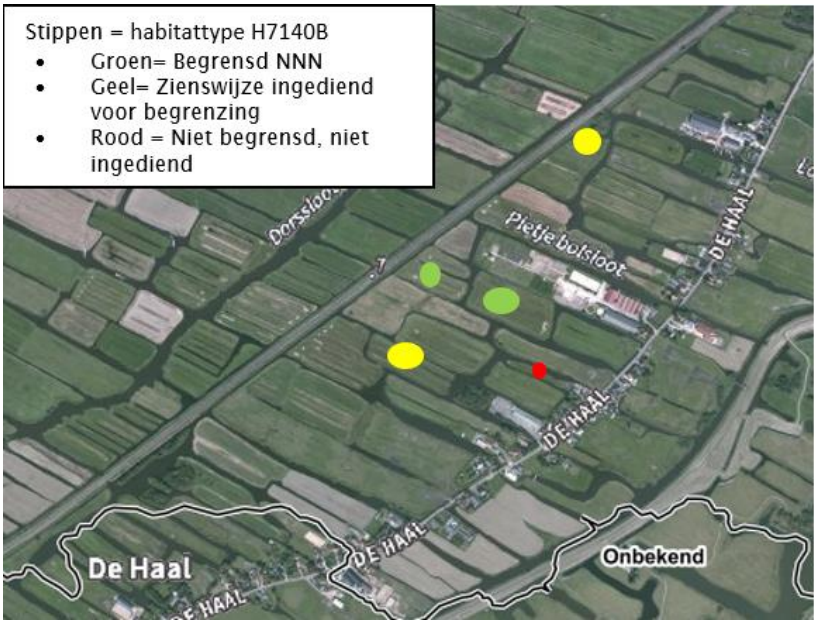

In het Oostzanerveld gelden instandhoudingsdoelstellingen voor onder andere de rivierdonderpad, meervleermuis en noordse woelmuis. Verder is op het Twiske de vogelrichtlijn van toepassing en voor het gebied te noorden ven de spoorlijn de habitat- en vogelrichtlijn.

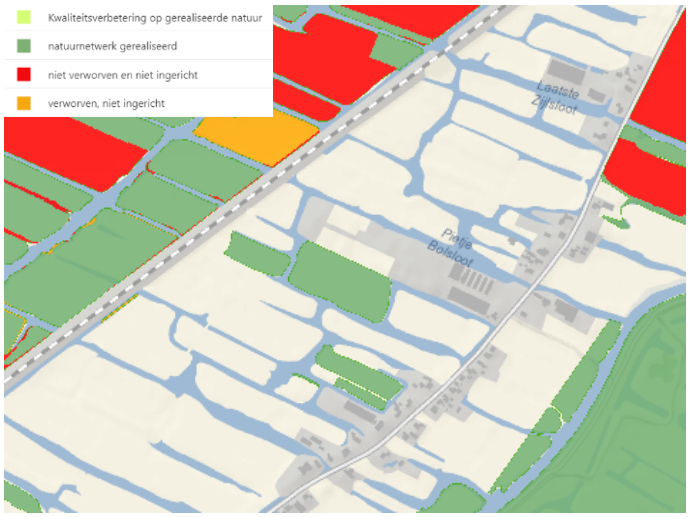

Enkele percelen zijn dus al begrensd (boven rechter kaart). Het natuurbeheertype hiervan varieert (kaart linksonder) van ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ (turkoois), ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’(groen), ‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’ (groen/geel) en ‘N05.01 Moeras’ (donker groenblauw). De ambitie voor deze percelen is hetzelfde (kaart rechtsonder). Voor de rest ligt er in de directe omgeving geen NNN. Aan de noordzijde van de spoorlijn en in Twiske ligt wel NNN met vergelijkbare natuurdoeltypen. Op het Twiske is tevens de vogelrichtlijn van toepassing en aan de noordzijde van de spoorlijn de habitatrichtlijn en de vogelrichtlijn.

[redacted] past diverse ANLB-beheerpakketten toe op zijn percelen:

- Extensief beweid grasland 1 – 1,5 GVE / ha, 1 april – 15 juni
- Legselbeheer op grasland
- Grasland met rustperiode rust van 1 april tot 1 juni
- Botanisch grasland botanische weiderand
- Duurzaam slootbeheer

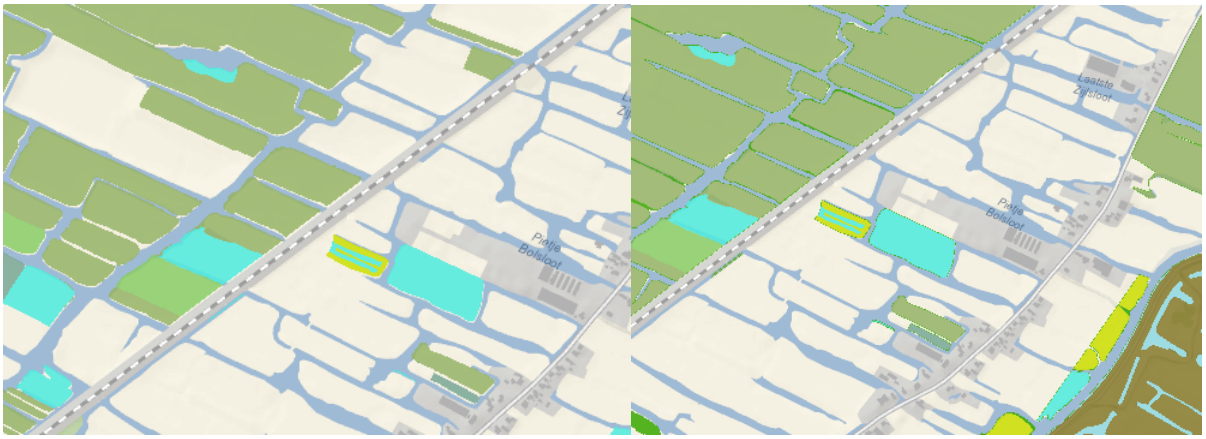

3. Ecologische waarden

Voor het NNN Oostzanerveld zijn de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden:

- Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels

Voor de betreffende percelen en de directe omgeving zijn beide kernkwaliteiten van toepassing. De dichtheid van weidevogels is hoog. Veenmosrietland is een geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis. Verder kunnen de percelen dienen als foerageergebied voor de bruine kiekendief.

Met het huidige hoge grondwaterpeil, variatie in bodemtype en openheid ligt de potentie voor de betreffende percelen bij 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland', afgewisseld met de natuurbeheertypen 'N06.01 Veenmosrietland en moerasheide', 'N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland' en 'N05.01 Moeras'.

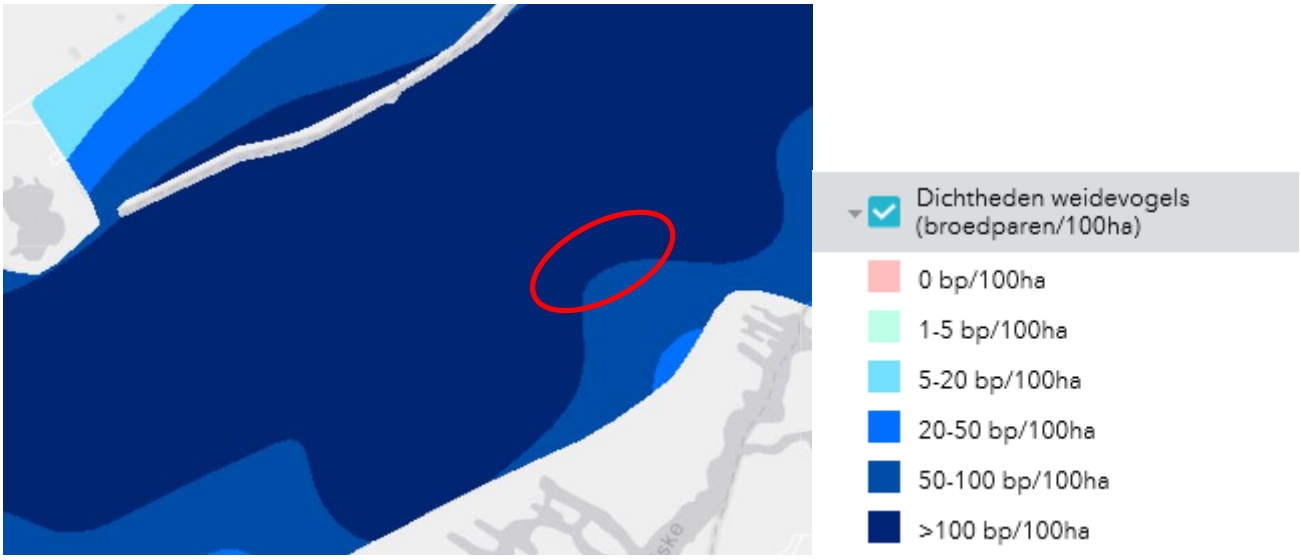

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn onderdeel van het Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, waar diverse instandhoudingsdoelstellingen voor gelden. De op de percelen aanwezige veenmosrietland hebben een intstandhousingsdoelstelling. Voor de omgeving (Twiske) gelden tevens instandhoudingsdoelstellingen voor broed- en niet-broedvogels. Enkele daarvan kunnen van de percelen gebruik maken om te foerageren zoals de bruine kiekendief. Gelet op het voorgaande dragen de percelen bij aan de doelen van Natura 2000 (Criterium 1).

De percelen liggen in het Oostzanerveld, een belangrijk laagveenmoerasgebied en tevens weidevogelgebied van Noord-Holland. De gebiedspecifieke kenmerken maken het gebied zeer geschikt voor de natuurberheertypen N13.01 Vochtig weidevogelgrasland'(groen), 'N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland' (groen/geel) en 'N05.01 Moeras' (donker groenblauw). Eventueel zijn de percelen ook geschikt te maken als N10.02 Vochtig hooiland en de percelen waar het habitattype H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) op van toepassing is komen in aanmerking voor de natuurbeheertypen N06.01 Veenmosrietland en moerasheide. Hierdoor leveren de percelen een belangrijke bijdrage aan weidevogelgebieden en laagveenmoeras. Dit zijn beide nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied en karakteristiek voor Noord-Holland (criterium 2).

Een aantal percelen zijn al begrensd als NNN, en daarnaast zijn het Twiske en het gebied te noorden van de spoorlijn begrensd als NNN. Daarmee kan begrenzing van de betreffende percelen de gebiedskenmerken, en de samenhang tussen de verschillende NNN gebieden in het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (IVOT) versterken en een groter aaneengesloten gebied vormen (criterium 3).

Conclusie

De conclusie voor de percelen uit de zienswijze is dat het vanuit ecologisch oogpunt een meerwaarde heeft om te begrenzen, omdat ze aan de eerste drie en belangrijkste criteria voldoen. Een aantal percelen zijn al begrensd. Voor de percelen met habitattype H7140B is dit Natura 2000-instandhoudingsdoel leidend voor het toe te passen beheertype 'N06.01 Veenmosrietland'. De overige percelen komen in aanmerking voor de natuurbeheertypen N10.02 Vochtig hooiland, N05.01 Moeras en N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Op basis van de Natura 2000-instandhoudingsdoelen verdienen N10.02 en N05.01 de voorkeur boven N13.01. Wij adviseren derhalve de percelen te begrenzen en de nadere invulling op perceelsniveau in overleg met SBB vorm te geven.

9. NNN ecologische beoordeling Schoorl, nr. 30

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-07-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	34. Schoorl
Oppervlak	10,89 ha
Kadastraal nummer	SCH01-C-3362 SCH01-C-2728 SCH01-C-2726 SCH01-C-2117 SCH01-C-1381 SCH01-C-2121
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee (op 200m van Schoorlse Duinen)
Quickscan regio	Noord-Kennemerland-rest

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft agrarische gronden, grenzend aan bos en bebouwing, in de plaats Schoorl in de gemeente Bergen. De gronden zijn in eigendom van de [redacted] en hebben een totale omvang van 10,89 ha. De gronden liggen op 200 meter ten oosten van Natura 2000-gebied Schoorlse duinen, tevens onderdeel van het NNN gebied Schoorlse Duinen - Noord-Kennemerland (N3). Vanwege de hydrologische en ecologische relatie met deze natuurgebieden verzoekt LNH deze gebieden als NNN te begrenzen

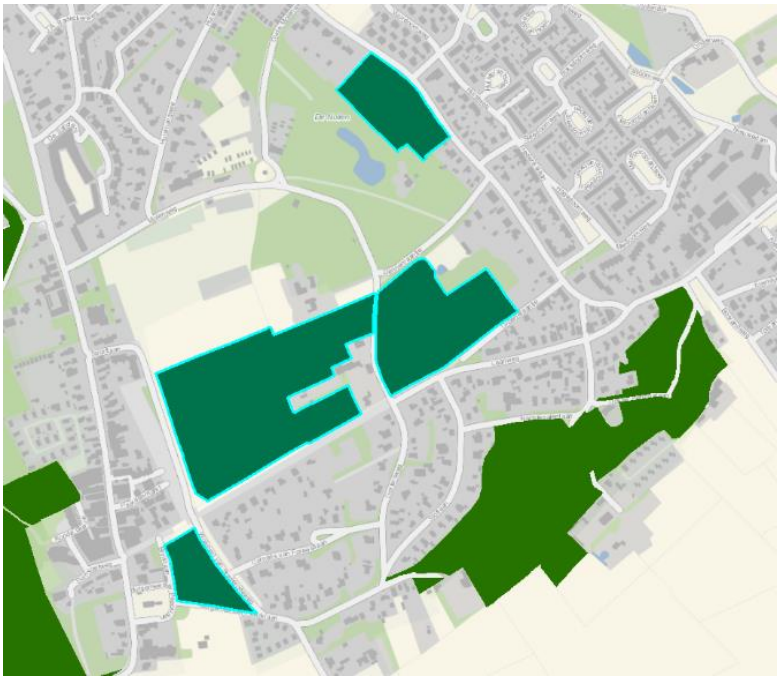

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De gronden liggen in de plaats Schoorl. Schoorl wordt gekenmerkt door afwisseling van bebouwing met vrij grote groene niet bebouwde delen, bestaande uit bosjes en graslanden. Het betreft o.a. extensief beheerde agrarische gronden. Oorspronkelijk zijn dit oude duinen (nollengebied). Het NNN-gebied Schoorlse Duinen –

Noord-Kennemerland (N3) ligt op 200 meter ten westen van het plangebied. Daarnaast bevindt zich op 150 meter ten zuidoosten van de gronden nog een afzonderlijk NNN-gebied. Dit betreft het Bosje van Verweij, een door LNH beheerd Duinbos.

De begrenzing en voorgangskaart tonen de ligging van de percelem ten opzichte van de reeds begrensde NNN-gebieden (kaart links onder). De ambitiekaart laat zien dat het gros van het bestaande NNN het natuurbeheertype N15.01 Duinbos heeft (groen op kaart rechtsonder) en dat er lokaal sprake is van overige natuurbeheertypen.

3. Ecologische waarden

Het betreft voormalige extensieve agrarische percelen op oude inlandse duinen (nollen). Deze vormen samen met het bosgebied de Nollen een groene kern in de bebouwing van Schoorl. Dit bosje is geen onderdeel van het NNN en er is ook geen verzoek om het als NNN te begrenzen. Het bosje is vooral recreatief veelgebruikt en heeft een ecologische samenhang met de open graslanden. De percelen met een verzoek tot NNN begrenzing hebben vooral floristisch een ecologische waarde. In het perceel langs de Voorweg komen plantensoorten als klimopwaterranonkel, moeslook, steenanjer en bevertjes voor. Dergelijke soorten zijn (zeer) zeldzaam en vormen samen met andere soorten een extensief soortenrijk grasland in het perceel langs de Voorweg. Ook het kleine meest zuidwestelijke perceel bestaat uit soortenrijk (duin)grasland. Gezien de ligging en terreinkenmerken zijn de percelen niet van belang voor weidevogels.

4. Ecologische beoordeling

De gronden liggen op 200 meter landinwaarts van het Natura 2000-gebied Schoorlse Duinen. Voor het habitattype 'Beken en rivieren met waterplanten' (H3260) subtype A geldt een uitbreidingsdoelstelling en een opgave om de kwaliteit van het habitattype te verbeteren. Dat zijn bijvoorbeeld begroeiingen met Klimopwaterranonkel op plekken waar kwel aanwezig is. Die zijn beperkt tot de Atlantische delen van Europa (Zuid-Zweden tot Portugal) en vrijwel overal bedreigd. Binnen de percelen is sprake van een kwelsituatie en er zijn ook al groeiplaatsen van klimopwaterranonkel bekend. Het begrenzen van de percelen en het toepassen van natuurontwikkelingsmaatregelen kan bijdragen aan de instandhouding en uitbreiding van klimopwaterranonkel-associaties buiten het Natura 2000-gebied evenals de ontwikkeling van andere zeldzame plantengemeenschappen (criterium 1). De percelen liggen geografisch gescheiden van het Natura 2000-gebied, maar er is wel sprake van een hydrologische relatie. Vanwege de aanwezige kwelsituatie hebben de gronden potentie voor het uitbreiden van bijzondere binnenduinrand natuur waarvoor Noord-Holland een (inter)nationale verantwoordelijkheid heeft (criterium 2). De potentie ligt vooral in het versterken van floristische waarden. Door de gronden als NNN te begrenzen worden lokale abiotische omstandigheden (kwel) veiliggesteld die bijzondere natuur mogelijk maken, waaronder vochtige en natte schraallanden. Hierdoor zal het NNN gebied ook bijdragen aan de lokale biodiversiteit (criterium 5). Op lokaal niveau is er potentie voor het aanduiden van de natuurbeheertypen N03.01 en N10.02 in de natte/vochtige delen het te begrenzen gebied en natuurbeheertypen N11.01 en N12.02 in de drogere delen van het te begrenzen gebied. Door de geïsoleerde ligging zijn de percelen minder van belang voor de robuustheid van het NNN (criterium 3) en evenmin als verbindingszone (criterium4).

Conclusie

De percelen voldoen aan de twee belangrijkste criteria (1 en 2). De percelen dragen namelijk bij aan de instandhouding en uitbreiding van het Habitattype H3260 buiten het Natura 2000-netwerk (criterium 1). Tevens is de locatie kansrijk voor de ontwikkeling van karakteristieke Noord-Hollandse binnenduinrandnatuur (criterium 2). Tenslotte is een positieve bijdrage te verwachten op de lokale biodiversiteit (criterium 5). Wij adviseren daarom de percelen als NNN te begrenzen.

10. NNN ecologische beoordeling Oostzaan, nr. 31

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-07-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	35. Oostzanerveld
Oppervlak	0,4 ha
Kadastraal nummer	OZN00L 00436
Eigenaar	Particulier [redacted]
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	IVOT

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

In 2019 heeft particulier eigenaar [redacted] voor een vijftal percelen een pre taxatie voor een subsidie Kwaliteitsimpuls natuur en landschap (SKNL) aangevraagd, waaronder het perceel met kadestraalnummer OZN00L 00436 te Oostzaan. Op dat moment is het perceel niet begrensd als NNN. De provincie vraagt nu om het perceel te beoordelen. Het betreffende perceel is in onderstaande afbeelding aangeduid met een blauwe rand.

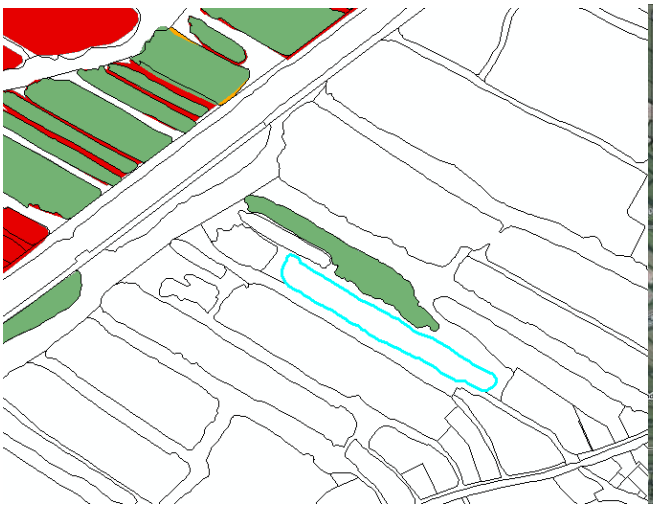

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel ligt in de buurt van het treinspoortraject Zaandam en Purmerend, ten noorden van Twiske. Het perceel ligt in een oud petgat (restant van veenontraving) wat weer verland is. Ten noordwesten ligt een klein bosperceel. Het maaiveld loopt af van 1,2 meter onder NAP in het zuidoosten naar 1,4 meter onder NAP in het noordwesten. De bodem kan daardoor lokaal zeer variëren. De percelen liggen in hetzelfde peilvak als het Oostzanerveld en kent een vast peil van 1,45 onder NAP. Hiermee is de drooglegging ongeveer 25 centimeter, en iets minder in het noordwesten.

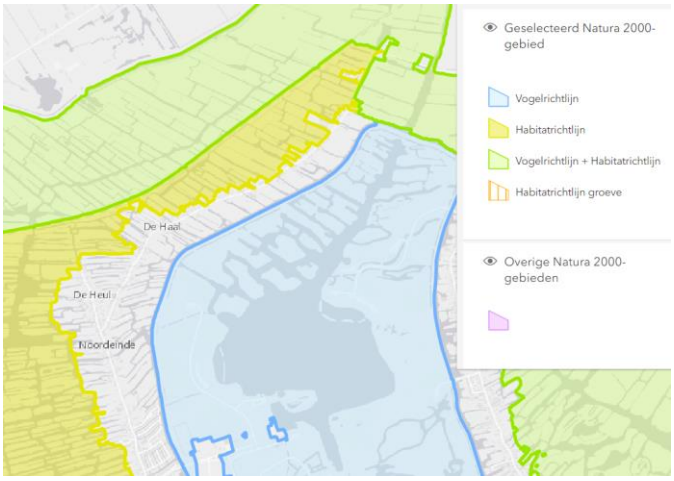

De percelen liggen in Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (zie bovenstaande afbeelding). In het betreffende gebied is alleen de habitatrichtlijn van toepassing. In het Oostzanerveld gelden instandhoudingsdoelstellingen voor verschillende habitattypen (H3140 Kranswierwateren, H91D0 Hoogveenbossen, H6430B Ruigten en zomen, H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland), H4010B Vochtige heiden) en soorten als de rivierdonderpad, meervleermuis en noordse woelmuis. Voor het gebied te noorden ven de spoorlijn de habitat- en vogelrichtlijn. In het oosten ligt het vogelrichtlijngebied 't Twiske.

Ten noorden van het treinspoor ligt NNN en het Twiske behoort tot het NNN. Er zijn slechts enkele percelen in de directe omgeving van het betreffende perceel onderdeel van het NNN, waaronder het perceel ten oosten daarvan. Op dit perceel ligt het ambitietype N00.01 wat betekent dat het perceel nog omgevormd moet worden. Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB) wordt toegepast: pakket 13c - Botanisch grasland botanische weiderand. Op het betreffende perceel van [redacted] is het ANLB pakket 4 - Legselbeheer op grasland van toepassing.

In de omliggende NNN-gebieden varieert het natuurbeheertype (kaart linksonder) van 'N06.01 Veenmosrietland en moerasheide' (turkoois), 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland'(groen), 'N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland' (groen/geel) en 'N05.01 Moeras' (donker groenblauw). De ambitie voor deze percelen is grotendeel hetzelfde als het beheertype (kaart rechtsonder), maar voor het Twiske geldt het ambitietype N16.04 Vochtig bos met productie.

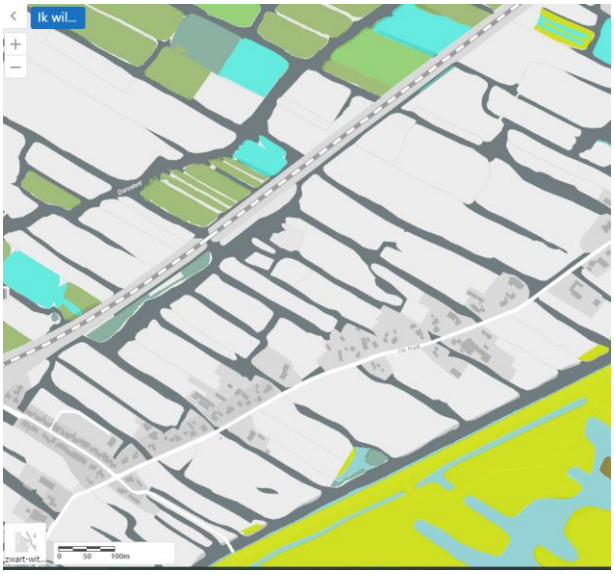

3. Ecologische waarde

Voor het NNN Oostzanerveld zijn de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden:

- Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels

Voor het betreffende perceel en de directe omgeving zijn beide kernkwaliteiten van toepassing. Volgens het Natura 2000 beheerplan liggen er op het perceel en de aangrenzende percelen geen habitattypen (ruigten en zomen en verschillende stadia in verlandingsvegetaties). Volgens het beheerplan liggen er op deze percelen ook geen zoekgebieden voor uitbreiding van deze habitattypen. Uitbreiding van habitattypen vindt plaats in andere delen van het Natura 2000-gebied. De watergangen rondom het perceel zijn wel leefgebied van de Natura 2000-soort meervleermuis. Het perceel zelf is geschikt als leefgebied voor de Natura 2000-soort noordse woelmuis. Hoewel op het perceel geen doelen liggen voor Natura 2000 vogelsoorten, is het wel onderdeel van het foerageergebied van vogelrichtlijngebieden in de nabije omgeving, zoals de bruine kiekendief.

De dichtheid van weidevogels is hoog. Met het huidige hoge grondwaterpeil en openheid ligt de potentie voor het betreffende perceel bij ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’.

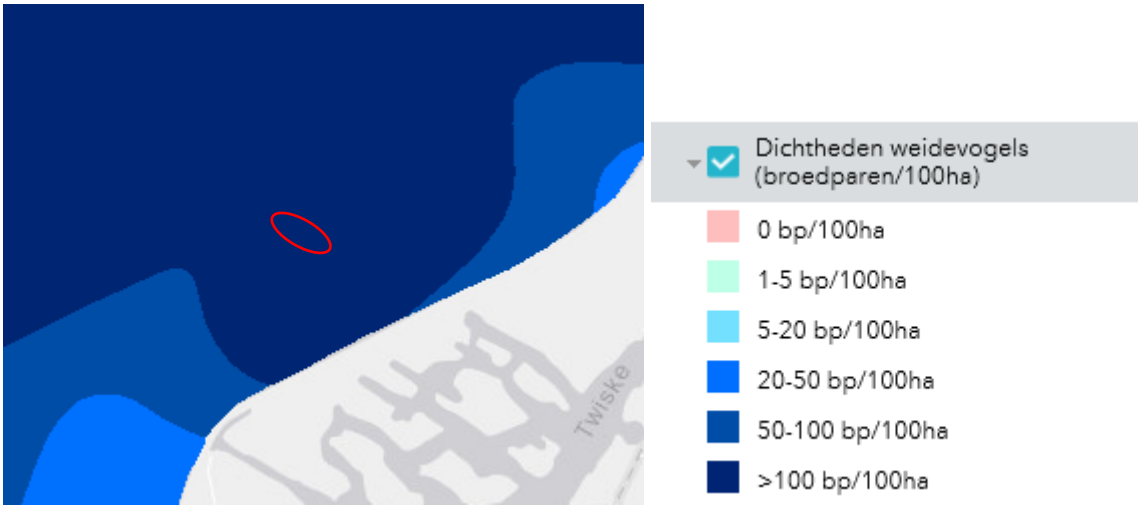

4. Ecologische beoordeling

Het perceel is onderdeel van het Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, waar diverse instandhoudingsdoelstellingen voor gelden. Het perceel is geschikt als leefgebied voor de Natura 2000 soort noordse woelmuis. Daarnaast is het (een klein) onderdeel van het foerageergebied van vogels uit nabijgelegen vogelrichtlijngebieden zoals de bruine kiekendief. Het perceel ligt in het Oostzanerveld, een belangrijk laagveenmoerasgebied en tevens weidevogelgebied van Noord-Holland. De gebiedspecifieke kenmerken maken het gebied zeer geschikt voor de natuurbeheertypen N13.01 Vochtig weidevogelgrasland', 'N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland' en 'N05.01 Moeras'. Al deze beheertypen zorgen voor zowel geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis als bruine kiekendief. Gelet hierop draagt het perceel bij aan de doelen van Natura 2000 (Criterium 1).

De beheertypen N13.01 of N12.02 dragen bij aan het leefgebied voor weidevogels. N05.01 draagt bij aan moeras/verlandingsvegetaties in het laagveen gebied. Dit zijn beide nationaal belangrijke typen natuur met een klein zoekgebied en karakteristiek voor Noord-Holland (criterium 2).

Het Twiske en het gebied ten noorden van de spoorlijn zijn begrensd als NNN. Uitbreiding van het NNN aan de zuidkant van de spoorlijn en dus ook de begrenzing van het betreffende perceel sluiten hier aan bij de Natura 2000-begrenzing en bijbehorende instandhoudingsdoelen voor natuur. Dit komt zowel ten goede aan de robuustheid van een groter aaneengesloten gebied als aan versterking van de relatie met het Twiske (criterium 3).

Conclusie

Het perceel is geschikt voor natuurbeheertypen N13.01 Vochtig weidevogelgrasland, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N05.01 Moeras. Alle drie de beheertypen zorgen voor een bijdrage aan de eerste drie belangrijkste criteria. De conclusie voor OZN00L 00436 te Oostzaan is dat het vanuit ecologisch oogpunt een meerwaarde heeft om te begrenzen.

11. NNN ecologische beoordeling Marken, nr 33

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	38. Marken
Oppervlak	10,84 ha
Kadastraal nummer	MKN00C 284, 285, 286, 287, 301, 302, 303, 305, 308, 309, 310, 311, 313, 314, 339, 611, 612, 615, 616, 617, 618, 1231, 1232,
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	n.v.t.
Quickscan regio	Zeevang en IJsselmeerkust

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft een aantal percelen aan de zuidzijde van Marken met een totaal oppervlak van 10,84 hectare die momenteel begrensd is. De eigenaar [redacted] heeft zienswijzen ingediend om deze percelen te ontgrenzen.

Belangrijkste reden dat de percelen begrensd zijn, was een grondruil om weer een veehouder op Marken te krijgen. Bedoeling van deze begrensde percelen was een versterking voor de veehouder op Marken. Huidige eigenaar van de begrensde gronden wil graag ontgrensd worden, en waarschijnlijk is destijds met zijn vader afgesproken om juist deze percelen te begrenzen. Deze begrensde percelen liggen naast de percelen van “Stichting Veehouder op Marken”. Voor deze stichting is het weidevogelbeheer de kern van het beheer van de landerijen (vastgesteld in statuten).

Marken is begrensd als BPL-gebied. Op de helft van deze begrensde percelen ligt momenteel agrarisch natuurbeheer met een uitgestelde maaidatum, op de andere helft legselbeheer. En deze verhouding geldt voor het hele eiland. En ongeveer 80% van de graslanden heeft een ANLB overeenkomst.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het eiland Marken was tot de 11e eeuw onderdeel van de moeras- en veengronden in de regio van het huidige Markermeer. Hierna werd het veen gewonnen en andere plekken opgehoogd voor woningen. De onregelmatige verkaveling door boeren die zelf het land uitkozen is nog zichtbaar op het eiland Marken en in het NNN gebied. Door hogere waterstanden en regelmatige overstromingen werd klei afgezet op de veengronden. Veel

veengronden die niet met klei bedekt waren sloegen na verloop van tijd weg. Door twee grote stormvloeden en overstromingen eind 12e eeuw is het eiland Marken ontstaan. Om zich te beschermen tegen vloeden zijn dijken aangelegd, die uiteindelijk één omringdijk werden. Deze zijn in de 14e eeuw nog regelmatig doorgebroken waarbij brak water van de Zuiderzee over het land stroomde. Als bescherming hebben de bewoners van Marken terpen gemaakt om de huizen hoger te bouwen. Deze worden 'werven' genoemd. Het NNN gebied ligt tussen drie werven in (Moeniswerf, Grotewerf en Rozewerf) en omsluit samen met de dijk een verdwenen werf (Jan Reynseswerf).

Marken is geen onderdeel van het Natura2000-gebied, maar ligt wel midden in het Natura2000-gebied Markermeer en IJmeer, waar voor het grootste deel de vogelrichtlijn van toepassing is en voor de Gouwzee (ten westen van Marken) de habitat- en vogelrichtlijn.

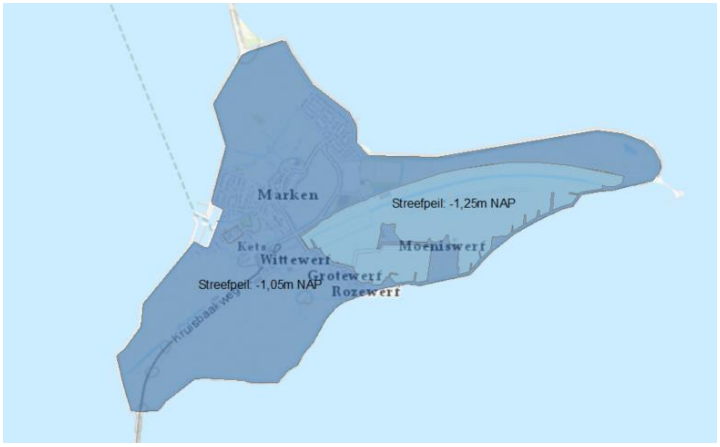

Abiotische en ruimtelijke karakteristiek
De bodem bestaat hoofdzakelijk uit zware zavel. Het maaiveld van de polder ligt laag (circa -0,8 m NAP) ten opzichte van de werven en de dijk. Marken heeft een flexibel peilbeheer met een jaarrond streefpeil van 1,25 meter onder NAP voor de meeste percelen waarvoor nu een NNN-begrenzing geldt (zie afbeelding boven). Het waterpeil fluctueert ongeveer 10 cm rond dit streefpeil. Daarmee is de drooglegging ongeveer een halve meter en groter dan in de omliggende polders, waar de drooglegging ongeveer 25 cm is. Het gebied kenmerkt zich als zeer open polderlandschap tussen de dijk en werven. Daarnaast is er een zekere mate van rust doordat er alleen twee wegen naar de werven lopen en een wandelpad over de dijk loopt. Echter liggen bebouwing en wegen relatief dichtbij (300 – 500 meter).

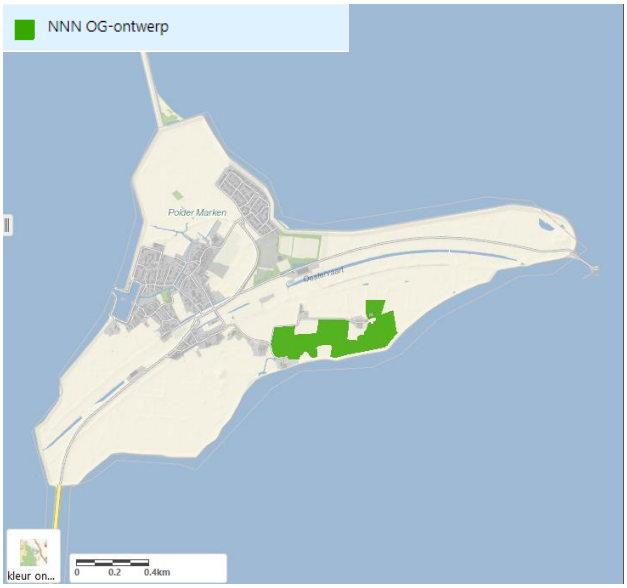

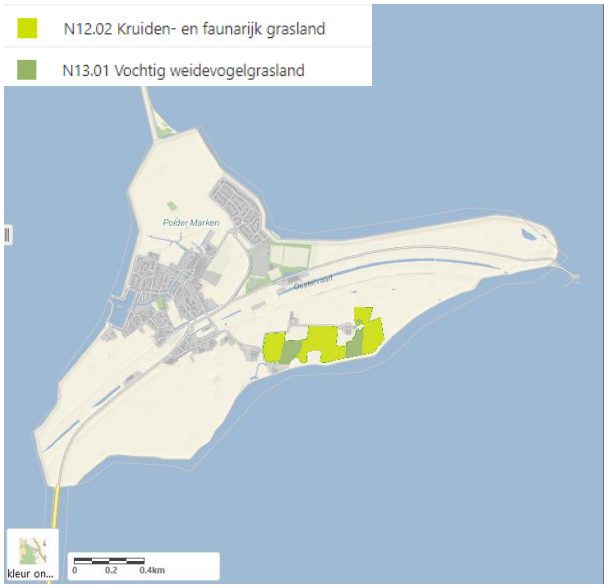

Er is momenteel geen natuurbeheertypen toegekend aan de begrensde percelen. De percelen zijn nog niet verworven en ingericht (afbeelding onder). De ambitie (rechter afbeelding) voor de percelen is 'N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland' (groen/geel) en 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland' (groen).

3. Ecologische waarden

De ecologische kernkwaliteit volgens de WKW beschrijving (L 32) wordt gevormd door het open polderlandschap met extensieve graslanden. Marken vormt een belangrijk weidevogelgebied, daarnaast is het van belang voor wintervogels (goudplevieren) en als rustgebied voor watervogels van het aangrenzende Natura2000-gebied Markermeer. De watergangen, oevers en de dijk zijn leefgebied voor ringslang en waterspitsmuis. De dichtheid van weidevogels is zeer hoog met meer dan 100 broedgevallen per hectare. Daarnaast is het een belangrijk rustgebied voor watervogels uit van het Markermeer (Natura2000).

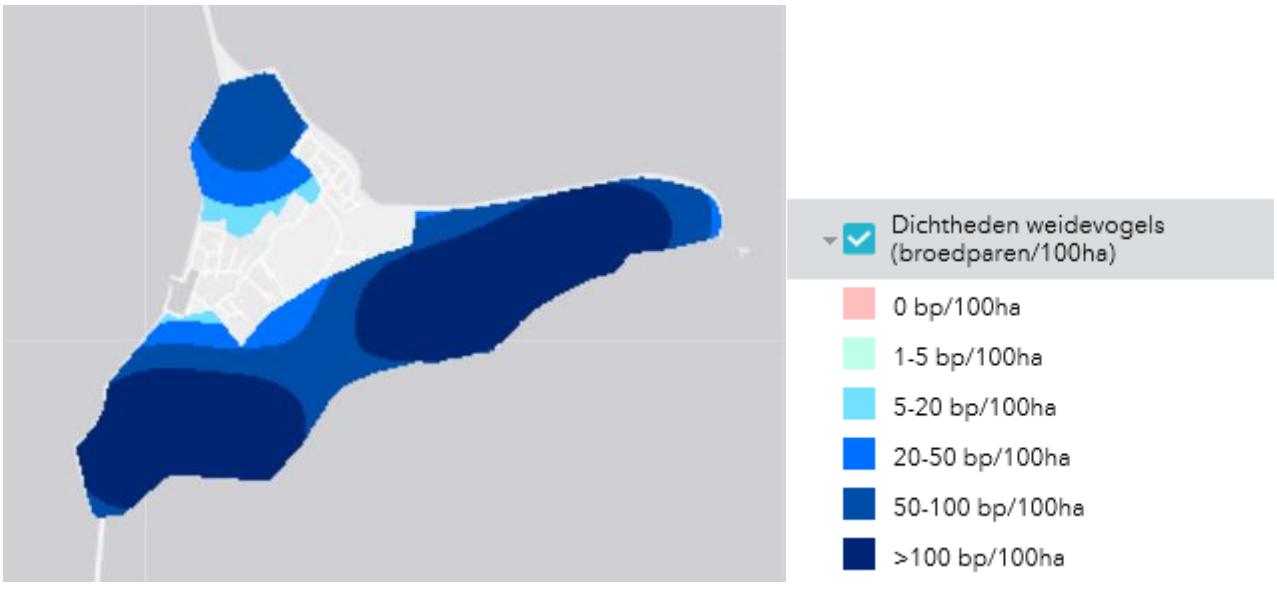

4. Ecologische beoordeling

De ruim 10 ha op Marken zijn begrensd met een weidevogeldoel.

De gronden zijn niet begrensd als Natura2000. De omliggende wateren wel, dit is vogelrichtlijngebied voor zwarte stern en watervogels (m.n. eenden). De kranswiervelden bv in de Gouwzee zijn belangrijk voor deze vogels. De begrensde gronden zullen niet direct bijdragen voor deze soorten maar kunnen als rustgebied mogelijk een functie hebben. Gelet op het oppervlak is deze rust- en foerageerfunctie niet essentieel voor de Natura 2000-doelen. De weilanden van Marken zijn belangrijk voor overwinterende vogels waaronder goudplevier. Dit geldt echter voor alle graslanden op Marken en daarvoor is een begrenzing van het NNN niet noodzakelijk. Deze soort is in de winter op kale akkers en kort begraasde graslanden te vinden. Een begrenzing in het NNN met een natuurbeheertype zorgt niet voor een relevante bijdrage aan dat type biotoop. De bijdrage van het eiland aan de flyway is ook niet essentieel. (Criterium 1)

Op Marken komt een dichtheid aan weidevogels voor die vergelijkbaar is aan de beste weidevogelgebieden in NH. Ongeveer 80 % heeft een ANLB overeenkomst. Eilanden zijn vaak gunstige leefgebieden voor weidevogels. In principe

zou een begrensde eenheid NNN waar een goed peilbeheer gevoerd kan worden voor de weidevogels hier positief kunnen zijn en ondersteunend aan de ANLB beheerovereenkomsten. Hoogste dichtheden weidevogels komen echter niet voor in, maar buiten de begrensde gebieden. Huidige begrenzing grenst aan een aantal bewoonde werven en is qua hoogteligging niet geschikter dan andere gronden. De omliggende gronden hebben een gunstiger waterpeil dan de betreffende gronden. De percelen zijn daarom niet van groot belang als weidevogelgebied of andere karakteristieke Noord-Hollandse natuur (criterium 2)

De percelen grenzen niet aan andere NNN percelen noch liggen ze op een verbindingszone tussen NNN gebieden (criterium 3 en 4). Tenslotte zijn de graslandpercelen niet van belang voor bijzondere soorten als ringslang, waterspitsmuis. De percelen zijn niet van groot belang voor de lokale biodiversiteit (criterium 5)

Conclusie

Conclusie is daarom dat NNN begrenzing op Marken logisch is vanuit kansen voor natuurwaarden, m.n. weidevogels. Marken lijkt zeer geschikt om voor weidevogels een bolwerk te blijven. Door eerdere initiatieven en subsidies (veehouder, ANLB) lijkt hieraan een goede invulling te worden gegeven. Het huidige begrensde gebied is qua ligging, potentie en huidige waarden echter ecologisch niet het meest gunstig. Daarom is ontgrenzing hiervan op ecologische gronden voorstelbaar.

12. NNN ecologische beoordeling Westzaan, nr 34

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	30-07-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	42. [redacted] Westzaan
Oppervlak	17,57 ha
Kadastraal nummer	WZN00: Sectie C - perceel 1821 en 1792 Sectie B - perceel 3964 en 3875
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	Westzaan

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

[redacted] wil in Westzaan een begrenzing als NNN en ambitietype op de percelen (groene gebieden die blauw gearceerd zijn). Het gaat om een oppervlakte van 17,57 hectare. Zienswijze is ingediend door [redacted], om deze percelen te begrenzen als NNN en er een ambitie- en beheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland op te leggen. De percelen zijn verpacht als agrarisch grasland, met ANLB (in 2020) pakketten: extensief beheer en maaidatum 1 juni en 8 juni, en perceel met legselbeheer.

Het kleine blauw gearceerde deel is momenteel houtopslag. Het gebied valt onder het Natura 2000-gebied 'Polder Westzaan' en is volgens de Habitatrichtlijn (91) beschermd.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in Polder Westzaan direct aansluitend op het NNN-gebied 'Polder Westzaan, Noorderveen en Zuiderpolder'. Dit is een laagveengebied. Door invloeden van zee en mens is een gebied van verkaveling en vervening met overgangen van zoet tot zout ontstaan. Een bijzonder kenmerkend gebied voor zowel Nederland als Europa. Het gebied bevat verlandingsvegetatie, rietland, weidevogelgraslanden, wateren, moerasbos en een klein elzenbroekbos.

De voortgangskaart laat zien dat de percelen niet zijn begrensd en niet zijn gerealiseerd binnen het NNN.

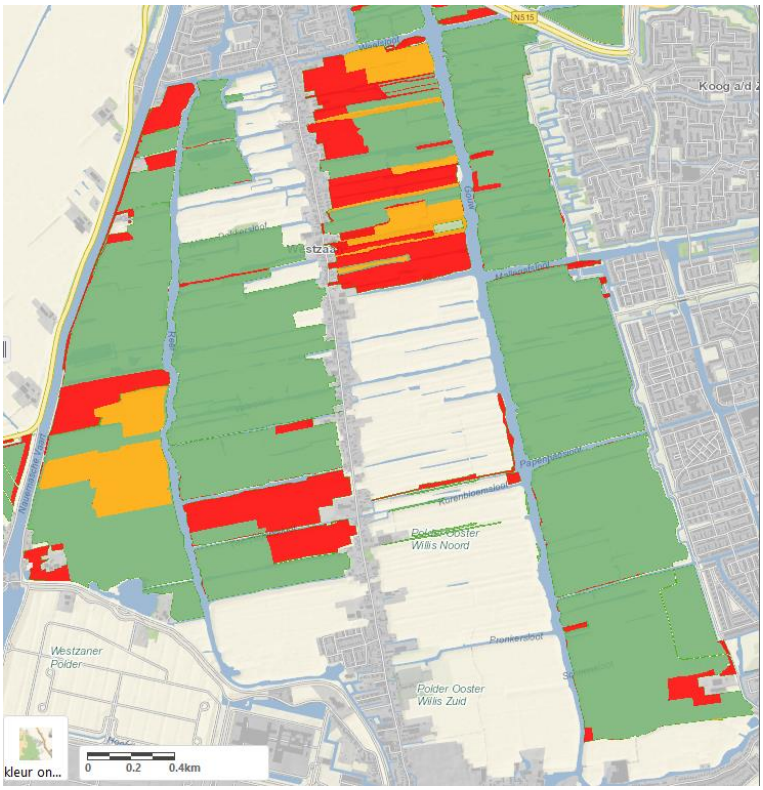

In de beheerkaart is te zien dat de percelen geen beheertype toegewezen hebben gekregen. De omiggende percelen hebben de beheertypes: N06.01 Veenmosrietland en moerasheide (fel blauw); N13.01 Vochtig weidevogelgrasland (groen); N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland (geel); N10.02 Vochtig hooiland (fel groen); N05.01 Moeras (blauwgroen); en N04.02 Zoete plas (lichtblauw).

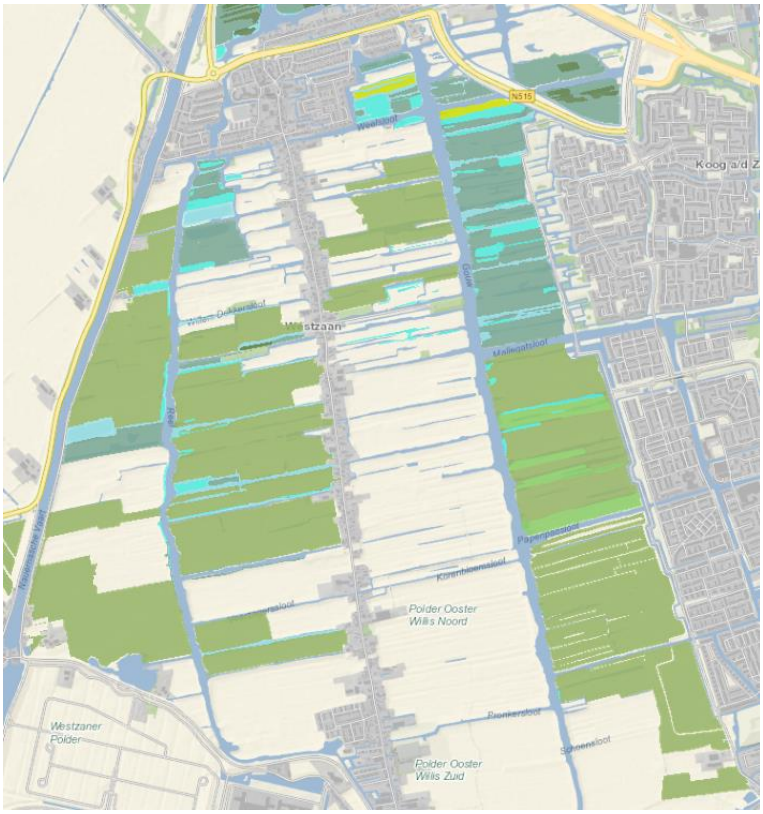

De ambitietypekaart toont verschillen met de beheertypekaart. Het beheertype N10.02 (fel groen) heeft ambitietype N12.02 (geel). Daarbij is op de ambitietypekaart te zien dat het ambitietype N13.01 (groen) een groter gebied omvat dan op de beheertypekaart. Wat tevens de wens is van de eigenaar op de percelen, echter deze percelen zijn niet begrensd en vallen niet onder de ambitie.

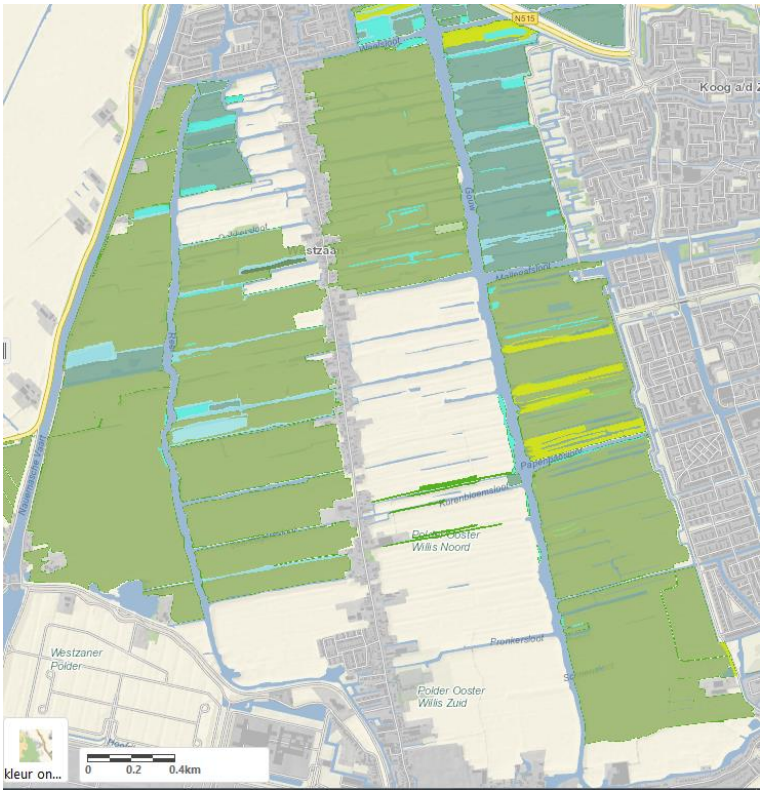

De percelen van [redacted] sluiten aan op percelen met als huidig beheertype en ambitietype N13.01. Het gebied heeft een samenhang met deze onderdelen van het NNN. Dit is met name van belang voor soorten van vochtige tot natte graslanden. Ook voor de doelstellingen van het Natura 2000-gebied ‘Polder Westzaan’ zijn deze percelen potentieel belangrijk als veenweidegebied voor brakke ruigten. Het gebied wordt gekenmerkt door afwisseling van graslanden met veenmosrietlanden, ruigten en zomen en rietmoeras.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van het NNN zijn omschreven als:
- Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu;
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels.

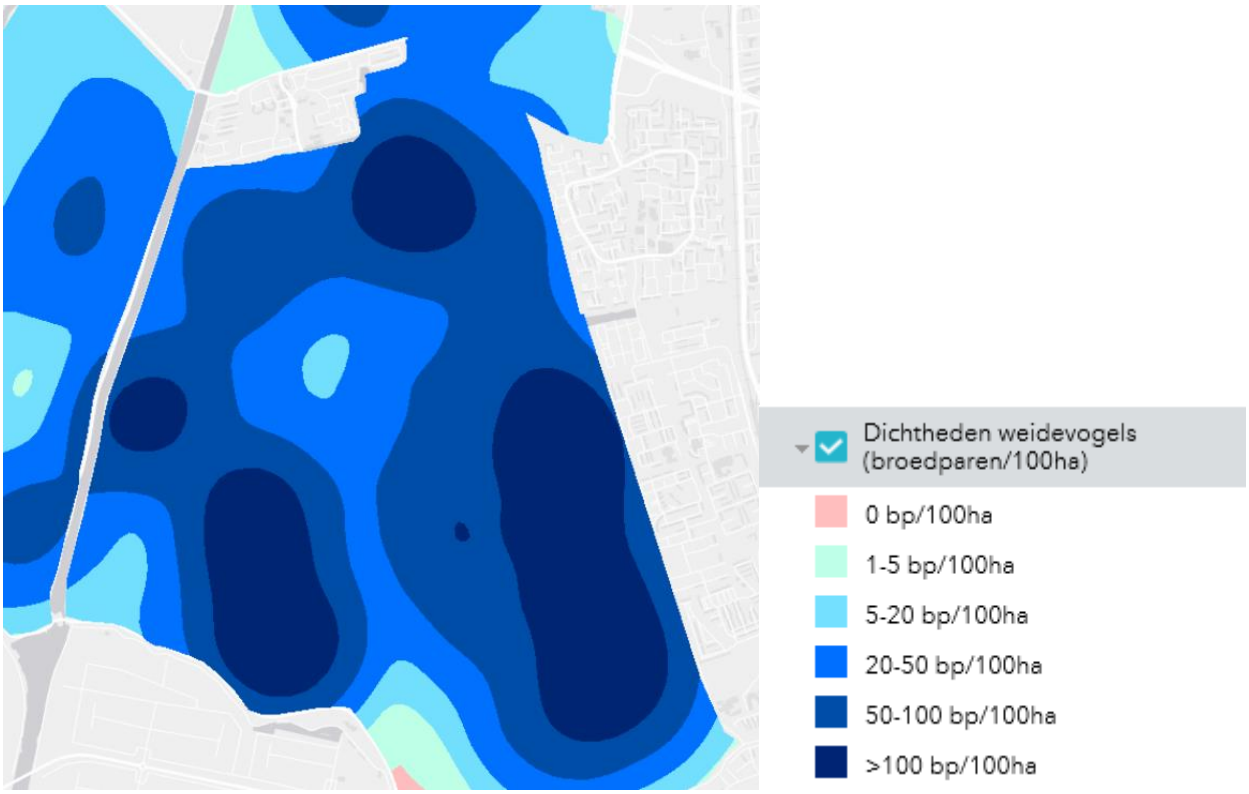

De dichtheden van weidevogels variëren van 20 – 50 broedparen tot 50 – 100 broedparen per 100 hectare op de percelen van [redacted]. Ook in de omgeving zijn hoge dichtheden van weidevogels aanwezig. Het belang voor de water, moeras en rietvogels van het gebied is erg groot. Daarnaast is het Natura 2000-gebied een kerngebied voor noordse woelmuis. Ook biedt het leefgebied voor belangrijke soorten zoals waterspitsmuis, ringslang en rugstreeppad. Het kleine deel dat een houtopslag bevat, biedt in de huidige staat schuil- en broedmogelijkheden voor soorten zoals bruine kiekendief. Aan de rand van een peceel is veenmosrietland aanwezig.

4. Ecologische beoordeling

De percelen kunnen Natura 2000-doelen versterken op het gebied van habitattypen en habitatrichtlijnsoorten (criterium 1). Hierbij is het van belang om ook het aanwezige veenmosrietland aan de rand van het perceel te behouden.

De percelen zijn een belangrijk onderdeel van weidevogelleefgebied. Gelet op de natte omstandigheden en de centrale open ligging van de graslanden zonder opgaande elementen zijn de percelen daar zeer geschikt voor (criterium 2). De ambitie voor de percelen is het natuurbeheertype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’. Gelet op de gebiedskenmerken is dat een realistisch doel. Door ook het kleine perceel met houtopslag als grasland om te vormen, worden verstorende elementen voor weidevogels verwijderd. Hoewel minder van belang voor weidevogels, dragen de percelen bij aan een groot aaneengesloten gebied. (criterium 3). Met deze punten wordt voldaan aan criteria 1, 2 en 3. Criteria 4 en 5 zijn verder niet aan de orde.

Conclusie ecologische beoordeling

Advies is om de percelen te begrenzen als NNN en het ambitietype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ en een klein deel als Veenmosrietland ‘N06.01’ toe te wijzen.

13. NNN ecologische beoordeling Westzaan, nr 35

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-07-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	43. Westzaan
Oppervlak	3,05 ha
Kadastraal nummer	WZN00: Sectie C – perceel 1820 en 1791
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	Westzaan

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het vastgoed bedrijf [redacted] wil in Westzaan een begrenzing als NNN en ambitietype op onderstaande percelen (groen gebied dat blauw gearceerd is). Zienswijze is ingediend door [redacted], om deze percelen te begrenzen als NNN en er een ambitie en beheertype op te leggen. De wens is 'N13.01 vochtig weidevogelgrasland'. Het gebied valt onder het Natura 2000-gebied 'Polder Westzaan' en is volgens de Habitatrichtlijn (91) beschermd.

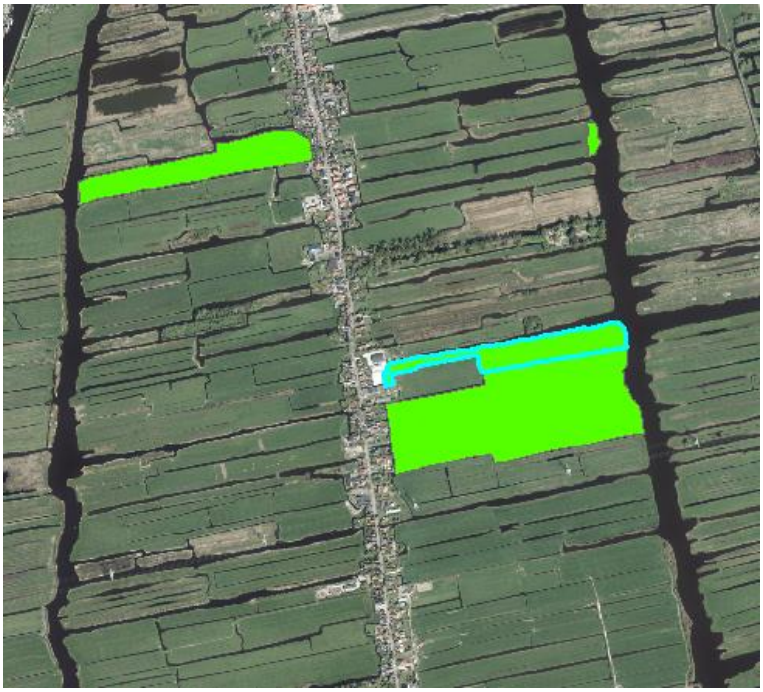

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in Polder Westzaan direct aansluitend op het NNN-gebied 'Polder Westzaan, Noorderveen en Zuiderpolder'. Dit is een laagveengebied. Door invloeden van zee en mens is een gebied van verkaveling en vervening met overgangen van zoet tot zout ontstaan. Een bijzonder kenmerkend gebied voor zowel Nederland als Europa. Het gebied bevat verlandingsvegetatie, rietland, weidevogelgraslanden, wateren, moerasbos en een klein elzenbroekbos.

De voortgangskaart laat zien dat de percelen niet zijn begrensd en niet zijn gerealiseerd binnen het NNN.

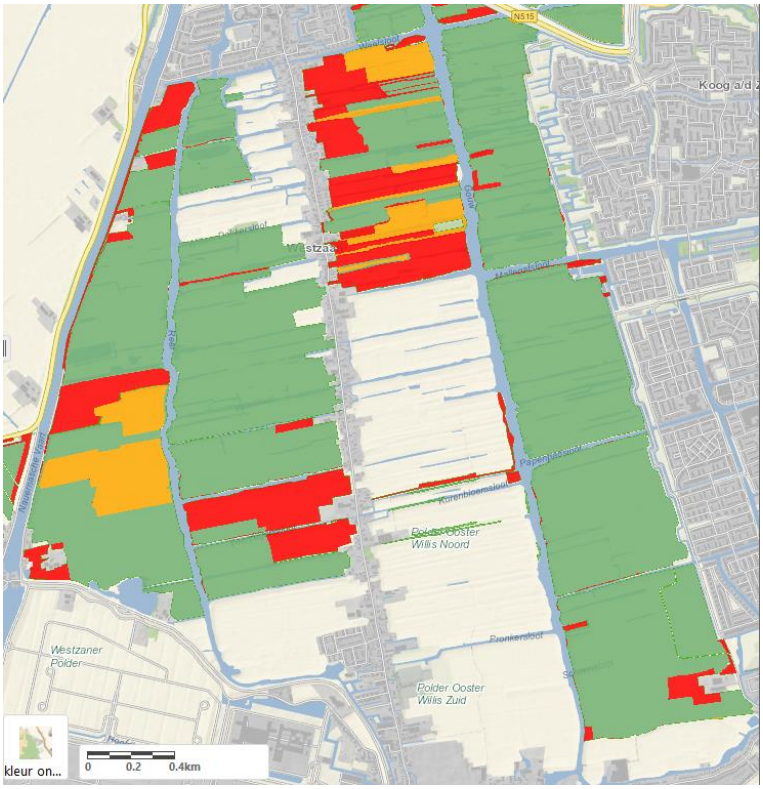

In de beheerkaart is te zien dat de percelen geen beheertype toegewezen hebben gekregen. De omiggende percelen hebben de beheertypes: N13.01 Vochtig weidevogelgrasland (groen); N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland (geel); N10.02 Vochtig hooiland (fel groen); N06.01 Veenmosrietland en moerasheide (fel blauw); N05.01 Moeras (blauwgroen); en N04.02 Zoete plas (lichtblauw).

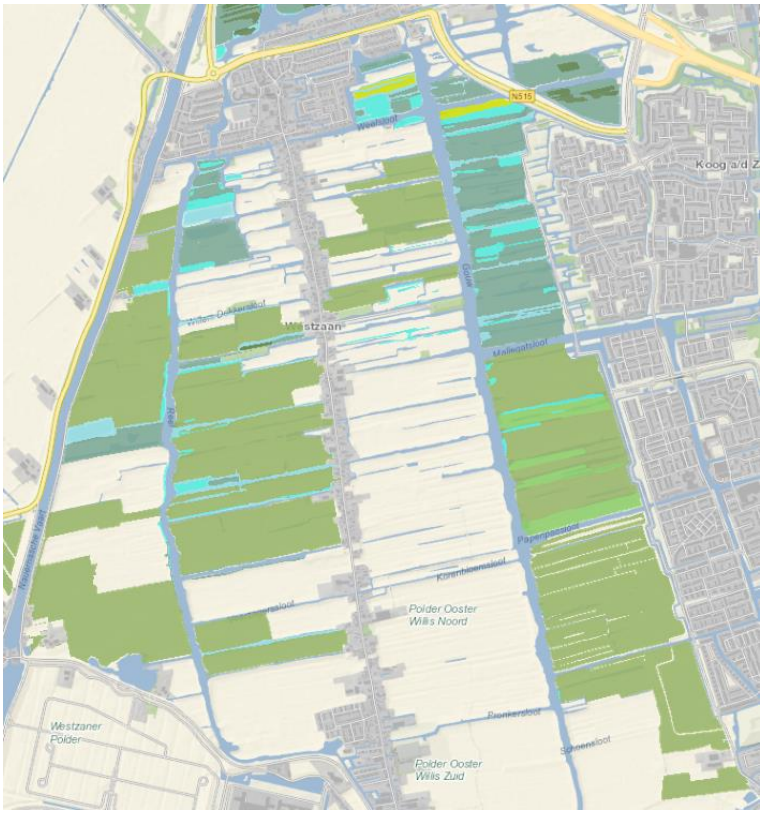

Uit de provinciale ambitiekaart blijkt de wens om het areaal N13.01 in de directe omgeving van het perceel uit te breiden. De wens van de eigenaar voor de niet begrensde percelen is eveneens dit beheertype.

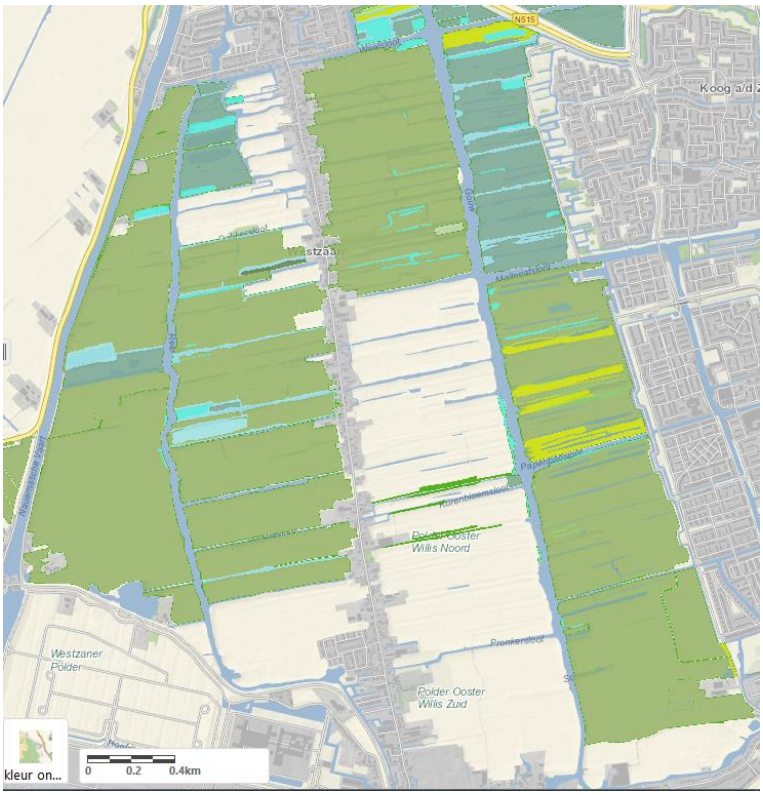

De percelen van [redacted] sluiten aan op percelen met als huidig beheertype en ambitietype N13.01. Het gebied heeft een samenhang met deze onderdelen van het NNN. Dit is met name van belang voor soorten van vochtige tot natte graslanden. Ook voor de doelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Polder Westzaan' zijn deze percelen potentieel belangrijk als veenweidegebied voor brakke ruigten. Het gebied wordt gekenmerkt door afwisseling van graslanden met veenmosrietlanden, ruigten en zomen en rietmoeras.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van het NNN zijn omschreven als:
- Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu;
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels.

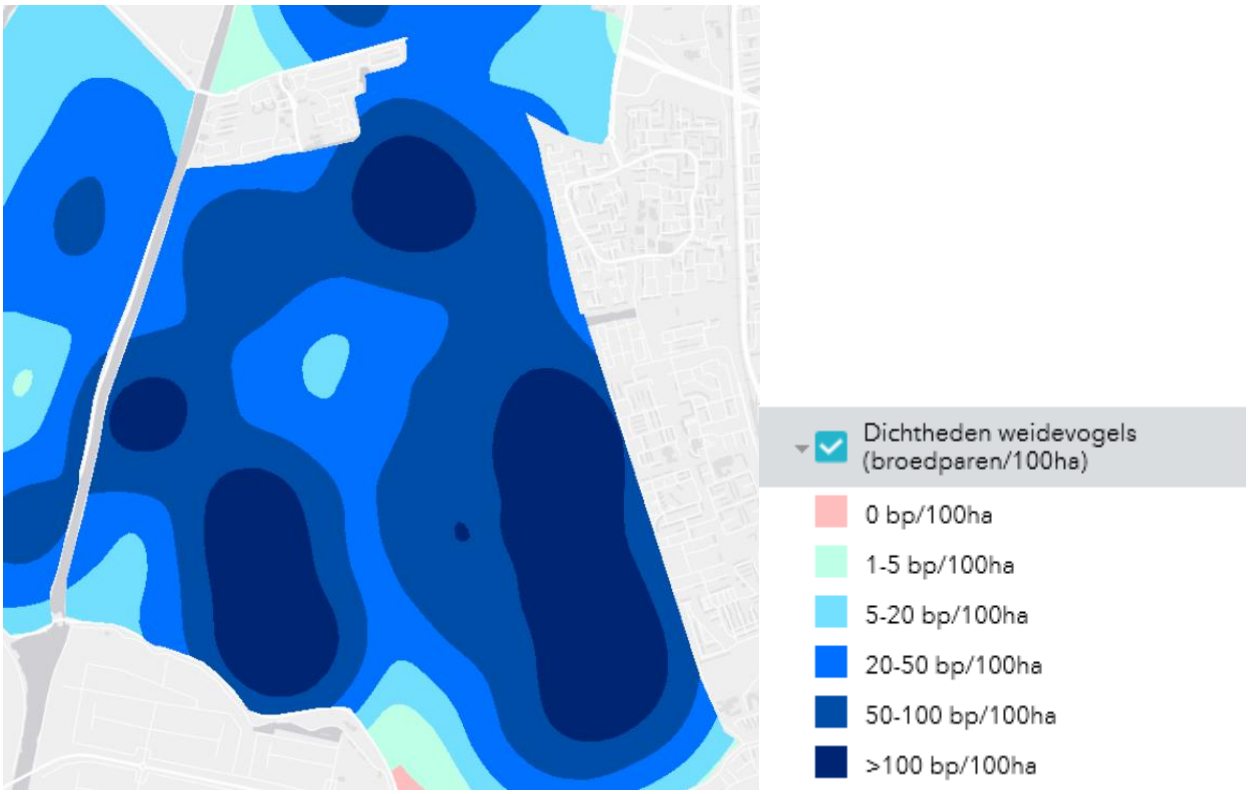

De dichtheden van weidevogels variëren van 20 – 50 broedparen tot 50 – 100 broedparen per 100 hectare op de percelen van [redacted]. Ook in de omgeving zijn hoge dichtheden van weidevogels aanwezig. Het belang voor de water, moeras en rietvogels van het gebied is erg groot. Daarnaast is het Natura 2000-gebied een kerngebied voor noordse woelmuis. Ook biedt het leefgebied voor belangrijke soorten zoals waterspitsmuis, ringslang en rugstreeppad. Aan de rand van een perceel is veenmosrietland aanwezig.

4. Ecologische beoordeling

De percelen kunnen Natura 2000-doelen versterken op het gebied van habitattypen (veenmosrietland) en habitatrichtlijnsoorten (noordse woelmuis). De percelen voldoen daarmee aan criterium 1. Het is wel aan te bevelen hiervoor het veenmosrietland niet als N13.01 te beheren maar aan te wijzen voor het beheertype N06.01 Veenmosrietland.

De percelen zijn een belangrijk onderdeel van weidevogelleefgebied. Gelet op de natte omstandigheden en de centrale open ligging van de graslanden zonder opgaande elementen zijn de percelen daar zeer geschikt voor (criterium 2). De ambitie voor de percelen is het natuurbeheertype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’. Gelet op de gebiedskenmerken is dat een realistisch doel. Hoewel minder van belang voor weidevogels, dragen de percelen bij aan een groot aaneengesloten gebied. (criterium 3). Er wordt daarom voldaan aan criteria 1, 2 en 3. Criteria 4 en 5 zijn verder niet aan de orde.

Conclusie ecologische beoordeling

Conclusie is dat wij adviseren de percelen te begrenzen als NNN met het ambitietype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ en een klein deel (conform het Natura 2000-habitattype) als ‘N06.01 Veenmosrietland’.

14. Begrenzing perceel 393, De Kampen, nr. 175

Perceel is eigendom SBB, perceel is onderdeel van het PNO project de Kampen en is ingericht. Bleek achteraf niet begrensd. Conclusie: alsnog begrenzen.

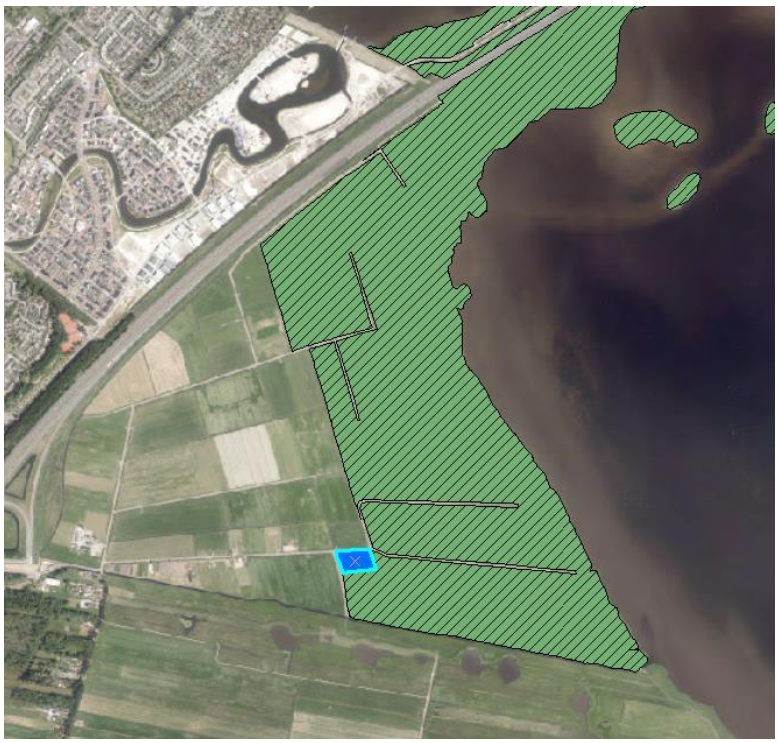

15. NNN ecologische beoordeling Zuiderwoude, nr 191

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	47. Zuiderwoude
Oppervlak	11,8 ha
Kadastraal nummer	BRO00G 00079, 00077 (deels)
Eigenaar	[redacted] (Particulier)
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

[redacted], eigenaar van de percelen BRO00G 00079 (noordelijke perceel) en 00077 (zuidelijke perceel) te Zuiderwouden heeft een zienswijze ingediend in 2018 en 2020 om het perceel 00079 en een deel van 00077 te ontgrenzen. De functie van het noordelijke perceel is agrarisch grasland.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De betreffende percelen liggen in het veenpolderlandschap van Waterland, tussen het IJmeer (Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer) en het Varkensland (Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske), beide belangrijke vogelrichtlijngebieden. De percelen behoren tot het algemene peilgebied van Waterland, met een gefixeerd waterpeil van 1,56 meter onder NAP.

<u>Noordelijke perceel (00079)</u>

Het noordelijke perceel grenst aan de veenrivier Kerk Ae en de bodem bestaat grotendeels uit zware klei met meer landinwaards een venige ondergrond (weideveengrond). Het maaiveld ligt op ongeveer 1,35 meter onder NAP, waarmee het grondwater op ongeveer 20 centimeter onder maaiveld ligt.

<u>Zuidelijke perceel (00077)</u>

Het zuidelijke perceel heeft een vlietveengrond, wat betekent dat de bodem ongerijpt en slap is. Dit type grond is afhankelijk van een hoog grondwaterpeil. Het maaiveld ligt ongeveer op 1,5 meter onder NAP en het

grondwater komt hiermee tot aan het maaiveld. Door het microrelief ontstaan er gradiënten in vochtigheid en plasdrassitauties. Op de luchtfoto lijkt het om moerasachtige ruigte te gaan. Tussen de percelen ligt het Arken Ae, een plas ontstaan door geërodeerd veen.

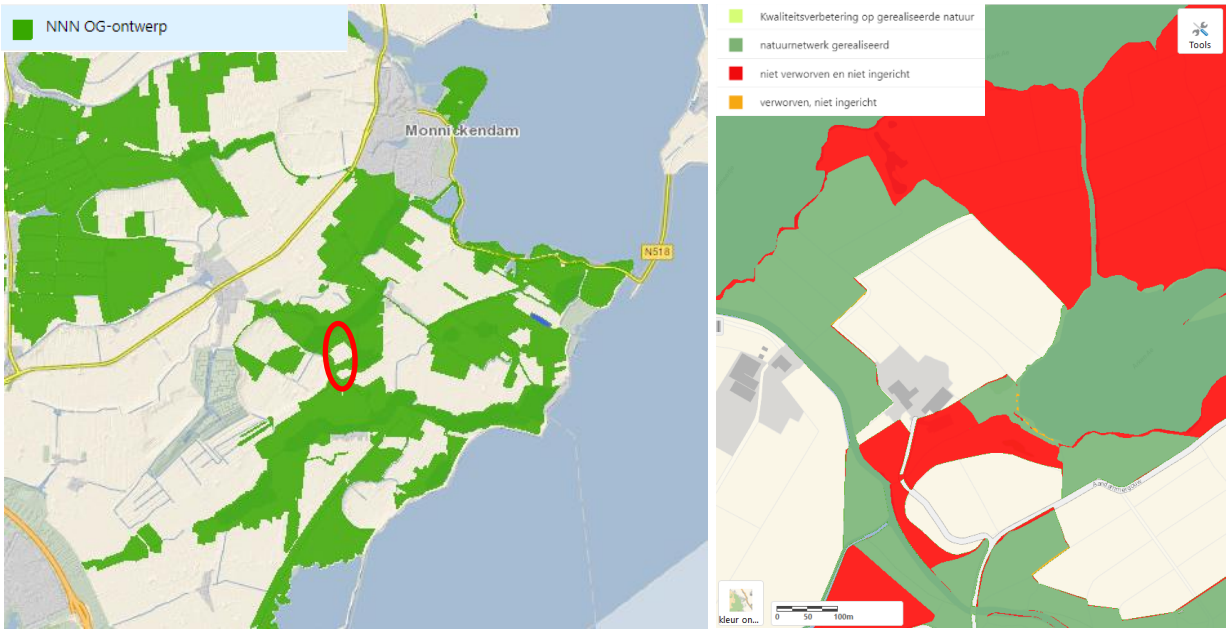

Noordelijke perceel (00079)

Een groot deel van de omliggende percelen is onderdeel van NNN Waterland Oost (boven linker kaart) en is in eigendom van Staatsbosbeheer. De percelen liggen in een ‘smallere zone’ van het NNN, waarmee het noordelijke deel van Waterland Oost wordt verbonden met het zuidelijke deel. Er is geen concrete ‘ecologische verbindingszone’ aangewezen. Zoals op de boven rechter kaart te zien is, zijn de betreffende percelen nog niet geworven en ingericht.

Zuidelijke perceel (00077)

De linker kaart hieronder laat zien dat een klein aangrenzend perceel beheertype ‘N05.01 Moeras’ (donker groenblauw), heeft en een klein deel ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ (licht groenblauw). Het zuidelijke perceel (00077) vormt de verbinding hiertussen en richting het Arker Ae. Ook versterkt het daarmee de natte verbinding tussen het Kerk Ae en de Uitdammer Die, ten zuiden van het gebied.

Een aantal tussenliggende percelen in eigendom van Staatsbosbeheer, grenzend aan het Bozenmeertje, zouden wel ingericht zijn, maar hebben nog geen beheertype toegekend gekregen. De ambitie (onderstaande rechter kaart) voor de meeste percelen is ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ (groen), ‘N04.02 Zoete plas’ (blauw), ‘N05.02 Gemaaid rietland’ (licht blauw) en ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’(licht groenblauw).

3. Ecologische waarden

De belangrijkste kernwaarde van het Waterland is het 'Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels'. De dichtheid van weidevogels is relatief hoog, met zeer hoge dichtheden in de directe omgeving. De meest aanwezige broedvogels zijn steltlopers, kievit en grutto. De grutto heeft een instandhoudingsdoelstelling in het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. Ook komen de habitatrichtlijnsoorten noordse woelmuis en rugstreeppad voor in het gebied. De noordse woelmuis heeft een instandhoudingsdoelstelling in het Natura2000-gebied.

<u>Noordelijke perceel (00079)</u>

Het noordelijke perceel kan van meerwaarde zijn voor de vogels met een Natura 2000-doelstelling, maar gelet op de ligging is er geen essentiële waarde voor het Natura 2000-gebied. De potentie voor het noordelijke perceel is hoog voor 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland' door het huidige grondwaterpeil en het bodemtype.

<u>Zuidelijke perceel (00077)</u>

Het zuidelijke perceel heeft daarbij ook kenmerken van 'N06.01 Veenmosrietland en moerasheide' of 'N05.01 Moeras' wat voor moerasvogels een Noordse woelmuis interessant is. Echter ligt dit te ver (2 kim) hiervan verwijderd om een bijdrage te leveren aan de doelstelling. Gelet op het kleine oppervlak is het voor deze soorten maar van beperkt belang, maar het kan als stapsteen wel degelijk een functie hebben voor moerassoorten. Daarnaast dient het voor de interne verbinding van de water en verlandingsvegetaties in dit gebied.

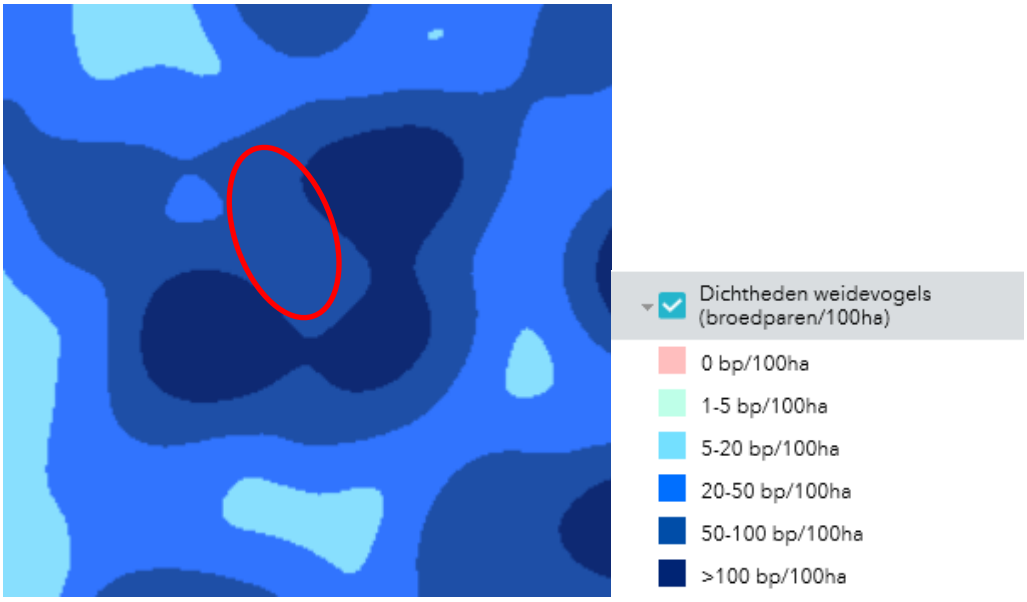

4. Ecologische beoordeling

Noordelijke perceel (00079)

Perceel 00079 (noordelijke perceel) te Zuiderwouden ligt niet in Natura2000-gebied en heeft geen essentiële meerwaarde voor de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden. Ook heeft het perceel geen specifieke meerwaarde voor trekvogels, flyway (criterium 1).

Wel is het een belangrijk weidevogelgebied, van nationaal belang door het kleine zoekgebied in Nederland, maar karakteristiek voor Noord-Holland (criterium 2). Het perceel versterkt de waarde van het NNN Waterland, door de aaneengeslotenheid van het weidevogelgebied te vergroten. Het hiervoor benodigde natuurbeheertype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ is gelet op de gebiedsspecifieke kenmerken goed te realiseren op het perceel.

Het perceel is essentieel in de verbinding tussen het noordelijke en zuidelijke deel van NNN Waterland Oost. Het noordelijke perceel zorgt voor de aaneensluiting van het NNN in de directe omgeving, hierdoor kan een robuust weidevogelgebied worden gecreëerd (criterium 3).

Zuidelijke perceel (00077)

Perceel 00077 te Zuiderwouden ligt niet in Natura2000-gebied en heeft geen essentiële meerwaarde voor de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden. Ook heeft het perceel geen specifieke meerwaarde voor trekvogels, flyway (criterium 1).

Wel is het een belangrijk weidevogelgebied, van nationaal belang door het kleine zoekgebied in Nederland, maar karakteristiek voor Noord-Holland (criterium 2). Daarnaast zijn er potenties in het zuidelijke perceel voor de karakteristieke Noord-Hollandse laagveen moerasvegetatie (criterium 2). Gelet op de locatie en de abiotische omstandigheden is hier een natuurbeheertype ‘N05.02 Gemaaid rietland’ goed mogelijk.

Het perceel is essentieel in de verbinding tussen het noordelijke en zuidelijke deel van NNN Waterland Oost. De hoge grondwaterstand is essentieel voor behoud van de vlietveengrond van het zuidelijke perceel en de moerasvegetaties rond de watergang. Het zuidelijk perceel is daarmee van belang voor het veiligstellen van abiotische omstandigheden van die bijzondere natuur (criterium 3).

Daarnaast vormen de (potentiële) moerasvegetaties naast de watergang een belangrijke verbinding voor soorten van laagveenmoeras. Het zuidelijke perceel heeft daarmee meerwaarde in de natte verbinding tussen het Kerk Ae en Uitdammer Die. Het vormt een potentiële uitbreiding en robuuster leefgebied voor bijvoorbeeld de Noordse woelmuis (criterium 4).

Conclusie

Noordelijke perceel (00079)

Op basis van criterium 2 en 3 is de conclusie voor het 00079 te Zuiderwouden dat het een meerwaarde heeft voor het NNN en het advies is daarmee het perceel niet te ontgrenzen.

Zuidelijke perceel (00077)

Op basis van criterium 2, 3 en 4 is de conclusie voor het 00077 te Zuiderwouden dat het een meerwaarde heeft voor het NNN en het advies is daarmee het perceel niet te ontgrenzen.

16. NNN ecologische beoordeling Heemskerk, nr 37

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	49. Heemskerk
Oppervlak	0,23 ha
Kadastraal nummer	BVW00: Sectie B – Perceel 143 en 107
Eigenaar	SBB
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	n.v.t.
Quickscan regio	Grens van 'Noord-Kennemerland-rest' en 'Alkmaardermeer en Waterlinie'

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het verzoek van eigenaar Staatsbosbeheer (SBB) is om onderstaande bosjes te ontgrenzen van het NNN. Het SBB wil de stukken grond verkopen, maar omdat ze onderdeel van het NNN zijn moet dat met een kwalitatieve verplichting. Volgens SBB hebben de bosjes geen natuurwaarde. De stukken grond zijn geen onderdeel van Natura 2000. Het huidige beheer- en ambitietype is N14.03.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het NNN in de Wijkermeerpolder, die is ontstaan na het droogleggen van het Wijkermeer. Voorheen was dit een deel van het oerIJ. Ooit lag het Wijkermeer aan de rand van de duinen. De bodem bestaat voornamelijk uit klei. Op de percelen zijn kleinschalige stukken bos aanwezig.

De voortgangskaart laat zien dat de percelen als NNN zijn gerealiseerd.

Op zowel de beheertypekaart als de ambitiekaart is het type ‘N14.03 Haagbeuken- en essenbos’ (donkergroen) weergegeven.

De percelen bestaan uit twee losstaande kleinschalige stukken bos. Er zijn geen naastgelegen stukken NNN of Natura 2000. De stukken grond vallen onder het gebied 'Laag Holland', echter er zijn geen WKW aan toegewezen.

3. Ecologische waarden

Er is geen kernkwaliteit gegeven voor de percelen of naastliggende percelen als onderdeel van het NNN. Er zijn geen dichtheden van weidevogels bekend op of in de nabijheid van de percelen. Ook zijn geen belangrijke soorten aanwezig op de stukken grond.

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn twee losstaande bosjes die geen samenhang hebben met omliggende natuur en niet nodig zijn voor de realisatie van Natura 2000-doelen of de versterking als functie voor trekvogels (criterium 1). Deze kleine stukken bos vormen geen (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied of karakteristiek grondgebied voor Noord-Holland (criterium 2). Door het ontbreken van aansluiting met en de afstand tot ander NNN-gebied wordt het NNN niet versterkt. Ook aan het veiligstellen van abiotische omstandigheden wordt niet bijgedragen (criterium 3). Gezien de ligging van de percelen is geen sprake van een versterking van natuurverbinding (EVZ) of begrenzing van stapstenen in de EVZ (criterium 4). Op lokaal niveau vormen de stukken bos ook geen soortenrijke bossen met inheemse soorten. Het beheertype N14.03 is bij veel variatie in structuurrijk met een soortenrijke fauna en flora. Hier is echter geen sprake van variatie in structuur en uit verspreidingsgegevens blijkt dat er geen bijzondere soorten zijn waargenomen (criterium 5). Aan geen van de criteria wordt voldaan.

Conclusie ecologische beoordeling

De conclusie is dat de percelen van Staatsbosbeheer ongrensd kunnen worden, aangezien aan geen van de criteria wordt voldaan.

17. NNN ecologische beoordeling Spaarnwoude, nr 38

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	53. Spaarnwoude
Oppervlak	29,06 ha
Kadastraal nummer	VSN01: Sectie N – Perceel 425, 704, 757 + alle percelen met recreatiewoningen HLM02: Sectie N – Perceel 2055 en 2061 HLM04: Sectie L – Perceel 3618, 3495, 3625 + alle percelen met woningen
Eigenaar	Recreatieschap Noord-Holland?
BPL-gebied	Deels Haarlemsche Jachtclub
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	n.v.t.
Quickscan regio	Spaarnwoude

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Recreatieschap Noord-Holland heeft vorig jaar een verzoek ingediend om de bebouwing op diverse locaties uit de NNN te halen. Bij elkaar gaat het om een oppervlakte van 29,06 hectare (blauw gearceerd). Deze vraag speelt al enige tijd. Op de kaart is duidelijk te zien dat hier bebouwing staat. Het bestemmingsplan is hier ook aangepast.

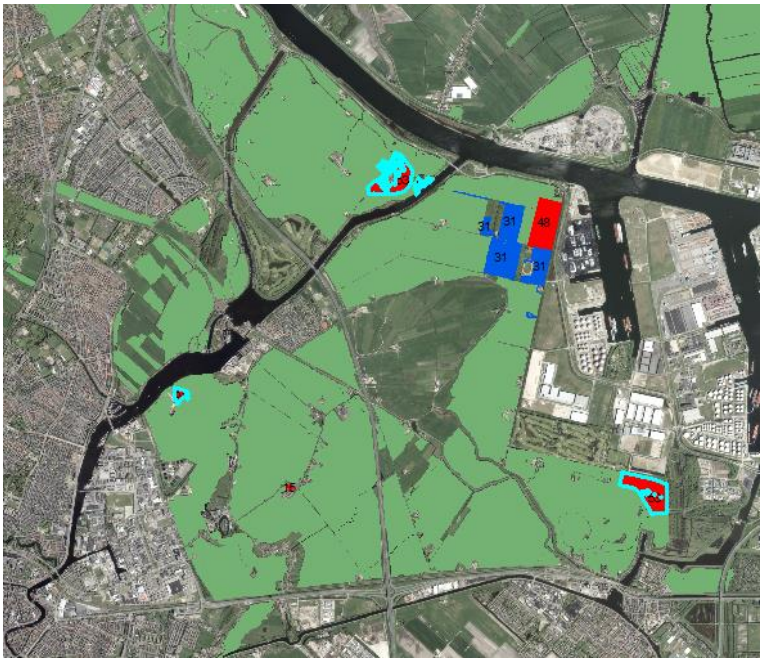

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De locaties liggen verdeeld over de quickscan regio Spaarnwoude. Ten zuiden van het Noordzeekanaal en ten noordwesten van het Zijkanaal C liggen percelen in het gebied WKW-gebied 'Oosterbroek & Buitenhuizen' (VSN01). Deze percelen liggen noordelijk ten opzichte van de andere locaties. Tussen de Mooie nel en de Noorder Buiten Spaarne zijn percelen te vinden in WKW-gebied 'Schoteroog, Waarder- en Veerpolder, Mooie Nel en De Liede' ten westen van de andere twee locaties (HLM02). Oostelijk gelegen ten opzichte van de andere locaties liggen percelen ten westen van de Groote IJpolder in WKW-gebied 'Houtrakpolder en omgeving' (HLM04).

De percelen in 'Oosterbroek & Buitenhuizen' vormen het vakantiepark 'Droompark Buitenhuizen' en 'Watersportvereniging IJmond'. Dit vakantiepark en deze watersportvereniging zijn gelegen in een park- en bosachtige omgeving afgewisseld door grasland en water. Direct aan het vakantiepark ligt een golfpark. Oosterbroek & Buitenhuizen is ontstaan op de overgang van een oude strandvlakte en een droogmakerijenlandschap. Zeeklei is in dit gebied het typerende bodemtype.

In 'Schoteroog, Waarder- en Veerpolder, Mooie Nel en De Liede' is de 'Haarlemsche Jachtclub' met daaraan een haven aanwezig op de betreffende percelen. Langs de percelen aan de zuidwestkant loopt het park 'Schoteroog'. Aan weerszijden worden de percelen omsloten door water van de 'Mooie Nel' en 'Noorder Buiten Spaarne'. Het gebied is voornamelijk onderdeel van het veenpolderlandschap. Door dijken en bemaling is voormalig hoogveengebied omgevormd tot laagveengebied. De bodem bestaat uit veen en klei op een laag zand.

Oostelijk gelegen vormen de percelen het 'Droompark Spaarnwoude', te vinden in het gebied 'Houtrakpolder en omgeving'. De percelen bevinden zich in een parkachtige omgeving met afwisselend grasland en water. Ten westen van het park ligt de 'Grote Vijver'. In het noordwesten is de Amsterdamse Golf Club en ten noorden en ten oosten zijn industrieterreinen aanwezig. De Houtrakpolder is ontstaan door het droogleggen van wateren. Door de ontginning van veen en de maaivelddaling is klei achtergebleven. De grond bestaat dan ook voornamelijk uit klei. Het natte karakter komt door de lage ligging ten opzichte van de omgeving en het inlaten van water.

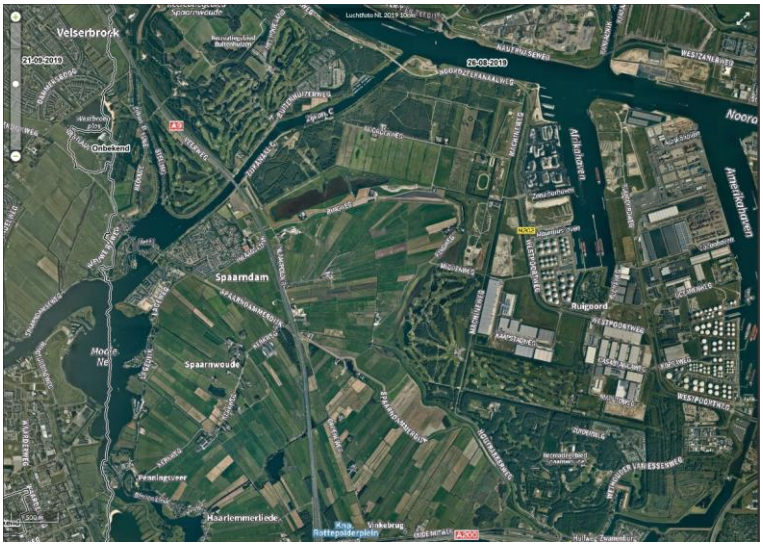

De volgende begrenzingskaart laat zien dat de percelen binnen de begrenzing van het NNN liggen.

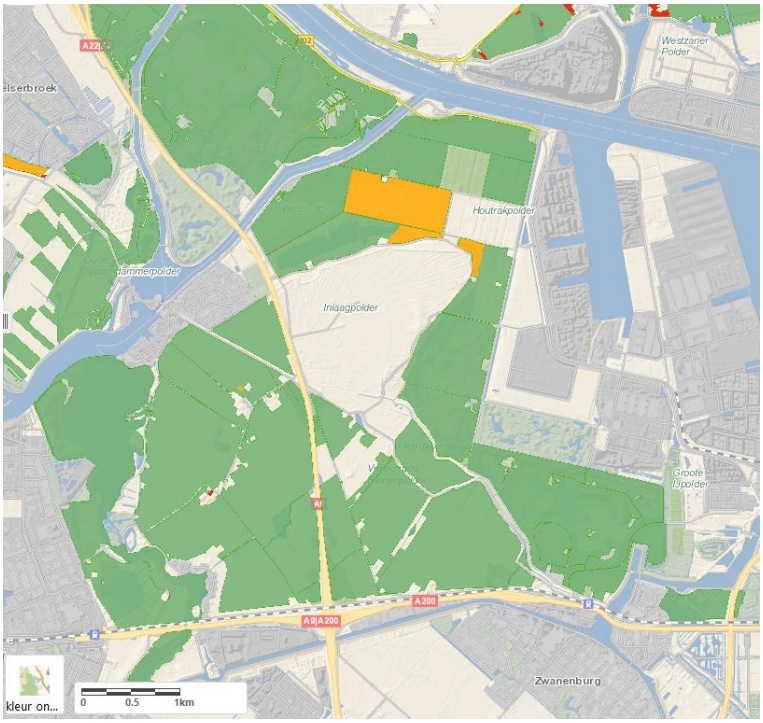

In de volgende beheertypekaart is te zien dat de noordelijke percelen in ‘Oosterbroek & Buitenhuizen’ het beheertype ‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’ (lichtgroen) hebben. Dit gebied grenst aan het beheertype ‘N14.03 Haagbeuken- en essenbos’ (donkergroen). De westelijk gelegen percelen hebben ook het beheertype N12.02 en grenzen aan het beheertype ‘N04.02 Zoete Plas’ (lichtblauw). De oostelijke percelen hebben het beheertype ‘N16.04 Vochtig bos met productie’ (bruin). Deze percelen grenzen aan de beheertypes N04.02 en N14.03.

De onderstaande ambitiekaart toont geen verschil met de beheertypekaart op de drie locaties.

3. Ecologische waarden

Kernkwaliteiten Oosterbroek & Buitenhuizen:
- Open kleipolder met extensieve graslanden en water- en verlandingsvegetaties;
- Bos- en moeraslandschap onder invloed van brakke kwel uit het Noordzeekanaal;
- Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik.

De betreffende percelen zijn bebouwd met vakantiewoningen. De ecologische waarden zijn daarom beperkt.

Kernkwaliteiten Schoteroog, Waarder- en Veerpolder, Mooie Nel en De Liede:
- Open wateren met water- en verlandingsvegetaties en aangrenzende extensieve graslanden;
- Parkachtig landschap met recreatief gebruik;

Op de betreffende percelen bevindt zich de Haarlemse Jachtclub met haven. De ecologische waarden zijn daaarom beperkt.

Houtrakpolder en omgeving:
- Open kleipolder met brakwaternatuur en vogelrijke extensieve graslanden;
- Bos- en moeraslandschap onder invloed van brakke kwel uit het Noordzeekanaal;
- Besloten waterrijk parklandschap met recreatief gebruik

De betreffende percelen zijn bebouwd met vakantiewoningen de ecologische waarden zijn daarom beperkt.

Conclusie ecologische waarden:
Recreatie is het hoofdkenmerk van de percelen. De percelen en directe omgeving bieden geen leefgebied voor specifieke bijzondere (zeldzame) natuurwaarden. De percelen en de directe omgeving bieden ook geen geschikt leefgebied voor weidevogels.

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in of nabij Natura 2000-gebieden en zijn niet nodig voor het realiseren van Natura 2000-doelen. De percelen hebben geen bijzondere functie voor trekvogels. De percelen hebben daarom geen functie

m.b.t. internationale bescherming (criterium 1). Het betreft geen (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied en dat karakteristiek is voor Noord-Holland vanwege de bebouwing en het gebruik (criterium 2). Vanwege de bebouwing dragen de percelen niet bij aan de robuustheid en samenhang van het NNN (criterium 3). De percelen zijn geen onderdeel van een natuurverbinding en zorgen niet voor een versterking van natuurverbindingen of begrenzing van gebieden als stapstenen in EVZ (criterium 4). Verder zijn de percelen gelet op de bebouwing en het gebruik niet van belang voor de lokale biodiversiteit (criterium 5).

Conclusie ecologische beoordeling

Aan geen van de criteria wordt voldaan. De percelen kunnen worden ontgrensd.

18. NNN ecologische beoordeling de Kwakel, nr 39

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	1-08-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	56. de Kwakel
Oppervlak	44,24 ha
Kadastraal nummer	UHN00: Sectie D – Perceel 6428, 6895, 6894, 4695, 4698, 4692, 4691, 4793, 4689, 6875, 4670, 4669, 5971, 5972, 5168, 4432, 5172, 4986, 4665, 4662, 4664, 4663 (SBB), 4644
Eigenaar	SBB en particulieren
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	N.v.t.
Quickscan regio	Zuidoosten van Amsterdam

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Vanuit de provincie is al jaren geleden gedacht over het ontgrenzen van onderstaande rode en groene percelen die bij elkaar 44,24 hectare zijn. Aanleiding om nu te ontgrenzen is dat SBB haar perceel wil verkopen. Dit is het enige “groene” perceel. Er zit vooral één grote grondeigenaar, die al jaren lang twijfelt of hij het om gaat zetten naar natuur of niet. De provincie heeft er al jaren geleden over gedacht om te ontgrenzen, maar twijfel was dat ene gerealiseerde perceel. Het perceel van SBB wordt beheerd voor weidevogels en de omliggende percelen is sprake van (intensief) agrarisch landschap.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen zijn gelegen in de Kalslagerpolder (NNN-gebied) bij de Kwakel op de grens met Zuid-Holland langs de Amstel en Drecht. Aan de westkant grenzen de percelen aan het NNN van Zuid-Holland en ook is er een directe ecologische relatie met natuurverbinding ANV1 (en aansluitende natuurverbinding in Zuid-Holland) en via de Amstel ook met de Utrechtse laagveengebieden. Het gebied betreft een oud bovenland met veenbodem, in gebruik als grasland. Ten zuidwesten van dit gebied ligt in Zuid-Holland de Geerpolder Plas, een gebied van SBB. Langs de zuidoostkant zijn diverse erven te vinden. Tussen de betreffende percelen is glastuinbouw te vinden.

De volgende voortgangskaart laat zien dat de rode percelen niet zijn verworven en niet ingericht. Het groene perceel en kleine stukken groen (watergangen) zijn gerealiseerd als onderdeel van het natuurnetwerk. Ook loopt een natuurverbinding (ANV1; bruine lijn) aan de zuidwestkant.

In de volgende beheerkaart is te zien dat het groene perceel het beheertype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ heeft. De geelgroene percelen bevatten het beheertype ‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’.

De onderstaande ambitiekaart toont een verschil met de beheerkaart. Het perceel met beheertype N13.01 heeft het ambitietype N12.02. Dit aangezien het beheertype N13.01 in dit gebied niet kansrijk is.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van het NNN-gebied is omschreven als ‘Stapsteen in natte natuurverbinding’. Het gebied en de omgeving bieden in beperkte mate geschikt leefgebied voor weidevogels. Dichtheden variëren van 1-5 tot 5-20 broedparen per 100 hectare. Door het karakter van de omliggende omgeving met veel bebouwing en intensief beheer en gebruik, komen broedende weidevogels volgens lokale vogelwerkgroepen slechts beperkt voor. Ook is onbekend of de nesten daadwerkelijk tot een succes gebracht worden.

Tussen Westeinderplassen, de Kalslagerpolder, de Geerpolder Plas en het Zuid-Hollandse laagveengebied lopen ecologische verbindingen voor internationaal belangrijke, kwetsbare soorten zoals ringslang, noordse woelmuis, waterspitsmuis en in de toekomst mogelijk otter en bever. Waterspitsmuis is, net als rugstreeppad, al in de polder aangetroffen. Noordse woelmuis kwam in het verleden ook voor.

De huidige ecologische waarde van de polder is door het huidige intensieve gebruik vrij beperkt. De ecologische potenties voor weidevogelgrasland zijn beperkt vanwege de lager liggende omgeving, het ontbreken van actuele waarden en de bebouwde omgeving. Kleinschalige moerasontwikkeling langs waterlopen biedt echter kansen voor kleinere fauna en heeft, met name in het westelijk deel van het gebied of nabij de Amstel, een duidelijke meerwaarde als stapsteen langs natuurverbinding ANV1.

In de laagveenplas Geerpolder Plas komt een aalscholverkolonie voor. Dit gebied is rijk aan broedvogels en soorten als Noordse woelmuis en ringslang komen voor. Er is moeras aanwezig voor met kruidenrijke restanten van trilveen en veenmosrietland. De waterkwaliteit van de plas is zeer voedselrijk.

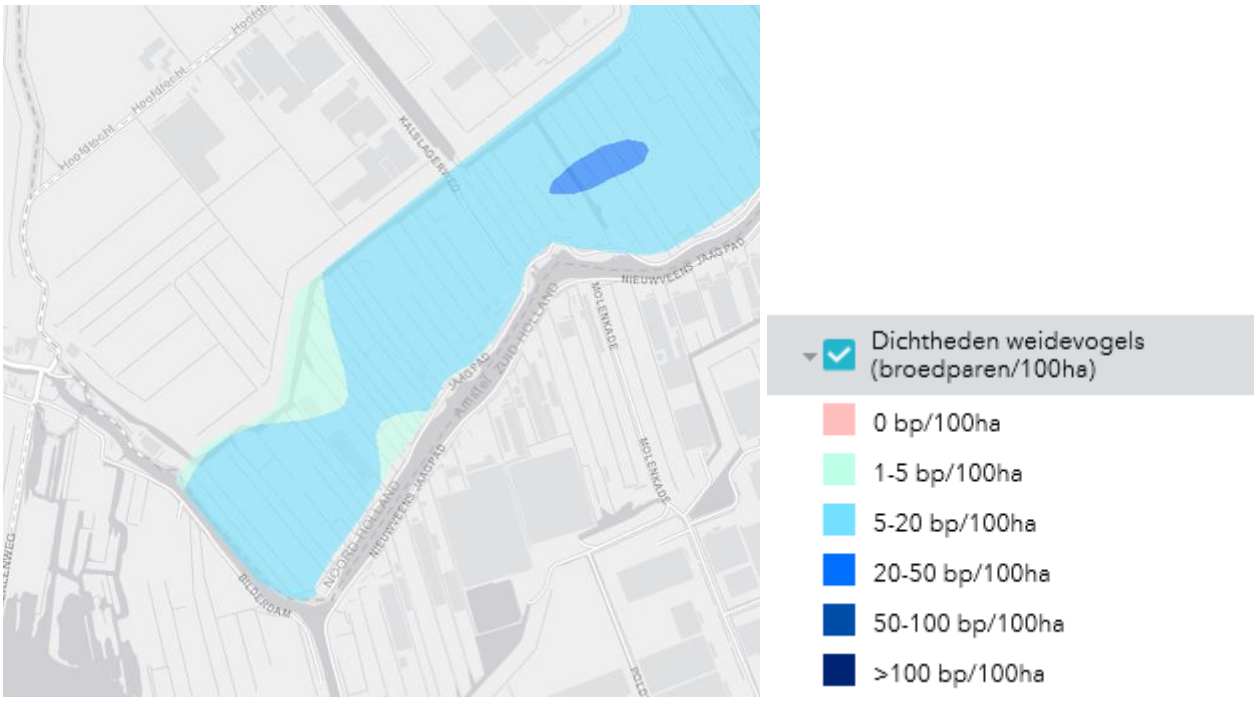

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet nabij Natura 2000-gebieden en zijn niet nodig voor het realiseren van Natura 2000-doelen. Ook liggen de percelen niet in een trekvogelroute. (criterium 1).

Het betreft geen (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied wat karakteristiek is voor Noord-Holland. Het gebied is namelijk maar beperkt geschikt voor weidevogels en hoewel het ligt binnen het laagveengebied zijn er weinig potenties voor laagveenmoeras (criterium 2). De potenties om het als zodanig te ontwikkelen zijn niet groot. Gezien ligging, hydrologische omstandigheden, de lage omgeving en de aanwezige bebouwing zijn hier geen grote kansen. Kleinschalige moerasontwikkeling, met name in het westelijk deel van het gebied, is potentieel van belang als stapteen voor fauna (criterium 4 en 5). De percelen liggen nabij een ecologische verbinding voor internationaal belangrijke, kwetsbare soorten zoals ringslang, noordse woelmuis, waterspitsmuis en mogelijk otter en bever (criterium 4). Kleinschalige inrichting als moerasgebied (beheertype N05.01 moeras) langs het water en passend binnen het open landschapstype kunnen deze verbinding versterken. Deze moerasnatuur bieden tevens potentie voor de lokale biodiversiteit met soorten zoals moeras- en rietvogels. (criterium 5)

Conclusie ecologische beoordeling
De percelen zijn niet van belang m.b.t. internationale bescherming of belangrijke natuur met klein zoekgebied dat karakteristiek is voor Noord-Holland. De percelen bieden slechts in beperkte mate een potentie voor weidevogels, ontwikkeling van N13.01 Vochtig weidevogelgrasland is waarschijnlijk niet mogelijk. De percelen voldoen daarom niet aan criteria 1 en 2. Er is gelet op de ligging geen sprake van een bijdrage aan de robuustheid en samenhang van het NNN (criterium 3). De percelen zijn, met name in het westelijk deel en nabij de Amstel, bij ontwikkeling tot moerasnatuur langs waterlopen (N05.01) van belang voor regionale natuurverbindingen en voor de lokale biodiversiteit (criteria 4 en 5). Dit is het geval als delen grenzend aan de watergangen tot moeras of natuurvriendelijke oevers worden ontwikkeld. Hierdoor ontstaan stapstenen die de natuurverbinding en biodiversiteit versterken. Op basis van criteria 4 en 5 adviseren wij om een aantal van de percelen bij de watergangen als NNN begrensd te laten, maar dit hoeft niet het gehele oppervlak te zijn. Strategische delen in het westelijk deel van het gebied of nabij de Amstel kunnen voldoende zijn om het NNN te versterken ten behoeve van de natuurverbinding ANV1. Wellicht kan een grondruil met het perceel van SBB hiervoor een goed middel zijn om dit te realiseren.

19. NNN ecologische beoordeling Noordermaatweg Heemskerk, nr. 40

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	57. Noordermaatweg
Oppervlak	13,35 ha
Kadastraal nummer	HKK01: Sectie O – Perceel 62, 148 en 149
Eigenaar	Provincie Noord-Holland
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	n.v.t.
Quickscan regio	Castricum en Limmen

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Onderstaande blauwe percelen zijn in december 2019 aangekocht door provincie met de intentie om als NNN te begrenzen. De percelen liggen aan de Noordermaatweg in Heemskerk en hebben een oppervlak van circa 13 hectare (kadastraal Heemskerk O62 en Castricum H148-149). Het gaat om open grasland met natuurwaarde en ligt tegen bestaande NNN aan (direct aan de westzijde). Deze aanliggende percelen zijn eigendom van stichting De Hooge Weide.' Het gebied is geen onderdeel van Natura 2000. Het gewenste ambitietype is N13.01 of N10.02.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De aangekochte percelen grenzen aan de westzijde aan het NNN-gebied 'Marquette en het Krengenbos'. Het gebied ligt op de grens van een strandwal en veenafgraving. De polders ontvangen kalkrijke kwel uit een strandwal ten westen van het gebied. De percelen bestaan uit open grasland met daarlangs watergangen.. Direct

ten zuiden ligt een woonwijk en ten noorden een spoorweg. Verder zijn de percelen omringd door grasland en watergangen. Deze percelen zijn onderdeel van weidevogelleefgebied en Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL).

De volgende voortgangskaart laat zien dat de percelen niet begrensd zijn als NNN. Er loopt echter wel een natuurverbinding (NNV3; bruine lijn) aan de zuidkant van de percelen.

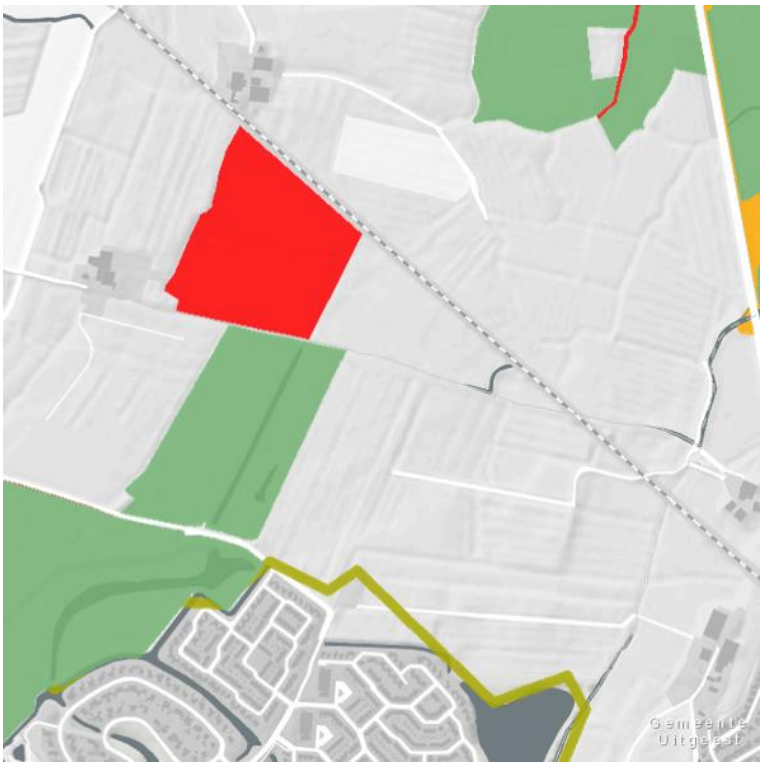

In de volgende beheerkaart is te zien dat er geen beheertype is toegekend aan de betreffende percelen. Ten westen van deze percelen is het beheertype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ aanwezig. Zuidwestelijk gelegen zijn de beheertypes ‘N10.02 Vochtig hooiland’ en ‘N04.02 Zoete plas’ te vinden.

De onderstaande ambitiekaart toont geen verschil met de beheerkaart. De ambitietypes komen overeen met de beheertypes.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van het naastgelegen NNN-gebied 'Marquette en het Krengenbos' zijn omschreven als:
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels;
- Besloten bos- en parklandschap met recreatief gebruik.

Op het zuidelijke perceel zijn de dichtheden van weidevogels 50 – 100 broedparen per 100 hectare. De dichtheden van weidevogels op de noordelijke percelen variëren van 20 – 100 broedparen per 100 hectare met

zuidwestelijke de hoogste dichtheden. Het open grasland en het beheer gericht op weidevogels op het naastgelegen gebied, maakt het geschikt leefgebied voor weidevogels. Het aantal territoria van kievit en grutto in het NNN-gebied komen overeen met aantallen uit de jaren 80, dit ondanks een landelijke afname.

Verder loopt aan de zuidgrens van de percelen de natuurverbinding NNV3, die van (potentieel) belang is voor soorten zoals otter, noordse woelmuis en waterspitsmuis.

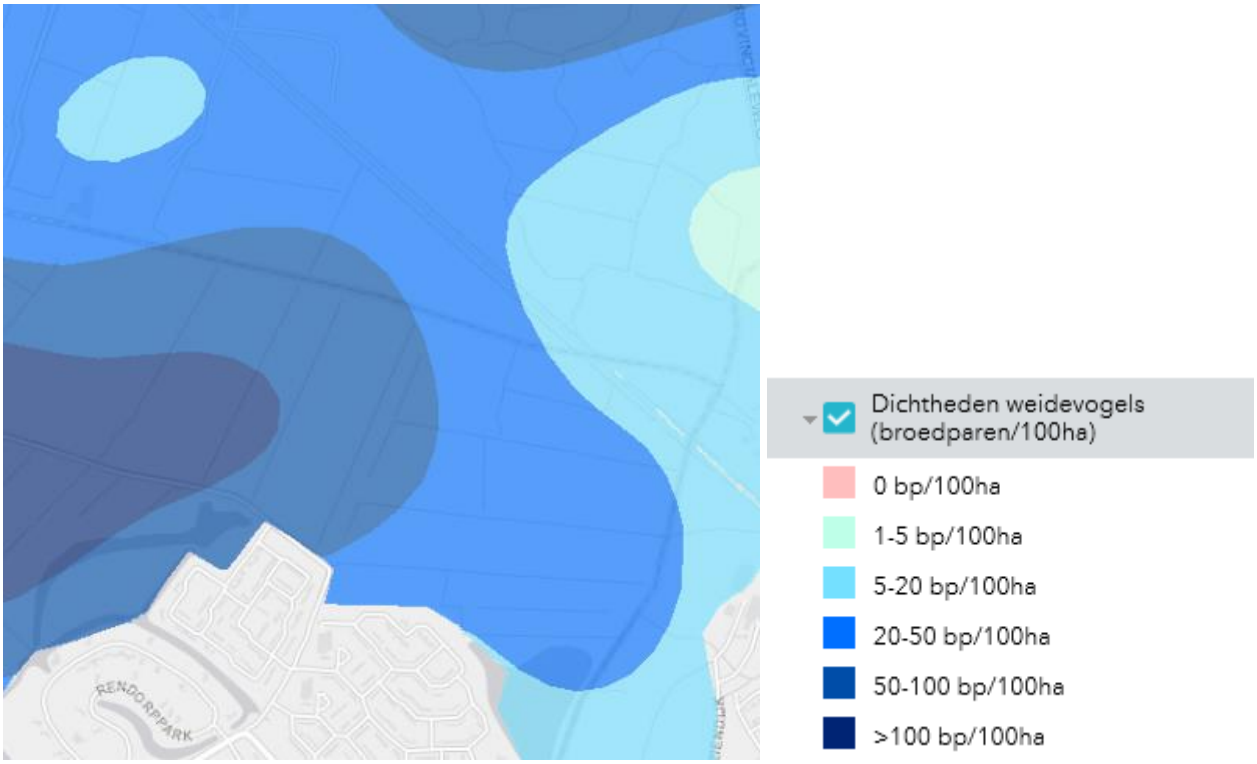

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in of direct nabij Natura 20000-gebied en zijn niet nodig voor het realiseren van Natura 2000-doelen (criterium 1a). De beide percelen hebben geen bijzonder betekenis voor trekvogels (criterium 1b). De percelen zijn onderdeel van weidevogelgebied met invloeden van kwel en zijn daarom van (inter)nationaal belang en karakteristiek voor Noord-Holland (criterium 2). Beide percelen grenzen aan het NNN-gebied 'Marquette en het Krengenbos' en kunnen de natuur met kernkwaliteit 'Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels' versterken. Wanneer de percelen bij het NNN worden getrokken, wordt bijgedragen aan een groter, aaneengesloten gebied. Ook aan het veiligstellen van abiotische omstandigheden zoals invloeden van kwel wordt bijgedragen. Door extensief graslandbeheer en benutting van kwel kan worden bijgedragen aan uitbreiding van de beheertypes N13.01 en N10.02. (criterium 3) Aan de zuidgrens van de percelen loopt de natuurverbinding NNV3. Deze natuurverbinding is van (potentieel) belang voor soorten zoals otter, noordse woelmuis en waterspitsmuis. Door de percelen in te richten als NNN met vochtige soortenrijke graslanden (N13.01 of N10.02) wordt de aangrenzende natuurverbinding voor deze soorten versterkt (criterium 4). Verder zijn ook op lokaal niveau de percelen met soortenrijke graslanden van belang voor de biodiversiteit (criterium 5).

Conclusie ecologische beoordeling

Op basis van criteria 2 tot en met 5 adviseren wij om de percelen als NNN te begrenzen. Het beheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland en N10.02 Vochtig schraalland zijn beide geschikt. De laatste heeft in ecologisch opzicht de breedste doelstelling, met naast weidevogels ook focus op de floristische (kwelgebonden) potenties in het gebied.

21. NNN ecologische beoordeling Waterland-Oost “ter Heide”, nr 176

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	67. Ter heide
Oppervlak	7,02 ha
Kadastraal nummer	BRO00G 00320 en 00279
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Kim Uittenbosch (PNH) heeft opdracht om in Waterland-oost (ten oosten van Goudriaan kanaal) meer NNN te realiseren. Zij heeft o.a. overleg gehad met eigenaren van dit gebied. De percelen BRO00G 00320 en 00279 te Uitdam (gemeente Waterland) zijn in particulier beheer. De betreffende percelen zijn in onderstaande kaart aangeduid met ‘ter Heide’. De eigenaar wil hier natuur realiseren: N13.01 vochtig weidevogelgrasland. Momenteel is het agrarisch grasland is ANLB van toepassing, uitgestelde maaidatum en legselbeheer.

Betreffende percelen zijn aangeduide met ‘ter Heide’

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het veenpolderlandschap van Waterland, voormalig Zuiderzee en in de 12de eeuw omdijkt en ontgonnen. De percelen grenzen aan de Alewijksloot. De Alewijksloot vormt de natte verbinding tussen de veenrivier de Uitdammer Die en petgat het Groote meer. De bodem van de percelen bestaat uit vlierveengrond, wat betekent dat de veenlaag niet is afgedekt met een minerale laag. Het maaiveld ligt gemiddeld 1,5 meter onder NAP en loopt iets af naar het oosten. Het perceel ligt in hetzelfde peilgebied als de omgeving met vast waterpeil van 1,56 meter onder NAP. Hiermee ligt het grondwaterpeil vlak onder het maaiveld.

Ten oosten ligt het natura2000-gebied Markermeer & IJmeer waar de vogelrichtlijn van toepassing is. Ten noorden ligt de Gouwzee, waar tevens de habitatrichtlijn voor geldt. De percelen zijn ingesloten door NNN Waterland oost.

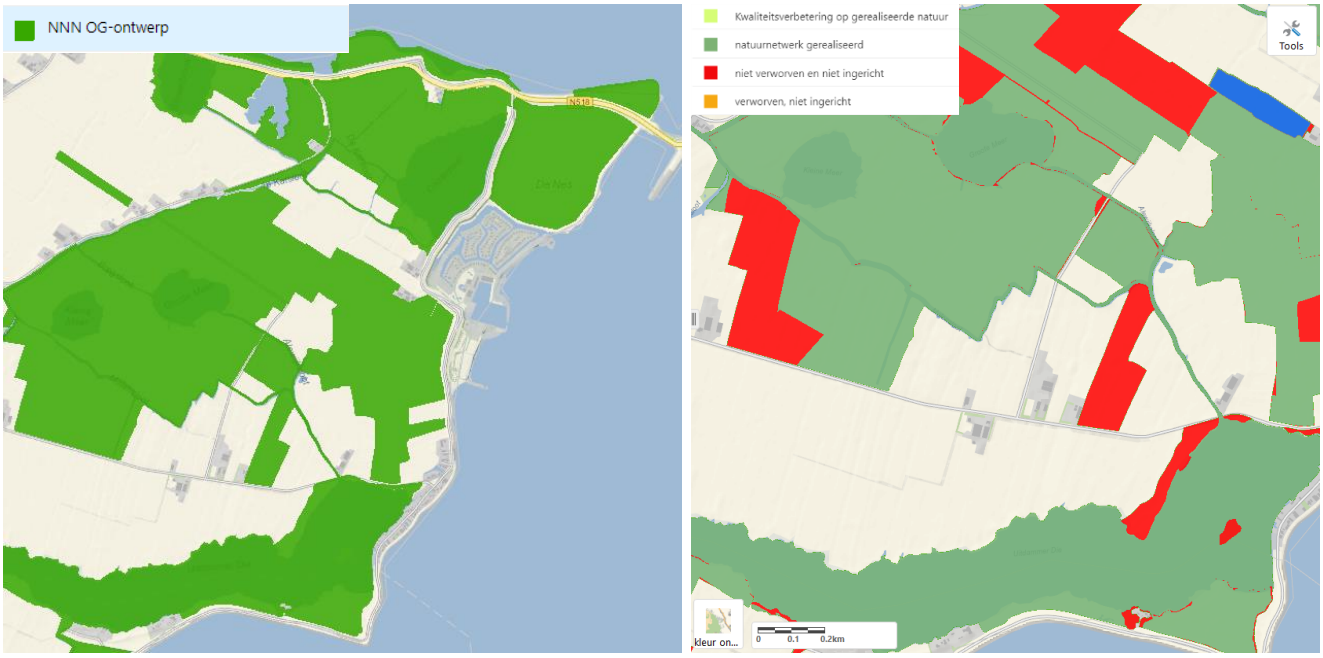

Het natuurbeheertype (kaart linksonder) van de omliggende percelen is hoofdzakelijk ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ (groen). Het openwater (N04.01 Zoete plas, blauw) van het Kleine en Groote meer met daaromheen ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ (turkoois) versterken de waarden van het weidevogelgebied. Uit de ambitiekaart (rechtsonder) blijkt dat de ambitie is om het weidevogelgrasland verder uit te breiden en dat het recentelijk is uitgebreid (donker blauw vlak ten noordoosten van het betreffende perceel). Er zijn geen ecologische verbindingszones in het gebied.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van waterland oost is ‘Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels’. De betreffende percelen dragen bij aan deze kernwaarde, door een groter aaneengesloten gebied te vormen. De dichtheid van broedvogels in het gebied is dan ook hoog, met meer dan 100 broedparen per hectare. De meest aanwezige broedvogels zijn steltlopers, kievit en grutto.

Deze soorten hebben geen instandhoudingsdoelstelling in het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. De graslanden zijn mogelijk geschikt als foerageergebied voor overwinterende eenden en ganzen uit het Natura 2000-gebied. Gelet op de locatie en het oppervlak zijn dat echter geen essentiële foerageergebieden die nodig zijn voor het behalen van de Natura 2000 doelen. Hiermee hebben de percelen geen meerwaarde voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Markermeer en IJmeer. De noordse woelmuis komt in de omgeving voor

en het vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De percelen zijn gelet op de terreinkernmerken en ligging niet van bijzonder belang als vliegroute van meervleermuis richting Natura 2000-gebied.

De potentie van de percelen is dat ze bijdragen aan de robuustheid van omliggend NNN als 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland' of op termijn als 'N10.02 Vochtig hooiland'. Voor de Noordse woelmuis zou in de randen van het gebied geïnvesteerd kunnen worden in beter geschikte oevers zodat de doortrekbaarheid van het gebied verbetert.

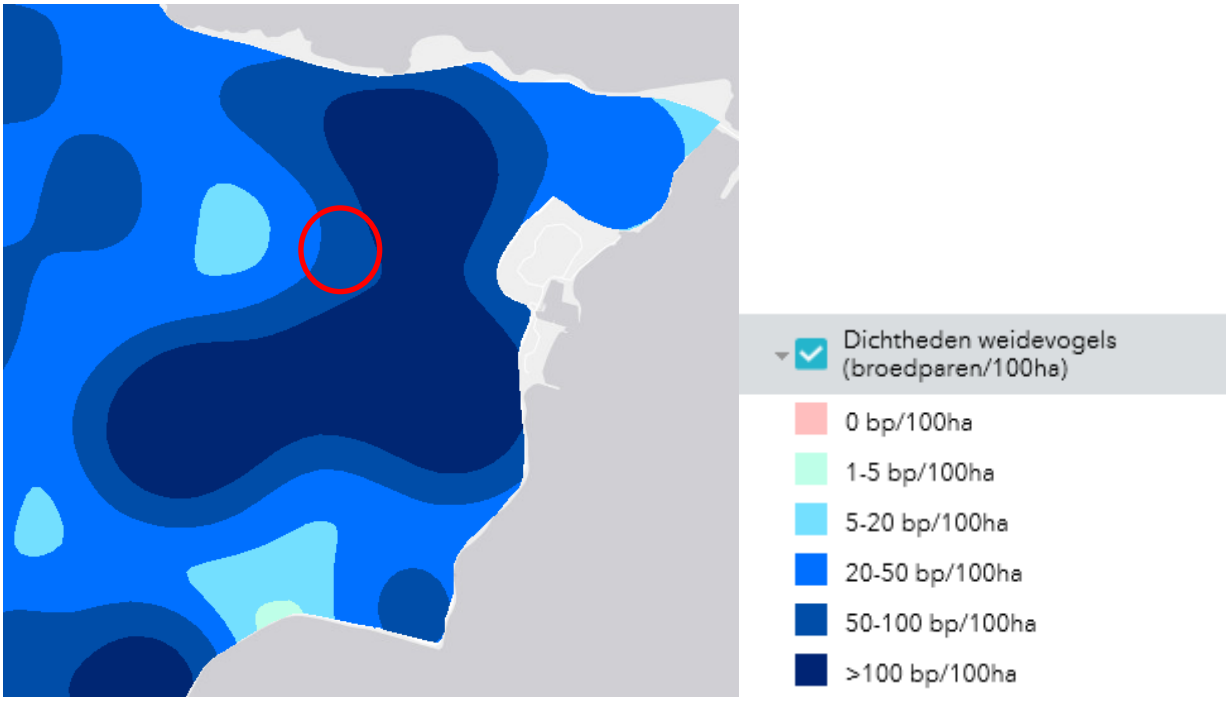

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in Natura 2000-gebied, en dragen niet (in potentie) bij aan de doelen van Natura 2000-gebieden (criterium 1).

Gelet op de ligging en waterstand in het gebied zijn de percelen goed te ontwikkelen als broed-, rust- en foerageergebied van weidevogels. Ze zijn daarmee van essentieel belang voor het internationale belang van waterland als weidevogelgebied (criterium 2).

Doordat de percelen centraal liggen in het weidevogelgebied of daarop aansluiten, zijn ze van groot belang voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van het weidevogelgebied, met een geschikt grondwaterpeil (criterium 3). De percelen zorgen daarmee voor een versterking van het oostelijk Waterland als weidevogelgebied.

Met een goede oeverinrichting kan de natte verbinding tussen de Uitdammer Die en het Groote meer bevorderd worden (criterium 4). Op termijn hebben de botanische waarden van het perceel potenties met natuurbeheertype N10.02 Vochtig hooiland (criterium 5).

Conclusie
De percelen voldoen aan vier criteria. De percelen zijn namelijk van (inter)nationaal belang als weidevogelgebied (criterium 2). Daarnaast versterken ze de robuustheid en samenhang van het NNN (criterium 3), versterkt het de lokale verbinding (criterium 4) en er liggen potenties voor vochtig hooiland (criterium 5). Wij adviseren de percelen daarom als NNN te begrenzen.

23. NNN ecologische beoordeling Oostzanerveld_Dico, nr. 43

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	69. Oostzanerveld_Dico
Oppervlak	0,19 ha
Kadastraal nummer	OZN00L 0756
Eigenaar	[redacted] (particulier)
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	n.v.t.
Quickscan regio	IVOT

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft perceel OZN00L 0756 te Oostzaan. Het is gelegen tussen het bebouwingslint van Oostzaan en het Oostzanerveld. Staatsbosbeheer wil weten of het perceel begrensd kan worden. Als het perceel als NNN begrend kan worden, dan wil Staatsbosbeheer het perceel aankopen en beheren. Zo niet, dan willen ze het niet aankopen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

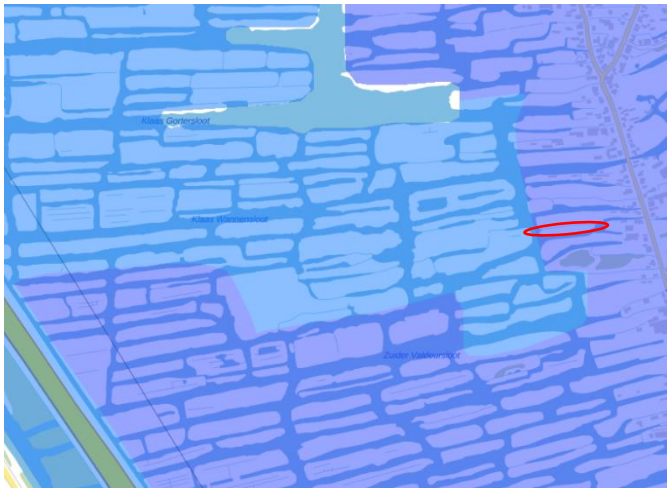

Het perceel ligt tussen het bebouwingslint van Oostzaan en het Oostzanerveld. Het Oostzanerveld is begrensd als NNN en onderdeel van het Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, waarop de habitatirichtlijn en de vogelrichtlijn van toepassing zijn. Het perceel ligt net buiten de begrenzing van het NNN en het Natura2000-gebied. In het Oostzanerveld, in de directe omgeving van het betreffende perceel zijn een aantal percelen aangeduidt met habitattype 'H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)'. In het Oostzanerveld gelden instandhoudingsdoelstellingen voor onder andere de rivierdonderpad, meervleermuis en noordse woelmuis. Broedvogels met een instandhoudingsdoelstelling zijn de kemphaan, roerdomp, bruine kiekendief, watersnip, rietszanger, visdief en snor. De percelen direct ten noorden en zuiden van het perceel zijn niet begrensd als NNN.

Het perceel is één van de vele kleinschale percelen in het Oostzanerveld van elkaar gescheiden doormiddel van sloten. Een deel van het Oostzanerveld kent een vlietveenbodem op bagger, gecombineerd met verslagen veen of gyttja. De grens van het NNN en Natura2000 volgt deze overgang. Het maaiveld ligt op 1,2 meter onder NAP. De Polder Oostzaan is in zijn geheel een peilvak met een gefixeerd waterpeil (1,45 meter onder NAP) en heeft een drooglegging van ongeveer 25 cm. Hiermee is de grondwaterstand te laag voor veenontwikkeling, maar te hoog voor agrarisch gebruik.

Het huidige natuurbeheertype (afbeelding linksonder) van de percelen ten westen is 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland' (groen). De ambitie (afbeelding rechtsonder) is afwisselend 'N05.01 Moeras' (donker groenblauw; het natuurbeheertype vervalt per 31-12-2020) en 'N10.01 Nat schraalland (lichtgroen). Ook zijn er nog een aantal percelen nog niet verworven en ingericht. Er zijn geen ecologische verbindingszone in de omgeving.

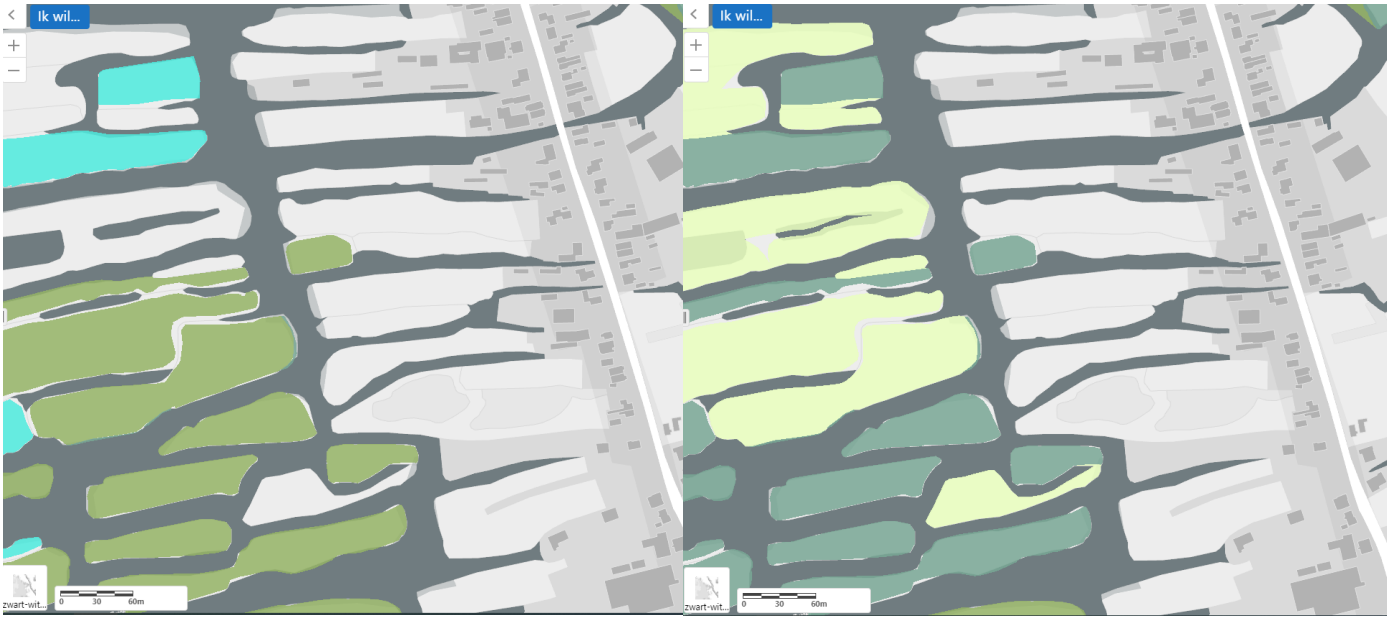
Ik wil...
zwart-wit...
0 30 60m
Ik wil...
zwart-wit...
0 30 60m

3. Ecologische waarden

Voor het NNN Oostzanerveld zijn de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden:

- Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels

Om de waarde voor weidevogels te verbeteren, kan lokaal de openheid van het gebied worden hersteld ten koste van sommige opgaande beplanting (N14.02 Hoog- en laagveenbossen) met beperkte ecologische meerwaarde. Kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels en wintergasten liggen verder in de beoogde uitbreiding van het als natuurgebied beheerde areaal extensief grasland ten koste van 'regulier' agrarisch gebruik.

Het perceel is momenteel in een beginnende verruigde fase met enkele hoogopgaande bomen. De dichtheden van weidevogels in het Oostzanerveld is hoog, maar het perceel ligt in een zone waar de dichtheid minder hoog is. Het perceel heeft met juist beheer en tegengaan van verruiging potentie voor weidevogels. De ligging bij het bebouwingslint is mogelijk een beperking. Het perceel biedt zowel potenties voor moerasnatuur als voor weidevogelgrasland. Hoewel voor de laatste de ligging nabij bebouwing een beperking is.

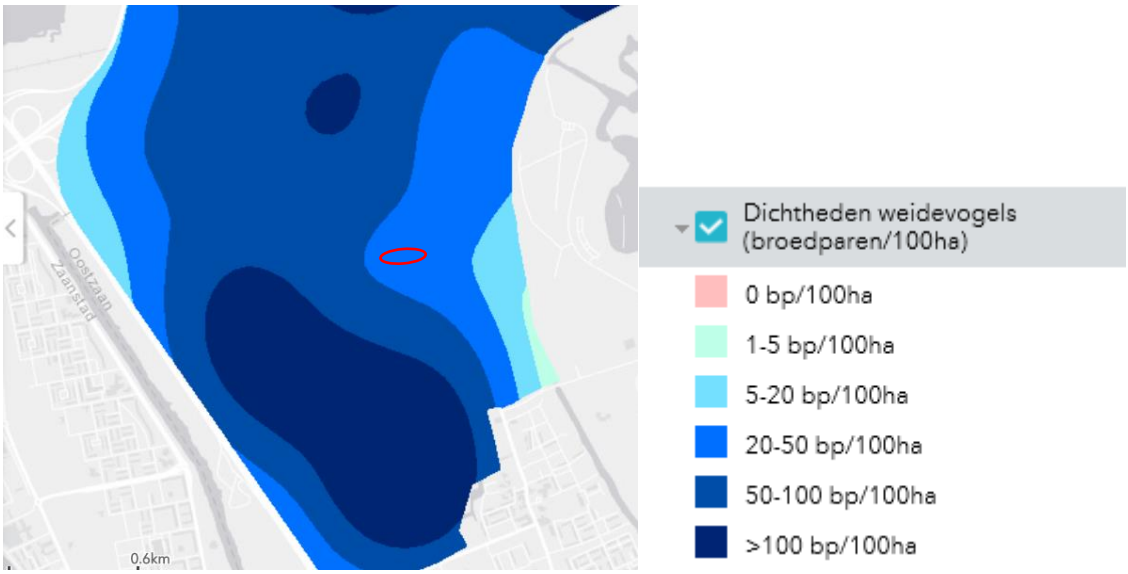

4. Ecologische beoordeling

Het perceel OZN00L 0756 te Oostzaan is niet gelegen in Natura2000-gebied, maar grenst wel direct aan Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Door het beperkte oppervlak en de huidige staat draagt het perceel niet bij aan de doelen voor dit Natura 2000-gebied. Door het te ontwikkelen naar moeras kan het wel (op kleine schaal) bijdragen aan de doelen voor de moerassoorten in het gebied. Als weidevogelgrasland is de bijdrage voor het Natura 2000-gebied beperkt. Kortom het perceel heeft maar een beperkte bijdrage aan de Natura 2000-doelen (criterium 1).

Het perceel leent zich voor de ontwikkeling van bloemrijk grasland. Voor weidevogels is de nabije aanwezigheid van bos en bebouwing een beperkende factor. Het beheertype 'N10.02 Vochtig hooiland' past echter wel goed bij de ecologische potenties en levert ook een meerwaarde voor behoud van de openheid in relatie tot het westelijker gelegen weidevogelgebied (criterium 2).

Gelet op de ligging en het beperkte oppervlak is de bijdrage aan een robuust aaneengesloten NNN gebied beperkt (criterium 3). Het perceel heeft gelet op het kleine oppervlak geen verbindende functie (criterium 4). De lokale natuurwaarden van het perceel zijn beperkt (criterium 5).

Conclusie

Op basis van de twee belangrijkste criteria (1 en 2) is de conclusie dat begrenzing van het perceel van ecologische meerwaarde is, mits het perceel op de juiste manier beheerd wordt. Wij adviseren daarom het perceel te begrenzen en als beheertype 'N10.02 Vochtig hooiland' te hanteren.

24. NNN ecologische beoordeling Ilpendam, nr. 46

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	74. Ilpenstein
Oppervlak	48,18 ha
Kadastraal nummer	WTL00D 00404 deels, 75, 178, 354, 355, 362, 403, 406, 408, 410, 412, 414, 417
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	n.v.t.
Quickscan regio	IVOT

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het gaat om in totaal 13 percelen ten noordoosten van Ilpendam in de gemeente Waterland. De percelen zijn in particulierbeheer. De percelen zijn op verzoek van de oom van de huidige eigenaren begrensd tot het NNN. Na het overlijden van de oom hebben zijn erfgenamen er serieus over gedacht om aan natuurbeheer te gaan doen. Het besluit is echter om af te zien van natuurbeheer. Kim Uittenbosch heeft verzoek tot ontgrenzen ingediend.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Polder bij Ilpenstein is gelegen in het zuidelijkste puntje van de droogmakerij de Purmer. Het veenmeer ‘de Purmer’ is drooggelegd aan het begin van de 17de eeuw. Na de drooglegging is de polder ruim 350 jaar gebruikt voor landbouw. Polder bij Ilpenstein is tot voor kort nog in gebruik geweest ten behoeve van de melkveehouderij.

De droogmakerij de Purmer ligt in Waterland en is een onderdeel van een karakteristiek landschap dat wordt gekenmerkt door een grote mate van openheid en oude verkavelingsstructuren in zowel de drie grote droogmakerijen (Beemster, Wormer, Purmer) als de omliggende veenweidegebieden. De droogmakerijen, ook de Purmer, kenmerken zich door het sterk antropogene landschap wat direct zichtbaar is aan de rechte en regelmatige verkaveling.

De polder bij Ilpenstein heeft in tegenstelling tot een groot deel van de Purmer geen zeekleibodem, maar een veenbodem die is afgedekt met een dun laagje klei. De polder ligt lager dan naastliggende NNN gebieden Ilperveld en Varkensland. Polder bij Ilpenstein ligt aan de rand van de Purmer en gemiddeld circa 20-50 cm hoger (-3.5 tot -4 m NAP) dan het noordelijk deel van de droogmakerij (<-4 NAP). Hierdoor zijgt er water weg naar de lager gelegen delen van de Purmer. Dit effect wordt echter gematigd doordat er ook kwel uit de ringvaart het gebied in loopt. De drooglegging is minder dan 40 centimeter bij de GHG en circa 50-80 bij de GLG. Op dit moment is de bodem, van het recent nog agrarische gebied, nog voedselrijk te noemen.

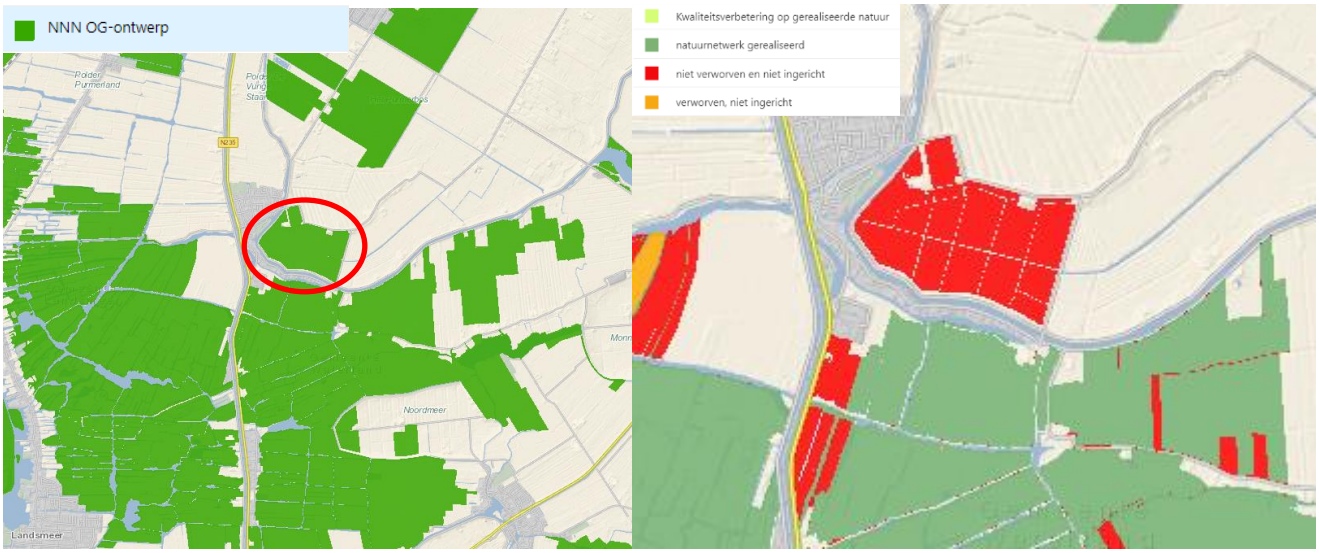

De samenhang binnen het NNN gebied komt tot uitdrukking in het aaneengesloten open landschap. De percelen liggen als een eenheid in de meest zuidelijke punt van droogmakerij de Purmer. De samenhang met andere NNN gebieden is gering. Het gebied is niet met een natuurverbinding verbonden met andere gebieden, maar ligt wel dicht bij het Ilperveld en Varkensland (NNN en Natura2000) slechts gescheiden door het bebouwingslint van Ilpendam en de Purmerringvaart. Vliegende dieren en mobiele soorten kunnen de polder dus gemakkelijk bereiken. Het Purmerbos (NNN) dat ook in de droogmakerij ligt, bestaat uit een geheel ander natuurtype en heeft geen ruimtelijke relatie met de polder bij Ilpenstein.

Op de voortgangskaart (rechtsboven) is te zien dat de polder nog niet ingericht is en er is nog geen natuurbeheertype aan toegekent (kaart linksonder). Wel is de ambitie (kaart rechtsonder) ‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’ (groen/geel). In de directe omgeving is geen natuurbeheer van toepassing. Aan de andere zijde van de bebouwingslingt en vaart is ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ (groen) en ‘N10.02 Vochtig hooiland (licht groen) van toepassing. Ten noorden ligt nog ‘N16.04 Vochtig bos met productie (bruin).

De Purmerringvaart ligt rond de polder en vormt een smalle en onderbroken verbinding tussen Zeevang en Kwadijkervlot in het noorden, met het Ilperveld en Varkensland en Waterland Oost. De begrenzing van de natuurverbinding loopt niet door langs de polder nabij het Ilperveld, maar zou in potentie wel de verbinding kunnen zijn tussen de polder en het Ilperveld en de overige gebieden langs de Purmerringvaart.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van de polder bij Ilpenstein is ‘open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels’. Op basis van het aantal broedparen is de dichtheid van weidevogels relatief laag ten opzichte van het omliggende gebied. Het is een oud grasland met botanische potenties richting N10.02 Vochtig hooiland met een behoorlijke omvang en robuustheid.

De potentiële waarde van de polder bij Ilpenstein liggen bij het verbeteren van de condities voor weidevogels en botanische waarden, door verschralen van de bodem en opzetten van het waterpeil.

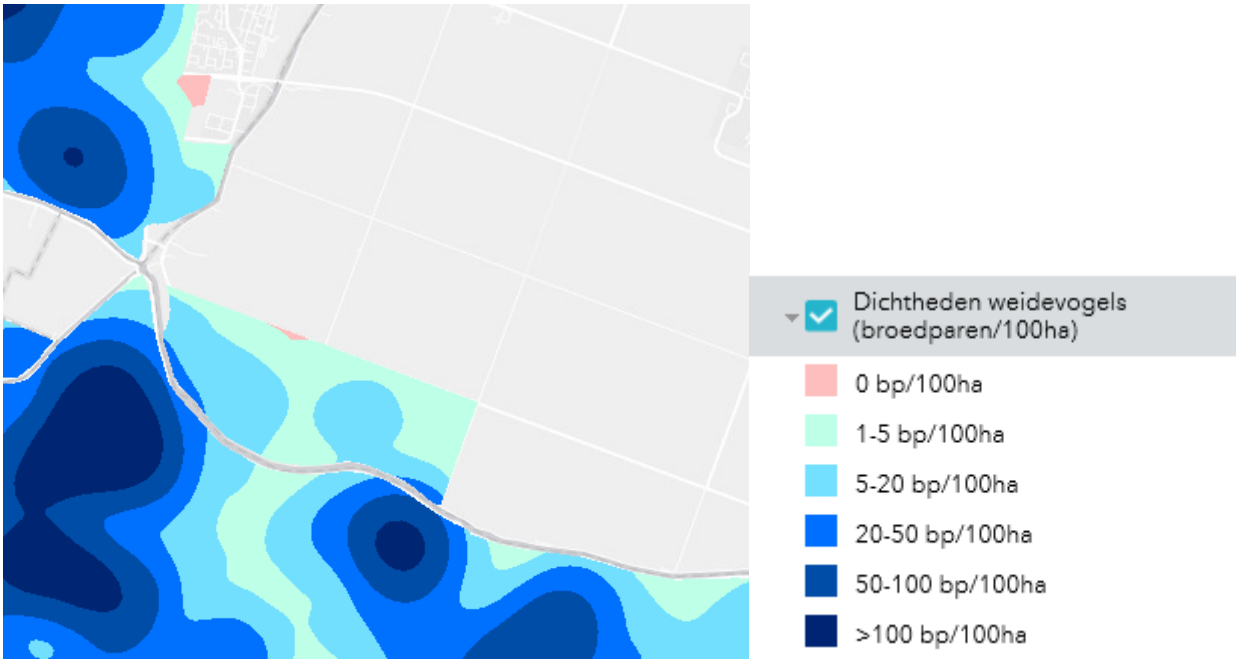

4. Ecologische beoordeling

De polder bij Ilpenstein ligt nabij het Ilperveld, wat onderdeel is van Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Gelet op de ligging en de terreinkenmerken is een polder is niet van belang voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van dit laagveen gebied. De polder ligt niet in een belangrijke (inter)nationale vliegroute. (criterium 1)

De polder is geen onderdeel van weidevogelgebied, maar heeft wel potenties als weidevogelgrasland als het grondwaterpeil wordt aangepast en verschraling van het grasland plaatsvindt (criterium 2). De relatie met omliggend NNN is de versterking van het Varkensland als weidevogelgebied. Met name de omvang en robuustheid van de polder geven de extra waarde (criterium 3). De polder is niet van cruciaal belang voor het reguleren van het waterpeil in omliggend NNN (criterium 3). De polder heeft geen verbindende functie, maar in potentie kan de Purmerringvaart wel als natuurverbinding richting andere natuurgebieden dienen. De percelen hebben echter geen belangrijke relatie met de verbindende functie van de Purmerringvaart (criterium 4). De lokale natuurwaarden zijn momenteel beperkt en maar er liggen potenties om de botanische waarde te verbeteren (criterium 5).

Conclusie

Op de polder bij Ilpenstein zijn criteria 2, 3 en 5 van toepassing. De omvang en robuustheid zijn van potentiële waarde als weidevogelgrasland en als versterking van het Varkensland. Daarnaast zijn er potenties als grasland met botanische waarde. De percelen kunnen als beheertype‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’ of eventueel ‘N10.02 Vochtig hooiland’ bijdragen aan zowel de botanische potentie als de potentie voor weidevogels. Op basis van de potentiële waarde is het advies de polder niet te ontgrenzen.

25. NNN ecologische beoordeling Heerhugowaard, nr. 47

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	77. Waarddijk
Oppervlak	2,26 ha
Kadastraal nummer	HHG00-S-2120 HHG00-S-2121 HHG00-S-2122
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Kop van Noord-Holland-rest

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft drie aaneengesloten percelen, met een gezamenlijk oppervlak van ca. 2,26 ha, gelegen langs een natte natuurverbinding van het NNN. Er is sprake van verkoop van deze percelen aan de provincie Noord-Holland. De aan te kopen percelen liggen tussen de Waarddijk en het kanaal Alkmaar (Omval)-Kolhorn. De vraag is of het interessant is om de percelen als NNN te begrenzen. De percelen zijn in de huidige situatie in gebruik als akker.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen op een buitendijkse locatie tussen de Waarddijk en het kanaal Alkmaar (Omval) – Kolhorn. Het kanaal is aangewezen als natte natuurverbinding Kolhorn - Omval – Schermerhorn (NNV1). Deze natte natuurverbinding bestaat uit een 39 kilometer lang netwerk van waterlopen rondom Heerhugowaard. Deze verbinden verschillende NNN-gebieden met elkaar. De percelen grenzen ook aan gronden die deel uitmaken van het NNN-gebied Boomerwaal – Kop van Noord-Holland (K20). De percelen worden in de huidige situatie hoofdzakelijk gebruikt om akkerbouw te bedrijven. Ten westen van de percelen ligt een passanthaven. De percelen liggen niet in (de omgeving van) een Natura 2000-gebied.

De begrenzing en voortgangskaart tonen de ligging van het de percelen ten opzichte van de reeds begrensde NNN-gebieden (kaart links onder). Deze NNN-gebieden zijn grotendeels gerealiseerd. De ambitiekaart laat zien dat de buitendijkse oevers als ambitie het natuurbeheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland hebben. Rondom de haven staan enkele bosschages met het ambitietype N14.02.

3. Ecologische waarden

De percelen zijn in gebruik als akker. De percelen liggen langs de natuurverbinding van het kanaal Alkmaar (Omval) - Kolhorn (NNV1) en langs gronden die deel uitmaken van het NNN-gebied K20 Boomerwaal – Kop van Noord-Holland. De samenhang binnen de natuurverbinding komt tot uiting in natte natuur (oeverlanden) die het gebied bevat. De samenhang met andere natuurgebieden komt tot uiting in de functie als stapstenen in de natuurverbinding. Het NNN-gebied bevat natte natuur, in de vorm van sloten en plassen (N04.02 Zoete plas), Moeras (N05.01), Gemaaid rietland (N05.02) en Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). In de sloten en plassen van het natuurgebied leven vissen zoals de kleine modderkruiper en rivierdonderpad. In het gebied broeden/leven veel verschillende vogels en eenden. Dit gebied is in potentie geschikt als leefgebied en/of verbindingszone voor moeras- en watergebonden soorten zoals moeras- en rietvogels en de otter. Bekende verspreidingsgebieden van ringslang, noordse woelmuis en waterspitsmuis liggen naar verwachting op te grote afstand om daarvoor op overzienbare termijn een functie te kunnen vervullen.

4. Ecologische beoordeling

De aan te kopen percelen zijn niet nodig voor realisatie van Natura 2000-doelen (criterium 1a) en bieden geen significante versterking in de functie voor trekvogels (criterium 1b). Ook is er geen sprake van nationaal belangrijke en weinig voorkomende natuur waaraan Noord-Holland bovenmatig bijdraagt en daarom een grote verantwoordelijkheid heeft om deze te beschermen (criterium 2).

Na begrenzing van de percelen als NNN ontstaat ruimte voor de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers en biotoop dat door moeras- en watergebonden (vogel)soorten gebruikt kan worden als om te verblijven en foerageren. Het nieuwe NNN kan worden beheerd als Moeras (N05.01), Gemaaid rietland (N05.02) en/of Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Begrenzing van de percelen leidt op die manier tot versterking van een natuurverbinding en uitbreiding van een bestaande stapsteen voor natuur in deze verbinding (criterium 4). Hierdoor wordt tevens het plaatselijke onderdeel van het NNN verdubbeld in oppervlak. Gelet op het huidige kleine oppervlak van dit NNN onderdeel, is dit een gewenste toename die ten goede komt van de robuustheid en regionale samenhang van de natuur in het NNN-gebied K20 Boomerwaal – Kop van Noord-Holland (criterium 3).

Conclusie

De percelen voldoen niet aan de eerste twee belangrijkste criteria. Desalniettemin zijn de percelen kansrijk voor natuur en begrenzing tot het NNN, omdat deze bijdragen als stapsteen in een natte natuurverbinding die daarmee robuuster wordt (criterium 4), evenals het NNN-gebied K20 Boomerwaal (criterium 3). Wij adviseren de percelen als NNN te begrenzen. Het nieuwe NNN kan worden beheerd als Moeras (N05.01), Gemaaid rietland (N05.02) en/of Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02).

26. NNN ecologische beoordeling Bloemendaal, nr 48

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	78. Bloemendaal
Oppervlak	3,76 ha
Kadastraal nummer	ZVT00: Sectie B – Perceel 12051, 11069 + alle percelen met recreatiewoningen
Eigenaar	?
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Nee
Natura 2000	Geen, grenst wel aan N2000
Quickscan regio	Zuid-Kennemerland

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Bij toeval is ontdekt dat in het rode deel een vakantiepark ligt, dat al voor 2005 aanwezig was. Daarom is de vraag om het deel te ontgrenzen als NNN.

Het gebied is geen onderdeel van Natura 2000, maar grenst wel aan Natura 2000 zoals te zien in onderstaande kaart (schuine strepen).

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het gaat om een vakantiepark van circa 3,76 hectare gelegen in het NNN-gebied 'Nationaal Park Zuid-Kennemerland'. Dit gebied bestaat uit het duinlandschap van IJmuiden tot Zandvoort. Langs de noordwestkant van het vakantiepark loopt de Zeeweg. Ten westen is de kust te vinden en het park is verder omringd door duinlandschap.

De volgende voortgangskaart laat zien dat het vakantiepark binnen de begrenzing van het NNN ligt.

In de volgende beheer- en ambitiekaart is te zien dat de percelen het beheertype ‘N08.02 Open duin’ (geel) hebben. Net zoals het omliggende gebied. Het bruine zuidelijker gelegen stuk op de kaart heeft het beheertype ‘N08.03 Vochtige duinvallei’. Het ambitietype komt overeen met het beheertype.

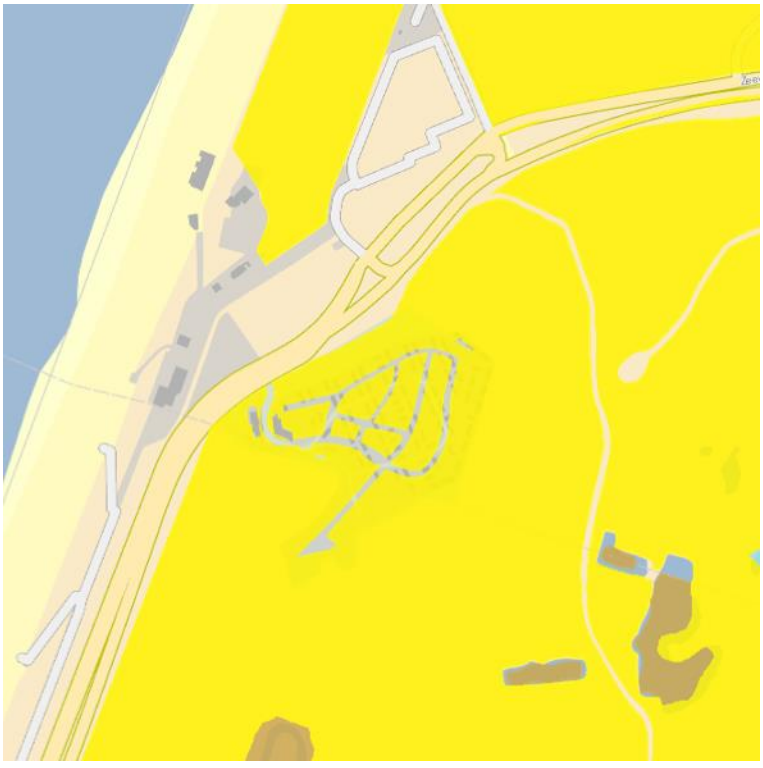

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van het NNN ‘Nationaal Park Zuid-Kennemerland’ zijn omschreven als:
- Begeleid dynamisch duinlandschap;
- Zeedorpenlandschap;
- Vastgelegd binnenduinlandschap.

Het gebied en de omgeving bieden geen geschikt leefgebied voor weidevogels. Voor weidevogels heeft het gebied daarom geen functie. In het gebied en de omgeving zijn waarnemingen bekend van rugstreeppad en zandhagedis. Deze soorten en algemeen voorkomende amfibieën en reptielen worden ook beschreven onder de kernkwaliteit 'Begeleid dynamisch duinlandschap'. Vogels zoals tapuit, paapje en grauwe klauwier komen voor op heide en open zand. Het droge milieu biedt belangrijk leefgebied voor ongewervelden zoals aardbeivlinder, bruine eikenpage, duinparelmoervlinder en blauwvleugelsprinkhaan. Ook de natte milieus zijn belangrijk voor ongewervelden zoals de nauwe korfslak. Tevens biedt het water geschikt leefgebied voor vissen. De bunkers met daarbij het open duinlandschap biedt geschikt leefgebied voor vleermuizen. Met name voor overwinterende insecten en vleermuizen zoals de meervleermuis bieden de bunkers geschikte overwinteringsplaatsen. Het vakantiepark biedt echter geen optimaal leefgebied voor deze soorten vanwege het intensieve recreatieve gebruik en de daarop afgestemde inrichting.

4. Ecologische beoordeling

De percelen grenzen direct aan Natura 2000-gebied 'Kennemerland-Zuid'. Potentieel kan het gebied bijdragen aan Natura 2000-doelen, maar het gaat om een relatief klein stuk met intensief recreatief gebruik. Het omliggend Natura 2000-gebied zal naar verwachting geen negatieve gevolgen van ontgrenzing ondervinden, aangezien het gaat om bestaand gebruik. Vanwege de bebouwing en het gebruik als vakantiepark dragen de percelen niet bij aan de realistatie van Natura 2000-doelen en niet aan de versterking als functie voor trekvogels (criterium 1). Het betreft geen (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied dat karakteristiek zou zijn voor Noord-Holland (criterium 2). Vanwege de bestemming als vakantiepark draagt het gebied niet bij aan de versterking van het NNN-gebied 'Nationaal Park Zuid-Kennemerland' en niet aan het veiligstellen van abiotische omstandigheden die bijzondere natuur mogelijk maken. (criterium 3) Het gebied is geen onderdeel van een natuurverbinding en draagt hier ook niet aan bij. (criterium 4) Op lokaal niveau kan het gebied incidenteel gebruikt worden door soorten zoals rugstreeppad en zandhagedis, echter is een vakantiepark geen lokaal bijzonder type landschap. (criterium 5) Het gebied heeft ook geen potenties om aan voorgaande criterium een bijdrage te leveren.

Conclusie

Aan geen van de criteria wordt voldaan. In potentie kan het gebied aan Natura 2000-doelen bijdragen, echter gaat het om een klein stuk met een intensief recreatief karakter. Vanwege het huidige gebruik dragen de percelen niet bij aan Natura 2000-doelen. Wij adviseren om de percelen van het vakantiepark als NNN te ontgrenzen.

28. NNN ecologische beoordeling Kortenhoef_oost, nr. 49

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	82. Kortenhoef_oost
Oppervlak	0,1 ha
Kadastraal nummer	GVL00-B-3209
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (grenst er wel aan)
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee (grenst aan Oostelijke Vechtplassen)
Quickscan regio	Oostelijke Vechtstreek

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op een deel van een agrarisch perceel (GVL00-B-3209) ten westen van het adres Emmaweg 71a te Kortenhoef. Er is overleg met de eigenaar gaande over de aankoop van de grond. Een kleine correctie van het NNN is wenselijk voor het verkrijgen van overeenstemming over de aankoop van het resterende NNN oppervlakte van de eigenaar. Het verzoek is om een deel van het NNN te ontgrenzen (oranje onderstaande kaart).

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het betreft een agrarisch perceel ten westen van het adres Emmeweg 71a te Kortenhoef. Het stuk grond is reeds begrensd als NNN-gebied A13 Ooostelijke Vechtplassen. De samenhang binnen dit NNN-gebied komt tot uitdrukking in het aaneengesloten uitgestrekte laagveengebied en in een daarbinnen samenhangende watersysteem met allerlei verschillende fasen van verlanding. Het gebied is daarom ook aangewezen als Natura 2000-gebied (Oostelijke Vechtplassen) en aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. Het te ontgrenzen

perceel valt echter buiten de fysieke grens van het Natura 2000-gebied. Ook is het te ontgrenzen perceel niet door de provincie aangewezen als Weidevogelleefgebied.

De begrenzing en voortgangskaart tonen de huidige grenzen van het NNN (kaart links onder). Op deze kaart is te zien dat grote delen van het NNN nog niet zijn verworven, of wel zijn verworven maar nog niet ingericht. Slechts enkele stroken van het NNN zijn gerealiseerd. Het percel ligt in een deel van het NNN-gebied dat nog moet worden verworven om natuurontwikkeling mogelijk te maken. De ambitiekaart laat zien dat het NNN in dit deel van de Oostelijke Vechtplassen hoofdzakelijk het natuurbeheertype N10.01 Nat schraalland heeft. De NNN-grens en ambitiekaart grens komen overigens niet met elkaar overeen. Het blijkt dat de NNN-grens klopt, maar dat de ambitiekaart geactualiseerd moet worden.

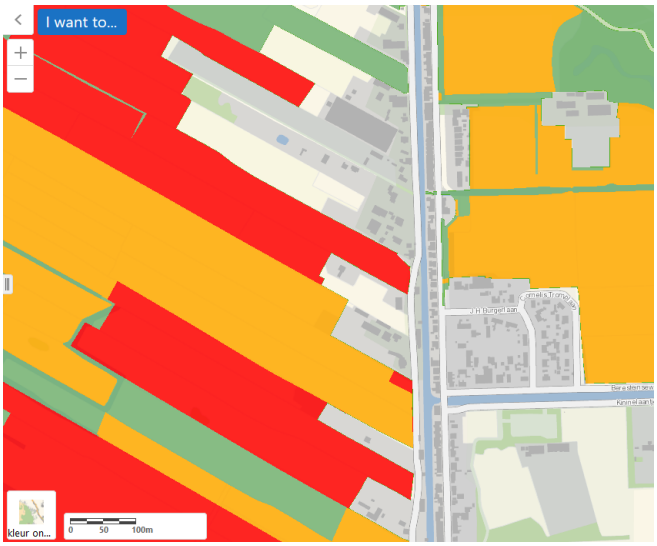

3. Ecologische waarden

Het betreft een agrarisch perceel aan de oostzijde van het NNN-gebied Oostelijke Vechtplassen. De ecologische waarde van de te ontgrenzen grond is beperkt. Het perceel is aangewezen als nat schraalland, maar niet als dusdanig gerealiseerd. Er zijn voor deze locatie geen verspreidingsgegevens bekend, maar de inschatting is dat er geen zeldzame flora op het stuk grond aanwezig zijn. Vanwege de ligging t.o.v. het woonhuis en (knot)bomen is de inschatting dat de grond ook geen waarde heeft voor weidevogels. Hierover zijn echter geen cijfers bekend. Bovendien wordt een deel van de grond in de huidige situatie door de eigenaar gebruikt als zwembad (zie onderstaand figuur).

4. Ecologische beoordeling

Het verzoek is om circa 0,1 hectare grond van perceel GVL00-B-3209 te ontgrenzen van het NNN. De grond is geen onderdeel van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen en ook niet nodig voor de realisatie van Natura 2000-doelen (criterium 1a). De aangewezen habitattypen en soorten komen voor in gebieden waar het NNN reeds is ingericht. Het perceel is nog niet verworven en ook nog niet ingericht als natuur. De 0,1 hectare van perceel GVL00-B-3209 waarvoor ontgrenzing wordt aangevraagd is ook niet van wezenlijk belang voor trekvogels (criterium 1b) of als weidevogelgebied (criterium 2). De grond is té ingesloten door hogere (knot)bomen, waardoor weidevogels kwetsbaar zijn voor roofvogels. Het ontgrenzen van de grond van het NNN zal de robuustheid van het NNN niet ten goede komen, maar gelet op de ligging bij verstorende elementen en het kleine oppervlak ook niet significant aantasten (criterium 3a). Ontgrenzing zal niet leiden tot effecten op abiotische omstandigheden die bijzondere natuur in het natuurgebied Oostelijke Vechtplassen mogelijk maken (criterium 3b). De grond betreft een Laarpodzol met grondwatertrap 3 (zie figuur hieronder). De gemiddelde hoogste grondwaterstand reikt niet tot maaiveld en de grond bestaat niet uit veen. De ecologische waardevolle en internationaal bijzondere natuur bevindt zich in het Natura 2000-gebied richting het (zuid)westen. Ontgrenzing van de grond leidt ook niet tot versnippering of aantasting van een regionale natuurverbinding (criterium 4). Lokale natuurwaarden met speciaal karakter zijn in de huidige situatie niet aanwezig (criterium 5).

Conclusie

Het perceel voldoet aan geen van de criteria. Het betreft slechts 0,1 ha dichtbij verstorende elementen (tuin/bomen/menselijk gebruik) waardoor het geen functie heeft voor de natuurwaarden uit de criteria. Ons advies is dat ontgrenzing van deze grond mogelijk is.

BEB
IV
pZn21
chtplassen-Oost (8140)
AP
II zVp
Hn21
III cHn21
VI
WM
|g WATER
cHn21
cHn21
II zVp
II zVp
WATER
WM
Vechtplassen-Oost (8140)Vechtplassen-Oost (8140)
AP Vechtplassen-Oost (8140)
III cHn21
VI cHn21
Hn21
II zVp
Nieuw-Loosdrecht (8197)

29. NNN ecologische beoordeling Langedijk, Vogelbosje, nr. 55

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	85. Langedijk
Oppervlak	0,13 ha
Kadastraal nummer	LGD00E418
Eigenaar	Staatsbosbeheer
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Geestmerambacht

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft perceel LGD00E418, een perceel van 0,13 ha in Geestmerambacht, dat deel uitmaakt van het NNN-gebied Kleimeer en Geestmerambacht – Noord-Kennemerland (N6). Het betreft het rode vlak in onderstaand figuur. Dit perceel is aangemerkt als haagbeuken essenbos (N14.03), maar als zodanig niet aanwezig en nooit aanwezig geweest. Het perceel betreft in werkelijkheid een weide rondom een woonhuis. Staatsbosbeheer wil zich meer gaan richten op grotere eenheden natuur die significant kunnen bijdragen aan het natuurresultaat. De bewoner van het huis heeft interesse in de aankoop van het perceel. De vraag is of het mogelijk is om dit perceel van het NNN te ontgrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel ligt in Geestmerambacht ten noorden van de Saskevaart ter hoogte van een gemaal. Het betreft een perceel dat in de huidige situatie als NNN begrensd is. Het maakt deel uit van het NNN-gebied Kleimeer en Geestmerambacht – Noord-Kennemerland (N6) en is aangemerkt als haagbeuken-essenbos (N14.03), maar als zodanig niet aanwezig en nooit aanwezig geweest. Het perceel betreft in werkelijkheid een grasachtige weide in de tuin van een woonhuis. Het perceel grenst aan een haagbeuken-essenbos dat ten westen van het perceel ligt. Ten zuiden van het perceel loopt de Saskevaart. Ten zuiden daarvan bevindt zich een groot gebied dat eveneens

onderdeel is van hetzelfde NNN-gebied. De agrarische percelen ten noord(oost)en zijn door een andere partij aangewezen om te worden begrensd als NNN (blauwe percelen bovenstaande kaart).

De begrenzing en voortgangskaart tonen de ligging van het perceel in het NNN (kaart links onder). Volgens de kaart is het NNN op en rondom deze locatie reeds gerealiseerd. De ambitiekaart laat zien dat het perceel is aangewezen als natuurbeheertype N14.03 Haagbeuken- Essenbos. Dit is juist voor de bosschages ten westen van het perceel. In het perceel ontbreekt het echter aan bos. De ambitiekaart komt dus niet overeen met de werkelijkheid.

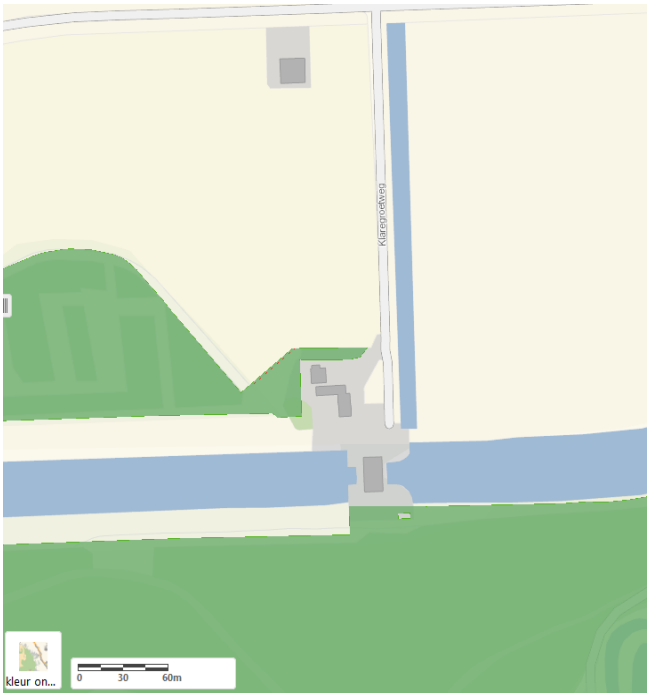

3. Ecologische waarden

Het perceel heeft beperkte ecologische waarden. Het betreft een tuin rond een woonhuis waar hoofdzakelijk gazon aanwezig is (zie onderstaand luchtfoto). Het aanwezige groen komt niet overeen met het aangemerkte natuurbeheertype haagbeuken-essenbos.Inschatting is dat het natuurdoeltype haagbeuken-essenbos ook niet wenselijk is voor de bewoners (ivm schaduwvorming) en daarom ook niet gerealiseerd gaat / kan worden. Op de hoogtekaart is de ligging van het perceel ten opzichte vaan Haagbeuken-Essenbos duidelijk te zien. Ook is het perceel in zijn hoedanigheid ongeschikt als weidevogelgebied. Er zijn geen weidevogelaantallen bekend, maar gezien de ligging ten opzichte van de woning en de nabijheid van bos en bomen is de inschatting dat hier niet of nauwelijks weidevogels voorkomen. Ook vormt het perceel geen belangrijke verbindingsfunctie met andere natuurgebieden die daarvan afhankelijk zijn ofwel van kunnen profiteren.

4. Ecologische beoordeling

Het perceel ligt niet in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. De aanwezige landschapselementen dragen ook niet bij aan het behoud of de realisatie van Natura 2000-doelen elders (criterium 1a). Ook heeft het perceel geen functie voor trekvogels (criterium 1b). Het perceel ligt hiervoor té ongunstig vanwege de aanwezigheid van bos, bomen en een woonhuis met tuin. Het perceel is ook niet van internationaal belang in de bescherming van zeldzame natuurwaarden of unieke abiotische omstandigheden die zeldzame natuur mogelijk maken (criterium 2). Het aanwezige biotoop bestaat uit weide rondom een woonhuis en niet, zoals de NNN-ambitiekaart schetst, Haagbeuken- Essenbos. Ontgrenzing van het perceel uit het NNN zal niet leiden tot aantasting van de robuustheid of samenhang van het NNN (criterium 3). Indien het noordelijk aangrenzend perceel wordt begrensd en ingericht als NNN, leidt de ontgrenzing evenmin tot een aantasting. De tuin met bomen sluit namelijk aan bij

het bos waardoor geen aantasting in openheid optreedt of andere vormen van verstoring, dat is namelijk al aanwezig en zal aanwezig blijven. Het werkelijke aandeel Haagbeuken-Essenbos is robuust genoeg en wordt door ontgrenzing niet aangetast. Ook leidt ontgrenzing niet tot versnippering van een regionale natuurverbinding of stapsteen voor natuur (criterium 4). Op lokaal niveau is het wellicht mogelijk om een soortenrijk graslandje of bos met inheems soorten aan te leggen, maar dit leidt naar verwachting niet tot unieke natuur die elders niet voldoende voorkomt (criterium 5). Ook zijn er in de omgeving geen natuurdoelen aangewezen vergelijkbaar met soortenrijk grasland.

Conclusie

Het perceel voldoet aan geen van de criteria. Ontgrenzing leidt niet tot aantasting van de (potentiele) wezenlijke kenmerken en waarden. Huidige situatie maakt dat het ambitietype ook niet behaald kan worden op de locatie. Wij adviseren dit perceel van het NNN te ontgrenzen.

30. NNN ecologische beoordeling Zuiderwoude, nr. 56

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	31-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	86. [redacted]
Oppervlak	1,6 ha
Kadastraal nummer	BRO00G 00551 (deels) en 00552 (deels)
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	n.v.t.
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Voor een aantal percelen in Zuiderwouden is een Zienswijze ingediend op het Natuurbeheerplan 2020 om te ontgrenzen uit het NNN.

Het betreft de volgende kavels:
- Een gedeelte van perceel 551ged, in eigendom bij de maatschap Klein wonende Dijkeinde 2 te Zuiderwoude en
- Een gedeelte van 552ged en een klein stukje 260ged, beide perceelstukken in eigendom bij de heer en mevrouw [redacted] te Zuiderwoude.

Indiener verzoekt van alle genoemde percelen het beheer- en ambitietype N 13.01 af te halen. De indieners zouden de mogelijkheid willen hebben om deel te nemen aan het agrarisch natuurbeheer.

Eerder is perceel 258 al ontgrensd (NBP2019).

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen zijn gelegen in het open graslandschap ten oosten van Zuiderwoude, in de Binnengouw. De bewoningsas Dijkeinde vormt de zuidgrens van de Binnengouw en de Gouw de noordelijke grens. Het verkavelingspatroon van de Binnengouw kenmerkt het ontgonnen veengebied. De Zeedijk beschermde het land tegen invloeden vanuit de Zuiderzee, de huidige Gouwzee. De Gouwzee is onderdeel van het Natura2000-gebied

Markermeer & IJmeer, waarop de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn van toepassing zijn. Ten noorden van het perceel ligt de Binnenbraak, een wiel ten gevolgen van een dijkdoorbraak in de 13de eeuw.
De bodem bestaat uit veen met zanddek of minerale eerdlaag en kent een vast peil van 2,01m onder NAP. Hiermee ligt het waterpeil ongeveer een halve meter onder maaiveld (MV=1,5 m onder NAP).

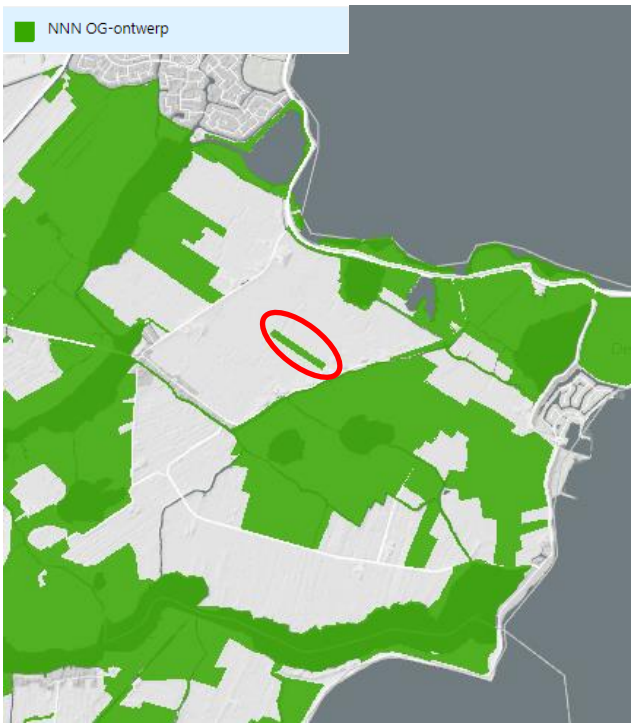

Van de Binnengouw zijn de betreffende percelen en de Binnenbraak als enige begrenst NNN binnen het deelgebied L31 Waterland oost. Het perceel is niet verworven en niet ingericht (kaart rechtsboven) en heeft geen natuurbeheertype (kaart linksonder). De ambitie (kaart rechtsonder) is N13.01 Vochtig weidevogelgrasland (groen). Een groot deel van het gebied rond de Binnengouw is begrensd NNN (Waterland oost). De verbinding met het NNN ten zuiden van de bebouwingsas Dijkeinde en het Zwet is beperkt. De betreffende natuurbeertypes zijn ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’, het ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ en ‘N04.02 Zoete Plas’ bij de wielen Grote meer en Kleine meer.

Er zijn geen natuurverbindingen in het gebied aanwezig. Ook vindt er geen agrarisch natuurbeheer plaats in de directe omgeving (zie onderstaande kaart).

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van Waterland oost is omschreven als ‘Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels’. Het ‘open polderlandschap’ en ‘grasland voor weidevogels’ is van toepassing op het betreffende perceel.

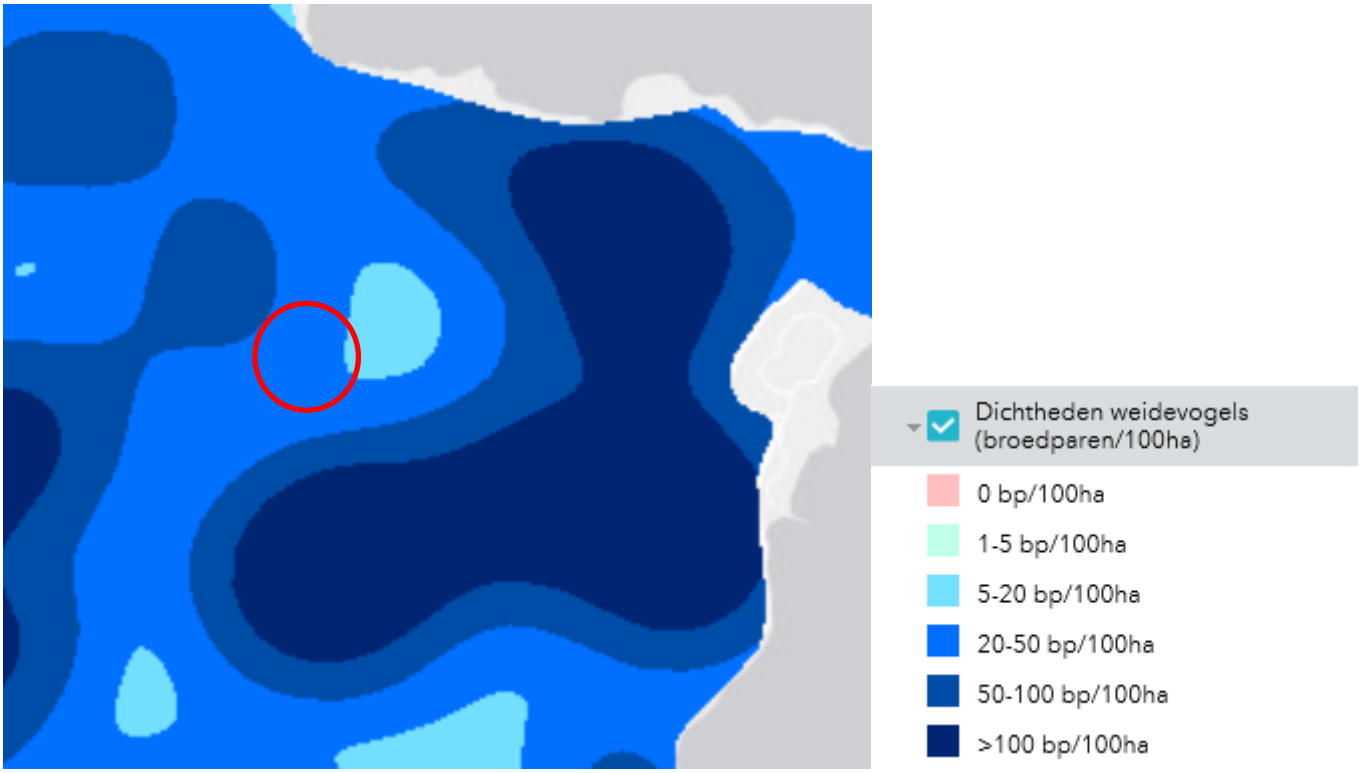

De dichtheid van weidevogels matig (30-50 broedparen per 100 ha), en lager dan in het omliggende gebied. Het gebied is tevens aangewezen als ganzenfoerageergebied. Het gebied is echter gelet op het kleine oppervlak van beperkt belang voor de watervogels (ganzen en eenden) van het naastgelegen N2000 gebied Markermeer. Daarnaast zijn de watergangen van belang voor diverse vleermuizen en rugstreeppadden.

De potenties voor het perceel zijn door het beperkte oppervlak en de afwezigheid van verbinding laag.

4. Ecologische beoordeling

De toegevoegde waarde voor de natura 2000-doelstelling van het Markermeer & IJmeer en de functie voor trekvogels is zeer beperkt. Het perceel is niet van belang voor het behalen van de Natura 2000-doelen (criterium 1).

Wel ligt het in de buurt van een belangrijke weidevogelkern van Noord-Holland, maar de relatieve bijdrage van het perceel is beperkt door de kleine omvang en de geïsoleerde ligging. Het perceel is daarom niet van belang als weidevogelgebied (criterium 2). De condities van de perceeldelen hebben ook geen versterkende waarde voor abiotische omstandigheden van het NNN ten zuiden van Dijkeinde en het Zwet (criterium 3). De perceeldelen hebben geen verbindende functie of vormt geen onderdeel van een ecologisch lint of landschappelijk element (criterium 4). De lokale natuurwaarde is beperkt met een gemiddeld aantal broedparen van weidevogels en biedt weinig potentie tot verbetering van de lokale biodiversiteit (zoals beschreven in criterium 5).

Conclusie

De conclusie is dat de samenhang met het overige NNN en de aanwezige natuurwaarden te beperkt zijn om de perceeldelen binnen de begrenzing van het NNN te houden en natuur te realiseren. Het perceel voldoet aan geen van de criteria. Daarom kunnen de perceeldelen uit de begrenzing van het NNN gehaald worden.

31. NNN ecologische beoordeling Waterslagen, nr. 177

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	24-07-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	87. Waterslagen
Oppervlak	2,26 ha
Kadastraal nummer	ASV00-N-690 ASV00-N-202
Eigenaar	Onbekend
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Zuidoosten van Amsterdam

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft de percelen ASV00-N-690 en ASV-N-202. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 2,26 ha en liggen ten noordoosten van de N201 bij Uithoorn in de gemeente Amstelveen. Het betreft grasland op een regionale waterkering langs een ringsloot. De vraag is of deze percelen interessant zijn om als NNN te begrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen ten noordoosten van de N201 bij Uithoorn in de gemeente Amstelveen. Het betreft grasland op een regionale waterkering langs een ringsloot. Beide percelen grenzen aan het NNN-gebied Bovenkerkerpolder (A4). Dit is een open poldergebied met enkele moerasjes en extensieve graslanden. Ten zuiden en westen van de percelen loopt ook een natuurverbinding van het NNN. Het betreft verbinding ANV1 die loopt vanaf de Amstel, door de Bovenkerkerpolder, richting de NNN-gebieden ten zuiden van Amstelveen en het Amsterdamse bos.

De begrenzing en voortgangskaart tonen de ligging van de percelen ten opzichte van de reeds begrensde NNN-gebieden (kaart links onder). Het NNN is vrijwel geheel gerealiseerd in dit deel van de bovenkerkerpolder. De ambitiekaart laat zien dat het aangrenzende NNN ten westen van de percelen als ambitie de natuurbeheertypen N05.01 Moeras, N10.01 Nat Schraalland, N10.02 Vochtig Schraalland en N17.06 Vochtig en hellinghakhout hebben.

3. Ecologische waarden

De percelen grenzen aan bestaand NNN-gebied A4 Bovenkerkerpolder. In dit NNN-gebied wordt de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden, die de basis vormt voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is: open poldergebied met moerasjes en extensieve graslanden voor weidevogels.

Als belangrijkste natuurkwaliteit van de gehele polder (ook de delen buiten het NNN) kan de functie als weidevogelgebied worden genoemd. In vrijwel de gehele open en onbebouwde polder komen soorten als grutto, tureluur, scholekster en kievit algemeen voor. Omdat een groot deel van de agrarische gronden wel uit grasland bestaat maar relatief intensief gebruikt wordt, inclusief de daarbij behorende drooglegging en

bemestingsniveau, zijn de extensieve graslanden in het NNN van groot belang voor het behoud van de weidevogelpopulatie. Onderstaand figuur toont de hoge dichtheid broedparen weidevogels in het gebied.

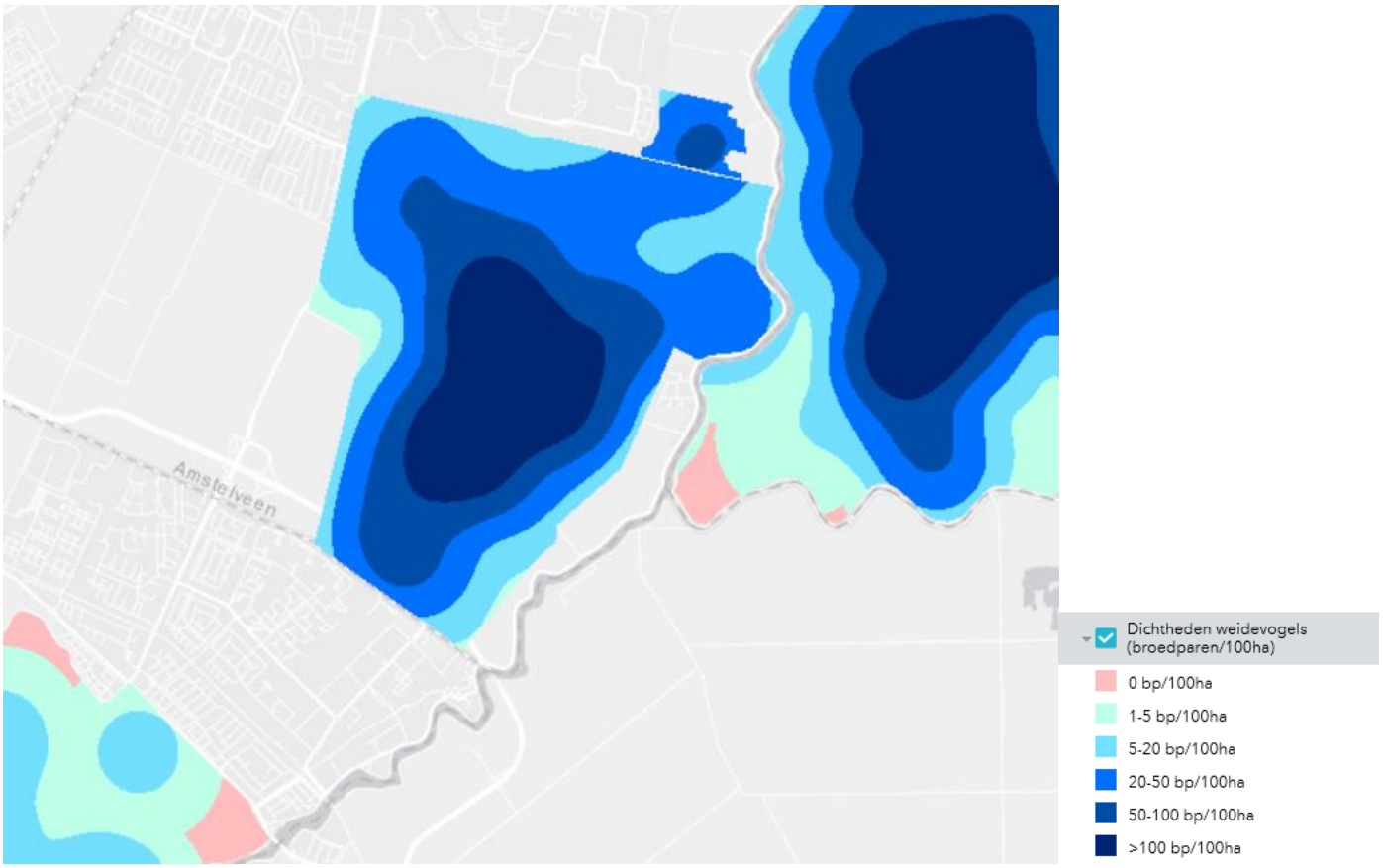

In het zuidelijk deel van de polder, aan weerszijden van de rond 2010 aangelegde provinciale weg N201, is een nieuw natuurgebied ontwikkeld (als natuurcompensatie). Het wordt gekenmerkt door een kleinschalige afwisseling van diverse beheertypen, met name plassen (N04.02 Zoete plas en N04.01 Kranswierwater), extensieve graslanden (N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland, N10.02 Vochtig hooiland en N10.01 Nat schraalland), N05.01 Moeras en enig N17.06 Vochtig hakhout. Ondanks de jonge leeftijd en de beïnvloeding door de weg is dit gebied al rijk aan met name weidevogels en moeras- en rietvogels, waaronder lepelaars.

De natte natuurverbinding (ANV1) die door de Bovenkerkerpolder loopt is van belang voor migratie van soorten als ringslang en waterspitsmuis.

4. Ecologische beoordeling

Het begrenzen van de percelen als NNN is niet nodig voor de realisatie van Natura 2000-doelen (criterium 1a). De percelen maken geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en er liggen in de directe omgeving van de percelen ook geen Natura 2000-gebieden. NNN-begrenzing van de percelen heeft naar verwachting ook geen versterkende functie voor grote groepen trekvogels van de west palearctische flyway (criterium 2). De percelen liggen op een waterkering en zijn van beperkte omvang. De percelen liggen echter wel binnen Weidevogelleefgebied en grenzen aan een relatief grote open graslandpolder met een aanzienlijke dichtheid weidevogels. Het begrenzing van deze percelen als NNN zal echter niet significant bijdragen aan de bescherming van internationaal belangrijke natuur en de weidevogelpopulaties (criterium 2). De kwaliteit van het weidevogelleefgebied wordt vooral bepaald door de omvang en kwaliteit van het landschap in de polder en niet door de percelen op een waterkering.

Het begrenzen van de percelen draagt wel bij aan de robuustheid van het bestaande NNN (criterium 3a). De percelen grenzen aan een bestaand en gerealiseerd NNN-gebied dat daarmee groter wordt. Het aangrenzende NNN bestaat uit een kleinschalig mozaïek van waterlichamen, moeras en graslanden met een nat of vochtig karakter. De drogere percelen hogere percelen op de waterkering en zijn geschikt voor een bloemrijke dijk of kruiden- en faunarijk grasland. Hierdoor ontstaat een variatie van natte en droge gebieden. Ondanks het kleine oppervlak wordt daarmee een natuurgebied met een hoge diversiteit in biotopen gecreëerd. Dit zorgt voor een robuuster natuurgebied met een hoge biodiversiteit.

Het begrenzen van de percelen als NNN zal niet bijdragen aan het veiligstellen van abiotische omstandigheden die bijzondere natuur mogelijk maken (criterium 3b). De percelen liggen immers op een waterkering. Er is wel sprake van een uitbreiding van aaneengesloten gebied en een versterking van ecologische betekenis van een dijk in het landschap (criterium 4b). Hier liggen ecologische kansen voor soortenrijk grasland, (criterium 5). Er ligt in de omgeving een ecologische verbindingszone, maar het begrenzen van de percelen als NNN zal gelet op de ligging niet bijdragen aan de versterking van de natuurverbinding (criterium 4a).

Conclusie

Ons advies is om de percelen als NNN te begrenzen. De percelen grenzen aan bestaand NNN dat ook als dusdanig is gerealiseerd. Begrenzing van de percelen als NNN leidt tot een robuuster natuurgebied waar naast natte en vochtige omstandigheden ook een droger landschapselement wordt toegevoegd (criterium 3). Dit komt de biodiversiteit ten goede (criterium 5). Gelet op de gebiedskenmerken kan op de percelen Bloemrijke dijk of kruiden- en faunarijk grasland N12.02 worden gerealiseerd.

32. Ontgrenzing Bovenlanden nr. 10

Fout in SKNL aanvraag, perceel is niet ingericht.
Ontgrenzen en terugplaatsen in quotum/zoekgebied NNN Bovenlanden.

Zoekgebied NNN Bovenlanden

33. NNN ecologische beoordeling Spijkerboor “Land van wijlen Muis”, nr. 9

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	04-08-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	B9. Land van Muis
Oppervlak	Circa 18,59 ha
Kadastraal nummer	JIS00: Sectie H – Perceel 316, 317, 318, 319 en 320
Eigenaar	Eigenaar onlangs overleden
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	Wormer- en Jisperveld

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het verzoek komt van Natuurmonumenten. Het blauwe gebied in onderstaande kaart is nog niet begrensd als NNN. Het gebied biedt een goede uitgangssituatie voor weidevogels. In het verleden is deze ‘hap’ uit het gebied vermoedelijk om pragmatische redenen niet begrensd. Het gebied is onderdeel van Natura 2000. Het gewenste ambitietype is N10.02 of N13.01. Grasland is het huidige beheer en er is geen sprake van agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb).

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in de plaats Spijkerboor in het Natura 2000-gebied ‘Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder’. Het perceel ligt in het deel dat alleen is aangewezen voor de Vogelrichtlijn. De omliggende percelen zijn onderdeel van het NNN gebied Wormer- en Jisperveld. De percelen zijn onderdeel van weidevogelleefgebied en Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Het gebied is onderdeel van een voormalig brak laagveengebied. Begrazing en rietlandbeheer hebben hierbij een sturende werking gehad op flora en fauna. Het bodemtype wordt gekenmerkt door veen met een kleiige laag erop. De percelen bestaan uit beheerd grasland en zijn omringd en doorkruist door weteringen. In het noorden is een erf aanwezig. Ten noordoosten bevindt zich het Noordhollandsch Kanaal en ten oosten de Rijpervaart. De Kanaaldijk loopt langs het noorden en noordoosten van de percelen met in het noordoosten een erf direct grenzend daaraan.

In de volgende voortgangskaart is te zien dat de percelen niet begrensd zijn als NNN. Er loopt een natuurverbinding (bruine lijn) langs de percelen.Dit is de verbinding L33 Koksloot en Oeverland, onderdeel van de natuurverbinding Eilandspolder -Wormer-en Jisperveld (LNV2).

In de volgende beheer- en ambitiekaart is te zien dat het grootste gedeelte van het omliggende NNN bestaat uit het beheertype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ (donkergroen). Het lichtblauwe deel bestaat uit het beheertype ‘N04.02 Zoete plas’. In de omgeving ten zuidoosten van de percelen is ook het beheertype ‘N10.02 Vochtig hooiland’ aanwezig. De ambitietypes komen overeen met de beheertypes.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van het naastgelegen NNN-gebied 'Wormer- en Jisperveld' zijn omschreven als:
- Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels;
- Open water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu.

Het perceel ligt in het Vogelrichtlijndeel van het Natura 2000-gebied en biedt (potentieel) leefgebied voor de doelsoorten smient, slobeend en grutto. De percelen bieden geschikt leefgebied voor weidevogels. Op de zuidelijke percelen zijn dichtheden bekend van 20-50 broedparen per 100 hectare. De noordelijk percelen tonen dichtheden van 5-20 broedparen per 100 hectare. Soorten zoals grutto, kievit, tureluur en veldleeuwerik komen voor in het gebied.

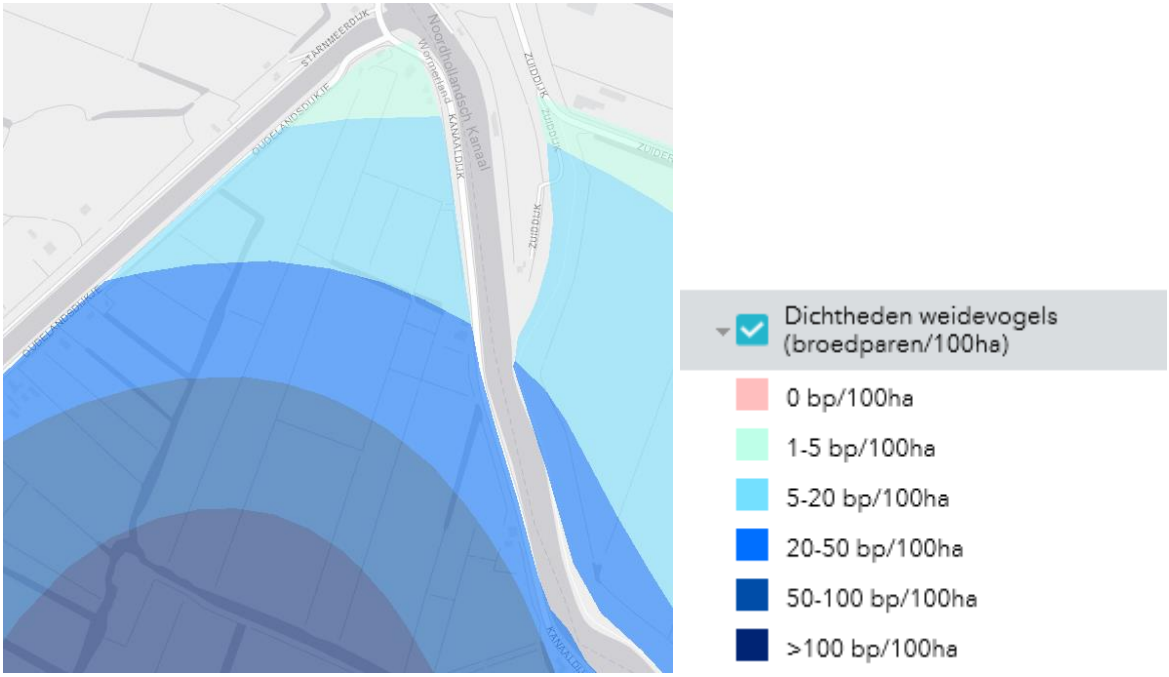

In de wateren komen soorten voor als bittervoorn en rivierdonderpad. Meervleermuis foerageert boven deze wateren en voor noordse woelmuis, waterspitsmuis en ringslang is geschikt habitat aanwezig. Daarbij zijn van rugstreeppad waarnemingen bekend op de percelen (NDFF, 2020). Voor bittervoorn, rivierdonderpad, meervleermuis en noordse woelmuis zijn instandhoudingsdoelen opgesteld.

Langs de percelen loopt de natuurverbinding LNV2 die 'Eilandspolder' en 'Wormer- en Jisperveld' met elkaar verbindt. Dit deel van de natuurverbinding bestaat uit smalle watergangen en de Westdijk. De natuurverbinding dient als foerageergebied en belangrijke vliegroute voor meervleermuis. Kernpopulaties van noordse woelmuis worden verbonden met elkaar en voor waterspitsmuis wordt leef- en migratiegebied gevormd. Wat betreft otter zijn er mogelijkheden voor het verbinden van leefgebied. Ook voor algemene diersoorten vormt de natuurverbinding leef- en migratiegebied.

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn onderdeel van het Natura 2000-gebied 'Wormer- en Jisperveld'. De percelen kunnen ontwikkeld worden als weidevogelgrasland en daarmee bijdragen aan de Natura 2000-doelen voor smient, slobeend en grutto. De percelen liggen buiten het Habitatrichtlijngebied maar zijn potentieel geschikt voor de habitatsoort noordse woelmuis. De watergangen rondom de percelen zijn geschikt voor de habitatsoorten meervleermuis, bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad. Kortom de percelen dragen bij aan de Natura 2000-doelen (criterium 1a). De percelen zijn niet van bijzonder belang voor trekvogels (criterium 1b).

Als onderdeel van weidevogelgebied vormen de percelen (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied dat karakteristiek is voor Noord-Holland. De percelen zijn geschikt voor het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Gelet op de ligging in open gebied met weinig storende elementen is het een zeer kansrijk gebied voor weidevogels (criterium 2) .

Het NNN-gebied 'Wormer- en Jisperveld omsluit de percelen. Door het begrenzen van de percelen wordt bijgedragen aan een groter, aaneengesloten gebied (criterium 3a). Ook wordt door het begrenzen door de combinatie van veen met een kleiige laag en voedselrijk water bijgedragen aan het veiligstellen van abiotische omstandigheden die bijzondere natuur mogelijk maken (criterium 3b).

Langs de percelen aan de westkant loop de natuurverbinding LNV2. Door het begrenzen van de percelen wordt deze natuurverbinding tussen 'Eilandspolder' en 'Wormer- en Jisperveld' veiliggesteld (criterium 4). Het streefbeeld van deze verbinding is omschreven als volgt: 'een netwerk van watergangen met natuurlijke oevers met een kruidenrijke moerasvegetatie, welke een veilig leefgebied en een veilige migratieroute vormt voor de doelsoorten/doelgemeenschappen'.

De percelen hebben met name de potentie om te ontwikkelen naar 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland' waarbij extensief het grasland wordt beheerd. Als onderdeel van het laagveenweidegebied gecombineerd met het open karakter vormen de percelen geschikt leefgebied voor weidevogels. Bekende dichtheden van weidevogels wijzen hierop. Gepast maaibeheer is benodigd om weidevogels te bevorderen.

Conclusie ecologische beoordeling

De percelen zijn van belang m.b.t. internationale bescherming en belangrijke natuur met een klein zoekgebied dat karakteristiek is voor Noord-Holland (criteria 1 en 2). Ook zijn de percelen van belang voor de robuustheid en samenhang van het NNN en voor regionale natuurverbindingen (criteria 3, 4). Wij adviseren daarom om de percelen te begrenzen.

34. NNN ecologische beoordeling Dorregeesterpolder, nr. 11

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	03-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O11 en O95. Dorregeesterpolder
Oppervlak	43 ha
Kadastraal nummer	UGT00-KA-31 UGT00-KA-43 UGT00-KA-42 UGT00-KA-150 UGT00-KA-40 UGT00-KA-20 UGT00-KA-19 UGT00-KA-117 UGT00-KA-116 UGT00-KA-55 UGT00-KA-24 UGT00-KA-23 UGT00-KA-111
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (wel grenzend aan)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Alkmaardermeer en Waterlinie

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op verschillende percelen in de Dorregeesterpolder. In onderstaande kaart zijn de percelen rood weergegeven en lichtblauw omlijnd. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 43 ha en maken deel uit van NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder. De percelen maken geen deel uit van een Natura 2000-gebied, maar zijn wel door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied. De eigenaren verzoeken de provincie Noord-Holland om de percelen van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan niet aanvaardbaar is.

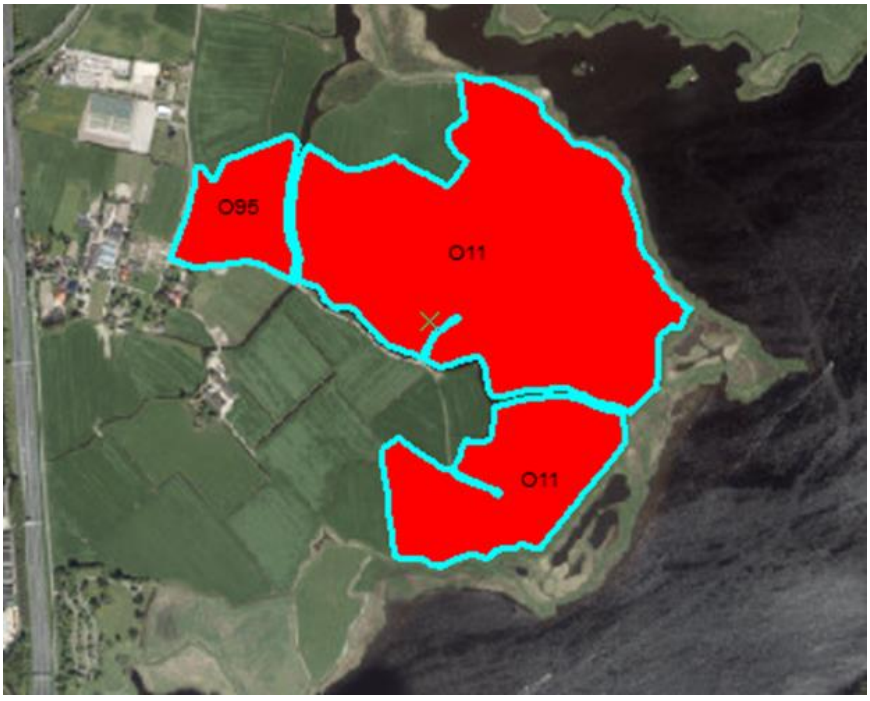

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder. De Dorregeesterpolder is onderdeel van veenpolderlandschap en heeft een ruimtelijke samenhang met het Uitgeester- en Alkmaardermeer. De percelen hebben in de huidige situatie een agrarische functie als grasland dat wordt afgewisseld door kleine en grotere watergangen. De bodem van de Dorregeesterpolder bestaat uit klei en kalkrijke eerdgrond. In de Dorregeestpolder is de drooglegging op de meeste plekken groter dan 60 cm. De maaiveldhoogte varieert tussen -0,50 m NAP en -1,20 m NAP. Het gebied maakt geen deel uit van het Natura 2000-netwerk, maar is wel door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van de percelen (rood weergegeven) in het NNN-gebied L2 en de ligging ten opzichte van de NNN-gebieden L1 en L3.

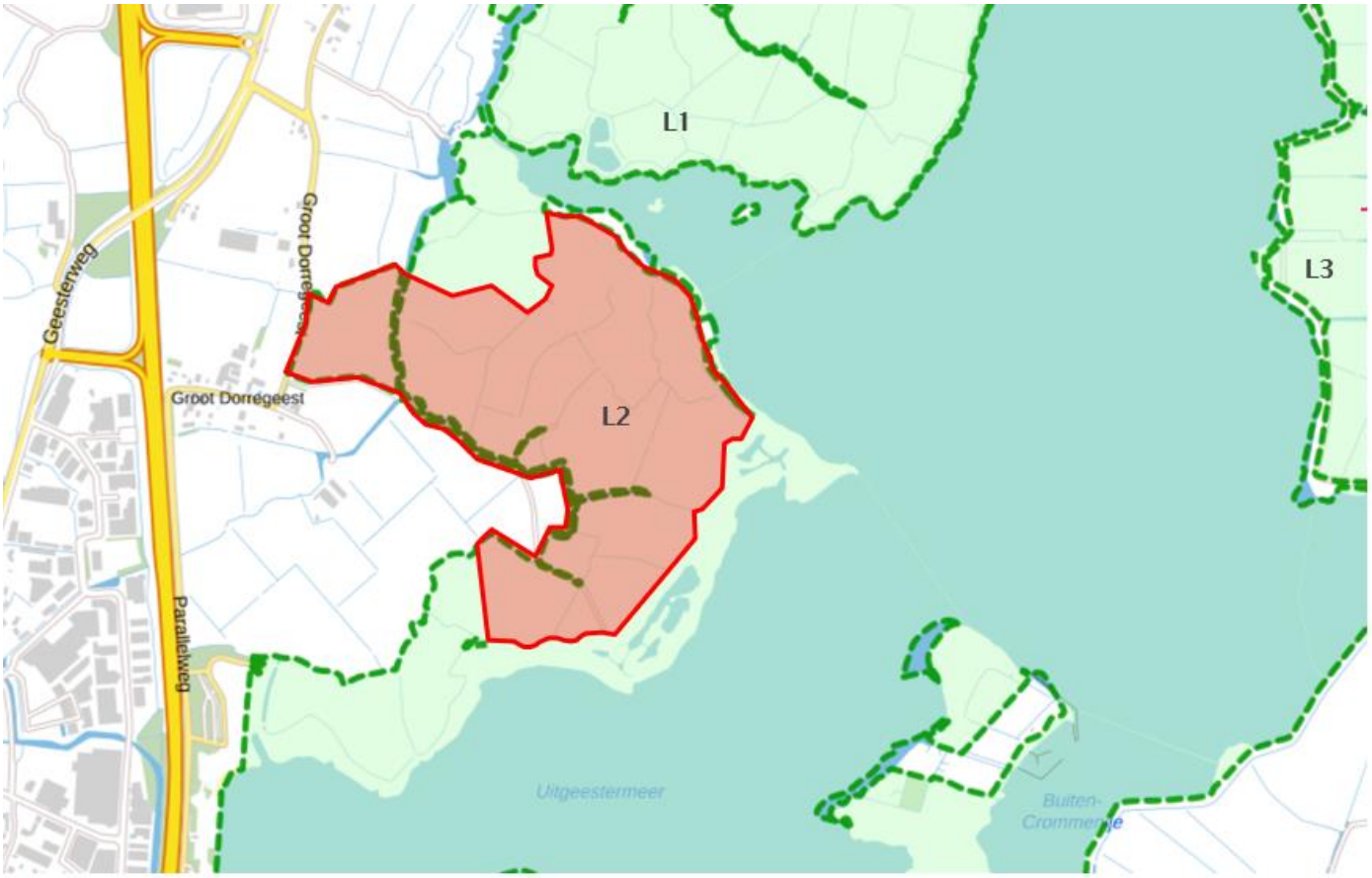

De voortgangskaart (links onder) laat zien dat de percelen zijn verworven noch gerealiseerd. Alle overige delen van het NNN in de omgeving zijn verworven en thans gerealiseerd (groen in kaart links onder). De ambitiekaart (rechts onder) laat zien dat de percelen als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland hebben. Dit natuurbeheertype sluit aan op het provinciaal beleid om dit gebied als Weidevogelleefgebied aan te wijzen.

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in de Dorregeesterpolder dat deel uitmaakt van het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder. Voor dit NNN-gebied wordt o.a. de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden:

- Open kleipolder met extensieve graslanden voor weidevogels.

De percelen maken deel uit van een uitgestrekt polderlandschap met water en open graslanden. Het gebied is aangewezen als Weidevogelleefgebied en heeft als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. De polder kent echter een relatief lage dichtheid aan broedparen weidevogels. De weidevogeldichtheden betreffen >50 broedparen per 100 hectare in het centrale deel, en <20 broedparen per 100 hectare langs de randen. De polder is in de huidige situatie dus van enig belang voor weidevogels, waaronder grutto, kievit, scholekster, tureluur en krakeend.

Andere polders rondom het Uitgeester- en Alkmaardermeer herbergen veel hogere dichtheden broedende weidevogels. Dit is mogelijk te verklaren door het feit dat de Dorregeesterpolder van oudsher een intensiever landbouwkundig gebruik kent ten opzichte van bijvoorbeeld de Hempolder. De Dorregeesterpolder bestaat vooral uit kleibodem en kent een relatief lage grondwaterstand, terwijl omliggende polders beschikken over bodems met veenfracties en hogere waterstanden. De waarde van het gebied voor weidevogels kan hersteld worden door verbetering van de beheermozaïeken (later maaien), verhoging van de grondwaterstand en het tegengaan van predatie. Verdere extensivering en variatie in maaidata, beweiding en plasdras-zones kan het leefgebied voor weidevogels verder verbeteren.

Een andere ecologische waarde betreft de samenhang met het Uitgeester- en Alkmaardermeer. Deze uitgestrekte wateren zijn belangrijk als rust- en foerageergebied voor watervogels, waaronder eenden, ganzen, zwanen, steltlopers en meeuwen. Tussen de meren en de percelen bevindt zich een buitendijkse oeverstrook van enkele tientallen meters bestaat uit ondiepe zones met kruidenrijk rietland, (soortenarm) pionier rietland, moerasruigte, veenmosrietland en enkele bosschages, aangewezen als N05.01 Moeras en N06.01 Veenmosrietland en moerasheide. Deze zones vormen potentieel leefgebied voor noordse woelmuis en waterspitsmuis en bieden broedgelegenheid aan moeras- en rietvogels, waaronder bruine kiekendief, roerdomp, snor en baardman.

De ecologische waarde van de percelen ligt dus vooral in de omvang, uitgestrektheid, het waterrijke karakter en de ligging ten opzichte van de meren en moeraszone ten oosten van de percelen.

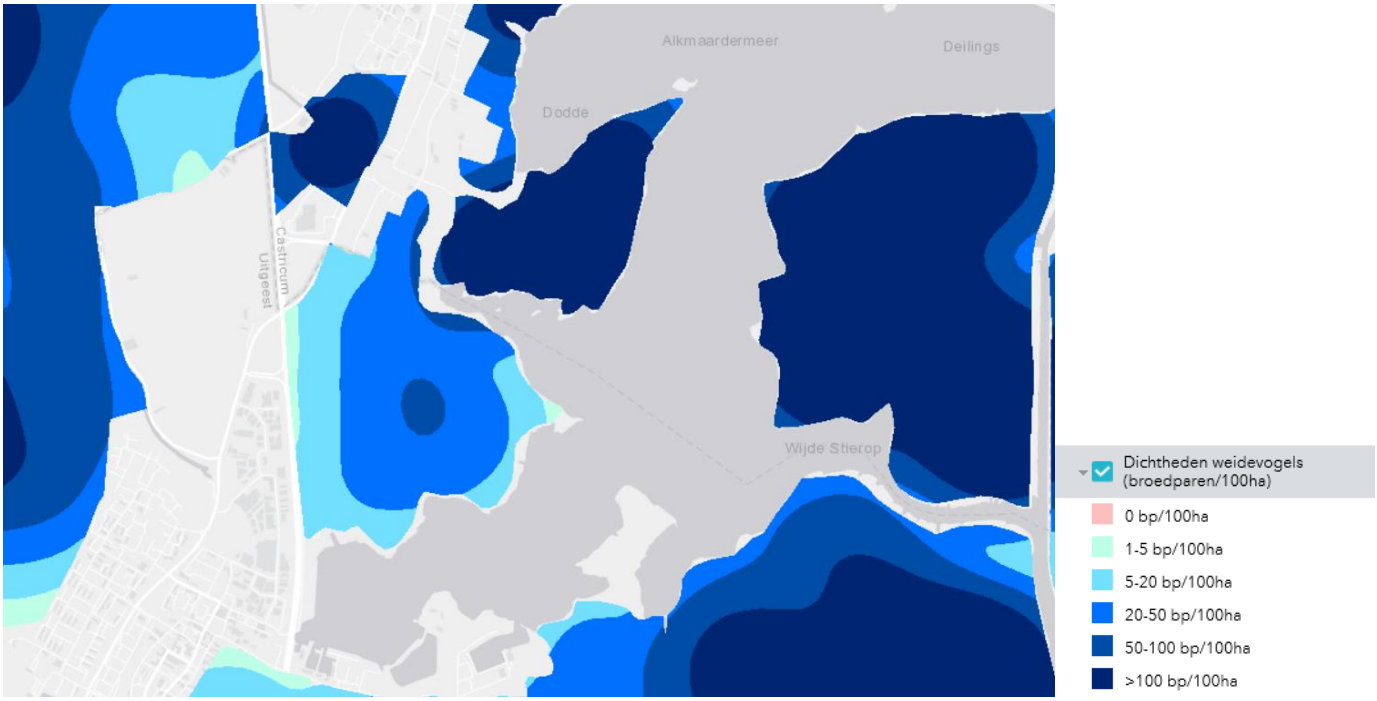

4. Ecologische beoordeling

De percelen dragen niet specifiek bij aan Natura 2000-doelen en zijn niet van bijzonder belang voor trekvogels (criterium 1). De Dorregeesterpolder maakt geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en ligt ook niet in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied.

De percelen zijn in de huidige situatie van enig belang als weidevogelgebied. De percelen voldoen maar tot op zekere hoogte aan de eisen die weidevogels stellen aan een leefgebied. Gezien de omvang van de percelen, het open landschap, de aanwezige rust, de afwezigheid van verstoringsbronnen en de ligging t.o.v. groot open water en een moeraszone hebben deze wel een grote ecologische potentie.

Door middel van natuurontwikkelingsmaatregelen kan de kwaliteit van het gebied als leefgebied voor weidevogels sterk worden verbeterd (criterium 2). Weidevogelgebieden zijn internationaal zeldzaam en zeer waardevol voor de instandhouding van weidevogelpopulaties. De kans op ingebruikname door weidevogels is onder de juiste condities groot in dit gebied, omdat er in de omgeving rondom het Uitgeester- en Alkmaardermeer hogere dichtheden weidevogels broeden.

Behalve de functies als potentieel hoogwaardig weidevogelgebied hebben de percelen ook een ecologische waarde vanwege hun omvang. Het betreft een groot terrestrisch oppervlak aan natuur dat, via een moeraszone, overgaat in een groot open water. De percelen vormen in samenhang met het open water een robuust natuurnetwerk. Ontgrenzing van de percelen zal leiden tot aantasting van die robuustheid (criterium 3). Op regionaal niveau hebben de percelen niet specifiek een verbindende functie voor natuur naar andere gebieden van het NNN (criterium 4).

Conclusie

De percelen zijn een robuust onderdeel van het NNN-gebied L2 en zijn kansrijk voor de ontwikkeling van weidevogelleefgebied, zowel op grote schaal als ook lokaal. De samenhang met andere weidevogelgebieden en het open water in de omgeving biedt perspectief voor het welslagen van de percelen als weidevogelleefgebied. De percelen voldoen daarmee aan de criteria 2 en 3. Ons advies is daarom de percelen niet te ontgrenzen, maar de polder te verwerven en in te richten/beheren ten bate van het NNN.

35. NNN ecologische beoordeling Bovenkerkerpolder, nr. 18

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	B18. Bovenkerkerpolder
Oppervlak	4,41 ha
Kadastraal nummer	ASV00-N-105 ASV00-N-106 ASV00-N-415
Eigenaar	Provincie Noord-Holland
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Zuidoosten van Amsterdam

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Er ligt een voorstel om drie percelen in de Bovenkerkerpolder te begrenzen als NNN (blauw in onderstaande kaart). Het betreft agrarische percelen met een graslandfunctie. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 4,41 hectare en grenzen aan percelen die reeds als NNN begrensd zijn. De gronden maken geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en liggen ook niet in de directe omgeving van een Natura 2000-gebied. De percelen zijn door de provincie Noord-Holland wel aangewezen als Weidevogelleefgebied. Het doel van de begrenzing is ook weidevogelbeheer. De vraag is of het interessant is om deze percelen als NNN te begrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen centraal in de Bovenkerkerpolder. Diverse percelen in deze polder zijn aangewezen als NNN-gebied en door het midden van de polder loopt ook een noord-zuid natuurverbinding van het NNN. NNN-gebied A4 Bovenkerkerpolder is een open poldergebied met moerasjes en extensieve graslanden voor weidevogels.

De begrenzing en voortgangskaart tonen de ligging van de percelen ten opzichte van het reeds begrensde NNN-gebied A4 Bovenkerkerpolder (kaart links onder). Deze laat zien dat het NNN in dit deel van de Bovenkerkerpolder vrijwel geheel gerealiseerd is. De ambitiekaart laat zien dat de percelen grenzen aan percelen met als ambitie het beheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland.

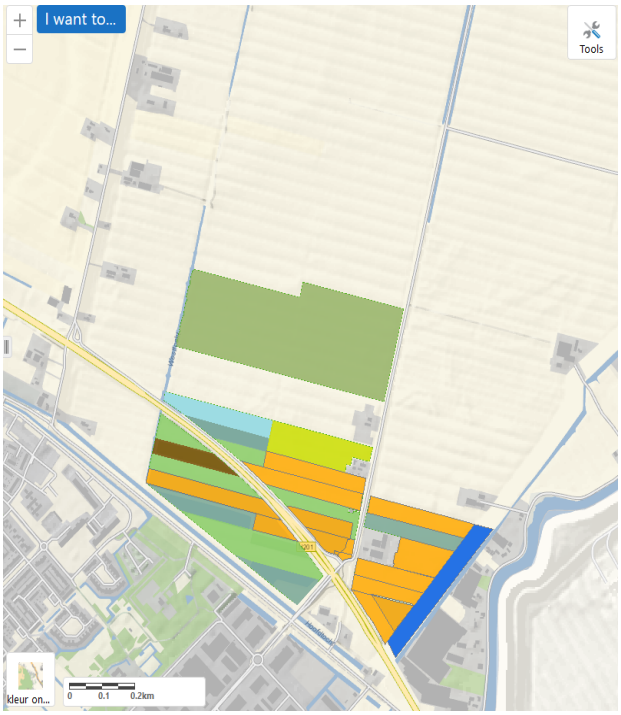

4. Ecologische waarden

De percelen grenzen aan het NNN-gebied A4 Bovenkerkerpolder. In dit NNN-gebied is de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden: Open poldergebied met moerasjes en extensieve graslanden voor weidevogels. De Bovenkerkerpolder is zowel actueel als potentieel zeer waardevol voor weidevogels. Dat blijkt ook uit onderstaande figuur. In de kern van het gebied is de dichtheid aan broedparen weidevogels naar schatting >100bp/100ha. Ook loopt er te midden van de polder een ecologische verbindingszone van het NNN. Deze is in potentie geschikt als verbindingszone voor de waterspitsmuis en de ringslang, die beiden al in de omgeving voorkomen.

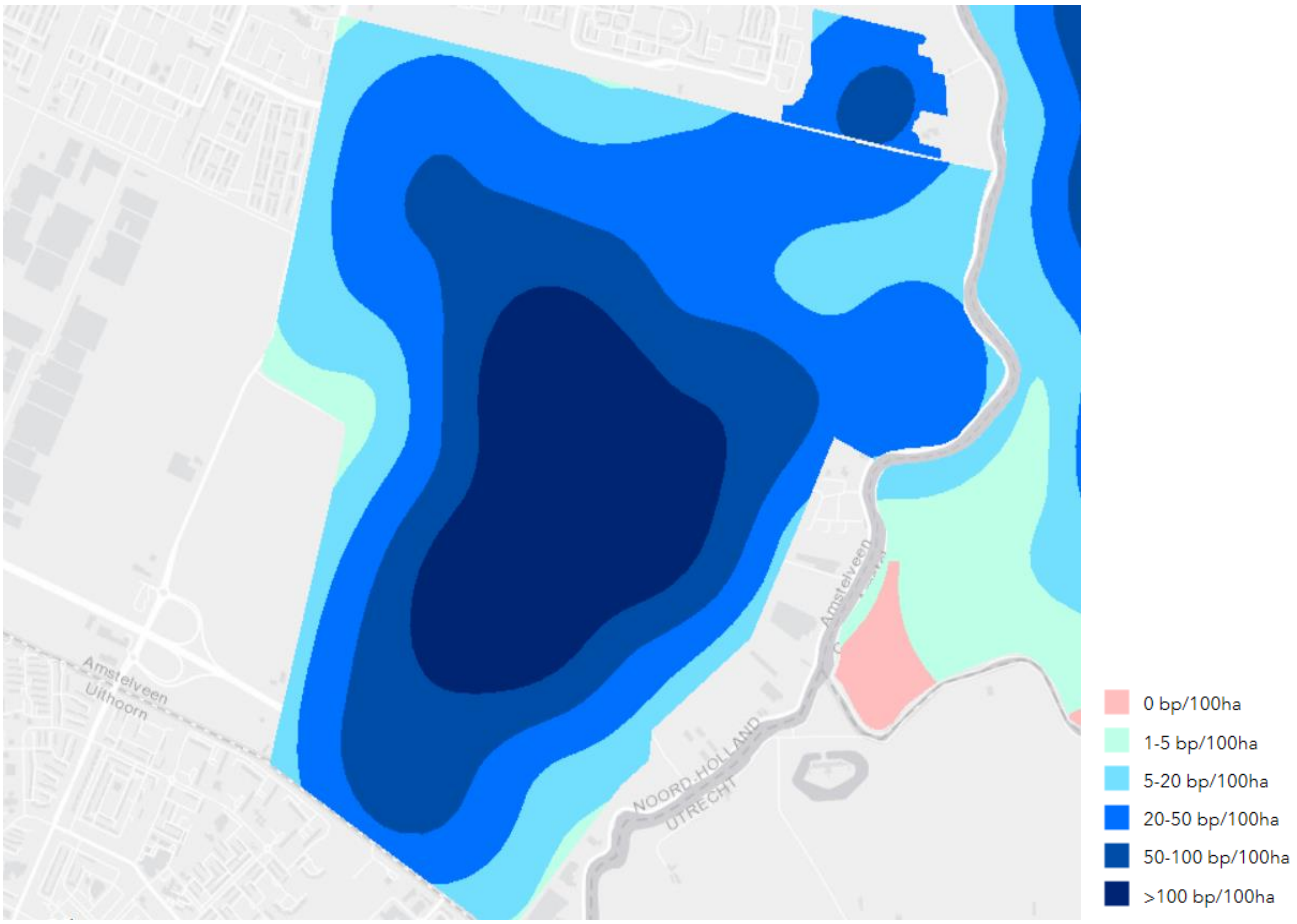

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn niet nodig voor de realisatie van Natura 2000-doelen (criterium 1). De Bovenkerkerpolder is geen Natura 2000-gebied en ligt ook niet in de buurt van een gebied dat deel uitmaakt van het Natura 2000-netwerk. De percelen zijn wel onderdeel van een belangrijk Weidevogelleefgebied. De percelen zijn namelijk zeer geschikt voor de ontwikkeling van N13.01 Weidevogelgrasland. Het gebied draagt daardoor internationaal bij aan de instandhouding van weidevogelpopulaties, onder andere grutto (criterium 2). De Bovenkerkerpolder is echter slechts gedeeltelijk als NNN begrensd. Door de percelen als NNN te begrenzen wordt de robuustheid en samenhang van reeds begrensd en gerealiseerd NNN versterkt (criterium 3a). Ook grenzen de percelen aan een regionale natte natuurverbinding, echter de ontwikkeling van weidevogelgrasland zal voor de doelsoorten van deze verbinding weinig van belang zijn (criterium 4). Langs de natte natuurverbinding ligt vooral potentie voor de ontwikkeling van een natuurvriendelijke oever (bijvoorbeeld moerasstrook) die door doelsoorten als waterspitsmuis en ringslang gebruikt kan worden als leefgebied, maar bijvoorbeeld ook een functie kan hebben als nestlocatie voor watervogels.

Conclusie

De percelen zijn zeer geschikt voor de ontwikkeling van N13.01 Weidevogelgrasland. Gelet hierop en op de ligging dragen de percelen daarom bij aan criterium 2 en 3. Er wordt namelijk een robuuster weidevogelgebied ontwikkeld. Wij adviseren de percelen als NNN te begrenzen.

36. NNN ecologische beoordeling Spaarnwoude Velsen, nr. 70

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Roel de Greeff
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O70. Velsen
Oppervlak	3,16 ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Spaarnwoude

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreffende perceel (rood op kaart linksonder) maakt onderdeel uit van het NNN en is in particuliere handen. Het perceel is in gebruik als weiland waarop vee kan grazen. Rond het weiland ligt een sloot die aan de zuid- en noordzijde relatief breed is. De sloot aan de zuidzijde (zalmkleurig op kaart linksonder) functioneert en is tevens ingericht als ecologische verbindingszone en is eveneens onderdeel van het NNN. Omdat het perceel in de huidige situatie ogenschijnlijk niet bijdraagt aan het NNN, heeft de eigenaar een vraag tot ontgrenzing bij de provincie neergelegd. Het doel van deze beoordeling is dan ook om te bepalen of het perceel ontgrensd kan worden van het NNN.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel ligt in het strandwallen- en strandvlaktelandschap van zuidelijk Noord Holland en ligt tussen de kernen van Haarlem en Velserbroek. Het perceel bestaat uit een weiland waarop gegraasd wordt door enkele dieren. De omgeving van het perceel kenmerkt zich door de met name urbane karakteristiek. Aan de westkant wordt het perceel begrensd door de N280 en aan de oostkant ligt een ander NNN-perceel. Aan de zuidrand van het perceel ligt zoals genoemd een EVZ die onder de N280 doorloopt richting de NNN-gebieden in de duinen. Op de begrenzings- en voortgangskaart (links op volgende pagina) is te zien dat het betreffende perceel wel als NNN is verworven, maar nog niet is ingericht (oranje). Dit berust echter op een fout. In werkelijkheid is het perceel wel begrensd als NNN, maar nog niet verworven en/of ingericht. Hetzelfde geld voor enkele percelen ten oosten van het betreffende perceel. Enkele andere delen zijn zowel niet ingericht als niet verworven als NNN (rood). Verder ten oosten van het perceel liggen NNN-delen die zowel verworven als ingericht zijn (donkergroen).

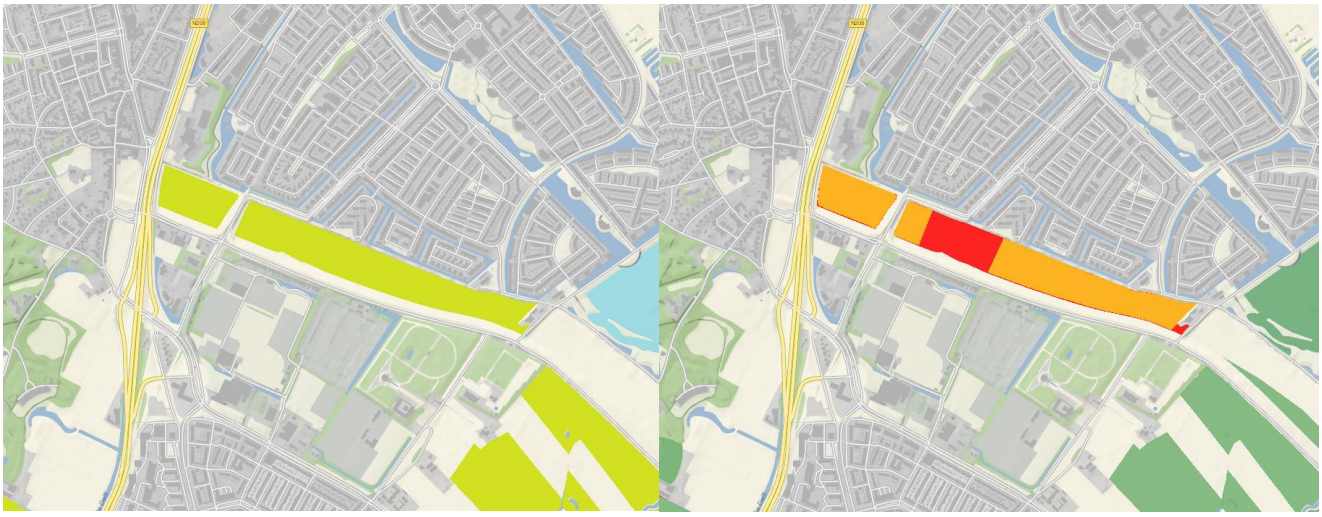

Het betreffende perceel heeft in de huidige situatie nog geen aangewezen natuurbeheertype. Dit komt doordat het gebied nog niet is ingericht als onderdeel van het NNN. Op de ambitiekaart (linksboven) is wel te zien dat voor het perceel een ambitienatuurbeheertype is aangewezen. In de toekomst moet het perceel dan ook een Kruiden- en faunarijk grasland N12.02 (geelgroen) worden. Vanwege het huidige gebruik als weiland met begrazing is dit ook een realistisch beheertype. Op de kaart zijn ten oosten van het betreffende perceel andere NNN-gebieden ook als N12.02 aangewezen. De westbroekplas ten oosten van het perceel (lichtblauw) is aangewezen als beheertype N04.02 Zoete plas.

Het gebied is onderdeel van een NNN-gebied Heksloot, Westbroekplas en omgeving (Z7) en ligt daarbij naast de natuurverbinding tussen Spaarnwoude en Zuid-Kennemerland (ZNV4). Een van de kernkwaliteiten van het NNN-gebied betreft ‘stapsteen langs natte natuurverbinding’. Het betreffende perceel ligt direct tegen de EVZ aan waardoor deze kernkwaliteit van toepassing kan zijn op het perceel. Een van de doelen voor de EVZ (ZNV4) betreft het verbeteren van natte natuur middels verbreding en natuurlijker maken van oeverzones.

3. Ecologische waarden

In de huidige situatie heeft het perceel maar weinig ecologische waarde. Dit komt deels door het huidige gebruik van het perceel, maar ook door de ligging van het perceel (tussen bebouwde kommen) en de ligging ten opzichte van reeds ingerichte NNN-gebieden. Het perceel kan in potentie voor enkele algemene soorten planten en insecten van belang zijn. In de toekomst zou het perceel wel een bijdrage kunnen leveren aan een robuust netwerk. Dit is echter alleen haalbaar wanneer het betreffende perceel, maar ook de naastgelegen percelen ingericht worden zoals in de ambitiekaart aangegeven is.

4. Ecologische beoordeling

Het betreffende perceel is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied (Criterium 1a). Daarbij draagt het ook niet bij aan de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de omgeving. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Kennemerland-Zuid) heeft met name doelstellingen voor echte duinsoorten waar het betreffende perceel niet geschikt voor is. Door de geïsoleerde ligging en het gebruik van het perceel heeft het ook geen waarde voor de Western Palearctic Flyway (Criterium 1b).

Het betreffende perceel, maar ook de percelen daaromheen zijn niet aangewezen als weidevogelleefgebied en heeft hier ook geen potentie voor (Criterium 2). Het betreft ook geen brak gebied, duin- of duinzoomgebiedm kwelgebied of laagveenmoeras. Hierdoor voldoet het gebied niet aan criterium 2.

Het perceel draagt in de huidige situatie weinig bij aan de kenmerken en waarden voor het NNN. Indien ingericht zou het perceel een grotere bijdrage kunnen leveren aan het aanwezige NNN. Enige kwel is in het gebied wel te verwachten, maar het is onzeker of deze voldoende is voor de ontwikkeling van bijzondere natuur. Als het ingericht wordt en ook beheerd wordt als natuur draagt het bij aan een natuurverbinding in het NNN-netwerk (criterium 3).

Een natuurbeheertype zoals in de ambitiekaart weergegeven (N12.02) is ook haalbaar voor het perceel. Indien het perceel ingericht zou worden als zodanig kan het als belangrijke stapsteen in een provinciaal zeer belangrijke EVZ functioneren. De ecologische verbindingszone die langs het perceel gelegen is, is een van de weinige verbindingszones die de duingebieden met het achterland verbinden.

Het perceel draagt in de huidige vorm niet of nauwelijks bij aan de werking en doelen van de naastgelegen EVZ. Deze is met name voor aquatische soorten geschikt. Rondom het perceel liggen enkele sloten en aan de zuidkant ligt zoals vernoemd een ecologische verbindingszone. Uitgaande van luchtfoto's en streetview foto's is het mogelijk om te bepalen of de zuidrand van het perceel een flauwe oever heeft. De oevers van de EVZ die bestaan uit de zuidrand van het betreffende perceel, zijn niet bijzonder flauw. Door de oever (beter) in te richten als natuurvriendelijke oever kan de natuurverbinding worden versterkt (criterium 4). Als daarnaast de rest van het perceel ingericht wordt conform het doeltype N12.02 kan het perceel een belangrijke stapsteen worden in een ecologische verbindingszone. Er zijn dan kansen voor soorten van natte omstandigheden (door de watergang en natuurvriendelijke oevers) en kansen voor soorten van drogere milieus zoals verschillende vlinder- en sprinkhaansoorten.

Tot slot komt op het perceel geen lokaal bijzondere natuur voor zoals schrale soortenrijke graslanden, heidegebieden of soortenrijke bossen. Het perceel heeft daar weinig potentie voor en draagt daarom weinig bij aan de lokale of regionale natuur (criterium 5).

5. Conclusie

In de huidige situatie heeft het gebied op natuurvlak weinig te bieden. Indien het perceel ingericht wordt als kruiden- en soortenrijk grasland, heeft het een bijdrage aan een robuuste natuurverbinding tussen NNN-gebieden (criterium 3). Een natuurvriendelijke oever draagt bij aan versterking van de natuurverbinding (criterium 4). Andere delen van het perceel kunnen ingericht worden als stapsteen in deze natte natuurverbinding. Het perceel biedt ook potentie om de natuur te ontwikkelen die voor die doelen geschikt is en er zijn in de omgeving weinig andere locaties waar natuurontwikkeling mogelijk is. Het perceel is daarom een van de weinige mogelijkheden om tot een samenhangender NNN te komen. Gelet hierop en de potentiële bijdrage voor het NNN adviseren wij niet te ontgrenzen.

37. NNN ecologische beoordeling Schellinkhout, nr. 75

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	04-08-2020
Schrijver	Mickey Tromp
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O75. Schellinkhout
Oppervlak	0,82 ha
Kadastraal nummer	VHZ03: Sectie T – Perceel 462 en 557
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	N.v.t.
Quickscan regio	West-Friesland

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Deze percelen (rood) zijn bij de herindeling in 1993 als landbouwgrond toebedeeld aan een particulier. Tegelijkertijd heeft SBB ze destijds op de aankoopwaardige natuurgebiedenkaart gezet. Deze kaart is later omgezet in een bestaande kaart van natuurgebieden. Daarna zijn de percelen als gerealiseerde NNN bestempeld. Dit klopt niet, de percelen zijn niet gerealiseerd en geen eigendom van SBB. De eigenaar wil geen natuur realiseren. Het gebied is geen onderdeel van Natura 2000. Het huidige beheer is agrarisch grasland.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in de plaats Schellinkhout en zijn als onderdeel van het NNN-gebied ‘Uiterdijk en de Hulk’ opgenomen. De percelen zijn onderdeel van weidevogelleefgebied en vallen buiten het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Het gebied is onderdeel van de Uiterdijkpolder. In de vijftiende eeuw werd bij de Uiterdijk de West-Friese Omringdijk verder zeewaarts verplaatst, waardoor het perceel binnendijks is komen te liggen. Voorheen werden de golven van de Zuiderzee gebroken door het buitendijkse land. Hierdoor werd het veen deels afgevoerd en klei aangevoerd. De bodem bestaat uit een kleilaag bovenop veen, deze veenlaag is echter niet meer aanwezig richting de Zuiderdijk en dus ook niet onder de beoordeelde percelen.

Op de betreffende percelen is agrarisch grasland aanwezig met ter weerszijden watergangen. Ten zuidwesten van de percelen ligt een bebouwd en beplant perceel (B&B). Westelijk gelegen, gescheiden door een watergang en bomen, bevindt zich het industrieterrein ‘Hoorn 80’. Het Markermeer ligt ten zuiden van de percelen grenzend aan de Zuiderdijk.

De volgende voortgangskaart laat zien dat de percelen begrensd zijn als NNN.

In de volgende beheerkaart is te zien dat het betreffende perceel geen beheertype heeft. De Buitendijk ten zuidwesten en de Binnendijk ten zuidoosten van de percelen hebben het beheertype ‘N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland’ (geel) en ‘N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland’ (lichtgroen). Deze hebben een directe ecologische relatie met het aangrenzende Natura 2000-gebied Markermeer- en IJmeer dat is aangewezen onder de Vogelrichtlijn. Hier gelden instandhoudingsdoelen voor de broedvogels aalscholver en visdief en voor een groot aantal niet-broedvogels. Dit betreft zowel wintergasten als grauwe gans, brandgans en smient als een aantal watervogels.

De onderstaande ambitiekaart toont geen ambitietype op het beoordeelde perceel.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van het NNN-gebied 'Uiterdijk en de Hulk' zijn omschreven als:
- Oeverlanden met moeras en open grasland voor weidevogels;
- Waterrijk bos- en parklandschap met recreatief gebruik.

Doordat het grasland op de percelen intensief agrarisch beheerd wordt en aan de zuidwestkant bomen en een B&B aanwezig zijn, is hier geen geschikt leefgebied voor weidevogels aanwezig. Voor weidevogels heeft het gebied daarom geen (potentiele) functie. De percelen zijn evenmin geschikt als oeverlanden met moeras noch is het een bos-of parklandschap. Op de percelen en in de omgeving zijn geen dichtheden van weidevogels bekend.

Voor vogelsoorten waarvoor in het Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelen gedlen speelt het perceel ook geen rol van betekenis. Ook zijn geen specifieke bijzondere (zeldzame) natuurwaarden of soortgroepen aanwezig, zoals Noordse woelmuis, waterspitsmuis of ringslang.

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in en grenzen niet direct aan een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is 'Markermeer en IJmeer', dat op ca 200 meter afstand ligt. De percelen zijn niet nodig voor het realiseren van doelen van dit Natura 2000-gebied en hebben een marginale betekenis voor bijvoorbeeld ganzen, smient en watervogels (criterium 1a). Gezien de grootte van 0,82 hectare en de ligging bieden de percelen ook geen versterking van de functie voor trekvogels (criterium 1b). De percelen zijn onderdeel van weidevogelgebied. Het perceel ligt echter binnen 50 m van bomen en bebouwing en is daarmee minder geschikt als potentieel broedgebied voor weidevogels.

Er is daarom geen sprake van (inter)nationaal belangrijke natuur met een klein zoekgebied en dat karakteristiek is voor Noord-Holland (criterium 2). De percelen dragen niet bij aan de robuustheid, samenhang en abiotiek van het NNN-gebied (criterium 3). Dit vanwege de geïsoleerde ligging door de tussenliggende Zuiderdijk, de aangrenzende bomen. De percelen vormen geen landschapellijk geheel met het zuidelijk gelegen NNN gebied. Gelet op de ligging en terreinkenmerken hebben de percelen ook geen functie als natuurverbinding (criterium 4) en zijn de percelen ongeschikt voor soorten zoals noordse woelmuis, waterspitsmuis en ringslang. Er is daarom ook geen potentie om de lokale biodiversiteit te versterken (criterium 5).

Conclusie ecologische beoordeling

De percelen voldoen aan geen van de criteria. Wij adviseren daarom om de percelen te ontgrenzen.

Bijlage 10: te verwerken wijzigingen ambitiebeheerkaart/beheertypenkaart

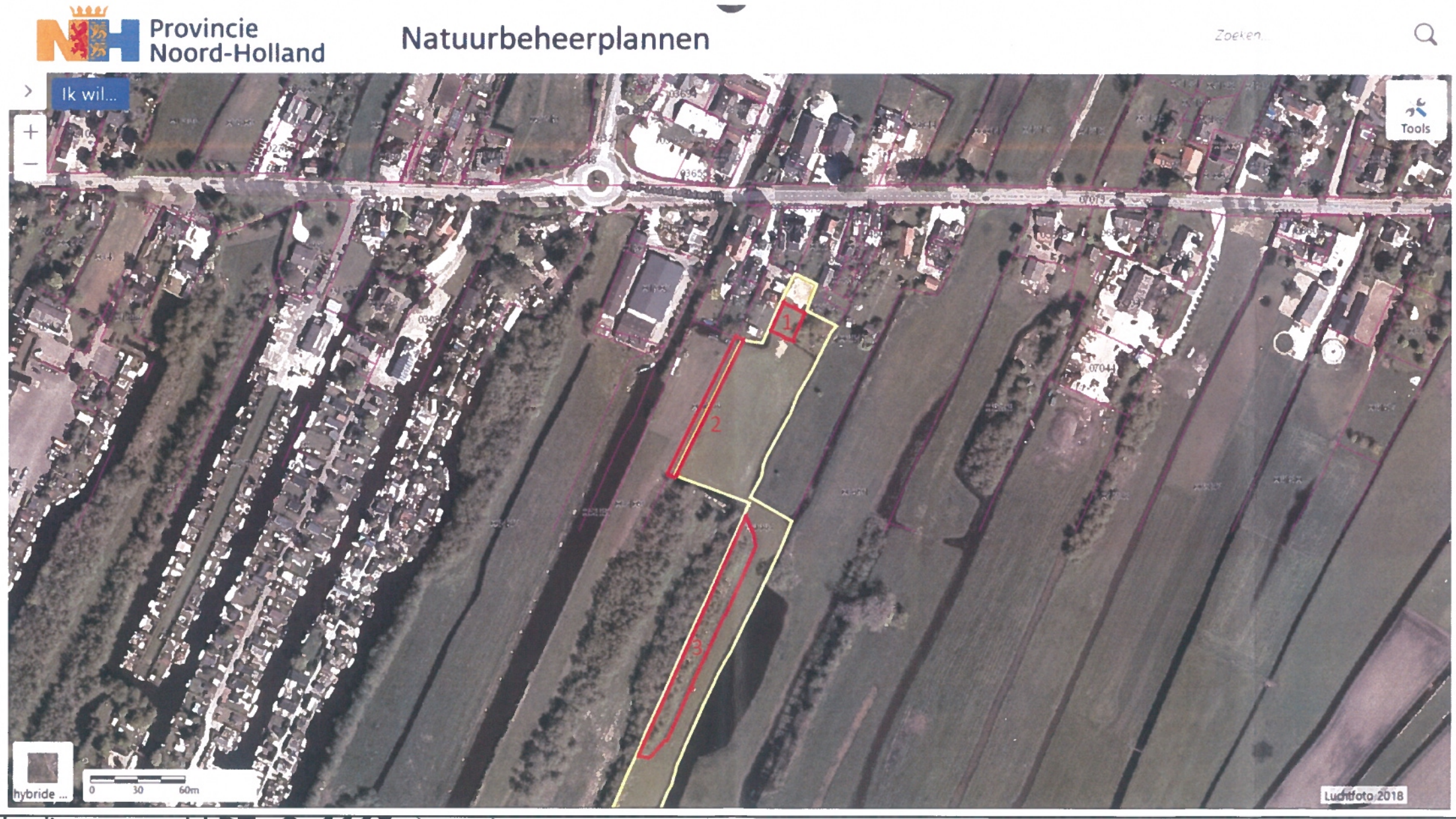

1: Gedeelte perceel LDT, C, 6665; te ontgrenzen
2: Gedeelte perceel LDT, C, 6666; op de ambitiekaart te veranderen beheertype van N14.02 naar N12.02
3: Gedeelte perceel LDT, C, 6665; beheertype N14.02 te handhaven op de ambitiekaart, te verwijderen van de beheertypenkaart

Achtergrond: Luchtfoto
Bron: https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=nbp

Bijlage 10: te verwerken wijzigingen ambitiebeheerkaart/beheertypenkaart

1: Gedeelte perceel LDT, C, 6665; te ontgrenzen
2: Gedeelte perceel LDT, C, 6666; op de ambitiekaart te veranderen beheertype van N14.02 naar N12.02
3: Gedeelte perceel LDT, C, 6665; beheertype N14.02 te handhaven op de ambitiekaart, te verwijderen van de beheertypenkaart

Achtergrond: Natuurbeheerplan
Bron: https://maps.noord-holland.nl/WebViewer/index.html?viewer=nbp

39. NNN ecologische beoordeling Waterland SBB, nr. 79_3

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	B79_3 Waterland SBB
Oppervlak	1,55 ha
Kadastraal nummer	BRO00G 00250 (deels) en 00262
Eigenaar	SBB
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Grenzend
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Staatsbosbeheer is eigenaar van de percelen 00262 en 00250 te gemeente Waterland en vraagt of beide percelen als NNN begrensd kunnen worden. De reden is dat het grootste deel van 00250 al begrensd is en 00262 ook tegen begrensde percelen aanligt en Staatsbosbeheer het natuurgebied hiermee wil uitbreiden.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen zijn gelegen in het open graslandschap bij de Binnenbraak, in de Binnengouw. Het verkavelingspatroon van de Binnengouw kenmerkt het ontgonnen veengebied. De nabijgelegen Zeedijk beschermde het land tegen invloeden vanuit de Zuiderzee, de huidige Gouwzee. De Gouwzee is onderdeel van het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. Op de Gouwzee zijn de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn van toepassing. De Binnenbraak is een wiel ten gevolgen van een dijkdoorbraak in de 13de eeuw.
Het maaiveld van het zuidelijke perceel ligt op 1,6 meter onder NAP en loopt iets op richting de Binnenbraak. Rond de Binnenbraak ligt het maaiveld 20 centimeter hoger. De bodem bestaat uit een Vlierveengronden op veenmosveen met grondwatertrap 1, wat betekent dat het grondwater dicht onder het maaiveld ligt.

Een groot deel van de gronden langs de Gouwzee zijn begrensd NNN, maar een deel daarvan is nog niet verworven en ingericht (kaart rechtsboven). Op de kaart linksonder is te zien dat het perceel ten oosten van de binnenbraak natuurbeheertype ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ (turkoois) van toepassing is. Verder is er geen natuurbeheertype van toepassing op de Binnenbraak zelf, maar de ambitie is ook ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ (kaart rechtsonder). Verderop liggen nog een aantal percelen met de ambitie ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ en buitendijk ligt ‘N05.01 Moeras’. Er ligt geen natuurverbinding in de buurt van de percelen.

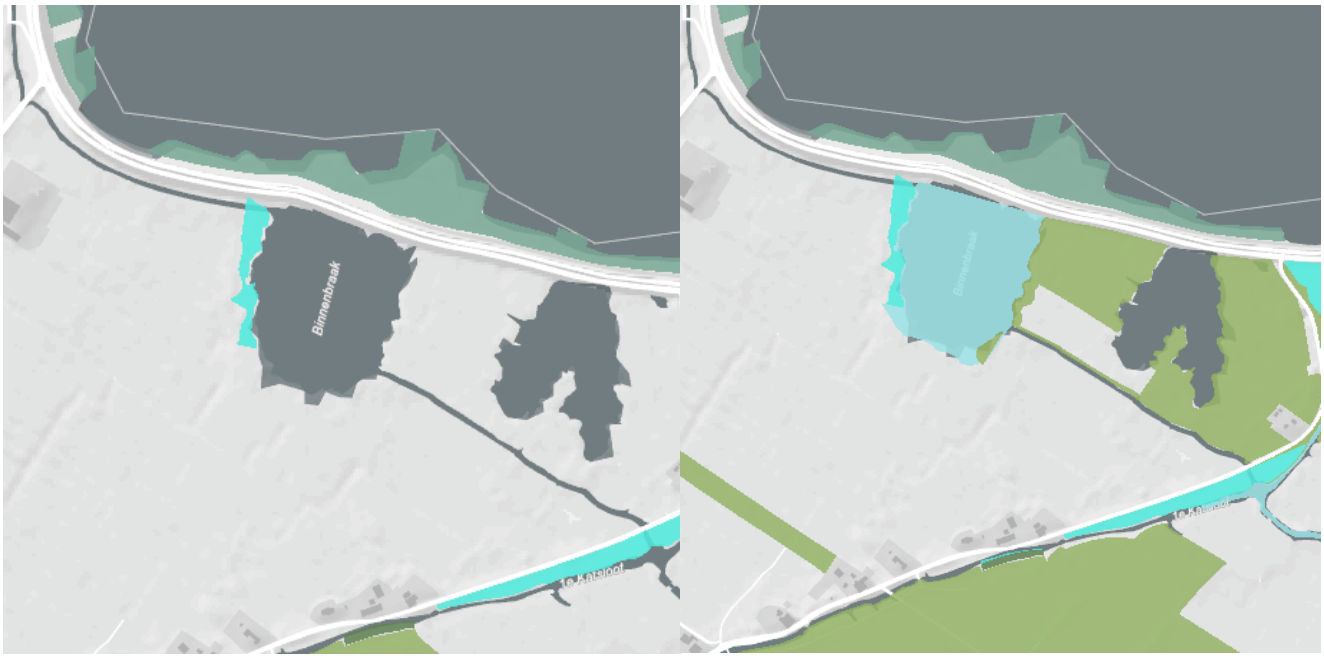

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van Waterland oost is omschreven als ‘Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels’. Deze kernkwaliteiten zijn ook van toepassing voor de betreffende percelen en de omgeving.

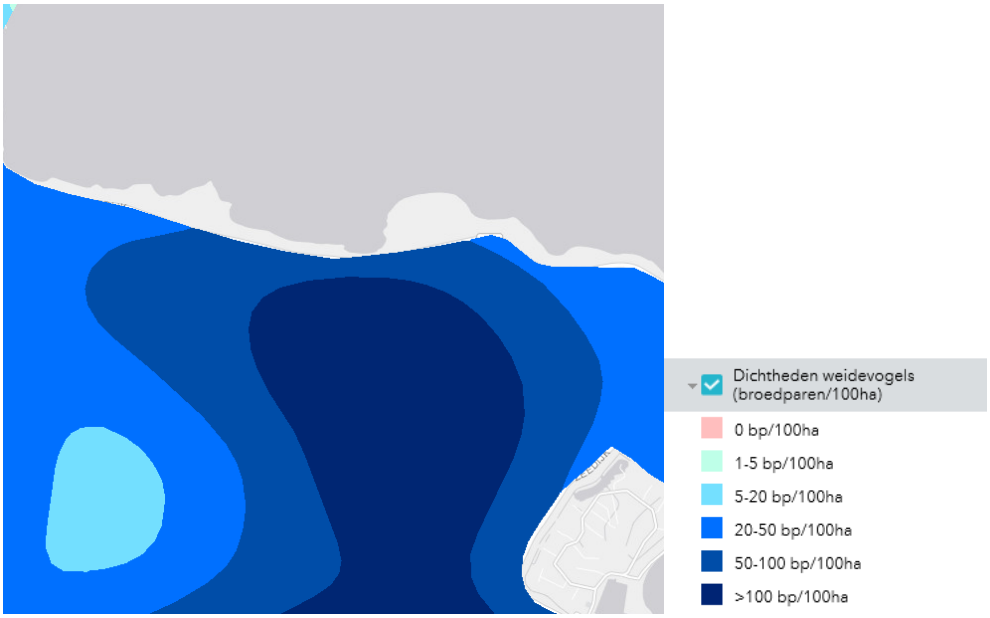

De dichtheid van is weidevogels hoog tot zeer hoog en het gebied is van belang voor de watervogels (steltlopers en eenden) van het naastgelegen N2000 gebied Markermeer en IJmeer. Het gebied is tevens aangewezen als ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied. Daarnaast zijn de watergangen van belang voor diverse vleermuizen en rugstreeppadden.

De potenties van de percelen zijn goed. De lang gerekte strook langs het ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ is een sloot met nog een oeverzone. De oeverzone heeft potentie om ook als ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ te ontwikkelen, als het perceel ten westen niet bemest wordt, de strook wordt verschraald en de sloot kan verlanden. De potentie voor het zuidelijke perceel is meer voor weidevogels, als natuurbeheertype ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ toegepast gaat worden. Mogelijk is verschralingsbeheer nodig, maar het bodemtype en waterpeil zijn geschikt hiervoor.

4. Ecologische beoordeling

De percelen grenzen aan de Gouwzee (Natura2000-gebied Markermeer en IJmeer) en versterken de Binnenbraak als rust- en foerageergebied en dragen daarmee bij een de doelstelling van het Natura2000-gebied buiten begrenzing (criterium 1). De percelen liggen in weidevogel- en ganzenfoerageergebied en zijn hier ook deels geschikt voor, tevens zijn er potenties voor Veenmosrietland wat een zeldzaam natuurtype is en karakteristiek voor Noord-Holland (criterium 2). De percelen liggen rond de Binnenbraak en sluiten aan bij de overige NNN-percelen langs de dijk, waarmee de zone langs de Gouwzee versterkt en vergroot wordt (criterium 3). De potenties voor de percelen zijn ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ en ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’

Conclusie

Op basis van de drie belangrijkste criteria (1 t/m 3) is het advies de percelen te begrenzen, in te richten en beheren als ‘N06.01 Veenmosrietland en moerasheide’ en ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’. Hiermee dragen ze bij aan Natura2000-doelstellingen en versterken ze het weidevogelgebied en het NNN.

40. Ontgrenzing Veerkwartier, nr. 85

Veerkwartier, nabij Haarlem (Ikea). Kaartfout (qua saldo blijft NNN gelijk). Roze vlakje uit de NNN, overige in de NNN.

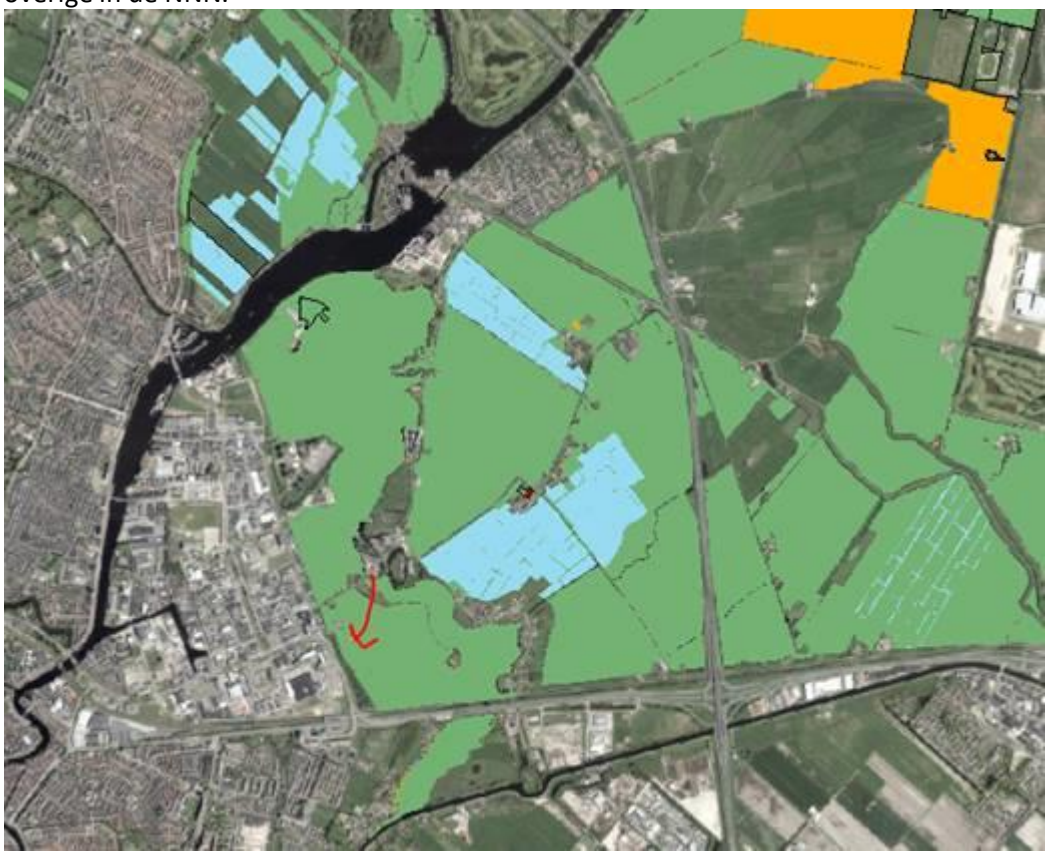

41. NNN ecologische beoordeling Hekslootpolder, nr. 88

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	B88. Hekslootpolder
Oppervlak	7,74 ha
Kadastraal nummer	STN01-A-546 STN01-A-547 STN01-A-103 STN01-B-17300
Eigenaar	Terrein beherende organisatie?
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Spaarnwoude

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft agrarische percelen (grasland) in de Hekslootpolder ten noordoosten van Haarlem. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van circa 7,74 hectare. In de percelen wordt agrarisch natuur en landschapsbeheer (ANLB) met een uitgestelde maaidatum (15 juni) toegepast. De percelen liggen in een NNN-gebied dat grillig is begrensd. De vraag is of het interessant is om de percelen als NNN te begrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in de Hekslootpolder, een graslandgebied dat deels als NNN is begrensd, tussen Haarlem-Noord en Spaarndam. Verspreid over de polder en aangrenzende polders liggen gronden die deel uitmaken van het NNN. Het gaat om NNN-gebied Z7 Heksloot, Westbroekplas en omgeving. Aan de Noordzijde van dit NNN-gebied is sprake van een ecologische verbindingszone met het Natura 2000-gebied Kennemerland-zuid. Deze

natuurverbinding bevindt zich op circa 1,5 kilometer ten noorden van de percelen die in dit document besproken worden.

De begrenzing en voortgangskaart tonen de ligging van de percelen ten opzichte van het NNN in de Hekslootpolder (kaart links onder). Hierop is te zien dat het huidige NNN in de Heksloopolder is gerealiseerd. De ambitiekaart laat zien dat het gros van het bestaande NNN het natuurbeheertype N12.02 Flora- en faunarijk gasland heeft (geelgroen op kaart rechts onder).

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in de Hekslootpolder. Dit graslandgebied is deels begrensd als NNN-gebied Z7 Hekslootpolder, Westbroekplas en omgeving. In dit NNN-gebied wordt onder andere de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden, die de basis vorm voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Brak vogelrijk boezemland

De Hekslootpolder, waar de percelen deel van uitmaken, is van ecologische waarde voor redelijke dichtheden (weide)vogels, wintergasten, trekvogels en bijzondere fauna als rugstreeppad. Dit heeft vooral te maken met de abiotische omstandigheden en historische verkaveling in het gebied. Het gebied heeft een overwegend open en nat karakter. De ontwatering in de polder is relatief gering (<30 cm minus maaiveld). De graslanden zijn daardoor een groot deel van het jaar vrij drassig en daarmee geschikt voor weidevogels. De aantallen weidevogels lopen echter terug. In de Hekslootpolder ligt de potentie voor natuur dus vooral in de uitbreiding van extensieve weidevogelgraslanden. In de percelen STN01-A-546, STN01-A-547, STN01-A-103. STN01-B-17300 wordt in de huidige situatie agrarische natuur- en landschapsbeheer toegepast. Dit type beheer sluit aan op de ambitie voor het lokale NNN en de potentie die het gebied heeft voor weidevogels, wintergasten, trekvogels en soorten als rugstreeppad.

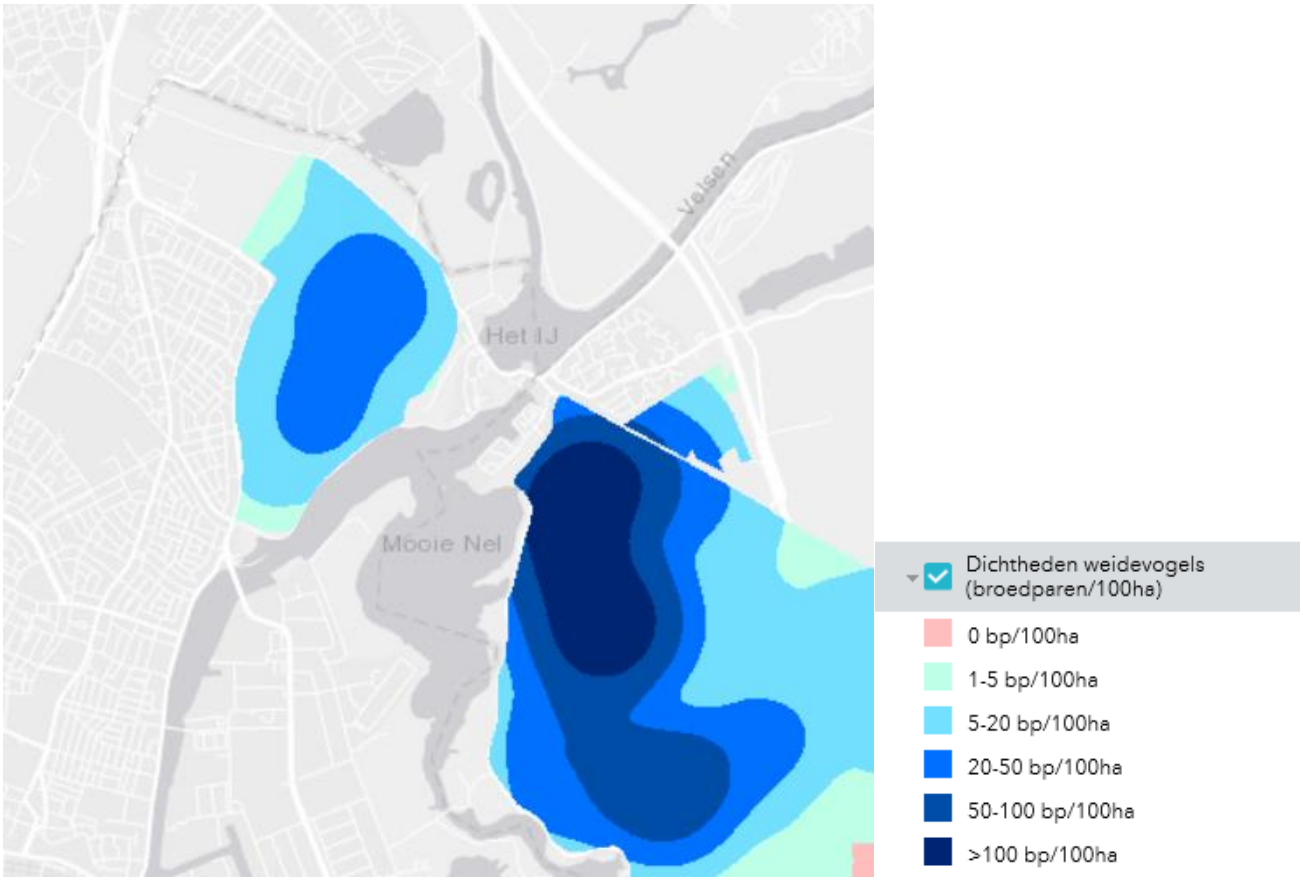

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn niet nodig voor de realisatie van Natura 2000-doelen (criterium 1). De percelen maken geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en liggen ook niet in de buurt van een Natura 2000-gebied met vergelijkbaar biotoop.). De Hekslootpolder is aangewezen als Weidevogelleefgebied. Hoewel de aantallen weidevogels teruglopen heeft het gebied nog steeds een redelijke potentie als weidevogelgebied (criterium 2). Begrenzing van de percelen tot het NNN kan bijdragen aan de bescherming van weidevogels, omdat het bestaande NNN robuuster wordt en de abiotische omstandigheden (o.a. waterhuishouding) gewaarborgd worden (criterium 3). De percelen grenzen aan bestaand NNN en worden in de huidige situatie al natuurvriendelijk beheerd. De percelen hebben o.a. de potentie om te worden beheerd conform het NNN-beheertype weidevogelgrasland of flora- en faunarijk grasland. Door de percelen als NNN te begrenzen is niet zo zeer sprake van een versterking van een natuurverbinding (criterium 4), maar wel kan de lokale biodiversiteit worden versterkt. Onder andere door het perceel te beheren conform de beheertypen weidevogelgrasland of flora- en faunarijk grasland (Criterium 5).

Conclusie

De percelen zijn geschikt voor de ontwikkeling van weidevogelgrasland of flora- en faunarijk grasland en sluiten aan op reeds begrensde percelen. Hiermee wordt de functie als weidevogelgebied versterkt (criterium 2). Ook worden de abiotische omstandigheden in het gebied gewaarborgd (criterium 3). Wij adviseren daarom de percelen te begrenzen.

42. NNN ecologische beoordeling Wormer, VJW, nr 91

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	02-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	[redacted], VJW
Oppervlak	0,99 ha
Kadastraal nummer	WMR00-G-461
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (wel aangrenzend)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja (Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder)
Quickscan regio	Wormer- en Jisperveld

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft een graslandperceel van 0,99 hectare (rood onderstaande kaart). Het perceel ligt ten noorden van de straat Oosteinde in de gemeente Wormer. Het Oosteinde vormt, samen met de dorpsstraat van Wormer, een lintbebouwing van woonhuizen en boerderijen. Ten noorden van deze lintbebouwing ligt het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Het perceel maakt deel uit van dit Natura 2000-gebied (gearceerd onderstaande kaart). Daarnaast is het perceel onderdeel van een door de provincie Noord-Holland aangewezen Weidevogelleefgebied en begrensd als NNN-gebied L17 Wormer- en Jisperveld. De perceeleigenaar past op diverse percelen in de omgeving natuurbeheer toe (of dit agrarisch natuurbeheer of particulier natuurbeheer SNL is is niet bekend). Het verzoek is om dit perceel vrij te houden als huiskavel. De vraag is of het mogelijk is om dit perceel van het NNN te ontgrenzen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel heeft een agrarische functie als grasland. Er staan geen gebouwen of houtachtige beplanting op het perceel (zie onderstaande kaart). Het perceel is onderdeel van het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. Het perceel en de omliggende omgeving zijn aangewezen als speciale beschermingszone onder de

Vogel- en Habitatrichtlijn. Het perceel is in de huidige situatie onderdeel van het NNN. Het betreft NNN-gebied L17 Wormer- en Jisperveld. Het perceel is geen onderdeel van een natuurverbinding van het NNN. Door de provincie Noord-Holland is het perceel tevens aangewezen als Weidevogelleefgebied.

De kaart linksonder toont te ligging van het perceel in het NNN. Het perceel is verworven noch ingericht als NNN (rood op de kaart). De ambitiekaart (rechtsonder) laat zien dat het perceel en het NNN-gebied in de omgeving als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland heeft.

Het perceel ligt in Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder dat is aangewezen in het kader van zowel de Vogelrichtlijn als Habitatrichtlijn. Hier gelden instandhoudingsdoelstellingen voor: roerdomp, kemphaan, rietzanger (als broedvogel) en smient, slobeend, grutto (als niet-broedvogel), bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, meervleermuis, Noordse woelmuis en diverse habitattypen.

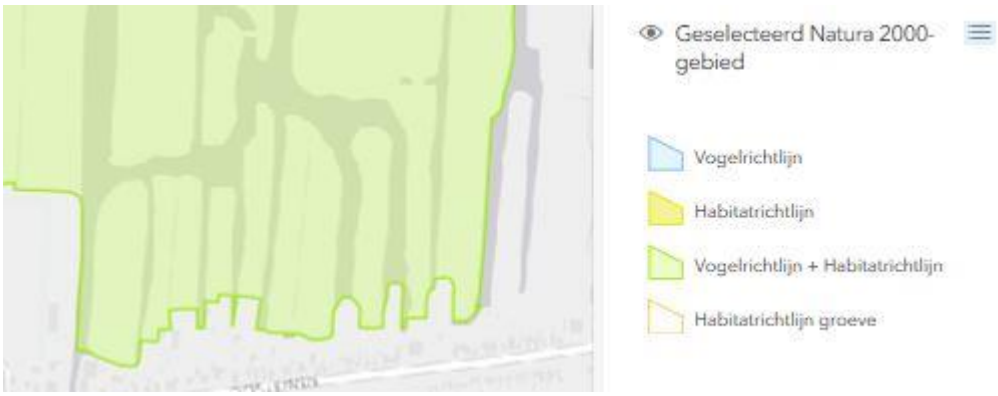

3. Ecologische waarden

Het perceel is onderdeel van het NNN-gebied L17 Wormer- en Jisperveld met als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. In het verleden is het perceel waarschijnlijk als NNN begrensd vanwege de potentiële waarde voor weidevogels. De inschatting is dat het perceel in de huidige situatie suboptimaal geschikt is voor weidevogels, omdat het relatief intensief gebruikt wordt als grasland. Het heeft hoofdzakelijk een agrarische functie. Eén van de kernkwaliteiten van het NNN-gebied L17 is omschreven als: *Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels*. Het perceel heeft gezien haar huidige gebruik en ligging een potentiële natuurwaarde voor weidevogels. Het perceel maakt immers ook deel uit van door de provincie aangewezen Weidevogelleefgebied. Verder van de lintbebouwing heeft het landschap waarschijnlijk nog meer ecologische waarde en potentieel als weidevogelgebied, maar ook percelen aan de rand kunnen bijdragen aan de kwaliteit van het leefgebied van weidevogelsoorten.

Het perceel en het aangrenzende water heeft vooral potentie als leefgebied voor smient, slobeend en grutto. Daarnaast is het perceel aangewezen als Habitatrichtlijngebied. De voor dit Natura 2000-gebied aangewezen habitattypen komen niet voor in of nabij het perceel, soorten als bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, meervleermuis en Noordse woelmuis zijn echter verspreid in het gehele Natura 2000-gebied en dus ook in de omgeving van het perceel te verwachten. Het perceel zelf heeft door het intensieve agrarisch gebruik (huiskavel) actueel geen bijzondere waarde voor bijvoorbeeld Noordse woelmuis.

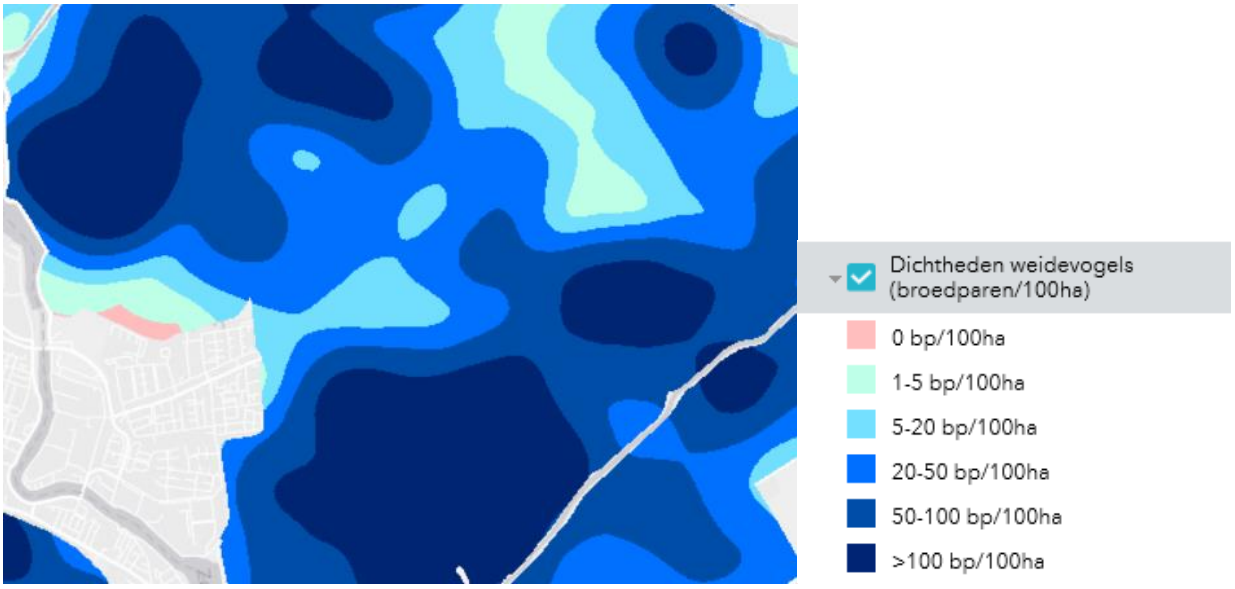

4. Ecologische beoordeling

Het perceel is onderdeel van het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder. In dit Natura 2000-gebied gelden instandhoudigsdoelstellingen voor Vogelrichtlijnsoorten, onder andere slobeend, smient en grutto (niet-broedvogels). Het perceel betreft een grasland met een open karakter dat aansluit op andere percelen met een gelijkwaardig karakter. Ter weerszijden liggen echter ook percelen met een intensiever gebruik en bebouwing of opgaande beplanting. Het perceel is desondanks (potentieel) leefgebied voor een aantal vogelsoorten van het Natura 2000-gebied en levert daarmee een (kleine) bijdrage aan de Natura 2000-doelen voor Vogelrichtlijnsoorten (criterium 1a). Kanttekening is wel dat het perceel door de ligging geen optimale potenties heeft (verstoring) en het effect van ontgrenzing voor Natura 2000 marginaal is omdat Natura 2000 voortgezet agrarisch gebruik niet in de weg staat. Het geambieerde beheertype N13.01 heeft geen grote meerwaarde voor Habitatrichtlijnsoorten zoals Noordse woelmuis en in dat opzicht is er geen effect van ontgrenzing.

Het perceel ligt in een aaneengesloten NNN-gebied dat ook waardevol en internationaal bijzonder is als weidevogelgebied (criterium 2). Door ontgrenzing van het perceel neemt het oppervlak aan potentieel waardevolle natuur in het NNN iets af, dat daarmee een deel van zijn robuustheid verliest (criterium 3). Hierbij geldt ook de kanttekening dat het effect zowel absoluuit als relatief beperkt is. Ontrgenzing kan er in theorie voor zorgen dat de randzone met verstorende elementen verder verschuift richting de centrale open graslanden, hoewel dat risico vooralsnog door gebruik als agrarische huiskavel niet groot is. Dit risico kan wel optreden als in de toekomst een functieverandering aan de orde zou zijn.

Indien het perceel ontgrenst wordt zal geen sprake zijn van aantasting van een regionale natuurverbinding (criterium 4). Ook is er in de huidige situatie geen sprake van zeldzame plantengemeenschappen. Gelet op de omstandigheden zijn mogelijkheden hiervoor ook beperkt. Bijdrage aan lokale moerasnatuur is mogelijk (criterium 5) maar kan tegenstrijdig zijn met het gewenste weidevogelbeheer.

Conclusie

Het perceel is niet alleen begrensd als NNN, maar ook onderdeel van een groter Weidevogelleefgebied en Natura 2000-gebied. Het heeft een potentie om bij te dragen aan Natura 2000-doelen, met name voor vogels zoals smient. Daarnaast heeft het perceel potentie voor verbeteringt van de omstanmdigheden voor weidevogels als onderdeel van een robuust weidevogelgebied. Het perceel is immers geschikt voor het beheertype N13.01 Weidevogelgrasland. Hoewel het effect van ontgrenzing in absolute en relatieve zin beperkt is, voldoet het aan de criteria 1a, 2 en 3. Het perceel voldoet daarom aan de belangrijkste eerste 3 criteria. Vanuit ecologisch perspectief is ons advies daarom om dit perceel niet van het NNN te ontgrenzen.

43. NNN ecologische beoordeling XX. [redacted] nr. 94, 144

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	1.1
Datum	15-10-2020
Schrijver	J.D. Buizer
Kwaliteitsborger	R. de Ridder
Status	Ecologische beoordeling concept
Naam locatie	XX. Grondruil Zeevang
Oppervlak	3,1 ha, 2,21 ha
Kadastraal nummer	WDR01-C-721, WDR01-C-180
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (wel omringd door)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja (Polder Zeevang)
Quickscan regio	Zeevang en IJsselmeerkust

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op de percelen WDR01-C-721 en WDR01-C-180. De [redacted], eigenaars van perceel 180, willen dit perceel graag ruilen met perceel 721 dat in eigendom is bij [redacted]. Perceel 721 ligt aan de rand van het NNN en sluit aan op het huiskavel van [redacted]. [redacted] gaat bekijken of ruilen een optie is. Naast deze ruil staan [redacted] ook open voor eventuele ruil van het stuk aan de andere kant van de N247.

In onderstaande kaart zijn deze percelen rood (WDR01-C-721) en blauw (WDR01-C-180) weergegeven. De percelen hebben een oppervlak van resp.3,1 ha en 2,21 h en maken deel uit van het NNN-gebied L15 Zeevang en Kwadijkervlot. Ook liggen de percelen in Natura 2000-gebied Polder Zeevang (VR). Het perceel aan de overzijde van de N247 betreft perceel MDL02-C-553 (zie figuur 2 op de volgende pagina). Voor de genoemde percelen van [redacted] is eerder een ontgrenzingsverzoek ingediend (O94). Voor dit ontgrenzingsverzoek is op ecologische gronden negatief geadviseerd.

Indien de ruil doorgang vindt, verzoekt de eigenaar de provincie Noord-Holland om het perceel WDR01-C-721 dat ligt binnen het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf het perceel van het NNN ontgrensd kan worden. Op basis van ecologische afwegingen wordt beschouwd of dit al dan niet aanvaardbaar is.

Figuur 1 *Ligging van de te ruilen percelen (rood te ontgrenzen perceel van [redacted], blauw te realiseren perceel van [redacted], groen: gerealiseerd NNN).*

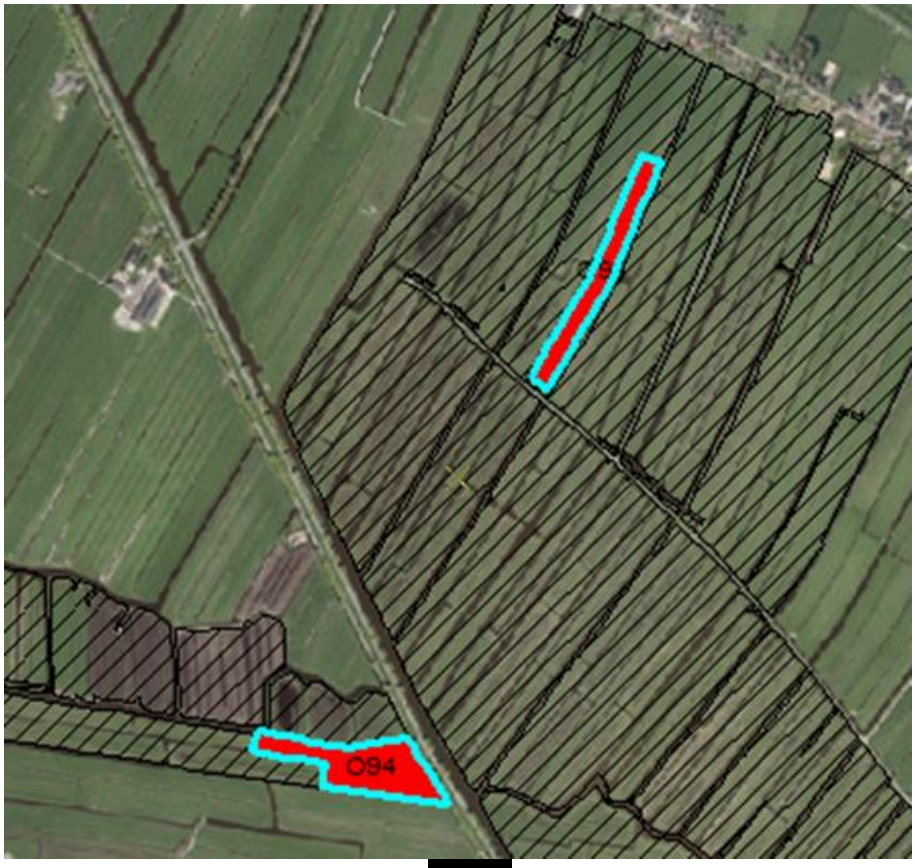

Figuur 2 *De huidige percelen van [redacted]. Onderaan het perceel MDL02-C-553.*

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het NNN-gebied L15 Zeevang en Kwadijkervlot, met een totale oppervlakte van in totaal 1862 ha. De Polder Zeevang is een kenmerkend open veenweidegebied met veel open water, dat ligt tussen de plaatsen Purmerend, Oosthuizen en Edam. Het betreft een vlak,

open en waterrijk veenweidelandschap. De percelen liggen ten zuidwesten van de lintbebouwing van Warder. De polder waarin deze percelen liggen maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Polder Zeevang (VR). Daarnaast is het gebied door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied.

De voortgangskaart hieronder laat zien dat het perceel WDR01-C-721gerealiseerd NNN is. De andere percelen zijn verworven noch gerealiseerd. Op de ambitiekaart hebben de percelen de ambitie natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Dit sluit aan op het provinciaal beleid om dit gebied als weidevogelleefgebied aan te wijzen.

Figuur 3 Voortgangskaart (links) en ambitiekaart (rechts).

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in NNN-gebied L15 Zeevang en Kwadijkervlot. Voor dit NNN-gebied wordt de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden:

- Open waterrijk landschap met extensieve graslanden voor weide- en watervogels.

De percelen maken deel uit van een aaneengesloten en uitgestrekt landschap met water en open graslanden. De polder is één van de voor de regio kenmerkende grotere veenweidegebieden. De broedvogeldichtheid van weidevogels bedraagt in de meeste delen van de polder meer dan 50 of 100 broedparen per 100 hectare (zie onderstaand figuur). Het gebied is erg belangrijk voor watervogels en weidevogels, zoals smienten, kieviten, grutto's en goudplevieren. Smienten bereiken 's winters hoge aantallen van 15.000 tot soms 30.000 vogels. Watervogels die in de polder foerageren gebruiken het Markermeer als rustgebied. De samenhang met omringende natuurgebieden komt dus vooral tot uiting door de ligging van polder Zeevang direct grenzend aan het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer.

Voor negen soorten niet-broedvogels (kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, brandgans, smient, goudplevier, kievit, grutto en wulp) zijn in het kader van Natura 2000 instandhoudingsdoelen opgesteld. Kansen voor verbetering van het leefgebied van dergelijke weidevogels en wintergasten liggen in de beoogde uitbreiding van het als natuurgebied beheerde areaal extensief

grasland ten koste van ‘regulier’ agrarisch gebruik. Dit biedt de mogelijkheid om in het hele gebied tot een hoger waterpeil te komen. In de omgeving van de percelen zijn vooral waarnemingen bekend van grauwe gans, smient, goudplevier, kievit en grutto.

Op 1,3 km ten westen van de percelen zijn waarnemingen van noordse woelmuis bekend. Ook zijn er in de omliggende graslanden waarnemingen bekend van rugstreeppad en heemst en waterscheerling.

Kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels, ganzen en wintergasten liggen in de beoogde uitbreiding van het als natuurgebied beheerde areaal extensief grasland ten koste van ‘regulier’ agrarisch gebruik. Dit biedt de mogelijkheid om in het hele gebied tot een stabiel hoog waterpeil te komen of juist een natuurlijker peilbeheer te voeren, waarbij het peil in de zomer lager is dan in de winter.

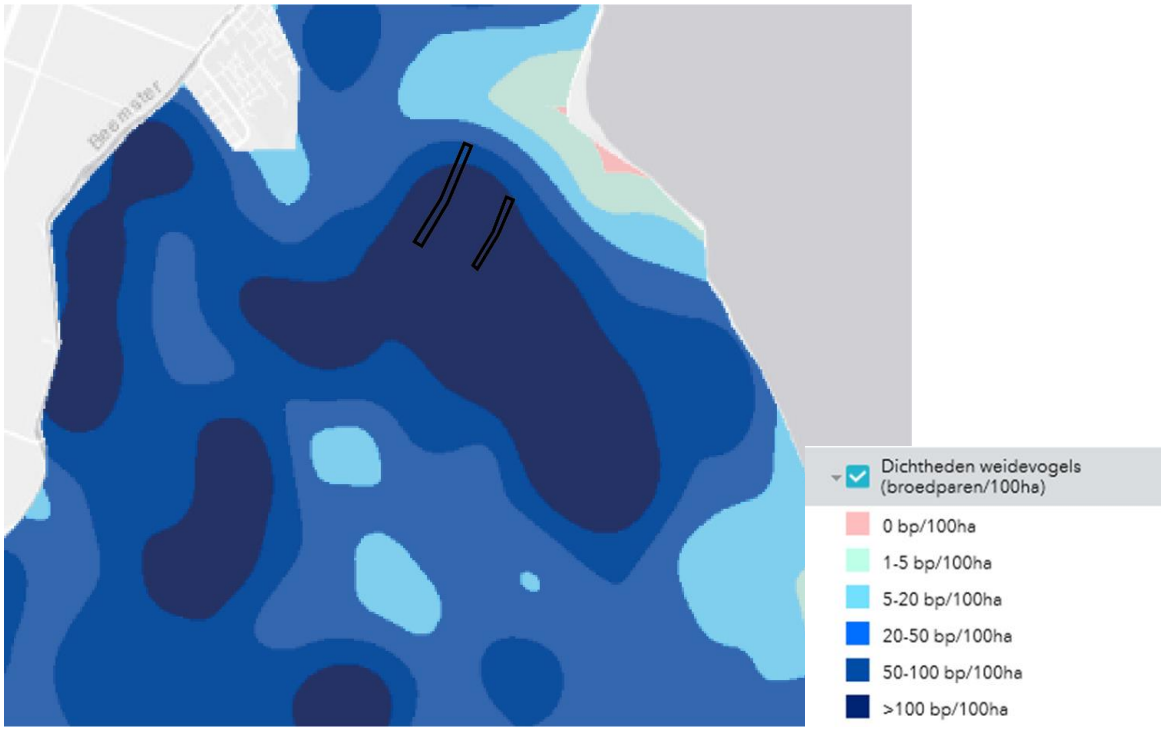

Figuur 4 Dichtheden weidevogels.

4. Ecologische beoordeling

De soorten waarvoor in het kader van Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd, stellen eisen aan hun leefomgeving, onder andere rust, ruimte, openheid, aaneengeslotenheid en een goede grond- en oppervlakte waterkwaliteit. De percelen zijn onderdeel van een open graslandsysteem dat voldoet aan deze eisen, en dragen als dusdanig dus bij aan de instandhoudingsdoelstellingen die voor dergelijke vogelsoorten zijn gesteld (criterium 1a). Bovendien heeft het gebied een ecologische samenhang met het Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer.

De percelen maken deel uit van een belangrijk Weidevogelleefgebied. De percelen zijn daarom onderdeel van een samenhangend en waterrijk veenweidegebied dat in Europa bijzonder is en weinig voorkomt (criterium 2).

Als gevolg van de ruil en het ontgrenzen van perceel 721 leidt tot (een vrij geringe) afname in robuustheid wegens NNN-oppervlakteverlies voor soorten als Noordse woelmuis en otter, waarmee de relatieve bijdrage aan de bescherming of realisatie van onder meer vochtig weidevogelgrasland (N13.01) wordt ingeperkt (criterium 3). Het perceel ligt echter op een minder strategische positie in het NNN dan de huidige percelen van [redacted] 180 en 553. Realisatie van deze percelen draagt in veel hogere mate bij aan de robuustheid en samenhang, dan perceel 721,

dat aan de rand ligt. Het perceel blijft weidevogelgrasland en de beoogde eigenaar blijft agrarisch natuurbeheer op het perceel uitoefenen. Dit beheer is echter voor de toekomst niet gegarandeerd, aangezien de beoogde eigenaar kwaliteitseis of kettingbeding op het perceel accepteert.

De gevolgen van de grondruil van de percelen 721 en 180 zijn vanuit ecologisch perspectief positief. Indien tevens perceel 553 bij de ruil kan worden betrokken, is de ruil zeer positief.

Ook het perceel ten westen van de N247 ligt op een strategische positie in een smal gedeelte van het NNN, dat de verbinding vormt tussen het westelijke en het oostelijke deel van het NNN in de polder Zeevang.

Samenhang met aankoopkans [redacted]
Op dit moment speelt er een aankoopkans voor een aantal nog niet gerealiseerde percelen, die in samenhang met deze grondruil een aanzienlijke verbetering van de robuustheid en interne samenhang van het NNN in de polder Zeevang kunnen realiseren. Het betreft een aantal percelen van [redacted], die deels grenzen aan de percelen van [redacted]. Zie daarvoor de kaart in figuur 5.

Als deze percelen inderdaad kunnen worden aangekocht, wordt daarmee een grote slag geslagen voor wat betreft de realisatie van het NNN. Het perceel van [redacted] blijft dan als een niet gerealiseerd deel op een strategische plek midden in het NNN-gebied liggen. De ruil wordt daarmee vanuit ecologisch perspectief zeker aan te raden.

Figuur 5 *De percelen* [redacted] *(gestippeld) en de percelen die in de grondruil zijn betrokken.*

Conclusie

De grondruil biedt een ecologische meerwaarde voor het gebied, ook als hierdoor het NNN met 3,1 ha wordt verkleind. Wij adviseren dan ook positief over de grondruil en het vervolgens ontgrenzen van het perceel van [redacted]. Deze beoordeling valt nog positiever uit in het licht van de aankoopkans van de percelen [redacted]. Indien aankoop van (een deel van) het perceel NDL02-C-553, dat eveneens in eigendom is bij [redacted], mogelijk is, vergroot dat de meerwaarde voor het NNN verder. Wij adviseren daarom om deze aankoop, indien mogelijk, in de onderhandelingen te betrekken.

44. NNN ecologische beoordeling Dorregeesterpolder, nr. 95

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	03-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O11 en O95. Dorregeesterpolder
Oppervlak	43 ha
Kadastraal nummer	UGT00-KA-31 UGT00-KA-43 UGT00-KA-42 UGT00-KA-150 UGT00-KA-40 UGT00-KA-20 UGT00-KA-19 UGT00-KA-117 UGT00-KA-116 UGT00-KA-55 UGT00-KA-24 UGT00-KA-23 UGT00-KA-111
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (wel grenzend aan)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Alkmaardermeer en Waterlinie

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op verschillende percelen in de Dorregeesterpolder. In onderstaande kaart zijn de percelen rood weergegeven en lichtblauw omlijnd. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 43 ha en maken deel uit van NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder. De percelen maken geen deel uit van een Natura 2000-gebied, maar zijn wel door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied. De eigenaren verzoeken de provincie Noord-Holland om de percelen van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan niet aanvaardbaar is.

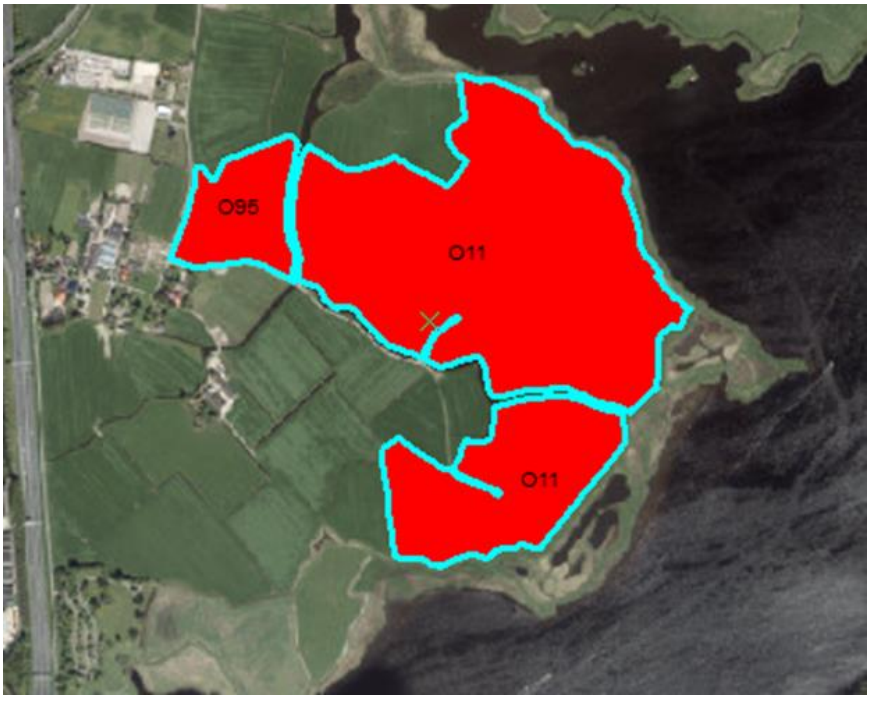

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder. De Dorregeesterpolder is onderdeel van veenpolderlandschap en heeft een ruimtelijke samenhang met het Uitgeester- en Alkmaardermeer. De percelen hebben in de huidige situatie een agrarische functie als grasland dat wordt afgewisseld door kleine en grotere watergangen. De bodem van de Dorregeesterpolder bestaat uit klei en kalkrijke eerdgrond. In de Dorregeestpolder is de drooglegging op de meeste plekken groter dan 60 cm. De maaiveldhoogte varieert tussen -0,50 m NAP en -1,20 m NAP. Het gebied maakt geen deel uit van het Natura 2000-netwerk, maar is wel door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van de percelen (rood weergegeven) in het NNN-gebied L2 en de ligging ten opzichte van de NNN-gebieden L1 en L3.

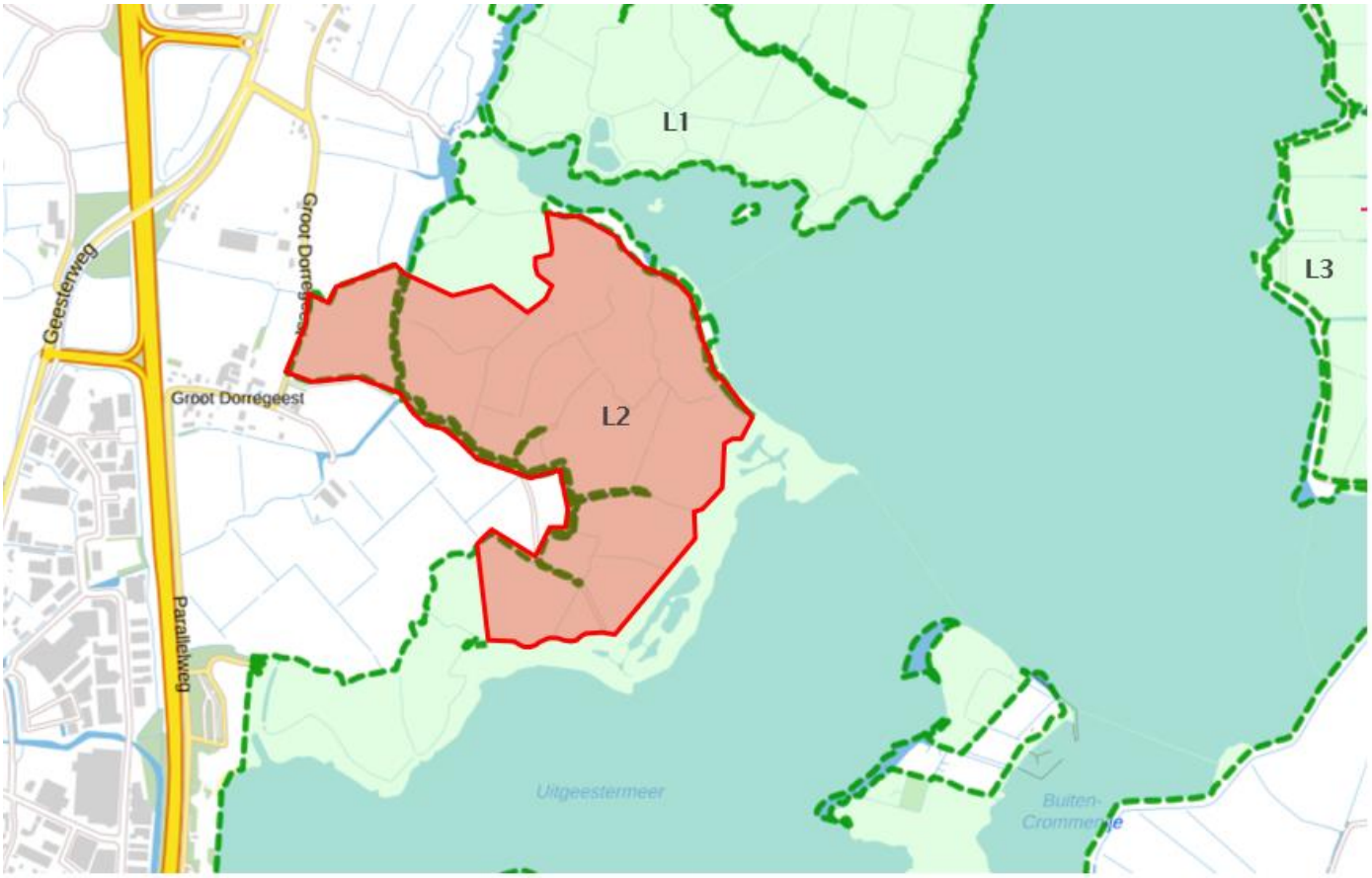

De voortgangskaart (links onder) laat zien dat de percelen zijn verworven noch gerealiseerd. Alle overige delen van het NNN in de omgeving zijn verworven en thans gerealiseerd (groen in kaart links onder). De ambitiekaart (rechts onder) laat zien dat de percelen als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland hebben. Dit natuurbeheertype sluit aan op het provinciaal beleid om dit gebied als Weidevogelleefgebied aan te wijzen.

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in de Dorregeesterpolder dat deel uitmaakt van het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder. Voor dit NNN-gebied wordt o.a. de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden:

- Open kleipolder met extensieve graslanden voor weidevogels.

De percelen maken deel uit van een uitgestrekt polderlandschap met water en open graslanden. Het gebied is aangewezen als Weidevogelleefgebied en heeft als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. De polder kent echter een relatief lage dichtheid aan broedparen weidevogels. De weidevogeldichtheden betreffen >50 broedparen per 100 hectare in het centrale deel, en <20 broedparen per 100 hectare langs de randen. De polder is in de huidige situatie dus van enig belang voor weidevogels, waaronder grutto, kievit, scholekster, tureluur en krakeend.

Andere polders rondom het Uitgeester- en Alkmaardermeer herbergen veel hogere dichtheden broedende weidevogels. Dit is mogelijk te verklaren door het feit dat de Dorregeesterpolder van oudsher een intensiever landbouwkundig gebruik kent ten opzichte van bijvoorbeeld de Hempolder. De Dorregeesterpolder bestaat vooral uit kleibodem en kent een relatief lage grondwaterstand, terwijl omliggende polders beschikken over bodems met veenfracties en hogere waterstanden. De waarde van het gebied voor weidevogels kan hersteld worden door verbetering van de beheermozaïeken (later maaien), verhoging van de grondwaterstand en het tegengaan van predatie. Verdere extensivering en variatie in maaidata, beweiding en plasdras-zones kan het leefgebied voor weidevogels verder verbeteren.

Een andere ecologische waarde betreft de samenhang met het Uitgeester- en Alkmaardermeer. Deze uitgestrekte wateren zijn belangrijk als rust- en foerageergebied voor watervogels, waaronder eenden, ganzen, zwanen, steltlopers en meeuwen. Tussen de meren en de percelen bevindt zich een buitendijkse oeverstrook van enkele tientallen meters bestaat uit ondiepe zones met kruidenrijk rietland, (soortenarm) pionier rietland, moerasruigte, veenmosrietland en enkele bosschages, aangewezen als N05.01 Moeras en N06.01 Veenmosrietland en moerasheide. Deze zones vormen potentieel leefgebied voor noordse woelmuis en waterspitsmuis en bieden broedgelegenheid aan moeras- en rietvogels, waaronder bruine kiekendief, roerdomp, snor en baardman.

De ecologische waarde van de percelen ligt dus vooral in de omvang, uitgestrektheid, het waterrijke karakter en de ligging ten opzichte van de meren en moeraszone ten oosten van de percelen.

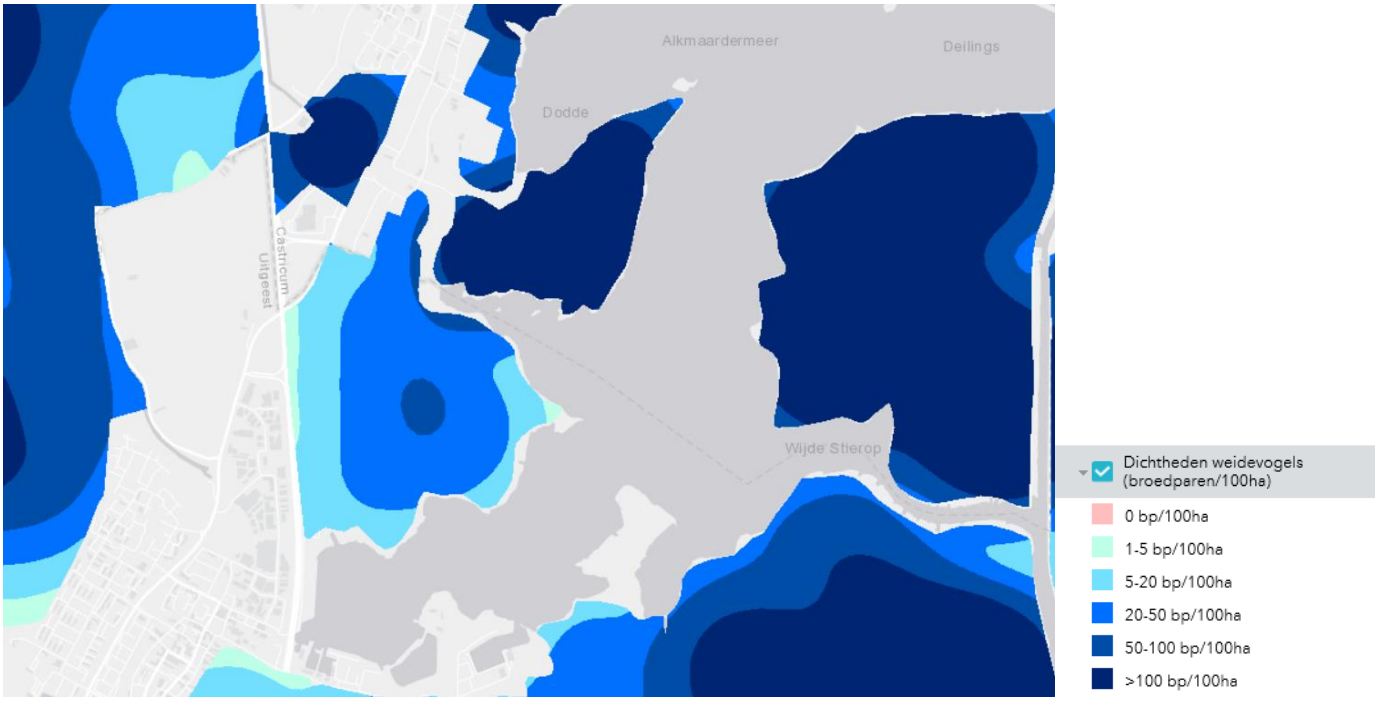

4. Ecologische beoordeling

De percelen dragen niet specifiek bij aan Natura 2000-doelen en zijn niet van bijzonder belang voor trekvogels (criterium 1). De Dorregeesterpolder maakt geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en ligt ook niet in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied.

De percelen zijn in de huidige situatie van enig belang als weidevogelgebied. De percelen voldoen maar tot op zekere hoogte aan de eisen die weidevogels stellen aan een leefgebied. Gezien de omvang van de percelen, het open landschap, de aanwezige rust, de afwezigheid van verstoringsbronnen en de ligging t.o.v. groot open water en een moeraszone hebben deze wel een grote ecologische potentie.

Door middel van natuurontwikkelingsmaatregelen kan de kwaliteit van het gebied als leefgebied voor weidevogels sterk worden verbeterd (criterium 2). Weidevogelgebieden zijn internationaal zeldzaam en zeer waardevol voor de instandhouding van weidevogelpopulaties. De kans op ingebruikname door weidevogels is onder de juiste condities groot in dit gebied, omdat er in de omgeving rondom het Uitgeester- en Alkmaardermeer hogere dichtheden weidevogels broeden.

Behalve de functies als potentieel hoogwaardig weidevogelgebied hebben de percelen ook een ecologische waarde vanwege hun omvang. Het betreft een groot terrestrisch oppervlak aan natuur dat, via een moeraszone, overgaat in een groot open water. De percelen vormen in samenhang met het open water een robuust natuurnetwerk. Ontgrenzing van de percelen zal leiden tot aantasting van die robuustheid (criterium 3). Op regionaal niveau hebben de percelen niet specifiek een verbindende functie voor natuur naar andere gebieden van het NNN (criterium 4).

Conclusie

De percelen zijn een robuust onderdeel van het NNN-gebied L2 en zijn kansrijk voor de ontwikkeling van weidevogelleefgebied, zowel op grote schaal als ook lokaal. De samenhang met andere weidevogelgebieden en het open water in de omgeving biedt perspectief voor het welslagen van de percelen als weidevogelleefgebied. De percelen voldoen daarmee aan de criteria 2 en 3. Ons advies is daarom de percelen niet te ontgrenzen, maar de polder te verwerven en in te richten/beheren ten bate van het NNN.

5. Overige beleidsmatige aspecten

Ter overweging voor de beleidsmatige afweging: Hier is de afgelopen 30 jaar niets bereikt aan NNN realisatie en de hele polder wordt intensief gebruikt en de weidevogelstand is de afgelopen decennia gekelderd. Gezien de krimpende populatie weidevogels is de kans dat het hier beter wordt gering. De polder moet van heel ver terug komen en ook in de Hempolder, een mogelijk brongebied, dalen de aantallen broedende weidevogels.Potentieel is het echter wel een zeer kansrijk gebied, met veel unieke condities (groot, afgelegen, rustig, open, in nabijheid van groot open water)

45. NNN ecologische beoordeling Warder de Boer, nr.96

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	03-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	Warder de Boer
Oppervlak	4,4 ha
Kadastraal nummer	EDM00-G-123 EDM00-G-124 EDM00-G-125 (deels) WDR01-G-374 WDR01-G-107
Eigenaar	Onbekend
BPL-gebied	Nee (wel omringd door)
Weidevogelgebied	Nee (binnendijks wel)
Natura2000	Nee (grenst wel aan Markermeer & IJmeer)
Quickscan regio	Zeevang en IJsselmeerkust

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op de percelen EDM00-G-123, EDM00-G-124, EDM00-G-125, WDR01-G-374 en WDR01-G-107. In onderstaande kaart zijn deze percelen groen weergegeven en lichtblauw omlijnd. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 4,4 ha en maken deel uit van NNN-gebied L15 Zeevang en Kwadijkervlot. De percelen liggen op een buitendijkse locatie van de Zeevangszeedijk aan het Natura 2000-gebied Markermeer en IJmeer. Binnendijks van de Zeevangszeedijk bevindt zich het Natura 2000-gebied Polder Zeevang. De percelen zijn niet door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied, maar dat geldt wel voor de hele Polder Zeevang binnendijks van de Zeevangszeedijk. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan niet aanvaardbaar is.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen maken deel uit van het NNN-gebied L15 Zeevang en Kwadijkervlot. De percelen liggen buitendijks en grenzen aan het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Landinwaarts bevindt zich het Natura 2000-gebied Polder Zeevang. De Polder Zeevang is een kenmerkend open veenweidegebied met veel open water. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van percelen (rood weergegeven) in het NNN en de ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

De voortgangskaart (links onder) laat zien dat de percelen zijn verworven en dat het NNN als dusdanig is gerealiseerd. De ambitiekaart (rechts onder) laat zien dat de percelen als ambitie het natuurbeheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland hebben.

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in het NNN-gebied L15 Zeevang en Kwadijkervlot. Voor dit NNN-gebied wordt de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden:

- Open waterrijk landschap met extensieve graslanden voor weide- en watervogels.

De percelen sluiten niet echt aan op de kernkwaliteit zoals die is omschreven voor het NNN-gebied L15. Deze kernkwaliteit heeft vooral betrekking op de binnendijkse weidevogelgraslanden. De percelen liggen buitendijks en hebben ruimtelijk en ecologisch een duidelijke relatie met het aangrenzende Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. De inschatting is dat de percelen vooral een functie hebben als slaap- en rustplaats en foerageergebied voor de diverse soorten ganzen en eenden waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, zoals grauwe gans, brandgans en smient. Daarnaast zijn de percelen zeker ook geschikt als foerageergebied voor een soort als de meervleermuis, waarvoor eveneens een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied geldt. Daarnaast zijn de voorlanden met de aangrenzende oeverzone van groot belang vanwege de zuiverende werking van water en voor water- en oevergebonden fauna, zoals kleine zoogdieren, vleermuizen, moerasvogels en vissen (waaronder de Natura 2000-soorten kleine modderkruiper, ren rivierdonderpad) , waterkwaliteit. Het als ambitie gehanteerd natuurbeheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland dekt deze potentie echter maar deels af. Er zijn ook beheertypen denkbaar met een grotere ecologische meerwaarde zoals N05.01 Moeras en N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland.

Er zijn actueel geen waarnemingen van zeldzame planten of beschermde fauna bekend.

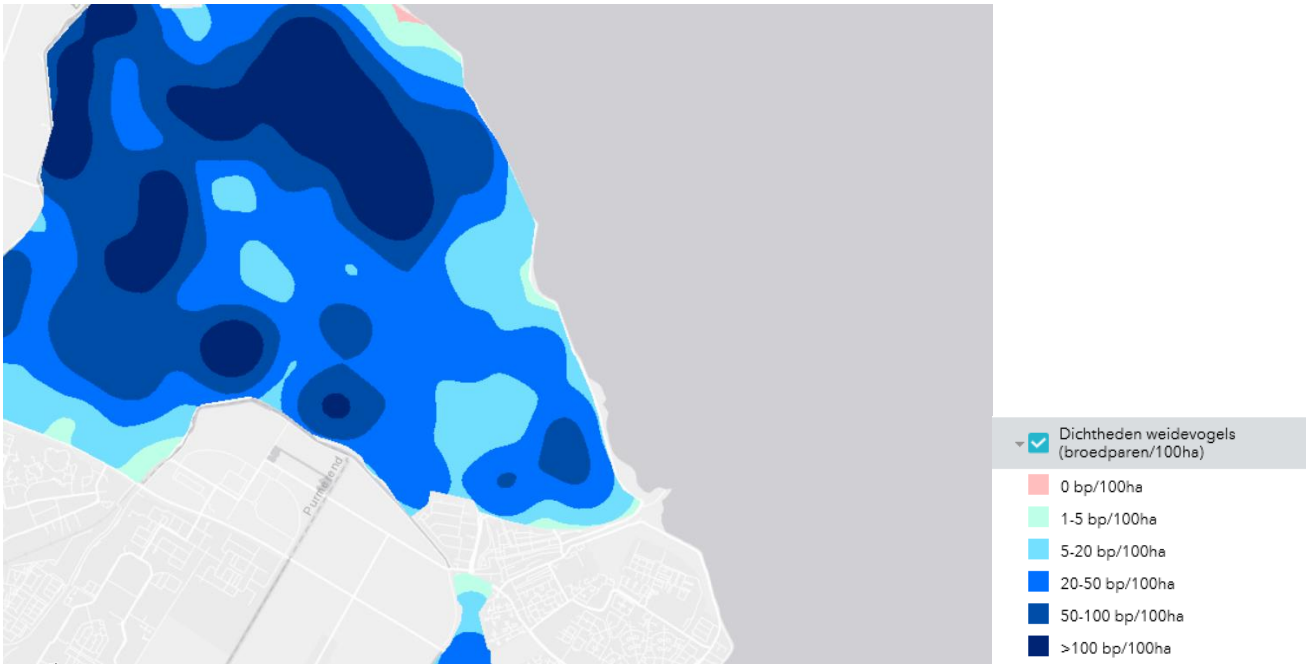

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen langs het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer. Binnen dit Natura 2000-gebied zijn onder meer instandhoudingsdoelstellingen voor slaap- en rustplaats en/of foerageergebied voor grauwe gans, brandgans en smient gesteld. Daarnaast vervullen ze een functie voor een soort als de meervleermuis. Deze functie kan in potentie verder worden versterkt. De voorlanden en aangrenzende oeverzones zijn daarnaast ecologisch van belang vanwege de zuiverende werking voor het waterlichaam en voor water- en oevergebonden fauna, waaronder enkele vissoorten. De percelen dragen daarom actueel en potentieel bij aan de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen (criterium 1a). Daarnaast zijn de percelen interessant als NNN omdat deze begrensd liggen tussen twee Natura 2000-gebieden, namelijk Markermeer en IJmeer aan de oostzijde en Polder Zeevang aan de westzijde.

Gezien het biotoop is geen sprake van (inter)nationaal belangrijke natuur waaraan Noord-Holland bovenmatig bijdraagt en daarom een grote verantwoordelijkheid heeft (criterium 2). De percelen hebben vooral een samenhangende functie met de twee Natura 2000-gebieden en liggen voor vogels gunstig ten opzichte van het Markermeer De percelen dragen bij aan de samenhang tussen het buitendijkse Markermeer en de binnendijkse Polder Zeevang (criterium 3).

De percelen zijn geen onderdeel van een natuurverbinding van het NNN (criterium 4) en de lokale natuurwaarden zijn waarschijnlijk beperkt tot leefgebied voor wintergasten en lage aantallen weidevogels. Behalve het nu als ambitie gehanteerde beheertype N12.02 valt eventueel te overwegen deze ambitie te verbreden tot N05.01 Moeras en N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland, vanwege de verwachte ecologische meerwaarde daarvan.

Conclusie

De percelen beschikken actueel over weinig zeldzame ecologische waarden. De percelen liggen echter tussen twee Natura 2000-gebieden. Als onderdeel van het NNN zijn de percelen van belang doordat ze aan de instandhoudingsdoelen kunnen bijdragen, met name die van het Markermeer en IJmeer. Daarnaast betekent ontgrenzing in potentie een verzwakking van de ruimtelijke verbinding tussen de twee Natura 2000-gebieden. De percelen dragen daardoor bij aan criterium 1a en 3. Eventueel is het geambieerde beheertype nog verder te optimaliseren, maar los daarvan adviseren wij de percelen niet te ontgrenzen van het NNN.

46. NNN ecologische beoordeling Watergang, nr. 101

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	Versie 2.0
Datum	05-08-2020
Schrijver	Dirk Eeuwes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O101. [redacted]
Oppervlak	2,9 ha
Kadastraal nummer	Gemeente WTL00, sectie H, nr. 343 en 345
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Waterland (alleen oeverzone)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja, gevoelig voor N-depositie
Quickscan regio	IVOT

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft percelen WTL00 H 343 en 345. Het is gelegen in gemeente Waterland aan de N235 in Varkensland, nabij Ilperveld. De eigenaar wil zijn twee percelen graag ontgrensd hebben.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De locatie is begrensd als NNN en onderdeel van het Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Het ligt in het deelgebied Varkensland waar de habitatirichtlijn en de vogelrichtlijn van toepassing zijn. Er wordt hoofdzakelijk een veenweidebeheer gevoerd, dat zich richt op de instandhouding van het oorspronkelijke open cultuurlandschap. Het beheer van de graslanden bestaat grotendeels uit beweiding met melkvee en een lichte bemesting met vaste stalmest. Het huidig gebruik gecombineerd met de abiotiek zorgt voor een rijk en bereikbaar bodemleven wat van belang is voor weidevogels.

Percelen direct ten zuiden van het perceel zijn niet gegrensd als NNN. De eigenaar van het oostelijk aangrenzend perceel wil zijn perceel ook ontgrenst hebben.

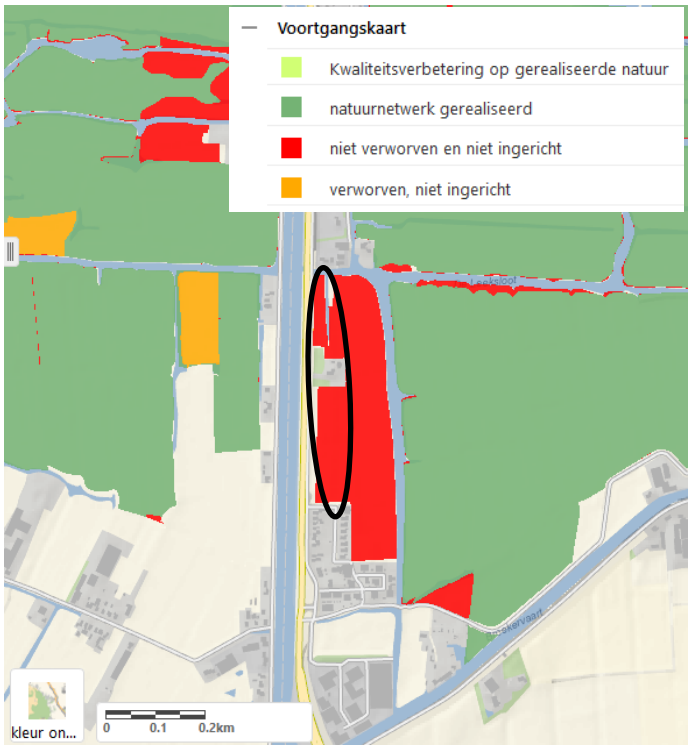

Er ligt geen beheertype volgens NNN op de locatie. Wel is er een ambitie gesteld. Deze ambitie is N13.01, vochtig weidevogelgrasland (voortgang: niet verworven en niet ingericht). Dit omvat natte en vochtige graslanden met primair een weidevogeldoelstelling.

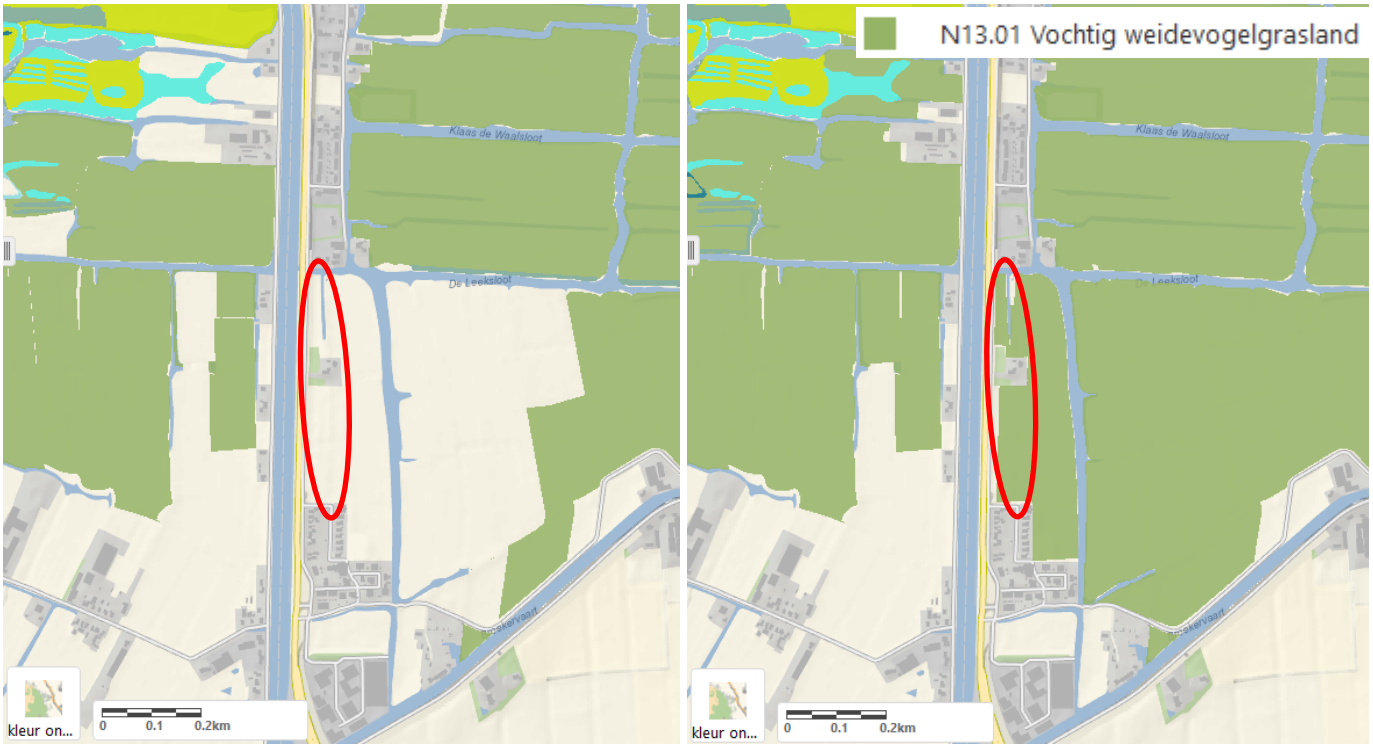

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van de polder zijn “Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu” en “Open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels”. Op basis van het aantal broedparen is de dichtheid van weidevogels gemiddeld. Echter gelet op het kleine oppervlak en de ligging nabij verstorende elementen zijn de percelen op zichzelf niet optimaal voor weidevogels, maar vanwege de samenhang van het totale weidevogelgebied wel van belang voor deze soortgroep. Vochtig weidevogelgrasland wordt gekenmerkt door een open karakter, mozaïek van diverse vormen van graslandbeheer en soorten als grutto, kievit, scholekster, tureluur, zomertaling en slobeend. Het gehele gebied (deze percelen samen met andere NNN gebieden) is erg belangrijk voor deze water-, moeras-, en weidevogels. Vochtig weidevogelgrasland liggen voornamelijk op een klei- of veengrond. Het bodemtype ter plaatse van de twee percelen is klei (circa 25 cm dik) op veen (dinoloket). In de polder wordt een vast waterpeil gehanteerd van 1,56 meter beneden NAP. De maaiveldhoogte van de locatie bedraagt 1,30 tot 1,40 meter beneden NAP. Dit resulteert in een drooglegging van circa 15 tot 25 cm.

Watervogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als overwinteringsgebied en/of rustplaats zijn grauwe gans, smient, krakeend, slobeend, meerkoet, wulp en kleine zwaan. De broedvogelsoorten watersnip, kemphaan en visdief hebben een instandhoudingsdoel in het kader van Natura 2000. Gelet op de ligging dichtbij verstorende elementen zijn de percelen niet van groot belang voor deze broedvogels. Niet-broedvogel soorten die in het kader van Natura 2000 zijn aangewezen zijn grauwe gans, smient, krakeend, slobeend, meerkoet en grutto. De graslandpercelen zijn (potentieel) geschikt leefgebied voor deze soorten. Bijzondere zoogdieren zoals waterspitsmuis en noordse woelmuis (ook Natura 2000 doelsoort) komen in het gebied voor. Waarbij noordse woelmuis vooral voorkomt in de meest vochtige graslanden met een ietwat pollige vegetatiestructuur. Smalle, veelal geïsoleerde en waterplantenrijke slootjes zijn samen met ondiepe, maar heldere, watervoerende greppels in de graslanden een geschikt voortplantingsmilieu voor de rugstreeppad. Door het vele water is het gebied ook een kerngebied voor vleermuizen en met name de meervleermuis (ook Natura 2000) waarvan kolonies in de aangrenzende lintdorpen liggen.

4. Ecologische beoordeling

De locatie ligt binnen Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De percelen zijn niet van belang voor habitattypen. In potentie is wel leefgebied voor de habitatsoort noordse woelmuis aanwezig. Daarnaast zijn de aangrenzende watergangen potentieel leefgebied voor aanggwezen vissoorten en de meervleermuis. Natura 2000-broedvogels worden niet verwacht. Gelet op de ligging zijn de percelen van belang voor de Natura 2000 niet-broedvogels grauwe gans, smient, krakeend, slobeend, meerkoet en grutto. Daarnaast zijn de percelen van belang voor de interne samenhang binnen het Natura 2000-gebied. Daarmee dragen ze bij aan de Natura 2000 doelen (criterium 1a).

De locatie ligt niet in een belangrijke (inter)nationale vliegroute (criterium 1b). De locatie is wel onderdeel van een samenhangend weidevogelgebied. Wanneer ambitietype 13.01 (Vochtig Weidevogelgrasland) wordt gerealiseerd stijgt de waarde van het perceel voor weidevogels (criterium 2) en wordt de robuustheid van het NNN versterkt (criterium 3a). Ook is het perceel van waarde voor de interne ontsluiting tussen Varkensland en Ilperveld. Het perceel is strategisch gelegen aan het watersysteem dat hier Varkensland en Ilperveld verbind via het kanaal voor doelsoorten als Noordse woelmuis en de otter (bij N247 een recent verkeerslachtsofffer). Ook is het perceel belangrijk voor foeragerende meervleermuizen. Het water direct ten noorden van het perceel heeft een belangrijke verbindende functie. Het perceel heeft geen bijzondere functie voor de lokale biodiversiteit (criterium 5).

Conclusie

De percelen dragen bij aan de Natura 2000-doelen, weidevogelgebied, robuustheid en connectiviteit van het NNN (criteria 1,2 en 3). Gelet hierop adviseren wij de percelen niet te ontgrenzen.

47. NNN ecologische beoordeling Wijdewormer, nr. 102

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	Versie 2.0
Datum	05-08-2020
Schrijver	Dirk Eeuwes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O102. [redacted]
Oppervlak	9,67 ha
Kadastraal nummer	Gemeente WDW00, sectie E, nr. 74, 75 en 293
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (direct naast Wijde Wormer)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee, wel aangrenzend aan Natura2000
Quickscan regio	Wormer en Jisperveld

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft percelen WDW00 E 74, 75 en 293. Het is gelegen in gemeente Wijdewormer in polder Wijdewormer. De eigenaar wil zijn drie percelen graag ontgrensd hebben.

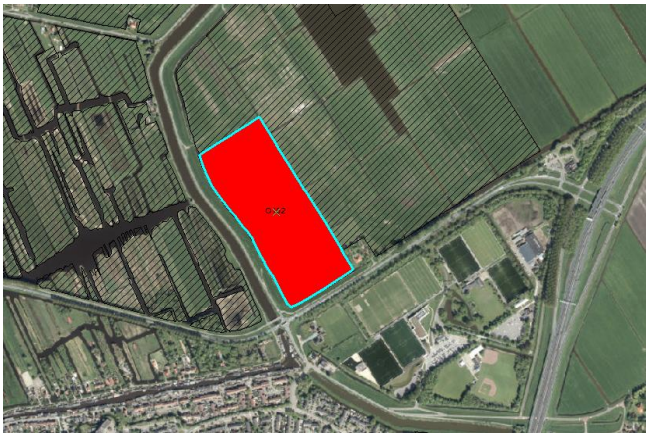

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De locatie is begrenst als NNN en ligt naast Natura2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder en dichtbij Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Op deze gebieden zijn de habitatirichtlijn en vogelrichtlijn van toepassing. De samenhang binnen het gebied komt tot uitdrukking in het uitgestrekte landschap met symmetrische verkaveling en daarmee samenhangend watersysteem. Wijdewormer wordt gescheiden van Engewormer door een ringvaart. Het NNN-gebied Enge- en Wijdewormer bedraagt ruim 200 hectare (Engewormer 175 ha en Wijdewormer 21 ha). Aan de zuidwest- en zuidoostzijde van het perceel lopen wegen.

De samenhang met andere NNN gebieden bestaat uit de ligging in het uitgestrekte landschap van veenpolders en droogmakerijen van Laag Holland. In de nabije omgeving liggen diverse andere NNN-gebieden, waaronder Wormer- en Jisperveld (L17), Kalverpolder (L20), Jagersveld (L21) en Oostzanerveld (L22). De gebieden zijn onderling verbonden via natte verbindingen, waaronder de natte natuurverbinding (LNV1).

Het grondgebruik van Engewormer en Wijdewormer polders is agrarisch en vrijwel de gehele oppervlakte wordt als grasland gebruikt. De Wijdewormer wordt nog steeds vrij intensief agrarisch gebruikt. Het grootste deel van de Engewormer is recentelijk overgegaan naar particulier agrarisch natuurbeheer.

De percelen direct ten zuidenoosten van de locatie zijn niet gegrensd als NNN. Alle andere aangrenzende percelen wel. De voortgangstatus van de locatie is: niet verworven en niet ingericht.

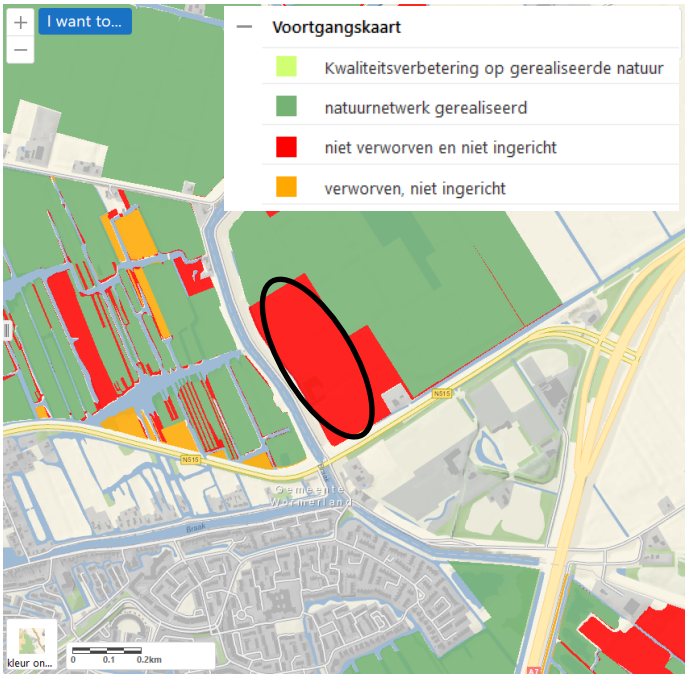

Het NNN-beheertype dat op de locatie ligt is N13.01, vochtig weidevogelgrasland. Dit omvat natte en vochtige graslanden met primair een weidevogeldoelstelling. Ook de gestelde ambitie voor de locatie is N13.01.

3. Ecologische waarden

De Engewormer en Wijdewormer bestaan grotendeel uit agrarische graslanden met een netwerk aan sloten. De graslanden en oevers zijn vooral van belang voor watervogels en weidevogels en in mindere mate voor moeras- en rietvogels. Ongeveer de helft van de polders is aangewezen als N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Deze delen bevinden zich langs de randen van de polders. Vochtig weidevogelgrasland liggen voornamelijk op een klei- of veengrond. Het bodemtype ter plaatse van het perceel is veen op klei (dinoloket). In de polder wordt een vast waterpeil gehanteerd van 4,20 meter beneden NAP. De maaiveldhoogte van de locatie bedraagt circa 3,40 tot 3,50 meter beneden NAP. Dit resulteert in een drooglegging van circa 70 tot 80 cm.

Het centrale deel van de polders is aangewezen als N10.02 Vochtig hooiland. Lokaal komen weidevogels in grote getalen voor. Aanwezige soorten zijn onder andere kievit, grutto, tureluur, eenden (slobeend, kuifeend, krakeend) en ook de veldleeuwerik vindt broedgelegenheid in het gebied. De dichtheid van weidevogels in de polder bedraagt 100 broedparen (Engewormer) en 50-100 broedparen (Wijdewormer) per hectare. De polders zijn onderdeel van het foerageergebied van de lepelaar, en worden als overwinteringsgebied gebruikt door eenden, steltlopers en ganzen. Plaatstelijk kwelt brak water op, waardoor enkele kenmerkende planten en dieren voorkomen, waaronder echt lepelblad. Vleermuizen, waaronder de meervleermuis, gebruiken de polders en vaarten als foerageergebied. De polders vallen binnen het verspreidingsgebied van waterspitsmuis en Noordse woelmuis in Laag Holland.

De kernkwaliteit van de polder is “Open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels”. Op basis van het aantal broedparen is de dichtheid van weidevogels gemiddeld/hoog ten opzichte van het omliggende gebied. Daarmee zijn de actuele natuurwaarden vooralsnog gemiddeld/hoog.

De natuurverbinding moet een ecologische verbinding vormen tussen een aantal grote, waterrijke natuurgebieden in Laag Holland, waaronder het Wormer- en Jisperveld, Oostzanerveld en Ilperveld en Varkensland. Deze gebieden herbergen belangrijke water- en moerasgebonden natuurwaarden, waaronder belangrijke kernpopulaties van de Noordse woelmuis, waterspitsmuis en meervleermuis. Karakteristiek zijn ook de aanwezige veenmosrietlanden en soortenrijke moerasruigten, welke leefgebied bieden aan vlinders, libellen, amfibieën en reptielen en broedgebied vormen voor moerasvogels als roerdomp. De natuurverbinding moet een essentiële migratieroute en uitwisselingsmogelijkheid vormen tussen populaties van de verschillende bijzondere soorten en natte natuur in het algemeen. Naast de grote natuurgebieden, liggen direct langs de verbinding ook meerdere water- en moerasrijke stapstenen, die een belangrijke rol vervullen als stapsteen in de waterrijke natuurverbinding.

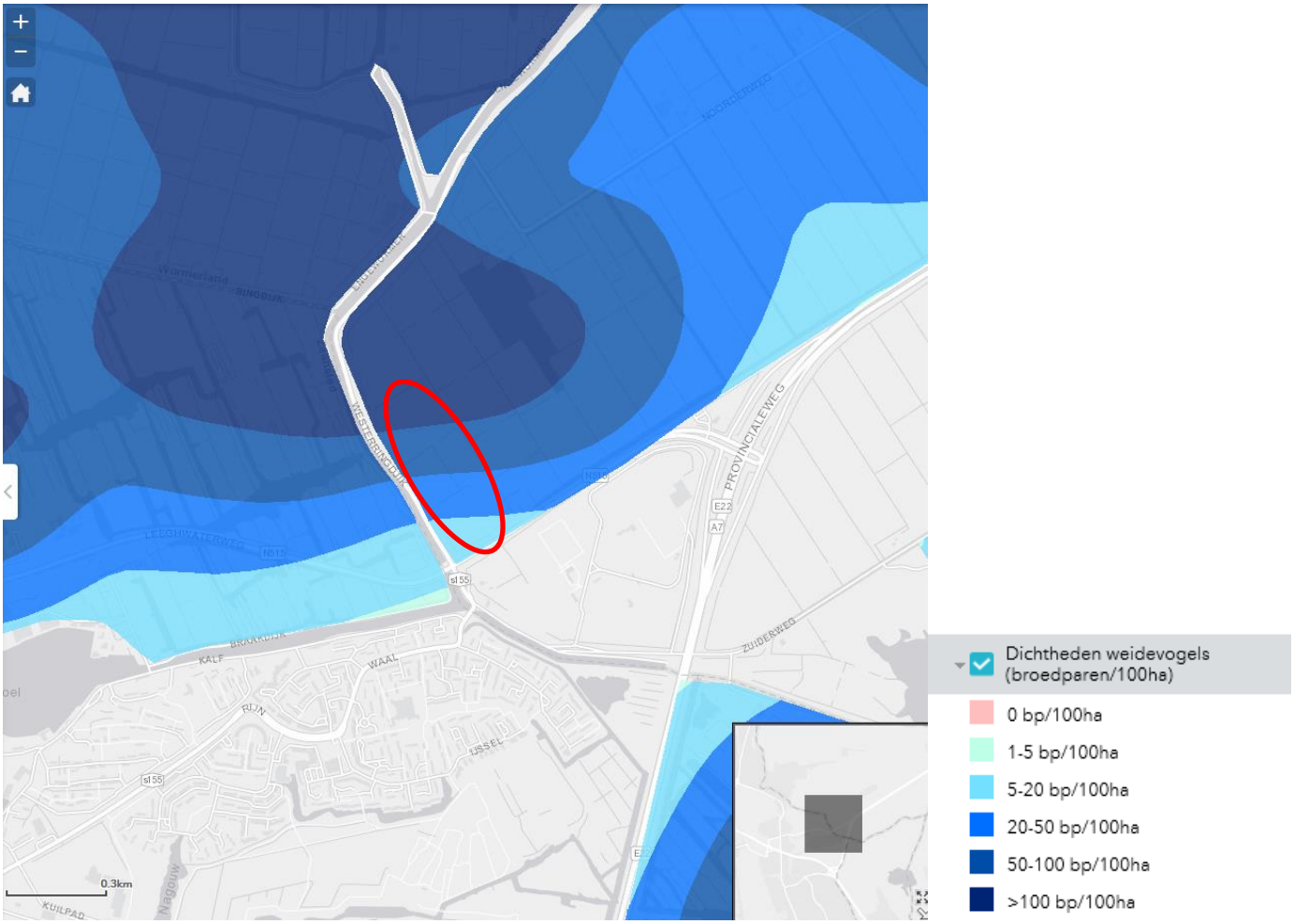

4. Ecologische beoordeling

De als NNN begrensde locatie grenst aan Natura2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder en ligt dichtbij Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De percelen zijn niet nodig voor het behalen van de Natura 2000-doelen in deze gebieden. Ze bieden wel potentie voor (deels) dezelfde natuurwaarden als in deze Natura 2000-gebieden met name voor soorten van graslanden. Daarmee dragen ze bij aan een netwerk van natuurgebieden binnen Laag-Holland waaronder de Natura 2000-gebieden (criterium1a). De locatie ligt niet in een belangrijke (inter)nationale vliegroute (criterium 1b).

De locatie is onderdeel van een weidevogelgebied. Wanneer beheer- en ambitietype 13.01 Vochtig Weidevogelgrasland) wordt gerealiseerd is de waarde van het perceel hoog voor weidevogels (criterium 2). Gelet op de terreinkenmerken zijn de percelen geschikt voor dit natuurbeheertype. De percelen liggen aan de rand van de polder en daardoor dichterbij verstorende elementen. Echter gelet op het oppervlak kunnen deze randpercelen alsnog een bijdrage leveren aan het samenhangende weidevogelgebied (criterium 2).

Het perceel wordt aan vrijwel alle zijden omgrensd door andere als NNN begrenste percelen. Het ontgrenzen leidt tot een flinke hap uit het NNN gebied en zal daardoor de robuustheid van het NNN aantasten (criterium 3).

De percelen hebben ook een nadrukkelijke potentie voor versterking van natuurverbinding LNV1 (criterium 4). Met name langs de waterlopp langs aan de westzijde van het perceel kan beheertype N05.01 worden toegepast in de vorm van een brede natuurvriendelijke oever en stukken rietland. Het ontwikkelen van structuurrijke oevervegetaties langs de graslandpercelen biedt perspectief voor uitbreiding van leefgebied van moeras- en rietvogels, waterspitsmuis en Noordse woelmuis. Hiermee wordt de lokale biodiversiteit een impuls gegeven (criterium 5).

Conclusie

De percelen dragen bij aan vier van de vijf criteria. Op basis van deze criteria adviseren wij de percelen niet te ontgrenzen van het NNN.

48. NNN ecologische beoordeling Castricum, nr. 104

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	02-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O104. [redacted]
Oppervlak	4,8 ha
Kadastraal nummer	CTC00-C-3670
Eigenaar	
BPL-gebied	Nee (wel omringd door)
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Castricum en Limmen

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op perceel CTC-C-3670. In onderstaande kaart is dit perceel rood weergegeven en lichtblauw omlijnd. Het perceel heeft een oppervlak van 4,8 ha en maakt deel uit van NNN-gebied N14 Limmerpolder. Ook grenst het perceel aan de NNN-natuurverbinding Noordhollands duinreservaat - Eilandspolder (NNV2). Het perceel ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied en is ook niet aangewezen als Weidevogelleefgebied. De eigenaar verzoekt de provincie Noord-Holland om het perceel van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf het perceel ontgrensd kan worden.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel betreft een grasland ten noorden van de bebouwde kom van Castricum. Het perceel maakt deel uit van het NNN-gebied N14 Limmerpolder en grenst aan de natuurverbinding NNV2 die het Noordhollands duinreservaat verbindt en de Eilandspolder met elkaar verbindt. Het NNN perceel is daarmee een potentiële stapsteen (4,8 ha) voor natuur langs een natte natuurverbinding. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van het perceel (rood weergegeven) in het NNN (N14, N15 en N4) en de ligging ten opzichte van de regionale natuurverbinding van het NNN (NNV2). Het perceel maakt geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en is ook niet door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied.

De voortgangskaart hieronder laat zien dat het perceel is verworven noch gerealiseerd. Ook sommige andere NNN percelen langs de natte natuurverbinding NNV2 zijn nog niet gerealiseerd. In de groene percelen is het NNN thans gerealiseerd.

De ambitiekaart laat zien dat het perceel als ambitie het natuurbeheertype N05.02 Gemaaid rietland heeft. Dergelijk biotoop is nog niet aanwezig in het perceel. Het perceel betreft in de huidige situatie een grasland.

Natuurverbinding NNV2 karakteriseert zich door een ononderbroken natte corridor, die in het westelijk deel een verbinding vormt tussen de duinstrook en de aangrenzende poldergebieden. Het streefbeeld voor de verbinding kan worden omschreven als een natte verbinding, bestaande uit een gradiënt met duinrellen en kwelzones in het westen en bloemrijke (riet)ruigtes, moerassen en open water in het oosten, welke veilig leefgebied en een veilige migratieroute vormt voor amfibieën, kleine zoogdieren, vleermuizen en algemene moeras- en rietvogels.

3. Ecologische waarden

Het perceel ligt in NNN-gebied N14 Limmerpolder. Voor dit NNN-gebied worden de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden:

- Open waterrijk landschap met extensieve graslanden voor weidevogels;
- Gevarieerd bos en grasland als uitloopgebied voor de stad.

In de huidige situatie is de ecologische waarde van perceel CTC00-C-3670 waarschijnlijk beperkt. Het betreft een doorsnee grasland dat weinig gelijkenis toont met bovenstaande kernkwaliteiten. Het ambitie-beheertype N05.02 Gemaaid rietland is ook afwezig. Van het perceel zijn geen gegevens bekend van het aantal broedparen weidevogels. Gezien de omvang en ligging tussen bebouwing, infrastructuur en bomen kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de dichtheid weidevogels laag is. In de directe omgeving is het aantal broedparen weidevogels ook laag (zie kaart hieronder).

Het perceel heeft vooral een potentiële waarde als stapsteen voor natuur langs natte natuurverbinding NNV2. Daarnaast is behoud van kwel en benutting hiervan als potentie voor kwelgebonden vegetaties zoals waterplantenvegetaties en orchideeënrijke schraalgraslanden van belang.

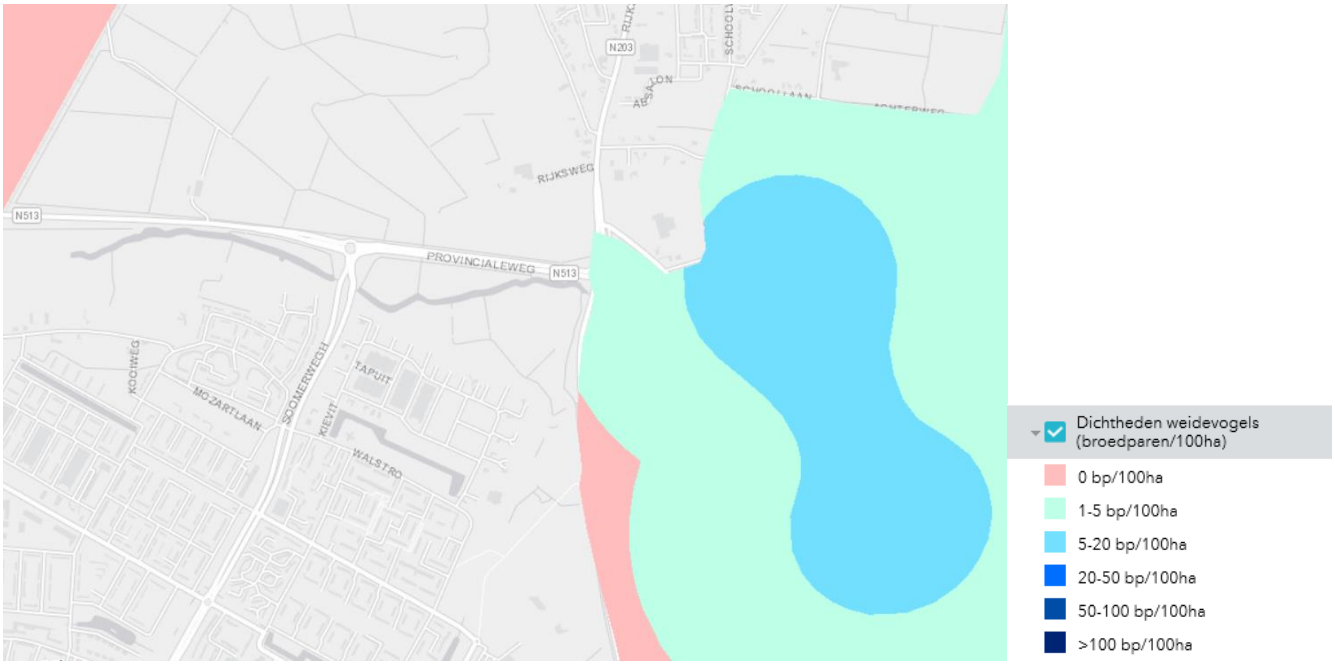

4. Ecologische beoordeling

Perceel CTC00-C-3670 draagt niet bij aan Natura 2000-doelen. Het perceel maakt geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en ligt ook niet in de omgeving van een Natura-gebied met vergelijkbaar biotoop. De percelen liggen naast een natuurverbinding van en naar het Natura 2000-gebied. Deze is van belang voor verschillende soorten, maar niet voor het behalen van de Natura 2000-deolen (criterium 1a). Gezien de beperkte omvang en ligging ten opzichte van bebouwing, infrastructuur en bomen heeft het gebied ook geen versterkende functie voor trekvogels (criterium 1b). Ligging in de duinzoom en de aanwezigheid van basenrijke kwel zorgen voor een potentie voor (inter)nationaal belangrijke en weinig voorkomende natuur (criterium 2). Het perceel grenst niet aan andere grote beschermde natuurgebieden (criterium 3a), maar de kwel is een abiotisch kenmerk waarvan de veiligstelling ecologisch van belang is (criterium 3b). Perceel CTC00-C-3670 ligt ingesloten tussen de bebouwde kom van Castricum en de provinciale wegen N513 en N203.

Het perceel heeft verder vooral een potentiële ecologische waarde als stapsteen langs de regionale natuurverbinding NNV2 (criterium 4). Deze verbinding is 13 kilometer lang en verbindt het Noordhollands duinreservaat met de natuur in de Eilandspolder. Op lokaal niveau moet het NNN-perceel nog worden ingericht. Perceel CTC00-C-3670 is kansrijk voor de ontwikkeling van het ambitie-beheertype N05.02 Gemaaid grasland. Dit type natuur heeft een meerwaarde als broedgebied voor algemene moeras- en rietvogels en kan potentieel in gebruik worden genomen door algemene amfibieën, kleine grondgebonden zoogdieren en ringslang. Hierdoor versterkt het perceel de natuurverbinding en de lokale biodiversiteit in moerassoorten (criterium 5).

Conclusie

Het perceel voldoet aan criterium 2, 3a, 4 en 5. Ontgrenzing van het perceel is daarom in ecologisch opzicht af te radenen wij adviseren derhalve het perceel onderdeel te laten blijven van het NNN.

Overige beleidsmatige aspecten

49. NNN ecologische beoordeling Schoorl, nr. 105

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	Versie 2.0
Datum	11-08-2020
Schrijver	Dirk Eeuwes
Kwaliteitsborger	Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O105. Hoeve Camperduin
Oppervlak	11,17 ha
Kadastraal nummer	Gemeente SCH01, sectie A, nr. 1333, 1011 en 1013
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (grenst aan Noord-Kennemerland)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Harger en Pettemerpolder

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft percelen SCH01 A 1333, 1011 en 1013 (het betreft uitsluitend het aangepijlde zuidwestelijk gelegen gebied in onderstaande figuur). Deze zijn gelegen nabij de Schoorlse duinen. De eigenaar wil zijn drie percelen graag ontgrensd zien. In 2018 heeft er ruilverkaveling plaatsgevonden.

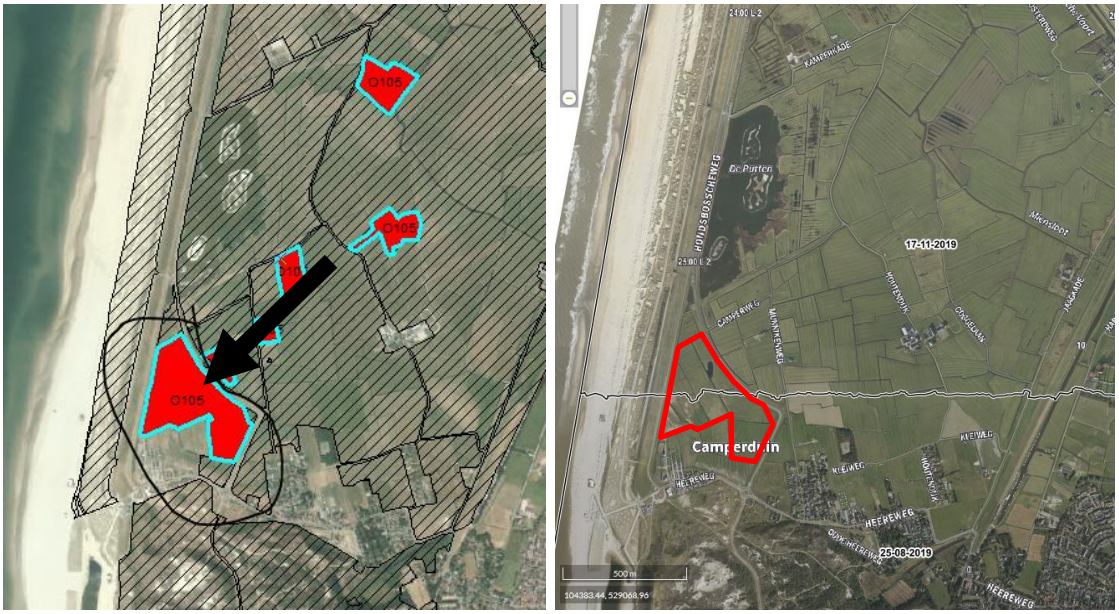

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De locatie is begrensd als NNN. Het ligt in het gebied Abtskolk, Harger- en Pettemerpolder. Het NNN gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 450 hectare. De samenhang binnen het NNN gebied komt tot uitdrukking in het open, weidse polderlandschap met veel vogels. Het natuurgebied heeft samenhang met het nabij gelegen NNN gebied Catrijpermoor. Beide natuurgebieden zijn open polderlandschappen. Het NNN gebied ligt ook tegen de Schoorlse Duinen aan, maar door de tussenliggende bebouwing van met name Camperduin is de samenhang voor soorten die minder mobiel zijn beperkt. Een hydrologische relatie is aanwezig via duinrellen die tussen het duingebied en de lage polders stromen en in zekere mate door kwel vanuit het duinmassief. Voor een aantal broedvogels in het gebied die de Noordzee gebruiken om te foerageren is de ligging nabij de zee van groot belang.

Grote delen van het natuurgebied worden als natuurgebied beheerd. Voor de graslanden wordt daarbij gebruik gemaakt van extensieve landbouwmethoden ten gunste van de beoogde natuurdoelen (brakke overstromingsgraslanden, water- en weidevogels, wintergasten).

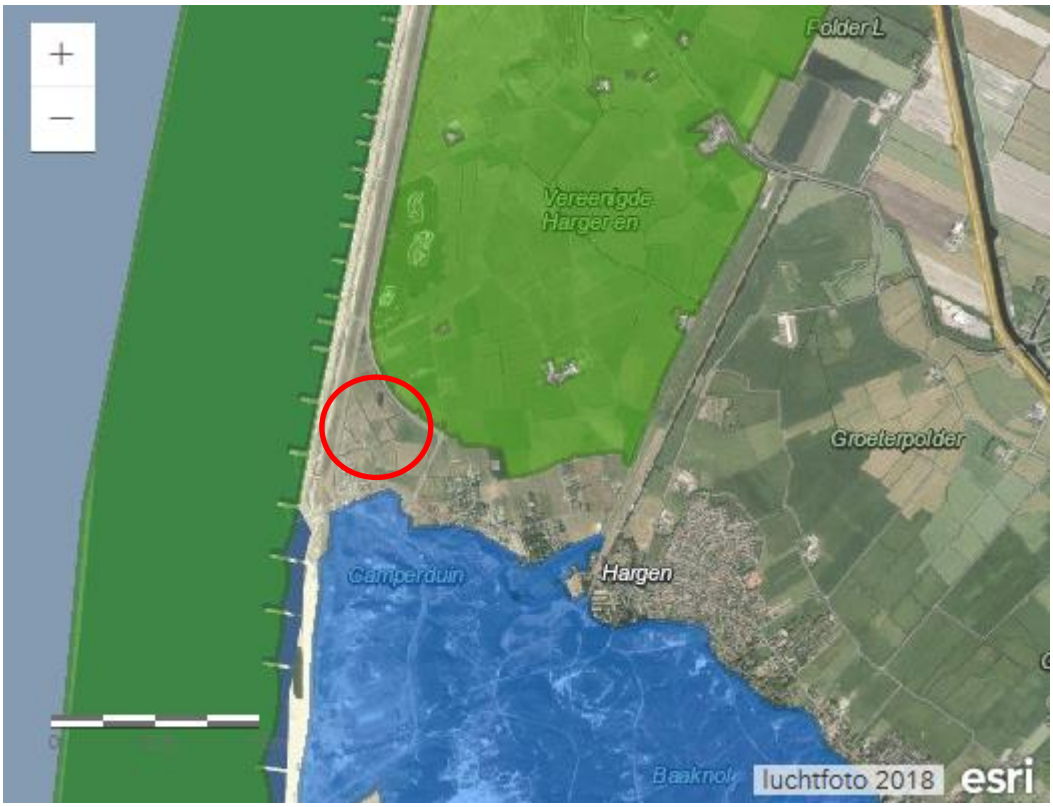

De locatie ligt tussen Natura 2000 gebieden ‘Schoorlse Duinen’ en ‘Abtskolk & De Putten’ en heeft daarmee een cruciale verbindende functie (voornamelijk voor mobiele soorten).

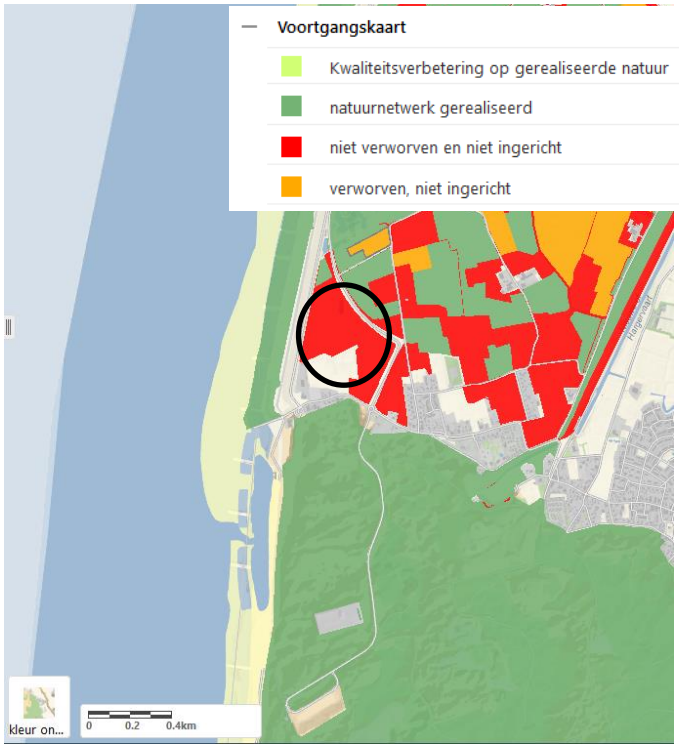

Er ligt geen actueel beheertype op de locatie. Wel is er een ambitie gesteld. Deze ambitie is N12.04, Zilt- en overstromingsgrasland en N12.02, Kruiden- en faunarijk grasland (beide voortgang: niet verworven en niet ingericht). Deze omvatten soortenrijke graslanden op relatief voedselrijke bodems.

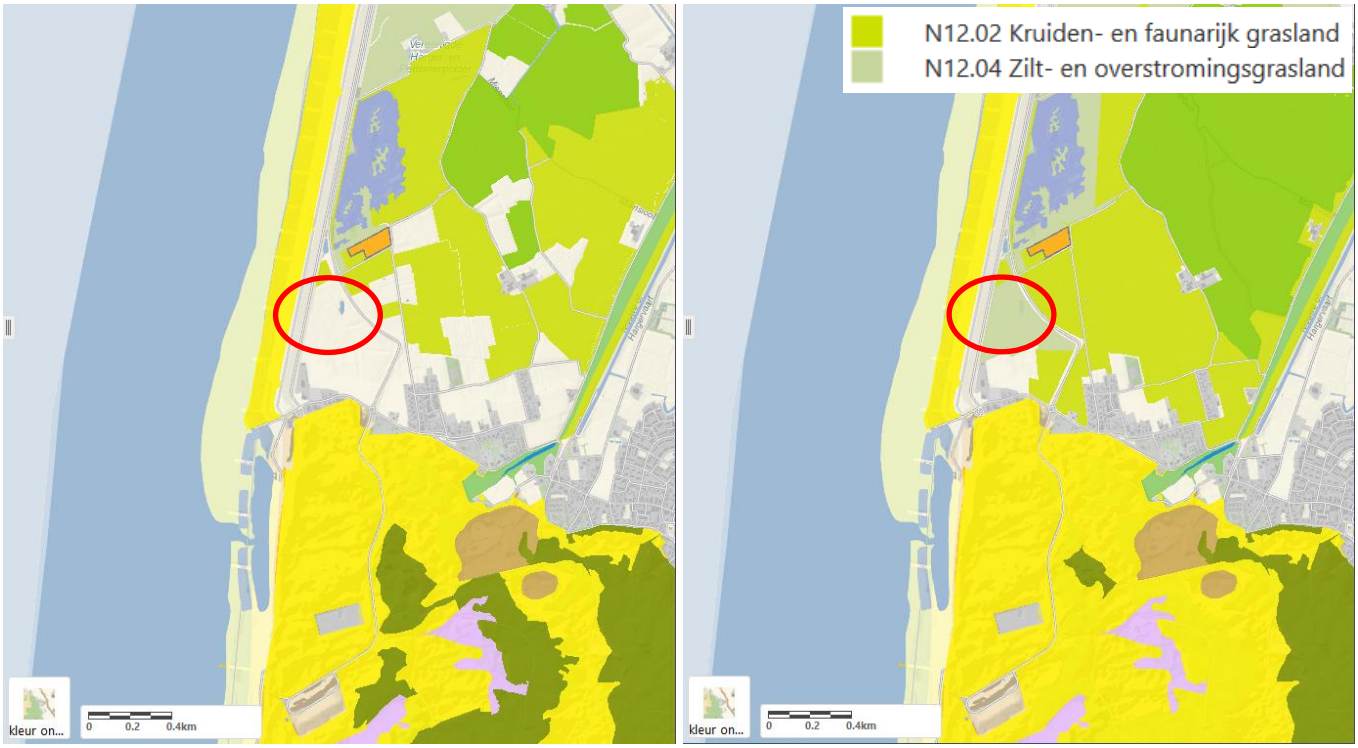

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van Abtskolk, Harger- en Pettemerpolder is “Kwelgevoed waterrijk kleilandschap met extensieve graslanden voor watervogels, weidevogels en wintergasten”. Op basis van het aantal broedparen is de dichtheid van weidevogels gemiddeld. Echter gelet op het grote oppervlak en de ligging nabij twee Natura 2000 gebieden zijn de percelen waarschijnlijk van groot belang voor watervogels, weidevogels en wintergasten.

Door de variatie in zoete en brakke kwel is er sprake van gevarieerde graslandbegroeiingen. Waar sprake is van brakke kwel bestaat het beheertype uit N12.04 Zilte en overstromingsgraslanden. Deze graslanden zijn botanisch bijzonder, bevatten veel microreliëf en een rijk bodemleven, waardoor ze jaarrond een foerageergebied vormen voor grote aantallen vogels. De watergangen en plassen bevatten ook bijzondere vegetaties. Daarnaast hebben de graslanden de functie van hoogwatervluchtplaats voor een aantal soorten, zoals de kluut. Ook buiten de zilte graslanden zijn botanische waarden aanwezig (beheertype N10.02 Vochtige hooilanden). Zowel de botanisch rijke als de minder rijke delen (N12.02 Kruiden- en faunarijke graslanden en N13.02 Wintergastenweiden) zijn van belang voor vogels, onder meer als foerageergebied. Met een broedvogeldichtheid van 50-100 broedparen per 100 hectare is het tevens een belangrijke broedplaats voor veel vogelsoorten. Het gebied ligt langs de Noord-Atlantische trekbaan, waardoor bijzondere trekvogelsoorten zoals de grauwe franjepoort en de IJslandse grutto het gebruiken als slaapplaats. Andere vogelgroepen die gebruik maken van de graslanden zijn watervogels (inclusief N2000 Vogelrichtlijnsoorten smient, kolgans, grauwe gans en dwerggans) en weidevogels, zoals de grutto.

In de wateren in de polder komen brakwatersoorten als zannichellia en verschillende soorten ruppia’s voor naast goed ontwikkelde zoete watervegetaties met soorten van hard eutroof helder water. Karakteristiek zijn de duinrellen die in de polder uitmonden en groeiplaats zijn voor onder andere klimopwaterranonkel en bijzondere ongewervelden van natte milieus.

Kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels, ganzen en wintergasten liggen in de beoogde uitbreiding van het als natuurgebied beheerde areaal extensief grasland ten koste van ‘regulier’ agrarisch gebruik. Dit biedt de mogelijkheid om in het hele gebied tot een stabiel hoog waterpeil te komen of juist een natuurlijker peilbeheer te voeren, waarbij het peil in de zomer lager is dan in de winter. De oude dijken kunnen bij voorgezet en consequent beheer in belang toenemen als N12.01 Bloemdijk, hetgeen ook de mycologische waarde ten goed komt. De komende tijd kan het gebied hydrologisch gaan veranderen as gevolg van de aanleg van de Hondsbossche duinen. Mogelijk is er een afname van brakke kwel in het gebied.

4. Ecologische beoordeling

De locatie ligt niet binnen een Natura2000-gebied, maar grenst daar wel aan. Natura 2000-broedvogels zoals de grutto worden verwacht. De percelen zijn verder van belang voor de Natura 2000 niet-broedvogels grauwe gans, smient, krakeend, slobeend, meerkoet en grutto. Gelet op de aanwezigheid van verstorende elementen zoals de

Hondsbosscheweg en Camperduin wordt de kwaliteit voor vogels enigszins beperkt. Toch dragen de percelen voldoende bij aan de Natura 2000-doelen om van ecologisch belang te zijn (criterium 1a). De locatie ligt naast de Noord-Atlantische trekbaan hetgeen een belangrijke (inter)nationale vliegroute voor vogels is (criterium 1b). De locatie is onderdeel van een weidevogelgebied. Wanneer ambitietypen 12.02 en 12.04 worden gerealiseerd stijgt de waarde van het perceel voor watervogels, weidevogels en wintergasten. Gelet op de ligging tussen twee Natura 2000 gebieden en naast de Noord-Atlantische trekbaan en ook het oppervlak van de percelen is de toegevoegde waarde als weidevogelgebied en voor brakke natuur groot (criterium 2). Ook is het perceel van grote waarde voor de ecologische relatie tussen Natura 2000 gebieden 'Schoorlse Duinen' en 'Abtskolk & De Putten'. Ook kan ontgrenzing kan tot een verschuiving van verstorende elementen leiden waardoor de robuustheid wordt aangetast (criterium 3a) en tot een aantasting van kwelpotenties (criterium 3b). Ten slotte zijn ook de potenties voor lokale biodiversiteit hoog in de vorm van (deels brakke) slikken en moeras, met onder meer hoge botanische potenties (criterium 5).

Conclusie

De percelen dragen bij aan de Natura 2000-doelen, weidevogelgebied, robuustheid en connectiviteit van het NNN en Natura 2000 gebieden, liggen naast de Noord-Atlantische trekbaan en zijn van belang voor behoud van kwelpotenties en lokale biodiversiteit. Ze voldoen daarmee aan allke relevante ecologische criteria. Gelet hierop adviseren wij de percelen niet te ontgrenzen.

50. NNN ecologische beoordeling Watergang, nr. 109

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	Versie 2.0
Datum	05-08-2020
Schrijver	Dirk Eeuwes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O109. [redacted] watergang
Oppervlak	13,5 ha (O109_1 is circa 5,0 ha)
Kadastraal nummer	Gemeente WTL00, sectie H, nr. 537 en 617
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Waterland (alleen oeverzone)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja, gevoelig voor N-depositie
Quickscan regio	IVOT

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft percelen WTL00 H 537 en 617. Het is gelegen in gemeente Waterland dichtbij de N235 in Varkensland, nabij Ilperveld. De eigenaar van percelen O109_1 wil deze graag ontgrenst hebben. Percelen O109_2 zijn in eigendom van [redacted] en alleen de eigenaar mag ontgrenzing aanvragen.

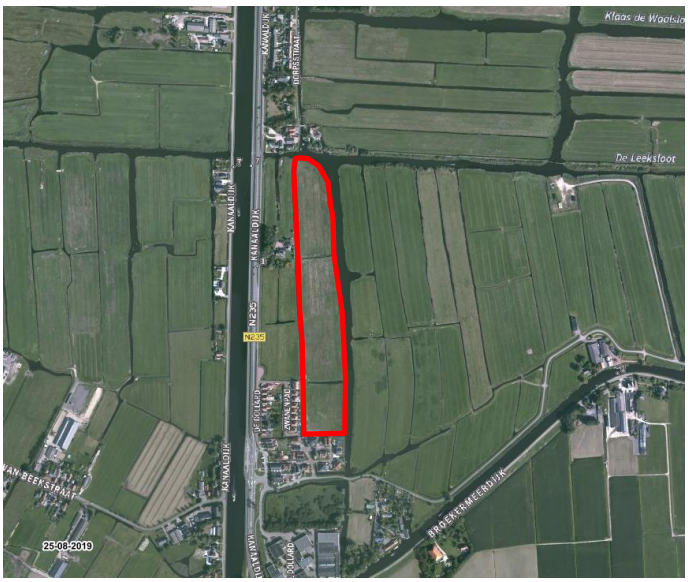

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De locatie is begrensd als NNN en onderdeel van het Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, waarop de habitatirichtlijn en de vogelrichtlijn van toepassing zijn. Er wordt hoofdzakelijk een veenweidebeheer gevoerd, dat zich richt op de instandhouding van het oorspronkelijke open cultuurlandschap. Het beheer van de graslanden bestaat grotendeels uit beweiding met melkvee en een lichte bemesting met vaste stalmest. Het huidig gebruik gecombineerd met de abiotiek zorgt voor een rijk en bereikbaar bodemleven wat van belang is voor weidevogels.

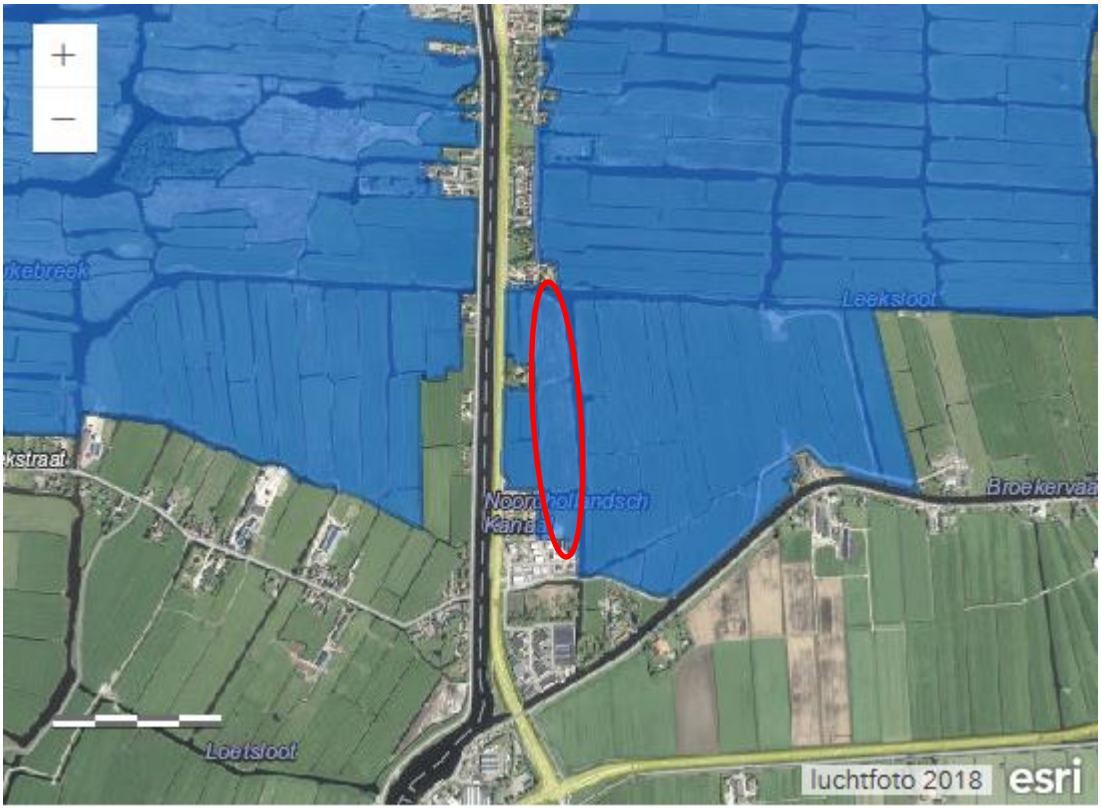

Percelen direct ten zuiden van het perceel zijn niet gegrensd als NNN. De eigenaar van het westelijk aangrenzend perceel wil zijn perceel ook ontgrenst hebben.

Er ligt geen beheer volgens NNN op de locatie. Wel is er een ambitie gesteld. Deze ambitie is N13.01, vochtig weidevogelgrasland (voortgang: niet verworven en niet ingericht). Dit omvat natte en vochtige graslanden met primair een weidevogeldoelstelling.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten van de polder zijn “Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu” en “Open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels”. Op basis van het aantal broedparen is de dichtheid van weidevogels gemiddeld. Echter gelet op het kleine oppervlak en de ligging nabij verstorende elementen zijn de percelen op zichzelf niet optimaal voor weidevogels, maar vanwege de samenhang van het totale weidevogelgebied wel van belang voor deze soortgroep. Vochtig weidevogelgrasland wordt gekenmerkt door een open karakter, mozaïek van diverse vormen van graslandbeheer en soorten als grutto, kievit, scholekster, tureluur, zomertaling en slobeend. Het gehele gebied (deze percelen samen met andere NNN gebieden) is erg belangrijk voor deze water-, moeras-, en weidevogels. Vochtig weidevogelgrasland liggen voornamelijk op een klei- of veengrond.. Het bodemtype ter plaatse van de twee percelen is veen (met eventueel klei, dinoloket). In de polder wordt een vast waterpeil gehanteerd van 1,56 meter beneden NAP. De maaiveldhoogte van de locatie bedraagt circa 1,30 meter beneden NAP. Dit resulteert in een drooglegging van circa 15 cm.

Watervogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als overwinteringsgebied en/of rustplaats zijn grauwe gans, smient, krakeend, slobeend, meerkoet, wulp en kleine zwaan. De broedvogelsoorten watersnip, kemphaan en visdief hebben een instandhoudingsdoel in het kader van Natura 2000. Gelet op de ligging dichtbij verstorende elementen zijn de percelen niet van groot belang voor deze broedvogels. Niet-broedvogel soorten die in het kader van Natura 2000 zijn aangewezen zijn grauwe gans, smient, krakeend, slobeend, meerkoet en grutto. De graslandpercelen zijn (potentieel) geschikt leefgebied voor deze soorten. Bijzondere zoogdieren zoals waterspitsmuis en noordse woelmuis (ook Natura 2000 doelsoort) komen in het gebied voor. Waarbij noordse woelmuis vooral voorkomt in de meest vochtige graslanden met een ietwat pollige vegetatiestructuur. Smalle, veelal geïsoleerde en waterplantenrijke slootjes zijn samen met ondiepe, maar heldere, watervoerende greppels in de graslanden een geschikt voortplantingsmilieu voor de rugstreeppad. Door het vele water is het gebied ook een kerngebied voor vleermuizen en met name de meervleermuis (ook Natura 2000) waarvan kolonies in de aangrenzende lintdorpen liggen.

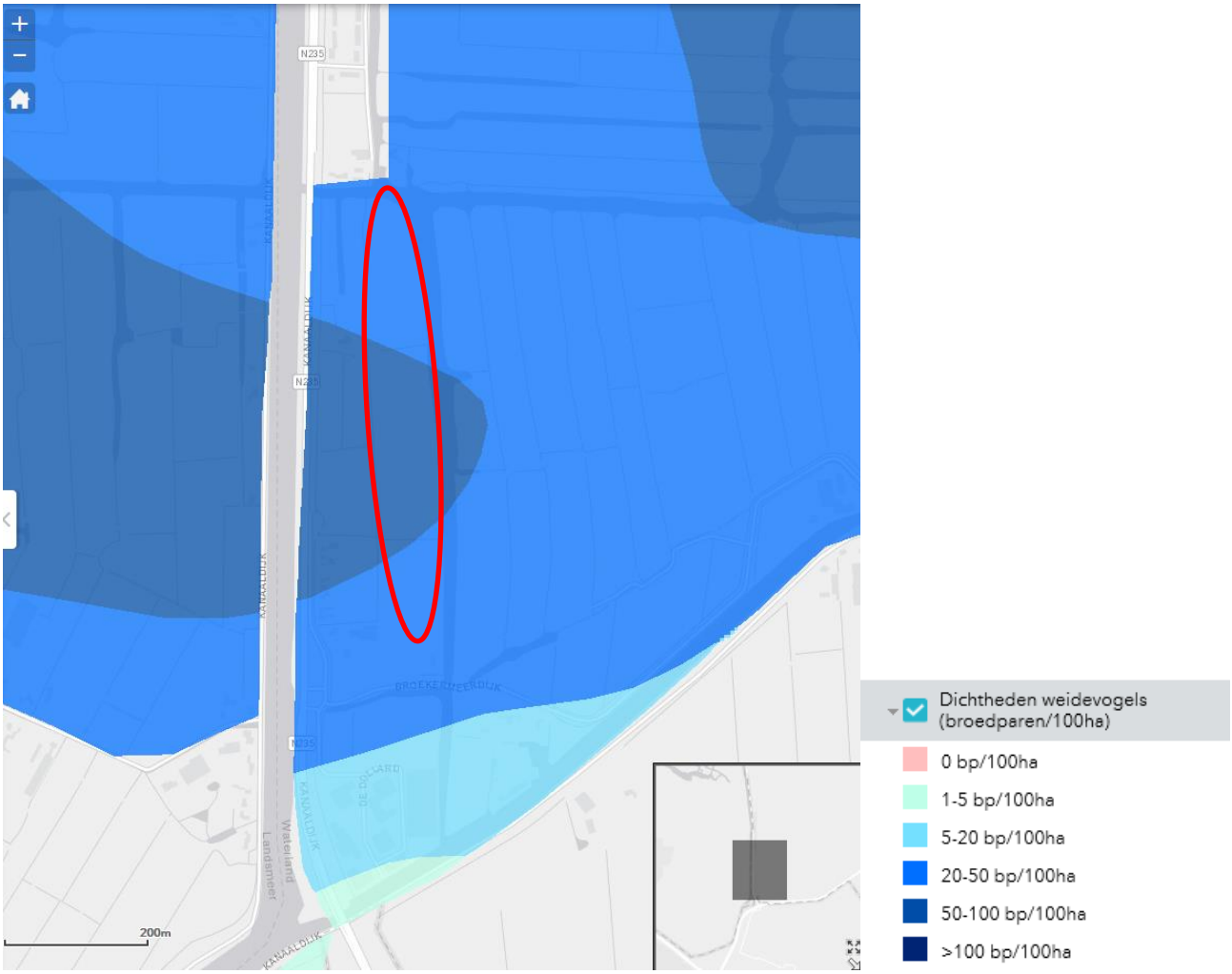

4. Ecologische beoordeling

De locatie ligt binnen Natura2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De percelen zijn niet van belang voor habitattypen. In potentie is wel leefgebied voor de habitatsoort noordse woelmuis aanwezig. Daarnaast zijn de aangrenzende watergangen potentieel leefgebied voor aanggwezen vissoorten en de meervleermuis. Natura 2000-broedvogels worden niet verwacht. Gelet op de ligging zijn de percelen van belang voor de Natura 2000 niet-broedvogels grauwe gans, smient, krakeend, slobeend, meerkoet en grutto. Daarnaast zijn de percelen van belang voor de interne samenhang binnen het Natura 2000-gebied. Daarmee dragen ze bij aan de Natura 2000 doelen (criterium 1a).

De locatie ligt niet in een belangrijke (inter)nationale vliegroute (criterium 1b). De locatie is wel onderdeel van een samenhangend weidevogelgebied. Wanneer ambitietype 13.01 (Vochtig Weidevogelgrasland) wordt gerealiseerd stijgt de waarde van het perceel voor weidevogels (criterium 2) en wordt de robuustheid van het NNN versterkt (criterium 3a). Ook is het perceel van waarde voor de interne ontsluiting tussen Varkensland en Ilperveld. Het perceel is strategisch gelegen aan het watersysteem dat hier Varkensland en Ilperveld verbind via het kanaal voor doelsoorten als Noordse woelmuis en de otter (bij N247 een recent verkeerslachtsofffer). Ook is het perceel belangrijk voor foeragerende meervleermuizen. Het water direct ten noorden van het perceel heeft een belangrijke verbindende functie. Het perceel heeft geen bijzondere functie voor de lokale biodiversiteit (criterium 5).

5. Conclusie

De percelen dragen bij aan de Natura 2000-doelen, weidevogelgebied, robuustheid en connectiviteit van het NNN (criteria 1,2 en 3). Gelet hierop adviseren wij de percelen niet te ontgrenzen.

51. NNN ecologische beoordeling Graft, nr. 110

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	0.1
Datum	10-11-2020
Schrijver	Robbert de Ridder
Kwaliteitsborger	
Status	Ecologische beoordeling concept
Naam locatie	110 [redacted] Graft
Oppervlak	? ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	nee
Weidevogelleefgebied	ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	Eilandspolder

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Betreffende percelen in de Eilandspolder betreffen agrarisch gebruikt grasland. De eigenaar bezit enkele percelen en pacht het allergrootste deel. Via een zienswijze heeft [redacted] aangegeven dat ze het niet eens zijn met de natuurambitie. Door deze opgelegde ambitie N13.01 Vochtig weidevogelgrasland kunnen ze hun bedrijf naar hun mening in de toekomst niet meer uitvoeren zoals ze dat graag zouden willen.
Al tientallen jaren hebben zij deze percelen in eigendom of reguliere pacht en worden ze agrarisch beheerd op een wijze die volgens hen prima werkt voor de weidevogelpopulatie. In feite wordt er dus gevraagd om ontgrenzing van het natuurnetwerk Nederland (NNN).

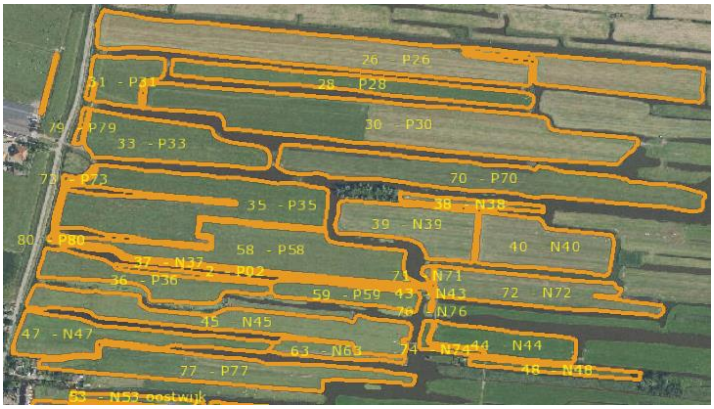

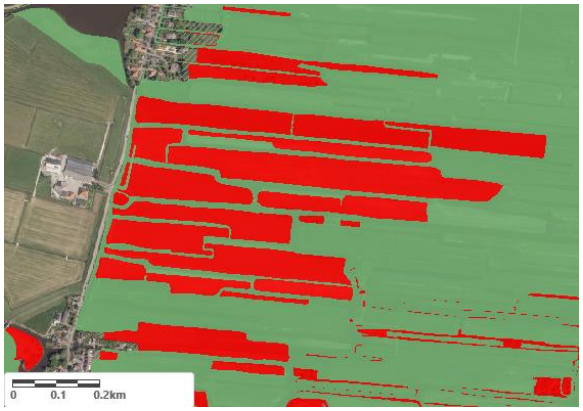

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De betreffende percelen liggen in het karakteristieke veenpolderlandschap van Laag Holland en bestaan uit agrarisch grasland. Ze maken deel uit van het uitgestrekte natuurgebied de 'Eilandspolder' dat zowel als NNN-gebied en als Natura 2000-gebied is aangewezen. Het waterpeil binnen de Eilandspolder is nagenoeg gefixeerd op 2,33 -NAP (zomer) en 2,35 -NAP (winter). De drooglegging ligt overwegend rond de 30 centimeter. De Eilandspolder is als weidevogelleefgebied aangewezen door de provincie.

Zoals te zien op bovenstaande voortgangskaart (rechts) zijn de betreffende percelen nog niet verworven en/of ingericht. Op de ambitiekaart van het NNN is het natuurbeheertype N 13.01 vochtig weidevogelgrasland als ambitie voor de percelen aangegeven.

3. Ecologische waarden

De kernwaarde van deze percelen wordt gevormd door het open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels en wintergasten. De percelen met de watergangen maken daarnaast onderdeel uit van het

watersysteem van de Eilandspolder, waarin waardevolle verlandingsvegetaties met o.a. de Noordse woelmuis en watergangen met bijzondere vissoorten voorkomen.
In de percelen komen redelijke aantallen weidevogels voor, variërend van de rand van 5 bp/100 ha oplopend naar meer dan 50 bp/100 ha richting het centrum van het gebied. De gronden van Staatsbosbeheer in het centrum kennen nog hogere dichtheden weidevogels.
De percelen zijn belangrijk voor trekvogels en voor wintergasten. De percelen dragen dus actueel bij aan de kernwaarde van het NNN-gebied en aan de Natura 2000 doelen. Daarnaast is het beheer van de percelen van invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater van de Eilandspolder, waar belangrijke natuurwaarden mee samenhangen. Belangrijk voor de toekomst is dat de vermesting van het watersysteem wordt verminderd.

4. Ecologische beoordeling

De percelen vallen binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied 'Eilandspolder'. De percelen dragen bij aan de doelen van het Natura 2000-gebied (criterium 1a). Ook hebben de percelen een belangrijke functie voor trek- en wintervogels (Criterium 1b).

De percelen herbergen redelijke aantallen weidevogels en dragen bij aan de weidevogelstand (criterium 2).

Gelet op de ligging en de terreinkenmerken en het beheer dragen de percelen in belangrijke mate bij aan de robuustheid van het NNN (criterium 3).

5. Conclusie

De hoofdvraag van deze beoordeling luidt: moet de begrenzing als NNN op deze percelen in stand blijven? Moet de ambitie N13.01 vochtig weidevogelgrasland hier gehandhaafd blijven?

Gezien het voorgaande dragen de percelen in belangrijke mate bij aan de doelen van het Natura 2000-gebied en het NNN. De waarde kan waarschijnlijk verder toenemen, zowel wat betreft aantallen weidevogels als in relatie tot de kwaliteit van het watersysteem. De percelen maken integraal onderdeel uit van dit watersysteem en kunnen hier niet van worden gescheiden. De percelen zijn dus belangrijk voor de realisatie van de natuurdoelen. Wij adviseren daarom de percelen niet te ontgrenzen en ook de ambitie niet te veranderen.

De indiener van de zienswijze geeft aan dat het huidige agrarische gebruik wat hem betreft prima samengaat met de weidevogels. Inderdaad komen er nu redelijke aantallen weidevogels voor. Echter gezien de dalende trand van de weidevogelaantallen in de afgelopen 50 jaar en het belang van de Eilandspolder voor deze soortengroep is de ambitie voor deze soortengroep groot. Vergelijking met andere percelen in de Eilandspolder laten verbeteringsmogelijkheden in deze aantallen zien. De natuurambitie van de provincie en ook vanuit Europa (Natura 2000) voor dit gebied, waar deze percelen integraal onderdeel van uitmaken, gaat daarnaast ook verder dan alleen de weidevogels, zoals hierboven aangegeven. Aanpassing van het agrarisch beheer naar natuurbeheer zal vermindering van voedingstoffen naar het watersysteem tot gevolg hebben, wat de kansen voor deze doelen vergroot. De conclusie is daarom dat de realisatie van het NNN en de nagestreefde natuurbeheertypen met bijbehorend beheer beter bij de natuurdoelen past dan het huidige agrarische gebruik. Het advies is daarom de natuurambitie niet van deze percelen te halen, zoals indiener voorstelt.

52. NNN ecologische beoordeling Den Ilp, nr. 112

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	02-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O112. [redacted]
Oppervlak	28,58 ha
Kadastraal nummer	LMR02-N-1122, LMR02-N-1100, LMR02-N-1098, LMR02-N-1102, LMR02-N-724, LMR02-N-1104, LMR02-N-1106 LMR02-M-1830, LMR02-N-747, LMR02-N-746, LMR02-N-1110, LMR02-N-1112, LMR02-N-744, LMR02-N-745, LMR02-N-1120, LMR02-N-1119, LMR02-M-1701 LMR02-N-1116, LMR02-N-1118 LMR02-M-901, LMR02-M-902, LMR02-M-900, LMR02-M-882
Eigenaar	[redacted] is erfpachter van deze percelen. Eigendom is Recreatieschap Waterland.
BPL-gebied	Nee (wel grenzend aan)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	IVOT

1. **Beschrijving perceel en doel beoordeling**

De vraag heeft betrekking op verschillende agrarische percelen in polder Purmerland ten zuidwesten van Purmerend. In onderstaande kaart zijn deze percelen rood weergegeven en lichtblauw omlijnd. De percelen liggen niet volledig geclusterd, maar hebben een gezamenlijk oppervlak van 28,58 ha. De noordoostelijke percelen in onderstaand figuur maken deel uit van het NNN-gebied L28 Groengebied Purmerland. De zuidwestelijke percelen in onderstaand figuur maken deel uit van het NNN-gebied L22 Oostzanerveld. Geen van de percelen maakt deel uit van het Natura 2000-netwerk, maar ze liggen wel in de nabijheid van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De percelen LMR02-M-90, LMR02-M-902, LMR02-M-900,LMR02-M-882 grenzen min of meer aan dit Natura 2000-gebied. Alle percelen zijn door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied. De eigenaar verzoekt de provincie Noord-Holland om de percelen van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan niet aanvaardbaar is.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het merendeel van de percelen ligt in het zuidoostelijke deel van het NNN-gebied L28 Groengebied Purmerland. Dit is een open veenweidegebied dat deel uitmaakt van de veenpolder Purmerland. Naar het noorden toe lopen deze veenweidegebieden over in een parkachtig landschap met variatie aan grasland, bosschages en watergangen. De samenhang in dit NNN-gebied komt tot uiting door een nagenoeg aaneengesloten areaal aan bospercelen, graslanden en moerasruigten met ook een samenhangend watersysteem. Aan de westzijde en in oost-westelijke richtingen lopen trajecten van de waterrijke natuurverbinding LNV1.

Enkele percelen (LMR02-M-901, LMR02-M-902, LMR02-M-900, LMR02-M-882) liggen in het noordoostelijke deel van het NNN-gebied L22 Oostzanerveld. Deze percelen grenzen aan het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Ten westen van deze percelen loopt het vervolg van de waterrijke natuurverbinding LNV1. Het streefbeeld voor LNV1 is een netwerk van natuurlijke oevers met een kruidenrijke moerasvegetatie langs watergangen met een rijke waterplantenvegetatie, welke veilig leefgebied en een veilige migratieroute vormen voor kleine zoogdieren, insecten, moeras- en rietvogels, amfibieën en vissen.

De natte natuurverbinding LNV1 is een belangrijke schakel tussen verschillende gebieden in het regionale natuurnetwerk. Natuurverbinding LNV1 zorgt voor een ruimtelijke samenhang tussen de NNN-gebieden L24, L28, L27 en L22. Via de natuurverbinding zijn deze NNN-gebieden eveneens verbonden met het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De NNN-gebieden en dit Natura 2000-gebied vormen samen het grootste min of meer aaneengesloten uitgeveende laagveencomplex ten noorden van Amsterdam. Het open landschap en de waterrijke natuur van polder Purmerland dragen bij aan de samenhang met en de waarden van het Natura 2000-gebied.

Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van de percelen (rood weergegeven) in het NNN (L28 en L22) en de ligging ten opzichte van de regionale natuurverbinding (LNV1) en andere NNN-gebieden in de omgeving.

algemene moeras- en rietvogels. Daarnaast vormen de brede rietoevers (potentieel) leef- en migratiegebied voor de noordse woelmuis, waterspitsmuis en ringslang

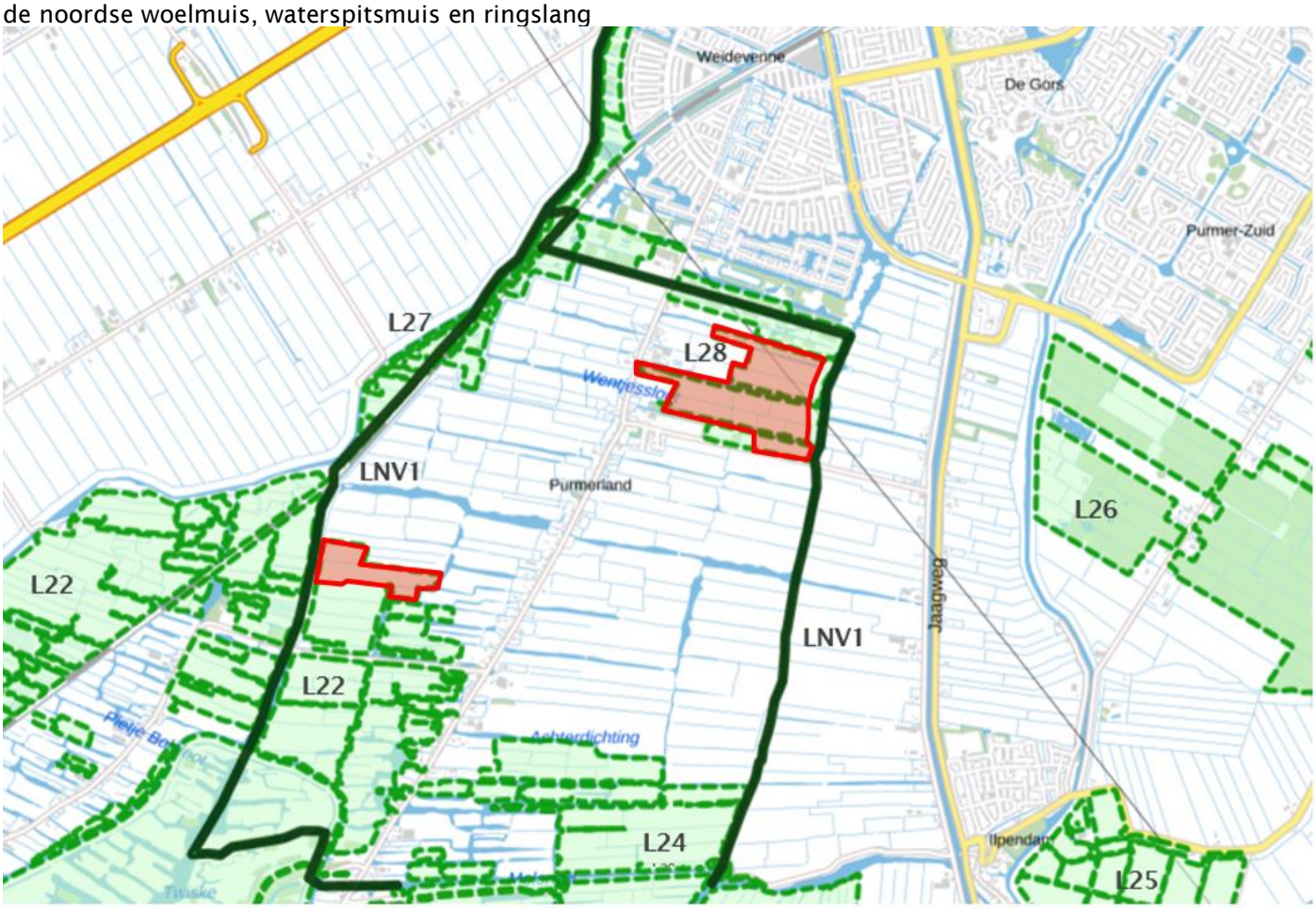

De voortgangskaart hieronder laat zien dat de percelen zijn verworven noch gerealiseerd. Dat geldt ook voor grote delen van het NNN-gebied L27 en L22. In de groene percelen op onderstaande kaart is het NNN thans gerealiseerd.

De ambitiekaart hieronder laat zien dat de percelen als ambitie het natuurbeheertype N13.01Vochtig weidevogelgrasland hebben. Enkele andere percelen in het NNN-gebied L28 hebben als ambitie het natuurbeheertype N16.04 vochtig bos met productie.

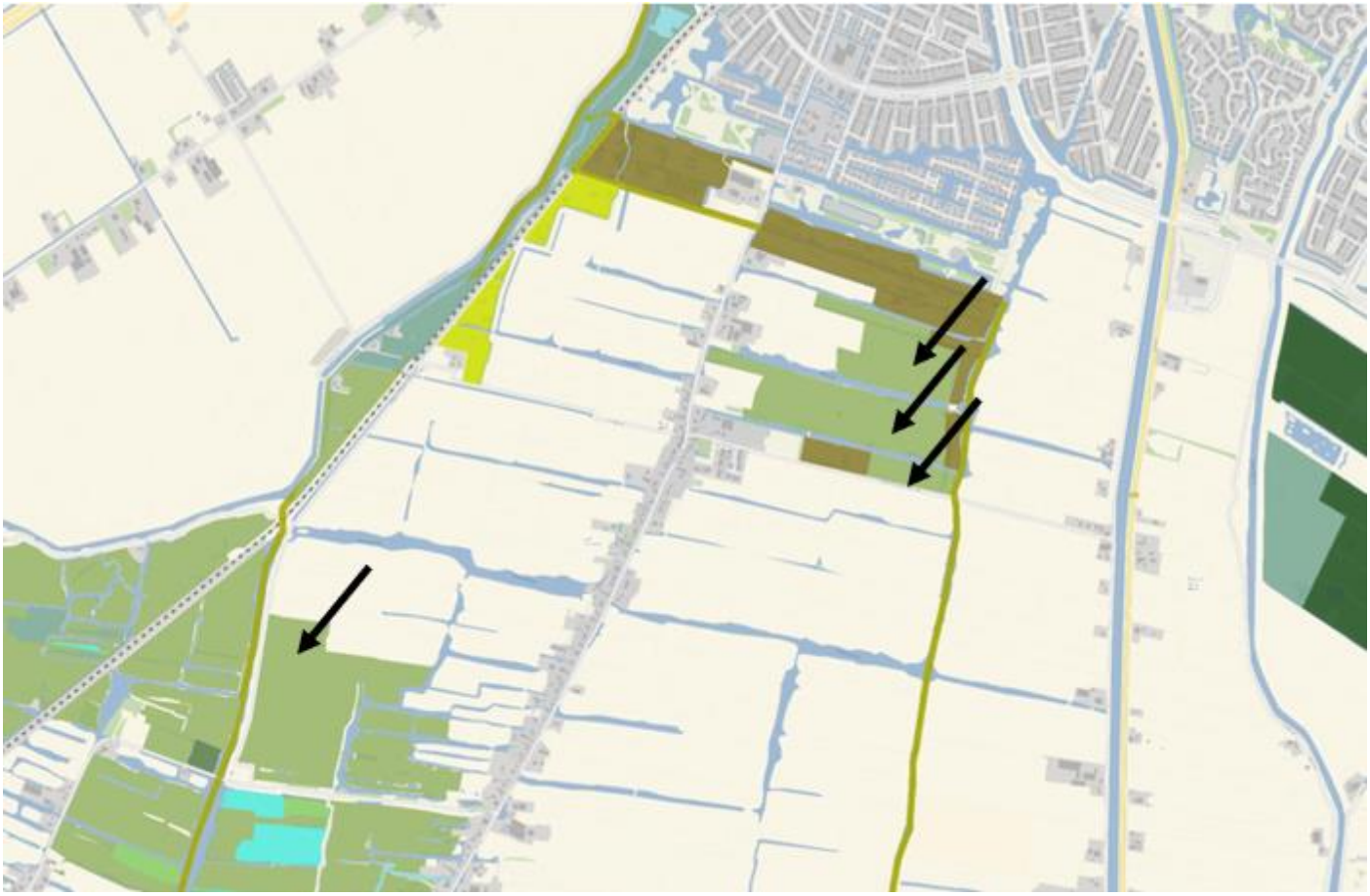

3. Ecologische waarden

De percelen liggen verspreid over de NNN-gebieden L28 Groengebied Purmerland en L22 Oostzanerveld. Voor deze NNN-gebieden worden de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheden.

1. Open veenpolder met extensieve graslanden, tevens stapsteen in natte natuurverbinding (L28)
2. Halfopen waterrijk parklandschap met recreatief gebruik (L28)
3. Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu (L22)
4. Open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels (L22)

De percelen hebben allemaal als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland en sluiten daarmee het beste aan op kernkwaliteit 1 en 4 uit bovenstaand rijtje.

De percelen in het NNN-gebied L28 liggen in een open veenweidegebied grenzend aan parkachtig landschap, dat deel uitmaakt van de veenpolder Purmerland. De bloemrijke graslanden worden gebruikt door weidevogels, waaronder grutto, kievit en veldleeuwerik. De broedvogeldichtheid bedraagt 50 – 100 broedparen weidevogels per hectare, maar in Groengebied Purmerland betreft het een relatief klein en geïsoleerd weidevogelgebiedje met daardoor beperkingen voor de potentie om dit gebied voor weidevogels te versterken. Dit valt te verklaren door het bebouwde of juist bosrijke karakter en recreatief gebruik van aangrenzende / omliggende terreindelen (zie figuur hieronder). De rugstreeppad en waterspitsmuis zijn in de directe omgeving aangetroffen, evenals hermelijn en wezel.

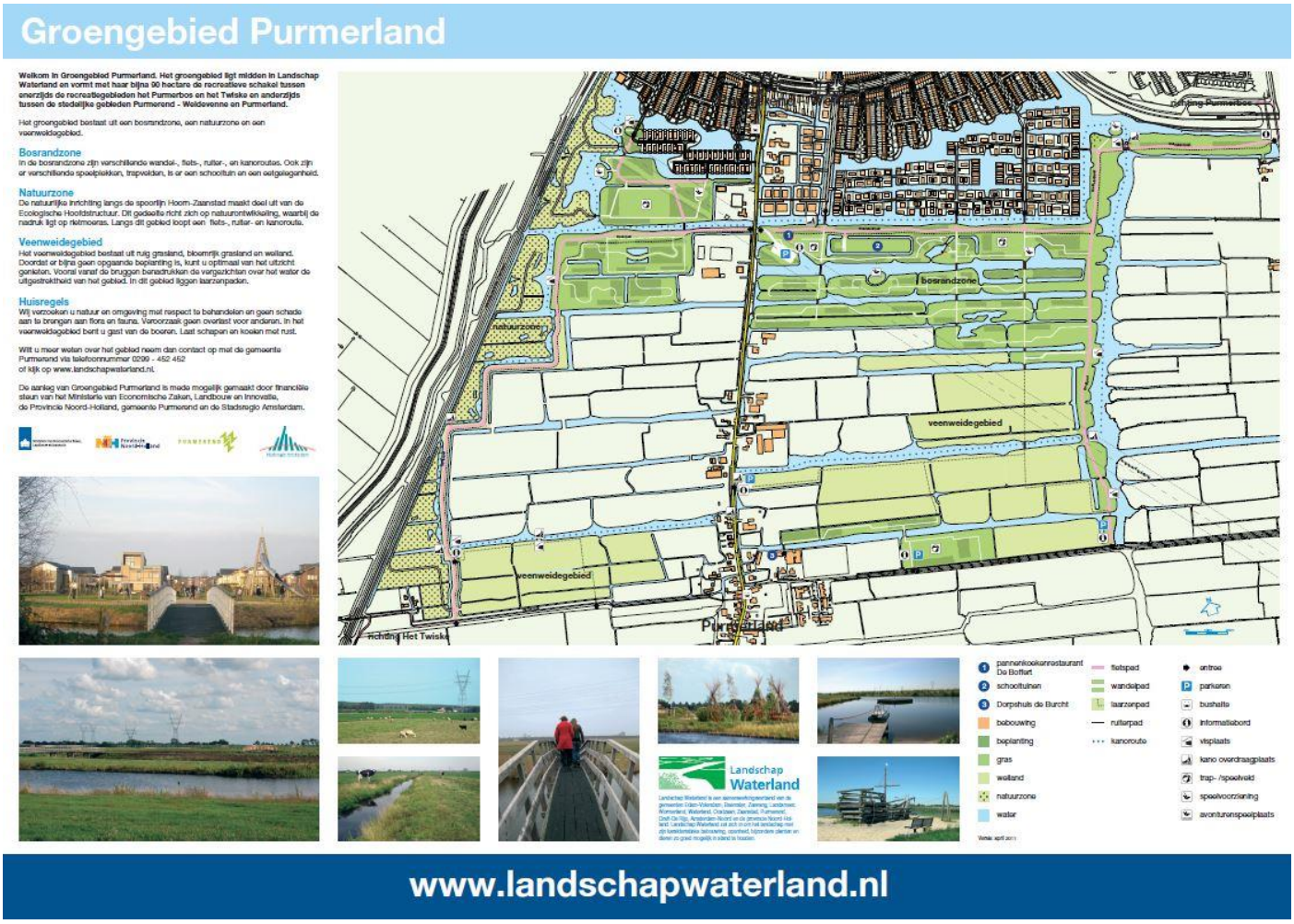

De percelen in het NNN-gebied L22 hebben een vergelijkbaar karakter met die in L28, hier is echter sprake van een veel grotere aaneengesloten eenheid van open polderland. De grootste kwaliteit is wederom gelegen in het belang voor vogels, met name broedende weidevogels en overwinterende watervogels. Een deel van de doortrekkers en wintergasten heeft een instandhoudingsdoelstelling in het kader van Natura 2000. Dit geldt onder meer voor grutto. De broedvogeldichtheid in polder Purmerland bedraagt 50 – 100 broedparen weidevogels per hectare (zie onderstaande kaart). De broedvogeldichtheid van weidevogels ten westen van de percelen bedraagt zelfs meer dan 100 broedparen per 100 hectare. In deze open weilandgebieden broeden nog relatief veel grutto's, maar hun aantal neemt af. In het veenweidegebied vindt weidevogelbeheer plaats, wat betekent dat er later gemaaid wordt. Behoud van voldoende openheid, verdere extensivering van het beheer en bijbehorende ontwikkeling van bodemleven en structuurrijke vegetatie in de veenweidegraslanden, biedt perspectief voor ontwikkeling naar N13.01 Vochtig weidevogelgrasland als onderdeel van het grotere netwerk van weidevogelgebieden in de regio.

In de omgeving van de percelen komen ook andere bijzonder soorten voor. Direct ten zuiden van de percelen zijn waarnemingen van Noordse woelmuis en waterspitsmuis bekend, evenals rugstreeppad, hermelijn en wezel. Voor noordse woelmuis geldt vanuit Natura 2000 een instandhoudingsdoelstelling in het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. Botanisch gezien zijn de percelen naar verwachting soortenarm. Wel zijn er waarnemingen van interessante flora bekend ten zuiden van de percelen LMR02-M-901, LMR02-M-902, LMR02-M-900, LMR02-M-882, zoals ronde zonnedauw, moerasbasterdwederik, veenreukgras en schorrenzoutgras. Verspreid in de omgeving komt krabbenscheer en waterscheerling voor.

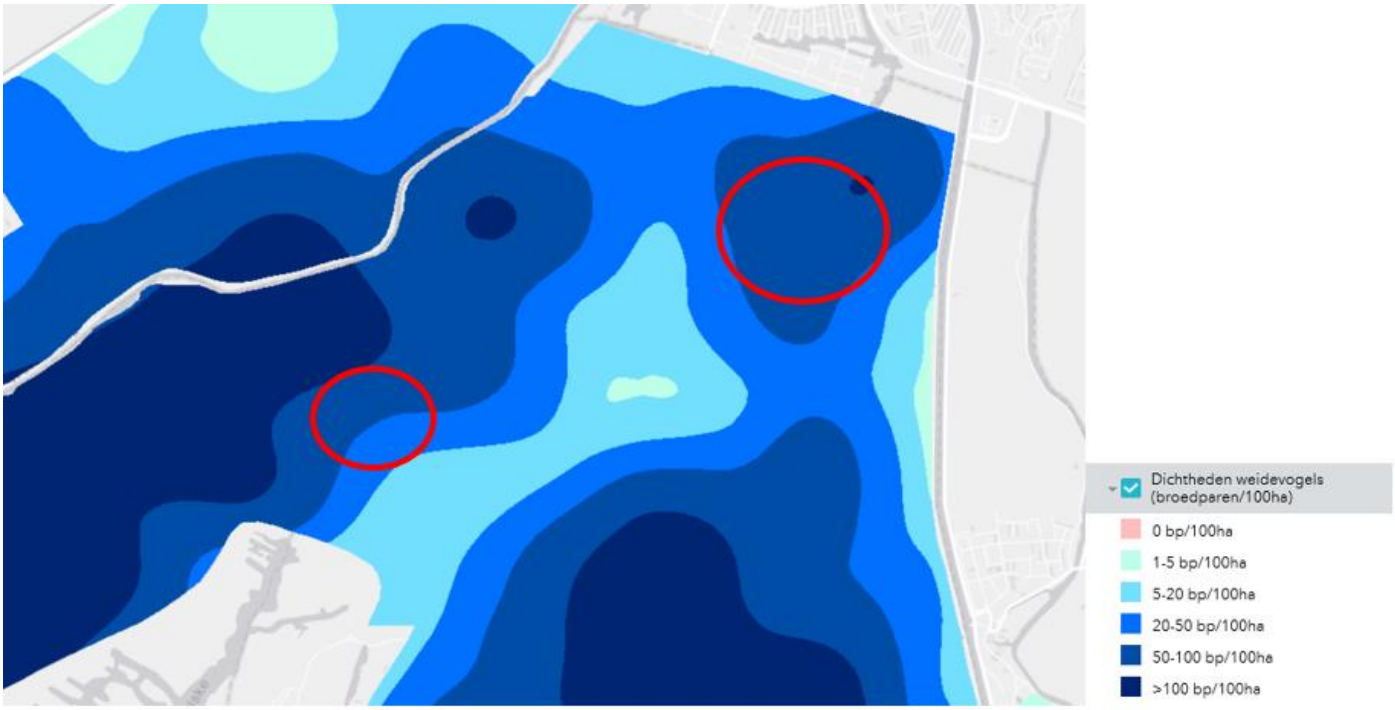

4. Ecologische beoordeling

Noordoostelijke percelen (NNN-gebied L28)

De percelen liggen niet in een Natura 2000-gebied en zijn niet van belang voor het halen van de Natura 2000-doelen. De percelen zijn evenmin van bijzonder belang voor trekvogels (criterium 1).

De percelen liggen in een door de provincie aangewezen Weidevogelleefgebied, maar door het relatief beperkte en geïsoleerd gelegen deelareaal in relatie met de inrichting en het gebruik van de directe omgeving zijn de perspectieven voor duurzaam weidevogelleefgebied enigszins beperkt. De percelen dragen wel bij aan de robuustheid van het natuurnetwerk in de directe omgeving, dat hier een sterk multifunctioneel karakter heeft in de vorm van natuur en recreatie (criterium 3). Belangrijker is echter dat de percelen grenzen aan een natuurverbinding (LNV1) die de verschillende natuurgebieden fysiek met elkaar verbindt. De percelen hebben zowel een actuele waarde als grote potentie als stapsteen langs deze natuurverbinding. De aanwezigheid van soorten als rugstreeppad en diverse klein zoogdieren als waterspitsmuis, hermelijn en wezel onderstreept dit belang. Een stapsteen op deze locatie is extra belangrijk omdat de natuurverbinding hier deels door of langs relatief intensief gebruikt recreatieterrein loopt en qua strategische ligging dus onvervangbaar is (criterium 4a). Het ontgrenzen van de percelen leidt tot aantasting van het belang en de potentie als stapsteen. Wij adviseren daarom deze percelen niet te ontgrenzen van het NNN. Los daarvan is eventueel wel een heroverweging van het geambieerde beheertype mogelijk, van N13.01 naar bijvoorbeeld N10.02 Vochtig hooiland in combinatie met N05.01 Moeras.

Zuidwestelijke percelen (NNN-gebied L22)

De percelen liggen niet in een Natura 2000-gebied en zijn niet van belang voor het halen van de Natura 2000-doelen (hoewel er wel potentie is voor een soort als Noordse woelmuis waarvoor in het nabijgelegen Natura 2000-gebied een instandhoudingsdoel van toepassing is). Het perceel is evenmin van bijzonder belang voor trekvogels. (criterium 1)

Het perceel ligt in een door de provincie aangewezen Weidevogelleefgebied. Het samenhangend netwerk aan poldergebieden, waar dit perceel deel van uitmaakt, is een ecologische waardevol weidevogelleefgebied en rust- en foerageergebied voor weidevogels. Door op lokaal niveau beheermaatregelen ten gunste van weidevogels toe te passen (o.a. N13.01 Vochtig weidevogelgrasland) is de kans op een gunstige staat van instandhouding van weidevogelpopulaties beter gebord (criterium 2). De percelen dragen bij aan de robuustheid van het natuurnetwerk en de natuurgebieden in de omgeving (criterium 3). Het perceel ligt wel in de nabijheid van natuurverbinding LNV1, maar heeft daarvoor geen bijzondere potentie als stapsteen (criterium 4).

Conclusie

De noordoostelijke percelen (L28) voldoen aan criterium 3 en vooral 4a. Met name als stapsteen (actueel en potentieel) is het belang van de percelen groot. Ons advies is daarom deze percelen niet te ontgrenzen van het NNN.

Het zuidwestelijk perceel voldoet aan criterium 2 en 3a. Ons advies is daarom ook deze percelen niet te ontgrenzen van het NNN.

53. NNN ecologische beoordeling Eilandspolder, Nr. 115

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	0.1
Datum	11-11-2020
Schrijver	Robbert de Ridder
Kwaliteitsborger	
Status	Ecologische beoordeling concept
Naam locatie	115 [redacted]
Oppervlak	? ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	nee
Weidevogelleefgebied	ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	Eilandspolder

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Betreffende percelen in de Eilandspolder betreffen agrarisch gebruikt grasland. De eigenaar bezit enkele percelen en pacht het allergrootste deel. Via een zienswijze heeft [redacted] aangegeven dat ze het niet eens zijn met de natuurambitie. Niet alle percelen zijn begrensd als NNN, maar het grootste deel wel. Het overgrote deel is begrensd als N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Door deze opgelegde ambitie worden ze naar hun mening belemmerd in de bedrijfsvoering. Verder zijn ze van mening dat met agrarische grond ook een goede bijdrage aan de natuur leveren. Op de meeste percelen is een ANLB contract afgesloten, met een NNN begrenzing kan dit in de toekomst niet meer. Daarom wordt verzocht te ontgrenzen en de natuurambitie eraf te halen. In de plaats daarvan zou een begrenzing voor open grasland kunnen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De betreffende percelen liggen in het karakteristieke veenpolderlandschap van Laag Holland en bestaan uit een agrarisch weiland. Ze maken deel uit van het uitgestrekte natuurgebied de 'Eilandspolder' dat zowel als NNN-gebied en als Natura 2000-gebied is aangewezen. De Eilandspolder is als weidevogelleefgebied aangewezen door de provincie.

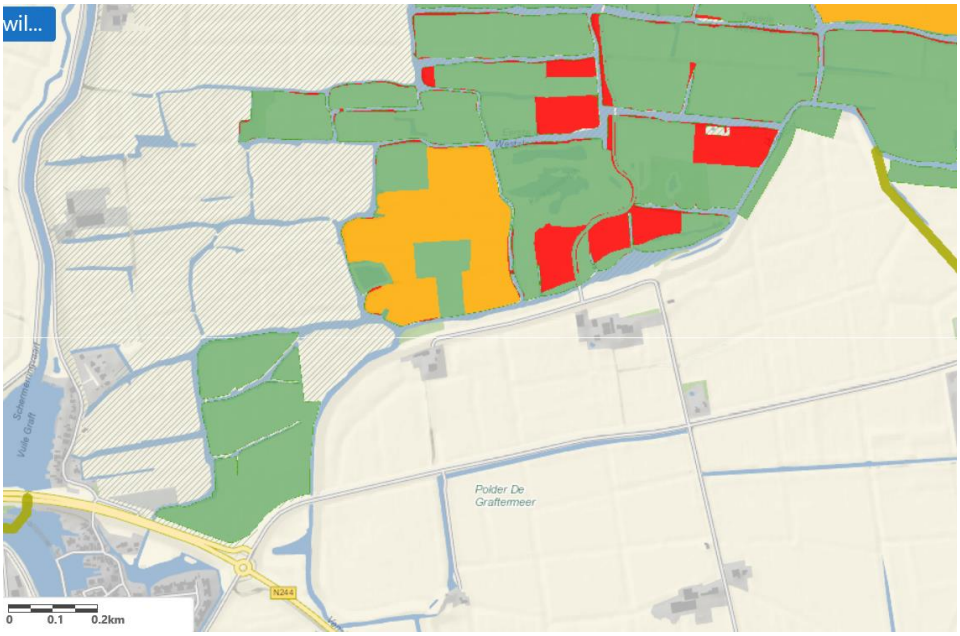

Alle percelen zijn als N2000 gebied begrensd, het grootste deel heeft een NNN begrenzing. Zoals te zien op bovenstaande voortgangskaart (rechts) zijn de betreffende percelen zowel groen, oranje als rood, dus soms gerealiseerd als NNN, soms nog niet verworven en/of ingericht. Op de ambitiekaart van het NNN is overwegend het natuurbeheertype N 13.01 vochtig weidevogelgrasland als ambitie voor de percelen aangegeven.

3. Ecologische waarden

De kernwaarde van deze percelen wordt gevormd door het open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels en wintergasten. De percelen met de watergangen maken daarnaast onderdeel uit van het watersysteem van de Eilandspolder, waarin waardevolle verlandingsvegetaties met o.a. de Noordse woelmuis en watergangen met bijzondere vissoorten voorkomen.
In de percelen komen behoorlijke aantallen weidevogels voor, in de range van 50 – 100 bp/100 ha.
De percelen zijn belangrijk voor trekvogels en voor wintergasten. De percelen dragen dus actueel bij aan de kernwaarde van het NNN-gebied en aan de Natura 2000 doelen. Daarnaast is het beheer van de percelen van invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater van de Eilandspolder-West, waar belangrijke natuurwaarden mee samenhangen. Belangrijk voor de toekomst is dat de vermesting van het watersysteem wordt verminderd.

4. Ecologische beoordeling

De percelen vallen binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied 'Eilandspolder'. De percelen dragen bij aan de doelen van het Natura 2000-gebied (criterium 1a). Ook hebben de percelen een belangrijke functie voor trek- en wintervogels (Criterium 1b).

De percelen herbergen behoorlijke aantallen weidevogels en dragen bij aan de weidevogelstand (criterium 2).

Gelet op de ligging en de terreinkenmerken en het beheer dragen de percelen in belangrijke mate bij aan de robuustheid van het NNN (criterium 3).

5. Conclusie

De hoofdvraag van deze beoordeling luidt: moet de begrenzing als NNN op deze percelen in stand blijven? Moet de ambitie N13.01 vochtig weidevogelgrasland hier gehandhaafd blijven?

Gezien het voorgaande dragen de percelen in belangrijke mate bij aan de doelen van het Natura 2000-gebied en het NNN. De waarde kan waarschijnlijk verder toenemen, vooral in relatie tot de kwaliteit van het watersysteem. De percelen maken integraal onderdeel uit van dit watersysteem en kunnen hier niet van worden gescheiden. De percelen zijn dus belangrijk voor de realisatie van de natuurdoelen. Wij adviseren daarom de percelen niet te ontgrenzen en ook de ambitie niet te veranderen.

De indiener van de zienswijze geeft aan dat het huidige agrarische gebruik wat hem betreft prima samengaat met de weidevogels. Inderdaad komen er nu behoorlijke aantallen weidevogels voor. Echter gezien de dalende trand van de weidevogelaantallen in de afgelopen 50 jaar en het belang van de Eilandspolder voor deze soortengroep is de ambitie voor deze soortengroep groot. Vergelijking met andere percelen in de Eilandspolder laten verbeteringsmogelijkheden in deze aantallen zien. De natuurambitie van de provincie en ook vanuit Europa (Natura 2000) voor dit gebied, waar deze percelen integraal onderdeel van uitmaken, gaat daarnaast ook verder dan alleen de weidevogels, zoals hierboven aangegeven. Aanpassing van het agrarisch beheer naar natuurbeheer zal vermindering van voedingstoffen naar het watersysteem tot gevolg hebben, wat de kansen voor deze doelen vergroot. De conclusie is daarom dat de realisatie van het NNN en de nagestreefde natuurbeheertypen met bijbehorend beheer beter bij de natuurdoelen past dan het huidige agrarische gebruik. Het advies is daarom de natuurambitie niet van deze percelen te halen, zoals indiener voorstelt.

54. NNN ecologische beoordeling Castricum, nr. 118

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	11-8-2020
Schrijver	Berto van Dam
Kwaliteitsborger	Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	0118 [redacted]
Oppervlak	0,52 Hectare
Kadastraal nummer	Onbekend
Eigenaar	Onbekend
BPL-gebied	nee
Weidevogelgebied	*ja*
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Castricum en Limmen

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreffende gebied ligt binnen de begrenzing van het NNN maar buiten Natura 2000 gebied. Het gaat om de randzone van een perceel dat recent afwisselend als gras- en bouwland is gebruikt. De vraag voor deze beoordeling betreft of het betreffende gebied ontgrensd kan worden als NNN.

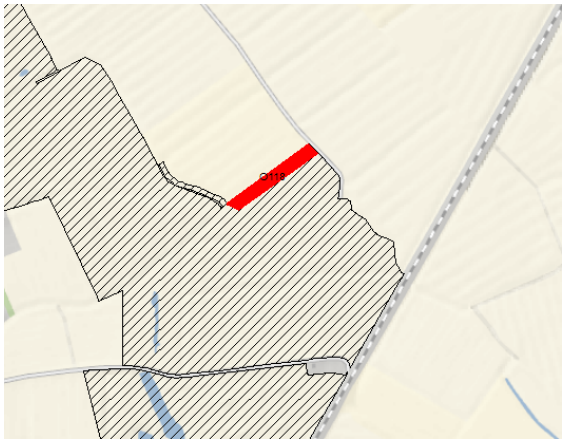

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het gebied ligt ten noorden van het dorp Bakkum en ten Oosten ligt het dorp Limmen. Ten oosten van het gebied ligt een spoorweg. Het gebied zelf is zoals eerder vermeld een weiland met legselbeheer. Het ligt aan de rand van het NNN (gebied N15 Duinrand Bakkum – Noord-Kennemerland). NNN-gebied Duinrand Bakkum is deels onderdeel van Natura 2000 gebied Noordhollands Duinreservaat en deels sluit het aan op het Natura 2000-gebied. De oppervlakte van het NNN-gebied bedraagt 70 hectare.

De samenhang binnen het gebied komt vooral tot uitdrukking in het aaneengesloten vochtige, open karakter van het gebied en een samenhangend watersysteem. De ecologische samenhang met andere NNN gebieden bestaat eruit dat het een strandvlaktenlandschap is, grenzend aan de binnenduinrand. Vooral de samenhang met het Noordhollands Duinreservaat (N4) is groot, zowel ruimtelijk als hydrologisch. Het deel van het NNN dat binnen Natura 2000 ligt is gedeeltelijk aangemerkt als het habitattype Vochtige duinvallei (H2190D). In algemene zin is de overgang van

N4 naar NNN-gebied Duinrand Bakkum zeldzaam in Noord-Holland, omdat het binnenduin direct grenst aan een strandvlaktenlandschap.

Daarnaast loopt natuurverbinding NNV2 langs Duinrand Bakkum. Deze oost-west lopende natuurverbinding heeft als doel meerdere NNN-gebieden met elkaar te verbinden (o.a. N4, N14, N15 en L2) en vormt ook een verbinding met het meest zuidelijke perceel van het NNN-gebied dat tegen de bebouwde kom van Castricum aanligt.

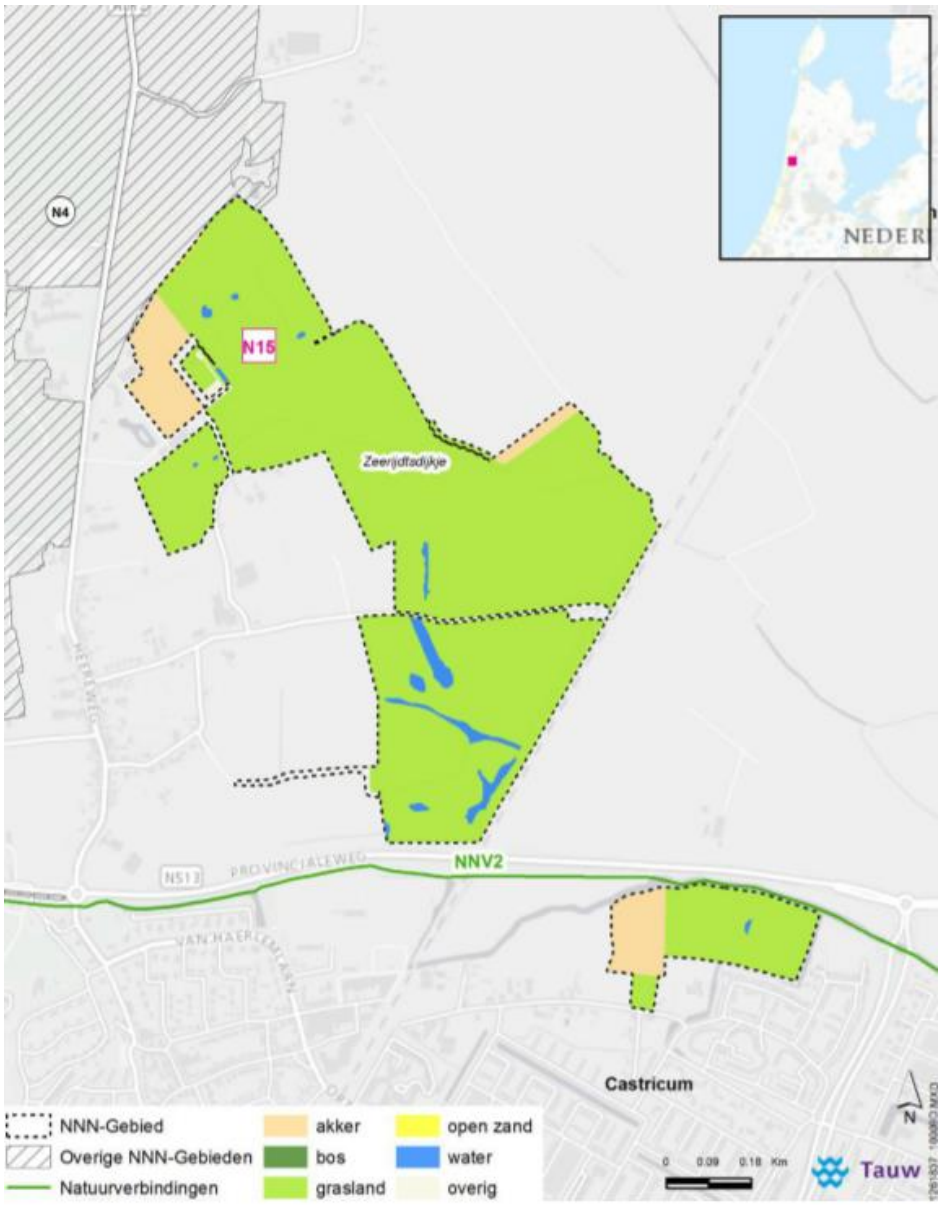

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteiten die van (inter)nationaal en/of regionaal belang zijn betreffen kwelgevoed open strandvlaktelandschap met extensieve graslanden. Het perceel ligt niet in weidevogelleefgebied van de provincie Noord-Holland.

Duinrand Bakkum is één van de weinige strandvlaktes die nog direct aan het duin grenst. Op de oude strandvlaktes is één van de belangrijkste processen de voeding met zoete, kalkrijke kwel afkomstig van de naastgelegen strandwallen en duinen. Het gebied is een paar jaar geleden door een duinrel met de duinen verbonden. Daardoor kan het schone, heldere duinwater zo lang mogelijk in het gebied worden vast vastgehouden en het polderwater om het gebied heen worden geleid. In natte periodes stroomt het overtollige water uit de duinen het gebied binnen en wordt hier opgevangen, wat leidt tot een wisselend waterpeil.

De afwisseling van historische oeverwallen en erosiegeulen en van kleiige en meer zandige sedimenten is in de weilanden goed zichtbaar aan een duidelijk reliëf. Tussen Limmen en Castricum door is een unieke zichtlijn vanaf het binnenduin, met percelen die langzaam aflopen en in de verte de strandwal van Limmen die opduikt in het landschap. De openheid van het landschap is een belangrijk kenmerk en laat hier een uniek beeld zien van het oorspronkelijke landschap van een geleidelijke overgang van de binnenduinrand naar de achtergelegen strandvlaktes. Hier is het “omgronden” ten behoeve van de bollenteelt of het geschikt maken van de grond voor woningbouw uitgebleven, waardoor de oude bodems nog grotendeels intact zijn. Op de graslanden zijn verschillende poelen aanwezig en slootkanten zijn met langzaam aflopende oevers ingericht.

Het deel van Duinrand Bakkum dat in beheer is bij Stichting De Hooge Weide is niet vrij toegankelijk. Alleen gedurende juni en juli is het mogelijk tijdens excursies onder begeleiding van medewerkers van de Stichting het gebied te bezoeken. Het natuurgebied is buiten het broedseizoen (1 maart t/m 1 juli) te overzien vanaf het Zeerijdtsdijkje.

Actuele natuurwaarden

Duinrand Bakkum bestaat geheel uit een oud strandvlaktelandschap met open, extensieve graslanden en poelen. Dit landschap wordt beheerd als Nat schraalland (N10.01), Vochtig weidevogelgrasland (N13.01), Vochtig hooiland (N10.02) of Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). In deze graslanden liggen verscheidene poelen. De gegraven duinrel wordt beheerd als Beek en Bron (N03.01). Het meest noordelijke deel dat beheerd wordt als N10.02 Vochtig hooiland bestaat deels uit Natura 2000 habitattype H2190D Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten).

De graslanden met aanwezige poelen kennen een hoge botanische waarde. Van oost naar west draagt ook de gradiënt in kwelinvloed en bodemsamenstelling (van zand naar klei) daaraan bij. Er zijn met name veel soorten orchideeën te vinden, zoals de bijenorchis en de moeraswespenorchis. Ook de grote ratelaar komt in grote aantallen voor. In de poelen leven amfibieën, waaronder de rugstreeppad die hier veelvuldig voorkomt.

Bijzonder is dat het beschouwde perceel de randzone vormt van het noordelijker (buiten het NNN) gelegen landbouwperceel, dat door een sloot wordt omgeven en daarmee hydrologisch geïsoleerd ligt van de zuidelijk percelen met de inliggende herstelde duinrel (zie uitsnede luchtfoto hieronder. Actuele waarden zijn in deze randzone mede vanwege het intensieve agrarische gebruik niet aanwezig.

Potentiële natuurwaarden
In de omgeving is de ambitie om een groot deel van Kruiden- en faunarijk graslanden (N12.02) om te vormen naar Vochtig hooiland (N10.02). Herstel en ontwikkeling van soortenrijk bloemrijk hooiland is mogelijk door een betere benutting van kwel en afstromend duinwater. Hoewel in ruimere zin het gebied dus duidelijke en grote natuurpotenties heeft, kan door de specifieke begrenzing van een smalle randstrook van een intensief gebruikt agrarisch perceel zeer getwijfeld worden aan de ecologische meerwaarde. Wij beschouwen de potentie /meerwaarde hiervan zeer beperkt.

4. Ecologische beoordeling

Het gehele gebied is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied (Criterium 1a). Het perceel is niet van belang voor het behalen van instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Hoewel de kuststrook een internationaal belangrijke route voor trekvogels is, is het belang van dit perceel voor trekvogel beperkt gelet op het oppervlak en de ligging. Het perceel voldoet daarom niet aan criterium 1.

Het gebied, en de omgeving daarvan, is geen onderdeel van een door de provincie aangewezen weidevogelleefgebied. De potentie voor kwalitatief hoogwaardig duin-, duinzoom- en/of weidevogelgebied is in de omgeving zeer hoog. Het betreft een overgangsgebied van duin naar polder, ook wel 'duinzoom' genoemd en heeft grote kansen voor natuurontwikkeling. Vanuit het duingebied komt mogelijk helder en schoon kwelwater aan de oppervlakte, dat via duinrellen afstroomt naar het achterland. Dit betrekt nationaal belangrijke natuur en is karakteristiek voor Noord-Holland (Criterium 2). Echter, de meerwaarde van de smalle (circa 25 m) en door een sloot afgescheiden randzone van een intensief agrarisch perceel is zeer beperkt.

Het perceel ligt aan de rand van een relatief robuust en samenhangend gebied. Het ambitietype is niet bekend. Voor het aangrenzende NNN is de ambitie om een groot deel van het Kruiden- en faunarijk graslanden (N12.02) om te vormen naar Vochtig hooiland (N10.02). Ontgrenzing leidt qua oppervlakteverlies niet tot significant negatieve effecten op het NNN omdat het zorgt voor een logischer begrenzing die aansluit bij de huidige ruimtelijke inrichting van het gebied. Omdat het areaal duinzoomgebied beperkt is kan betoogd worden dat ontgrenzing op basis van criterium 2 ongewenst is, echter de meerwaarde van de nu begrensde smalle randstrook is zo beperkt dat wij dit geen steekhoudend argument vinden, tenzij de ambitie is om een veel ruimer deel van de duinzoom tot NNN te begrenzen. Ontgrenzing leidt verder niet tot significant negatieve effecten op lokale natuurverbindingen of stapstenen of linten in het landschap zoals dijken, wegbermen en vaarwegen (criterium 4).

Conclusie
Het perceel voldoet in theorie aan de criteria 2 en 3, hetgeen zou moeten leiden tot een advies om de percelen begrensd te houden. Met name vanwege de potentiële bijdrage aan de relatief schaarse en bijzondere duinzoom natuur (met als passend natuurbeheertype N10.02 Vochtig hooiland. Wij vinden dit argument echter alleen ecologisch steekhoudend als er sprake zou zijn van een bredere ambitie om het areaal duinzoom in deze omgeving binnen het NNN fors uit te breiden. De meerwaarde van de nu beoordeelde 'onlogisch begrensde' smalle randzone, vermoedelijk een fout bij de begrenzing van het NNN, is ons inziens te beperkt om de criteria 2 en 3 hier van toepassing te verklaren. Op zichzelf beschouwd zou ontgrenzing dus ecologisch verantwoord zijn.

55. NNN ecologische beoordeling percelen Schoorl, nr. 122-1

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	Versie 0.1
Datum	15-10-2020
Schrijver	Robbert de Ridder
Kwaliteitsborger	Jan Dirk Buizer
Status	Ecologische beoordeling concept
Naam locatie	Harger en Pettemerpolder 2 percelen
Oppervlak	1,63 ha resp 0,35 ha.
Kadastraal nummer	1532 resp 1528
Eigenaar	Natuurmonumenten
BPL-gebied	Nee (grenst aan Noord-Kennemerland)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Harger en Pettemerpolder

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Betreft een verzoek van Natuurmonumenten om twee percelen die in hun bezit zijn toe te voegen aan het NNN. Eerste perceel betreft een strook van 15 meter breed,1,63 ha., langgerekt lichtblauw op voortgangskaart hieronder. Kadastraal nummer 1532.

Tweede perceel betreft een perceel met water en moeras, 0,35 ha, direct ten zuiden van de Putten (lichtblauw) perceel op de voortgangskaart hieronder. Kadastraal nummer 1528.

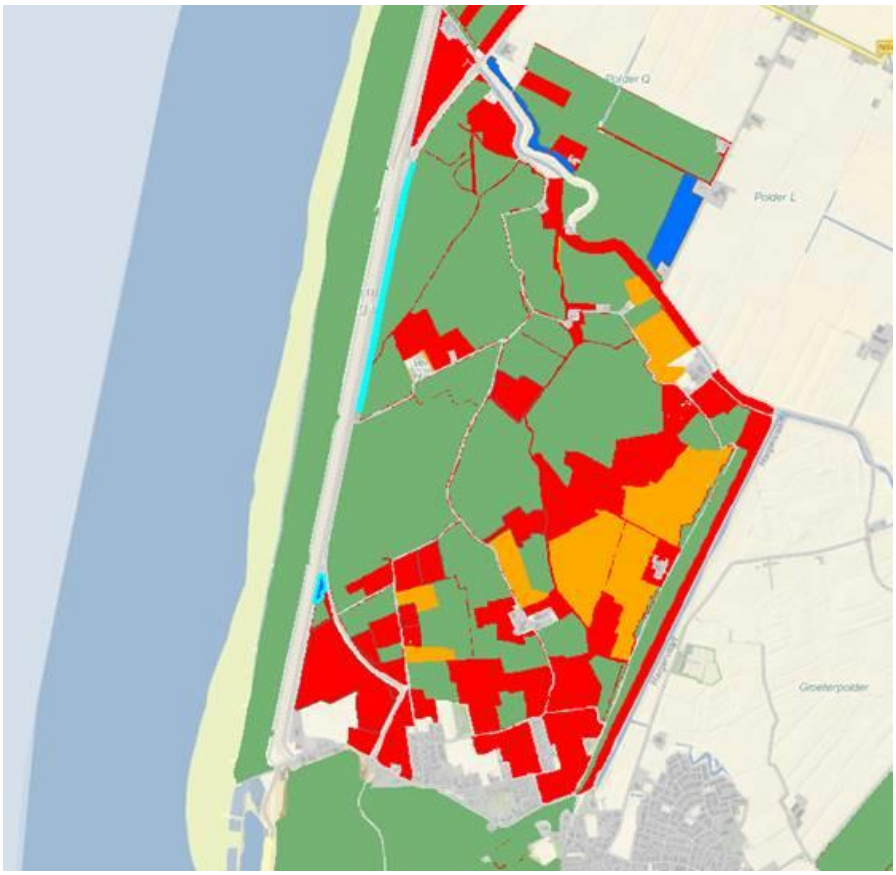

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De locaties grenzen aan het NNN maar zijn niet als zodanig begrensd. Ze liggen in de Harger- en Pettemerpolder. Het NNN gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 450 hectare. De samenhang binnen het NNN gebied komt tot uitdrukking in het open, weidse polderlandschap met veel vogels en het brakke water dat hier de natuur beinvloedt. Het NNN gebied ligt tegen de Schoorlse Duinen aan. Een hydrologische relatie hiermee is aanwezig via duinrellen die tussen het duingebied en de lage polders stromen en in zekere mate door kwel vanuit het duinmassief. In het nabijgelegen gebied de Putten komen grote kolonies kustbroedvogels voor op de eilandjes. Voor de broedvogels die de Noordzee gebruiken om te foerageren is de ligging nabij de zee van groot belang.

Grote delen van het natuurgebied worden als natuurgebied beheerd. Voor de graslanden wordt daarbij gebruik gemaakt van extensieve landbouwmethoden ten gunste van de beoogde natuurdoelen (brakke overstromingsgraslanden, water- en weidevogels, wintergastenweide).

Ecologische waarden

De kernkwaliteit van het wkw gebied Abtskolk, Harger- en Pettemerpolder is “Kwelgevoed waterrijk kleilandschap met extensieve graslanden voor watervogels, weidevogels en wintergasten”.

Door de variatie in zoete en brakke kwel is er sprake van gevarieerde graslandbegroeiingen. Waar sprake is van brakke kwel bestaat het beheertype uit N12.04 Zilte en overstromingsgraslanden. Deze graslanden zijn botanisch bijzonder, bevatten veel microreliëf en een rijk bodemleven, waardoor ze jaarrond een foerageergebied vormen voor grote aantallen vogels. De watergangen en plassen bevatten ook bijzondere vegetaties met brakke soorten. Daarnaast hebben de graslanden de functie van hoogwatervluchtplaats voor een aantal soorten, zoals de kluut. Ook buiten de zilte graslanden zijn botanische waarden aanwezig (beheertype N10.02 Vochtige hooilanden). Zowel de botanisch rijke als de minder rijke delen (N12.02 Kruiden- en faunarijke graslanden en N13.02 Wintergastenweiden) zijn van belang voor vogels, onder meer als foerageergebied. Met een broedvogeldichtheid van 50-100 broedparen per 100 hectare is het tevens een belangrijke broedplaats voor veel vogelsoorten. Het gebied ligt langs de Noord-Atlantische trekbaan, waardoor bijzondere trekvogelsoorten zoals de grauwe franjepoort en de IJslandse grutto het gebruiken als slaapplaats. Andere vogelgroepen die gebruik maken van de graslanden zijn watervogels (inclusief N2000 Vogelrichtlijnsoorten smient, kolgans, grauwe gans en dwerggans) en weidevogels, zoals de grutto.

In de wateren in de polder komen brakwatersoorten als zannichellia en verschillende soorten ruppia’s voor naast goed ontwikkelde zoete watervegetaties met soorten van hard eutroof helder water. Karakteristiek zijn de duinrellen die in de polder uitmonden en groeiplaats zijn voor onder andere klimopwaterranonkel en bijzondere ongewervelden van natte milieus.

Kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels, ganzen en wintergasten liggen in de beoogde uitbreiding van het als natuurgebied beheerde areaal extensief grasland ten koste van ‘regulier’ agrarisch gebruik. Dit biedt de mogelijkheid om in het hele gebied tot een stabiel hoog waterpeil te komen of juist een natuurlijker peilbeheer te voeren, waarbij het peil in de zomer lager is dan in de winter. De oude dijken kunnen bij voorgezet en consequent beheer in belang toenemen als N12.01 Bloemdijk, hetgeen ook de mycologische waarde ten goed komt. De komende tijd kan het gebied hydrologisch gaan veranderen as gevolg van de aanleg van de Hondsbossche duinen. Mogelijk is er een afname van brakke kwel in het gebied.

4. Ecologische beoordeling

De locatie ligt niet binnen een Natura2000-gebied en is niet begrensd als NNN, maar grenst daar wel aan. De percelen vormen onderdeel van het gebied. Begrenzing als NNN draagt bij aan het robuuster maken van de natuur in het gebied. De locaties bieden kansen voor moeras en water met brakke soorten en moerasvogels. Gelet op de aanwezigheid van verstorende elementen zoals de Hondsbosscheweg wordt de kwaliteit voor vogels enigszins beperkt. Toch dragen de percelen voldoende bij aan de Natura 2000-doelen om van ecologisch belang te zijn (criterium 1a). De locatie ligt naast de Noord-Atlantische trekbaan hetgeen een belangrijke (inter)nationale vliegroute voor vogels is (criterium 1b). De locatie is onderdeel van een weidevogelgebied. De waarde voor brakke natuur is groot (criterium 2). Begrenzing draagt bij aan de robuustheid en samenhang van het gebied. (criterium 3a). Ten slotte zijn ook de potenties voor lokale biodiversiteit hoog in de vorm van (deels brakke) slikken en moeras, met onder meer hoge botanische potenties (criterium 5).

Conclusie

De percelen dragen bij aan veel van de doelen voor de NNN en N2000, cf het beoordelingskader. Ze voldoen daarmee aan veel relevante ecologische criteria. Gelet hierop adviseren wij de percelen te begrenzen.

Het langerekte perceel 1532 bestaat uit een moerasvegetatie. Passend natuurbeheertype is hier 05.03, veenmoeras.

Het perceel 1528 bestaat vooral uit water met enige moerasvegetatie. Passend natuurbeheertype is hier 04.03, brak water, aansluitend land is N12.04 zilt en overstromingsgrasland. Op de ambitiekaart voor het natuurbeheerplan 2021 staat het perceel 1528 echter reeds geheel aangeduid als 12.04.

56. Begrenzing Faunapassage Naardermeer-Ankeveense plassen, nr. 122-2

Betreft een gerealiseerde verbindingszone (eigendom Natuurmonumenten), was nog niet begrensd.

57. Ontgrenzing Nieuwlanderweg Texel, nr 157

Betreft kaartfout, strookje ligt op het erf sluit niet aan bij NNN en ligt buiten de gegraven randsloot.

58. Ontgrenzing Ballorig gemeente Amsterdam, nr. 165

Betreft kaartfout, uitbouw (geel) uit de NNN.

60. NNN ecologische beoordeling 4 ontgrenzingsverzoeken Waterland Oost, nr. 171

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	1.0
Datum	02-11-2020
Schrijver	Robbert de Ridder
Kwaliteitsborger	natuurinformatiewerkgroep
Status	Ecologische beoordeling
Naam locatie	XXX Waterland Oost
Oppervlak	[redacted] G66; 1,77 ha / [redacted] G649; 0,03 ha / [redacted] G653 0,23ha / gebouw; 0,49 ha
Kadastraal nummer	Zie hierboven
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

4 ontgrenzingsverzoeken zijn gedaan in Waterland Oost. Het betreft kleine terreinen, gebouwen, beheerpad buiten NNN en een niet gerealiseerd perceel aan de rand van de NNN. De vraag is om deze ontgrenzingen ecologisch te beoordelen.

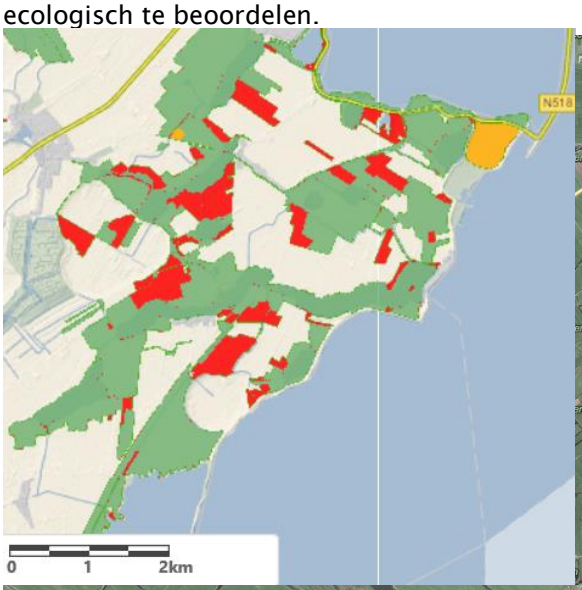

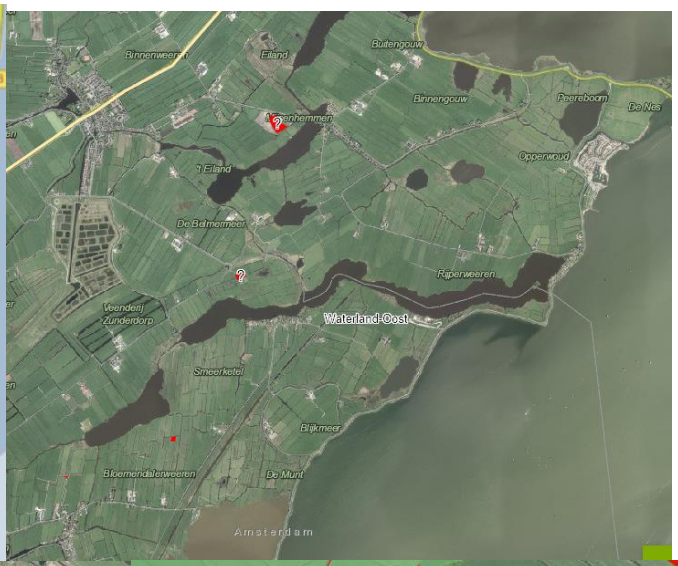

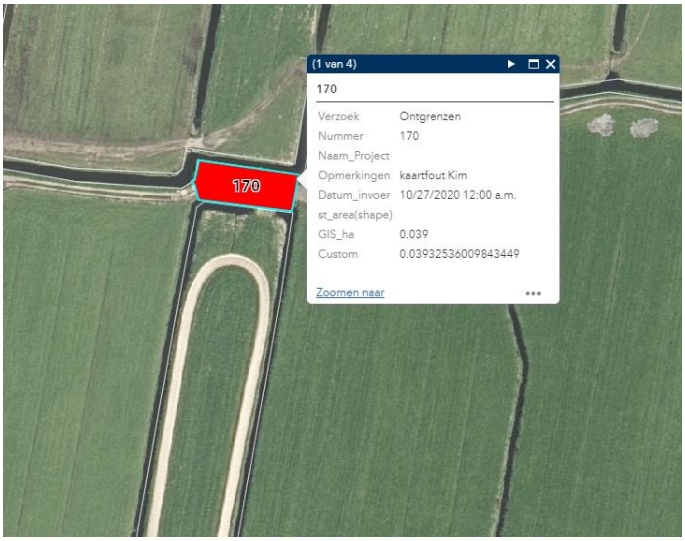

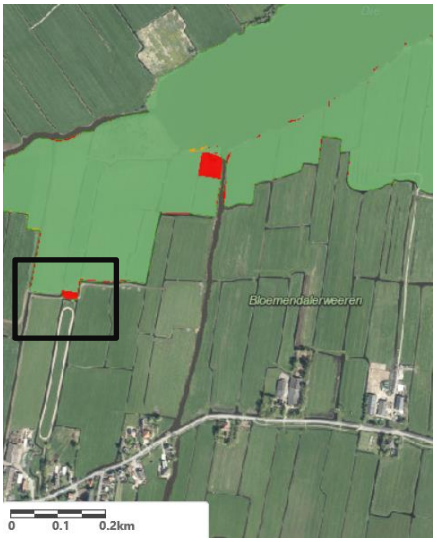

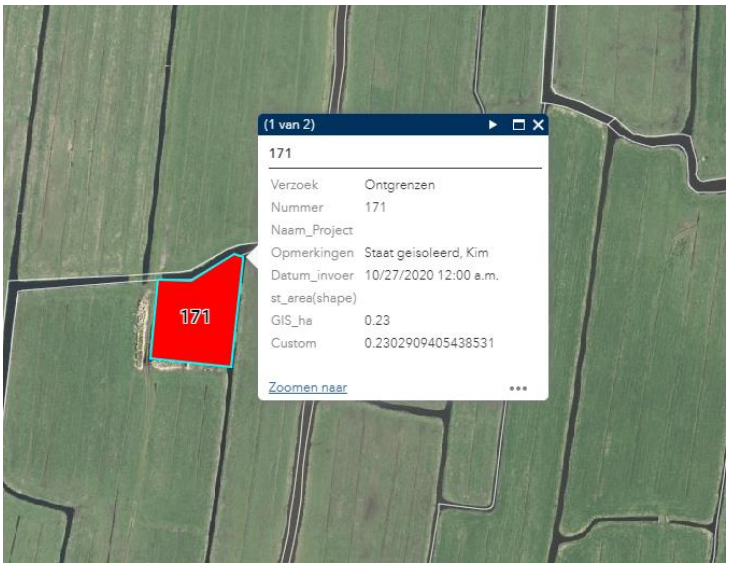

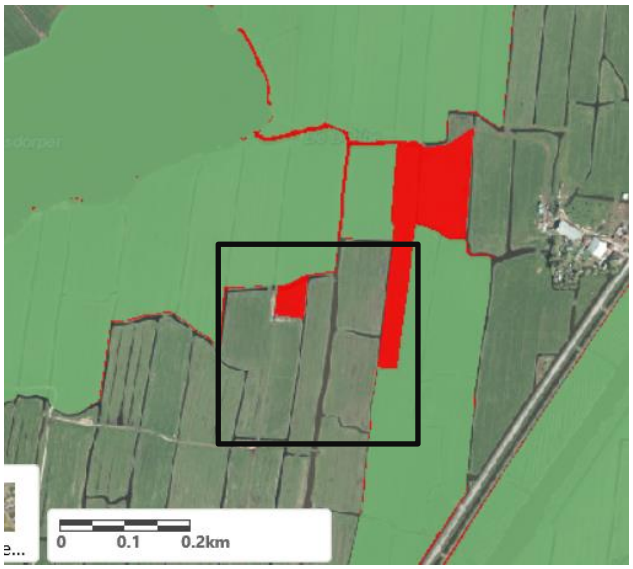

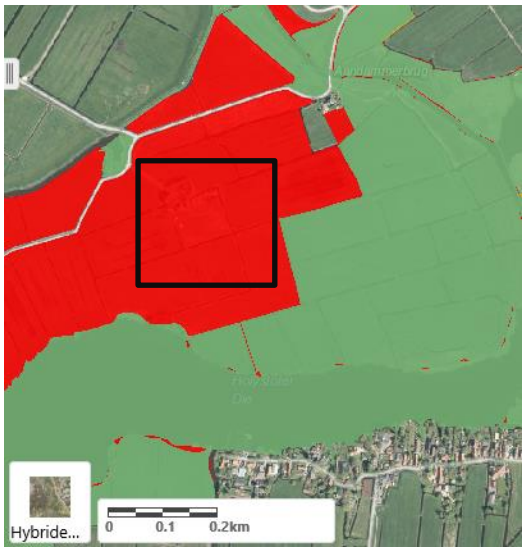

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het veenpolderlandschap van Waterland, voormalig Zuiderzee en in de 12de eeuw omdijkt en ontgonnen.

Ten oosten ligt het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer waar de vogelrichtlijn van toepassing is. Ten noorden ligt de Gouwzee, waar tevens de habitatrichtlijn voor geldt.

Het ambitie natuurbeheertype van alle percelen is 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland'. Op de voortgangskaart met rood aangeduid, het betreft niet gerealiseerde NNN.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van waterland oost is 'Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels'. De dichtheid van broedvogels in het gebied is hoog, met meer dan 100 broedparen per hectare. De meest aanwezige broedvogels zijn steltlopers, kievit en grutto.

Deze soorten hebben geen instandhoudingsdoelstelling in het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. De graslanden zijn mogelijk geschikt als foerageergebied voor overwinterende eenden en ganzen uit het Natura 2000-gebied. Gelet op de locatie en het oppervlak zijn dat echter geen essentiële foerageergebieden die nodig zijn voor het behalen van de Natura 2000 doelen. Hiermee hebben de percelen geen meerwaarde voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Markermeer en IJmeer. De noordse woelmuis komt in de omgeving voor en het vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De percelen zijn gelet op de terreinkernmerken en ligging niet van bijzonder belang als vliegroute van meervleermuis richting Natura 2000-gebied.

De potentie van de percelen is dat ze kunnen bijdragen aan de robuustheid van omliggend NNN als 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland' of op termijn als 'N10.02 Vochtig hooiland'. Voor de Noordse woelmuis zou in de randen van het gebied geïnvesteerd kunnen worden in beter geschikte oevers zodat de doortrekbaarheid van het gebied verbetert.

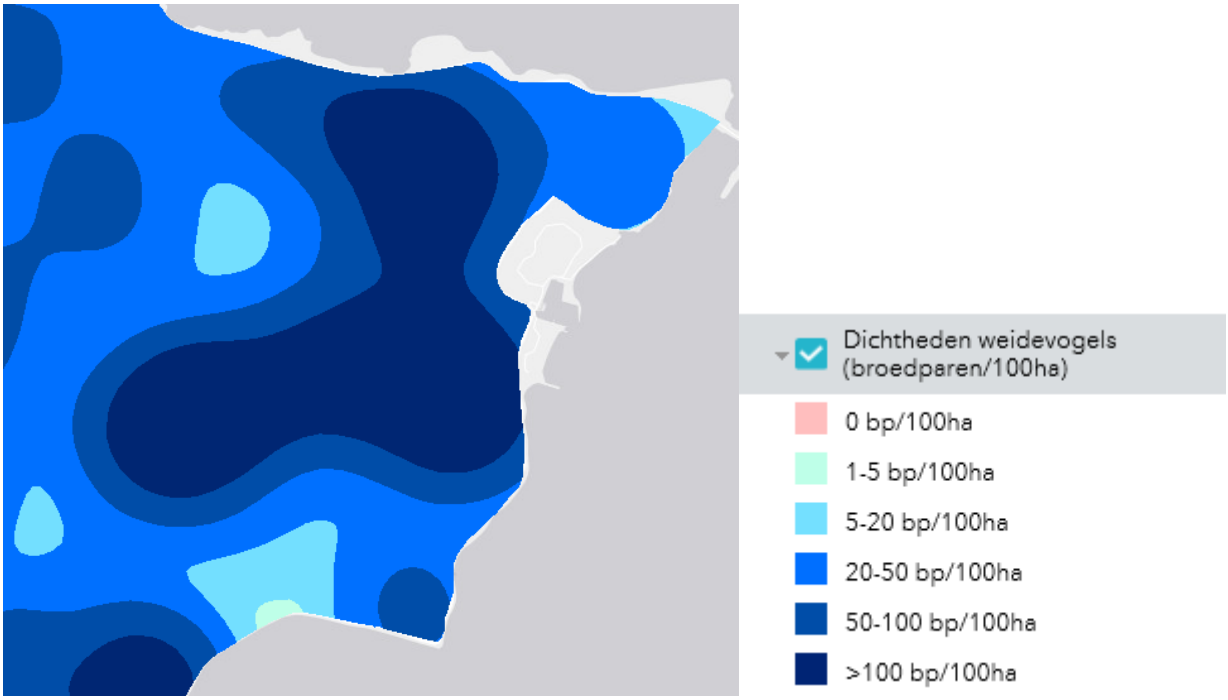

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in Natura 2000-gebied, en dragen niet (in potentie) bij aan de doelen van Natura 2000-gebieden (criterium 1).

Gelet op de ligging en waterstand in het gebied zijn de percelen in principe goed te ontwikkelen als broed-, rust- en foerageergebied van weidevogels. Ze kunnen daarmee van belang zijn voor het internationale belang van Waterland als weidevogelgebied (criterium 2). Dit is echter niet voor alle percelen in gelijke mate aan de orde:

- [redacted], perceel G66, een stukje van 1,77 ha verzoek tot ontgrenzing. Dit perceel ligt aan de rand van het NNN en is in principe kansrijk om te ontwikkelen als NNN en weidevogelgebied. In het kavelruil rapport wordt voorgesteld om op perceel G58 duurzaam particulier natuurbeheer te gaan doen als dit perceel in ruil ontgrensd kan worden. Ecologisch gezien heeft perceel G58 meer perspectieven omdat het in een robuust aaneengesloten NNN weidevogelgebied ligt dan G66 dat aan de rand ligt. Ecologisch gezien is ontgrenzing in een dergelijke situatie daarom voorstelbaar. Indien G58 niet gerealiseerd wordt is de ecologische beoordeling negatief omdat een in potentie kansrijk perceel wordt ontgrensd.
- [redacted], perceel G649, betreft heel klein stukje kaartfout. Dit betreft een bestaand beheerpad voor ontsluiting van niet NNN percelen en kan daarom zonder ecologische negatieve gevolgen worden ontgrensd.

- [redacted], perceel G653, Dit betreft een klein deel (0,23 ha) dat onlogisch is begrensd en eigenlijk effectief bij een bedrijf ten zuiden van de NNN begrenzing hoort. Het maakt in d epraktijk deel uit van deze percelen. Ecologisch gezien zal het effect van de ontgrenzing hier minimaal zijn en voor de beheerbaarheid zal ontgrenzing juist positief uitwerken.
- [redacted], gebouw zou uit de begrenzing moeten. Dit bedrijf staat onterecht als rood op de voortgangskaart, hier is een SKNL overeenkomst gesloten en wordt particulier natuurbeheer gedaan. De bouwkavel met het bedrijf zou uit de begrenzing NNN gehaald moeten worden. Dit is een kaartfout.

Alleen perceel G66 zorgt effectief voor een potentiele bijdrage aan het NNN en een robuust groot aaneengesloten gebied, hoewel het aan de rand ligt. De overige percelen zijn onlogisch begrensd. (criterium 3)

Conclusie
Van de 4 percelen voldoet alleen [redacted] G66 aan belangrijke criteria voor begrenzing. G66 ligt aan de rand van een belangrijk weidevogelgebied (criterium 2), door de ligging aan de rand wordt de robuustheid en samenhang van het NNN minimaal aangetast bij ontgrenzing (criterium 3). Omdat er ecologisch gezien een aanbod ligt voor realisatie van natuurdoelen op perceel G58 in samenhang met de ontgrenzing van G66 is dit ecologisch een voorstelbare beleidsmatige keuze. Indien dit niet samengaat met de realisatie van natuur op perceel G58 is de beoordeling hier negatief, omdat een in potentie kansrijk perceel uit de begrenzing wordt gehaald.
De overige percelen zijn te kwalificeren als kaartfouten. Ontgrenzing is daarom vanuit ecologisch opzicht goed voorstelbaar.

59. NNN ecologische beoordeling Waterland Oost perceel G649, nr 170

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	1.0
Datum	02-11-2020
Schrijver	Robbert de Ridder
Kwaliteitsborger	natuurinformatiewerkgroep
Status	Ecologische beoordeling
Naam locatie	XXX Waterland Oost
Oppervlak	[redacted] G66; 1,77 ha / [redacted] G649; 0,03 ha / [redacted] G653 0,23ha / gebouw; 0,49 ha
Kadastraal nummer	Zie hierboven
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

4 ontgrenzingsverzoeken zijn gedaan in Waterland Oost. Het betreft kleine terreinen, gebouwen, beheerpad buiten NNN en een niet gerealiseerd perceel aan de rand van de NNN. De vraag is om deze ontgrenzingen ecologisch te beoordelen.

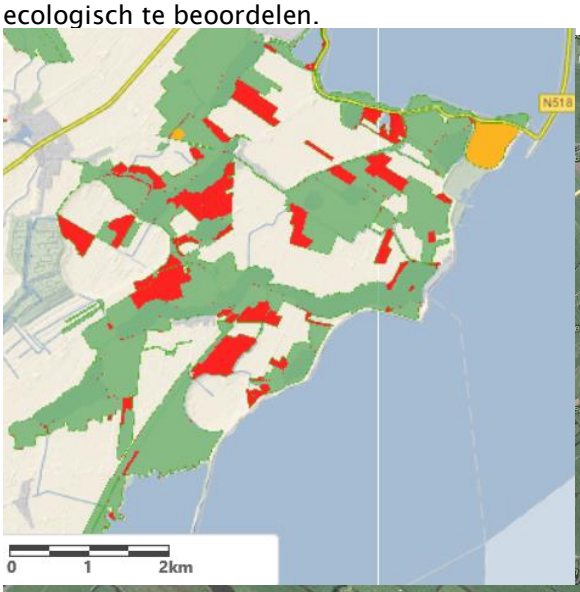

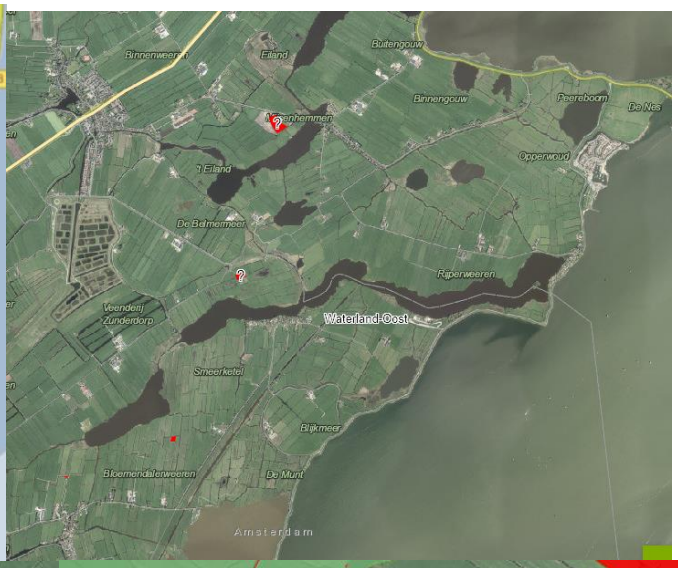

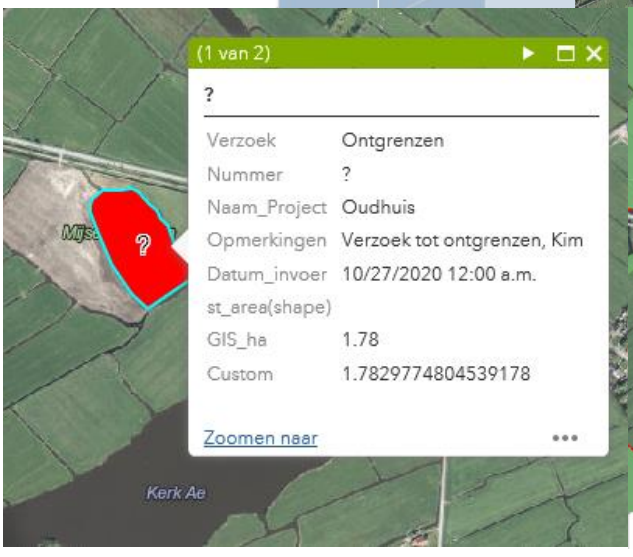

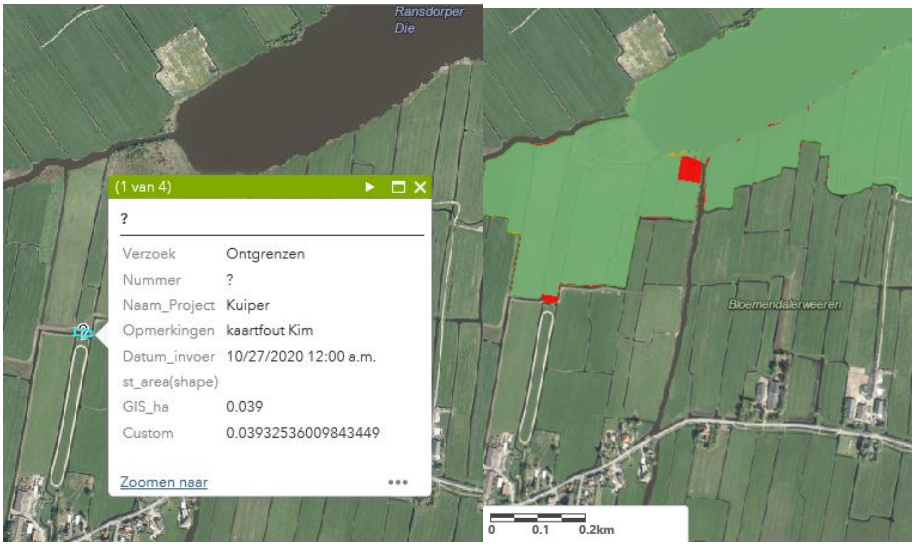

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het veenpolderlandschap van Waterland, voormalig Zuiderzee en in de 12de eeuw omdijkt en ontgonnen.

Ten oosten ligt het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer waar de vogelrichtlijn van toepassing is. Ten noorden ligt de Gouwzee, waar tevens de habitatrichtlijn voor geldt.

Het ambitie natuurbeheertype van alle percelen is ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’. Op de voortgangskaart met rood aangeduid, het betreft niet gerealiseerde NNN.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van waterland oost is ‘Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels’. De dichtheid van broedvogels in het gebied is hoog, met meer dan 100 broedparen per hectare. De meest aanwezige broedvogels zijn steltlopers, kievit en grutto.

Deze soorten hebben geen instandhoudingsdoelstelling in het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. De graslanden zijn mogelijk geschikt als foerageergebied voor overwinterende eenden en ganzen uit het Natura 2000-gebied. Gelet op de locatie en het oppervlak zijn dat echter geen essentiële foerageergebieden die nodig zijn voor het behalen van de Natura 2000 doelen. Hiermee hebben de percelen geen meerwaarde voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Markermeer en IJmeer. De noordse woelmuis komt in de omgeving voor en het vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De percelen zijn gelet op de terreinkernmerken en ligging niet van bijzonder belang als vliegroute van meervleermuis richting Natura 2000-gebied.

De potentie van de percelen is dat ze kunnen bijdragen aan de robuustheid van omliggend NNN als ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ of op termijn als ‘N10.02 Vochtig hooiland’. Voor de Noordse woelmuis zou in de randen van het gebied geïnvesteerd kunnen worden in beter geschikte oevers zodat de doortrekbaarheid van het gebied verbetert.

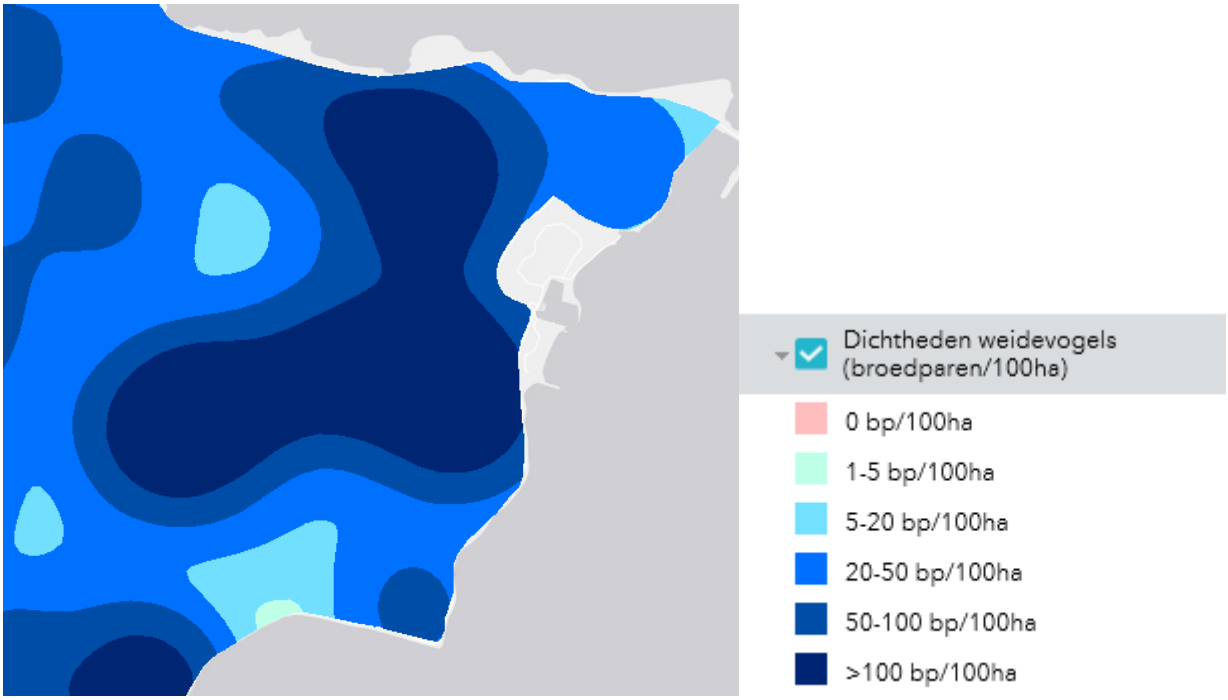

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in Natura 2000-gebied, en dragen niet (in potentie) bij aan de doelen van Natura 2000-gebieden (criterium 1).

Gelet op de ligging en waterstand in het gebied zijn de percelen in principe goed te ontwikkelen als broed-, rust- en foerageergebied van weidevogels. Ze kunnen daarmee van belang zijn voor het internationale belang van Waterland als weidevogelgebied (criterium 2). Dit is echter niet voor alle percelen in gelijke mate aan de orde:

- [redacted], perceel G66, een stukje van 1,77 ha verzoek tot ontgrenzing. Dit perceel ligt aan de rand van het NNN en is in principe kansrijk om te ontwikkelen als NNN en weidevogelgebied. In het kavelruil rapport wordt voorgesteld om op perceel G58 duurzaam particulier natuurbeheer te gaan doen als dit perceel in ruil ontgrensd kan worden. Ecologisch gezien heeft perceel G58 meer perspectieven omdat het in een robuust aaneengesloten NNN weidevogelgebied ligt dan G66 dat aan de rand ligt. Ecologisch gezien is ontgrenzing in een dergelijke situatie daarom voorstelbaar. Indien G58 niet gerealiseerd wordt is de ecologische beoordeling negatief omdat een in potentie kansrijk perceel wordt ontgrensd.
- [redacted], perceel G649, betreft heel klein stukje kaartfout. Dit betreft een bestaand beheerpad voor ontsluiting van niet NNN percelen en kan daarom zonder ecologische negatieve gevolgen worden ontgrensd.

- [redacted], perceel G653, Dit betreft een klein deel (0,23 ha) dat onlogisch is begrensd en eigenlijk effectief bij een bedrijf ten zuiden van de NNN begrenzing hoort. Het maakt in d epraktijk deel uit van deze percelen. Ecologisch gezien zal het effect van de ontgrenzing hier minimaal zijn en voor de beheerbaarheid zal ontgrenzing juist positief uitwerken.
- [redacted], gebouw zou uit de begrenzing moeten. Dit bedrijf staat onterecht als rood op de voortgangskaart, hier is een SKNL overeenkomst gesloten en wordt particulier natuurbeheer gedaan. De bouwkavel met het bedrijf zou uit de begrenzing NNN gehaald moeten worden. Dit is een kaartfout.

Alleen perceel G66 zorgt effectief voor een potentiele bijdrage aan het NNN en een robuust groot aaneengesloten gebied, hoewel het aan de rand ligt. De overige percelen zijn onlogisch begrensd. (criterium 3)

Conclusie
Van de 4 percelen voldoet alleen [redacted] G66 aan belangrijke criteria voor begrenzing. G66 ligt aan de rand van een belangrijk weidevogelgebied (criterium 2), door de ligging aan de rand wordt de robuustheid en samenhang van het NNN minimaal aangetast bij ontgrenzing (criterium 3). Omdat er ecologisch gezien een aanbod ligt voor realisatie van natuurdoelen op perceel G58 in samenhang met de ontgrenzing van G66 is dit ecologisch een voorstelbare beleidsmatige keuze. Indien dit niet samengaat met de realisatie van natuur op perceel G58 is de beoordeling hier negatief, omdat een in potentie kansrijk perceel uit de begrenzing wordt gehaald.
De overige percelen zijn te kwalificeren als kaartfouten. Ontgrenzing is daarom vanuit ecologisch opzicht goed voorstelbaar.

60. NNN ecologische beoordeling 4 ontgrenzingsverzoeken Waterland Oost, nr. 171

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	1.0
Datum	02-11-2020
Schrijver	Robbert de Ridder
Kwaliteitsborger	natuurinformatiewerkgroep
Status	Ecologische beoordeling
Naam locatie	XXX Waterland Oost
Oppervlak	[redacted] G66; 1,77 ha / [redacted] G649; 0,03 ha / [redacted] G653 0,23ha / gebouw; 0,49 ha
Kadastraal nummer	Zie hierboven
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Ja
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

4 ontgrenzingsverzoeken zijn gedaan in Waterland Oost. Het betreft kleine terreinen, gebouwen, beheerpad buiten NNN en een niet gerealiseerd perceel aan de rand van de NNN. De vraag is om deze ontgrenzingen ecologisch te beoordelen.

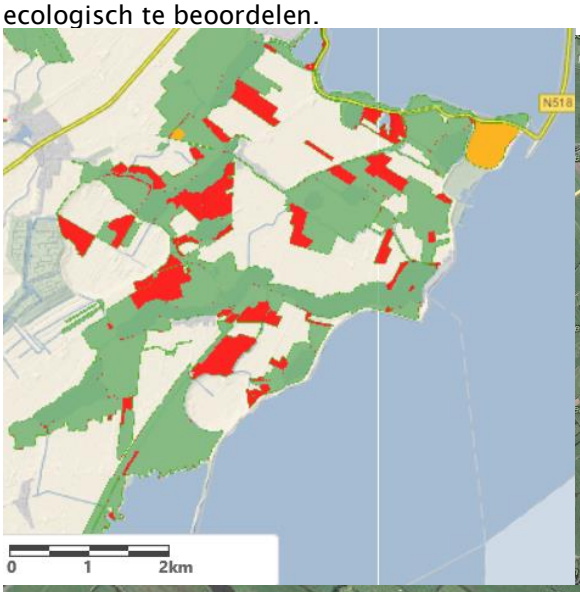

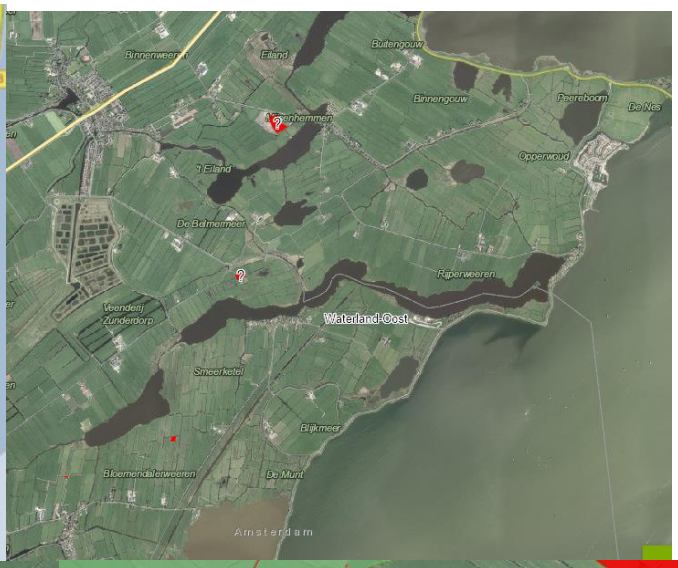

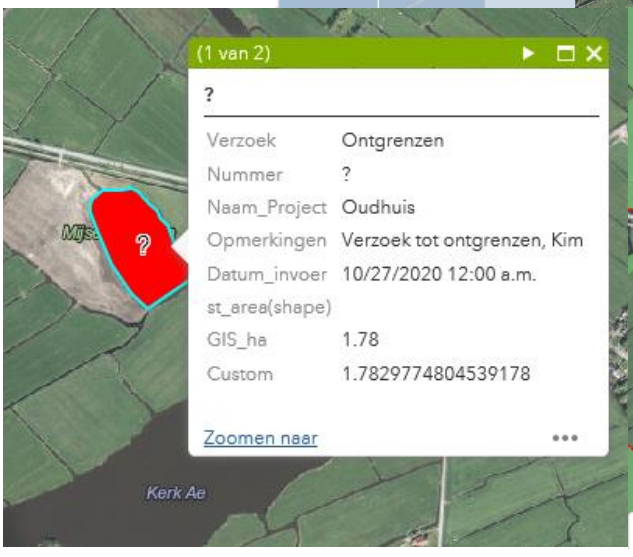

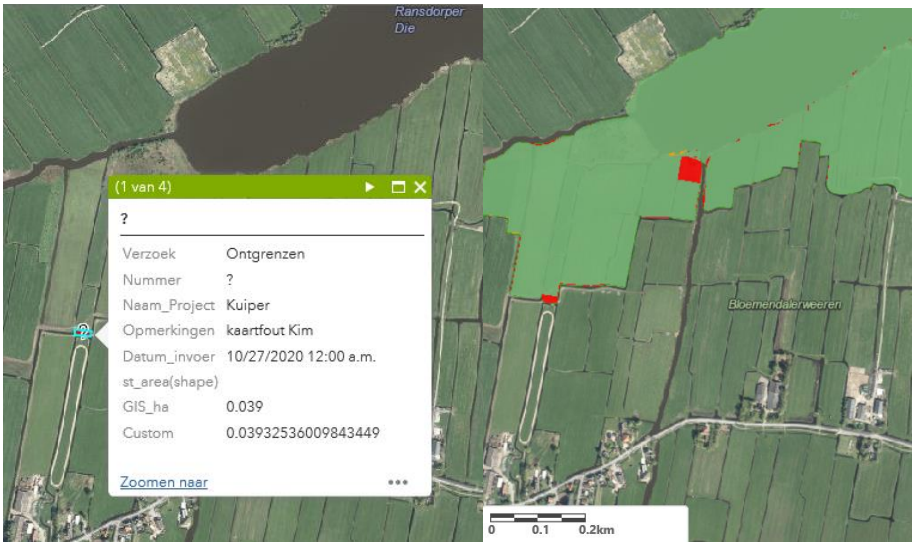

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het veenpolderlandschap van Waterland, voormalig Zuiderzee en in de 12de eeuw omdijkt en ontgonnen.

Ten oosten ligt het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer waar de vogelrichtlijn van toepassing is. Ten noorden ligt de Gouwzee, waar tevens de habitatrichtlijn voor geldt.

Het ambitie natuurbeheertype van alle percelen is ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’. Op de voortgangskaart met rood aangeduid, het betreft niet gerealiseerde NNN.

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van waterland oost is ‘Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels’. De dichtheid van broedvogels in het gebied is hoog, met meer dan 100 broedparen per hectare. De meest aanwezige broedvogels zijn steltlopers, kievit en grutto.

Deze soorten hebben geen instandhoudingsdoelstelling in het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. De graslanden zijn mogelijk geschikt als foerageergebied voor overwinterende eenden en ganzen uit het Natura 2000-gebied. Gelet op de locatie en het oppervlak zijn dat echter geen essentiële foerageergebieden die nodig zijn voor het behalen van de Natura 2000 doelen. Hiermee hebben de percelen geen meerwaarde voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Markermeer en IJmeer. De noordse woelmuis komt in de omgeving voor en het vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De percelen zijn gelet op de terreinkernmerken en ligging niet van bijzonder belang als vliegroute van meervleermuis richting Natura 2000-gebied.

De potentie van de percelen is dat ze kunnen bijdragen aan de robuustheid van omliggend NNN als ‘N13.01 Vochtig weidevogelgrasland’ of op termijn als ‘N10.02 Vochtig hooiland’. Voor de Noordse woelmuis zou in de randen van het gebied geïnvesteerd kunnen worden in beter geschikte oevers zodat de doortrekbaarheid van het gebied verbetert.

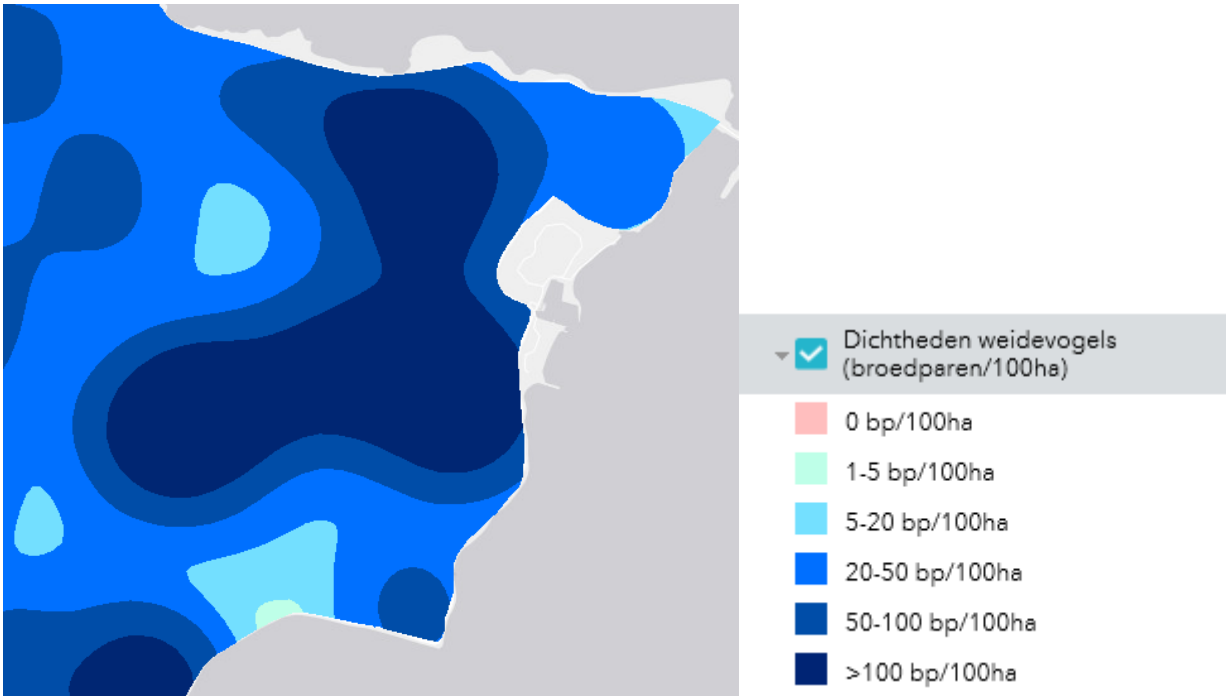

4. Ecologische beoordeling

De percelen liggen niet in Natura 2000-gebied, en dragen niet (in potentie) bij aan de doelen van Natura 2000-gebieden (criterium 1).

Gelet op de ligging en waterstand in het gebied zijn de percelen in principe goed te ontwikkelen als broed-, rust- en foerageergebied van weidevogels. Ze kunnen daarmee van belang zijn voor het internationale belang van Waterland als weidevogelgebied (criterium 2). Dit is echter niet voor alle percelen in gelijke mate aan de orde:

- [redacted], perceel G66, een stukje van 1,77 ha verzoek tot ontgrenzing. Dit perceel ligt aan de rand van het NNN en is in principe kansrijk om te ontwikkelen als NNN en weidevogelgebied. In het kavelruil rapport wordt voorgesteld om op perceel G58 duurzaam particulier natuurbeheer te gaan doen als dit perceel in ruil ontgrensd kan worden. Ecologisch gezien heeft perceel G58 meer perspectieven omdat het in een robuust aaneengesloten NNN weidevogelgebied ligt dan G66 dat aan de rand ligt. Ecologisch gezien is ontgrenzing in een dergelijke situatie daarom voorstelbaar. Indien G58 niet gerealiseerd wordt is de ecologische beoordeling negatief omdat een in potentie kansrijk perceel wordt ontgrensd.
- [redacted], perceel G649, betreft heel klein stukje kaartfout. Dit betreft een bestaand beheerpad voor ontsluiting van niet NNN percelen en kan daarom zonder ecologische negatieve gevolgen worden ontgrensd.

- [redacted], perceel G653, Dit betreft een klein deel (0,23 ha) dat onlogisch is begrensd en eigenlijk effectief bij een bedrijf ten zuiden van de NNN begrenzing hoort. Het maakt in d epraktijk deel uit van deze percelen. Ecologisch gezien zal het effect van de ontgrenzing hier minimaal zijn en voor de beheerbaarheid zal ontgrenzing juist positief uitwerken.
- [redacted], gebouw zou uit de begrenzing moeten. Dit bedrijf staat onterecht als rood op de voortgangskaart, hier is een SKNL overeenkomst gesloten en wordt particulier natuurbeheer gedaan. De bouwkavel met het bedrijf zou uit de begrenzing NNN gehaald moeten worden. Dit is een kaartfout.

Alleen perceel G66 zorgt effectief voor een potentiele bijdrage aan het NNN en een robuust groot aaneengesloten gebied, hoewel het aan de rand ligt. De overige percelen zijn onlogisch begrensd. (criterium 3)

Conclusie
Van de 4 percelen voldoet alleen [redacted] G66 aan belangrijke criteria voor begrenzing. G66 ligt aan de rand van een belangrijk weidevogelgebied (criterium 2), door de ligging aan de rand wordt de robuustheid en samenhang van het NNN minimaal aangetast bij ontgrenzing (criterium 3). Omdat er ecologisch gezien een aanbod ligt voor realisatie van natuurdoelen op perceel G58 in samenhang met de ontgrenzing van G66 is dit ecologisch een voorstelbare beleidsmatige keuze. Indien dit niet samengaat met de realisatie van natuur op perceel G58 is de beoordeling hier negatief, omdat een in potentie kansrijk perceel uit de begrenzing wordt gehaald.
De overige percelen zijn te kwalificeren als kaartfouten. Ontgrenzing is daarom vanuit ecologisch opzicht goed voorstelbaar.

Eelerwoude

Toetsing Natuurbeleid

Herbegrenzing NNN Lagendijk t.h.v. 33 te Uitgeest

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:
Erfgoedpark De Hoop
T.a.v. De heer P. Klomp
Lagendijk 31A
1911 MT Uitgeest

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	200613
Datum:	28-05-2020
Projectleider:	J. Loeffen
Opgesteld:	J. Loeffen
Gecontroleerd:	M. Leenen
Status:	Concept
Versie:	1

© 2020 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4

1.1 Aanleiding 4

2 Huidige situatie en ontwikkeling 5

2.1 Huidige situatie 5

2.2 Voorgenomen ontwikkeling 6

3 Natuurbeleid 7

3.1 Kernkwaliteiten en natuurwaarden 8

3.1.1 Uitwerking kernkwaliteiten 11

3.2 Beschrijving en effecten wezenlijke kenmerken en waarden 12

3.2.1 Areaal 12

3.2.2 Kwaliteit 12

3.2.3 Samenhang 13

3.2.4 Overige effecten 13

4 Conclusie 14

4.1 Aanpassen begrenzing geen effect op NNN-gebied 14

4.2 Geldigheid onderzoek 14

Literatuurlijst 15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voorgenomen wordt een gedeelte van het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland ten oosten van Uitgeest te verplaatsen. Naar aanleiding van deze plannen heeft overleg met het recreatieschap, gemeente Uitgeest en provincie Noord-Holland plaatsgevonden.

Door het wijzigen van de NNN-begrenzing is een verplicht onderdeel voor het realiseren hiervan het uitvoeren van een toetsing met betrekking tot het Natuurbeleid. Hiermee wordt getoetst of het wijzigen van de begrenzing van het NNN-gebied door deze te verplaatsen, negatieve effecten heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN-gebied. Onderhavige rapportage werkt deze NNN-toetsing verder uit.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit twee delen: enerzijds een deel van het bestaande NNN-gebied dat dient te worden gecompenseerd, anderzijds het gedeelte waar voorgenomen is de compensatie plaats te laten vinden. Het bestaande NNN-gebied betreft een deel[1] van circa 4.750 m^2 van het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland en bestaat in de huidige situatie uit een grasveld. Het deel waar de compensatie zal plaatsvinden[2] is ca. 4.750 m^2 groot en ligt enkele tientallen meters ten noorden, betreffende een verland stuk achter de dijk, aan het Uitgeestermeer (Figuur 1). Dit stuk bestaat uit gras- en rietland.

Beide deelgebieden liggen nabij Lagendijk 33, ten oosten van Uitgeest, gemeente Uitgeest in de provincie Noord-Holland. Het gebied vormt een landtong in het Uitgeestermeer. Aan de zuid/ westzijde staat bebouwing van Industrieel Erfgoedpark 'de Hoop'. Verder oostelijk ligt de Camping en Jachthaven Zwaansmeerpolder.

Figuur 1. Ligging van het bestaande NNN-gebied waar de NNN-status komt te vervallen (roze kader) en wordt gecompenseerd aan de rand van het Uitgeestermeer (oranje kader). Bron kaart: Esri, 2020

[1] De grootte is gemeten exclusief de omliggende waterlopen.
[2] De grootte is gemeten vanaf de voet van de dijk (talud), tot aan de waterkant.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit het wijzigen van de begrenzing van het bestaande NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland (Figuur 2). Het gedeelte van het bestaande NNN-gebied zal worden gebruikt voor een recreatieve functie, glamping, voor het kamperen met bijvoorbeeld caravan of tent. Er worden geen fundamenten toegepast, dus alles wat er staat moet ook weer weg kunnen. Ook worden geen (nieuwe) voorzieningen als toiletgebouwen gebouwd. Door de huidige inrichting van het NNN-gebied als grasveld, en deze functie toe te kennen aan bestaand rietland, zou een positieve bijdrage aan het NNN-gebied ontstaan.

Figuur 2. Weergave van de begrenzing (groene stippellijn) van het NNN-gebied (groene arcering), met het gebied dat erbinnen ligt (rode arcering) en het deel waar voorgenomen is de compensatie plaats te laten vinden (oranje arcering). Bron: provincie Noord-Holland, 2020

3 Natuurbeleid

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de nationaal samenhangende structuur van te beschermen en te ontwikkelen natuurgebieden. Het NNN is niet alleen ecologisch netwerk, maar draagt ook bij aan waterberging, het tegengaan van bodemdaling. Daarnaast is het ook nog eens te beschouwen als het grootste recreatiegebied van Nederland. Natuurverbindingen moeten de natuurgebieden in het NNN tot een echt netwerk smeden. Dit kan in de vorm van lange natuurverbindingen in agrarisch gebied of langs oevers, maar ook als natuurbruggen, plas-dras-bermen en faunapassages. Verbinden is nodig omdat veel natuurgebieden op zich zelf te klein zijn als volwaardig leefgebied voor soorten. Uit evaluaties is voldoende aangetoond dat een goed functionerend NNN de basis is voor het herstel en het behoud van de biodiversiteit. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het NNN geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

De provinciale ruimtelijke verordening (PRV) regelt de aanwijzing van NNN-gebieden ('begrenzing'), de planologische bescherming en de afweging welke ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze gebieden zijn toegestaan, middels artikel 19. Hiermee is vastgelegd dat bestemmingsplannen voor deze gebieden geen nieuwe activiteiten mogelijk mogen maken die per saldo een significant effect hebben op de 'wezenlijke kenmerken en waarden', of het oppervlak en de samenhang van het NNN verminderen. Alleen voor ontwikkelingen van groot maatschappelijk belang, waarvoor geen reële alternatieven zijn kan er een uitzondering worden gemaakt. In dat geval moeten de negatieve effecten zo beperkt mogelijk zijn (mitigatie) en gecompenseerd worden. Sinds 2019 maken de 'wezenlijke kenmerken en waarden' onderdeel uit van de PRV (Bijlage 3 van de PRV).

Het betreft in dit geval het wijzigen van de begrenzing van het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland. Daarbij geldt dat dit alleen mogelijk is als de samenhang wordt verbeterd, het ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling is of er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd (zie Kader – Provinciale Ruimtelijke Verordening Artikel 19 lid 8). De geplande ontwikkeling, wijzigen begrenzing, wordt daarom getoetst aan het vigerende natuurbeleid.

Provinciale Ruimtelijke Verordening Artikel 19 lid 8

Gedeputeerde staten kunnen, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het natuurnetwerk Nederland en de natuurverbindingen, als aangegeven op kaart 4 en de digitale verbeelding ervan, wijzigen:

a. ten behoeve van een verbetering van de samenhang of een betere planologische inpassing van het natuurnetwerk Nederland, voor zover:
   1° de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland worden behouden; en
   2° de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland ten minste gelijk blijft; of
b. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling, voor zover:
   1° de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden en de samenhang van het natuurnetwerk Nederland beperkt is;
   2° de ontwikkeling per saldo gepaard gaat met een versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland, of een vergroting van de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland; en
   3° de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland ten minste gelijk blijft; of
c. ten behoeve van de toepassing van het vierde lid.

3.1 Kernkwaliteiten en natuurwaarden

Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken worden de te beschermen en te behouden wezenlijke waarden en kenmerken van het desbetreffende NNN-gebied (kernkwaliteiten) gespecificeerd. De wezenlijke waarden en kenmerken zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurwaarden van het gebied. Wezenlijke waarden en kenmerken dienen door het bevoegd gezag te worden bepaald. Globaal zijn er enkele doelstellingen voor de totale NNN aangegeven:

- het realiseren van een samenhangend netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden;
- het behoud, herstel en de ontwikkeling van ecosystemen, inclusief de bijbehorende soorten;
- het focussen op nationaal en/of internationaal belangrijke soorten;
- het duurzaam behouden van ecosystemen: zorg dragen voor de randvoorwaarden voor behoud: de juiste bodem-, water- en beheercondities.

In de viewer Wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN in Noord-Holland (Noord-Holland, 2020) worden de wezenlijke waarden en kenmerken gegeven die per NNN-gebied of verbinding zijn opgesteld. Het bestaande NNN-gebied maakt geen onderdeel uit van een natuurverbinding. Wel is deze onderdeel van het NNN L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland en conform het Natuurbeheerplan gedefinieerd als N13.01 Vochtig weidevogelgrasland (Figuur 3).

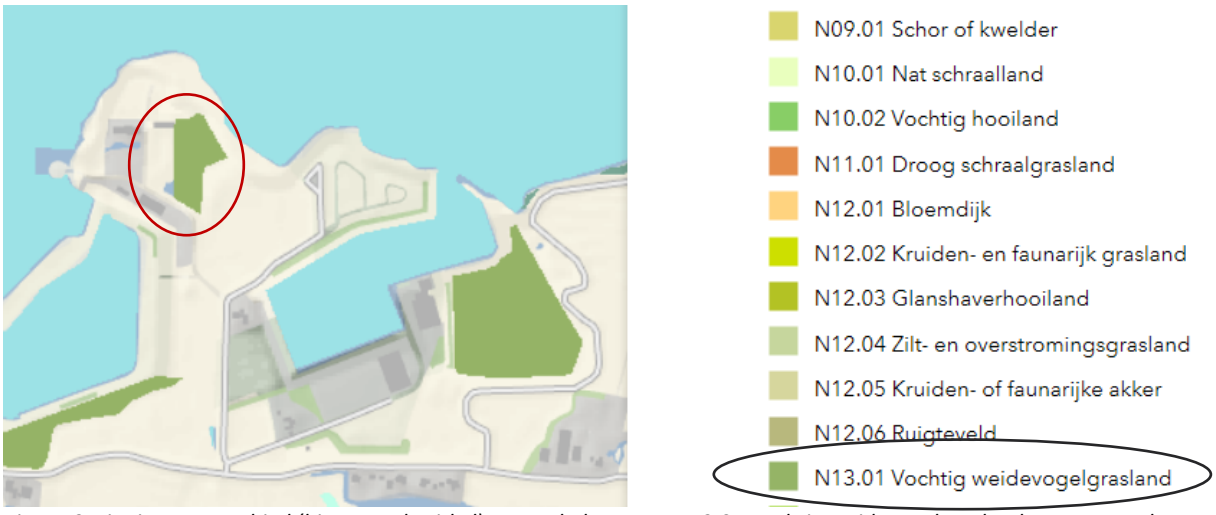

Figuur 3. Ligging NNN-gebied (binnen rode cirkel) met et beheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Bron: Noord-Holland Natuurbeheerplan 2020

Introductie NNN-gebied

Het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland bestaat uit diverse meren en gebieden in laag Holland en heeft een totale grootte van 695 hectare. Het gebied omvat weidevogelleefgebied en aardkundig monument. De samenhang van het gebied omschrijft zich door de aanwezige meren in omliggend polderlandschap en samenhangend watersysteem. Ook grenst het gebied aan meerdere, omliggende NNN-gebieden en natuurverbindingen. Het gebied maakt, samen met de andere polders en waterrijke gebieden in de omgeving, deel uit van een belangrijk regionaal netwerk voor weidevogels en moeras- en watergebonden soorten, waaronder vogels, zoogdieren en vissen.

De plangebieden maken onderdeel uit van het Alkmaardermeer en Zwaansmeer (Figuur 4). Het gedeelte van het NNN-gebied dat men voornemens is te verplaatsen, bestaat nu uit grasland.

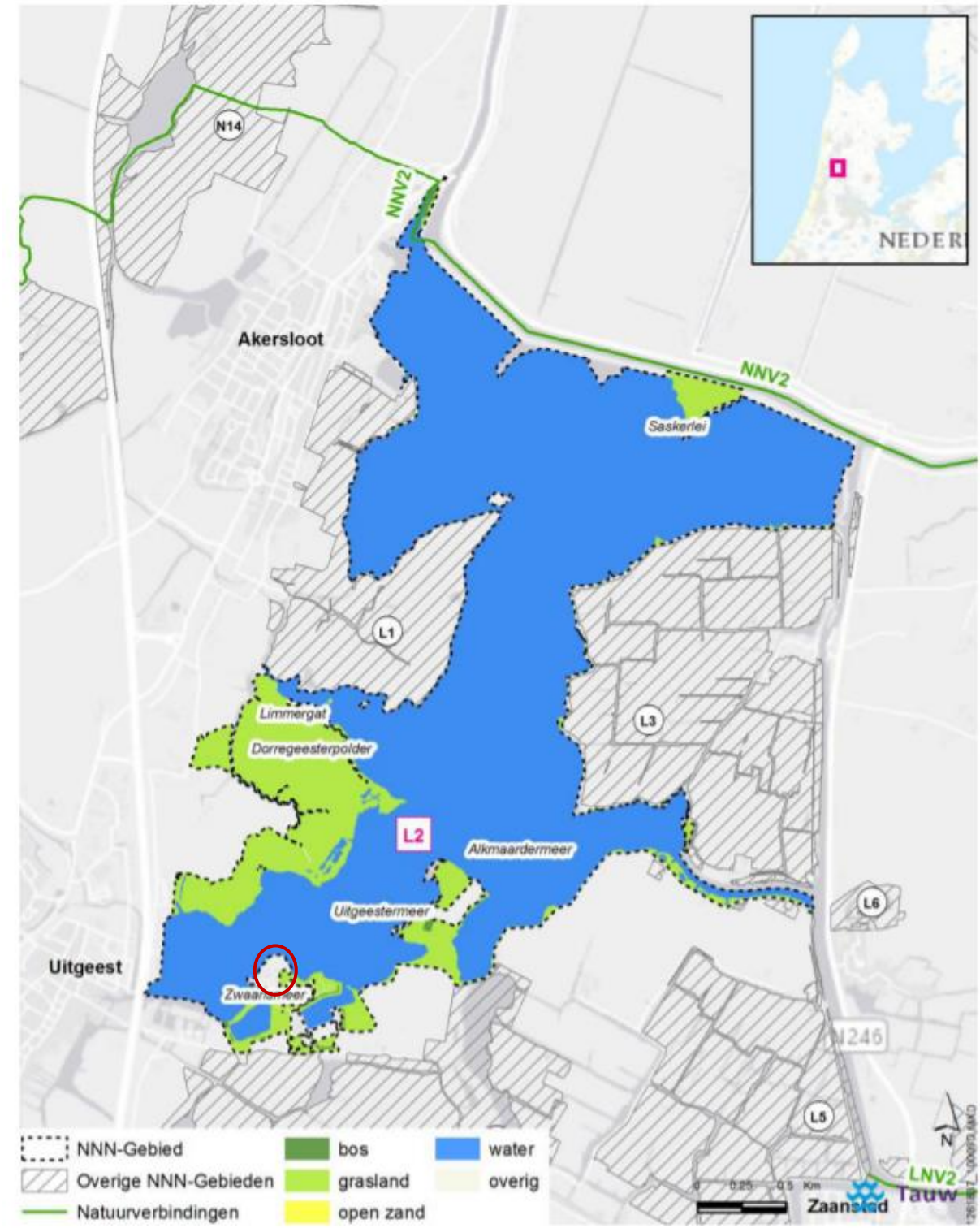

Figuur 4. Ligging van de plangebieden (binnen de rode cirkel) binnen het NNN-gebied bij het Zwaansmeer en grenzend aan het Alkmaardermeer. Bron: provincie Noord-Holland, 2018

3.1.1 Uitwerking kernkwaliteiten

Op basis van de kenmerken van het gebied worden in het Alkmaarder- en Uitgeestermeer de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden, die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- groot open water met verlandingsvegetaties
- open kleipolder met extensieve graslanden voor weidevogels
- parkachtig en waterrijk landschap met recreatief gebruik

Van deze drie kernkwaliteiten worden de actuele en potentiële natuurwaarden gegeven, toegespitst op het Alkmaarder- en Zwaansmeer waar de plangebieden aan grenzen. Deze informatie is gebaseerd op een gebiedsbeschrijving door provincie Noord-Holland (2018).

Natuurwaarden Groot open water met verlandingsvegetaties

Actueel

Met name in de ondiepe delen van het meer leeft een grote diversiteit aan vissen, waaronder bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, kolblei en pos. In de zandwinputten van de meren zitten veel snoekbaarzen. Het Alkmaarder- en Uitgeestermeer is buiten het zomerse recreatieseizoen een belangrijk rust- en foerageergebied voor watervogels, waaronder eenden, ganzen, zwanen, steltlopers en meeuwen.

Potentieel

Met natuurlijk peilbeheer, verbetering van de waterkwaliteit, uitbreiding van jonge verlanding en het tegengaan van erosie kan de natuurkwaliteit verder toenemen. Verdere ontwikkeling van water- en oeverplanten in ondiepere (oever)zones biedt potentie aan moeras- en watergebonden natuurwaarden zoals de otter.

Natuurwaarden Open kleipolder met extensieve graslanden voor weidevogels

Actueel

De actuele natuurwaarden van deze kernkwaliteit komen tot uiting in de Dorregeesterpolder. Aan de zuidkant van deze polder is het open polderlandschap met buitendijkse graslanden van groot belang voor weidevogels waaronder grutto, kievit, scholekster, tureluur en krakeend. De aantallen zijn de afgelopen jaren sterk teruggelopen, mede door het verjagen van ganzen met laserapparatuur. De weidevogeldichtheden in 2013 betreffen >60 broedparen per 100 hectare in het centrale deel, en <15 broedparen per 100 hectare langs de randen.

Het Zwaansmeer heeft geen specifieke actuele natuurwaarden voor deze kernkwaliteit.

Potentieel

De waarde van het gebied voor weidevogels kan hersteld worden door verbetering van de beheermozaïeken (later maaien), verhoging van de grondwaterstand en het tegengaan van predatie. Verdere extensivering en variatie in maaidata, beweiding en plasdras-zones kan het leefgebied voor weidevogels (verder) verbeteren.

Natuurwaarden Parkachtig en waterrijk landschap met recreatief gebruik

Actueel

In Zwaansmeer is buiten de zeer intensief recreatief gebruikte terreindelen (jachthaven, camping, zwemplas, ligweides) sprake van een kleinschalige afwisseling van bosschages, bomenrijen en meer open terrein waar recreatief medegebruik plaatsvindt. Het natte rietland ten oosten van de haven wordt gebruikt door moeras- en rietvogels. Ook groeien hier enkele plantensoorten van brakke omstandigheden. Verder is er actueel nog geen sprake van specifieke natuurwaarden of soortgroepen, maar bestaat de kwaliteit vooral uit het samenhangende groene karakter en de kleinschalige afwisseling (Multifunctionele natuur). Deze kwaliteit vormt de basis voor zowel natuurbehoud als recreatie in het gehele gebied.

Potentieel
Door extensief beheer van de open terreinen en door te zorgen voor geleidelijke overgangen naar de bosschages, kunnen gevarieerde, bloemrijke graslanden en zoom-mantelvegetaties ontstaan, die bijdragen aan de natuurkwaliteit en belevingswaarde. Door consequent beheer van het perceel met nat rietland, kan de waarde van het perceel als leefgebied voor moeras- en rietgebonden soorten toenemen.

3.2 Beschrijving en effecten wezenlijke kenmerken en waarden

Het uitgangspunt van het NNN is dat er geen nettoverlies aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang mag plaatsvinden. Deze drie kenmerken zijn landelijk aangegeven bij de beschrijving van de kwaliteit van NNN-gebieden (Spelregels EHS, 2007). Op basis van deze drie aspecten wordt een beschrijving gegeven van de huidige waarden in het plangebied en het gebied waar de compensatie is gepland, met het effect van het wijzigen van de begrenzing op deze waarden. Aansluitend wordt een effectenbeoordeling gegeven.

3.2.1 Areaal

Het wijzigen van de begrenzing door het verplaatsen van een deel van het NNN-gebied heeft geen effect op de grootte van het totale NNN-gebied. Dit doordat de compensatie plaatsvindt in een deel dat geen NNN-status heeft. Door voor het gecompenseerde deel een gebied te gebruiken van gelijke grootte, vindt daarmee geen areaal verlies plaats van het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland.

3.2.2 Kwaliteit

Het gebied dat in de huidige situatie onderdeel uitmaakt van het NNN, bestaat uit grasland dat wordt onderhouden. Variatie in kruiden, bloemen en ruigte ontbreekt daardoor. Ook wordt het deel omsloten door bebouwing met een ontsluitingsweg (west-/ zuidzijde) en de dijk en ander grasland aan de noord- oostzijde. Met name de ontsluitingsweg en de bebouwing zo dicht op het grasland zorgen voor verstoring bijvoorbeeld voor water- of weidevogels en de mate van onderhoud draagt bij aan de matige kwaliteit van het grasland. De aanwijzing als Vochtig weidevogelgrasland (Natuurbeheerplan 2000) wordt hiermee niet behaald en oorspronkelijke natuurwaarden worden op deze wijze niet gestimuleerd om tot ontwikkeling te komen. Dit komt zowel het beoogde natuurtype als de kernkwaliteiten, met name extensieve graslanden voor weidevogels, van het NNN-gebied niet ten goede.

Het verplaatsen van dit begrensd stuk NNN-gebied naar de rand, aan de noordzijde van de landtong, zorgt ervoor dat het gras- en rietland buitendijks verder tot ontwikkeling kan komen en een kwalitatieve bijdrage gaat leveren aan het NNN-gebied. Met name wordt de verlandingsvegetatie van de kernkwaliteit Groot open water met verlandingsvegetaties daarmee gestimuleerd, wat leefgebied voor water- en rietvogels, maar ook voor diverse vissoorten bevordert. Ook zorgt dit ook voor een meerwaarde aan de kwaliteit Parkachtig en waterrijk landschap met recreatief gebruik, met name door de bufferende werking van het rietland langs het open water waar watervogels kunnen schuilen. Door de gras- en rietlanden aan de rand van het Alkmaardermeer onderdeel uit te laten maken van het NNN, wordt de robuustheid van het NNN-gebied vergroot en wordt meer kwaliteit gehaald voor vissen, (water)vogels en zoogdieren dan wanneer het bestaande deel, dat wordt omsloten door andere functies (zijnde geen natuurfunctie), behouden blijft. Ook kunnen in het nieuwe deel actuele en potentiële natuurwaarden meer tot uiting komen door de verminderde

druk vanuit omliggende percelen. Met het aanpassen van de begrenzing wordt de kwaliteit versterkt door meer kwalitatief leefgebied voor water- en rietvogels te realiseren, alsmede voor vissen en zoogdieren. Weidevogels zullen niet profiteren van het nieuwe deel met rietland doordat zij gebruik maken van extensieve, vochtige graslanden en openheid vereisen zodat zij zicht hebben op predatoren. Echter, het huidige deel voldoet ook niet aan deze waarde door de aanwezige bebouwing dat het zicht ontneemt en het intensieve onderhoud dat nu wordt toegepast. Met het verplaatsen van het NNN-gebied wordt daarmee invulling gegeven aan de ambitie van het NNN om leefgebied voor vogels te realiseren, betreffende in dit geval de water- en rietvogels.

3.2.3 Samenhang

Het aanpassen van de begrenzing zorgt voor een versterking van de samenhang. Deze komt voor het totale NNN-gebied met name tot uiting door aanwezige meren in omliggend polderlandschap en samenhangend watersysteem. De aaneengeslotenheid van het nieuwe deel is groter dan die van het bestaande deel, dat nu aan vrijwel alle zijden wordt omsloten door percelen met andere functies dan een natuurfunctie. Hierdoor staat maar een deel van het bestaande deel in verbinding met het gehele NNN-gebied. Het nieuwe deel (waar de compensatie plaatsvindt) grenst geheel aan het Alkmaardermeer (noordkant), waarbij de dijk aan de zuidkant de begrenzing en buffer vormt. De dijk wordt tevens recreatief gebruikt, echter is het gebied niet vrij te betreden waardoor geen afbreuk wordt gedaan aan de samenhang door recreanten die daarmee het gebied als het ware afsluiten/ isoleren. Met het aanpassen van de begrenzing door het verplaatsen van een deel van het NNN-gebied wordt de samenhang versterkt en wordt invulling gegeven aan de ambitie van het NNN.

3.2.4 Overige effecten

De nieuwe invulling van het gebied met recreatieve functie (glamping) heeft ook geen negatieve invloed op de waarden en kenmerken van het NNN-gebied. Er is geen sprake van (grootschalige) evenementen, er worden geen (nieuwe) gebouwen gebouwd en alles wat wordt toegepast kan worden verwijderd doordat er geen sprake zal zijn van fundamenten. Ook is reeds een recreatieve functie in de directe omgeving aanwezig door het Erfgoedpark en camping en jachthaven Zwaansmeerpolder. Negatieve effecten op (de kwaliteit van) het NNN door verstoring van licht, trillingen, geluid, optische verstoring, straling of anderzijds zijn niet aan de orde.

4 Conclusie

4.1 Aanpassen begrenzing geen effect op NNN-gebied

Met het aanpassen van de begrenzing van het NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland, door de NNN-functie op een perceel op te heffen en te compenseren op een perceel daar ten noorden van, worden van het desbetreffende NNN-gebied de wezenlijke waarden en kenmerken niet aangetast.

Areaal, kwaliteit en samenhang blijven behouden
Door een gelijke gebiedsgrootte aan te houden voor het deel waar de compensatie plaatsvindt, is geen sprake van afname aan areaal en blijft deze gelijk. Kwalitatief wordt het NNN-gebied ter plaatse verbeterd: in plaats van kort onderhouden grasland wordt een gras- en rietland ingezet dat een kwalitatieve meerwaarde geeft aan water- en rietvogels, vissen en zoogdieren. Het nieuwe deel zal geen toegevoegde waarde hebben voor weidevogels, echter heeft het huidige deel dit door de aanwezige bebouwing en de mate van onderhoud ook niet. De samenhang van het NNN wordt niet aangetast, maar versterkt doordat meer aaneengeslotenheid wordt gerealiseerd en het gebied waar de compensatie plaatsvindt minder onder druk staat door functies van omliggende percelen.

Geen sprake van overige effecten
De wijziging van de begrenzing heeft geen negatief effect op het NNN door verstoring van licht, trillingen, geluid, optische verstoring, straling of anderzijds. De kwaliteit van het NNN-gebied wordt ook door het nieuwe gebruik van het gebied als glamping, zonder objecten met fundamenten, niet verstoord of anderzijds negatief beïnvloed. Omliggend gebied heeft reeds een recreatieve functie door de aanwezigheid van Erfgoed, een camping en de jachthaven. Er worden geen nieuwe gebouwen gezet of (grootschalige) evenementen georganiseerd waarmee het gebied waar het NNN wordt gecompenseerd, wordt beïnvloed.

Op basis van bovenstaande onderbouwing worden met het wijzigen van de begrenzing van bestaand NNN-gebied L2 Alkmaarder- en Uitgeestermeer Zwaansmeer en Dorregeesterpolder - Laag Holland negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het NNN-gebied uitgesloten.

4.2 Geldigheid onderzoek

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Beschrijving NNN-gebieden Laag-Holland
  https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/SiteData/8002/Publiek/BV00013/b_NL.IMRO.8002.PRVNNNWKW2019-VG01_147.pdf
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NNN kaart – viewer Noord- Holland
  https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/MapViewer/
- *NNN-Wijzer Noord- Holland*
  https://bestanden.noord-holland.nl/internet/Onderwerpen/Natuur/nnn-wijzer/index.html#zo-werkt-de-nnn-wijzer
- Omgevingsvisie NH2050, Noord-Holland 2018
  file:///C:/Users/j.marchal/Downloads/Omgevingsvisie%20vastgesteld%20PS%2019nov2018.pdf
- Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020 – 2024, Noord-Holland
  https://maps.noord-holland.nl/kaartenportaal/apps/MapJournal/index.html?appid=a181a7e069cc4ae0bc9648e05b76157d#
- Regels Natuurverbindingen – Noord-Holland
  https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/SiteData/8002/Publiek/BV00013/b_NL.IMRO.8002.PRVNNNWKW2019-VG01_150.pdf
- *Viewer Wezenlijke Waarden en Kenmerken van het NNN in Noord-Holland*
  https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/MapViewer/

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl

Locatie voor **50 m2** compensatiegrond NNN t.b.v. receptie en opslagruimte voor klimpark aan de Zuiderlaaik in het recreatiegebied Het Twiske (Oostzaan).

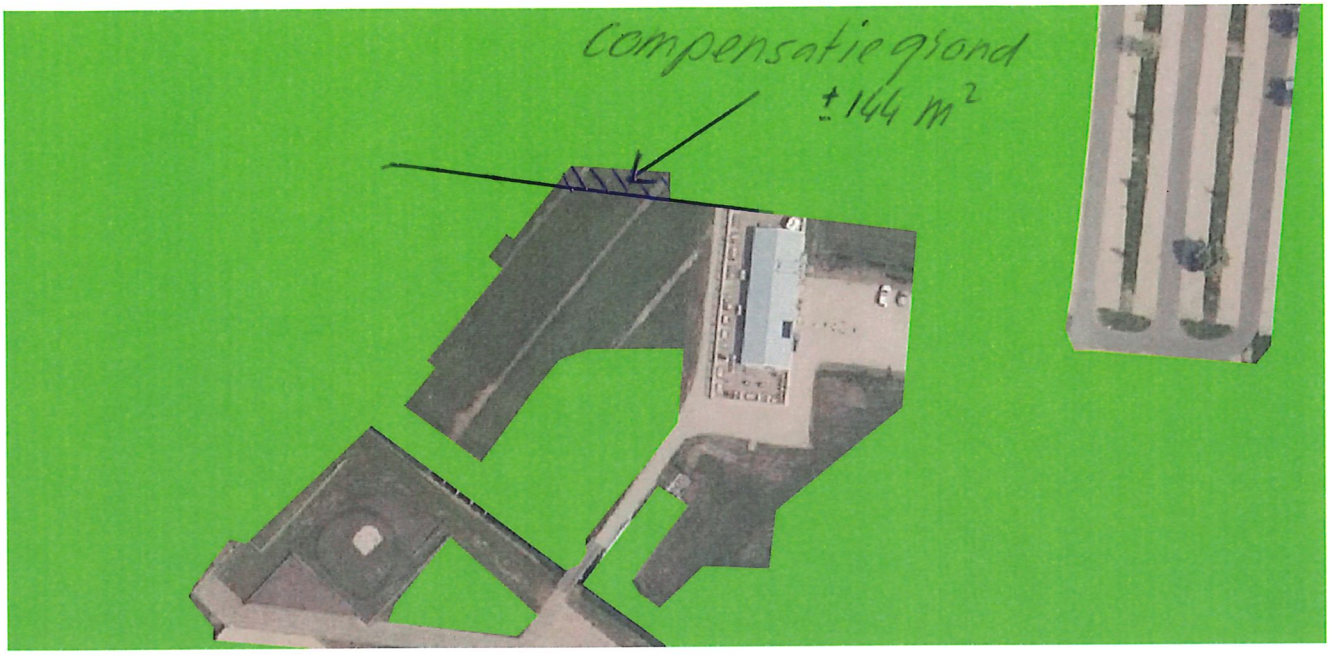

Detailkaart compensatiegrond NNN ter hoogte van Pannenkoekenhuis De Appel aan de Zuiderlaaik

Er is 50 m2 nodig voor receptie en opslagruimte t.b.v. klimpark

Compensatiegrond is circa 24 m x 6 m = 144 m2

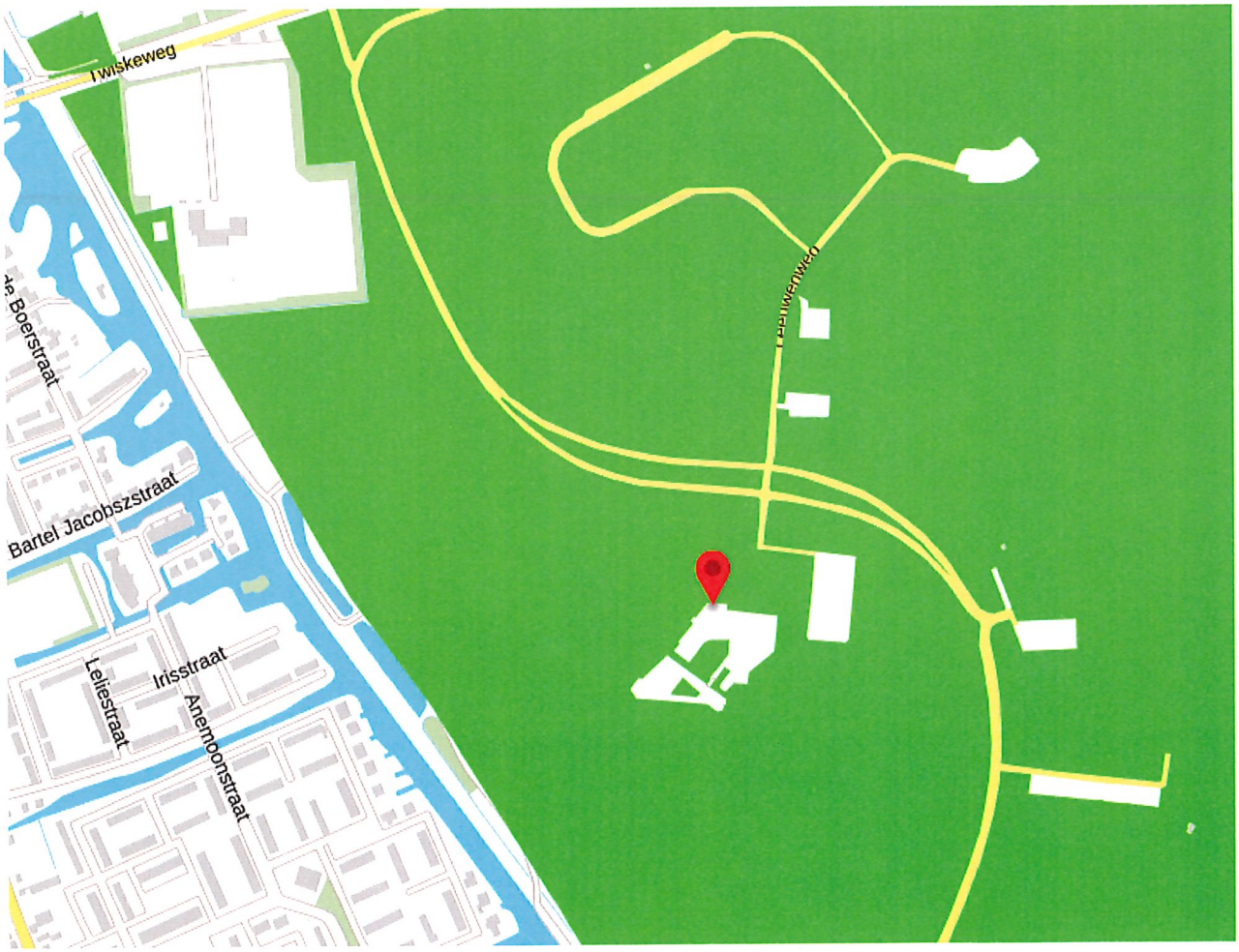

Overzichtskaart van de locatie ter hoogte van de Zuiderlaaik

Beeld van de compensatiegrond

63. Cruysbergen, compensatie gebieden aanleg N27, nr. 93

Stichting Goois Natuurreservaat Goois Natuur Reservaat vraagt om aanpassing begrenzing Landgoed Nieuw Cruysbergen te Bussum, zoals dit planologisch is vastgelegd bij gemeente Gooise Meren. Het betreft een kaartfout. Ten tweede om toevoeging aan de NNN van de ondergronden van de verkeerslussen en wegen die in het kader van de verbreding van rijksweg A27 zijn verwijderd. Deze ondergrond wordt terug geleverd aan Stichting Goois Natuurreservaat en toegevoegd aan het natuurgebied. In het gebied wordt het Plan Huydecopersweg uitgevoerd met geïntegreerd herstel van het landschap, natuurontwikkeling en waterberging.

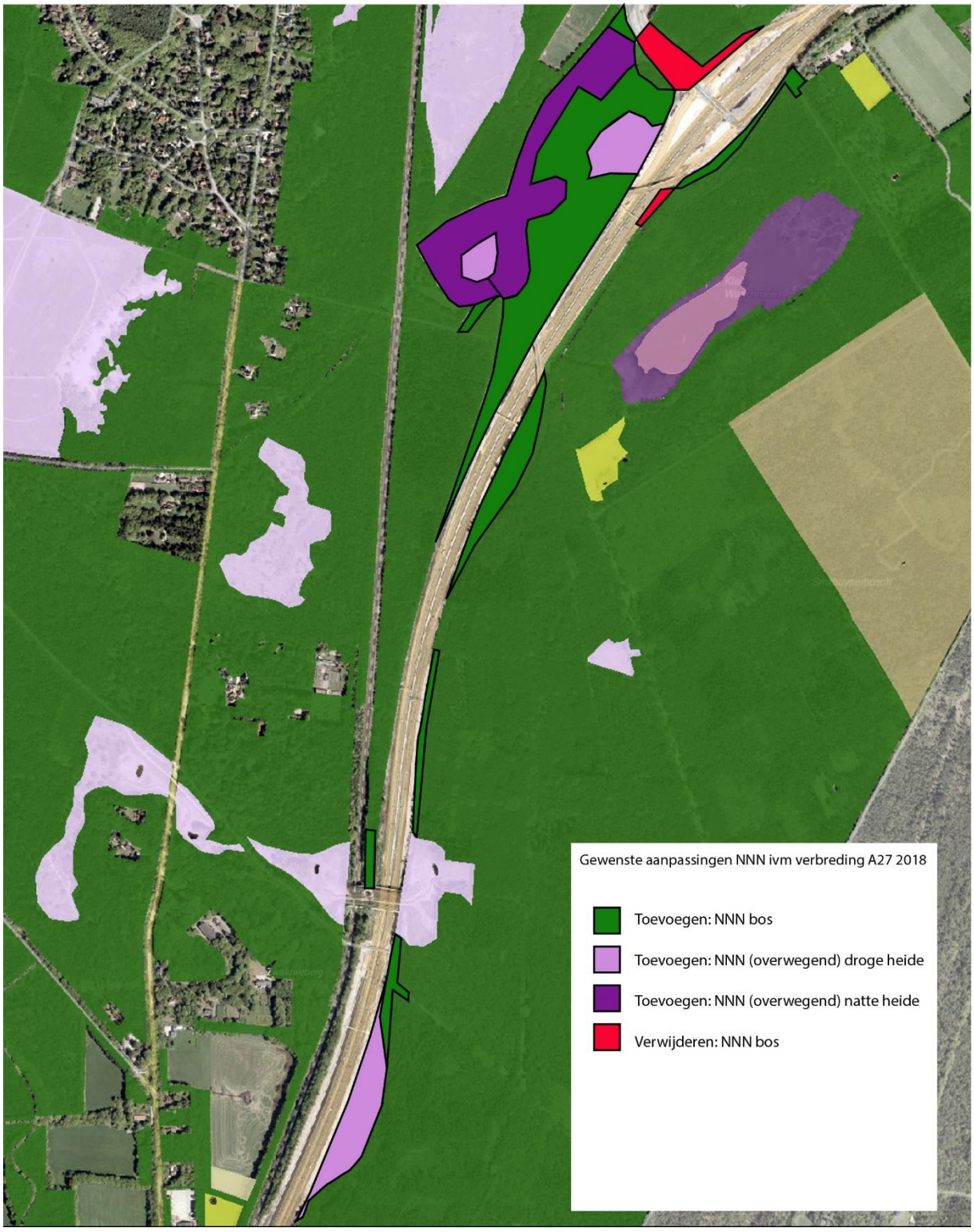

Toevoeging compensatie gebieden aanleg N27

64. NNN ecologische beoordeling Hilversum, nr. 116

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	11-08-2020
Schrijver	Roel de Greeff
Kwaliteitsborger	Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O116 [redacted]
Oppervlak	1,51 ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Ja/nee?
Weidevogelgebied	*Nee*
Natura2000	Nee, op 5 km afstand
Quickscan regio	Gooi

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreffende gebied (rood in de kaart linksonder) betreft een bosperceel gelegen tussen Hilversum en de A27. De eigenaar van het perceel wil het perceel laten ontgrenzen. Het doel van deze beoordeling is dan ook om te onderzoeken of het perceel ontgrensd kan worden of dat het begrensd als NNN moet blijven. Het perceel bestaat in de huidige situatie uit een bosperceel waarin bomen van droge zandgrond staan zoals beuk, zomereik, grove den en ruwe berk. Het perceel is in particulier eigendom en is onderdeel van een tuin. Het perceel is daarbij omheind met hekwerken. Rondom het perceel zijn aan de westkant een villawijk van Hilversum en het centrum van Hilversum gelegen. Aan de noordkant van het perceel ligt eerst de N415 en daarna bosgebied 'de Monnikenberg'. Aan de oostzijde van het perceel is de A27 gelegen. Aan de zuidkant is ligt tevens een op- en afrit richting de A27. Het perceel, evenals aangrenzende percelen liggen geïsoleerd tussen de A27, de op- en afrit daarvan, de N415 en de Ring Oostereind in Hilversum. Het perceel is in de huidige situatie in gebruik als particuliere tuin.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het betreffende perceel ligt in het Stuwwallenlandschap van Noord-Holland. Het betreft een particulier bosperceel nabij Hilversum en ligt tegen de A27 aan. Daarbij ligt het ook vlak bij de grens tussen Noord-Holland en Utrecht. Het perceel ligt niet binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op 5 kilometer afstand (Oostelijke Vechtplassen). Het perceel maakt in de huidige situatie deel uit van het NNN-gebied 'Gooi midden en zuid' (A18). Dit NNN-gebied is relatief groot en strekt zich uit van het zuiden van Hilversum via de oostkant tot aan de noordzijde van Hilversum en beslaat 2210 hectare. Grote delen van het NNN-gebied, waaronder ook het betreffende perceel, bestaan uit vrij droge bossen op relatief arme

zandgrond. Het perceel ligt tussen twee hoger gelegen gebieden (Hilversum en de Utrechtse Heuvelrug) in, maar ligt nog steeds op zo'n 3 meter boven NAP.

Zoals te zien op de voortgangskaart (linksboven) zou het perceel reeds verworven en ingericht zijn (groen) net als veel percelen in de omgeving. Gezien de vraagstelling lijkt hiervan echter geen sprake te zijn, want particulier eigendom met verzoek tot ontgrenzing.

Ten zuiden van de A27 ligt tevens een reeds verworven, maar nog niet ingericht perceel (oranje). Op de beheertypenkaart (rechtsboven) is te zien dat het perceel en veel NNN-percelen in de omgeving tot het beheertype N15.02 (Dennen-, eiken- en beukenbos: donkergroen) behoren. In de omgeving zijn eveneens de beheertypen N17.03 (Park- of stinzenbos, oranje), N16.03 (Droog bos met productie, beige) en N12.02 (Kruiden- en faunarijk grasland, geel) aanwezig. Beheertype N15.02 past ook op het betreffende perceel vanwege de eerder genoemde aanwezige boomsoorten. In de ambitiekaart (linksonder) valt te zien dat de meeste huidige beheertypen ook de ambitie zijn voor dat betreffende NNN-perceel. Alleen de beheertypen N07.01 (Droge heide, lichtpaars) en N17.02 (Droog hakhout, donkerbruin) komen er in de ambitiekaart bij. Het betreffende perceel blijft echter ook als ambitie N15.02. Aangezien het betreffende perceel al tot het Dennen-, eiken- en beukenbos behoort, is de ambitie voor het betreffende perceel reeds behaald.

Het perceel is zoals aangegeven, onderdeel van NNN-gebied 'Gooi midden en zuid' (A18). Het NNN-gebied is met name belangrijk als bos- en heidegebied op de stuwwal. Het betreft in Noord-Holland ook het enige NNN-gebied

dat op een stuwwal gelegen is en het heeft een belangrijke verbindende functie tussen de Noord-Hollandse en Utrechtse natuur. De boscorridors langs de A27 zijn in deze omgeving cruciaal, met name voor soorten van aaneengesloten boslandschappen (in combinatie met heiden, stuifzanden en soms zelfs vochtige gebieden met veen en hooilanden. Op het betreffende perceel zijn met name natuurwaarden van droge bossen aanwezig voor zover deze zich op een omheind particulier perceel kunnen begeven. Het gaat daarbij met name om bosvogels en kleine en grotere zoogdieren. Voor dergelijke soorten zijn de boscorridors van groot belang
Omdat deze aansluiten op de natuurverbindingen over de A27 ten zuiden en onder de A27 ten noorden van het perceel. Het perceel ligt cruciaal in de noordelijke corridor en is daarmee vrijwel onvervangbaar.

3. Ecologische waarden

Het perceel wordt particulier gebruikt als onderdeel van een tuin, maar bestaat uit bos en is daarmee een cruciaal onderdeel van een boscorridor. Het perceel draagt daardoor vooral bij aan de waarde die het omliggende NNN heeft voor bosvogels en kleine en grotere zoogdieren. Het perceel heeft aan de westzijde van de A27 wel een verbindende waarde met de noordelijk en zuidelijk gelegen bospercelen.

4. Ecologische beoordeling

Het perceel ligt niet binnen de begrenzingen van een Natura 2000-gebied. Daarnaast draagt het niet bij aan de instandhoudingsdoelen voor nabij gelegen Natura 2000-gebieden die met name voor natte natuur van belang zijn (Criterium 1a). Het perceel draagt ook niet bij aan de Western Palearctic Flyway (Criterium 1b). Ook draagt het perceel niet bij aan een weidevogelgebied of andere natuur met een klein zoekgebied (Criterium 2).

Gelet op de ligging ten opzichte van andere NNN-percelen draagt het betreffende perceel zeker bij aan een robuust en aaneengesloten NNN-gebied. Zeker als gekeken wordt naar de westelijk gelegen NNN-delen ten opzichte van de A27 draagt het perceel bij aan de samenhang binnen het NNN (Criterium 3a).

Het perceel draagt niet bij aan een regionale natuurverbinding (Criterium 4a). Ook draagt het perceel niet bij aan waarden van verbindende linten in het landschap zoals bijvoorbeeld dijken en wegbermen (Criterium 4b). Tot slot is het perceel niet van belang voor lokaal bijzondere, waardevolle of zeldzame soorten.

5. Conclusie

De hoofdvraag van deze beoordeling luidt: moet het betreffende percelen ontgrensd worden? Het perceel is met name van belang voor de interne samenhang van het NNN in Noord-Holland en de samenhang met het Utrechtse deel van de Heuvelrug. De boscorridors langs de A27, waarvan het perceel deel uitmaakt, zijn hiervoor van belang. Daarom adviseren wij het perceel niet te ontgrenzen van het NNN.

65. NNN ecologische beoordeling Waterland Oost, nr. 117

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	11-08-2020
Schrijver	Roel de Greeff
Kwaliteitsborger	Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O117 Dobber
Oppervlak	6.79 ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Ja/nee?
Weidevogelgebied	*ja*
Natura2000	Nee, op 50 meter afstand
Quickscan regio	Eilandspolder

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreffende gebied (rood in de kaart linksonder) betreft twee percelen met agrarisch gebruikt weiland waarop door koeien gegraasd wordt. De eigenaar van het perceel heeft middels een zienswijze laten weten dat hij de percelen graag ontgrensd ziet. Op dit moment wordt er van de percelen regulier agrarisch gebruik gemaakt, maar wordt wel legselbeheer toegepast om weidevogels en andere vogels te beschermen. Het gebied ligt ten zuiden van de N518 in Zuiderwoude en tussen de twee percelen ligt een water dat ontstaan is als gevolg van een dijkdoorbraak evenals de Binnenbraak die ten westen van het gebied ligt. Ten noorden van de dijk langs de N518 ligt de Gouwzee die samen met het Monnickendammergat uitmondt in het Markermeer.

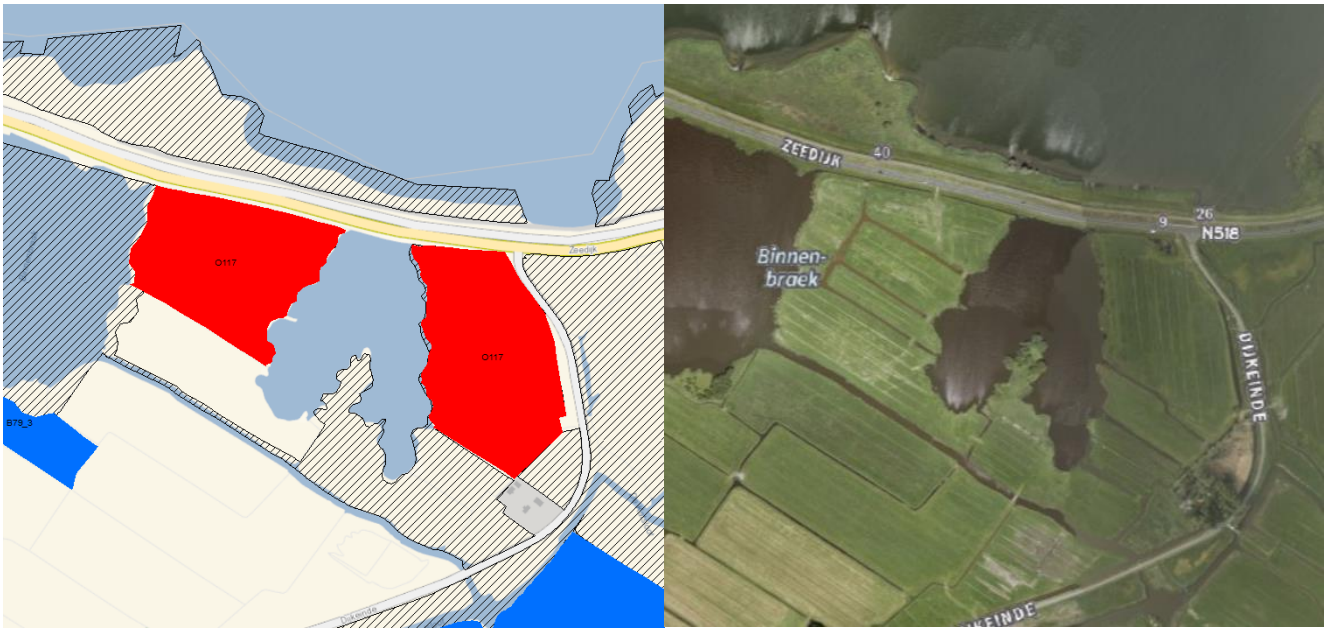

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het betreffende perceel ligt in het karakteristieke veenpolderlandschap van Laag Holland en bestaat uit twee agrarische weilanden met legselbeheer. Rond de twee percelen liggen verschillende andere percelen en wateren die deel uitmaken van het NNN-gebied Waterland Oost (L31). De betreffende percelen zijn daar eveneens een onderdeel van. Ten noorden van het gebied ligt de N518 en een dijk waarachter Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer ligt. De percelen liggen in een waterrijk gebied waarbij verschillende wateren als gevolg van dijkdoorbraken en een groot fijnmazig slotensysteem aanwezig is. De percelen liggen zo'n 1,5 tot 1,3 meter beneden NAP. Het gebied ligt erg dicht bij het Markermeer dat hoger ligt waardoor er in de percelen lichte kwel optreedt. Het perceel ligt, net als het gehele gebied in de omgeving binnen een weidevogelleefgebied zoals aangegeven door de provincie.

Zoals te zien op de voortgangskaart (linksboven) zijn beide percelen, evenals enkele andere NNN-percelen rond het tussenliggende water nog niet verworven. De percelen daaromheen zijn zowel verworven als ingericht. Te zien op de beheertypekaart (rechtsboven) is dat deze percelen in de beheerkaart als N13.01 (Vochtig weidevogelgrasland, groen), N06.01 (Veenmosrietland en moerasheide, fel lichtblauw) en N05.01 (Moeras, zeegroen) ingericht zijn en beheerd worden. Hoewel de binnenbraak, ten westen van betreffende percelen, wel verworven en ingericht is, heeft het nog geen aangewezen beheertype. Op de ambitiekaart is te zien dat de betreffende percelen, evenals enkele omliggende percelen als ambitietype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland hebben. De binnenbraak is in de ambitiekaart als N04.02 (zoete plas, lichtblauw) aangewezen. Het ambitietype N13.01 is ook realistisch voor de betreffende percelen vanwege het open karakter, de vrij natte situatie en het vogelvriendelijke gebruik (legselbeheer).

3. Ecologische waarden

De percelen zijn zoals aangegeven, onderdeel van het NNN-gebied Waterland Oost (L31). Binnen dit NNN-gebied is de kernkwaliteit ‘open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels’. Dit komt ook tot uiting in de aanwezige natuurbeheertypen. Het NNN-gebied is nu al belangrijk voor weidevogels. De aantallen broedparen zijn lokaal erg hoog tot wel 200 kritische weidevogels per 100 hectare. Onder deze kritische weidevogels valt onder andere de kemphaan. Ook grutto’s en tureluurs broeden in het NNN-gebied. Verder komt de rugstreeppad in het NNN-gebied verspreid voor en het gebied is eveneens belangrijk voor overwinterende watervogels. Tot slot zijn de open wateren en verlandingsvegetaties belangrijk voor moeras- en rietvogels, noordse woelmuis en waterspitsmuis. De percelen wordt agrarisch gebruikt, maar wel op een vogelvriendelijke manier met legselbeheer.

Vanwege de ligging in het open landschap en de abiotische karakteristiek komt de actuele kwaliteit al in de buurt van het gewenste natuurbeheertype en kan met extensivering van het gebruik de waarde voor weidevogels nog verder toenemen. Ook nu al zijn weidevogels de belangrijkste ecologische waarde van het gebied. Met een dichtheid van 20-100 broedparen (m.n. grutto en tureluur) per 100 hectare is het een zeer rijk weidevogelgebied. Daarnaast worden de percelen ook door watervogels gebruikt die in Nederland overwinteren, zoals de kolgans en smient. Aan de randen van de percelen staat hier en daar riet. Dit biedt kansen voor kleine aantallen rietvogels zoals de kleine karekiet en rietzanger. Tot slot worden ook bijzondere plantensoorten zoals de rietorchis gemeld op een van beide percelen, waarschijnlijk langs slootkanten.

4. Ecologische beoordeling

Beide percelen liggen niet binnen de begrenzingen van een Natura 2000-gebied. Direct ten noorden van de percelen ligt wel Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer'. Vanwege de ligging ten opzichte van het Natura 2000-gebied (50 m afstand) is het mogelijk dat de betreffende percelen wel bijdragen aan de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Markermeer en IJmeer heeft instandhoudingsdoelstellingen voor verschillende ganzen- en eendensoorten (o.a. grauwe gans, brandgans en smient) die op beide percelen waargenomen worden. De percelen kunnen als voedselgebied voor genoemde soorten gelden. Die soorten overnachten in het Natura 2000-gebied. Door de functie als voedselgebied kunnen beide percelen bijdragen aan de instandhoudingsdoelstellingen (niet-broedvogels) van Natura 2000-gebied 'Markermeer en IJmeer' (Criterium 1a). Diezelfde soorten maken gebruik van de Western Palearctic Flyway (WPF) waar beide percelen ook aan kunnen bijdragen. Door de natte ligging kan het eveneens bijdragen aan deze flyway voor soorten als grutto (Criterium 1b).

Door de relatief hoge aantallen weidevogels die op de percelen broeden, dragen beide percelen bij aan een belangrijk weidevogelgebied (Criterium 2). Gelet op de ligging ten opzichte van andere NNN-percelen dragen betreffende percelen bij aan een robuust en aaneengesloten NNN-gebied (Criterium 3). Zeker voor weidevogels zijn robuuste gebieden van belang aangezien sommige soorten erg kritisch zijn ten aanzien van rust, openheid en predatie. Door een groot robuust NNN-gebied worden deze belemmerende factoren voor weidevogels minder. Ook voor andere soortgroepen zijn robuuste NNN-gebieden zonde grote barrières van belang. Bijvoorbeeld de eerder genoemde rugstreeppad kan profiteren van het aaneengesloten gebied waarbij een grote samenhang tussen sloten en weilanden aanwezig is. Eventueel is zelfs een verbreding van de natuurdoelstelling te overwegen, met naast weidevogels ook (kwelgebonden) botanische doelen. Met het beheertype N10.02 Vochtig hooiland kan hieraan goed tegemoet gekomen worden.

5. Conclusie

De hoofdvraag van deze beoordeling luidt: kunnen betreffende percelen ontgrensd worden? Gelet op de bijdrage die beide percelen hebben aan zowel Natura 2000 (Criterium 1a) als de WPF (Criterium 1b), weidevogelgebieden (Criterium 2) en de robuustheid en interne samenhang van NNN-gebieden (Criterium 3") is het advies om de percelen niet te ontgrenzen. Indien de percelen verworven worden, liggen ze al dicht bij de ambitie (N13.01) die de provincie voor deze percelen hanteert. Er is een verbreding van de natuurdoelstelling te overwegen in de vorm van beheertype N10.02.

66. NNN ecologische beoordeling Waterland Oost, nr 97.

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2
Datum	27-7-2020
Schrijver	Susanne Boon
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff
Status	Concept
Naam locatie	62. [redacted]
Oppervlak	13,5 ha
Kadastraal nummer	BRO00G 00481 (deels), 00452
Eigenaar	Particulier [redacted]
BPL-gebied	Nee
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De percelen BRO00G 00481 (west) en 00452 (oost) te Uitdam (gemeente Waterland) zijn in beheer van familie [redacted] De betreffende percelen zijn in onderstaande afbeelding rood gearceerd met blauwe rand. Meneer [redacted] heeft 12 jaar geleden de begrenzing voor het NNN aangevraagd. Door omstandigheden is het niet gerealiseerd en vindt er geen natuurbeheerplaats. Zijn dochter heeft het voornemen de percelen te gebruiken voor intensieve landbouw en heeft meerdere malen een aanvraag ingediend om de percelen te ontgrenzen.

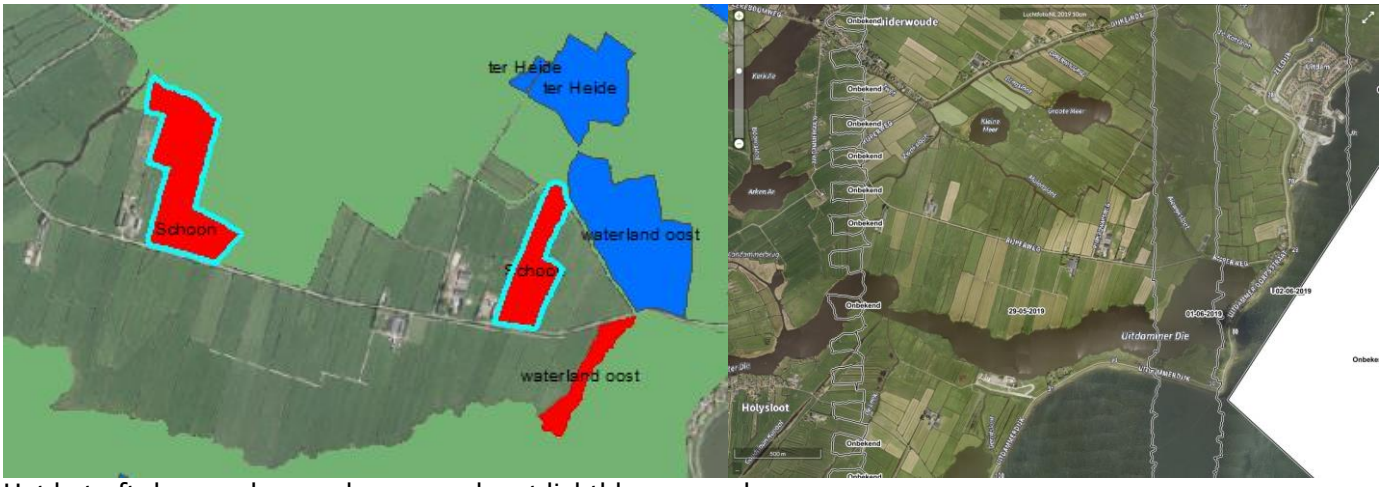

Het betreft de percelen rood gearceerd met lichtblauwe rand.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De betreffende percelen liggen in het veenpolderlandschap van Waterland, in de buurt van het IJmeer (Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer). Het gebied is in de 12de-eeuw omdijkt ter bescherming tegen de Zuiderzee. Het veen is ontgonnen in een langwerpig kavelpatroon. De percelen hebben een waardveengrond, met lokaal vlierveengronden. Dit betekent dat onder een dunne laag klei (max 40 cm) een veenlaag aanwezig is. Lokaal ontbreekt deze minerale bovenlaag en komt het veen aan het oppervlak. Het maaiveld ligt op ongeveer 1,5 meter onder NAP en loopt iets op richting het noorden. Beide percelen liggen hetzelfde peilgebied met een vaste onderbemaling van 2,03 onder NAP. De drooglegging is daarmee ongeveer 50 cm. De omgeving heeft een vast waterpeil van 1,56 meter onder NAP.

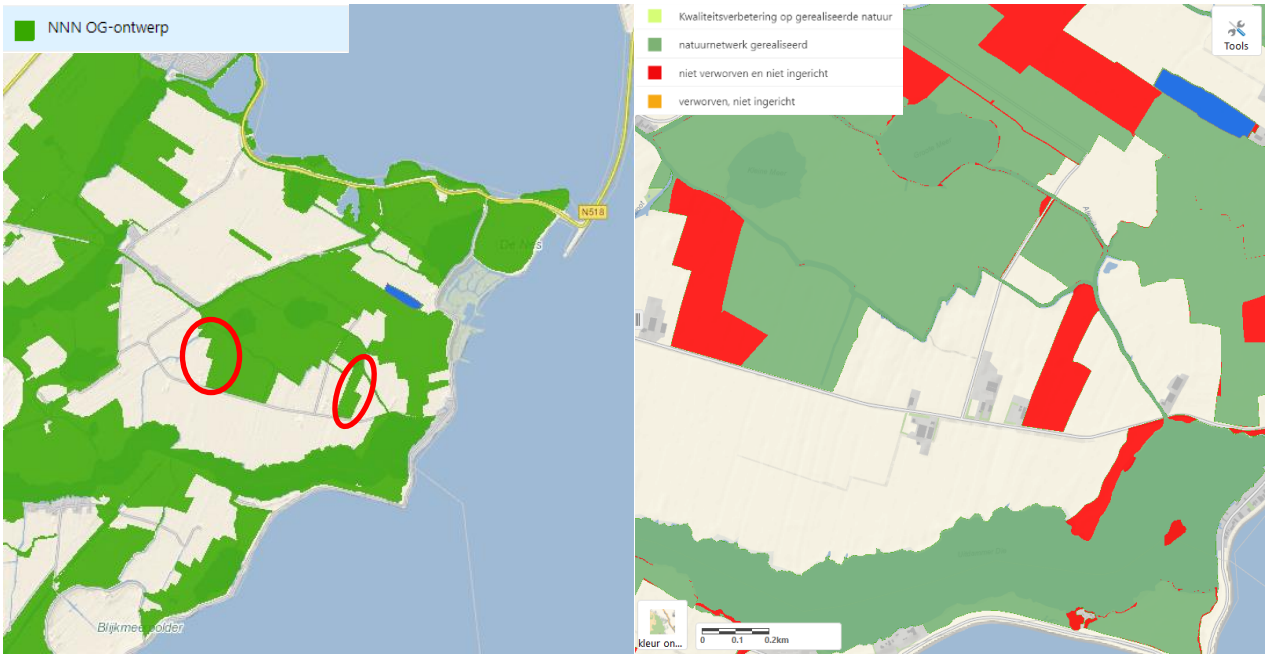

De percelen liggen binnen de begrenzing van het NNN Waterland oost (kaart linksboven). Het westelijke perceel sluit ruimtelijk goed aan bij de rest van het NNN, maar het oostelijke perceel ligt vrijwel los van het NNN. De betreffende percelen zijn nog niet verworven en ingericht (kaart rechtsboven). Dit houdt in dat het natuurbeheer van 'N13.01 Vochtig weidevogelgrasland' nog niet wordt toegepast (kaart linksonder), maar dat is wel vastgesteld als ambitie (kaart rechtsonder). De omliggende percelen waar wel natuurbeheer wordt toegepast (N13.01 vochtig weidevogelgrasland - groen) liggen in een ander peilgebied met een hoger waterpeil (1,56 meter onder NAP), waardoor het grondwater daar tot aan het maaiveld komt. De samenhang van de betreffende percelen met de rest van het weidevogelgebied is daardoor nog beperkt. Het openwater (N04.01 Zoete plas - blauw) van het Kleine en Groote meer met daaromheen N06.01 Veenmosrietland en moerasheide' (turkoois) versterken het typische Noord-Hollands landschap van open weidevogelgebieden met laagveenmoerasde waarden van het weidevogelgebied. Er liggen geen natuurverbindingen in de omgeving.

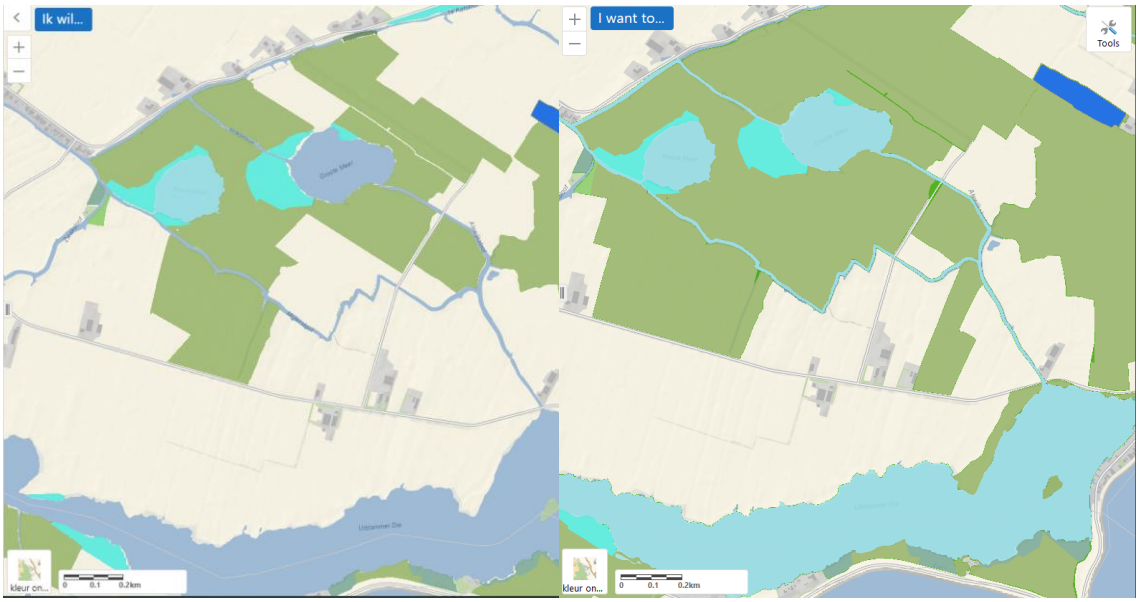

3. Ecologische waarden

De kernwaarde van het waterland Oost is 'Open polderlandschap met water- en verlandingsvegetaties en extensieve graslanden voor weidevogels'. De betreffende percelen dragen (in potentie) bij aan deze kernwaarde, door een groter aaneengesloten gebied te vormen en de grondwaterstand aan te passen op de doelstelling. De dichtheid van broedvogels in het gebied zijn hoog, met meer dan 100 broedparen per hectare. De meest aanwezige broedvogels zijn steltlopers, kievit en grutto. Deze soorten hebben geen instandhoudingsdoelstelling in het Natura2000-gebied Markermeer & IJmeer. Het Waterland is van belang als foerageergebied en daarmee

essentieel voor het behalen van de Natura 2000 doelen. Beide percelen versterken de robuustheid van het weidevogelgebied. De ligging en oppervlak van met name het westelijke perceel is van belang voor deze toegevoegde waarde. Het oostelijke perceel is relatief klein en sluit minder goed aan op de rest van het gebied.

De noordse woelmuis komt in de omgeving voor en het vormt geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De percelen zijn gelet op de terreinkernmerken en ligging niet van bijzonder belang als vliegroute van meervleermuis richting Natura 2000-gebied.

De ecologische potentie van de percelen is hoog als versterking van het weidevogelgebied, maar met de huidige grondwaterstand dragen ze momenteel nog weinig bij. Met verhoging van het grondwaterpeil kan de potentie worden ingevuld.

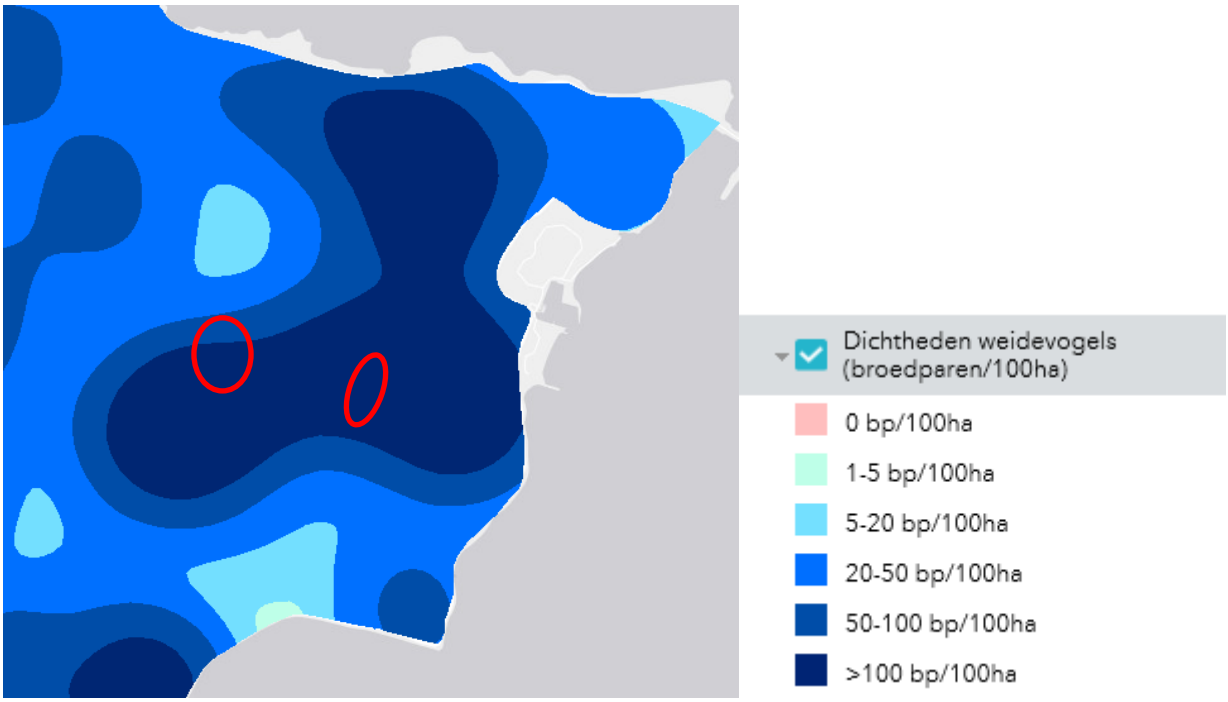

4. Ecologische beoordeling

De percelen BRO00G 00481 (west) en 00452 (oost) te Uitdam liggen niet in Natura2000-gebied, en dragen (in potentie) bij aan de doelen van Natura 2000-gebieden (criterium 1).

De percelen liggen in weidevogelgebied en met hoge dichtheid aan broedparen (> 100 bp/100 ha). Intensivering van landbouw betekent waarschijnlijk een achteruitgang van huidige weidevogelstand op het perceel te midden van een belangrijk weidevogelgebied. Met de huidige lage grondwaterstand dragen de percelen nog niet optimaal bij aan het weidevogelgebied. Met verhoging van de grondwaterstand is zijn de percelen in potentie essentieel voor het internationale belang van waterland als weidevogelgebied (criterium 2).

Zonder ontwikkeling naar weidevogelgrasland dragen de percelen, ondanks de ligging naast het NNN, niet bij aan de aaneengeslotenheid van het NNN. Maar als ontwikkeling naar weidevogelgrasland plaatsvind, dan zorgt met name het westelijke perceel voor een aaneengesloten leefgebied in het NNN (criterium 3). Het oppervlak van het oostelijke perceel is te beperkt en sluit beperkt aan bij omliggend weidevogelgrasland, waardoor de toegevoegde waarde van dit perceel aan het weidevogelgebied, minder groot is.
De percelen hebben geen functie als verbindingszone (criterium 4) of voor de lokale biodiversiteit (criterium 5).

Conclusie

De conclusie voor de percelen (00481, 00452) is dat deze (in potentie) voldoen aan de drie belangrijkste criteria. De percelen zijn namelijk van (inter)nationaal belang binnen het Waterland voor Natura 2000 soorten (criterium 1). Met een hogere grondwaterstand zijn de potenties hoog als versterking van het weidevogelgebied (criterium 2). Met name het westelijke perceel vergroot de aaneen geslotenheid van het NNN (criterium 3). Wij adviseren de percelen derhalve niet te ontgrenzen.

67. NNN ecologische beoordeling Den Hoorn, nr. 44

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	02-08-2020
Schrijver	Berto van Dam
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	66. [redacted]
Oppervlak	34,64 ha
Kadastraal nummer	
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	*Nee*
Weidevogelgebied	*Nee*
Natura2000	Geen, wel grenzend aan N2000
Quickscan regio	Zuidelijke duinen Texel

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het perceel grenst aan de duinrand (Natura 2000-gebied 'Duinen en Lage Land Texel) ten noorden van Den Hoorn en betreft bouwland. Het huidige ambitietype is N10.02 en het huidig beheer betreft legselbeheer op bouwland. Eigenaar [redacted] geeft aan dat in 2014 is afgesproken dat deze percelen ontgrensd zouden worden. Het verzoek om te ontgrenzen zou wel zijn ingebracht, maar andere percelen zijn ontgrensd. De percelen op kaartje zijn niet alleen in eigendom van [redacted], maar betreffen alle niet gerealiseerde percelen in de binnenduinrand van Texel.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het perceel ligt aan de buitenkant en oostkant van het duin- en bosgebied dat zich langs de westkust van Texel uitstrekt. Het perceel heeft ambitiebeheertype N10.02 Vochtig hooiland. In de huidige situatie bestaat het perceel uit bouwland (agrarische functie) dat met name uit bollenvelden en grasland bestaat. Op Texel zijn geen Natuurverbindingen aanwezig.

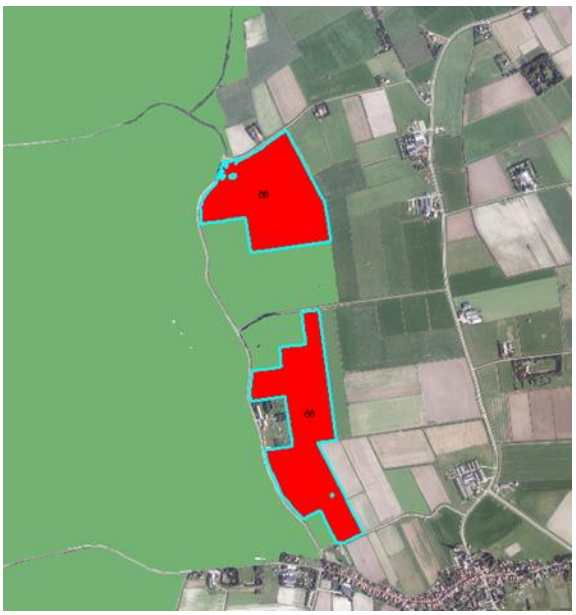

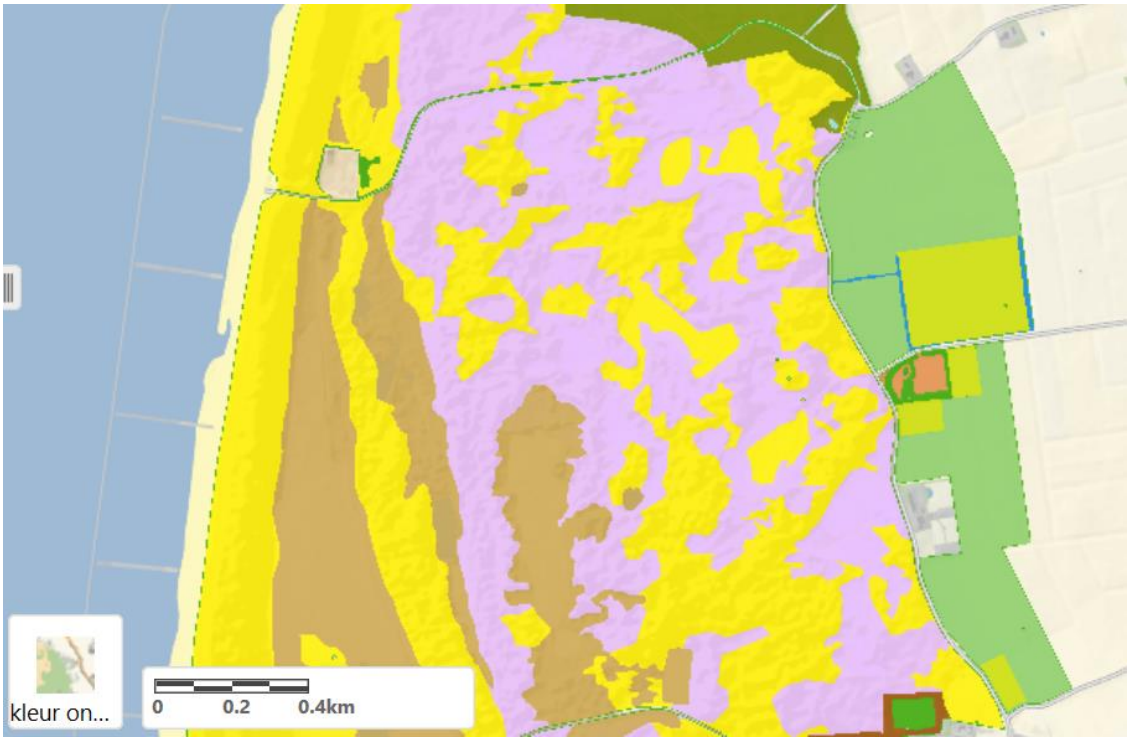

3. Ecologische waarden

De huidige agrarische graslanden en bollenvelden zijn van beperkt belang voor natuurwaarden. Natuurlijk grasland kan van belang zijn voor bijvoorbeeld diverse soorten piepers, kwikstaarten maar ook als foerageergebied voor steltlopers en ganzen. Volgens het Natura 2000 beheerplan Waddenzee zijn de percelen niet van belang als hoogwatervluchtplaats. Uit provinciale telgegevens uit 2020 blijken verschillende soorten weidevogels de percelen en omgeving als leefgebied te gebruiken waaronder graspieper, kievit, veldleeuwerik, grutto en scholekster.

4. Ecologische beoordeling

Het perceel grenst aan Natura 2000-gebied Duinen en Lage landen Texel. Het perceel is niet van belang voor habitatrichtlijnsoorten en/of kwalificerende broedvogels. Hoewel Texel een op een internationaal belangrijke route voor trekvogels ligt, is het belang van deze percelen voor trekvogel beperkt gelet op het oppervlak en de ligging. De percelen voldoen daarom niet aan criterium 1. De potentie voor kwalitatief hoogwaardig duin-, duinzoom- en/of weidevogelgebied is hoog. Het betreft een overgangsgebied van duin naar polder, ook wel 'duinzoom' genoemd en heeft grote kansen voor natuurontwikkeling. Vanuit het duingebied komt mogelijk helder en schoon kwelwater aan de oppervlakte, dat via duinrellen afstroomt naar het achterland. Dit betrekt nationaal belangrijke natuur en is karakteristiek voor Noord-Holland (criterium 2).

Het perceel ligt aan de rand van een relatief robuust en samenhangend gebied. Ongrenzing leidt qua oppervlakteverlies niet tot significant negatieve effecten op het NNN. Echter is het areaal ingericht duinzoomgebied beperkt. Een duinzoom kan ook als buffer dienen voor het duin en draagt zo bij aan de robuustheid van het NNN en de samenhang tussen het duin en het achterland (criterium 3). Ontgrenzing leidt niet tot significant negatieve effecten op lokale natuurverbindingen of stapstenen of linten in het landschap zoals dijken, wegbermen en vaarwegen (criterium 4).

Conclusie
De percelen voldoen aan de criteria 2 en 3. Vanuit ecologisch opzicht adviseren wij derhalve deze percelen begrensd te houden, vanwege de potentiële bijdrage aan de relatief schaarse en bijzondere duinzoom natuur. Ze zijn geschikt voor de het natuurbeheertype N13.01 Vochtige weidevogelgrasland maar overwogen kan worden om N10.02 Vochtig hooiland als ambitie te hanteren omdat daarmee ook de kwelpotenties optimaal benut kunnen worden (eventueel als opmaat naar meer mogelijkheden om de binnenduinzoom op Texel als natuur te ontwikkelen.

68. NNN ecologische beoordeling Krommenie, nr 98

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O98. [redacted]
Oppervlak	28 ha
Kadastraal nummer	KMN01-C-87 KMN01-C-116 KMN01-C-145 KMN01-C-455 UGT00-I-145 UGT00-I-169 UGT00-I-144 UGT00-I-143
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Nee (wel grenzend aan)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Alkmaardermeer en waterlinie

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op de percelen KMN01-C-87, KMN01-C-116, KMN01-C-145, KMN01-C-455, UGT00-I-145, UGT00-I-169, UGT00-I-144, UGT00-I-143. In onderstaande kaart zijn deze percelen rood weergegeven en lichtblauw omlijnd. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 28 ha en maken deel uit van het NNN-gebied L15 Krommenieër-Woudpolder. De percelen liggen niet in een Natura 2000-gebied, maar zijn door de provincie Noord-Holland wel aangewezen als Weidevogelleefgebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder ligt op 1,3 km ten oosten van de percelen. De eigenaar verzoekt de provincie om Noord-Holland om de percelen van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan wel of niet aanvaardbaar is.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het NNN-gebied L15 Krommenieër-Woudpolder. Dit is een uitgestrekt en open polderlandschap, met een samenhangend watersysteem, ten noordwesten van Westknollendam. Het gebied maakt, samen met de andere polders en waterrijke gebieden rondom het Alkmaarder- en Uitgeestermeer, deel uit van een belangrijk regionaal netwerk voor weidevogels en moeras- en watergebonden soorten, waaronder vogels, zoogdieren en vissen. Het gebied is ook door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied. Ten oosten van het NNN-gebied L15 loopt natte natuurverbinding LNV2 die het gebied verbind met andere gebieden van het NNN, namelijk L6 en L17. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van de percelen (rood weergegeven) in het NNN (L15) en de ligging ten opzichte van de regionale natuurverbinding (LNV2) en NNN-gebieden L6 en L17.

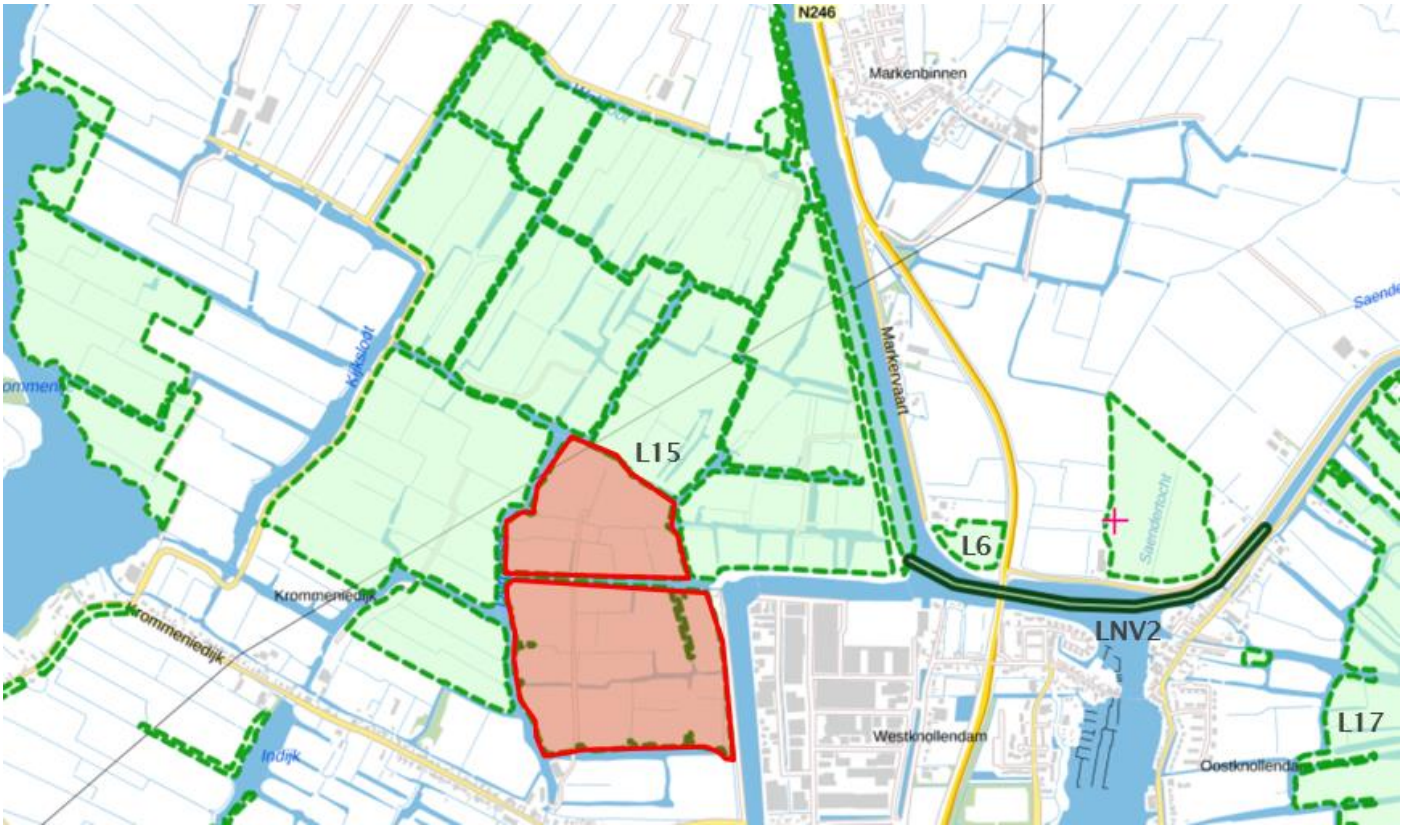

De voortgangskaart (links onder) laat zien dat de percelen zijn verworven noch gerealiseerd. Dat geldt ook voor twee percelen in het noorden van de polder. In de groene percelen op de kaart links onder is het NNN thans gerealiseerd. De ambitiekaart (rechts onder) laat zien dat de percelen als ambitie het natuurbeheertype N13.02 wintergastenweide heeft. De overige graslanden rondom de percelen hebben als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland.

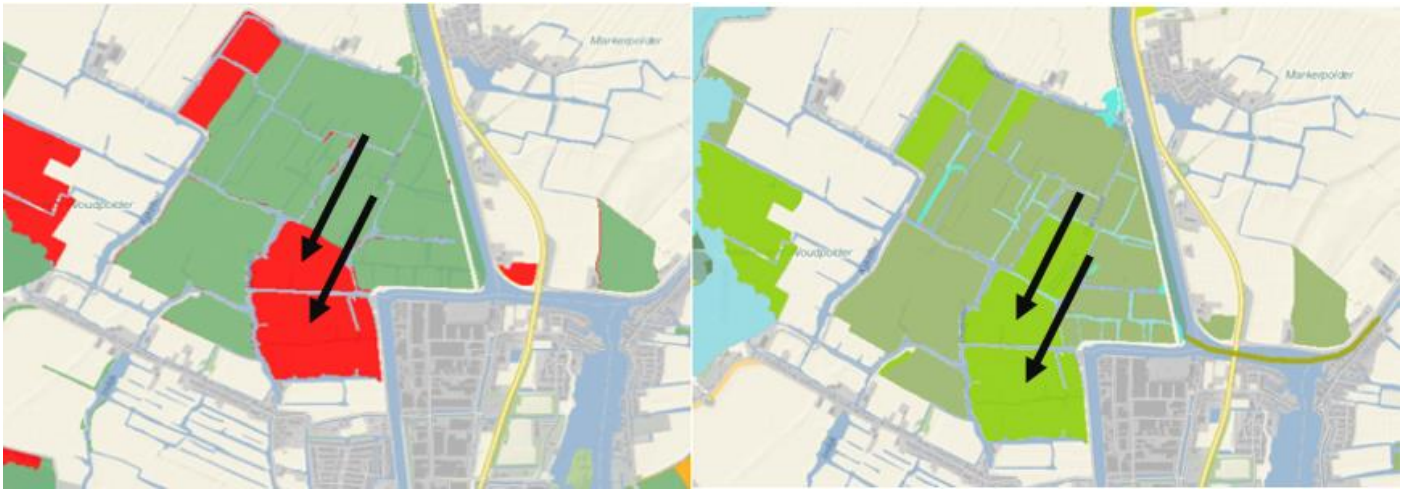

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in NNN-gebied L15 Krommenieër-Woudpolder. Voor dit NNN-gebied wordt de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden:

- Open waterrijk landschap met extensieve weidevogelgraslanden en verlandingsvegetaties.

De Krommenieër-Woudpolder heeft een dicht netwerk aan sloten en is vooral van belang voor watervogels en weidevogels en in mindere mate voor moeras- en rietvogels. Ongeveer de helft van de polder is aangewezen als N13.01 Vochtig weidevogelgrasland. De hoge dichtheden aan weidevogels concentreren zich op de meer vochtige, extensieve graslanden, met een hoge kruidenrijkdom en een hoge mate aan structuur. Relatief talrijk zijn grutto, tureluur en ganzen, en daarnaast broeden ook eenden, kievit, visdief (pionier) en veldleeuwerik in het gebied. De huidige broedvogeldichtheid van weidevogels is meer dan 100 broedparen per 100 hectare (zie

onderstaande kaart). Verspreid liggen er ook enkele inundatiegraslanden, welke van belang zijn voor weide- en watervogels. Zeldzame soorten zoals de kemphaan en watersnip zijn hier foeragerend waargenomen. In de winter fungeert het gebied als N13.02 Wintergastenweide voor ganzen en eenden.

Het grootste deel van de graslanden wordt beheerd als hooiland met nabeweiding. Kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels en wintergasten liggen in de verdere extensivering van het agrarisch beheer, waarin een stabiel hoog grondwaterpeil, variatie in maaidata en lagere beweidingsdichtheden cruciale factoren zijn. Meer extensief beheer biedt ook perspectief voor ontwikkeling van gevarieerder en kruidenrijker grasland.

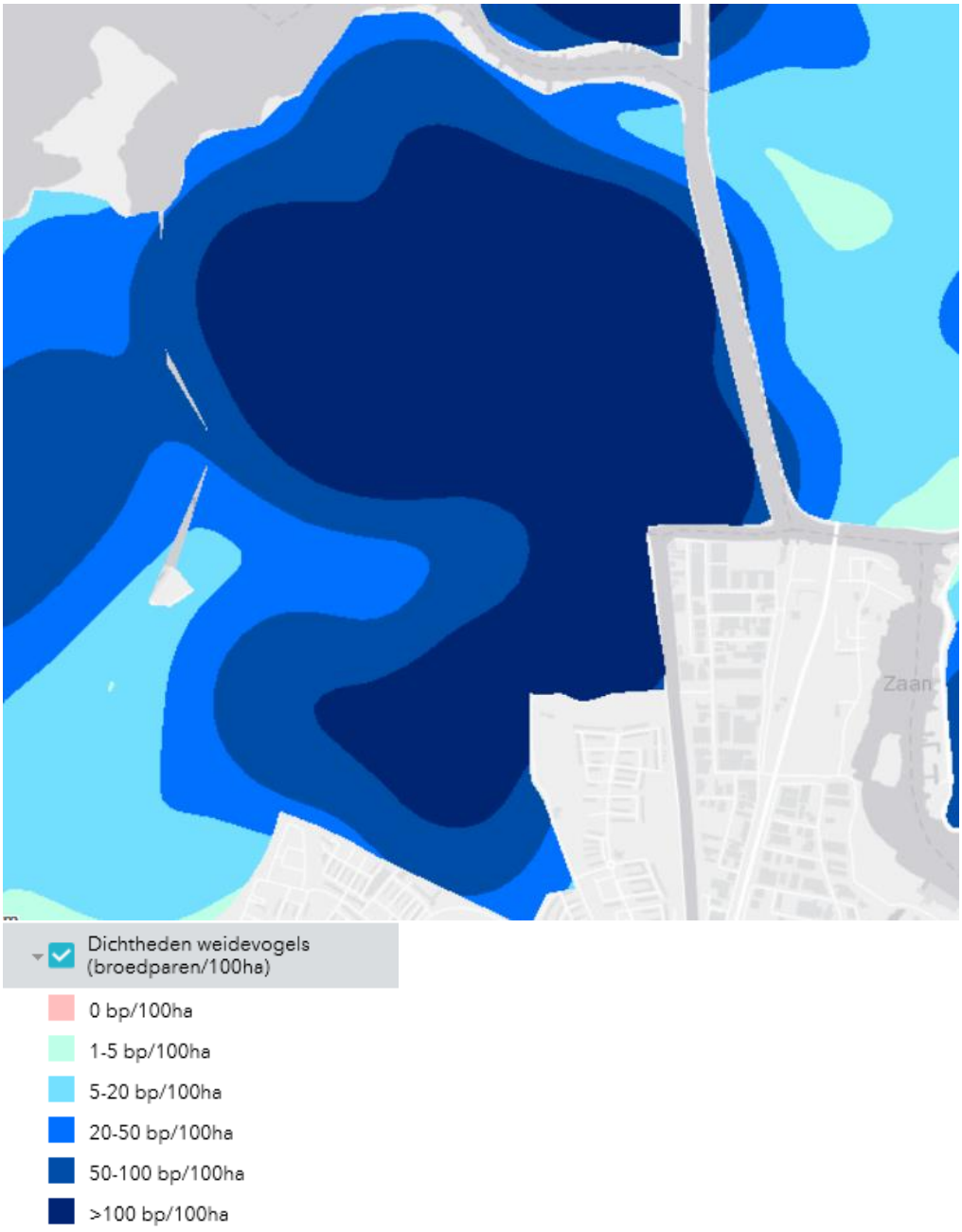

4. Ecologische beoordeling

Het de percelen maken geen deel uit van het Natura 2000-netwerk, maar liggen wel op korte afstand met het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder. De percelen zijn echter niet van relevant belang voor de doelen van het Natura 2000-gebied. Noch zijn de percelen van bijzonder belang voor trekvogels (criterium 1).

De percelen zijn wel onderdeel van een poldergebied met een functie als weidevogelgebied (criterium 2) en leefgebied voor wintergasten. De percelen maken deel uit van een robuust aaneengesloten begrensd gebied dat voor het grootste deel al is gerealiseerd als natuur en waar hoge waarden voorkomen. De percelen zijn daarom potentieel zeer kansrijk om als natuur hier onderdeel van te vormen. Het NNN-gebied L15 Krommenieër-Woudpolder heeft een oppervlak van circa 171 ha. Ontgrenzing van de percelen (circa 28 ha) leidt tot een oppervlakte afname van het NNN-gebied met 16%. Het natuurgebied verliest daarmee een behoorlijk areaal en

dus ook robuustheid (criterium 3). Ook leidt ontgrenzing mogelijk tot aantasting van kansen om de condities voor weidevogels te optimaliseren (met name waterpeilbeheer).

Op regionale schaal leidt ontgrenzing niet tot versnippering of isolatie van het NNN-gebied met andere natuurgebieden. De aangewezen natuurverbindingen blijven in stand (criterium 4). De percelen kunnen op lokaal niveau een toegevoegde natuurwaarde hebben door deze als Vochtig weidevogelgrasland (N13.01) en of Wintergastenweide (N13.01) te beheren. Daarmee dragen de percelen bij aan de lokale biodiversiteit en aan het belang voor weidevogels (criterium 2).

Conclusie

Het heeft een ecologische meerwaarde om de percelen begrensd te houden. De percelen zijn (inter)nationaal van (potentieel) belang voor weidevogels. De weidevogeldichtheid in de percelen e.o. is hoog. Om een gunstige staat van instandhouding van de weidevogelpopulaties te waarborgen is het van belang om de omvang van het natuurgebied te behouden en maatregelen te treffen om het aanwezige habitat voor weidevogels te verbeteren. Wij adviseren om de percelen niet te ontgrenzen van het NNN.

5. Overige beleidsmatige aspecten

69. NNN ecologische beoordeling Wormer-& Jisperveld, nr. 121

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	1.0
Datum	30-11-2020
Schrijver	Dille Wielakker
Kwaliteitsborger	Robbert de Ridder
Status	Ecologische beoordeling
Naam locatie	[redacted], VJW
Oppervlak	Diverse percelen
Kadastraal nummer	Diverse percelen
Eigenaar	[redacted] ea zoals HHNK en natuurmonumenten, VJW
BPL-gebied	Nee (wel aangrenzend)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja (Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder)
Quickscan regio	Wormer- en Jisperveld

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft diverse percelen (rood onderstaande kaart) ten oosten van de gemeente Jisp aan de noordzijde van het Zwet met agrarisch gebruik grasland. Via een zienswijze is bezwaar aangetekend tegen de begrenzing als natuur op deze percelen. Er wordt betoogd dat de huidige bedrijfsvoering in de toekomst niet voorgezet kan worden in combinatie met de natuurambitie. Er ligt daarom een verzoek de percelen van het NNN te ontgrenzen.

Niet alle percelen die weergegeven zijn in de zienswijze, zijn in eigendom van de inspreker. In deze ecologische beoordeling zijn alle percelen met een begrenzing NNN uit deze zienswijze, ongeacht of dit eigendom is van [redacted], beoordeeld. De percelen maken onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (gearceerd onderstaande kaart). Daarnaast zijn de percelen door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied en begrensd als NNN-gebied L17 Wormer- en Jisperveld.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De betreffende percelen hebben een agrarische functie als grasland (veehouderij) en liggen in het karakteristieke veenpolderlandschap van Laag Holland. De percelen liggen centraal in het uitgestrekte natuurgebied Wormer-Jisperveld dat zowel NNN-gebied ((L17 Wormer- en Jisperveld) als Natura 2000-gebied (Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder) is. Ook de percelen zijn allemaal N2000-gebied en NNN begrensd. Het NNN is hier niet gerealiseerd. Door de provincie Noord-Holland zijn de percelen en het omliggende gebied tevens aangewezen als Weidevogelleefgebied.

De kaarten hierboven tonen te ligging van de percelen in het NNN (blauw omlijnde percelen). De ambitiekaart daaronder laat zien dat de twee oostelijke percelen een ambitietype N06.01 Veenmosrietland en Moerasheide hebben (kaart rechts – geel omlijnd). De overige percelen in het middengebied betreffen met name ambitietypen N13.01 Vochtig Weidevogelgrasland met aan enkele perceelranden ambitietype N06.01 Veenmoesrietland en moerasheide. De percelen maken geen onderdeel uit van een natuurverbinding van het NNN.

De percelen liggen in Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder dat is aangewezen in het kader van zowel de Vogelrichtlijn als Habitatrichtlijn. Hier gelden instandhoudingsdoelstellingen voor: roerdomp, kemphaan, rietzanger (als broedvogel) en smient, slobeend, grutto (als niet-broedvogel), bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, meervleermuis, Noordse woelmuis en diverse habitattypen zoals veenmosrietlanden en ruigten en zomen.

3. Ecologische waarden

De percelen zijn onderdeel van het NNN-gebied L17 Wormer- en Jisperveld met als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland en N06.01 Veenmosrietland en moerasheide. De kernwaarde van het gebied wordt gevormd door het open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels en wintergasten. De andere kernwaarde is dat de percelen met de watergangen onderdeel uitmaken van het watersysteem van het Wormer- en Jisperveld, waarin waardevolle verlandingsvegetaties met veenmosrietlanden, ruigten en zomen en hoogveenbossen voorkomen. Hierin komt bijzondere fauna voor, waaronder o.a. de Noordse woelmuis en watergangen waarin bijzondere vissoorten voorkomen. Op delen van de percelen en in de directe omgeving komen N2000-habitattypen voor zoals H6430B Ruigten en Zomen en H7140B Overgangs- en trilvenen (groene vakken op onderstaande kaart).

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn onderdeel van het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder (zie hoofdstuk 2). De percelen betreffen graslanden met een open karakter die aansluiten op andere percelen met een

gelijkwaardig karakter. De percelen en het aangrenzende water hebben potentie als leefgebied voor smient, slobeend en grutto. De voor dit Natura 2000-gebied aangewezen habitattypen H6430B Ruigten en Zomen en H7140B Overgangs- en trilvenen komen op de betreffende percelen en in de directe omgeving voor. Soorten als bittervoorn, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, meervleermuis en Noordse woelmuis zijn daarnaast verspreid in het gehele Natura 2000-gebied en dus ook in de omgeving van de percelen. Hiermee dragen de percelen bij aan de Natura2000-doelen (criteria 1a).

De percelen liggen midden in een aaneengesloten NNN-gebied dat ook waardevol en internationaal bijzonder is als weidevogelgebied (criterium 2). Door ontgrenzing van de percelen neemt het oppervlak aan potentieel waardevolle natuur in het NNN sterk af, en raakt het gebied sterk versnipperd gezien de verspreide ligging van de percelen tussen percelen van natuurmonumenten en HHNK. Ontgrenzing betekent daarom dat het NNN hier een groot deel van zijn robuustheid verliest (criterium 3) en is daarom niet wenselijk.

De percelen kunnen dus bijdragen aan de kernwaarde van het NNN-gebied en aan de Natura 2000 doelen. Daarnaast is het beheer van de percelen van invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater van het Wormer- en Jisperveld, waar belangrijke natuurwaarden mee samenhangen. Belangrijk voor de toekomst is dat de vermesting van het watersysteem wordt verminderd.

Indien de percelen ontgrenst worden zal geen sprake zijn van aantasting van een regionale natuurverbinding (criterium 4). Ook is er, naast de beschreven Habitattypen bij punt 1a, in de huidige situatie geen sprake van zeldzame plantengemeenschappen. Bijdrage aan lokale moerasnatuur is mogelijk (criterium 5) maar kan tegenstrijdig zijn met het gewenste weidevogelbeheer.

Conclusie

De hoofdvraag van deze ecologische beoordeling luidt: moet de begrenzing als NNN op deze percelen in stand blijven?

Gezien het voorgaande dragen de percelen bij aan de doelen van het Natura 2000-gebied en het NNN. De natuurwaarde van de percelen kan waarschijnlijk verder toenemen bij geschikte inrichting en beheer. Het advies is daarom het perceel niet te ontgrenzen.

70. NNN ecologische beoordeling Oostzaan, nr 100

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O100. [redacted]
Oppervlak	12,8 ha
Kadastraal nummer	OZN00-L-333 OZN00-L-332 OZN00-L-334 OZN00-L-335 OZN00-K-707 OZN00-K-843
Eigenaar	
BPL-gebied	Nee (wel omringd door)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Ja (Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske)
Quickscan regio	IVOT

1. **Beschrijving perceel en doel beoordeling**

De vraag heeft betrekking op de percelen OZN00-L-333, OZN00-L-332,OZN00-L-334, OZN00-L-335, OZN00-K-707, OZN00-K-843. In onderstaande kaart zijn deze percelen rood weergegeven en lichtblauw omlijnd. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 12,8 ha en maken deel uit van NNN-gebied L22 Oostzanerveld. Ook liggen de percelen in Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske (VR+HR). De eigenaar verzoekt de provincie Noord-Holland om de percelen van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan wel of niet aanvaardbaar is.

In de omgeving liggen ook percelen waarvoor een NNN-begrenzingsverzoek speelt. Deze zijn in onderstaande kaart blauw weergegeven. Dit memo richt zich louter op het ontgrenzingsvraagstuk van de rode percelen.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in het NNN-gebied L22 Oostzanerveld. Het Oostzanerveld is een veenweidegebied en natuurgebied dat het noordwesten en noorden van de gemeente Oostzaan omvat. Het grenst aan de gemeenten Zaanstad (Zaandam) en Wormerland (Wijdewormer). Het Oostzanerveld maakt deel uit van het Nationaal Landschap Laag Holland en van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn voor alle percelen van toepassing. Daarnaast is het gebied door de provincie Noord-Holland aangewezen als Weidevogelleefgebied. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van de percelen (rood weergegeven) in het NNN (L22) en de ligging ten opzichte van de regionale natuurverbindingen van het NNN (LNV1).

De voortgangskaart hieronder laat zien dat de percelen zijn verworven noch gerealiseerd. Dat geldt ook voor enkele andere percelen in dit NNN-gebied. In de groene percelen is het NNN thans gerealiseerd.

De ambitiekaart laat zien dat de percelen als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland hebben. Dit natuurbeheertype sluit aan op het provinciaal beleid om dit gebied als Weidevogelleefgebied aan te wijzen.

Natura 2000

De percelen maken allemaal deel uit van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De gebieden waar de percelen liggen zijn aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor richtlijnsoorten, onder andere noordse woelmuis, bruine kiekendief, visdief, en grutto. Onderstaande kaart toont de ligging van de percelen ten opzichte van het Natura 2000-gebied.

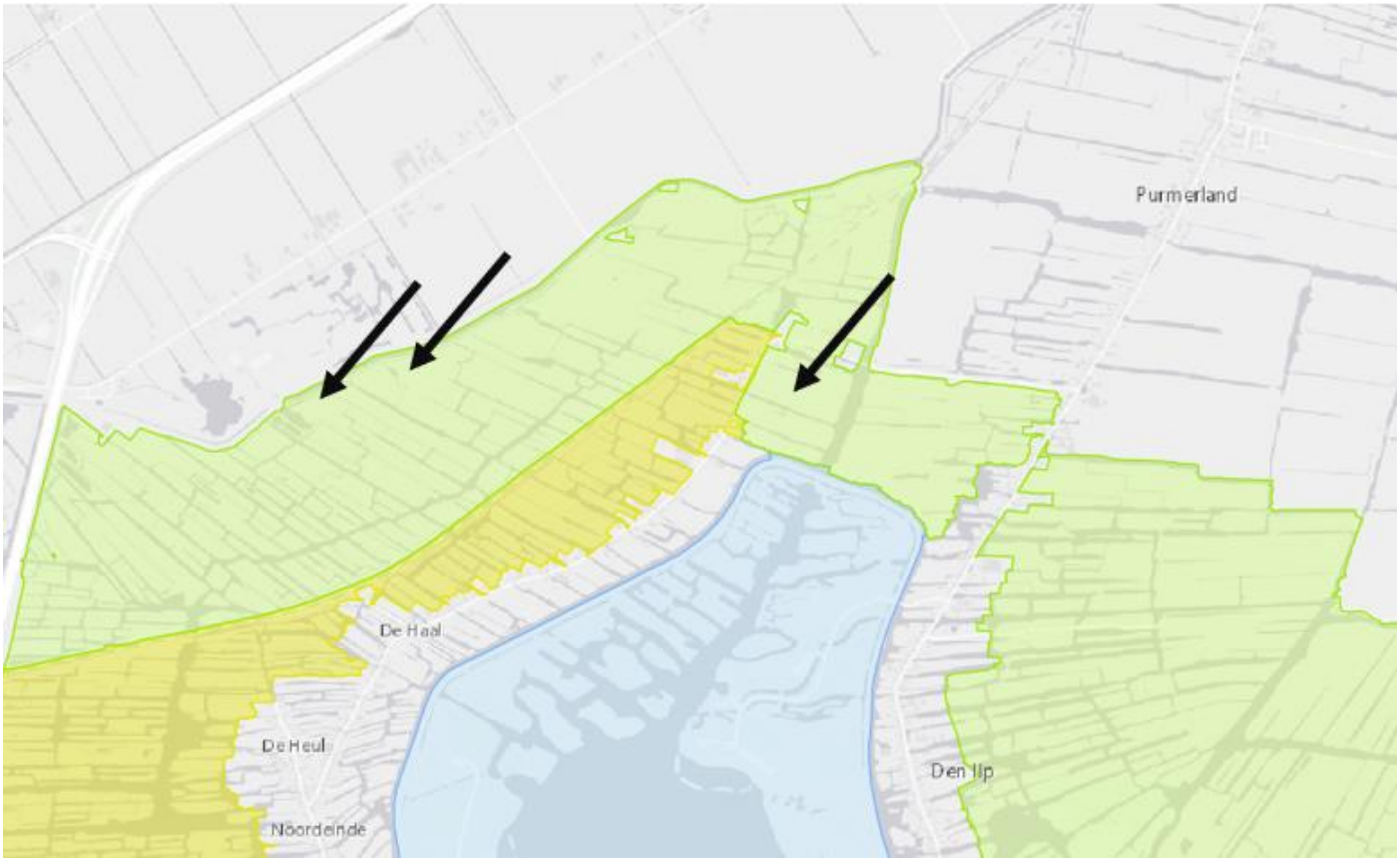

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in NNN-gebied L22 Oostzanerveld. Voor dit NNN-gebied worden de volgende ecologische kernkwaliteiten onderscheiden:

- Water en verlandingsvegetaties in oorspronkelijk brak milieu;
- Open landschap met extensieve graslanden.

De percelen maken deel uit van een aaneengesloten en uitgestrekt landschap met water en open graslanden. Het waterrijke karakter, de openheid en uitgestrektheid hebben ertoe geleidt dat het een belangrijk weidevogelgebied is. De broedvogeldichtheid van weidevogels bedraagt meer dan 100 broedparen per 100 hectare (zie onderstaand figuur). In de weilanden broeden nog relatief veel grutto's. Deze gebruiken de omgeving als broedbiotoop en slaap- en foerageergebied. Het gebied waarin de percelen liggen vormt ook een (potentieel) belangrijk habitat voor vogelsoorten als visdief, bruine kiekendief en watersnip. De grootste kwaliteit van het gebied is dus gelegen in het belang voor broedende weidevogels, doortrekkers en overwinterende watervogels. Voor grutto, bruine kiekendief, visdief en watersnip zijn in dit gebied ook instandhoudingsdoelen geformuleerd in het kader van Natura 2000. Kansen voor verbetering van het leefgebied van deze soorten liggen o.a. in de beoogde uitbreiding van het als natuurgebied beheerde areaal extensief grasland ten koste van 'regulier' agrarisch gebruik. Dit biedt de mogelijkheid om in het hele gebied tot een stabiel hoog waterpeil te komen.

De percelen liggen ook in een deel van het Natura 2000-gebied dat is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Vanwege het huidige gebruik is het voorkomen van aangewezen habitattypen naar alle waarschijnlijkheid zeer beperkt. Habitatkaarten uit Het Natura 2000-beheerplan laten zien dat de wateren in dit deel van de polder kansrijk zijn voor het habitattype kranswierwateren, maar andere aangewezen habitattypen lijken niet in de percelen voor te komen. Wel is op basis van de NDFF geconstateerd dat in de nabije omgeving van de percelen zeldzame soorten voorkomen als rugstreeppad en noordse woelmuis. Voor de noordse woelmuis geldt vanuit Natura 2000 ook een instandhoudingsdoelstelling.

In de nabije omgeving (maar niet in de percelen) zijn groeiplaatsen bekend van groot nimfkruid, moerasbasterdwederik, ronde zonnedauw, waterscheerling en schorrenzoutgras. Deze combinatie aan soorten impliceert een variatie in abiotische omstandigheden, met onder andere zuur oppervlaktewater en relicten van het ooit brakke karakter van het gebied.

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn reeds begrensd als NNN-gebied L22 Oostzanerveld, maken deel uit van het Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske en het gebied is aangewezen als Weidevogelleefgebied. Vanuit Natura 2000 zijn o.a. instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor broedvogels (bruine kiekendief, watersnip en visdief) en niet-broedvogels (grutto). Dergelijke soorten stellen eisen aan hun leefomgeving, onder andere rust, ruimte, openheid en aaneengeslotenheid. De percelen zijn onderdeel van een open graslandsysteem dat voldoet aan deze eisen, en dragen als dusdanig dus bij aan de instandhoudingsdoelstellingen die voor dergelijke vogelsoorten zijn gesteld (criterium 1a). Ook liggen de percelen in het natuurlijke verspreidingsgebied van de noordse woelmuis. Een zeldzame soort waarvoor eveneens een instandhoudingsdoelstelling geldt vanuit Natura 2000. De percelen zijn potentieel kansrijk als leefgebied voor noordse woelmuis, omdat ze onderdeel zijn van een aaneengesloten open gebied, met door water geïsoleerde eilandjes (criterium 1a).

De percelen maken tevens deel uit van een belangrijk weidevogelleefgebied. De percelen maken tevens deel uit van een samenhangend en waterrijk laagveen- en graslandsysteem met brakke kenmerken dat Europees bijzonder is en weinig voorkomt (criterium 2).

Het ontgrenzen van de percelen leidt tot afname in robuustheid wegens NNN-oppervlakteverlies, waarmee de relatieve bijdrage aan de bescherming of realisatie van vochtig weidevogelgrasland (N13.01) wordt ingeperkt (criterium 3). Op regionaal niveau leidt ontgrenzing niet zo zeer tot versnippering van een natuurverbinding, hoewel de percelen OZN00-L-334 en OZN00-L-335 wel langs een natte natuurverbinding van het NNN liggen (criterium 4). Op lokaal niveau zijn er kansen voor verbetering van het leefgebied van weidevogels (o.a. Vogelrichtlijnsoorten en trekvogels). De kansen liggen o.a. in het realiseren van vochtig weidevogelgrasland (N13.01) en het scheppen van abiotische randvoorwaarden waarmee zeldzame flora zich kan vestigen.

Conclusie

Vanuit ecologisch oogpunt heeft het een meerwaarde om de percelen begrensd te houden. De percelen voldoen aan vrijwel alle ecologische criteria. Ze dragen o.a. bij aan Natura 2000-doelen, een gunstige staat van instandhouding van de weidevogelpopulatie en de robuustheid van het NNN. Ontgrenzing van de percelen wordt afgeraden.

71. NNN ecologische beoordeling Hilversum, nr. 120

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	11-8-2020
Schrijver	Berto van Dam
Kwaliteitsborger	Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	B120 Egelshoek
Oppervlak	Ca. 40 Hectare
Kadastraal nummer	Onbekend
Eigenaar	Onbekend
BPL-gebied	Het Gooi
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Gooi

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het perceel ligt ten noorden van de grens met de provincie Utrecht en ten zuiden van Hilversum. Het Tienhovensch Kanaal volgt de provinciegrens. Het gebied ligt buiten de begrenzing van het NNN en buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De vraag voor deze beoordeling betreft of het betreffende gebied begrensd moet worden als NNN. Drie eigenaren zijn voornemens natuur te realiseren en op een deel woningen te bouwen. Een concreet inrichtingsplan was bij de beoordeling niet voorhanden.

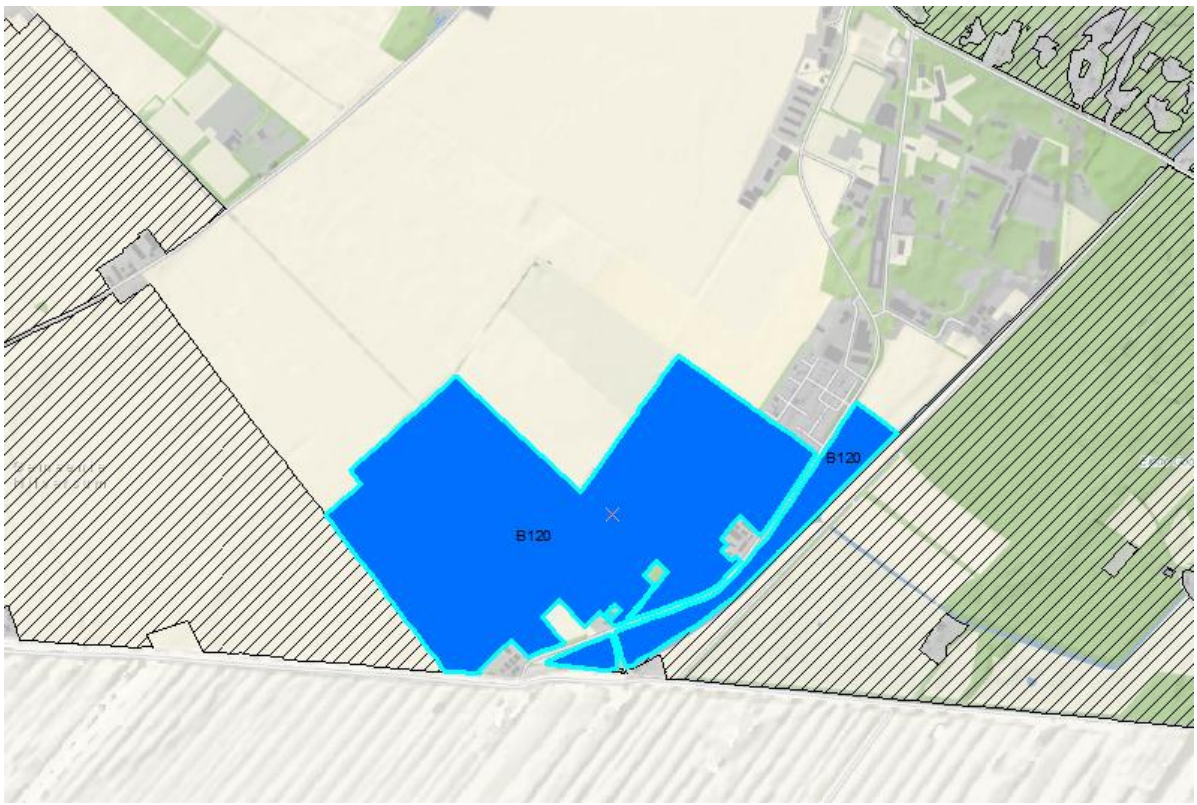

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het gebied bestaat uit grasland met agrarische functie. Langs de weg Egelshoek is lintbebouwing in de vorm van boerderijen aanwezig. De oostelijke strook tussen de Egelshoek en Huidecopersweg bestaat uit met een vrij brede watergang die in de richting van Hilversum doodloopt.

Zie het linker figuur voor de ligging van het perceel (rode stip) ten opzichte van het NNN in Noord-Holland. Omdat het perceel tegen de grens met de provincie Utrecht ligt, is ook naar de ligging ten opzitchte van het NNN in Utrecht gekeken. Het rechter figuur toont de ligging ten opzichte van het NNN Utrecht dat zich ten zuiden van het Tienhovensche Kanaal richting het westen uitstrekt.

Aan de oostzijde grenst het perceel aan bosgebied op zandgrond dat is begrensd als onderdeel van het NNN Gooise Zuidflank. In het noordelijke deel van het bosgebied liggen enkele heideterreinen en vennen. Met een oppervlakte van ruim 2200 ha vormt de Gooise zuidflank een grootschalig natuurgebied. De samenhang binnen het gebied wordt vooral bepaald door de aaneengeslotenheid van afwisselend bossen en heidegebieden rondom de noord- oost- en zuidzijde van Hilversum. Vanwege de ligging aan de provinciegrens met Utrecht is er ook een sterke connectie met de Utrechtse gebieden. Langs vrijwel de gehele oostkant staat Gooi zuid in verbinding met de bossen en heideterreinen van Hoge en Lage Vuursche en vanuit hier met de hele Utrechtse Heuvelrug. In het kader van de Groene Schakel wordt hier gewerkt aan verbetering van de ecologische aansluiting van de Utrechtse Heuvelrug op het Gooi o.a. door aanleg van de Faunatunnel onder de A27 die inmiddels gereed is en de natuurbrug Anna's Hoeve (over de spoorbaan HilversumAmersfoort, de aan te aanleggen HOV en de te verleggen Weg over Anna's Hoeve).

Ten westen grenst het perceel aan NNN dat bestaat uit grasland en moeras dat onderdeel is van NNN Oostelijke Vechtplassen. Om minder dan een kilometer afstand ligt de grens van Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen'. De oppervlakte van het Noord-Hollandse deel van het NNN in de Oostelijke Vechtplassen bedraagt in totaal 4823 hectare. De samenhang binnen het gebied komt tot uitdrukking in het aaneengesloten uitgestrekte laagveengebied en in een daarbinnen samenhangende watersysteem met allerlei verschillende fasen van verlanding.

De samenhang met andere NNN gebieden bestaat vooral uit de robuuste eenheid van de gebieden in de regio verbonden door 'natte' natuurverbindingen voor watergebonden flora en vooral fauna. Er zijn natuurverbindingen met nabijgelegen NNN-gebieden Naardermeer en Zuidpolder beoosten (A12), het gebied Laegieskamp, Gijzenveen en Cruysbergen (A14) en de watergangen in de 's-Gravenlandse landgoederen (A15). Tussen Naardermeer en Zuidpolder en het noorden van de Oostelijke vechtplassen ligt een natuurverbinding onder de drukke provinciale weg door. In deze gebieden, behalve de 's-Gravenlandse landgoederen, is eveneens belangrijke water- en moerasnatuur aanwezig waardoor de drie gebieden als eenheid beschouwd kunnen worden. Daarnaast vormen deze gebieden samen met de Oostelijke Vechtplassen en ook NNN-gebieden op grotere afstand een belangrijk netwerk van vogelgebieden, voor zowel water- als moerasvogels.

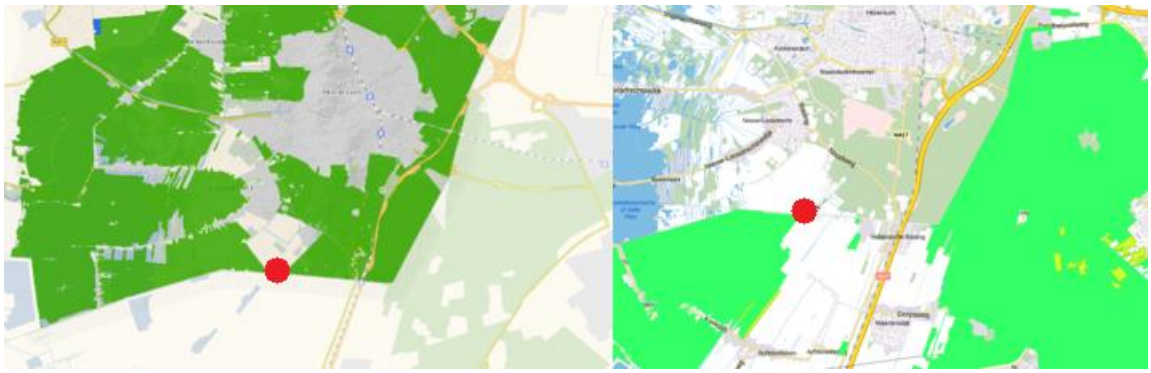

3. Ecologische waarden

De Egelshoek ligt op de overgang van de hogere zandgronden naar het laagveengebied. Deze gradiënt komt tot uiting in een afwisseling van drogere podzolbodems en nattere moerige en venige bodems en in de afwisseling van inzijgings- en kwelsituaties. De laatste worden mede gestuurd door het peilbeheer in het aanwezige slotenstelsel, dat in noordwestelijke richting afwatert richting de Drecht. De ontwatering vormt hier een bedreiging voor het functioneren van het natuurlijke hydrologisch systeem. Een deel is in eigendom van Natuurmonumenten en kent goed ontwikkelde watervegetaties.

Voor de natuur van het zoddengebied, de bijzondere trilvenen van Loosdrecht, zit er veel `muziek' in het `kwelwater' van de Egelshoek volgens het Watergebiedsplan Zuidelijke Vechtplassen van Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. De ecologische potenties van dit watertype is de hoogste van het hele studiegebied (ondanks het agrarische gebruik van de polder). Met name in de Egelshoek/Weerslootgebied lijkt de macrogradiënt van de zandgronden naar de plassen goeddeels intact.

Er liggen met name potenties voor N10.01Nat schraalland in het westelijk deel, overgaand in N10.02 Vochtig hooiland in combinatie met kleine boselementen en houtsingels (N15.02 Eiken- en beukenbos) in het oostelijk deel. Macrogradiënten op deze schaal bieden goede mogelijkheden voor tal van doelsoorten.

4. Ecologische beoordeling

Het gehele perceel is geen onderdeel van Natura 2000-gebied. Wel heeft het perceel in potentie bijdragen aan het halen van instandhoudingsdoelen voor bijvoorbeeld gevlekte witsnuitlibel, platte schijfhoren, gestreepte waterroofkever, bittervoorn en grote modderkruiper (criterium 1a).

De aanwezigheid van kwel vanaf de stuwwal zorgt voor potenties voor belangrijke natuur met een klein zoekgebied in de vorm van natte schraallanden (criterium 2). Het perceel is geen onderdeel van een door de provincie aangewezen weidevogelleefgebied maar vanwege de potentie voor schraallanden kan het perceel bij voldoende openheid en rust ook een bijdrage leveren aan de weidevogelpopulatie. Een nevenfunctie voor woningbouw vormt, afhankelijk van de concrete invulling, mogelijk een beperkende factor voor weidevogels.

Door de ligging grenzend aan diverse andere onderdelen van het NNN wordt de robuustheid van het NNN vergroot. Het gebied biedt een unieke kans om grote natuurgebieden op de stuwwal en in het laagveengebied op robuuste wijze met elkaar te verbinden. Dit is gunstig voor de samenhang van het NNN en biedt grote kansen voor tal van doelsoorten zoals vleermuizen en andere zoogdieren, maar ook voor amfibieën, reptielen en insecten. Dergelijke mogelijkheden zijn uitermate schaars in deze regio. Ook kan het begrenzen van het perceel bijdragen aan het veiligstellen van lokale abiotische omstandigheden die bijzondere natuur mogelijk maken, zoals verbetering van de waterhuishouding (vernatting en kwel (criterium 3 en 4).

Conclusie
Door de bijdrage die het gebied in potentie kan leveren aan Natura 2000 (Criterium 1a) en aan de robuustheid en samenhang van het NNN op regionale schaal (Criterium 3a) heeft begrenzing als NNN een zeer grote ecologische meerwaarde. Aanvullend levert begrenzing ook een bijdrage aan natuur met een klein zoekgebied (criterium 2) en het veiligstellen van de abiotiek (criterium 3b) en lokale natuurwaarden (criterium 5). Wij adviseren daarom het gebied te begrenzen als NNN. Door het huidige gebruik van het gebied en de huidige condities kent het gebied al een goede uitgangssituatie als waardevol onderdeel van het NNN.

5. Overige beleidsmatige aspecten

Toevoegen aan NNN betekent beperkingen voor woningbouwambitie. Nadere afweging/begrenzing noodzakelijk?

72. NNN ecologische beoordeling Monnickendam, nr. 103

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O103. Lubrecht
Oppervlak	11,9 ha
Kadastraal nummer	MNK00-F-376 MNK00-F-375 MNK00-F-79 MNK00-F-378 MNK00-F-93
Eigenaar	
BPL-gebied	Nee (wel grenzend aan)
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	IVOT

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

De vraag heeft betrekking op de percelen MNK00-F-376, MNK00-F-375, MNK00-F-79, MNK00-F-378, MNK00-F-93. In onderstaande kaart zijn deze rood weergegeven. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 11,9 ha en maken deel uit van NNN-gebied L24 Ilperveld en Varkensland. De percelen maken geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en liggen ook niet in een door de provincie Noord-Holland aangewezen Weidevogelleefgebied. De eigenaar verzoekt de provincie Noord-Holland om de percelen van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan niet aanvaardbaar is.

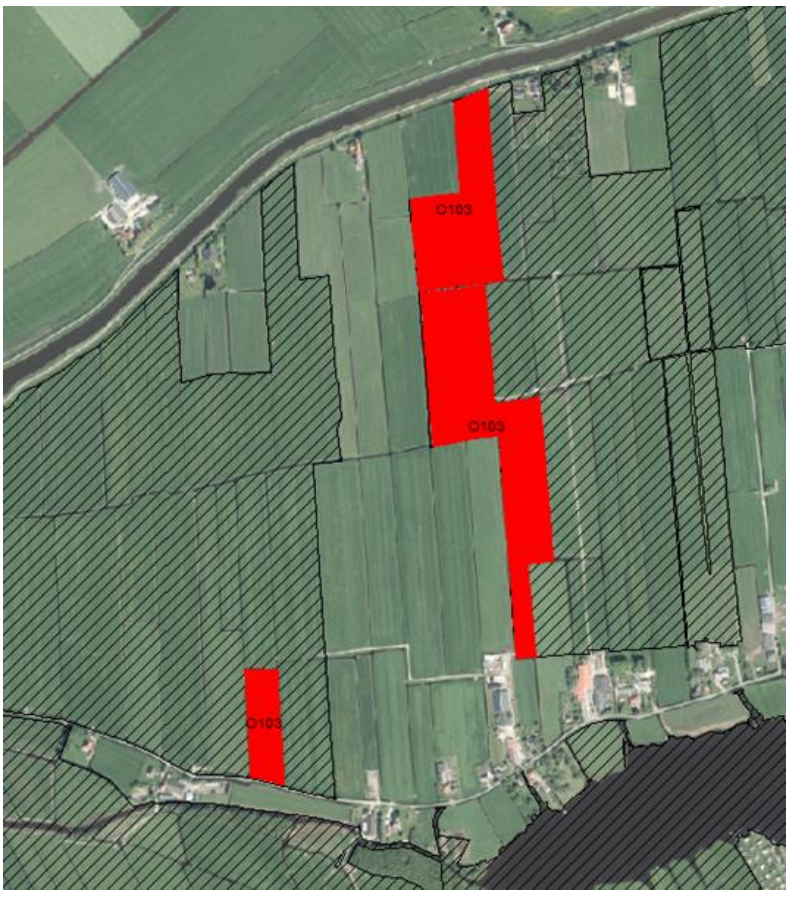

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in een open graslandpolder ten zuiden van de Purmerringvaart. De percelen maken deel uit van het NNN-gebied L24 Ilperveld en Varkensland. Ten noorden van de percelen loopt een natuurverbinding van het NNN. Het betreft natuurverbinding LNV1 Wormer- en Jisperveld, Purmerland en Purmerringvaart. Gelet op de tussenliggende weg is er geen directe relatie tussen deze natte verbinding en de graslandpercelen. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van de percelen (rood weergegeven) in het NNN-gebied L24 Ilperveld en Varkensland en de ligging ten opzichte van de regionale natuurverbinding (LNV1).

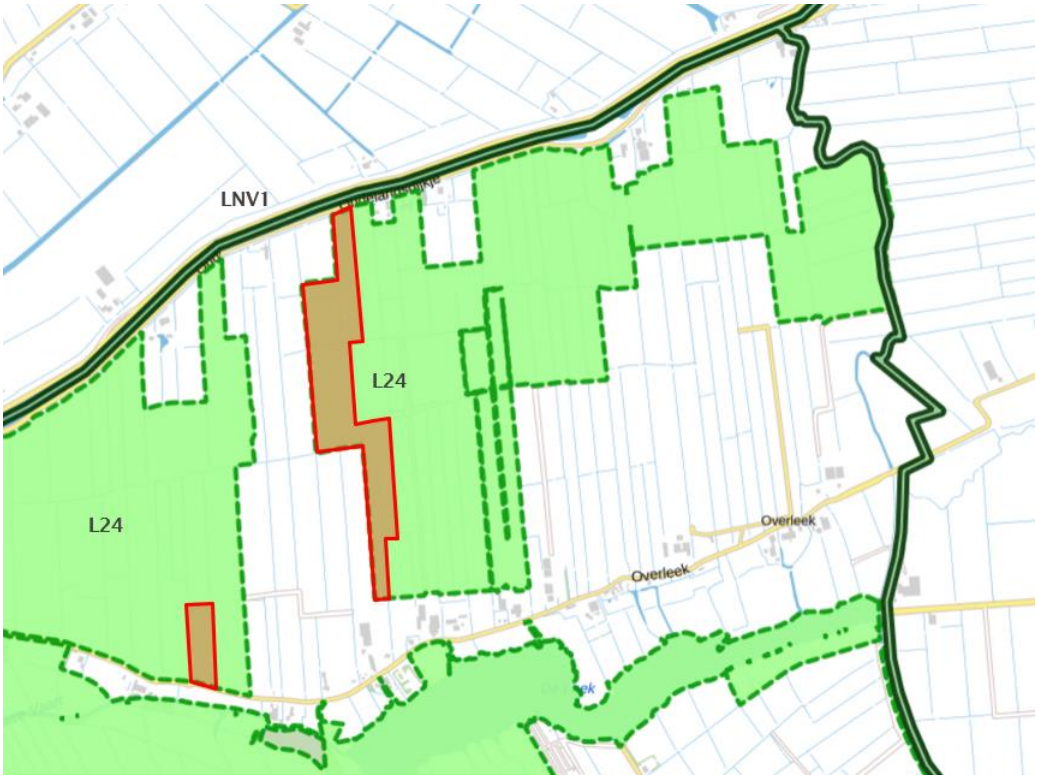

De voortgangskaart hieronder laat zien dat de percelen zijn verworven noch gerealiseerd. Dat geldt ook voor de percelen meest rechts op de kaart hieronder. In de groene percelen is het NNN thans gerealiseerd.

De ambitiekaart hieronder laat zien dat het NNN in en rondom de percelen als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland heeft (groen op de kaart hieronder).

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in NNN-gebied L24 Ilperveld en Varkensland. Voor dit NNN-gebied wordt o.a. de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden:

- Open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels.

De percelen maken deel uit van een aaneengesloten en uitgestrekt landschap met water en open graslanden. Het waterrijke karakter, de openheid en uitgestrektheid maken de percelen potentieel geschikt als broedgebied voor weidevogels. De broedvogeldichtheid aan weidevogels ligt tussen de 20 a 100 broedparen per hectare (zie onderstaande kaart). De inschatting is dat de percelen in de huidige situatie weinig andere ecologische waarde hebben. Ze zijn nog niet ingericht als NNN en op basis van luchtfoto's is de indruk dat de percelen intensief gebruikt worden als grasland.

Er is actueel al sprake van een ecologische waarde, met name voor weidevogels. Er is sprake van een geschikte bodem (veraarde bovengrond en klei op veen) en waterhuishouding (grondwatertrap 2) voor de ontwikkeling van een vochtig weidevogelgrasland. Op korte afstand van de percelen zijn waarnemingen van rugstreeppad bekend. Waarnemingen van zeldzame flora zijn afwezig. Gezien het huidige gebruik hebben de percelen waarschijnlijk beperkte floristische waarde

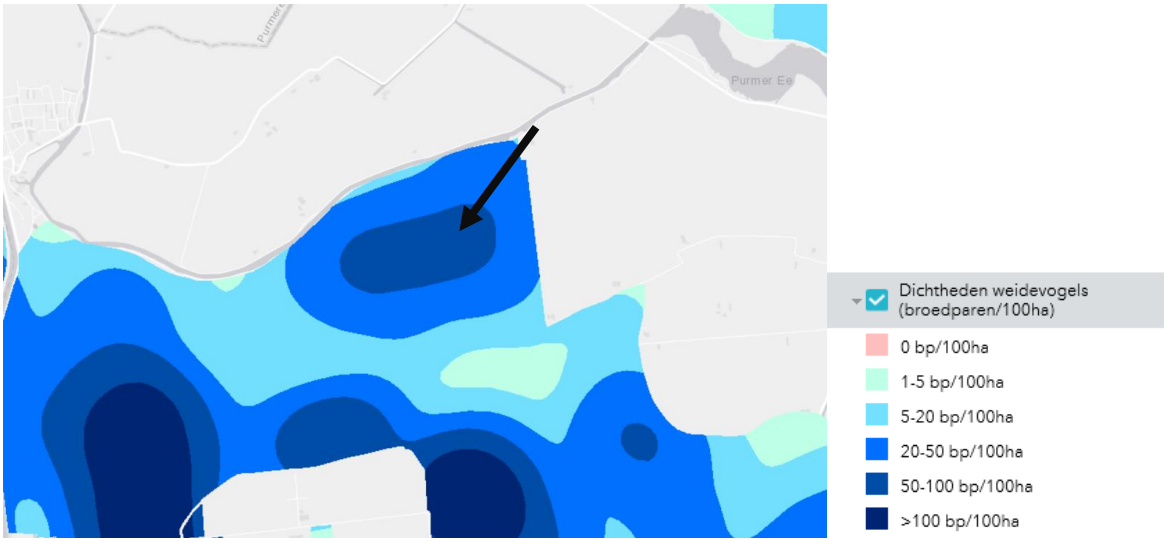

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn niet nodig voor de realisatie van Natura 2000-doelen of van bijzonder belang voor trekvogels (criterium 1). De percelen liggen niet in een Natura 2000-gebied en dragen in de huidige situatie niet significant bij aan instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van Vogelrichtlijnsoorten die zijn aangewezen voor Natura 2000-gebieden op grotere afstand.

Hoewel de percelen niet door de provincie Noord-Holland zijn aangewezen als Weidevogelleefgebied, hebben deze wel de potentie om zich vanuit de bestaande kwaliteit voor weidevogels verder voor deze soortgroep te ontwikkelen (criterium 2). De percelen worden nu nog intensief gebruikt als grasland. Ontgrenzing van de percelen leidt mogelijk tot afname van de actuele betekenis voor weidevogels en zeker tot afname van de potentie om een aaneengesloten weidevogelgebied te ontwikkelen. Het begrensd houden van de percelen kan lokaal bijdragen aan de ontwikkeling van het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland (criterium 2). Bij ontwikkeling van weidevogelgebieden in de omgeving dragen de percelen daardoor ook bij aan de robuustheid van het NNN.

De percelen zijn niet van belang voor de criteria 4 of 5. Aangezien ze niet (potentieel) bijdragen aan het versterken van een natuurverbinding of van belang zijn voor de lokale biodiversiteit zoals beschreven in criterium 5.

Conclusie

De actuele natuurwaarden in de percelen beperken zich tot weidevogels die aanwezig zijn ondanks het intensieve gebruik. De percelen hebben de potentie om verder tot weidevogelgebied ontwikkeld te worden en onderdeel te worden van een aaneengesloten extensiever beheerd weidevogelgebied. Op de percelen is het mogelijk om het beheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland te ontwikkelen. Hiermee wordt bijgedragen aan criterium 2 en bij inrichting van de omgeving als weidevogelgrasland ook aan criterium 3. Aan de overige criteria wordt niet voldaan. Vanwege de actuele en potentiële betekenis voor weidevogels adviseren wij de percelen niet te ontgrenzen.

Overige beleidsmatige aspecten

In het meest oostelijke deel van NNN-gebied L24 is ook een verzoek tot ontgrenzing van percelen ingediend (71.Bark). Er dient bij de afweging tot ontgrenzing rekening te worden gehouden met het cumulatieve oppervlakteverlies NNN in deze polder.

73. NNN ecologische beoordeling Starnmeer, nr. 119 [redacted]

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	1.0
Datum	02-12-2020
Schrijver	Robbert de Ridder
Kwaliteitsborger	Jan Dirk Buizer
Status	Ecologische beoordeling concept
Naam locatie	119 [redacted]
Oppervlak	Ca. 3 ha
Kadastraal nummer	380
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	nee
Weidevogelleefgebied	ja
Natura2000	Ja
Quickscan regio	Eilandspolder

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Betreffend perceel in de Eilandspolder betreft agrarisch gebruikt grasland. Via een zienswijze heeft [redacted] aangegeven dat ze het niet eens zijn met de begrenzing als natuur. Er wordt betoogd dat er geen doorgaande verbinding naar Eilandpolder Oost mogelijk is, dat het grenst aan bebouwing en niet begrensde percelen en dat het geen natuurdoel kan dienen. De vraag is daarom of dit perceel ontgrensd kan worden uit de NNN.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

Het betreffende perceel ligt in het karakteristieke veenpolderlandschap van Laag Holland en bestaat uit een agrarisch weiland. Het maakt deel uit van het uitgestrekte natuurgebied de 'Eilandspolder' dat zowel als NNN-gebied en als Natura 2000-gebied is aangewezen. De Eilandspolder is ook als weidevogelleefgebied aangewezen door de provincie. Het perceel is als N2000 gebied begrensd en ook als NNN. Het NNN is hier nog niet gerealiseerd. Op de ambitiekaart van het NNN is het natuurbeheertype N 13.01 vochtig weidevogelgrasland als ambitie aangegeven.

3. Ecologische waarden

De kernwaarde van het gebied wordt gevormd door het open landschap met extensieve graslanden voor weidevogels en wintergasten. De andere kernwaarde is dat de percelen met de watergangen ook onderdeel uitmaken van het watersysteem van de Eilandspolder, waarin waardevolle verlandingsvegetaties met veenmosrietlanden, ruigten en zomen en hoogveenbossen voorkomen. Hierin komt bijzondere fauna voor, waaronder o.a. de Noordse woelmuis en watergangen waarin bijzondere vissoorten voorkomen.

4. Ecologische beoordeling

Gezien de ligging langs weg en wandelroute, bij het dorp en beplanting zal het perceel weinig actuele waarde hebben voor weidevogels en van weinig belang zijn voor trekvogels en voor wintergasten.

Gezien vanuit de overige N2000 en NNN natuurdoelen is het perceel van actueel en vooral potentieel belang. Met name de ligging bij de Schermerringvaart die hier de verbinding vormt tussen Eilandspolder Oost en West en als verbinding tussen Eilandspolder West en de boezem vormt het een belangrijke schakel. Het grenst aan actuele natuur in beheer bij Landschap Noord-Holland. De waarde ligt hem dus vooral in de interne ecologische ontsluiting van de Eilandspolder. De huidige lage ligging van het perceel biedt kansen om hier geschikte natuur voor dit doel te ontwikkelen.

Het perceel kan dus bijdragen aan de kernwaarde van het NNN-gebied en aan de Natura 2000 doelen. Daarnaast is het beheer van de percelen van invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater van de Eilandspolder-West, waar belangrijke natuurwaarden mee samenhangen. Belangrijk voor de toekomst is dat de vermesting van het watersysteem wordt verminderd.

Het perceel valt binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied 'Eilandspolder'. De percelen dragen bij en kunnen bij natuurbeheer sterker bijdragen aan de doelen van het Natura 2000-gebied (criterium 1a). Door de potentiele verbindingsfunctie kan het een bijdrage leveren aan karakteristieke natuur (water en verlandingsvegetaties en

bijbehorende fauna; criterium 2). Voor de interne ontsluiting van de natuur in de Eilandspolder is het van belang en daarmee draagt het bij aan de robuustheid en samenhang van het natuurgebied (criterium 3).

5. Conclusie

De hoofdvraag van deze beoordeling luidt: moet de begrenzing als NNN op deze percelen in stand blijven?

Gezien het voorgaande draagt het perceel bij aan de doelen van het Natura 2000-gebied en het NNN. De waarde kan waarschijnlijk verder toenemen bij geschikte inrichting en beheer. Het advies is daarom het perceel niet te ontgrenzen.

74. NNN ecologische beoordeling, nr. 111

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	2.0
Datum	01-08-2020
Schrijver	Nils Rutjes
Kwaliteitsborger	Adrie van Hooff, Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	[redacted]
Oppervlak	24,43 ha
Kadastraal nummer	MNK00-F-347 MNK00-F-447 MNK00-F-352 MNK00-F-353 MNK00-F-117
Eigenaar	Particulier
BPL-gebied	Nee (maar wel omringd door BPL)
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	IVOT

1. **Beschrijving perceel en doel beoordeling**

De vraag heeft betrekking op de percelen MNK00-F-347, MNK00-F-447, MNK00-F-352, MNK00-F-353 en MNK00-F-117. In onderstaande kaart is de fysieke buitengrens van deze percelen rood weergegeven. De percelen hebben een gezamenlijk oppervlak van 24,43 ha en maken deel uit van NNN-gebied L24 Ilperveld en Varkensland. De percelen maken geen deel uit van het Natura 2000-netwerk en liggen ook niet in een door de provincie Noord-Holland aangewezen Weidevogelleefgebied. De eigenaar verzoekt de provincie Noord-Holland om de percelen van het NNN te ontgrenzen. De vraag is óf de percelen van het NNN ontgrensd kunnen worden. Op basis van ecologische en beleidsmatige afwegingen wordt beschouwd of dit al dan wel of niet aanvaardbaar is.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De percelen liggen in een open graslandpolder ten zuiden van de Purmerringvaart. De percelen maken deel uit van het NNN-gebied L24 Ilperveld en Varkensland. Aan de westzijde van de NNN-percelen grenst een natuurverbinding van het NNN. Het betreft natuurverbinding LNV1 Wormer- en Jisperveld, Purmerland en Purmerringvaart. Deze verbinding bestaat uit een kronkelende watergang door open polderlandschap. Onderstaande begrenzingskaart toont de ligging van de percelen (rood weergegeven) in het NNN (L24) en de ligging ten opzichte van de regionale natuurverbinding (LNV1).

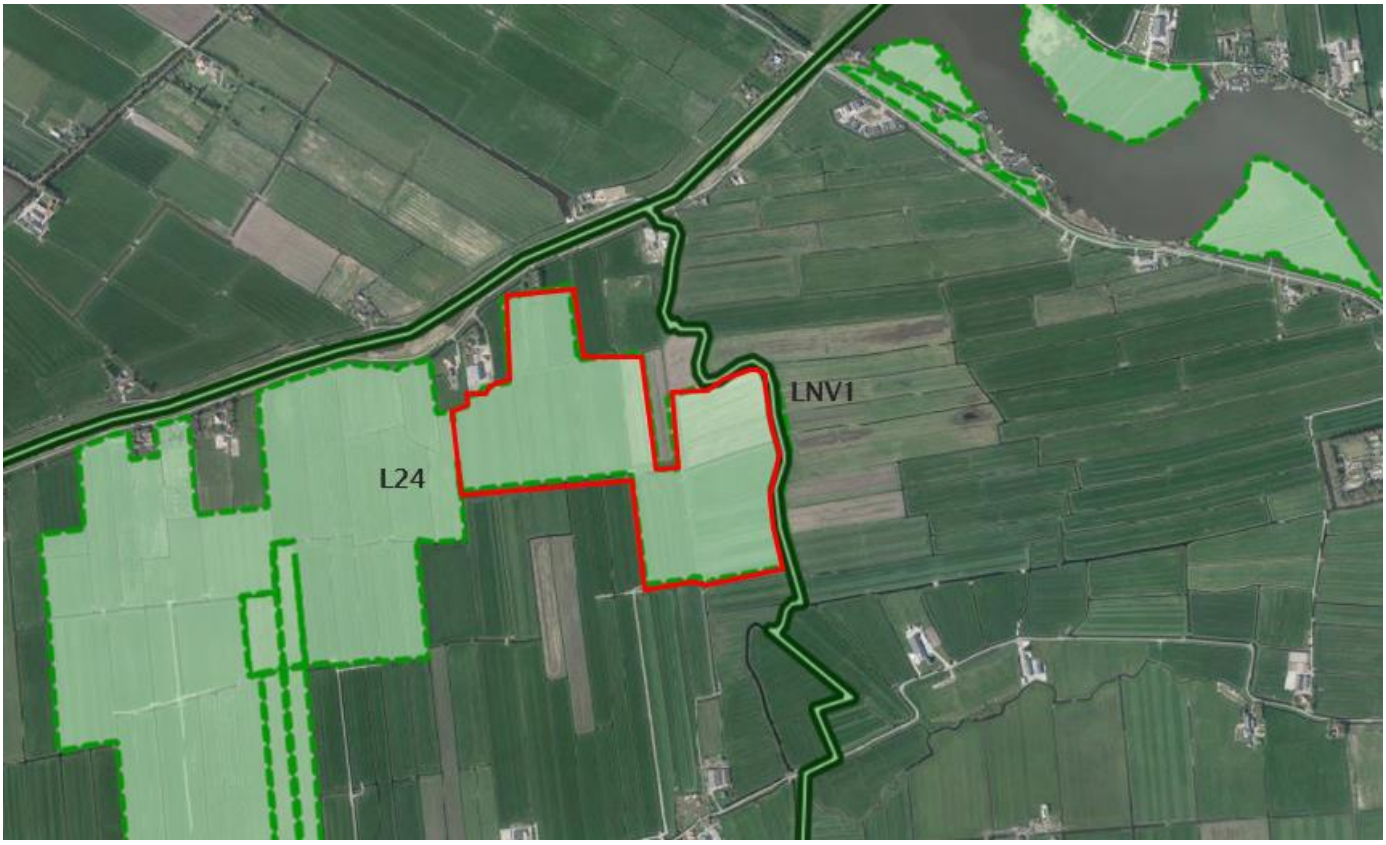

De voortgangskaart (links onder) laat zien dat de percelen zijn verworven noch gerealiseerd. De ambitiekaart laat zien dat het NNN in en rondom de percelen als ambitie het natuurbeheertype N13.01 Vochtig weidevogelgrasland heeft (groen op de kaart rechtsonder).

3. Ecologische waarden

De percelen liggen in NNN-gebied L24 Ilperveld en Varkensland. Voor dit NNN-gebied wordt o.a. de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden:

- Open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels.

De percelen maken deel uit van een aaneengesloten en uitgestrekt landschap met water en open graslanden. Het waterrijke karakter, de openheid en uitgestrektheid maken de percelen potentieel geschikt als broedgebied voor weidevogels. Er zijn van de percelen geen getallen bekend over de aantallen broedende weidevogels, maar van de gebieden ten westen van de percelen is bekend dat er redelijke tot hoge dichtheden aan broedende weidevogels voorkomen (zie onderstaande kaart). De inschatting is dat de percelen in de huidige situatie een beperkte ecologische waarde hebben, ook voor weidevogels. Ze zijn nog niet ingericht als NNN en op basis van luchtfoto's is de indruk dat de percelen intensief gebruikt worden als grasland.

Er is vooral sprake van een potentiële ecologische waarde. De percelen grenzen aan een natte natuurverbinding van het NNN. De oevers van deze natte natuurverbinding zijn op het eerste oog soortenarm. Hier is nog ruimte voor een natuurvriendelijkere oever. Daarnaast is er in de percelen sprake van een geschikte bodem (klei op veen) en waterhuishouding (grondwatertrap 2) voor de ontwikkeling van een vochtig weidevogelgrasland.

Op korte afstand van de percelen zijn waarnemingen van rugstreeppad bekend. Waarnemingen van zeldzame flora zijn afwezig. Gezien het huidige gebruik hebben de percelen waarschijnlijk beperkte floristische waarde.

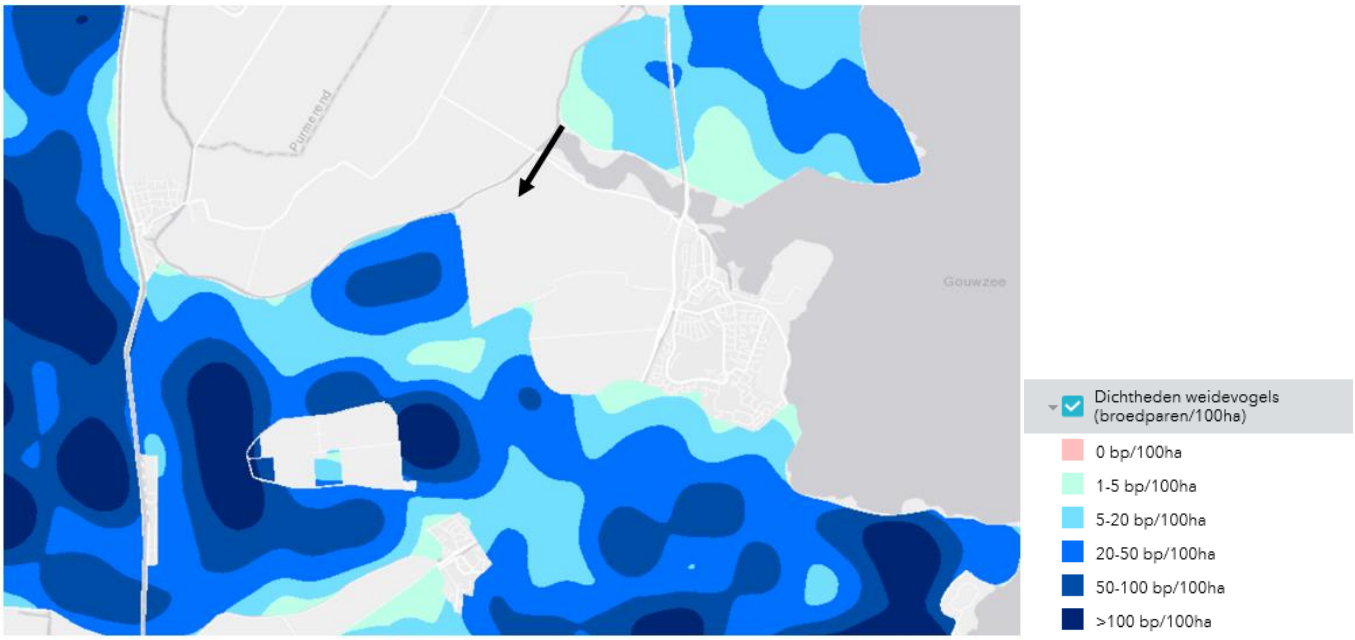

4. Ecologische beoordeling

De percelen zijn niet nodig voor de realisatie van Natura 2000-doelen of van bijzonder belang voor trekvogels (criterium 1). De percelen liggen niet in een Natura 2000-gebied en dragen in de huidige situatie niet significant bij aan instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van Vogelrichtlijnsoorten die zijn aangewezen voor Natura 2000-gebieden op grotere afstand.

Hoewel de percelen niet door de provincie Noord-Holland zijn aangewezen als Weidevogelleefgebied, hebben deze wel een potentie om te ontwikkelen tot een weidevogelgebied (criterium 2). De percelen worden intensief gebruikt als grasland. Ontgrenzing van de percelen leidt dus tot afname in de potentie om een aaneengesloten weidevogelleefgebied te ontwikkelen. Het begrensd houden van de percelen kan lokaal bijdragen aan de ontwikkeling van het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland (criterium 2).

De zone langs de natuurverbinding is potentieel geschikt voor de ontwikkeling vaan een brede rietkraag waar ook rietvogels kunnen verblijven. Hiermee kan zowel de natuurverbinding worden versterkt als de lokale waarde voor moerasvogels (criterium 4 en 5). Hiervoor is het echter niet nodig het gehele oppervlak van de percelen in te richten. Realisatie van natuurvriendelijke oevers met plaatselijk moeras (N05.01) volstaat.

Conclusie

De actuele natuurwaarden in de percelen zijn beperkt. De percelen hebben wel een potentiële ecologische waarde voor weidevogels. Op de percelen is het mogelijk om 13.01 Vochtig weidevogelgrasland te ontwikkelen. Hiermee wordt bijgedragen aan criterium 2. Bovendien kan in (een deel van) de percelen MNK00-F-353 en MNK00-F-117 (donkergroen in onderstaande kaart) de natuurverbinding worden ingericht. Daarmee blijft een mooie stapsteen voor natuur behouden die kan worden ingericht voor soorten van natte biotopen. Hier kan een robuuste natuurvriendelijke oever worden gerealiseerd. Daarmee wordt bijgedragen aan de criteria 4 en 5.

De conclusie is daarom dat de ontgrenzing op ecologische gronden negatief moet worden beoordeeld. De gronden hebben een potentiële waarde voor weidevogels en de natuurverbinding. Deze functies kunnen eventueel ook los van elkaar worden gezien en als afzonderlijke doelen worden nagestreefd.

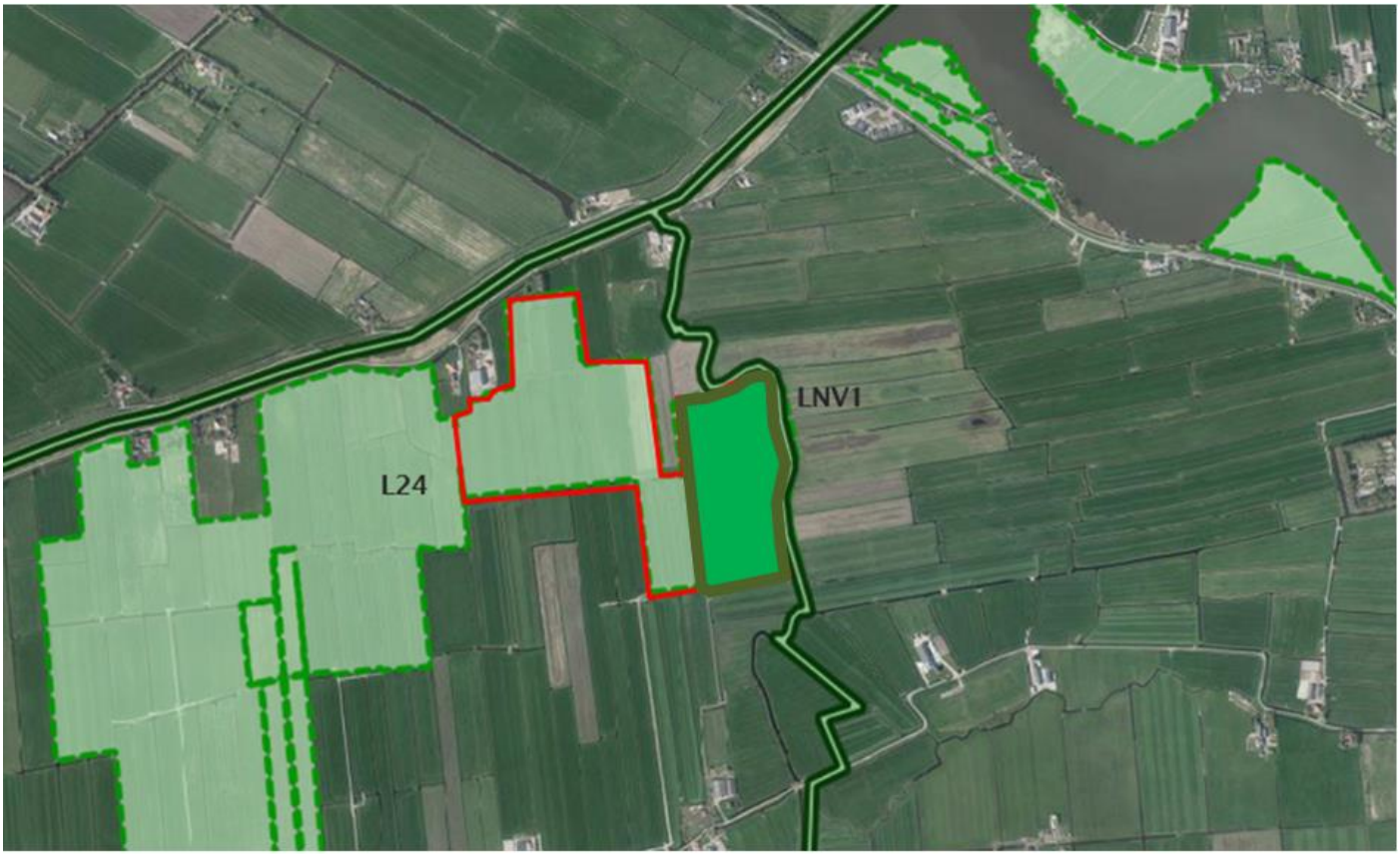

75. NNN ecologische beoordeling Monnickendam/N247, nr. 107

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	Versie 2.0
Datum	11-08-2020
Schrijver	Dirk Eeuwes
Kwaliteitsborger	Luc Bruinsma
Status	Ecologische beoordeling definitief
Naam locatie	O107. [redacted] N247
Oppervlak	0,2 ha
Kadastraal nummer	Gemeente BRO00, sectie F, nr. 495, 507 en 508
Eigenaar	[redacted]
BPL-gebied	Waterland (oever)
Weidevogelgebied	Ja
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Op grens tussen IVOT en Waterland-Oost

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

Het betreft percelen BRO00 F 495, 507 en 508. Het is gelegen in gemeente Waterland aan de N247 bij Monninckedam. De eigenaar wil zijn drie percelen graag ontgrensd hebben in verband met de verbreding van de aanliggende N247.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De locatie is begrensd als NNN. Het ligt in het deelgebied Waterland Oost. De samenhang zowel binnen het NNN gebied en met andere NNN gebieden komt tot uiting in een uitgestrekt, open veenlandschap met veel tussenliggende en verbindende waterlichamen. Het gebied vormt samen met de andere open NNN gebieden op grotere afstand een belangrijk netwerk van vogelgebieden, voor zowel water-, moeras- als weidevogels. De relatie van de percelen met Natura 2000-gebieden is vanwege de afstand tot dezxe gebieden vrij beperkt.

De percelen grenzen aan de belangrijke natuurverbinding LNV1. Deze natuurverbinding heeft als streefbeeld een netwerk van natuurlijke oevers met een kruidenrijke moerasvegetatie langs watergangen met een rijke waterplantenvegetatie. Daarmee moet deze een leefgebied en migratieroute vormen voor onder meer vissen, meervleermuis, minder algemene moeras- en rietvogels, Noordse woelmuis, waterspitsmuis, ringslang en otter.

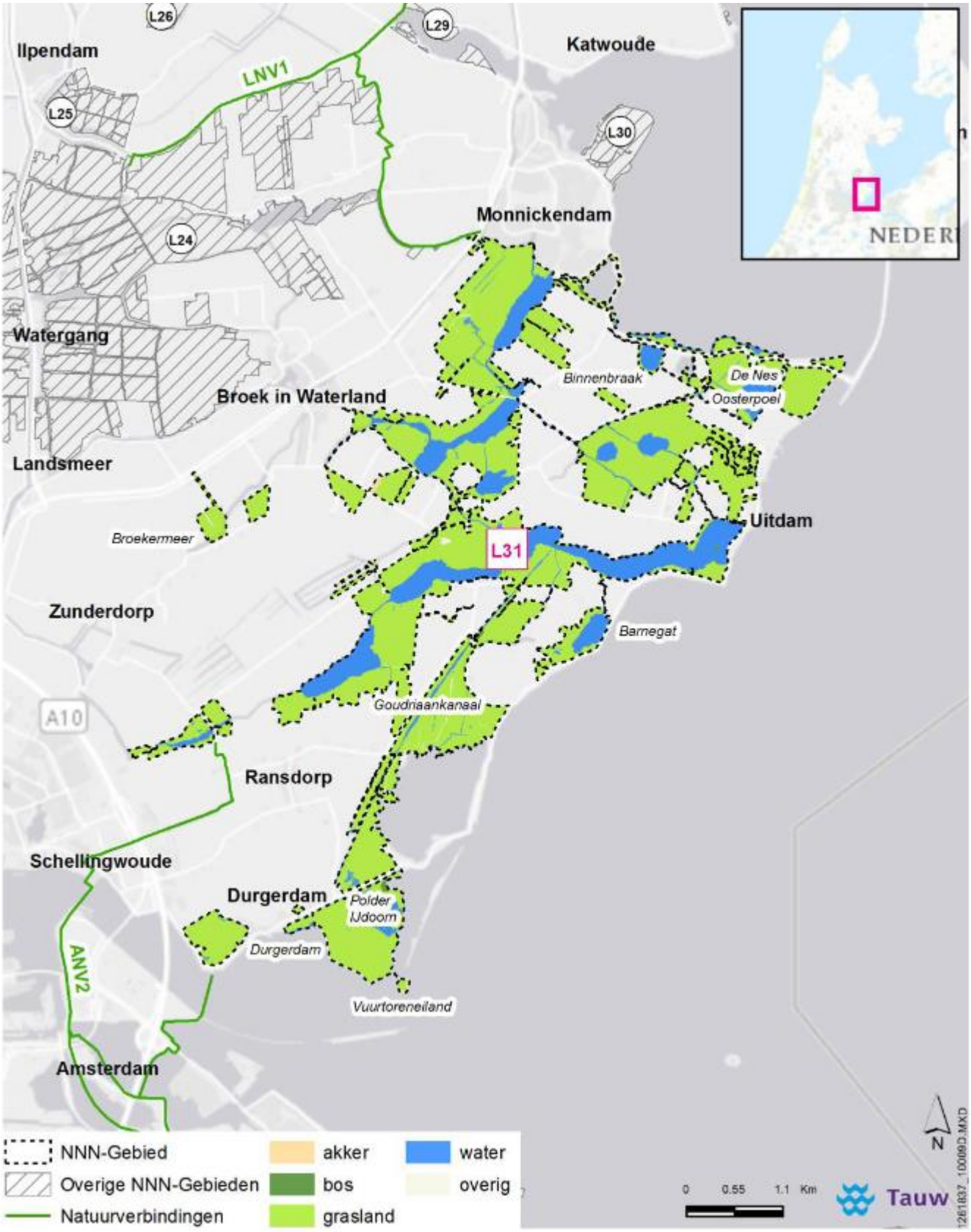
L26
L29
Ilpendam
Katwoude
LNV1
L25
L30
Monnickendam
L24
NEDER
Watergang
Binnenbraak
De Nes
Oosterpoel
Broek in Waterland
Landsmeer
Uitdam
Broekermeer
L31
Zunderdorp
Barnegat
Goudriaankanaal
A10
Ransdorp
Schellingwoude
Durgerdam
Polder IJdoorn
Durgerdam
ANV2
Vuurtoreneiland
Amsterdam
NNN-Gebied
Overige NNN-Gebieden
Natuurverbindingen
akker
bos
grasland
water
overig
N
0
0.55
1.1 Km
Tauw

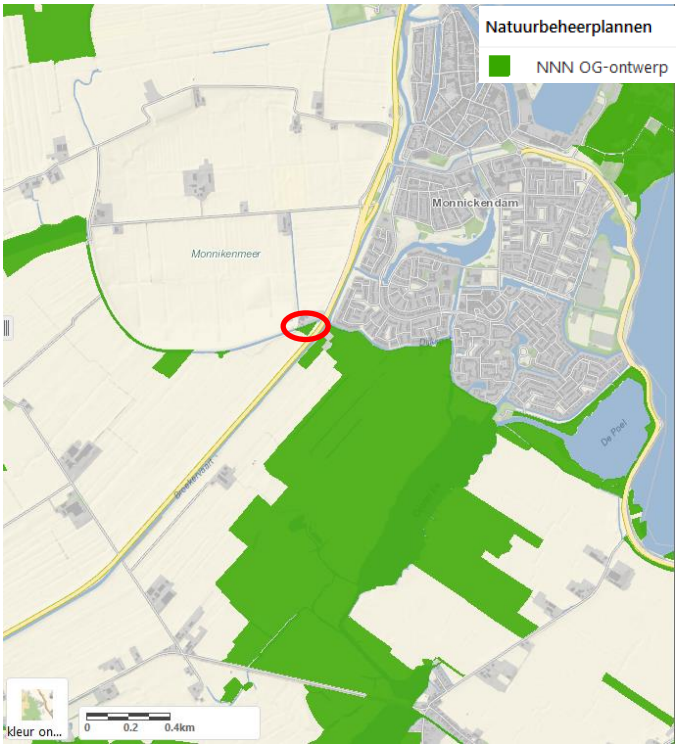

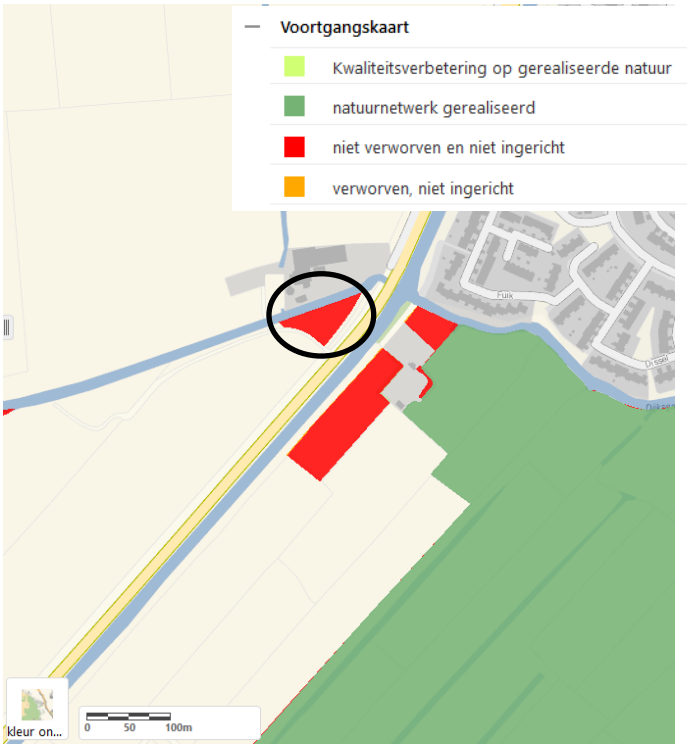

De percelen direct ten zuidoosten van de locatie zijn ook begrensd als NNN.

Er ligt geen actueel beheertype op de locatie. Wel is er een ambitie gesteld. Deze ambitie is N13.01, vochtig weidevogelgrasland (voortgang: niet verworven en niet ingericht). Dit omvat natte en vochtige graslanden met primair een weidevogeldoelstelling.

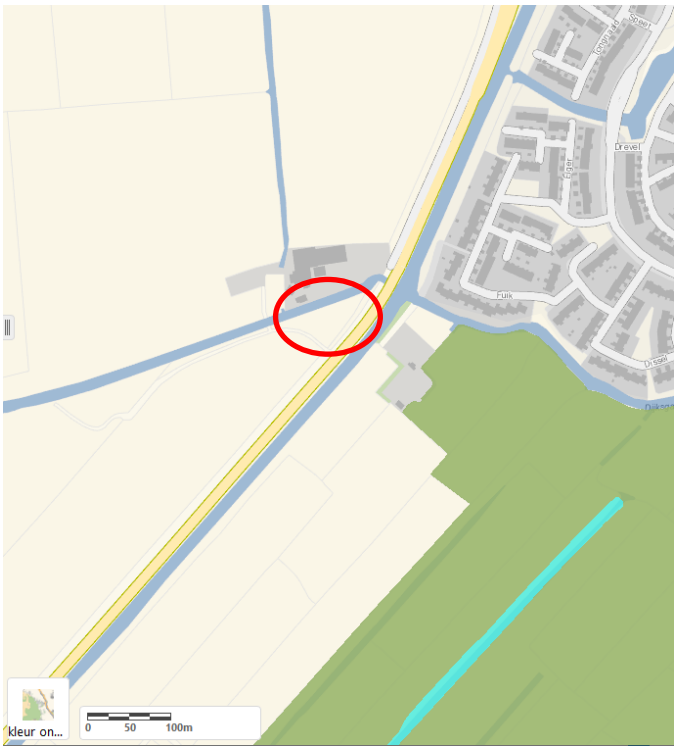

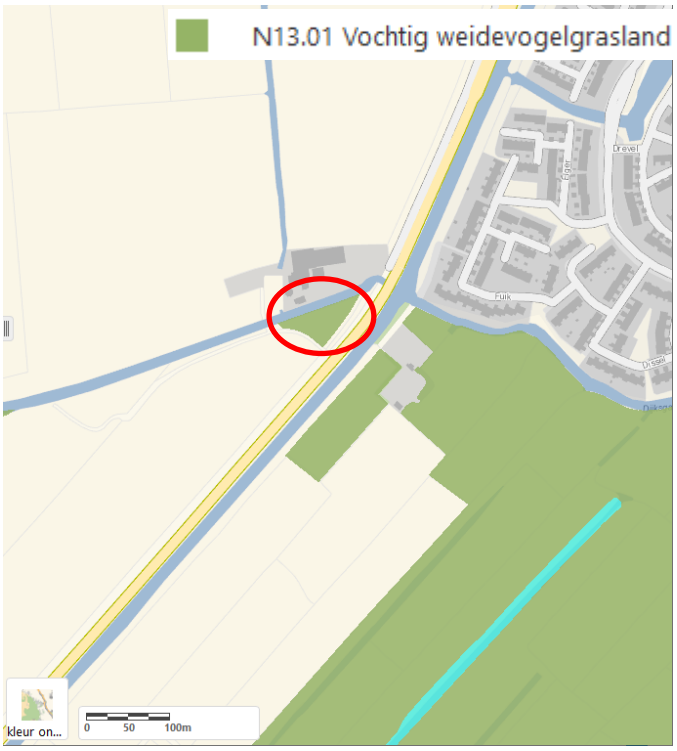

3. Ecologische waarden

De kernkwaliteit van Waterland Oost is “Open veenlandschap met extensieve graslanden voor weidevogels”. Op basis van het aantal broedparen is de dichtheid van weidevogels laag. Echter gelet op het kleine oppervlak en de ligging nabij verstorende elementen zijn de percelen van beperkt belang voor weidevogels.

Rugstreeppadden worden verspreid aangetroffen in het gebied. De smalle, veelal geïsoleerde en waterplantenrijke slootjes zijn samen met ondiepe, maar heldere, watervoerende greppels in de graslanden een

geschikt voortplantingsmilieu voor deze soort. De watergangen en oevers in Waterland Oost zijn het leefgebied van de ringslang. De grote waterpartijen en tussenliggende verbindende waterpartijen zijn essentieel voor vleermuizen zoals de zeldzame meervleermuis. Het gebied is ook van belang voor de noordse woelmuis, waterspitsmuis en de otter (recent verkeersslachtoffer N247).

4. Ecologische beoordeling

De locatie ligt niet binnen of nabij een Natura2000-gebied. De percelen zijn niet van belang voor het behalen van Natura 2000-doelen of voor trekvogels (criterium 1a/b). De locatie is onderdeel van een weidevogelgebied. Door de kleine oppervlakte en geisoleerde ligging langs een weg en nabij bebouwing is de toegevoegde waarde als weidevogelgebied echter vrijwel nihil (criterium 2). Hetzelfde geldt voor de bijdrage aan de robuustheid van het NNN (criterium 3a) en ook is geen bijzondere bijdrage aan het behoud van abiotische omstandigheden aan de orde (criterium 3b).

Het perceel is wel van grote waarde voor de natuurverbinding LNV1 tussen gebieden als Waterland Oost, polder Katwoude, Varkensland en Ilperveld. Het perceel is strategisch gelegen aan het watersysteem dat hier Varkensland en Ilperveld verbind. Onder de brug onder de N247 zijn ontsnipperingsmaatregelen getroffen. Voor doelsoorten van de natuurverbinding zoals Noordse woelmuis, otter en vissoorten kan het perceel zeker bijdragen als een dekking biedende moerasbegroeiing (N05.01) wordt ontwikkeld (criterium 4a). Dit heeft ook meerwaarde voor foeragerende meervleermuizen. Het perceel heeft geen bijzondere functie voor de lokale biodiversiteit (criterium 5).

Conclusie

De percelen dragen in potentie met name bij aan de natuurverbinding LNV1 (criterium 4a). Verbreding van de weg is een extra argument om hier ter weerszijden van de weg en het kanaal stapstenen te ontwikkelen, idealiter zelfs robuuster dan nu binnen het NNN is beoogd. Gelet hierop adviseren wij de percelen niet te ontgrenzen.

Gezien de ontbrekende kansen voor weidevogels en de grote kansen voor de natuurverbinding is de huidige ambitie niet terecht. Overwogen kan worden om hier N12.02 kruiden en faunarijk grasland of N05.01 Moeras (vanaf 1-1-2021 N05.03 Veenmoeras) als ambitie te hanteren.

NNN ecologische beoordeling ontgrenzing Herenweg (zonder nr.)

Tabel 1 Basisinformatie

Versie	1.0
Datum	09-03-2021
Schrijver	Judith Weijers
Kwaliteitsborger	Robbert de Ridder
Status	Ecologische beoordeling
Naam locatie	Herenweg 16 Heemstede
Oppervlak	0,2 ha
Kadastraal nummer	HSD01C 05136 (slechts een klein deel van dit kadaster)
Eigenaar	Gemeente Heemstede
BPL-gebied	Nee (sluit wel aan op)
Weidevogelgebied	Nee
Natura2000	Nee
Quickscan regio	Zuid-Kennemerland

1. Beschrijving perceel en doel beoordeling

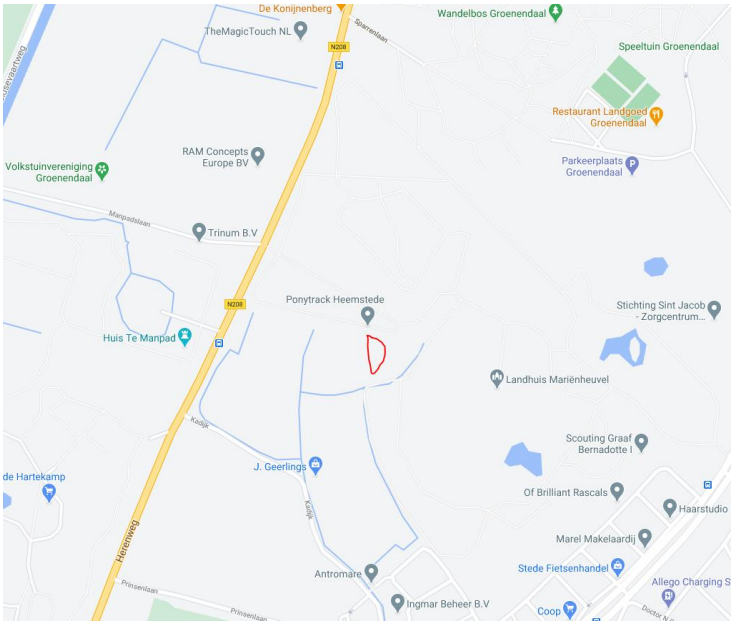

Dit verzoek betreft 0,2 ha van een perceel gelegen in Heemstede tegen de Herenweg. Het gebied staat als reeds als ingericht op de kaart. Het perceel is onderdeel van het Groenendaalsebos. Het perceel gedeelte van deze aanvraag is echter nog een paardenbak gelegen tegen een (uit de NNN gesneden) stal.

Gemeente wil vanwege het dierenwelzijn de grond voor de stal van betonnen platen voorzien. Hiervoor dient de grond ontgrenst te worden uit de NNN.

De grond is niet als Natura2000 aangewezen, wel start ca. 200 m ten westen van de grond Natura2000 gebied Kennemerland-Zuid. Naar verwachting draagt de te beoordelen grond (zeker in deze staat) niet bij de Natura2000 doelstellingen.

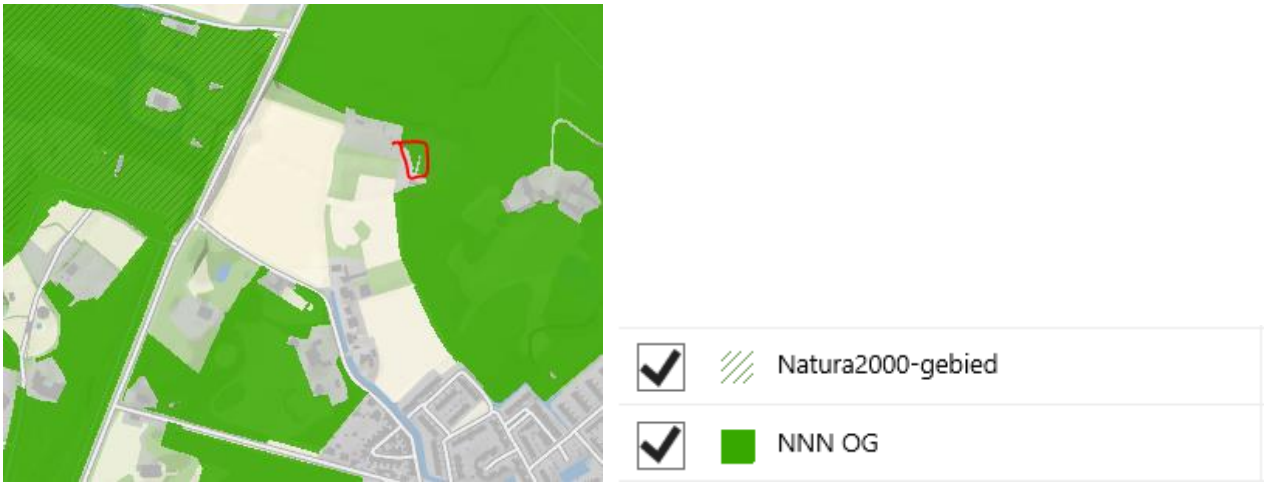

Alle gronden in de omgevind die niet als NNN begrenst zijn, vallen wel onder bijzonder provinciaal landschap.

Deze ecologische beoordeling richt zich op de vraag of ontgrenzen van de grond ecologische bezwaren met zich mee brengt.

2. Gebiedsbeschrijving en ligging t.o.v. het NNN

De te beoordelen grond ligt ten zuiden van het Groenendaalsebos te Heemstede en ten westen van het Landhuis Mariënheuvel. Deze beide gebieden zijn NNN begrenst. Ten westen van het perceel aan de overzijde van de Herenweg ligt Landgoed Huis te Manpad, wat zowel begrenst is als NNN als N2000. Het overgrote deel van de landgoederen en het perceel waar deze grond onder valt bestaat uit bos.

3. Ecologische waarde

Ondanks dat op de voortgangskaart de grond groen staat aangegeven is er op dit moment sprake van een zandplaat voor paarden. Het aangrenzende NNN gebied heeft als ambitie het natuurbeheertype park-en stinzenbos, wat behalve voor dit stuk grond ook klopt. De huidige ecologische bijdrage van deze grond aan het NNN is dan ook minimaal.

4. Ecologische beoordeling

Het gebied ligt op ca. 200 meter buiten N2000 gebied. Naar verwachting heeft deze 0,2 ha paardenbak ook na inrichting met betonplaten geen invloed op de kwaliteit van de habitattypen. Ook is er geen sprake van functie voor trekvogels, aan criterium 1 wordt dus niet voldaan.

Het gebied ligt net buiten het duinzoomgebied. Er is geen sprake van karakteristieke en kenmerkende natuur (criterium 2).

De te beoordelen grond ligt zodanig aan de rand van de reeds aanwezige NNN en is dermate klein dat dit de robuustheid niet zal schaden. Inrichting met betonplaten van de gronden zal vrijwel geen schade opleveren voor de doelen in het gebied. De ontgrenzing leidt daarmee niet tot aantasting van de robuustheid van het NNN (criterium 3) .

De grond vormt geen onderdeel van een verbinding en draagt hier ook niet aan bij. (criterium 4)

De potenties van de grond zijn net als de omgeving om tot bos te worden omgevormd. Dit valt niet onder lokale natuurwaarden met een bijzonder of zeldzaam karakter. Dus ook criterium 5 wordt niet onderschreven.

5. Conclusie

De grond voldoet aan geen van de criteria. Ontgrenzen heeft hierdoor geen ecologische nadelige effecten.

Advies is wel om de grond bij ontgrenzen dan aan te merken als Bijzonder provenciaal Landschap. In de gehele omgevind is grond die geen NNN is wel BPL.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. P.C. van der Meer
BU/BG

Telefoonnummer 023 5144542
meerp@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 1 APR. 2021

Kenmerk
1513650/1598516

Uw kenmerk

Betreft: Informeren over Optimalisatie begrenzing Natuurnetwerk Nederland

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) stellen we u op de hoogte van ons besluit tot optimalisatie van de begrenzing van het Natuurnetwerk en enkele aanpassingen in de werkingsgebieden van het Bijzonder provinciaal landschap (BPL) en Landelijk gebied.

Optimalisatie begrenzing NNN
Een van de onderdelen van de realisatiestrategie NNN is de optimalisatie van de begrenzing van het natuurnetwerk.
Hierbij wordt de begrenzing van het NNN kritisch bekeken en waar nodig vindt herbegrenzing van het NNN plaats. Dit houdt in: het ontgrenzen van NNN op plekken waar de ecologische meerwaarde niet opweegt tegen de realisatiekansen en het begrenzen van plekken met ecologische kansen en betere realisatiemogelijkheden. Daarnaast worden kaartcorrecties doorgevoerd als er sprake is van onjuistheden in de begrenzing. Op 30 maart hebben wij een besluit genomen over een eerste tranche van 75 herbegrenzingsvoorstellen.

De herbegrenzingsvoorstellen zijn zichtbaar gemaakt in bijgevoegd document "voornemen tot herbegrenzing". Vooruitlopend op het besluit zijn deze voorstellen voor advies voorgelegd aan de belangenorganisaties en behandeld in de PS commissie NLG van 15 maart jl. Ten opzichte van het 'voornemen tot herbegrenzing' zoals eerder aan de PS commissie NLG is voorgelegd, wijkt ons besluit op een aantal punten af, te weten:

- 1 begrenzingsvoorstel is ingetrokken;
- 2 begrenzingsvoorstellen zijn afgewezen en
- 1 voorstel is toegevoegd.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Toelichting wijzigingen
De 3 herbegrenzingsvoorstellen die we niet hebben goedgekeurd resp. is ingetrokken, betreffen voorstellen waarbij de grondaankopen niet tijdig gedaan konden worden.
De toevoeging betreft een kleine correctie van de begrenzing op verzoek van de gemeente Heemstede.

Aanpak optimalisatie
Verzoeken en wensen tot herbegrenzing komen op verschillende manieren onder onze aandacht. Een deel van de verzoeken waarover in de huidige tranche een besluit is genomen, is binnengekomen als zienswijze op het Natuurbeheerplan 2020 en/of op de Omgevingsverordening NH2020. Andere verzoeken zijn rechtstreeks ontvangen. Het betreffen wensen en verzoeken van bijv. particulieren of terreinbeheerders of verzoeken die voortkomen uit de eigen organisatie. Inmiddels zijn in totaal ruim 150 initiatieven tot herbegrenzing ingediend - en deze lijst blijft groeien. Om realisatiekansen voor het NNN te benutten, worden deze initiatieven beoordeeld. Als blijkt dat herbegrenzing mogelijk is gebeurt dit in (jaarlijkse) tranches, zoals nu in bijgaand voornemen. In het najaar van 2021 voorzien we een volgende tranche met herbegrenzingsverzoeken.

In en rond veel NNN-gebieden zijn of worden inmiddels gebiedsprocessen gestart om het NNN af te ronden. Het eventuele herbegrenzen van het NNN wordt zoveel mogelijk gekoppeld aan deze gebiedsprocessen.

Onze werkwijze om te komen tot een herbegrenzingsvoorstel staat nader omschreven in de bijlage "Voornemen tot herbegrenzing NNN". Hierin is ook een link naar onze viewer opgenomen, zodat u kunt zien waar de wijzigingen zijn gelegen. Daarnaast is er een naslagwerk, waarin alle ecologische beoordelingen en onderbouwing zijn opgenomen.

Bij iedere ronde is het uitgangspunt dat de NNN in omvang (nagenoeg) gelijk blijft. Dat betekent dat een toename in hectaren (begrenzingen) gelijk moet zijn aan de afname in hectaren (ontgrenzingen). In deze optimalisatie komt de totale som van de begrenzingen op 145,72 ha en de totale som van ontgrenzingen op 142,16 ha. Hiermee wordt naar ons oordeel in voldoende mate voldaan aan het uitgangspunt dat het NNN in omvang (nagenoeg) gelijk blijft.

Onderhavig besluit betreft wijzingen in de NNN-begrenzing én de daaraan verbonden wijziging van het werkingsgebied Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Bij BPL is het uitgangspunt dat het om landschapseenheden gaat, waar NNN een onderdeel van is. Op de kaart sluiten NNN en BPL elkaar echter uit, omdat het niet wenselijk is twee

beschermingsregimes op één locatie te hebben. Aanpassingen van het NNN leiden dus automatisch ook tot aanpassingen van het BPL, als de NNN-gronden een landschappelijke eenheid vormen met BPL.

Kaartwijzigingen BPL en beschrijving WKW
Naast ons besluit tot herbegrenzing van het NNN, hebben wij besloten tot twee kaartwijzigingen in de werkingsgebieden van het BPL (Bijzonder Provinciaal landschap) en Landelijk gebied. Tijdens de behandeling van de Omgevingsverordening in PS is afgesproken dat GS de bevoegdheid hebben om werkingsgebieden te wijzigingen, maar dat wijzigingen die "groots en meeslepend of klein en ingrijpend" zijn eerst aan de commissie worden voorgelegd. De voorgestelde wijzigingen die in het werkingsgebied Landelijk gebied en BPL moeten worden doorgevoerd, schatten we in als niet "groots en meeslepend of klein en ingrijpend" het gaat om het herstel van onvolkomenheden of grenscorrecties. Eén wijziging moet daarbij apart worden genoemd. Het betreft het ontgrenzen van een deel van de afrit van de A9 uit BPL bij Heiloo. Hiervoor is tijdens de eerste nota van wijzigingen van de Omgevingsverordening al besloten tot een kaartwijziging, maar deze blijkt achteraf niet volledig genoeg. Omdat het hierbij gaat om het geven van uitvoering aan een al eerder genomen collegebesluit en de kaartwijziging in onvolledige vorm daarna nog een keer is voorgelegd aan PS, menen wij dat dit niet nog apart aan de commissie hoefde te worden voorgelegd.
De andere wijziging betreft een wijziging van de beschrijving van de Wezenlijke Kenmerken en Waarden, waarmee een storende fout is gecorrigeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

5 Bijlagen:

- Voornemen Herbegrenzing NNN
- Toelichting WKW wijziging
- Toelichting Wijziging werkingsgebied BPL bij de afslag A9
- Reacties en advies belangenorganisaties
- Naslagwerk ecologische beoordelingen

www.stichtingbehoudwaterland.nl

Aan: Leden van Provinciale Staten van Noord-Holland
Van: Stichting Behoud Waterland
Betr: Realisering natuurdoelen in Waterland-Oost en aanpassing Natuurvisie en Actieplan Weidevogels
Dd: 6 april 2021

Geachte leden van Provinciale Staten,

Door het jarenlang zwichten voor allerlei andere belangen en door geen consequente én duurzame koers te varen zijn de natuurwaarden en de kwaliteit van de (natuur)gronden in Waterland-Oost achteruit gehold. Reden voor ons middels bijgesloten brief van 14 september 2020 Gedeputeerde Staten (GS) op te roepen hun verantwoordelijkheid te nemen en te zorgen voor realisering van de natuurdoelen. Naar onze mening is aan deze oproep onvoldoende gehoor gegeven. De tijd dringt. Daarom verzoekt de Stichting Behoud Waterland (SBW) u GS op te dragen zo snel mogelijk *een concreet plan te maken voor optimaal beheer van de natuurgebieden (NNN) in Waterland-Oost*. Particuliere kleinschalige initiatieven laten zien dat herstel mogelijk is. Het is duidelijk wat er moet gebeuren.

Daarnaast vragen wij u *de Natuurvisie*, die is opgenomen in de Omgevingsvisie NH2050 (Omgevingsvisie), scherper en concreter te maken door deze te actualiseren. De huidige natuurvisie voldoet niet aan de Wet natuurbescherming (Wnb).

Verder vragen wij u GS op te dragen strakke sturing en regie op weidevogelbeheer te gaan voeren door het Aanvalsplan Grutto van Winsemius te omarmen en het *provinciale Actieplan Weidevogels* daaraan aan te passen en te concretiseren. Het huidige Actieplan[1] schiet duidelijk te kort. Hiermee wordt de achteruitgang van weidevogels niet gestopt.

Bovengenoemde verzoeken worden hieronder verder toegelicht.

1e VERZOEK

Kwaliteit leefgebied Waterland-Oost

De slechte kwaliteit van het weidevogelleefgebied in Waterland-Oost en dientengevolge dramatische afname van het aantal weidevogels, waren voor de SBW de aanleiding GS op 14 september 2020 een brief te schrijven en hen op te roepen in actie te komen. De afname van de weidevogels is des te pijnlijker, omdat nu juist in Waterland-Oost alle cruciale ingrediënten voor een topgebied voor weidevogels aanwezig zijn. Dat het niet lukt de weidevogels te behouden is te wijten aan falend mensenwerk en omdat er geen keuzes worden gemaakt. Wel of geen weidevogellandschap is een

[1] brief van GS aan PS, dd 7 april 2020, kenmerk 1175373/1319639

keuze, zoals de bekende ecoloog Piersma zegt[2]: 'Een weidevogellandschap is bij uitstek mensenwerk, waar we draaien aan de knoppen om te krijgen wat we willen. In eerste, maar ook in laatste instantie gaat het er dus om wat we willen'.
Niet alleen falen de grondeigenaren en pachters, ook de provincie is in gebreke. De provincie heeft immers de wettelijke taak ervoor te zorgen dat het leefgebied op orde is. Het is duidelijk wat er moet gebeuren, er is meer dan voldoende kennis in huis over de planten en dieren in het gebied en voor een goede inrichting en beheer. Er is al meer dan genoeg overleg en onderzoek geweest. Wij hebben GS daarom opgeroepen één integraal bedrijfsplan te maken voor alle natuurgebieden in Waterland-Oost, waarbij de natuurdoelen ongeconditioneerd voorop staan.

Reactie GS
GS schrijven in hun brief van 20 oktober 2020 gehoor te geven aan ons verzoek, maar de SBW vindt dat zij dat niet doen.
De acties die GS noemen, zijn veel te traag, niet voldoende concreet en niet doelgericht. Heldere keuzes worden vooruitgeschoven. In haar brief staat dat door de provincie een gebiedsproces is gestart. Men wil nog een Ecologische visie afwachten. Er zijn ondertussen al twee projecten gestart voor het halen van een hoger natuurpotentieel. Daarbij wordt gekeken naar het ecosysteem en onderzocht wordt hoe de biodiversiteit kan worden vergroot. Verder wordt onderzocht hoe doelen kunnen worden gecombineerd, zoals bijvoorbeeld de aanleg van vispaaiplaatsen in weidevogelgebied.
Naar onze mening leidt dit vooral tot verder uitstel van het nemen van de allang bekende noodzakelijke maatregelen. Het aanleggen van vispaaiplaatsen verkleint het leefgebied van de weidevogels en tast de kwaliteit daarvan sterk aan. Wat ons betreft een onzinnig idee. Het creëren van vispaaiplaatsen wordt onderzocht in het kader van de verbetering van de ecologische doelstellingen in het Markermeer-IJmeer[3], waarvoor geld beschikbaar is gesteld door Rijkswaterstaat.
GS stellen voor met Staatsbosbeheer en ons in gesprek te gaan over de opmerkingen en suggesties in onze brief van 14 september 2020. Dit gesprek heeft inmiddels plaatsgevonden. Wij zijn geïnformeerd over de stand van zaken. Een inhoudelijk gesprek daarover heeft echter niet plaatsgevonden.

Voorbeeld Waterland-Oost
Dat herstel van het leefgebied voor weidevogels mogelijk is, hebben Ton Pieters en Jan van der Geld in Waterland-Oost laten zien op De Waterlandse Weide (46 ha van een particulier, gelegen aan de Uitdammerdijk). Hier steeg binnen twee jaar het aantal primaire weidevogels van minder dan 1 naar gemiddeld 4,7 broedparen per hectare in 2019. Wat daarvoor nodig was is, samengevat: goed inrichten, begreppeling aanpassen, waterpeil verhogen tot 0-20 cm onder het maaiveld, tijdig beginnen met het bufferen van regenwater, geen bemesting en pas maaien na juni. Zelfs tijdens de droogte in mei/juni 2020 was het land voldoende nat in De Waterlandse Weide. Het aantal broedparen primaire weidevogels was bijna gelijk aan 2019, namelijk 4,2 paar per hectare. In de reservaten van SBB in Waterland-Oost was het in 2020 veel te droog en er waren nauwelijks weidevogels aanwezig. Pieters en Van der Geld zijn nu bezig met het inrichten van de gronden van Ter Heide voor een optimaal weidevogelbeheer (25 ha van een particulier bij Uitdam). Ondanks dat deze gronden nog niet volledig waren ingericht was er in 2020 al een stijging van het aantal weidevogels te zien ten opzichte van voorgaande jaren.

In het Subsidiestelsel Natuur en Landschap weidevogelpakket N 13.01 is de minimale norm 35 paar weidevogels per 100 hectare. Dit pakket geldt voor de soorten grutto, tureluur, watersnip,

[2] Hoogleraar trekvogelecologie aan RU Groningen in zijn voorwoord van het boek 'Weidevogels in een veranderend landschap' (2013) van Jan van der Geld, Nico Groen en Ron van 't Veer.
[3] opgave Toekomst Bestendig Ecologisch Systeem (TBES)

kemphaan, slobeend, zomertaling, veldleeuwerik, wulp, kluut, krakeend, kuifeend, wintertaling, graspieper en gele kwikstaart[4]. Van deze soorten waren op De Waterlandse Weide 176 paren aanwezig in 2019, omgerekend naar 100 hectare 278 paren. Op de gronden van Ter Heide zaten 252 paren omgerekend naar 100 hectare in 2020. De provincie vindt 60 broedparen per 100 hectare een goed weidevogelgebied. Kortom, het aantal broedparen op de gronden van De Waterlandse Weide en Ter Heide tonen aan welke maatregelen effectief en nodig zijn voor het realiseren van een optimaal leefgebied voor de weidevogels.

Voorstel boeren voor Waterland-Oost
De provincie heeft agrariërs gevraagd een landbouwvisie uit te werken voor het gebied Peereboom/Opperwoud/De Nes in Waterland-Oost[5] (gronden van Staatsbosbeheer en particulieren in De Nes en tussen de Zeedijk bij Uitdam, Rijperweg en Dijkeinde). Deze visie is een bouwsteen voor het inrichtingsplan voor dit gebied. De agrariërs hebben gekeken hoe de natuurgronden gebruikt kunnen worden in hun bedrijfsvoering. Zij schrijven in hun stuk dat het beheer van natuurgronden niet inpasbaar is als het waterpeil hoger wordt dan 20 cm onder het maaiveld (p. 16, 17). Dat is dan duidelijk: agrariërs zijn niet geïnteresseerd in natuurgronden als het waterpeil daarvan hoger is dan 20 cm onder het maaiveld.

Beheer NNN-gronden Waterland-Oost
De natuurgronden in Waterland-Oost hebben overwegend de doelstelling vochtig weidevogelgrasland. Een waterpeil van 0-20 cm onder het maaiveld is cruciaal[6]. Boeren laten weten dat dat ze dit grasland niet willen gebruiken. De inpassing van het beheer op deze gronden in hun bedrijfsvoering moet dan ook niet worden geprobeerd of verder worden onderzocht. Dat betekent dat het natuurbelang en het agrarisch belang hier niet met elkaar zijn te verenigen. Er moet gekozen worden. De SBW bepleit een keuze voor de natuur. Dat betekent dat bestaande pachtovereenkomsten met agrariërs moeten worden beëindigd of aangepast. Wel kunnen agrariërs tegen betaling worden ingeschakeld voor de uitvoering van beheertaken op de natuurgronden. Volgens ons moet er zo snel mogelijk een integraal plan worden gemaakt voor optimaal beheer van alle natuurgebieden in Waterland-Oost. Denkrichtingen daarvoor zijn:

1. Natuurdoelen staan voorop;
2. Inrichting van optimale waterhuishouding;
3. Werken met natuurboeren of loonwerkers;
4. Beëindiging of aanpassing van pachtcontracten;
5. (onderzoek) afzet en verwerking van natuurgras;
6. Bijdrage CO_2 reductie.

Wij hebben dit toegelicht in bijgesloten brief van 14 september 2020.

Wij verzoeken u GS op te dragen genoemd integraal plan te maken voor alle natuurgebieden in Waterland-Oost met inachtneming van het bovenstaande.

---

[4] https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n13-vogelgraslanden/n13-01-vochtig-weidevogelgrasland/

[5] Toekomst voor een landschap met boeren, dd 12 november 2020 van Vereniging Behoud Boeren Waterland, LTO Noord, Water, Land & Dijken, https://jimdo-storage.global.ssl.fastly.net/file/aff6f6bb-11af-4b6d-9727-1db37d58e0ed/201112-Agr-visie-Peerboom-eo_def.pdf

[6] Zie Aanvalsplan Grutto van Winsemius, https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/eemland/nieuws/aanvalsplan-grutto: p. 4 van de samenvatting 'Cruciaal voor het redden van de weidevogels is het fors verhogen van het waterpeil in de kansgebieden. Het peil zal in het broedseizoen omhoog moeten naar 10-20 centimeter onder het maaiveld.'

2e VERZOEK

Natuurvisie

Ons tweede verzoek betreft de actualisering van de Natuurvisie. Provinciale Staten (PS) moeten volgens artikel 1.7 van de Wnb een Natuurvisie vaststellen, die in hoofdlijnen het 'provinciale beleid gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit en het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan' vastlegt. Verplichte onderdelen zijn o.a. beschrijvingen van het beleid voor de uitvoering van verplichtingen ten aanzien van maatregelen die nodig zijn om Europees beschermde soorten en habitats en Rode Lijst soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen en te houden en ten aanzien van de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk en een beschrijving van de samenhang tussen het provinciale natuurbeleid en het beleid en de verantwoordelijkheden van andere overheden op dat terrein[7]. PS moeten de Natuurvisie actualiseren door het wijzigen van onderdelen of het vaststellen van een nieuwe visie[8].

Bij besluit PS van 3 oktober 2016 is de Agenda Groen getiteld 'Licht op Groen' aangemerkt als provinciale natuurvisie in de zin van artikel 1.7 Wnb. Deze visie is daarna opgenomen in de in 2018 vastgestelde Omgevingsvisie. Volgens het rapport 'Decentraal natuurbeleid onder de wet natuurbescherming', dat is gemaakt in opdracht van Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, Dierenbescherming, de Natuur en Milieufederaties, SoortenNL en de Waddenvereniging (Rapport)[9] schiet uw Natuurvisie op een aantal punten tekort. Bijvoorbeeld: biodiversiteit wordt als opgave vermeld maar alleen in zeer algemene zin en is niet in concrete doelen vertaald (p.21); er wordt niet echt een beleid beschreven ter uitvoering van het NNN zoals is bedoeld in 1.7 Wnb (p. 23). Er is aandacht voor natuur met andere beleidssectoren (integrale karakter), maar dit gaat duidelijk ten koste van specifieke aandacht en scherp specifiek beleid voor de natuur (p. 24). Kortom, de natuurvisie van de provincie N-H voldoet niet aan de opdracht van artikel 1.7 Wnb.

Uw natuurambities worden in verschillende beleidsstukken uitgewerkt. Al met al is moeilijk in beeld te brengen of het natuurbeleid van de provincie N-H aan de Wnb voldoet, aldus wordt geconcludeerd in voornoemd Rapport (o.a. p. 41).

Het Rapport is uitermate kritisch over het beleid van de provincie N-H ten behoeve van de boerenlandvogels (p. 62 e.v.):

- Er worden wel veel instrumenten beschreven, maar een samenhangende aanpak leidend tot realisatie van concrete doelen ontbreekt (p. 64);
- Er is geen informatie te vinden over doelen. De kerngebieden zijn fors ingeperkt (p. 65);
- De provincie geeft wel ruimtelijke bescherming aan weidevogelgebieden, waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor een deel van de uitvoering. Binnen het NNN wordt aangegeven dat bij vaststellen van het waterpeil benadeling van weidevogels wordt voorkomen c.q. gecompenseerd (p. 65).

De provincies zijn verantwoordelijk voor het natuurbeleid. Daarbij mag worden verwacht dat zij de regie nemen. Met de geplande aanpak wordt hooguit het tempo van de achteruitgang van boerenlandvogels vertraagd (p. 66). Geen enkele provincie lijkt te handhaven op landbouwkundige

[7] Artikel 1.7 Wnb

[8] Artikel 1.6 Wnb

[9] Decentraal natuurbeleid onder de wet natuurbescherming', Kees Bastmeijer (Legal Advice for Nature) Arnold van Kreveld (Bureau Ulucus), dd december 2019, in opdracht van Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, Dierenbescherming, de Natuur en Milieufederaties, SoortenNL en de Waddenvereniging: https://www.vogelbescherming.nl/docs/bae5214e-5de3-408f-924e-8f33eb036bb2.pdf

handelingen waarbij de Wet natuurbescherming wordt overtreden (maaien en bemesten op een wijze dat nesten of eieren worden vernield of jonge vogels sneuvelen)' (p. 67).

In het Rapport wordt benadrukt dat 'actieve bescherming' noodzakelijk is: maatregelen om de natuur de kans te geven zich te herstellen. De huidige inzet, inclusief de inspanningen voor het NNN, zijn niet voldoende om de internationale en Europese doelen op het gebied van natuurbescherming te realiseren. Dit komt allereerst doordat de natuur er momenteel slecht voorstaat en er dus een lange weg naar een gunstige staat van instandhouding te gaan is. Zo stelt de Balans voor de Leefomgeving 2018: "Bijna alle habitattypen hebben een zeer tot matig ongunstige staat van instandhouding. Van de Habitatrichtlijnsoorten verkeert ongeveer een kwart in een gunstige staat van instandhouding" (p. 67).

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij u de Natuurvisie die is opgenomen in de Omgevingsvisie te actualiseren met inachtneming van de opmerkingen in het Rapport.

3e VERZOEK

Actieplan weidevogels

Ons derde verzoek betreft het provinciale Actieplan Weidevogels[10]. Dit Actieplan is niet concreet en scherp genoeg om de dramatische achteruitgang van de weidevogels te stoppen. Het stoppen is urgent: de aantallen worden te klein en de populatie veroudert.

De SBW verwijst in dit verband naar het Aanvalsplan Grutto[11] en naar Ernest Briët van Landschap Noord Holland, die in zijn column schrijft: 'We hebben dat [namelijk de daling van de weidevogelaantallen] in onze eigen gebieden moeten constateren. Ook wij zijn ervan overtuigd dat de zorg voor de weidevogels over een andere boeg moet.'[12]

Het succes van het Aanvalsplan is afhankelijk van vier maatregelen, aldus deskundigen, waaronder een waterpeil boven 20 cm onder het maaiveld en aangepast agrarisch natuurbeheer (buiten NNN-gebieden, binnen NNN natuur prioriteit). Aanpassing van agrarisch natuurbeheer is niet nieuw.

Al in 2013 concludeerde de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur in haar rapport 'Onbeperkt Houdbaar' dat het agrarisch natuurbeheer effectiever moet door o.a.:

- agrarisch natuurbeheer (zoals weidevogelbeheer) drastisch aan te passen voor een positief effect op natuurwaarden: in weidevogelgebieden dienen de beheerpakketten niet alleen te gaan over aanpassing van het maaitijdstip, maar ook over substantiële maatregelen voor grondwaterstand en bemesting;
- deelnamebereidheid van grondgebruikers voor agrarisch natuurbeheer te vergroten door de minimale duur van de beheerscontracten aanzienlijk te verlengen voor zover dit de deelnamebereidheid van grondgebruikers niet beperkt[13].

De provincies zijn primair verantwoordelijk voor agrarisch natuurbeheer! Het is beschamend dat de provincies de aansporing van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur niet ter harte hebben genomen.

Enkele concrete suggesties van de SBW aan de provincie N-H voor verbetering van het Actieplan Weidevogels zijn:

- Aanpassing pakketten voor agrarisch natuurbeheer met inachtneming van het bovenstaande en de uitvoering en effectiviteit daarvan te monitoren door een onafhankelijke partij;

[10] brief van GS aan PS dd 7 april 2020, kenmerk 1175373/1319639
[11] https://www.fmf.frl/aanvalsplan-grutto/
[12] Column Ernest Briët, directeur Landschap Noord-Holland, in het blad Landschap van Landschap Noord-Holland, jrg 48 nr 1, maart 2021
[13] https://www.rli.nl/sites/default/files/adviesonbeperkthoudbaar_0.pdf, p. 70

- plan te maken voor handhaving van de Wnb (m.n. aan banden leggen van maaien en bemesten op een wijze waarvan aannemelijk is dat jonge vogels worden gedood);
- sturing te geven aan en te verzekeren dat beschermende bepalingen betreffende de habitat van weidevogels in bestemmingsplannen worden opgenomen.

Gelet op het bovenstaande verzoeken wij u GS op te dragen het provinciale Actieplan voor Weidevogels te verbeteren met inachtneming van bovenstaande opmerkingen.

CONCLUSIE

Het is een niet te betwisten feit dat het met de natuurwaarden in Waterland-Oost slecht is gesteld. Het aantal weidevogels is in de afgelopen jaren dramatisch achteruitgegaan. De kans is groot dat als er nu niet onmiddellijk concrete en zinvolle maatregelen worden genomen, deze achteruitgang niet meer kan worden gekeerd.

Welke maatregelen nu noodzakelijk zijn, daar kan geen twijfel meer over bestaan. Verder onderzoek daarnaar of onduidelijke experimenten zijn niet nodig en leiden slechts tot uitstel en misschien zelfs afstel van de wel noodzakelijke maatregelen.

Onze verzoeken gaan over het realiseren van de natuurdoelen. Wij zijn graag bereid deze toe te lichten en mee te denken over concretisering van uw beleid en plannen en met de borging van de bescherming van de habitat voor weidevogels in bestemmingsplannen.

Hoogachtend,

Rineke Neppelenbroek
voorzitter Stichting Behoud Waterland
rineke.neppelenbroek@xs4all.nl
T: 06 5366 3266

Bijlagen:

1. Brief Stichting Behoud Waterland aan gedeputeerde staten dd 14 september 2014
2. Reactie Gedeputeerde Staten aan Stichting Behoud Waterland dd 20 oktober 2020, kenmerk 1492501/1508675
3. Brief Stichting Behoud Waterland aan Gedeputeerde Staten dd 12 november 2020

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
t.a.v. dhr. G.M. Biermann
sectormanager Groen
Postbus 3
2001 DA Haarlem

Stichting Behoud Waterland
Overlekergouw 3
1151 CX Broek in Waterland

Broek in Waterland, 12 november 2020

Betr: realiseren van natuurdoelen in Waterland-Oost / uw kenmerk 1492501/1508675

Geachte heer Biermann,

Dank voor uw reactie van 20 oktober jl. Wij zouden heel graag met Staatsbosbeheer in gesprek willen gaan over Waterland -oost. Het zou ons in de gelegenheid stellen onze zorgen en suggesties met u te delen en daarover openlijk en constructief met u van gedachten te wisselen. Vooruitlopend daarop vindt u hieronder enkele aandachtspunten die onderwerp zouden kunnen zijn van een dergelijk overleg.

Ecologische visie
Wij begrijpen niet goed wat u verstaat onder een ecologische visie. Wat zou een dergelijke visie nog toevoegen aan de reeds bestaande toekomstvisie en aan het beleid voor Waterland-oost en natuurwaarden en -doelen, welke zijn vastgelegd in het Natuurbeheerplan. Het gehele NNN-gebied Waterland-oost is aangewezen als weidevogelleefgebied. Het staat vast dat het grootste deel van dat gebied bestaat uit vochtig weidevogelgrasland en vochtig hooiland. Het resterende deel van Waterland-oost is begrensd als Bijzonder Provinciaal Landschap Waterland, vanwege onder meer de kernkwaliteit habitat voor weidevogels. Daarmee staat dus al vast dat het hele gebied bij uitstek geschikt en bedoeld is als leefgebied voor weidevogels. Zoals wij in onze brief schreven zijn alle cruciale elementen voor het maken van een topleefgebied voor weidevogels aanwezig.
Kortom, wij zouden graag met u bespreken welke informatie er voor u nog ontbreekt, die met zich meebrengt dat nog niet direct tot actie kan worden overgegaan en er eerst nog een ecologische visie zou moeten worden geschreven.

Combineren van doelen
Het verhogen van de kwaliteit van het weidevogelleefgebied is volgens ons goed te combineren met het voorkomen of beperken van verdere bodemdaling en verhogen van de biodiversiteit. Dat gaat immers vanzelf vanwege de noodzakelijke vernatting.
Wij zouden graag met u bespreken waarom u denkt dat het creëren van vispaaiplaatsen voor verbetering van het ecosysteem in het Markermeer goed te combineren is met verbetering van de kwaliteit van het weidevogelleefgebied in de gebieden Peereboom en Opperwoud. Het verkleint volgens ons het leefgebied voor de weidevogels en doet juist afbreuk aan de kwaliteit daarvan.
Het is niet dat we niet open staan voor nieuwe ontwikkelingen maar wij vragen ons af waarom alles in aanmerking genomen Waterland-oost de plek zou zijn voor dit soort nieuwe ontwikkelingen.

Bedrijfsplan
U merkt op dat het maken van een bedrijfsplan nu niet opportuun is. Wellicht is het goed dat wij onze ideeën daarover nogmaals toelichten.

Wij wachten uw uitnodiging af. Wij willen graag meedenken.

Met vriendelijke groet,
Stichting Behoud Waterland

[redacted]

Provincie Noord-Holland
t.a.v Gedeputeerde mevrouw E. Rommel
Postbus 3
2001 DA Haarlem

Stichting Behoud Waterland
Overlekergouw 3
1151CX Broek in Waterland
www.stichtingbehoudwaterland.nl

Cc Provinciale Staten

Broek in Waterland, 14 september 2020

Betr: realiseren van natuurdoelen in Waterland-Oost

Geachte gedeputeerde Rommel,

Middels deze brief vraagt de Stichting Behoud Waterland (SBW) uw dringende aandacht voor Waterland-Oost. Door jarenlang te zwichten voor allerlei belangen en geen consequente èn duurzame koers te varen, holt de natuur in Waterland-Oost achteruit. De situatie is urgent. Onze oproep aan u: kom in actie! Nu!

Onze keuzes
In de maand augustus van 2020 is de jaarlijkse balans van het weidevogelseizoen in Noord-Holland opgemaakt. Het resultaat is slecht. Er waren wel nesten, maar er zijn nauwelijks kuikens opgegroeid. De oorzaak daarvan wordt toegeschreven aan met name droogte en predatie[1].
Volgens de SBW heeft de droogte van de weilanden in Waterland-Oost niets te maken met klimaatsverandering of gebrek aan regen in het voorjaar, maar alles met onze keuzes. Immers, wel of geen weidevogellandschap is een keuze, zoals de bekende wetenschapper Piersma zegt: 'Een weidevogellandschap is bij uitstek mensenwerk, waar we draaien aan de knoppen om te krijgen wat we willen. In eerste, maar ook in laatste instantie gaat het er dus om wat we willen[2]'.

Pijnlijk
Samen met Ton Pieters, de voormalig boswachter van Staatsbosbeheer (SBB), hebben we geconstateerd dat in mei en juni van dit jaar nagenoeg alle NNN-gebieden in Waterland-Oost, exclusief Varkensland ('reservaten'), veel te droog waren. We zagen vrijwel alleen kuiken-loze grutto's in gemaaide en met drijfmest geïnjecteerde weilanden staan buiten de reservaten. Zij waren bezig met zich op te vetten voor hun terugtocht naar Afrika. Binnen de reservaten liepen al koeien, schapen of paarden en sommige stukken waren al gemaaid.
Dat is pijnlijk. Immers, alle cruciale ingrediënten voor een topgebied voor weidevogels zijn in Waterland-Oost aanwezig. De gerealiseerde NNN-gebieden bedragen in totaal ruim 600 hectare (exclusief Varkensland). Het is een open landschap en de provincie heeft er grotendeels het beheertype vochtig weidevogelgrasland aan toegekend[3]. Voor het beheer daarvan worden door u en

[1] https://www.landschapnoordholland.nl/nieuws/zwaar-weidevogelseizoen-door-droogte-en-predatie

[2] Hoogleraar trekvogelecologie aan RU Groningen in voorwoord van het boek Weidevogels in een veranderend landschap, 2013 Hoogleraar trekvogelecologie aan RU Groningen in voorwoord van het boek Weidevogels in een veranderend landschap, 2013, van Jan van der Geld, Nico Groen en Ron van 't Veer.

[3] Natuurbeheerplan 2020, beheertype 13.01.

LNV subsidies en toelagen betaald. “Er is voldoende water, er zitten genoeg zaadjes voor kruiden in de grond en er zijn voldoende reservaatgronden, zeker als het NNN klaar is’, aldus Ton Pieters. “Als het in Waterland-Oost niet lukt, lukt het nergens.”
Toen Ton Pieters tien jaar geleden stopte als boswachter waren de reservaten nog zodanig ingericht dat er voldoende met water kon worden gestuurd. In De Munt, gelegen aan de Uitdammerdijk tussen het Kinselmeer en de Blijkmeerpolder, zaten minimaal 70 grutto-paren. Verder zaten er andere soorten als de kemphaan en watersnip. Tien jaar later is dit aantal in De Munt meer dan gehalveerd en ook elders is de omvang van de weidevogelpopulaties verontrustend geslonken: veel minder vogels en te gering in aantal om predatoren te kunnen verjagen. De populatie veroudert. De kemphaan is er niet meer, de watersnip is zeldzaam. De kwaliteit van de weidevogelgraslanden is duidelijk achteruitgegaan.

Falend mensenwerk
Het beheer in de reservaten wordt nu grotendeels door ongeveer een twintigtal boeren uitgevoerd, naast het beheer van hun eigen percelen met een agrarische bestemming. SBB, eigenaar van bijna alle reservaatgronden, doet zelf voornamelijk het botanisch beheer van de rietlanden binnen de reservaten.
De boeren hebben een pachtcontract met SBB en betalen voor het gebruik van de grond in de reservaten. Het is vanuit de boeren bezien begrijpelijk dat zij het aan hen toevertrouwde weidevogelgrasland in de reservaten zodanig beheren, dat het wat oplevert voor hun (melkvee)bedrijf. Maar daardoor voldoen de reservaatgronden niet aan het vereiste van ‘duurzaam beschermde en beheerde ecologische structuur’[4].
Ook door de huidige agrarische bedrijfsvoering en uitbreidingen in Waterland-Oost buiten de reservaten komen de natuurwaarden in de reservaten verder onder druk te staan. Te denken valt aan de (voorziene) uitbreidingen van de melkveebedrijven op het adres Aandammergouw 10 te Zuiderwoude en aan de Poppendammergouw in Landelijk Noord van de gemeente Amsterdam, waardoor de stikstofdeposities zijn toegenomen op onder meer het nabijgelegen veenmosrietland binnen de reservaten. Zie in dit verband bijgesloten e-mails van Frank Berendse, hoogleraar natuurbeheer Wageningen en Ab van Dorp, boswachter ecologie SBB.

Zoals eerder gezegd: weidevogellandschap is mensenwerk. Het mensenwerk in Waterland-Oost faalt. Niet alleen falen de grondeigenaar en de pachters, ook de provincie. De provincie moet er immers voor zorgen dat de reservaatgronden wél voldoen aan voornoemd vereiste. Daarenboven heeft de Nederlandse overheid internationale verplichtingen betreffende de weidevogels[5].

Voldoende kennis
Het is duidelijk wat er moet gebeuren om de natuurdoelstellingen in Waterland-Oost te halen. Er is meer dan voldoende kennis aanwezig.
De oplossing is prioriteit geven aan de natuur. Dat betekent vernatting. Cruciaal zijn voldoende greppels met flauwe taluds gevuld met water. Het water moet bij voorkeur al in de wintermaanden op hoog peil worden gezet (0-20 cm onder het maaiveld). Hoog water remt de groei van het gras in het voorjaar. Dat is nodig voor het creëren van een kruiden- en bloemrijk grasland met een variatie aan laag groeiende kruiden en grassen en een open structuur. En dat is weer van belang voor de aanwezigheid en diversiteit van bijvoorbeeld insecten, het voedsel voor kuikens en volwassen vogels.

[4] Bladzijde 17 van het op 18 november 2019 door Provinciale Staten van N-H vastgestelde Programma Natuurontwikkeling 2020-2024.

[5] Van belang zijn vooral de EU-Vogelrichtlijn, de EU-Habitatrichtlijn, het verdrag van Bern inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa en de Overeenkomst inzake de bescherming van Afrikaans-Euraziatische trekkende watervogels (AEWA).

Een reguliere agrariër heeft geen belang bij het gebruik van dergelijke graslanden. Integendeel, dat kost hem geld, gegeven de huidige verdienmodellen. Dat betekent dat vochtige weidevogelgraslanden niet passen in het huidige regulier agrarisch bedrijf[6]. Het is overbodig daar nog langer over te praten of onderzoek naar te doen.

Maatschappelijk draagvlak
De maatschappij roept om daadwerkelijke stappen voor verduurzaming, verbetering van de biodiversiteit, realiseren van de natuurdoelen en tegengaan van bodemdaling[7]. Geen geschipper in reservaten, waarin de natuur voorop hoort te staan.

Waterland-Oost is een uniek cultuurlandschap en onvervangbaar. Gelet op de ligging in de metropoolregio kan de gemeenschap gemakkelijk worden betrokken bij de instandhouding ervan, zowel voor financiering als vrijwillige inzet van arbeid. De tijd is rijp daarvoor. Verschillende particulieren hebben al grond aangekocht en proberen deze zelf te ontwikkelen tot een weidevogelparadijs.

Provinciaal beleid
Het realiseren van de natuurdoelen binnen NNN is in overeenstemming met uw beleid. Echter bij het huidig agrarisch natuurbeheer zijn niet de natuurdoelen leidend, maar agrarische doelen en aan de voorwaarden voor het realiseren van de natuurdoelen wordt niet voldaan. Duurzaam herstel van de weidevogelpopulatie is alleen mogelijk indien aan alle voorwaarden van goed weidevogelbeheer wordt voldaan, te weten: kruidenrijk grasland, openheid, passende waterstand en adequaat beheer van predatoren[8]. Daar hoort ook een laag bemestingsniveau bij.

U doet wel iets om de doelen te realiseren. Bijvoorbeeld het project Amsterdam Wetlands onder het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland wordt financieel gesteund (provincie € 5,2 miljoen en LNV € 4 miljoen). Onder dit programma is SBB gestart met een gebiedsgerichte aanpak van (een deel van) Waterland-Oost, zowel binnen als buiten de reservaten. De mogelijkheden voor natuurinclusieve landbouw worden onderzocht. Dat klinkt mooi. Het is misschien nuttig voor het beheer van landbouwgebieden, maar het is niet nuttig voor het beheer van de reservaten. De landbouwdoelen staan nog steeds voorop. Drie (onderzoeks)bureau's zijn ingeschakeld.
Wij hebben ook begrepen dat een deel van de weidevogelgraslanden binnen de reservaten wordt ingericht voor het paaien/opgroeien van vissen. Dat betekent dat een deel van het weidevogelgrasland wordt opgeofferd. Het is onduidelijk waarom opeens andere doelen worden gesteld.
Ook komen er voorzieningen voor het inlaten van water uit het Markermeer en de Gouwzee. Overbodig volgens Pieters: voor het realiseren van de huidige natuurdoelen valt er in de wintermaanden voldoende regen dat kan worden gebufferd. Dat moet dan wel gebeuren! Pieters aanpak heeft zich al bewezen, in een ander (particulier) deel van Waterland Oost (ruim 50 hectare). Verder is het inlaten van gebiedsvreemd water niet wenselijk[9].

---

[6] Zie algemene beschrijving van vogelgraslanden op website https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n13-vogelgraslanden/

[7] Adviesraad: Kabinet moet bodemdaling in veenweidegebieden tegengaan: 3 september 2020 - https://www.nu.nl/klimaat/6074953/adviesraad-kabinet-moet-bodemdaling-in-veenweidegebieden-tegengaan.html

[8] Overeenkomst verkenningsjaar biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het natuurnetwerk Nederland, getekend door alle TBO's Agrarische natuurverenigingen, LTO en GS betreffende de pilots in de Mijzenpolder, Eilandspolder-West en Wormer- en Jisperveld.

[9] https://m.noordhollandsdagblad.nl/cnt/DMF20200826_20694508/we-wonen-op-18000-hectare-veengrond-in-zaanstreek-waterland-en-het-land-daalt-maar-door-wordt-het-pompen-of-verzuipen-in-laag-holland?utm_source=google&utm_medium=organic: In dit artikel wordt gezegd door Dennis Kos van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier vraagtekens gezet bij de kwaliteit van het Markermeerwater omdat daarin 'meer bicarbonaat zit wat effect heeft op het veen. Veen verbrandt door dat water nog sneller'.

Daarnaast zijn eind 2019/begin 2020 onder uw regie drie pilots gestart met de terreinbeherende organisaties (TBO's), Agrarische Natuurverenigingen en LTO om samen tot oplossingen te komen voor het realiseren van de natuurdoelen in de Mijzenpolder, Eilandspolder-West en Wormer- en Jisperveld. De boeren zijn goed vertegenwoordigd.
Wij zijn ervan overtuigd dat deze pilots niet tot de gewenste oplossing gaan leiden en/of dat de resultaten te lang op zich zullen laten wachten. De evaluatiecriteria moeten nog worden vastgesteld. Er wordt veel gepraat. Wij hebben begrepen dat veehouderij binnen de reservaatgronden mogelijk blijft. Men wil alle partijen ter wille zijn en de kans is groot dat men uitkomt op een compromis waarbij de agrarische belangen zwaarder hebben gewogen dan die van de natuur en waarmee de natuurdoelen en de weidevogels niet worden gered. De ervaring leert dat met deze partijen aan tafel de natuur onvoldoende stem krijgt.

Kortom, er worden door de provincie wel gelden ingezet voor verbetering van natuurwaarden, maar een belangrijk deel daarvan gaat op aan weer meer onderzoek en overleg. Voor wat te doen staat in NNN-gebieden is genoeg kennis en ervaring in huis. Daarvoor is verder onderzoek niet nodig.

Onafhankelijk en duurzaam bedrijfsplan
Het lijkt ons een goed idee het beheer van alle reservaten in Waterland-Oost als een zelfstandige activiteit te zien en daarvoor een onafhankelijk en duurzaam 'bedrijfsplan' te maken.
In dit plan staan de natuur en de natuurdoelen ongeconditioneerd voorop. Er wordt gezocht naar passende verdienmodellen voor degene, die de diensten uitvoert. Immers, de realisering van natuurdoelen zal alleen slagen als de verdiensten redelijk zijn. Het plan wordt opgesteld door onafhankelijke deskundigen.[10]

Denkrichtingen voor het plan zijn:

1. Realiseren van de natuurdoelen, deze staan voorop;
2. Inrichting van optimale waterhuishouding;
3. Werken met natuurboeren[11] of loonwerkers, die (beheer)taken uitvoeren en daarvoor betaald worden. Zij worden aangestuurd door een 'gebiedsregisseur', die kennis bezit over wat wanneer moet worden gedaan en als geen ander begrijpt hoe de waterhuishouding werkt. Van groot belang is o.a. het bufferen van regenwater, de regenval, temperatuur en gewasgroei. Daarbij kunnen niet altijd de regeltjes worden gevolgd zoals maaien na 15 juni. Ook van belang is dat in de relatie met boeren en loonwerkers wordt geïnvesteerd.
4. Ontpachting en/of aanpassing pachtcontracten. Er wordt zorgvuldig met belangen van agrariërs omgegaan. Deze verschillen per bedrijf en moeten afzonderlijk en met open vizier worden geïnventariseerd.
5. Afzet van natuurgras (bijvoorbeeld verkoop aan Artis, maneges of geitenhouderijen, grondstof voor krachtvoer);
6. Verkoop van CO_2-certificaten vanwege vastlegging van CO_2. Het eerste gecertificeerd CO2-reductieproject Valuta voor Veen is gestart in Friesland[12].

Het voordeel van het opstellen van een dergelijk bedrijfsplan is dat de exploitatiekosten kunnen worden vergeleken met de huidige overheidsuitgaven voor beheer van reservaten (provincie, LNV en

[10] Mogelijk Wageningen University & Research in samenwerking met lokale adviseurs van particulieren.

[11] Volgens Ton Pieters is het waarschijnlijk efficiënter met een loonwerker te werken in plaats van met verschillende boeren omdat dan minder mensen moeten worden aangestuurd. Boeren beschikken meestal niet over aangepaste of gespecialiseerde machines omdat er vaak te kort en te weinig werk is om daarin te investeren. Verder doet een boer het alleen wanneer het hem schikt. Een loonwerker kan in zijn planning meer rekening mee houden met het werk, zeker als hij het vaker heeft gedaan.

[12] https://www.fmf.frl/nieuws/vvv-van-start/

SBB). Misschien wordt de exploitatie duurder. Misschien ook niet. Gekeken kan worden naar de kosten die door particulieren worden gemaakt. Met een dergelijk bedrijfsplan in de hand kunnen overheidsuitgaven worden gelegitimeerd. De huidige werkwijze is weinig transparant. Maar het meest belangrijke is dat met het beheer overeenkomstig dit bedrijfsplan de natuurdoelen worden gerealiseerd.

Het op te stellen bedrijfsplan richt zich op het beheer van het reservaatgebied in Waterland-Oost, niet op het voltooien van het NNN. Het afmaken van het NNN is een ander onderwerp dan het beheer van reservaten. Voor dat doel in Waterland-Oost is het proces inmiddels opgestart en is/wordt afzonderlijk geld door u gereserveerd.

Conclusie en verzoek
De provincie is in gebreke met het nakomen van haar verplichtingen betreffende het beheer van NNN-gebieden. Zij moet in hoog tempo en effectief haar middelen inzetten deze alsnog na te komen. Resultaten van pilots en dergelijke kunnen en hoeven niet worden afgewacht. Er is voldoende kennis in huis om keuzes te maken. Daarom verzoeken wij u te overwegen een opdracht voor het maken van een bedrijfsplan in bovengenoemde zin uit te werken en financieel te ondersteunen. Graag zijn wij bereid daarover mee te denken.

Wij wachten uw reactie met belangstelling af.

Met vriendelijke groet,
Stichting Behoud Waterland

[redacted]

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Stichting Behoud Waterland
[redacted]

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

[redacted]

BEL/GRN

[redacted]

Betreft: Realiseren van natuurdoelen in Waterland-Oost

Verzenddatum

20 oktober 2020

Kenmerk

1492501/1508675

Uw kenmerk

Geachte mevrouw [redacted],

In september hebben we uw brief over het realiseren van natuurdoelen in Waterland-Oost ontvangen. Uw boodschap is helder: kom in actie! Dit is een boodschap waar we gehoor aan geven. Net als u zien we de hoge potenties voor natuur en biodiversiteit in het gebied Waterland-Oost. Zoals u ook in uw brief schrijft, plegen we al meerdere inspanningen om deze potenties te bereiken.

We zijn een gebiedsproces gestart om de natuurdoelen in Waterland-Oost te halen door het realiseren van aaneengesloten natuurgebieden met hoge biodiversiteit. Een belangrijk onderdeel hiervan is het laten opstellen van een ecologische visie voor het gehele gebied. We verwachten deze begin volgend jaar te hebben. Voor het behalen van een hoger natuurpotentieel in de gebieden IJdoorn en Peereboom/Opperwoud/De Nes zijn we twee projecten gestart. Daarnaast zal Staatsbosbeheer (SBB) vanuit het Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platteland Laag Holland projecten ter verbetering van de bestaande natuur gaan uitvoeren op de eigen gronden. SBB begint hoogstwaarschijnlijk met De Munt.

Bij al deze projecten kijken we naar het ecosysteem en onderzoeken we hoe we de biodiversiteit kunnen vergroten. Weidevogels spelen een belangrijke rol in dit gebied en in de natuurdoelen. Tevens kijken we hoe we deze doelstelling kunnen combineren met andere doelen, omdat we de verantwoordelijkheid nemen voor alle opgaven in Waterland-Oost, waaronder de verbetering van de waterkwaliteit, het tegengaan van bodemdaling en de spreiding/zonering van de recreatieve druk op het gebied.

In uw brief stelt u vraagtekens bij het huidige beheer van bestaande natuurgebieden. U stelt voor om een (integraal) bedrijfsplan op te stellen voor de natuurgebieden in Waterland-Oost. Uw voorstel is interessant, maar wij vinden het op dit moment niet opportuun om een dergelijk groot project te starten met inbreng van alle partners in het gebied. In het gebied lopen namelijk al veel initiatieven ter verbetering en realisering van natuurwaarden, zoals hierboven uiteengezet. Wel zien wij nog ruimte voor kleinschalige verbeteringen van het beheer in de huidige natuurgebieden, die relatief snel en eenvoudig kunnen worden gerealiseerd. Wij gaan graag met u en Staatsbosbeheer in gesprek over uw opmerkingen en suggesties ter verbetering en hopen dat u hiertoe bereid bent.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Noord-Holland,
namens dezen,

Sectormanager Groen
dhr. mr. drs. G.M. Biermann

Deze brief is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	5609
Extern Zaak ID	1353309
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	19.a
Omschrijving	Water: Beheerautoriteit Waddenzee (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
svz beheerautoriteit Waddenzee jaarplan.pdf
Brief aan PS over beheerautoriteit Waddenzee.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	15 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**

Toelichting

In 2020 is de beheerautoriteit Waddenzee van start gegaan. Er ligt nu een brief met daarin de stand van zaken. Met de komst van de Beheerautoriteit wordt er gewerkt aan het bevorderen en versterken van de samenhang van natuur-, vis- en waterbeheer, met als doel de natuurkwaliteit van de Waddenzee te verbeteren. Opdrachtgevers van de Beheerautoriteit zijn de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Waterstaat en de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland.

BEHEERAUTORITEIT WADDENZEE

Jaarplan 2021

Op weg naar een Integraal Beheerplan

Inhoudsopgave

03 Voorwoord

04 Strategie

05 Uitgangspunten

06 Terugblik 2020

08 Jaarplan 2021 en Integraal Beheerplan

09 Doelen 2021

10 Doel 1: Ontwikkelen van het Integraal Beheerplan

17 Doel 2: Als waren wij één opdrachtgever

19 Doel 3: Als waren wij één beheerder

22 Doel 4: Doorontwikkelen BAW

23 Risicoparagraaf

24 Financiële paragraaf

26 Organisatie & communicatie

27 Tot slot

Voorwoord

"De Waddenzee verzandt weliswaar en het zeewater lijkt dus als een laken van het Wad te worden afgetrokken, maar dat betekent niet dat ze van plan is om uiteindelijk te verdwijnen. Integendeel."

- Mathijs Deen

Christine Wijshake
& Marre Watter

De Beheerautoriteit Waddenzee, bestaande uit vijf opdrachtgevers en twee directeuren, is op 1 maart 2020 van start gegaan. Deze start verliep vanwege de maatregelen rondom COVID19 anders dan voorzien. Desondanks hebben we met de opdrachtgevers, beheerders en stakeholders inzicht gekregen in de complexe organisatie rondom het beheer van de Waddenzee en een strategie kunnen vaststellen voor een nieuwe governance rondom het beheer.

Vanaf 1 september is de bemensing van het team[1] van de Beheerautoriteit Waddenzee, naast de managementassistente, uitgebreid met twee beleidsmedewerkers, een beleidsondersteuner en een communicatieadviseur. Met dit compacte team wordt de komende jaren invulling gegeven aan de bestuursopdracht vanuit de volgende kernwaarden: we zijn betrokken, we zijn betrouwbaar en we doen het samen. Als stip op de horizon zien we het verbeteren van de natuurkwaliteit van de Waddenzee door een verbeterd integraal beheer. In voorliggend jaarplan geven we inzicht in de doelen, strategie en activiteiten van de Beheerautoriteit waar wij ons als team voor 2021 aan verbinden.

[1] Waar in het jaarplan wordt gesproken over 'BAW' worden bedoeld de opdrachtgevers en de twee directeuren. Met 'team BAW' worden bedoeld de twee directeuren en de compacte unit.

Strategie

De Beheerautoriteit begeleidt de transitie naar een succesvol en integraal beheer van de Waddenzee op basis van “commoning”. Commoning gaat uit van het duurzaam gezamenlijk gebruiken, benutten en beschermen van de Waddenzee vanuit het perspectief dat de Waddenzee een gezamenlijk eigendom is en daarmee dus meer dan de som der delen. Dit betekent dat we vanuit betere samenwerking, het gebruiken van één taal, het nastreven van één doel en het werken als waren wij één organisatie werken aan duurzaam gebruik en het beheer van de Waddenzee met oog voor de effecten voor natuur en economie.

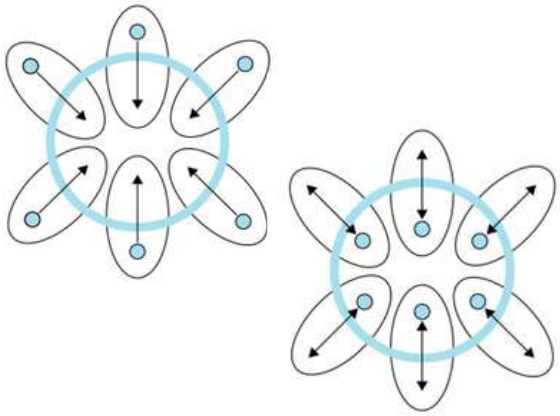

De basis voor samenwerking binnen de common bestaat in elk geval uit de volgende onderdelen:

- Gevoelde en gedeelde urgentie
- Gezamenlijke ambitie
- Wederzijdse afhankelijkheid (het besef dat we alleen met elkaar onze ambities kunnen bereiken)
- Onderling vertrouwen en begrip

Dit betekent:

- Werken aan een nieuwe beheer-governance vanuit een gezamenlijk Waddenzeebelang zoals geformuleerd in de Agenda voor het Waddengebied 2050
- Werken als waren wij één opdrachtgever
- Werken als waren wij één beheerder
- Gezamenlijke ambitie in de vorm van gezamenlijk vastgestelde doelen voor alle acht beheeraspecten in natuur-, vis- en waterbeheer*

Lange termijn doelstelling

"Het doel van Beheerautoriteit Waddenzee is het verbeteren van de natuurkwaliteit van de Waddenzee door het bevorderen en versterken van de samenhang van het natuur-, vis- en waterbeheer van de Waddenzee in overeenstemming met de daarvoor geldende Unierechtelijke en nationale wet- en regelgeving." (Uit: Bestuursovereenkomst BAW, Staatscourant 2020, nr. 36033, 8 juli 2020)

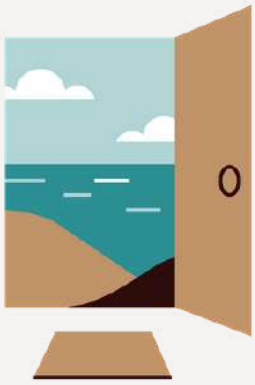

* De acht beheeraspecten zijn: Natuurherstel, Fysiek beheer, Monitoring, Praktijkgericht onderzoek, Vergunningverlening, Gastheerschap, Toezicht & handhaving en Werelderfgoed. Zie Doel 1 voor een verdere uitwerking hiervan.

Uitgangspunten

- De totale nieuwe governance betreft de BAW, het Bestuurlijk Overleg Waddenzee (BOW) en het Omgevingsberaad Waddenzee (OBW).
- De Beheerautoriteit Waddenzee (BAW) bestaat uit de opdrachtgevers en de twee directeuren.
- De opdrachtgevers van de BAW zijn: het ministerie van LNV, het ministerie van I&W, provincie Noord-Holland, provincie Friesland en provincie Groningen.
- De huidige beheerders die zich hebben verenigd in het Beheerderscollectief Waddenzee (BCW) zijn: Rijkswaterstaat, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, ministerie van LNV (inclusief Waddenunit), provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen, Landschap Noord-Holland, Groninger Landschap, ‘t Fryske Gea en de particuliere kwelder-eigenaren.*
- Het team BAW bestaat uit de twee directeuren, twee beleidsmedewerkers, de beleidsondersteuner, de communicatieadviseur en de managementassistente.

Rollen en verantwoordelijk-heden van team BAW:

- Het team BAW heeft een initiërende rol in de verdere ontwikkeling van de nieuwe beheergovernance en spreekt partijen aan op het naleven van de gemaakte afspraken.
- Het team BAW is verantwoordelijk voor het faciliteren van het proces om te komen tot een gezamenlijk Integraal Beheerplan (IBP). De beheerders zijn verantwoordelijk voor het invullen van het IBP.
- Het team BAW begeleidt processen, structureert en biedt inzicht en overzicht, en signaleert en agendeert knelpunten en kansen tussen beleid en beheer.

* Zie ook bestuursovereenkomst artikel 1B en 1C.

Terugblik 2020

Het jaar 2020 stond in het teken van de start van de Beheerautoriteit Waddenzee. De belangrijkste ontwikkelingen van dit jaar waren het gezamenlijk opstellen van de strategie voor de transitie naar een succesvol en integraal beheer van de Waddenzee, het opbouwen van vertrouwen bij en tussen betrokken partijen en het ontwikkelen van een raamwerk voor een Integraal Beheerplan.

Deze uitkomsten zijn het resultaat van onder andere de volgende activiteiten:

- Het voeren van circa 100 netwerkgesprekken met betrokken partijen binnen het beheer en gebruik van de Waddenzee.
- Twee meerdaagse bijeenkomsten met de genoemde beheerders van de Waddenzee.
- Deelname aan trilateraal overleg en het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van het Single Integrated Managementplan.
- Deelname aan diverse overleggen in relatie tot de ontwikkeling van het IBP, waaronder het Programma naar een Rijke Waddenzee en de Regiegroep Uitvoeringsprogramma Agenda voor het Waddengebied 2050.
- De start van het inhoudelijk uitwerken van vijf beheeraspecten (Natuurherstel, Toezicht & Handhaving en Gastheerschap, Vergunningverlening, Werelderfgoed).

Leerpunten en ervaringen vanuit 2020

- De huidige situatie rondom het beheer van de Waddenzee is complex en uitdagend.
- De transitie-strategie op basis van “commoning” wordt omarmd door alle partijen.
- De beheerders onderkennen de noodzaak en hebben de bereidheid om samen met de BAW te werken aan de invulling/werking van de nieuwe beheergovernance.
- De beheerders willen gezamenlijk aan de slag met het vormgeven en invullen van het IBP.

- Opdrachtgevers op bestuurlijk en ambtelijk niveau omarmen het principe van één opdrachtgever.
- Zowel het vaststellen van de strategie door opdrachtgevers en beheerders, als de consequenties van die strategie voor hun handelen, leverden regelmatig scherpe en soms ongemakkelijke gesprekken op.
- Alle partijen ontwikkelen zich binnen de nieuwe beheergovernance in een sfeer van lerend ontdekken. Dit gebeurt in steeds meer openheid en door het spiegelen van elkaar.
- De systeemverandering richting de nieuwe governance is daarmee een zoektocht voor alle betrokkenen.
- Samenwerken vraagt tijd en aandacht: het is een investering die uiteindelijk het verschil zal maken.
- Het opbouwen van een nieuwe organisatie binnen een bestaande complexe omgeving door twee nieuwe directeuren kost veel tijd en energie.
- Ook het opbouwen van een team met het werven, selecteren en inwerken van nieuwe medewerkers, het laten doorleven van de strategie en het begrijpen van de context vergt de nodige aandacht en tijd.

Jaarplan 2021 en Integraal Beheerplan

Een van de belangrijkste producten voor het gezamenlijk beheer van de Waddenzee is het Integraal Beheerplan (IBP); een beheerplan voor de gehele Waddenzee gemaakt en gedragen door alle beheerders en de opdrachtgevers. In de door de Beheerautoriteit Waddenzee vastgestelde strategie is geconstateerd dat de benodigde transitie naar succesvol en integraal beheer tijd kost. Het afgelopen jaar is volop geïnvesteerd om deze transitie vorm te geven door het opbouwen van vertrouwen met en tussen de verschillende organisaties. Op basis van het perspectief van de "commoning" gaan alle partijen gezamenlijk werken aan het invullen en uitvoeren van het IBP. Het opgebouwde draagvlak is een resultaat dat wellicht niet direct zichtbaar is voor de buitenwereld, maar dat als fundering voor het IBP niet onderschat moet worden.

In het beheerderscollectief lopen twee verantwoordingslijnen door elkaar heen; enerzijds de verantwoordelijkheid die individuele beheerders hebben tot hun opdrachtgevers en anderzijds de verantwoordelijkheid binnen de Beheerautoriteit.

In de bestuursovereenkomst is afgesproken dat beheerders hun bevoegdheden, verantwoordelijkheden en bekostiging blijven behouden, maar dat opdrachtgevers in het opdrachtgeversoverleg de uitoefening van die bevoegdheden coördineren en gezamenlijk beleid en inspanningen bundelen.

De BAW werkt in de komende jaren in drie fasen dynamisch toe naar een volledig werkend IBP. Fase 1 wordt afgerond met een online publicatie, in de vorm van een website, van een eerste versie van het IBP. Hiermee staat de ruggengraat voor het IBP. Een volledig ingevuld en werkend beheerplan is het dan nog niet. Fase 2 wordt benut om het IBP trapsgewijs op te bouwen, in te vullen en te laten werken. 2020 stond in het teken van samenwerking. In 2021 wordt de samenwerking verder versterkt door het uitwerken van de ambities en de gezamenlijke doelen op de acht beheeraspecten en het starten van het invullen van het IBP op inhoud. In 2023 zal het IBP op alle onderwerpen ingevuld en werkend zijn.

Het IBP wordt cyclisch van karakter, in de betekenis dat de verschillende onderdelen periodiek geactualiseerd worden.

Doelen 2021

De doelstelling van de BAW is het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de natuurkwaliteit van de Waddenzee door de samenhang te bevorderen op acht beheeraspecten en de samenwerking tussen de beheerders te verbeteren.

Uit deze doelstelling leiden we vier doelen voor 2021 af, te weten:

1. Ontwikkelen van het Integraal Beheerplan
2. Werken als waren wij één opdrachtgever
3. Samenwerken als waren wij één beheerder
4. Doorontwikkelen BAW

Op de volgende pagina's worden deze doelen vertaald in indicatoren en concrete acties. Parallel wordt een voortgangsrapportage jaarplan ontwikkeld waarin de voortgang op de verschillende doelen wordt bijgehouden. Zie hiervoor bijlage 1.

Resultaten in 2021

Eind 2021 hebben we onder andere bereikt dat:

- er door de leden van het Beheerderscollectief Waddenzee in het IBP gezamenlijke afspraken zijn gemaakt over de beheeraspecten natuurherstel, vergunningverlening, toezicht & handhaving en gastheerschap;
- er voor elk van deze prioritaire onderwerpen, vanuit de gezamenlijke opdrachtgevers en in samenspraak met de beheerders tenminste een opdracht ligt die de natuurkwaliteit verbetert;
- er een Nederlandse bijdrage aan het Single Integrated Management Plan (SIMP) ligt;
- er een eerste versie van het IBP platform is als het leidende platform voor het gezamenlijk beheer van de Waddenzee.

DOEL 1

Ontwikkelen van het Integraal Beheerplan

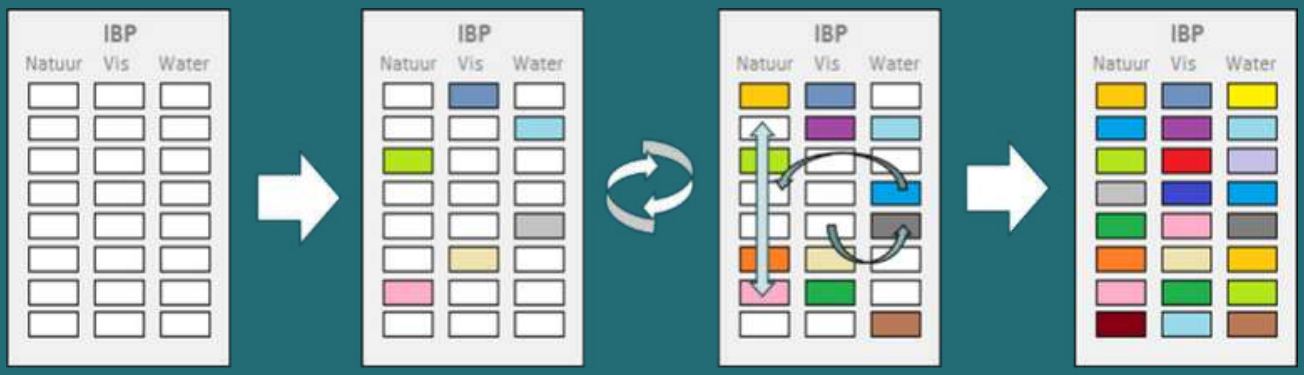

Het Integraal Beheerplan (IBP) is de drager van de transitie; voor beheerders in de uitvoering, voor opdracht-gevers voor het volgen van uitvoering en te nemen besluiten. Daarmee wordt het IBP de richtinggevende leidraad voor het gezamenlijk beheer van de Waddenzee.

Het ontwikkelen van het IBP speelt zich af in een context van bestaande regelgeving, beleidskaders (zoals de NOVI, het NWP, de Agenda voor het Waddengebied 2050 en het nieuw op te stellen beheerplan Natura2000), huidige financieringsstromen en bestaande initiatieven.

Voor het invullen van het IBP onderkennen we onder andere de volgende stappen:

- Het ontwikkelen van een gezamenlijke definitie voor elk beheeraspect.
- Een analyse van de huidige situatie.
- Het formuleren van gezamenlijke doelen.
- Het leggen van verbinding en het zoeken van integratie met overige relevante thema's, initiatieven en beheeraspecten.
- Het benoemen en ophalen van de kennisvragen.

Uiteindelijk worden op basis van het IBP in gezamenlijkheid besluiten genomen en verantwoordelijkheden belegd. Het proces wordt uitgevoerd door de gezamenlijke beheerders, waarbij het vaststellen van de gezamenlijke doelen per beheeraspect, zowel vorm krijgt vanuit het perspectief van de beheerders als de opdrachtgevers. Team BAW faciliteert het proces.

Team BAW faciliteert de beheerders bij de vormgeving, structurering en invulling van het IBP.

1.1 Ontwikkelen IBP als leidraad

Strategie
Het IBP wordt gebruikt als leidraad voor het gezamenlijk beheer van de Waddenzee.

Indicatoren
- Alle gezamenlijke doelen van de beheerders voor de verschillende beheeraspecten zijn vastgesteld.
- De gezamenlijk gemaakte afspraken zijn vastgelegd in het IBP.
- De gezamenlijk gemaakte afspraken in het IBP krijgen een plek in de individuele werkplannen van de beheerders.

Acties algemeen
- Formuleren van doelen en uitgangspunten van het IBP zodanig dat het als leidraad kan dienen voor het gezamenlijk beheer.
  - Verder uitwerken in individuele gesprekken, workshops en vast-stellen in BCW.
- Beheerderscollectief Waddenzee informeren over voortgang IBP.
  - Standaard agendapunt bij vergaderingen BCW[2].
- Opdrachtgevers informeren over voortgang en eventuele besluitpunten voorleggen.
  - Standaard agendapunt bij vergaderingen opdrachtgevers-overleg BAW.
- Aanspreken leden Beheerderscollectief op gebruik IBP en ondersteunend samenwerkingsplatform.

[2] Zie bijlage 2 voor een overzicht van de bijeenkomsten van het BCW en de opdrachtgeversoverleggen.

Specifiek per beheeraspect

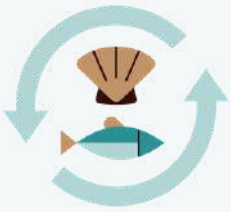

Natuurherstel

Het (zonodig) herstellen en instandhouden van de essentiële functies die de Waddenzee als systeem heeft.*

Ambitie
Gezamenlijk werken aan natuurherstel.

Acties

- Uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doelen met beheerders.
- Faciliteren werkgroep natuurherstel.
  - Uitwerken gezamenlijk doelen.
  - Uitwerken lijst prioritaire natuurherstelmaatregelen naar gezamenlijke werkplannen.
  - Begeleiden (externe) review op uitgewerkte voorstellen.
- Laten vaststellen uitwerking voorstellen prioritaire natuurherstelmaatregelen in Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het opdrachtgeversoverleg.
- Laten vaststellen uitwerking voorstellen prioritaire natuurherstelmaatregelen in opdrachtgeversoverleg.
- Verkennen verbinding acties natuurherstel in IBP met o.a. uitvoeringsprogramma Agenda 2050, PAGW, NWP, LifeIP Delta Natuur.

Fysiek beheer

Het (laten) uitvoeren van werkzaamheden gericht op duurzame ontwikkeling en/of instandhouding van functies van de Waddenzee met betrekking tot natuur-, vis-, en waterbeheer.

Ambitie
Werken als waren wij één fysiek beheerder.

Acties

- Uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doelen met beheerders.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het opdrachtgeversoverleg.

* Deze omschrijving vraagt nog nader gesprek en nadere uitwerking.

Monitoring

Het herhaaldelijk verzamelen van informatie om in kaart te brengen wat de effecten zijn van de beheerinspanningen van de gezamenlijke beheerders op de natuur-kwaliteit van de Waddenzee om zo nodig besluiten te nemen over wijziging of het doorzetten van gepleegde inspanningen. Hierbij aandacht houden voor de relatie tussen beheerinspanningen enerzijds en duurzaam (economisch) gebruik anderzijds.*

Ambitie
Één gezamenlijke beheermonitoring.

Acties

- Uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doelen met beheerders en kennisregisseur (Waddenacademie).
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het opdrachtgeversoverleg.
- Uitwerken met leden BCW van de kennisvragen voor de beheeraspecten Natuurherstel, Toezicht & Handhaving en Gastheerschap en Vergunningverlening.
- Uitwerken met leden Beheerderscollectief en Waddenacademie relatie beheermonitoring en huidige organisatie basismonitoring.

Praktijkgericht onderzoek

Nog niet alle kennis voor het beheer van de Waddenzee is aanwezig. Het doen van praktijk gericht onderzoek helpt om antwoord te generen op de openstaande kennisvragen.*

Ambitie
Gezamenlijke beheergerichte kennis/onderzoeksagenda.

Acties

- Uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doel met beheerders.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het opdrachtgeversoverleg.
- Verbinden partijen bij onderzoeksprogramma klimaatverandering (LNV/NWO).
- Scherpte over rol BAW in gezamenlijke kennishuishouding Waddengebied.

* Deze omschrijving vraagt nog nader gesprek en nadere uitwerking.

Vergunning-verlening

Vanuit verschillende wetten en regelingen worden door verschillende organisaties (beheerders) vergunningen afgegeven die effect hebben op natuur-, vis- en waterbeheer.

Ambitie
Werken als waren wij één vergunning-verlener.

Acties

- Opleveren adviesrapport Quick Scan Vergunningverlening aan BCW.
- Verwerken vervolgacties uit bespreking adviesrapport Quick Scan.
  - Mogelijk agenderen aanbevelingen in opdrachtgeversoverleg.
- Met vergunningverlenende beheerders uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doelen.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijk doelen in het opdrachtgeversoverleg.
- Agenderen verbetervoorstellen Quick Scan in gesprekken LNV/Waddenzee Visserij Platform over verbetering Vergunningverleningstraject Garnalenvisserij.

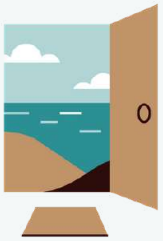

Gastheerschap

Het duurzaam aantrekken, ontvangen, informeren en rondleiden van bezoekers in het Waddengebied. Het geven van informatie op maat over het gebied aan bezoekers.

Ambitie
Werken als waren wij één gastheer.

Acties

- Uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doelen met leden Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in opdrachtgeversoverleg.
- Faciliteren van de werkgroep Gastheerschap.
  - In kaart brengen van de inzet van de verschillende beheerders (vrijwilligers en gastheren per beheerder).
  - In kaart brengen waar behoefte aan is na actualisering zoneringskaart in 2021.
  - Opstellen kader voor werken als waren wij één gastheer voor hele Waddenzee.
  - Opstellen plan voor invulling gezamenlijk gastheerschap, inclusief voorstel benodigde financiering.
- Laten vaststellen van voorstellen uit werkgroep in Beheerderscollectief
- Mogelijk agenderen van voorstellen voor aanpassing financiering Gastheerschap Waddenzee in opdrachtgeversoverleg.

Toezicht & handhaving

Toezicht en controle op de naleving van specifieke wet- en regelgeving die de Waddenzee raken en het uitoefenen van de bevoegdheid tot het doen naleven van deze regels.

Ambitie
Werken als waren wij één toezichthouder en handhaver.

Acties

- Uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doelen met leden van het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het opdrachtgeversoverleg.
- Faciliteren van de werkgroep Toezicht en Handhaving.
    - Beheerders ontwikkelen een:
        - gezamenlijk T&H plan voor de Waddenzee met een daarbij behorend financieringsvoorstel;
        - gezamenlijk T&H Jaarplan (incl. gelijke wijze van registratie en rapportage);
        - geactualiseerde zoneringskaart met T&H-elementen.
- Laten vaststellen van voorstellen uit werkgroep in Beheerderscollectief.
- Mogelijk agenderen van voorstellen voor aanpassing financiering toezicht en handhaving Waddenzee in opdrachtgeversoverleg.

Werelderfgoed

Het onder de aandacht brengen van de bijzondere status van de Waddenzee Unesco Werelderfgoed met als doel positieve effecten te bereiken voor de natuurkwaliteit.

Ambitie
Gezamenlijk werken aan promotie, educatie en draagvlakvergroting van het werelderfgoed in relatie tot het verbeteren van de natuurkwaliteit.

Acties

- Uitwerken van de ambitie in gezamenlijke doelen met ambtelijke opdrachtgevers en de leden van het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het Beheerderscollectief.
- Laten vaststellen gezamenlijke doelen in het opdrachtgeversoverleg.
- In samenwerking met LNV, provincies en gemeenten doen van voorstel voor mogelijk toevoegen van coördinatiefunctie Werelderfgoed binnen BAW ter vaststelling in BCW en OG in september.
- Voeren van verkennende gesprekken over verder invullen van relatie Werelderfgoedcentra en Beheerderscollectief/IBP en BAW.
- Ophalen input Nederlandse bijdrage voor het Single Integrated Management Plan (SIMP) bij leden van het Beheerderscollectief.

1.2 Ontwikkelen IBP als platform

Strategie
Het IBP wordt gezien als ondersteunend platform voor de leden van het Beheerderscollectief Waddenzee.
Het IBP wordt gezien als dynamisch platform voor samenwerking aan het beheer van de Waddenzee.

Indicatoren
- Het Beheerderscollectief Waddenzee is akkoord met de specificaties voor het samenwerkingsplatform.
- Het Programma van Eisen is gereed.
- De aanvraag voor de ontwikkeling van het samenwerkingsplatform is uitgezet.
- Het prototype is ontwikkeld.
- De invulling van het IBP is gestart.
- Het IBP en het samenwerkingsplatform worden gebruikt door de leden van het Beheerderscollectief Waddenzee en hun organisaties.
- Het meten van de voortgang van het IBP is mogelijk middels een dashboard.

Acties
- Samen met de leden van het Beheerderscollectief formuleren van doelen en uitgangspunten van het IBP en voor het samenwerkingsplatform zodanig dat het kan werken als ondersteunend platform voor het gezamenlijk beheer.
  - Organiseren bijeenkomsten met leden Beheerderscollectief voor ophalen wensen/formuleren uitgangspunten.
- Samen met leden Beheerderscollectief ontwikkelen Programma van Eisen (functionele en technische specificaties van het platform IBP).
  - Voorbereidend onderzoek naar vergelijkbare beschikbare platformen.
  - Onderzoeken benodigde koppelingen om platform als ondersteuning voor samenwerking in te zetten.
- Uitzetten aanvraag voor ontwikkeling platform IBP.
- Laten ontwikkelen IBP-platform.
- Prototype IBP-platform doorontwikkelen en onderhouden.

DOEL 2

Als waren wij één opdrachtgever

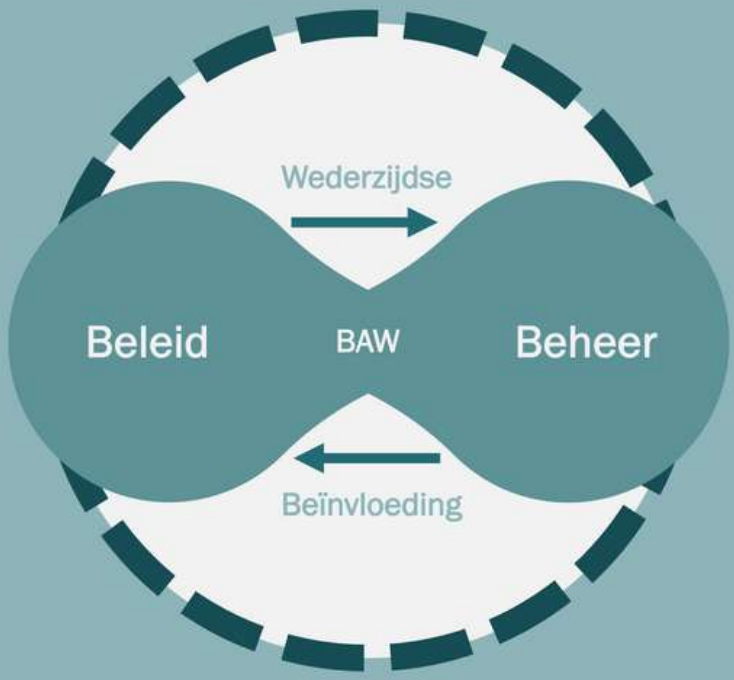

Bij zowel doel 2 als doel 3 gaat het om het implementeren en naleven van de nieuwe beheergovernance. Dit om rolvast en helder afspraken te kunnen maken die bijdragen aan het brede Waddenzee-belang.

Opdrachtgevers
De nieuwe governance wordt vertaald richting opdrachtgevers in die zin dat Rijk en Provincies blijvend handelen conform het brede Waddenzee-belang. Team BAW heeft de rol om de opdrachtgevers hierin te ondersteunen en ze hierop aan te spreken. De Beheerautoriteit Waddenzee vervult een signalerende en agenderende rol tussen beheer en beleid.

2.1 Werken als waren we één opdrachtgever

Strategie
De opdrachtgevers zien zichzelf als vertegenwoordiger van het brede Waddenzee-belang en handelen hier ook naar.

De opdrachtgevers zien de BAW als aanspreekpunt voor vraagstukken waarbij individueel organisatiebelang en het brede Waddenzee-belang op gespannen voet met elkaar staan.

De opdrachtgevers voelen zich verantwoordelijk voor het maken van keuzes naar aanleiding van de (door de directeuren BAW gesignaleerde) spanningen tussen beheer en beleid.

Indicatoren
- Opdrachtgevers hebben een gezamenlijk afgestemd beeld over wat werken als waren zij één opdrachtgever betekent en zetten dat om in hun handelen en het handelen van hun medewerkers.
- Opdrachtgevers maken gebruik van het team BAW en het Beheerderscollectief Waddenzee bij het vormgeven, evalueren en aanpassen van beleid dat het beheer van de Waddenzee raakt.

Acties
- Agenderen uitwerken gezamenlijk beeld ‘werken als waren wij één opdrachtgever’ (aan de hand van voorbeelden) op ambtelijk, directie en bestuurlijk niveau.
  - Maandelijks directieoverleg I&W/LNV
  - Opdrachtgeversoverleggen en ambtelijke vooroverleggen
- Relatie met opdrachtgevers zodanig versterken dat de directeuren ook worden ingezet als aanspreekpunt.
  - Organiseren van informele momenten
- Inzicht geven in spanningen en knelpunten tussen beheer en beleid.
  - Signalen van Beheerderscollectief en overige stakeholders bespreekbaar maken met (ambtelijke) opdrachtgevers.
- Gezamenlijk op te lossen knelpunten agenderen voor opdrachtgeversoverleggen.
- De formulering van gezamenlijke ambities en de uitwerking daarvan in gezamenlijke doelen op de acht beheeraspecten aanscherpen met (ambtelijke) opdrachtgevers en laten vaststellen in het opdrachtgeversoverleg.

DOEL 3

Als waren wij één beheerder

Ook bij dit doel gaat het om het implementeren en naleven van de nieuwe beheergovernance. Dit om rolvast en helder afspraken te kunnen maken die bijdragen aan het brede Waddenzee-belang.

Beheerders
Als waren wij één beheerder betekent dat de beheerders onderdeel zijn van het grotere geheel en een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen voor elkaars handelen en activiteiten. Met de beheerders zijn inmiddels grote stappen gezet.
Het team BAW heeft de rol om het Beheerderscollectief Waddenzee verder te ontwikkelen en te ondersteunen in zijn activiteiten en in zijn gezamenlijkheid.

3.1 Werken als waren wij één beheerder

Strategie
De beheerders zien zichzelf als onderdeel van één beheerorganisatie.

De beheerders voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de acht beheeraspecten, op zowel natuur-, vis- als waterbeheer.

Indicatoren
- De leden van het Beheerderscollectief Waddenzee nemen deel aan de gezamenlijke bijeenkomsten en dragen actief bij aan de vulling van het programma van die bijeenkomsten.
- De leden van het Beheerderscollectief informeren elkaar over en maken gebruik van elkaars kennis bij hun werkzaamheden in de Waddenzee.
- De leden van het Beheerderscollectief kunnen in voorkomende gevallen individueel het Beheerderscollectief vertegenwoordigen.

Acties
- Samenbrengen van beheerders door bilaterale en multi-laterale overleggen, in elk geval vijf maal per jaar bijeenkomsten van het Beheerderscollectief (waarvan eenmaal een 24-uurs en een maal een tweedaagse.
  - Organiseren roulerende agendacommissie met leden Beheerderscollectief.
- Ontwikkelen ondersteunend digitaal samenwerkingsplatform (zie 1.2).
- Het mobiliseren van beheerders op de verschillende beheeraspecten, onder andere door het organiseren van werkgroepen voor de verschillende beheeraspecten.
- Verder ontwikkelen van het Beheerderscollectief Waddenzee.
- Relatie met de directies van de leden van het Beheerderscollectief versterken
  - Organiseren van informele afstemmomenten
- Meedenken over inrichting en inzet kombergingswerkgemeenschappen.
- Opzetten netwerk communicatie-medewerkers Beheerderscollectief Waddenzee.
- Verbinden inzet individuele inzet leden Beheerderscollectief met oog op optimaal benutten Beheerderscollectief.

3.2 Samenwerken (aan IBP)

Strategie
De beheerders voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de integrale ontwikkeling van het IBP op de acht beheeraspecten, op zowel natuur-, vis- als waterbeheer.

Indicatoren
- De leden van het Beheerderscollectief Waddenzee dragen bij aan de ontwikkeling, het invullen en de uitvoering van het IBP.
- De leden van het Beheerderscollectief gebruiken het IBP om afspraken te maken over activiteiten die zij in gezamenlijkheid oppakken bij het beheer van de Waddenzee.

Acties
- Faciliteren van leden Beheerderscollectief bij het nemen van besluiten over beheermaatregelen en zo nodig het doen van voorstellen voor gezamenlijke beheermaatregelen ter bespreking in het opdrachtgeversoverleg.
- Het faciliteren van de leden van het Beheerderscollectief bij het voeren van het gesprek over de organisatorische en financiële consequenties van de samenwerking.
- Faciliteren van de leden van het Beheerderscollectief bij het formuleren van kennisvragen voor beheer.
- Het faciliteren van het samenwerkingsproces tussen de leden van het Beheerderscollectief bij de uitvoering van afgesproken beheer-maatregelen en zo nodig, agenderen bij opdrachtgevers wat er nodig is om die samenwerking vorm te geven.
- Afspraken maken over vaste aanspreekpunten binnen de beheerorganisaties van de leden van het Beheerderscollectief voor verschillende beheeraspecten.

DOEL 4

Doorontwikkelen BAW

De nieuwe governance betekent dat de BAW positie heeft bij het signaleren, agenderen en aanspreken van partijen in de nieuwe governance. Deze positie moet in 2021 verder ontwikkeld en verstevigd worden.

4.1 Positionering BAW binnen de totale governance

Strategie
De BAW wordt door partijen/stakeholders gezien als vertegenwoordiger van het gezamenlijk belang van het beheer van de Waddenzee. De BAW heeft een heldere positie binnen de totale governance in relatie tot het BOW en het OBW.

Indicatoren
- Het BOW, het OBW en de BAW vullen vanuit rolzuiverheid hun taken en verantwoordelijkheden in.
- Partijen/programma's die het beheer van de Waddenzee raken en de BAW weten elkaar te vinden op doel en taken van de BAW waaronder alle beheeraspecten van het IBP.

Acties
- Informeren van partijen/stakeholders over doel, taken en voortgang van de BAW door middel van nieuwsbrieven, de algemene website, de IBP-website en overleg.
- Het voeren van gesprekken met partijen over de rolverdeling en de positie van de verschillende partijen om bij te dragen aan het optimaal laten werken van de totale governance.
- Voeren van gesprek en verbinden van doelen/taken BAW met o.a. (uitvoeringsprogramma van) agenda Waddengebied 2050, PRW, PAGW, IKW, WEC, Programma ED 2050.

Risicoparagraaf

De directeuren zijn zich bewust van verschillende risico's voor het behalen van resultaten. Hier is expliciet aandacht voor. Wij onderscheiden drie typen risico's die wij permanent beheren.

Interne risico's:

Dit betreft de kans op uitval of onvoldoende capaciteit binnen het bestaande team BAW. Deze risico's worden beheerd door goed teammanagement, tijdig het gesprek voeren met opdrachtgevers/beheerders over prioritering en verwachtingen en waar nodig en mogelijk aanvullende capaciteit inhuren.

Procesrisico's:

Hierbij gaat het om het bewaken en versterken van voldoende draagvlak voor de nieuwe governance, het waarmaken van wisselende en hoge verwachtingen, de wens naar korte termijn concreetheid en het boeken van resultaten door/met het Beheerderscollectief op verbeteringen in gezamenlijk natuur-, vis- en waterbeheer. Deze risico's worden beheerd door het aanspreken van partijen op de nieuwe rollen en verantwoordelijk-heden, een stevig verwachtings-management in combinatie met duidelijke profilering van de BAW als autoriteit.

Tot slot richt de BAW zich op het onderkennen en bespreekbaar maken van de gezamenlijke zoektocht naar de juiste balans tussen lange en korte termijn effecten, met oog voor het principe "ecologie en economie versterken elkaar".

Externe risico's:

De BAW is sterk afhankelijk van het commitment van de beheerders voor wat betreft uitvoeringskracht en prioritering bij inzet op het invullen van het IBP. Om deze reden wordt het dashboard IBP opgezet en besproken met de leden van het Beheerderscollectief en wordt continu gemonitord of de gevraagde inzet kan worden geleverd. Door verkiezingen kan het politieke landschap wijzigen met als gevolg wijziging van belangen en prioriteiten. Ook de wisseling in bemensing bij opdrachtgevers of leden van het Beheerderscollectief is een extern risico. In voorkomende situaties signaleert en agendeert de BAW de noodzaak tot afstemming en zorgt met de leden van het Beheerderscollectief en/of de opdrachtgevers dat er besluiten worden genomen.

Financiële paragraaf

Voor de jaren 2020 en 2021 kent de BAW onderstaande begrotingen (ramingen en reëel):

	2020 (raming)	2020 (reëel)	2021 (raming)
Salariskosten fte primair proces	€ 390.000	n.n.b.	€ 466.500
Salariskosten ondersteuning (9% fte p.p.)	€ 36.000	n.n.b.	€ 42.000
Overhead incl. huisvesting	€ 89.000	n.n.b.	€ 106.500
Werkbudget	€ 95.000	n.n.b.	€ 200.000
TOTAAL	**€ 610.000**	**n.n.b.**	**€ 815.500**

Het team BAW heeft in 2021 een omvang van 4,84 fte en is als volgt samengesteld:

FUNCTIE	AANTAL FTE
2 directeuren	1,5 fte
1 senior beleidsmedewerker	0,89 fte
1 medior beleidsmedewerker	0,89 fte
1 beleidsondersteuner	0,89 fte
1 managementassistent	0,67 fte

Uit het werkbudget wordt de inhuur van een communicatieadviseur gefinancierd (€90.000). De rest van het werkbudget (€110.000) zal worden besteed aan organisatie- en communicatiekosten onder meer ten behoeve van de invulling en vormgeving van het IBP.

Organisatie & communicatie

CHRISTINE WIJSHAKE

MARRE WALTER

ANDRÉ DIJKSTRA

ESTHER KLAVER

MAARTEN NIJENHUIS

MARJOLEIN BLÜM

Team BAW is van start! Sinds 1 september zijn we compleet en werken we met name digitaal gezamenlijk aan de opdracht zoals neergelegd in de Bestuursovereenkomst. In 2021 zullen we de ontwikkeling van het team doorzetten. Hierbij richten wij onze aandacht zowel op het team zelf als op de omgeving van het team.

In dat kader ondernemen we onder meer de volgende activiteiten:

- Organiseren teamdagen
- Inrichten teamapplicaties
- Gezamenlijk plannen activiteiten
- Monitoren voortgang, rapporteren resultaten

Communicatie

Om partijen te verbinden en te informeren, is communicatie een belangrijk onderdeel van het werk van de Beheerautoriteit Waddenzee. We gaan ervan uit dat ook in 2021 een belangrijk deel van de samenwerking digitaal plaatsvindt. Komend jaar zullen we onze aandacht en activiteiten dan ook richten op de ontwikkeling en implementatie van een strategisch communicatieplan, het vormgeven van allerhande communicatie-middelen (website, nieuwsbrieven, sociale media, etc.) en het optimaliseren van digitale samenwerkings-vormen.

Tot slot

Wij kijken uit naar een succesvol 2021. Een jaar waarin wij met partijen een wezenlijke stap voorwaarts zetten in het verder vorm-geven en invullen van het IBP. En een jaar waarin wij nog sterker gaan samenwerken met opdrachtgevers en de leden van het Beheerderscollectief volgens onze strategie.

Wij zijn ervan overtuigd dat onze inzet uiteindelijk leidt tot een verbetering van de natuurkwaliteit van de Waddenzee door het bevorderen en versterken van de samenhang van het natuur-, vis- en waterbeheer.

Wij hebben er zin in!
- Team BAW

Esther Klaver,
André Dijkstra,
Marjolein Blüm,
Maarten Nijenhuis
Christine Wijshake
& Marre Watter

BIJLAGE 1

Voortgang jaarplan

DOEL 1 Ontwikkelen van het Integraal Beheerplan

1.1 Ontwikkelen IBP als leidraad

INDICATOREN	STATUS
Alle gezamenlijke doelen van de beheerders voor de verschillende beheeraspecten zijn vastgesteld	n.t.b.
De gezamenlijk gemaakte afspraken zijn vastgelegd in het IBP	n.t.b.
De gezamenlijk gemaakte afspraken in het IBP krijgen een plek in de individuele werkplannen van de beheerders.	n.t.b.

1.2 Ontwikkelen IBP als platform

INDICATOREN	STATUS
Het Beheerderscollectief Waddenzee is akkoord met de specificaties voor het samenwerkingsplatform.	n.t.b.
Het Programma van Eisen is gereed.	n.t.b.
De aanvraag voor de ontwikkeling van het samenwerkingsplatform is uitgezet.	n.t.b.
Het prototype is ontwikkeld.	n.t.b.
De invulling van het IBP is gestart.	n.t.b.
Het IBP en het samenwerkingsplatform worden gebruikt door de leden van het Beheerderscollectief Waddenzee en hun organisaties.	n.t.b.
Het meten van de voortgang van het IBP is mogelijk middels een dashboard.	n.t.b.

BIJLAGE 1 (VERVOLG)

Voortgang jaarplan

DOEL 2 Als waren wij één opdrachtgever

2.1 Werken als waren wij één opdrachtgever

INDICATOREN	STATUS
Opdrachtgevers hebben een gezamenlijk afgestemd beeld over wat werken als waren zij één opdrachtgever betekent en zetten dat om in hun handelen en het handelen van hun medewerkers.	n.t.b.
Opdrachtgevers maken gebruik van het team BAW en het Beheerderscollectief Waddenzee bij het vormgeven, evalueren en aanpassen van beleid dat het beheer van de Waddenzee raakt.	n.t.b.

DOEL 3 Als waren wij één beheerder

3.1 Werken als waren wij één beheerder

INDICATOREN	STATUS
De leden van het Beheerderscollectief Waddenzee nemen deel aan de gezamenlijke bijeenkomsten en dragen actief bij aan de vulling van het programma van die bijeenkomsten.	n.t.b.
De leden van het Beheerderscollectief informeren elkaar over en maken gebruik van elkaars kennis bij hun werkzaamheden in de Waddenzee.	n.t.b.
De leden van het Beheerderscollectief kunnen in voorkomende gevallen individueel het Beheerderscollectief vertegenwoordigen.	n.t.b.

BIJLAGE 1 (VERVOLG)

Voortgang jaarplan

3.2 Samenwerken (aan IBP)

INDICATOREN	STATUS
De leden van het Beheerderscollectief Waddenzee dragen bij aan de ontwikkeling, het invullen en de uitvoering van het IBP.	n.t.b.
De leden van het Beheerderscollectief gebruiken het IBP om afspraken te maken over activiteiten die zij in gezamenlijkheid oppakken bij het beheer van de Waddenzee	n.t.b.

DOEL 4 Doorontwikkelen BAW

4.1 Positionering BAW binnen de totale governance

INDICATOREN	STATUS
Het BOW, het OBW en de BAW vullen vanuit rolzuiverheid hun taken en verantwoordelijkheden in.	n.t.b.
Partijen/programma's die het beheer van de Waddenzee raken en de BAW weten elkaar te vinden op doel en taken van de BAW waaronder alle beheeraspecten van het IBP.	n.t.b.

BIJLAGE 2

Vergaderschema

Beheerderscollectief Waddenzee (BCW), Ambtelijk vooroverleg en Opdrachtgeversoverleg

DATUM	WELKE BIJEENKOMST?
11-01	Overleg Beheerderscollectief Waddenzee (dagdeel)
14-01	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg (Agenda-overleg)
26-01	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg
04-02	Opdrachtgeversoverleg
15/16-03	Overleg Beheerderscollectief Waddenzee (24-uurs)
09-03	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg (Agenda-overleg)
01-04	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg
08-04	Opdrachtgeversoverleg
17-05	Overleg Beheerderscollectief Waddenzee (dagdeel)
11-05	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg (Agenda-overleg)
27-05	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg
30-06	Opdrachtgeversoverleg

BIJLAGE 2 (VERVOLG)

Vergaderschema

DATUM	WELKE BIJEENKOMST?
30-08	Overleg Beheerderscollectief Waddenzee (dagdeel)
p.m.	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg (Agenda-overleg)
p.m	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg
30-09	Opdrachtgeversoverleg
18/19-10	Overleg Beheerderscollectief Waddenzee (24-uurs)
p.m.	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg (Agenda-overleg)
p.m.	Ambtelijk vooroverleg Opdrachtgeversoverleg
11-11	Opdrachtgeversoverleg

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. H.R. Heijmering
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235144274
heijmeringh@noord-holland.nl

Verzenddatum
11 MAART 2021

Kenmerk
1353309/1566617

Uw kenmerk

Betreft: Beheerautoriteit Waddenzee

Geachte leden,

Graag informeren wij u over de Beheerautoriteit Waddenzee.
Op 1 maart 2020 zijn twee directeuren van de Beheerautoriteit Waddenzee (BAW) benoemd. Daarmee is de Beheerautoriteit van start gegaan. Er is het afgelopen jaar door alle partijen ingezet op een transitie in denken en doen, waarbij de beheerders en opdrachtgevers meer gaan samenwerken om vanuit het gezamenlijke belang de natuurkwaliteit van de Waddenzee te verbeteren.

In deze brief gaan wij in op de strategie van de Beheerautoriteit en de route om te komen tot een Integraal Beheerplan voor de Waddenzee. Namens de opdrachtgevers van de Beheerautoriteit[1] bieden wij hierbij tevens het eerste jaarplan van de BAW aan.

Beheerautoriteit Waddenzee
Als uitwerking van het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' (2017) en in lijn met de uitgevoerde verkenning naar de inrichting van de nieuwe governance in het Waddengebied, wordt met de komst van de Beheerautoriteit gewerkt aan het bevorderen en versterken van de samenhang van natuur-, vis- en waterbeheer, met als doel de natuurkwaliteit van de Waddenzee te verbeteren. U bent hierover geïnformeerd met onze brief in februari vorig jaar (kenmerk 1353309/1353311).

De start van de Beheerautoriteit vormde de laatste stap in de realisering van de nieuwe governance van het Waddengebied. Naast de instelling

[1] Ministerie van LNV, ministerie van IenW, provincie Fryslân, provincie Groningen en. provincie Noord-Holland

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

van de Beheerautoriteit bestaat de nieuwe governance uit het Bestuurlijk Overleg Waddengebied en het Omgevingsberaad Waddengebied. Beide gremia zijn op 1 januari 2020 van start gegaan.

Agenda voor het Waddengebied 2050

De Beheerautoriteit zal vanuit haar opdracht een belangrijke bijdrage leveren aan het hoofddoel voor de Waddenzee; "een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap". Dit hoofddoel is opgenomen in de Agenda voor het Waddengebied 2050 (Agenda) en in de Nationale Omgevingsvisie. De Agenda biedt een richtinggevend en integraal perspectief op de ontwikkeling van het Waddengebied. De Agenda hebben wij u in september vorig jaar toegestuurd (kenmerk 1484503/1484506). Verder hebben wij u onlangs geïnformeerd over een instemmingsverklaring bij deze Agenda (kenmerk 1484503/1566601).

Een integraal beheerplan

De Beheerautoriteit is verantwoordelijk voor het opstellen van een Integraal Beheerplan voor de Waddenzee (IBP). Daarnaast heeft de Beheerautoriteit een coördinerende rol bij de vertaling van het IBP naar het operationeel beheer van de beheerders, passend bij de status van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee. Het beheer is breed gedefinieerd en bevat: fysiek beheer, natuurherstel, vergunningverlening, monitoring, toezicht en handhaving, gastheerschap, praktijkgericht onderzoek en taken voortvloeiend uit de status van de Waddenzee als UNESCO Werelderfgoed, zoals promotie, educatie en draagvlakvergroting. Voor elk van deze beheertaken zal een streefbeeld en/of gezamenlijk doel worden ontwikkeld, inclusief afspraken tussen beheerders en opdrachtgevers om tot dat streefbeeld te komen.

Het IBP wordt dynamisch en zal regelmatig worden bijgewerkt. Er is daarom de keuze gemaakt om het IBP vorm te geven als een website. Deze website zal in de loop van 2021 beschikbaar komen. Tot en met 2023 zal het IBP op inhoud stapsgewijs verder worden ingevuld en geoperationaliseerd. Het IBP wordt cyclisch van karakter, in de betekenis dat de verschillende onderdelen periodiek geactualiseerd worden. De voortgang van de verschillende onderwerpen wordt in een dashboard overzichtelijk in beeld gebracht. De Beheerautoriteit signaleert vervolgens benodigde beheer- en beleidsbeslissingen en eventuele (financiële) knelpunten en draagt zorg voor besluitvorming hierover.

Een verbeterde samenwerking tussen beheerders
De beheerders hebben gezamenlijk een beheerderscollectief ingericht: het Beheerderscollectief Waddenzee. Het Beheerderscollectief bevordert en versterkt de samenhang van natuur-, vis- en waterbeheer, met als doel de natuurkwaliteit van de Waddenzee te verbeteren. De beheerders operationaliseren afspraken in hun eigen (beheer)plannen. Het IBP is daarin een belangrijk instrument. Het Beheerderscollectief zal aan de hand van het IBP in de Waddenzee over de eigen (beheers)grenzen heen samenwerken. Vertrekpunt voor deze samenwerking is de Agenda voor het Waddengebied 2050 en geldende bevoegdheden van partijen. Binnen dit kader en de opdracht van de Beheerautoriteit zullen medegebruikers worden betrokken bij de uitwerking.

De beheeraspecten natuurherstel, toezicht & handhaving, gastheerschap en vergunningverlening en coördinatie van taken voortvloeiend uit de status van Werelderfgoed worden in 2021met prioriteit opgepakt. De verschillende beheerders zullen deze onderwerpen ook in hun individuele activiteiten extra aandacht geven. Ook wordt er verder gewerkt aan een beheerplan met Duitsland en Denemarken ('Single Integrated Managementplan'), voortvloeiend uit de opdracht van UNESCO aan de trilaterale Waddenzee-samenwerking. Voor elk van deze prioritaire onderwerpen ligt er, in samenspraak met de beheerders, voor het eind dit jaar tenminste één opdracht vanuit de gezamenlijke opdrachtgevers. Aan het eind van het jaar is het IBP daarnaast een belangrijk richtinggevend kader voor gezamenlijk natuur-, vis- en waterbeheer in de Waddenzee waaraan alle beheerders zich committeren. Onderling vertrouwen is een belangrijke voorwaarde om dit te kunnen doen.

Tot slot
Met de Beheerautoriteit werken opdrachtgevers en beheerders in de Waddenzee op een nieuwe manier samen. Het collectieve doel van het bevorderen en versterken van de samenhang van natuur-, vis- en waterbeheer gericht op het verbeteren van de natuurkwaliteit in de Waddenzee staat centraal. In het kader van de Agenda voor het Waddengebied wordt gewerkt aan een eindbeeld voor 2050 van een robuust ecologisch systeem dat mogelijkheden biedt om economisch te 'oogsten' en te genieten van een mooi landschap.

Het afgelopen jaar is gewerkt aan een gezamenlijke strategie met een focus op verbeterde samenwerking tussen de belangrijkste spelers. Wij hebben er vertrouwen in dat deze investering zich de komende jaren zal vertalen in een verbetering van de natuurkwaliteit in de Waddenzee. Het jaarplan 2021 van de Beheerautoriteit vormt daarvoor een robuuste basis.

Een brief met gelijke inhoud is door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer en door Gedeputeerde Staten van de provincies Friesland en Groningen aan Provinciale Staten verzonden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage: Jaarplan 2021 Beheerautoriteit Waddenzee

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	5770
Extern Zaak ID	1566631
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	19.b
Omschrijving	Water: Uitvoeringsregeling kleine pleziervaart (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
Uitvoeringsregeling.pdf
Toelichting.pdf
Brief aan PS over besluit Uitvoeringsregeling waterrecreatie - uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart 2021.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	22 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**

Toelichting

De uitvoeringsregeling beoogt een bijdrage te leveren aan het oplossen van knelpunten in het netwerk voor de kleinere pleziervaart. Meer bruggen en duikers kunnen hierdoor doorvaarbaar gemaakt worden. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het versterken van de positie van de Provincie Noord-Holland als belangrijke watersportprovincie.

Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van ……., nr. ……, tot vaststelling van de Uitvoeringsregeling subsidie Waterrecreatie uitbreiden vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart Noord-Holland 2021.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

Gelet op artikel 2 van de Algemene subsidieverordening Noord-Holland 2011;

Overwegende dat in de Visie Waterrecreatie Noord-Holland 2030 de ambitie is uitgesproken om zowel vanuit economisch als maatschappelijk belang de positie als waterrecreatieprovincie te behouden en te versterken, en dat binnen de sector waterrecreatie het varen met kleinere pleziervaartuigen een groeimarkt is met economische potentie en dat van subsidiëring van activiteiten die leiden tot verbetering en uitbreiding van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart economische effecten kunnen worden verwacht;

Besluiten vast te stellen:

Uitvoeringsregeling subsidie Waterrecreatie uitbreiden vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart Noord-Holland 2021

Artikel 1
In deze regeling wordt verstaan onder een object: een object dat doorvaarbaar is voor pleziervaartuigen met een opbouwhoogte van 1,25 meter, een doorvaartdiepte van 0,80 meter, een sloepbreedte van 2,50 meter en een sloeplengte van 5,00 meter.

Artikel 2
Op deze regeling is titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3
Subsidie kan worden verstrekt voor het uitvoeren van fysieke werkzaamheden die zijn gericht op het verbeteren en uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart in Noord-Holland. De gerealiseerde objecten dienen openbaar toegankelijk te zijn en deel uit te maken van een water dat bevaarbaar is voor ten minste kleinere pleziervaartuigen, zoals omschreven in artikel 1.

Artikel 4
Een aanvraag om subsidie bevat ten minste:

a. een begroting van de kosten van de activiteit;
b. een financieringsplan van de kosten van de activiteit;
c. een inhoudelijke beschrijving en planning van de uitvoering van de activiteit;
d. een kaart met daarop de aanduiding van de plaats van de activiteit op het regionale vaarnetwerk.

Artikel 5

1. Een aanvraag om subsidie is tijdig ingediend indien de aanvraag is ontvangen tussen 1 april 2021 om 09.00 uur en 31 augustus 2021 om uiterlijk 17.00 uur.
2. Een aanvraag die buiten de in het eerste lid genoemde periode wordt ontvangen, wordt geweigerd.
3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 16 weken na het verstrijken van de indieningstermijn genoemd in het eerste lid.

Artikel 6

Gedeputeerde Staten stellen het subsidieplafond voor het jaar 2021 vast op € 1.100.000,-.

Artikel 7

1. Indien het subsidieplafond wordt bereikt worden aanvragen die voor subsidie in aanmerking komen, gerangschikt op een prioriteitenlijst.
2. De rangschikking wordt bepaald door het totaal aantal punten dat wordt gehaald op basis van de volgende criteria:
   a. de wijze waarop de bevaarbaarheid van het vaarwater wordt gegarandeerd;
   b. het aantal kilometers dat wordt toegevoegd aan het vaarnetwerk;
   c. de mate waarin de route van meerwaarde is voor de toeristisch-recreatieve voorzieningen in de regio;
   d. de mate waarin in het project gebruik wordt gemaakt van duurzame materialen zowel in de realisatie als in de gebruiksfase van het object;
   e. de hoogte van de gevraagde subsidie in relatie tot de totale kosten van de gesubsidieerde activiteit, waarbij geldt dat de aanvraag met het kleinste gevraagde subsidiebedrag het hoogst wordt gescoord.
3. Voor de criteria genoemd onder lid 2, onder a tot en met e, kunnen per criterium maximaal 10 punten worden verkregen.
4. De criteria genoemd in het tweede lid, onderdeel a en b, hebben een wegingsfactor van 0,25, de criteria genoemd in onderdelen c en d, hebben elk een wegingsfactor van 0,2 en het criterium genoemd in onderdeel e. heeft een wegingsfactor van 0,1.
5. De aanvragen worden gehonoreerd naar de volgorde op de prioriteitenlijst.
6. Indien meerdere aanvragen op dezelfde plaats op de prioriteitenlijst worden gerangschikt en door honorering van deze aanvragen het subsidieplafond wordt overschreden, wordt door middel van loting bepaald welke aanvraag wordt ingewilligd.

Artikel 8

Subsidie wordt geweigerd indien:

a. de activiteit financieel niet haalbaar is;
b. de uitvoering van de activiteit is gestart voordat de aanvraag is ontvangen;
c. de aanvraag ziet op een voorziening die uitsluitend is bedoeld om een woonwijk of een bedrijventerrein over water te ontsluiten middels een doodlopende route;

d. het te realiseren object waar de subsidie voor wordt aangevraagd niet bevaarbaar is voor kleinere pleziervaartuigen.

Artikel 9

1. Subsidie wordt verstrekt voor de volgende kosten:
   a. kosten die naar het oordeel van Gedeputeerde Staten direct samenhangen met de uitvoering van de activiteit;
   b. Staartkosten: maximaal 20% van de totale directe bouwkosten samenhangend met de activiteit
   c. VAT-kosten: maximaal 16% van de totale directe en indirecte bouwkosten samenhangend met de activiteit.
   d. kosten voor het aanschaffen en plaatsen van een telsysteem voor passerende vaartuigen.
2. Subsidie wordt niet verstrekt voor de volgende kosten:
   a. regulier beheer en onderhoud van de gesubsidieerde activiteit;
   b. exploitatiekosten;
   c. baggerkosten;
   d. leges; en
   e. personele en huisvestingskosten van de aanvrager, die niet direct samenhangt met de uitvoering van de activiteit.

Artikel 10

1. De subsidie bedraagt 80 % van de subsidiabele kosten tot maximaal € 400.000,-.
2. Gedeputeerde Staten verstrekken geen subsidies van minder dan € 50.000,-.
3. Indien reeds subsidie is verstrekt voor de activiteit op grond van een andere subsidieregeling van Gedeputeerde Staten, wordt de subsidie op grond van deze uitvoeringsregeling zodanig berekend, dat niet meer dan 90% van de totale kosten van de activiteit wordt gesubsidieerd.
4. Indien toepassing van het eerste lid zou leiden tot het overtreden van het verbod op het geven van staatssteun in de zin van artikel 107, eerste lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, wordt het subsidiebedrag in afwijking van het eerste lid zodanig vastgesteld dat het totaal van alle subsidies voor de activiteit niet hoger is dan het bedrag dat op grond van de De-minimisverordening van de Europese Commissie verstrekt mag worden.

Artikel 11

Aan de subsidieontvanger wordt in ieder geval de verplichting opgelegd om de uitvoering van de gesubsidieerde activiteit af te ronden binnen vier jaren na subsidieverlening.

Artikel 12

1. Een aanvraag tot vaststelling wordt ingediend binnen 13 weken na voltooiing van de activiteit.
2. Indien de subsidieontvanger een gemeente, of een openbaar lichaam dat is ingesteld op grond van hoofdstuk I, II of IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen is, wordt de aanvraag tot vaststelling van de subsidie ingediend uiterlijk 1 augustus van het jaar volgend op het jaar waarin de activiteit is voltooid.

3. Gedeputeerde Staten stellen voor de aanvraag tot vaststelling een formulier beschikbaar op www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies.
4. Gedeputeerde Staten beslissen binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie.

Artikel 13

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2023.
3. Deze regeling wordt aangehaald als “Uitvoeringsregeling waterrecreatie: verbeteren van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart 2021”.

Haarlem, 2021.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

A.Th.H. van Dijk, voorzitter.

R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Bijlage

Toelichting op de 'Uitvoeringsregeling waterrecreatie: uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart'

Versie 1 maart 2021

Inleiding

De provincie wil het vaarnetwerk voor kleinere pleziervaartuigen in de provincie verder verbeteren. Via een 'Uitvoeringsregeling waterrecreatie: uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart' stelt de provincie financiële middelen beschikbaar die de realisatie van deze verbeteringen stimuleert. Dit document geeft een toelichting op deze regeling.

Achtergrondinformatie

Geschat wordt dat er in de provincie Noord-Holland zo'n 15.000 boten liggen die geclassificeerd kunnen worden als sloepen. Daarnaast zijn er nog vele andere kleine vaartuigen waarmee bezoekers en bewoners het water op gaan. Deze boten worden met name ingezet voor korte dagtochten of een paar uurtjes varen met verschillende bestemmingen. Er is een lichte groei waargenomen in de verkoopcijfers van 'sloepen/kleine motorboten' en een toename van de verhuur van dit type boten. Tellingen wijzen er op dat er ook sprake is van een toename van het aantal vaarbewegingen van deze doelgroep. Dit wordt toegeschreven aan de laagdrempeligheid van het varen met dit type vaartuigen. Er wordt verwacht dat het toekomstig gebruik van het fijnmazig netwerk verder zal toenemen.

Inbedding in het beleid

In de 'Visie op waterrecreatie in Noord-Holland 2030' wordt aangegeven dat er een opgave ligt in het ontwikkelen van schakels tussen water- en landrecreatie. Dit wordt gerealiseerd door het ontwikkelen van routenetwerken (BRTN, sloepenroutes en kanoroutes), die aansluiten op de andere knooppunten in het netwerk op land (fiets, wandel, OV) en bij de cultuurhistorie van Noord-Holland. Het versterken van het netwerk voor de kleinere pleziervaartuigen wordt in alle regio's in Noord-Holland als een belangrijke opgave gezien.

In 2019/2020 is door Waterrecreatie Nederland onderzoek uitgevoerd naar het 'Fijnmazige netwerk Noord-Holland'. Dit fijnmazige netwerk bestaat uit watergangen die door sloepen en andere kleinere pleziervaartuigen worden gebruikt. In dit onderzoek zijn ook de knelpunten van dit (potentiele) vaarwater in kaart gebracht. Deze knelpunten vormen een beperking voor het gebruik door deze vaartuigen.

Omdat in de periode van het eerste uitvoeringsprogramma een goede aanzet is gegeven in de verbetering van het sloepennetwerk, de markt voor sloepen nog steeds groeiende lijkt én er nog voldoende mogelijkheden zijn tot verbetering van dit netwerk, wordt in het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2021 – 2025 aangegeven dat "ingezet wordt op de vergroting van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart, waaronder sloepen". Het beschikbare geld wordt ondermeer ingezet op het realiseren van verbeteringen in dit vaarnetwerk door het oplossen van knelpunten die de doorvaarbaarheid verbeteren. De provincie wil de totstandkoming van deze verbeteringen stimuleren door het openstellen van een nieuwe uitvoeringsregeling.

Budget en bijdrage

Het subsidieplafond voor het jaar 2021 wordt vastgesteld op € 1.100.000,-. De regeling wordt opengesteld voor de periode van 1 jaar met een verlengingsmogelijkheid. Alvorens te verlengen wordt de regeling na iedere periode geëvalueerd. Zolang het budget in die periode voor tenminste 75% is besteed, wordt een volgende verlengingsperiode aangegaan. Bij onderbesteding lager dan dit percentage wordt onderzoek gedaan bij potentiele aanvragers naar factoren die leiden tot het niet aanvragen van subsidie.

Het voorstel om de regeling te verlengen wordt voorgelegd aan GS die daarover besluit.

De bijdrage uit deze regeling is 80% van de realisatiekosten tot een maximum van € 400.000 per aanvraag. Een dergelijk hoog percentage is naar verwachting nodig om initiatieven van de grond te krijgen.

Wijze van beoordelen en beschikken

Het toekennen van een subsidiebeschikking verloopt via een inschrijving. Belangstellenden kunnen na publicatie van de regeling in de periode van 1 april tot en met 31 augustus 2021 17.00 uur, een subsidieverzoek voor een project indienen. De provincie beoordeelt vervolgens alle verzoeken en honoreert de projecten die het best voldoen aan de criteria. De inschrijvers krijgen uiterlijk 31 december van dat jaar bericht of het ingediende project met subsidie gehonoreerd wordt of niet. Per jaar wordt er niet meer aan subsidie toegekend dan er voor dat jaar aan budget beschikbaar is.

De beoordeling vindt plaats aan de hand van meerdere criteria. De beoordelingscriteria bestaan uit knock-out criteria waaraan voldaan moet worden wil de aanvraag door de provincie in behandeling worden genomen en wegingscriteria die bepalend zijn voor de prioritering van subsidieaanvragen. De criteria zijn benoemd in de Uitvoeringsregeling en in de publiekstoelichting.

De beoordeling wordt uitgevoerd door tenminste 3 ambtelijke medewerkers van de provincie die de beoordeling onafhankelijk van elkaar uitvoeren. De scores op de criteria worden gemiddeld en opgeteld tot een totaalscore. De beschikking volgt de volgorde van de scores tot het budget voor dat jaar niet meer toereikend is. Als er budget overblijft, dan wordt dat toegevoegd aan het budget voor het volgende jaar.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Dhr. S. Top

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143161

tops@noord-holland.nl

Verzenddatum

18 MAART 2021

Kenmerk

1566631/1566647

Uw kenmerk

Betreft: besluit Uitvoeringsregeling waterrecreatie: uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart 2021

Geachte leden,

Graag informeren wij u over het volgende onderwerp: op 16 maart 2021 heeft ons College besloten tot vaststelling van de 'Uitvoeringsregeling waterrecreatie: verbeteren van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart 2021'.

In de 'Visie op waterrecreatie in Noord-Holland 2030', vastgesteld door Provinciale Staten in oktober 2016, wordt aangegeven dat er een opgave ligt in het ontwikkelen van schakels tussen water- en landrecreatie. Dit wordt gerealiseerd door het ontwikkelen van routenetwerken (BRTN, sloepenroutes en kanoroutes), die aansluiten op de andere knooppunten in het netwerk op land (fiets, wandel, OV) en bij de cultuurhistorie van Noord-Holland.

Ter uitvoering van de Visie op waterrecreatie Noord-Holland 2030 heeft Gedeputeerde Staten op 2 maart 2021 het nieuwe 'Uitvoeringsprogramma waterrecreatie 2021 - 2025', vastgesteld. Hierin is geconstateerd dat in de periode van het eerste uitvoeringsprogramma (2016 - 2019) een goede aanzet is gegeven in de verbetering van het sloepennetwerk. Geconstateerd wordt ook dat de markt voor sloepen nog steeds groeit én dat er nog voldoende mogelijkheden zijn voor verbetering van dit netwerk. Daarom wordt in het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2021 - 2025 aangegeven dat "ingezet wordt op de vergroting van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart, waaronder sloepen".

Het beschikbare geld uit de reserve waterrecreatie wordt ondermeer ingezet op het realiseren van uitbreiding van dit vaarnetwerk door het oplossen van knelpunten die de doorvaarbaarheid van bruggen en duikers verbetert. Het versterken van het netwerk voor de kleinere pleziervaartuigen wordt in alle regio's in Noord-Holland als een belangrijke opgave gezien. Voor deze Uitvoeringsregeling wordt in

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

2021 € 1.100.000 beschikbaar gesteld die gefinancierd wordt uit de reserve Waterrecreatie.

Het toekennen van een subsidie verloopt via een tender. Belangstellenden kunnen na publicatie van de regeling in de periode van 1 april tot en met 31 augustus 2021 een subsidieverzoek voor een project indienen. De provincie prioriteert de aanvragen en neemt uiterlijk op 31 december 2021 een besluit.

Bij het opstellen van deze uitvoeringsregeling is rekening gehouden met het Evaluatiekader Subsidies, zoals dat eerder door uw staten is vastgesteld op 4 februari 2013 en met het Ontwerp Evaluatiekader subsidies 2018, dat op 15 mei j.l. in GS is vastgesteld en ter besluitvorming aan u is toegezonden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlagen:

- Uitvoeringsregeling waterrecreatie: uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart 2021;
- Toelichting op de "Uitvoeringsregeling waterrecreatie: uitbreiden van het vaarnetwerk voor de kleinere pleziervaart 2021".

Samenwerkingsafspraken Nationale Omgevingsvisie

Inleiding

Voor u liggen de samenwerkingsafspraken voor de uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie. Het zijn afspraken tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en het Rijk om elkaar in de uitvoering in de fysieke leefomgeving te versterken.

Nederland staat voor grote uitdagingen die van invloed zijn op de fysieke leefomgeving: ons klimaat verandert, steden groeien en we werken toe naar een duurzame en circulaire economie. Deze opgaven zijn nauw met elkaar verweven en vragen meer nog dan voorheen een integrale manier van werken waarmee keuzes voor de leefomgeving sneller en meer in samenhang kunnen worden gemaakt. Onze ruimte is namelijk een schaars goed. De fysieke leefomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle overheden. Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk moeten daarom als één overheid optrekken zodat we de verschillende belangen kunnen afwegen en tot de meest optimale keuzes kunnen komen. Over deze interbestuurlijke samenwerking zijn al afspraken gemaakt in de Code interbestuurlijke verhoudingen, het Interbestuurlijk Programma (IBP) en in sectorale akkoorden en samenwerkingsafspraken zoals bestuursakkoord water, klimaatakkoord, het bestuursakkoord klimaatadaptatie, bestuursakkoord 'zero emissie regionaal openbaar vervoer per bus' en de samenwerkingsafspraken 'naar een vitaal platteland'. Deze afspraken respecteren we en blijven van kracht. Maar om de beoogde integraliteit en samenhang te bereiken in de fysieke leefomgeving is meer nodig.

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) beschrijft urgente opgaven waar Nederland nu of in de toekomst mee te maken krijgt. Deze opgaven zijn ook de opgaven van medeoverheden en moeten in onderlinge samenhang, vanuit een gezamenlijke visie, worden opgepakt. Deze samenhangende, gebiedsgerichte en bestuurlijk grensoverschrijdende aanpak vraagt om vernieuwende werkwijzen en samenwerkingsarrangementen. We werken daarom samen als één overheid om de transitieopgaven in

de NOVI gezamenlijk uit te voeren, waarop partijen vanuit ieders rol een bijdrage leveren aan een duurzaam perspectief voor onze leefomgeving.

Het doel van deze samenwerkingsafspraken is tweeledig. Ten eerste werken wij als overheden met deze afspraken doelmatig en doeltreffend aan de opgaven, doelen, ambities en nationale belangen en uit de NOVI.
Ten tweede maken wij afspraken over hoe we gezamenlijk vanuit gedachtegoed Omgevingswet, de afwegingsprincipes en voorkeursvolgordes uit de NOVI werken aan de opgaven uit de NOVI. Daarbij moeten we als overheden elkaar in staat stellen om onze bijdragen te leveren en elkaar aanspreken op elkaars prestaties. Hieronder vallen zaken als ondersteunende regelgeving en andere middelen, waarbij we elkaar bij de ontwikkeling hiervan betrekken.

Dit vraagt een goed proces. Dat gaat niet altijd in één keer perfect. Daarom is het belangrijk om expliciet elkaar aan te spreken als we van mening zijn dat we niet samenwerken als één overheid. Door reflectie kunnen we gezamenlijk leren. Gaandeweg moet het draagvlak ontstaan bij alle partijen – én de verschillende lagen daarbinnen – om werkelijk als één overheid te werken. Op die manier kunnen we de transities versnellen en een duurzaam perspectief voor onze leefomgeving bieden.

Uitgangspunten vanuit de NOVI
Als gezamenlijke overheden erkennen we de onderstaande uitgangspunten van de NOVI. We voelen ons gezamenlijk verantwoordelijk om uitvoering te geven aan de opgaven van NOVI, verwoord in doelen, ambities, prioriteiten en nationale belangen, rekening houdend met ieders rol en eigen verantwoordelijkheid.

*De **doelen en ambities** van de NOVI:*
De NOVI is een kerninstrument van de Omgevingswet. Met de NOVI zetten we een proces in gang waarmee we keuzes voor onze leefomgeving sneller en meer in samenhang kunnen maken. Zo bouwen we samen aan een mooier en sterker, gezonder en duurzamer Nederland.

*De **vier prioriteiten** van de NOVI:*
1. Klimaatadaptatie en energietransitie
2. Duurzaam economisch groeipotentieel
3. Sterke en gezonde steden en regio's
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijke gebied

*De **nationale belangen** zoals benoemd in de NOVI:*
1. Bevorderen van een duurzame ontwikkeling van Nederland als geheel en van alle onderdelen van de fysieke leefomgeving.
2. Realiseren van een goede leefomgevingskwaliteit.
3. Waarborgen en versterken van grensoverschrijdende en internationale relaties.
4. Waarborgen en bevorderen van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.
5. Zorg dragen voor een woningvoorraad die aansluit op de woonbehoeften.
6. Waarborgen en realiseren van een veilig, robuust en duurzaam mobiliteitssysteem.
7. In stand houden en ontwikkelen van de hoofdinfrastructuur voor mobiliteit.
8. Waarborgen van een goede toegankelijkheid van de leefomgeving.
9. Zorgdragen voor nationale veiligheid en ruimte bieden voor militaire activiteiten.
10. Beperken van klimaatverandering.
11. Een betrouwbare, betaalbare en veilige energievoorziening, die in 2050 CO2-arm is, en de daarbij benodigde hoofdinfrastructuur.
12. Waarborgen van de hoofdinfrastructuur voor transport van stoffen via (buis)leidingen.
13. Realiseren van een toekomstbestendige, circulaire economie.
14. Waarborgen van de waterveiligheid en de klimaatbestendigheid (inclusief vitale infrastructuur voor water en mobiliteit).
15. Waarborgen van een goede waterkwaliteit, duurzame drinkwatervoorziening en voldoende beschikbaarheid van zoetwater.
16. Waarborgen en versterken van een aantrekkelijk ruimtelijk-economisch vestigingsklimaat.

17. Realiseren en behouden van een kwalitatief hoogwaardige digitale connectiviteit.
18. Ontwikkelen van een duurzame landbouw voor voedsel en agroproductie.
19. Behouden en versterken van cultureel erfgoed en landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van (inter)nationaal belang.
20. Verbeteren en beschermen van de biodiversiteit.
21. Ontwikkelen van een duurzame visserij.

*Daarnaast is er in het bijzonder aandacht voor de in **de MER genoemde kwetsbaarheden** in de fysieke leefomgeving:*
- Gezondheid
- Natuurlijke systemen (bv bodem, ondergrond, water, lucht)
- Natuur (bv biodiversiteit, natuurgebieden, habitats)
- Landschap en openbare ruimte (bv waardevolle landschappen, erfgoed)

Richtinggevende kaders voor uitwerking en uitvoering

We werken vanuit het ***gedachtengoed van de Omgevingswet*** waar we rekening houden met elkaars taak- en bevoegdheidsuitoefening en het subsidiariteitsbeginsel. Dit samen met de in de wet vastgelegde taken en uitoefening van bevoegdheden van alle bestuursorganen bepaalt ieders rol en verantwoordelijkheid voor de zorg van de fysieke leefomgeving.

Als gezamenlijke overheden spreken we af dat we de opgaven doelmatig en doeltreffend aanpakken gebaseerd op de beleidsmatige keuzes in de gemeentelijke, provinciale en nationale omgevingsvisies rekening houdend met onderstaande afwegingsprincipes en voorkeursvolgordes uit de NOVI, die door het kabinet is vastgesteld:

*De drie **afwegingsprincipes** uit de NOVI:*
1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal
3. Afwentelen wordt voorkomen

*De in de NOVI aangegeven **voorkeursvolgordes**:*
- voor energie (besparen, wind, zon, warmte)
- voor verstedelijking
- voor grootschalige logistieke functies (distributiecentra) en datacentra
- voor regionaal waterbeheer

Naast al bestuurlijk afgesproken voorkeurvolgordes als:
- Voorkomen van overstromingen, preventie - beperken van gevolgen van overstromen door een waterrobuuste ruimtelijke inrichting - crisisbeheersing (voor meerlaagsveiligheid)
- Vasthouden-bergen-afvoeren (voor wateroverlast)
- Schoonhouden, scheiden, zuiveren (voor waterkwaliteit)

De voorkeursvolgordes in de NOVI ondersteunen en versterken met hun ordenende werking de samenhangende afwegingen tussen beleid, regelgeving en besluitvorming, waarbij gemotiveerd kan worden afgeweken van de voorkeursvolgordes. Bij toepassen van de voorkeursvolgordes is het van belang aandacht te hebben voor het juiste schaalniveau. Sommige voorkeursvolgordes werken effectiever op een landelijk schaalniveau, andere beter op het regionale schaalniveau. Dit draagt bij aan de juiste locatiekeuzes, waar vooral gemeenten en in mindere mate provincies het voortouw hebben, in het stelsel van de Omgevingswet.

*We werken aan gezamenlijke **ontwikkeling en inzet van instrumentarium**:*
In de uitvoeringsagenda NOVI wordt aangegeven hoe we gezamenlijk werken aan de opgaven en beleidskeuzes in de NOVI, wie daarin het voortouw neemt en welke instrumenten we daarvoor inzetten.
Instrumentontwikkeling voor de fysieke leefomgeving vindt in gezamenlijkheid plaats, waarbij medeoverheden vanaf het begin betrokken zijn.

- In de Uitvoeringsagenda NOVI staat het instrumentarium waarmee we de uitvoering van de NOVI starten. We zetten het instrumentarium van de Omgevingswet in, houden indien nodig bestaande instrumenten tegen het licht en ontwikkelen daar waar nodig gezamenlijk instrumenten die bijdragen aan de transitieopgaven van de NOVI.
- We zetten een informeel dynamisch NOVI-netwerk op met een toegankelijk loket. Daarin bespreken we aan de hand van de praktijkervaringen de samenhang tussen instrumenten (wat mist er aan ondersteunende instrumenten, waar werken instrumenten elkaar tegen of hebben een belemmerende werking danwel ongewenste neveneffecten?). Jaarlijks evalueren we de uitvoeringspraktijk en onderzoeken knelpunten; daaruit volgen mogelijk voorstellen voor het aanpassen van instrumentarium. Dit is onderdeel van de NOVI-cyclus, en de bijbehorende voortgangsbrief.
  Met dit netwerk reflecteren we ook op de samenwerking en onvoorziene ontwikkelingen, mede op basis van de uitkomsten monitor NOVI. Een onderdeel hiervan is twee keer per jaar een informeel (bestuurlijk) gesprek, in navolging van BAR NOVI.
- We richten financiële middelen van de verschillende bestuurslagen zodat deze binnen de wettelijke kaders opgavegericht ingezet kunnen worden. We zorgen dat de verschillende instrumenten en budgetten elkaar niet in de weg zitten, maar elkaar versterken en indien mogelijk samen te voegen in de regio. We zoeken continu naar mogelijkheden om dit verder te ontwikkelen.
- We geven samen invulling aan de Omgevingsagenda's en Gebiedsagenda's grote wateren als schakel tussen visies (NOVI, POVI's, GOVI's) en uitvoeringsprogramma's om daarmee de uitvoeringskracht te vergroten en meer samenhang/prioritering in de uitvoering van de ambities te kunnen realiseren. Rijksbetrokkenheid bestaat uit alle bij de fysieke leefomgeving betrokken departementen (in elk geval de kerndepartementen BZK, EZK, I&W, LNV, OCW, VWS en DEF). We spannen ons gezamenlijk in om waar relevant bij de totstandkoming ook overheden over de landgrens te betrekken.
- We ontwikkelen voor urgente opgaven gezamenlijk een interbestuurlijke aanpak, waarin Rijk en betrokken overheden regionaal samenwerken. Dit biedt de mogelijkheid om met betrokken partners te komen tot een integrale afweging in een gebied waar meerdere complexen opgaven spelen. Hiermee wordt tevens de samenwerking vormgegeven, verbeterd, gestroomlijnd en wordt daarmee bijgedragen aan resultaten. Noodzakelijk hierbij is de samenwerking tussen het Rijk en de regio en het verder denken dan bestaande kaders, met toegevoegde waarden ten opzichte van de huidige inzet én met een duidelijke schakel naar (c.q. zicht op) concrete uitvoering. We geven zo ook samen invulling aan de NOVI-gebieden.

Spelregels

Bij de uitvoering van de opgaven uit de NOVI zetten we met betrekking tot onze samenwerking de volgende uitgangspunten centraal:

1. We werken als één overheid, samen met de samenleving.
2. We stellen de opgave(n) centraal
3. We werken gebiedsgericht
4. We werken permanent en adaptief aan de opgaven

Aansluitend op bovenstaande uitgangspunten, maken we de volgende afspraken:

1. De vier overheden hanteren gelijkwaardig partnerschap als basis voor samenwerking, waarbij iedere partij vanuit de eigen expertise, verantwoordelijkheid en mogelijkheid bijdraagt. Voor bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties werken we samen als één overheid zodat we een betrouwbare partner zijn.
2. Een samenwerkingsproces met gelijkwaardig partnerschap vraagt van partijen een bepaalde de wijze waarop we met elkaar omgaan. Onderdelen van dit proces zijn minimaal de volgende:
    - **Start met alle betrokken partijen**: We betrekken elkaar voortijdig bij beleidsvorming, belangrijke ontwikkelingen door met elkaar aan tafel te gaan. We delen beleidsnotities en aanverwante stukken in een vroeg stadium;
    - **Gezamenlijke spelregels**: In een opgave bepalen we, met inachtneming van de Code interbestuurlijke verhoudingen, specifieke passende spelregels met elkaar (zoals wie welke rol heeft, welke overlegstructuur, wie regie heeft, hoe we reflecteren en hoe we elkaar aanspreken, maar ook zachtere afspraken kan). Dan ontstaat een setting, waarbinnen je gezamenlijk kunt acteren, leren en reflecteren om zo gezamenlijk de samenwerking te verbeteren;
    - **Zorg voor compleet beeld:** Breng alle facetten van de opgave in beeld. Hierbij zijn we duidelijk over ons eigen belang en maken dit inzichtelijk. We verdiepen ons in andermans belangen.
    - **Focus op de essentie:** We zoeken altijd naar onze gezamenlijke belangen en stellen die opgave centraal;
    - **Verbinden en verrijken**: We werken in co-creatie waar mogelijk; verbinden en verrijken opgaven en oplossingen om maatschappelijke impact te maken;
    - **Ruimte voor ieders bijdrage:** We trekken gezamenlijk op om transities mogelijk te maken waarbij ieders inzet, ieders rol en ieders verantwoordelijkheid evenveel van belang is. Met het oog op het versnellen van het besluitvormingsproces proberen we zo veel mogelijk de afzonderlijke agenda's te synchroniseren, passend bij de opgave;

3. We spreken elkaar rechtstreeks aan op prestaties, het nakomen van afspraken en deze spelregels. Dit biedt ook de mogelijkheid om bij meningsverschillen snel met elkaar om tafel te zitten ook om verdere escalatie middels inzet juridisch instrumentarium zoveel mogelijk te voorkomen;
   Indien één van de partijen vindt dat ondanks rechtstreeks aanspreken niet conform deze samenwerkingsafspraken wordt gewerkt, kan deze partij een niveau opschalen om gezamenlijk informeel te reflecteren op het proces om zo de samenwerking vlot te trekken. Hierbij worden inhoudelijke knelpunten ongemoeid gelaten.
4. Een belangrijk onderdeel van gelijkwaardig partnerschap is houding en gedrag. We zien dat daaraan gewerkt en mee geoefend moet worden. In de samenwerkingsprocessen organiseren we dit leren expliciet door continue reflectie in te bouwen. Zo kunnen we patronen signaleren en doorbreken. Daarmee creëren we gezamenlijk een setting voor samenwerking waarin we elkaar kunnen coachen, waarbij we begrip voor elkaar hebben en waar we ons kwetsbaar op kunnen stellen. Zo ontstaat vertrouwen.

Overlegstructuur

Het vergt goede afstemming en regelmatig overleg tussen Rijk en medeoverheden om de uitgangspunten die we gezamenlijk onderschrijven tot uitvoering te brengen.

Hiervoor maken we in eerste instantie gebruik van reeds bestaande Bestuurlijke Overleggen (BOWRO). Deze Bestuurlijke Overleggen vinden vier tot vijf keer per jaar plaats. Om de gelijkwaardigheid van de verschillende overheden te benadrukken kan iedereen onderwerpen agenderen en eventueel agenderen. Ook vindt eenmaal per jaar het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving plaats op landsdelig niveau. Daarnaast blijven andere reeds bestaande thematische en gebiedsspecifieke bestuurlijke overleggen regelmatig plaatsvinden.

Ten tweede maken we gebruik van het cyclisch proces van de NOVI om regelmatig de vinger aan de pols te houden en stil te staan bij de voortgang van de transitieopgaven en de gezamenlijke inzet hierbij.

Met betrekking tot het cyclisch proces van de NOVI maken we gebruik van de jaarlijkse NOVI-conferentie en de tweejaarlijkse monitor. De jaarlijkse NOVI-conferentie vormt een moment om stil te staan bij en gezamenlijk te bekijken hoe de samenwerking verloopt tussen de verschillende overheden. Wat gaat goed en op welke gebieden liggen nog aandachtspunten? Verder is in het cyclische proces van de NOVI een tweejaarlijkse effectenmonitor opgenomen. Deze monitor brengt de voortgang van de verschillende transitieopgaven in beeld. Met behulp van deze monitor kan gezamenlijk worden bezien hoe de samenwerking verloopt en waar eventueel meer aandacht nodig is.

Regierol Rijk

In de NOVI maakt het Rijk nationale keuzes en geeft een richtinggevend kader voor het maken van decentrale keuzes. Het Rijk hanteert de afwegingsprincipes, voorkeursvolgorden en strategieën uit de NOVI. De NOVI bindt het Rijk; voor de door- en uitwerking is nader instrumentarium nodig. Dat doet het Rijk op verschillende, elkaar aanvullende wijzen. De NOVI geeft aan dat indien voor de door- en uitwerking van een beleidskeuze aanvullende sturing nodig is, deze bij voorkeur plaatsvindt door gericht samen te werken en te faciliteren.

Samenwerken als één overheid vraagt extra duiding omtrent de regierol die het Rijk ook heeft. Gemeenten, provincies en waterschappen zijn als eerste verantwoordelijk voor de leefomgeving. Het Rijk maakt dit mogelijk door:

- richting van ontwikkeling & ruimte voor eigen afwegingen te geven;
- hierin te ondersteunen;
- samen te werken;
- te sturen (eigen projecten, aanwijzen/uitsluiten gebieden, normstelling, instructie regels),
  Bij de nationale belangen zorgt het Rijk dat alle partijen die een verantwoordelijkheid hierin hebben, in staat zijn hun rol in te vullen. De hierbij gevraagde regierol van het Rijk wordt ingevuld met:
  - nationale keuzes voor de ontwikkelrichting (NOVI);
  - kader voor andere overheden waarbinnen zij hun keuzes kunnen maken; dit zijn de afwegingsprincipes, voorkeursvolgorden en strategieën (NOVI).
    Het Rijk geeft ruimte om af te wijken, indien gemotiveerd kan worden dat een afwijkende keuze beter bijdraagt aan de lokale en nationale opgaven.

Daarnaast is er per nationale keuze een mix van instrumenten, waarbij ook eerder genoemde volgorde geldt:

- de instrumenten geven richting en ruimte;
- waar nodig zal het Rijk met specifieke inzet ondersteunen (bv middelen of aanpassen regelgeving);
- indien meer sturing nodig is, wordt het Rijk samenwerkingspartner in de regio;
- indien nodig en effectief, zal aanvullende wet- en regelgeving ingezet worden.

Via de NOVI-cyclus wordt gemeten of de gekozen mix van maatregelen/instrumenten tot voldoende voortgang leidt. Indien nodig wordt de mix van maatregelen/instrumenten aangepast, zodat partijen beter in staat zijn de doelen te bereiken.

Den Haag; 03 maart 2021

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
mede namens de ministers van Infrastructuur en Waterstaat, Economische Zaken en Klimaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, voor Medische Zorg en Sport, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en de staatssecretarissen van IenW, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Defensie

Drs. K.H. Ollongren

Voorzitter van de Unie van Waterschappen

Drs. R.A.M. van der Sande

Interprovinciaal Overleg IPO,
Voorzitter Bestuurlijke Adviescommissie ROWW en lid IPO-bestuur

H.P. van Essen

Vereniging Nederlandse Gemeenten VNG,
Voorzitter van de VNG commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit

H. Tiemens

Onderwerp: Bestuurlijke weging door de bestuurlijke Kopgroep NOVI (IPO) van de Samenwerkingsafspraken NOVI

Afzender: bestuurlijke kopgroep NOVI
Aan: Provinciale Staten

Geachte dames en heren,

In september 2020 heeft het Kabinet de eerste Nationale Omgevingsvisie (NOVI) vastgesteld. De provincies zijn individueel én via het IPO intensief betrokken geweest bij de voorbereiding daarvan. Momenteel dragen de provincies actief bij aan de gebiedsgerichte uitwerking van de NOVI via Omgevingsagenda's (voor de vijf landsdelen), NOVI-gebieden (acht voor heel Nederland) en Rijk-regioprogramma's.

De NOVI is zelfbindend voor het Rijk (net zoals provinciale omgevingsvisies zelfbindend zijn voor de provincies en gemeentelijke omgevingsvisies voor gemeenten). Om de samenwerking met de medeoverheden te bekrachtigen, is op basis van de vastgestelde NOVI toegewerkt naar samenwerkingsafspraken tussen Rijk en koepelorganisaties (naast IPO ook VNG en UvW). Vanuit het IPO heeft een bestuurlijke kopgroep NOVI daarbij het voortouw gehad. Het IPO-bestuur heeft in december 2020 ingestemd met de concept samenwerkingsafspraken, waarna deze op 3 maart 2021 in definitieve vorm zijn bekrachtigd in het Bestuurlijk Overleg Wonen, Ruimte en Omgevingswet met minister Ollongren van BZK. Middels deze brief wordt u geïnformeerd over de appreciatie van de bestuurlijke Kopgroep NOVI omtrent de Samenwerkingsafspraken NOVI. De Samenwerkingsafspraken NOVI treft u bijgevoegd aan. Hieronder treft u een aantal opmerkingen en overwegingen aan van de bestuurlijke Kopgroep NOVI van het IPO bij deze afspraken.

Samen werken aan transitieopgaven
Het werken aan de grote transitie-opgaven waar Nederland voor staat, beschreven in de NOVI, vraagt om een verregaande manier van samenwerking tussen Rijk en medeoverheden. De gemaakte samenwerkingsafspraken tussen VNG, UvW, IPO en Rijk helpen om de opgaven integraal aan te pakken. Ze dragen ook bij aan het goede samenspel tussen overheden. De afspraken stellen gemeenten, waterschappen en provincies in staat om vanuit eigen rollen en verantwoordelijkheden uitvoering te geven aan de opgaven, waarbij partijen aanspreekbaar zijn op de geleverde prestaties. Dit legitimeert de keuzes en het handelen zowel richting Rijk als richting Tweede Kamer. Tegelijk is het van meerwaarde dat in de samenwerkingsafspraken ook afspraken zijn opgenomen over de invulling van de 'regierol' van het Rijk, zodat het opereren van het Rijk voorspelbaarder wordt.

Werken vanuit gedachtegoed Omgevingswet
Waar de provincies sterk aan hechten, ongeacht het definitieve besluit over de precieze inwerkingstredingdatum, is de afspraak dat wordt gewerkt vanuit het gedachtegoed van de Omgevingswet waarbij rekening wordt gehouden met elkaars taak- en bevoegdheidsuitoefening en het subsidiariteitsbeginsel. Dit -samen met de in de wet vastgelegde taken en uitoefening van bevoegdheden van alle bestuursorganen- bepaalt ieders rol en verantwoordelijkheid voor de zorg van de fysieke leefomgeving. Uitgangspunt van de Omgevingswet is om de verantwoordelijkheid zo decentraal mogelijk te leggen.

De samenwerkingsafspraken
De constatering is dat de samenwerkingsafspraken uitgaan van de zelfbindendheid van de NOVI voor het Rijk. De afspraken laten ruimte aan de provincies voor de eigen beleidsvrijheid en biedenhandvatten om de opgaven integraal aan te pakken. De afspraken over het hanteren van de voorkeursvolgordes uit de NOVI (bv. voor verstedelijking, energie en logistiek) zijn zo geformuleerd dat de eigen bestuurlijke afwegingsruimte van Provinciale Staten volledig overeind blijft. Immers in de provinciale omgevingsvisies zijn de voorkeursvolgordes, soms letterlijk, soms in andere bewoordingen met dezelfde intenties ook gemeengoed, om sturing te geven aan het provinciale beleid.

Vanuit de provincies is altijd veel aandacht gevraagd voor die eigen afwegingsruimte, juist om regionaal maatwerk mogelijk te maken. Voorkeursvolgordes kunnen behulpzaam zijn, bijvoorbeeld voor locaties voor datacentra, maar bij de verstedelijkingsstrategie worden keuzes over locaties door gemeenten en provincies gemaakt.

De samenwerkingsafspraken vormen ook een stimulans voor het gebiedsgericht werken uit het kabinetsaanbod van de drie koepels. Belangrijk zijn de afspraken die gemaakt zijn over de gezamenlijke ontwikkeling en inzet van instrumentarium. In de Uitvoeringsagenda NOVI staat het instrumentarium waarmee we starten, zoals de NOVI-gebieden en de landsdelige Omgevingsagenda's als schakel tussen de Omgevingsvisies van Rijk, provincies en gemeenten. Hiermee geven we concreet invulling aan de beoogde 'samenwerking als één overheid', gebiedsgericht en met de opgaven centraal.

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6311
Extern Zaak ID	1562905
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	19.d
Omschrijving	Water: Aanwijsbesluit zwemlocaties 2021 (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
Zwemlocaties2021Lijst.pdf
Brief aan PS over aanwijzen zwemlocaties 2021.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	12 april 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Ingekomen stukken ter kennisname	30 april 2021

Toelichting

Gedeputeerde Staten wijzen jaarlijks zwemlocaties in oppervlaktewater aan. Hierbij wordt rekening gehouden met het te verwachten aantal zwemmers, de kwaliteit van het water en de veiligheid van de zwemlocaties. Voor zwemseizoen 2021 worden 153 locaties aangewezen. Ten opzichte van 2020 zijn er 2 nieuwe locaties. Dit zijn de locaties Uitdam Noord en Hemmeland Strand 4 in Waterland.

Lijst zwemlocaties Noord-Holland 2021

Voor informatie over de afzonderlijke locaties zie www.zwemwater.nl

Gemeente	Naam zwemlocatie
AALSMEER	Oosterbad Westeinderplassen, Vrouwentroost Westeinderplassen, Zwemsteiger Herenweg
AMSTELVEEN	De Grote Speelweide, Amsterdamse Bos
AMSTERDAM	Strand De Hogedijk Speelsloot (De Hoge Dijk) Speelvijver – Noord (Gaasperplas) Strand Zuidoever (Gaasperplas) Nieuwe Meer, Noordoever Nieuwe Meer westzijde, Oeverlanden Sloterstrand Strand IJburg Diemerpark
BERGEN	De Putten Camperduin Noord Camperduin, strandslag 19 Hargen aan Zee, strandslag 20 Schoorl aan Zee Noord, strandslag 21 Schoorl aan Zee Zuid, strandslag 22 Bergen aan Zee Bergen aan Zee, Burgemeesterpaadje, strandslag 28 Egmond aan Zee Middenweg, Egmond Binnen, strandslag 35
BEVERWIJK	Beverwijk/Wijk aan Zee
BLARICUM	Strand Voorland Stichtsebrug
BLOEMENDAAL	't Wed Oosterplas duinmeer Bloemendaal aan Zee Bloemendaal aan Zee, afgang Kattendeel Bloemendaal aan Zee, afgang Duin en Kruidberg Bloemendaal Parnassia
CASTRICUM	Castricum aan Zee, Bad Noord, strandslag 37 Castricum aan Zee, strandslag 38 Castricum aan Zee, Stille Strand, strandslag 39 De Hoorne
DEN HELDER	Huisduinen Strandslag Donkere Duinen (Hengstenpad) Strandslag Duinoord

Gemeente	Naam zwemlocatie
	Strandslag Falga Strandslag Drooghe Weert Julianadorp Julianadorp, De Zandloper
DRECHTERLAND	Recreatiegebied Uiterdijk Schellinkhout
EDAM/VOLENDAM	Slobbeland Volendam Strand Edam Pieterman Zwembad Warder Strand Schardam
ENKHUIZEN	Enkhuizerzand
GOOISE MEREN	Muiderberg Oud-Valkeveen Naarderbos
HAARLEM	Veerplas Noordzijde Molenplas
HAARLEMMERMEER	Haarlemmermeerse Bos Zuidstrand (zandwinplas) Haarlemmermeerse Bos Spartelvijver Recreatieplas Toolenburg, Speelvijver Recreatieplas Toolenburg, Grote strand
HEEMSKERK	Heemskerk, Zwarte Weg
HEERHUGOWAARD	Strand van Luna
HOLLANDS KROON	't Skarpet 't Petje Lutjestrand (Amstelmeer) Strand Zuiderhaven Den Oever Hooge Oude Veer
HOORN	Schellinkhouterdijk Zon en Vreugd
HUIZEN	Harderwijkerzand Gooierhoofd Zomerkade
KOGGENLAND	De Leyen
LANDSMEER	Het Twiske Speelsloot Het Twiske Kure-Jan Strand
LANGEDIJK	Geestmerambacht zwembaai 1

Gemeente	Naam zwemlocatie
	Geestmerambacht zwembaai 2
	Geestmerambacht zwembaai 3
	Geestmerambacht zwembaai 4
	Geestmerambacht zwembaai 5
	Geestmerambacht zwembaai 6
	Geestmerambacht zwembaai 7
	Geestmerambacht zwembaai 8
	Noorderplas
MEDEMBLIK	Vooroever/Vlietsingel poel
	Vooroever/Vlietsingel Regattastrand
	Vooroever/Vlietsingel Strand
	Andijk zwemstrand
	Vooroever/Het Nesbos
OOSTZAAN	Het Twiske Schoorlstrand
	Het Twiske Baaiegat naturistenstrand
	Het Twiske Vennegatstrand
	Het Twiske Doesstrand
	Het Twiske De Leers
	Het Twiske Poort
OUDER AMSTEL	Zandstrand Ouderkerkerplas
	Groenstrand Ouderkerkerplas
SCHAGEN	Strand de Wiel
	Groote Keeten
	Strandslag 9, Voordijk
	Strandslag 10, Abbestee
	Strandslag 11, Seinpost
	Strandslag 12, Dorpsplein
	Strandslag 13, Kieftenglop
	Sint Maartenszee
	Strandslag 16, Petten Korfwater
	Strandslag 17, Petten Hondsbossche Zeewering
	Petten Centrum
	Petten West
	Nolmerban
	Hazerdwarsdijk
STEDEBROEC	Recreatiepark Broekerhaven
	Broekerhaven Oost
	Het Streekbos
TEXEL	Strandslag paal 28 De Krim
	De Koog Strandslag Paal 21
	De Koog Strandslag Paal 20
	De Koog-Centrum Strandslag Paal 19
	Strandslag Paal 17 Ecomare
	Strandslag Paal 15 Westerslag

Gemeente	Naam zwemlocatie
	Strandslag Paal 12 Jan Ayeslag
	Strandslag Paal 9 Hoornderslag
UITGEEST	Dorregeest
	Zwaansmeer
VELSEN	De Watergeus
	Peddelpoel, speelvijver noord
	Westbroekplas, noordzijde
	Naaktrecreatie, Spaarnwoude
	De Noordpier
	Kennemerstrand
	IJmuiden Klein Strand (Seaport Marina)
	Villa Westend
WATERLAND	Strand Uitdam
	Uitdam Noord
	Waterlandstrand Hemmeland Monnickendam
	Mirrorstrand/Hemmeland Monnickendam
	Hemmeland Strand Noord Monnickendam
	Monnickendamstrand
	Havenstrandje Marken
WIJDEMEREN	De Bergse Akker Spiegelplas
	Strand Sporthal Spiegelplas
	Googpad Grootstrand (Spiegelplas)
	Googpad Noordoost strand (Spiegelplas)
	Strand De Strook (Loosdrechtse plassen)
	Strand De Strook, peuterbad (Loosdrechtse plassen)
	Vuntusstrand (Loosdrechtse plassen)
	Strand Markus Pos (Loosdrechtse plassen)
	Strand Meent (Loosdrechtse plassen)
	De Wijde Blik
ZAANSTAD	De Fuut Jagersveld
	De Watersnip Jagersveld
	De Smient Jagersveld
	De Kuifeend Jagersveld
ZANDVOORT	Zandvoort Noord
	Zandvoort Centrum
	Zandvoort Zuid

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. J.F.M. van Brussel
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143720
brusselj@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 8 APR. 2021

Kenmerk
1562905/1605211

Uw kenmerk

Betreft: Aanwijzen zwemlocaties 2021

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis:

Het college besluit op grond van artikel 10b van de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden, de zwemlocaties in oppervlaktewater aan te wijzen, zoals opgenomen in de bijlage bij dit besluit.

Toelichting op het besluit

Gedeputeerde Staten wijzen jaarlijks zwemlocaties in oppervlaktewater aan. Hierbij wordt rekening gehouden met het te verwachten aantal zwemmers, de kwaliteit van het water en de veiligheid van de zwemlocatie.

Op de aangewezen locaties is het Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden van toepassing en wordt onder andere de waterkwaliteit gemeten. Er worden waarschuwingen of negatieve zwemadviezen gegeven bij bacteriologische verontreiniging of aanwezigheid van blauwalgen.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Voor zwemseizoen 2021 zijn 153 locaties aangewezen. Ten opzichte van 2020 zijn er 2 nieuwe locaties. Dit zijn de locaties Uitdam Noord en Hemmeland Strand Noord in de gemeente Waterland.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Zwemlocaties Noord-Holland 2021

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

INGEKOMEN 24 MAART 2021

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Drs. C.J.E. Lansink

BEL/OMB

Telefoonnummer +31235143429

lansinkc@Noord-Holland.nl

Verzenddatum

24 MAART 2021

Kenmerk

1507326/1594498

Uw kenmerk

Betreft: Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam - participatie en communicatie

Geachte leden,

Gedeputeerde Loggen heeft tijdens de NLG commissievergadering van 8 februari toegezegd een toelichting te geven op de aanpak van de participatie en communicatie rond het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn - Amsterdam (APRK). Dit mede n.a.v. Motie 37-2018 'betrek de betrokken inwoners'. Onderstaand de toelichting.

Samenwerking

In het APRK werken 14 partijen, waaronder de provincie, samen aan de uitvoering van een groot aantal projecten in de kustzone Hoorn-Amsterdam. Deze projecten zijn bedoeld als kwaliteitsimpuls voor dit gebied en hangen samen met de versterking van de Markeermeerdijken. Vanwege het uiteenlopen van verantwoordelijkheden, planning en financiering heeft de Provincie Noord-Holland besloten de coördinatie op zich te nemen om te komen tot een gedeeld beeld en een concreet programma. Om verdere afspraken over o.a. verantwoordelijkheden en rollen vast te leggen is een Bestuursovereenkomst APRK opgesteld die inmiddels door alle partijen bestuurlijk is vastgesteld. Medio maart 2021 wordt deze Bestuursovereenkomst APRK door alle 14 partijen ondertekend.

Afspraken

In de bestuursovereenkomst is vastgelegd dat de partijen zich, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, inspannen om de in het APRK vastlegde ambities uit te werken tot projecten die klaar zijn om uitgevoerd te worden en die vervolgens te realiseren. Afgesproken is dat de provincie, wanneer gewenst, tot aan het uitvoeringsgereed maken bij de projecten, gevraagd kan worden voor ondersteuning. De partij die verantwoordelijk is voor een project (de initiatiefnemer) draagt onder andere zorg voor de uitvoering. Ook is deze partij verantwoordelijk en aanspreekbaar voor de participatie rondom dat project.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Participatie

Burger- en stakeholderparticipatie wordt onder meer ingezet om begrip en draagvlak te creëren en samen op vragen en bedenkingen in te gaan. Daarnaast wordt het ingezet om met de inbreng van de stakeholders en burgers de plannen te ontwikkelen en zo nog beter te maken. De participant wordt zo vroeg mogelijk betrokken bij het proces. Aan de voorkant van het participatietraject moeten voor participanten de kaders van de participatie duidelijk zijn; waar hebben we invloed op, wat gebeurt er met de opbrengsten en hoe ziet het verdere besluitvormingsproces eruit? Dat geeft aan de participant duidelijkheid over wat hij kan en mag verwachten.

Met de inzet van diverse communicatiemiddelen wordt er naar gestreefd om informatief, open en zorgvuldig naar en met alle stakeholders te communiceren.

Er zijn twee mogelijkheden:

1. Het project wordt uitgevoerd door één - of meer- van de betrokken partijen en de provincie verleent een subsidie; dit betekent dat die partij verantwoordelijk is voor het project en daarmee ook verantwoordelijk voor de verdere participatie en communicatie.

2. Het project wordt uitgevoerd door de provincie en/of de provincie is de grootste financier van het project; hierbij ligt de verantwoordelijkheid wat betreft communicatie en participatie bij de provincie. Een voorbeeld hiervan zijn de dijkplaatsen in Kinselmeer, Zeevang en Etersheim.

Wij hechten een groot belang aan participatie en het creëren van draagvlak. Participatie en het creëren van draagvlak worden niet via subsidievoorwaarden afgedwongen. Mede daarom is voor de eerste mogelijkheid (zie hierboven) het Plan van Aanpak Participatie en Communicatie APRK door ons opgesteld. Dit dient om de partijen te ondersteunen bij het vormgeven van participatie rond de projecten uit het APRK. Ook dient dit om enige uniformiteit in de aanpak van de participatie te bewerkstelligen voor alle projecten in deze kustzone. De verantwoordelijkheid voor participatie en communicatie rond de projecten van de regionale initiatiefnemers blijft uiteraard bij de partijen. Het PvA is door de betrokken partijen bestuurlijk vastgesteld.

Rol van de provincie

Voor zover de provincie (één van de) eigena(a)r(en) van een opgave is, is zij hier (mede) op aanspreekbaar. Vanuit het college van GS zijn verschillende gedeputeerden verantwoordelijk of betrokken bij de diverse projecten onder het APRK.

Daarnaast heeft de provincie als rol:

- De overall aansturing van het APRK. Gedeputeerde Loggen is vanuit de provincie de voorzitter van de Stuurgroep APRK waarin alle deelnemers aan de Bestuursovereenkomst APRK zitten. Hierbij wordt ook nadrukkelijk aandacht besteed aan participatie en communicatie.

- Zorgdragen voor de samenhang en verbinding; waarvoor het Kader Ruimtelijke Ontwikkeling Kustzone Hoorn-Amsterdam KROK) is opgesteld. Dit KROK dient als toetsingskader bij de subsidieverlening.

- Optioneel: ondersteunen bij de ontwikkeling van projecten totdat ze uitvoeringsgereed zijn. Dit kan technisch-inhoudelijk zijn maar dus ook op het gebied van participatie en communicatie.

- Bij natuurvergunningen en omgevingsvergunningen (afhankelijk van de locatie, de aard en omvang).

- Het leggen van verbindingen en relaties met andere lopende gebiedsprocessen of thematische programma's zoals Laag Holland, toerisme en recreatie en biodiversiteit.

De 'lessons learned' uit de trajecten die we reeds hebben gelopen

Voor de projecten waarbij de provincie de initiatiefnemer is wordt via ons aandacht besteed aan participatie en communicatie. Dit gebeurt door persoonlijke (keukentafel) gesprekken, het organiseren van - online - stakeholderbijeenkomsten, inspiratiesessies, Meet & Greets, klankbordgroepen en projectbijeenkomsten waaraan (vertegenwoordigers van) bewoners deelnemen. Verder wordt onder meer gecommuniceerd via de website en via nieuwsberichten en - brieven. In sommige gevallen sluit een gedeputeerde aan bij stakeholdersessies.

Voor bijvoorbeeld het stadstrand Hoorn is er niet alleen met de betrokken organisaties een uitgebreid participatietraject doorlopen maar ook met de bewoners. Dit participatietraject werd uitgevoerd door de gemeente Hoorn met ondersteuning vanuit de provincie. Dit heeft geholpen om veel draagvlak voor de plannen te verkrijgen.

Ook voor de natuurontwikkeling langs de Markermeerdijk lopen er op dit moment participatietrajecten. Evenzo voor de oplossing van de vergroening van de buitenberm in Uitdam. Uit deze trajecten leren we dat het belangrijk is om stapsgewijs de nieuwe ontwikkeling met de belanghebbenden te bespreken, hun vragen te beantwoorden, eventuele bezwaren weg te nemen en waar nodig deskundigen in te huren. Met een zorgvuldig participatieproces (o.a. voldoende tijd/overleggen) wordt op die manier gepoogd begrip en draagvlak te creëren bij inwoners.

Overzicht projecten APRK

Zie voor het overzicht van de projecten, de gevoerde en lopende participatietrajecten en de initiatiefnemers per project het overzicht in de bijlage. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen burgerparticipatie en participatietrajecten met samenwerkingspartners, experts en lokale overheden. Hiermee wordt ook duidelijk dat de meeste van de projecten nog in de initiatieffase verkeren en veel participatietrajecten dus nog van start moeten gaan.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens gedeputeerde staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

BIJLAGE PARTICIPATIE PROJECTEN APRK

Ambities APRK		
PROJECTEN	**Initiatiefnemer**	**Participatie**
01. Doorlopend fiets- en wandelpad	Provincie Noord-Holland	Onderdeel projectplan Dijkversterking (en in die participatie meegegaan), op deeltrajecten heeft nadere participatie plaatsgevonden in relatie tot gewenste aanpassingen in traject en uitvoering (denk aan Etersheim, Scharwoude)
02. Dijk van een Kust	Gezamenlijke Publieke partijen	Het concept is uitgewerkt door meerdere bijeenkomsten te organiseren met stakeholders vanaf medio 2018 tot en met 2020. Dit betreft 2 x met alle stakeholders, 3 x met de publieke partijen (de beoogd initiatiefnemers) en alle betrokken bestuurders zijn 1 op 1 gesproken. Het concept is voorgelegd aan enkele recreatieondernemers. Verdere participatie vindt plaats bij de uitwerkingen.
03. Bloemrijke Dijk	HHNK	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, heeft nog geen startoverleg plaats gevonden en ook nog geen participatie.
04. Stadsstrand Hoorn	Gemeente Hoorn	De gemeente Hoorn heeft, samen met de provincie NH, een uitgebreid participatietraject ingezet met betrokken organisaties en met bewoners. Dit heeft geleid tot veel draagvlak voor de plannen.
05. Versterken Natuurkern Oeverdijk	Provincie Noord-Holland	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten daarvoor willen we een projectgroep oprichten met RWS, SBB, HHNK, gemeenten. In het plan van aanpak wordt aangegeven hoe participatie plaats gaat vinden.
06. Dijkplaatsen dijkversterking	Provincie Noord-Holland	Voor de vijf dijkplaatsen (Etersheim, Zeevang en Kinselmeer) heeft uitgebreide participatie plaatsgevonden met bewoners en betrokken partijen over concept en locatie. Naast 1 op 1 gesprekken tot nu toe: 3 bijeenkomsten met betrokkenen Zeevang, 1 sessie en een Meet & Greet met betrokkenen Etersheim, en 1 sessie met betrokkenen Kinselmeer. De participatie vindt nog steeds plaats.
07. Extra dijkplaatsen	Divers	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, derhalve heeft nog geen participatie plaats gevonden
10. Ontwikkeling De Hulk	Recreatieschap Westfriesland	Doe-team Scharwoude is betrokken en Wijklab Grote Waal (bewonersinitiatieven), het project is met deze partijen besproken en ideeën zijn overgenomen in het projectplan. In mei 2021 wordt een bewonersavond georganiseerd en aansluiting bij informatiebijeenkomsten Alliantie

12. Oeverlanden Schardam en Schardammer Koog	Staatsbosbeheer	Initiatieffase, uitwerking project is nu gestart. Een aantal gesprekken met stakeholders heeft plaatsgevonden en tussen oktober 2020 en februari 2021 zijn als onderdeel van de verkenningsfase 2 bijeenkomsten georganiseerd waar ook lokale belangenverenigingen bij zijn aangesloten. In het plan van aanpak (medio juli gereed) voor verdere uitwerking wordt uitwerking participatie (projectgroep en klankbordgroep) opgenomen.
13. Etersheim	Stichting Etersheimerbraken	Stichting heeft projectplan opgesteld en voert overleg met dorpsbewoners Etersheim, vanwege corona is dat geen grotere bijeenkomst geweest maar dialoog met gespreksvoerders namens het dorp.
14. Warder	Gemeente Edam-Volendam	Met stichting Zwembad, dorpsplatform, WSV Warder en reddingsbrigade hebben in 2018 en 2019 vier bijeenkomsten plaatsgevonden onder regie van de provincie en Alliantie. Ook is apart gesproken met de kitesurfvereniging. Onderwerp: wensen nabij kruising Warder en bespreken inrichtingsvarianten meekoppelkansen. Daarna is met gemeente, recreatieschap, HHNK en provincie gekeken hoe en welke wensen kunnen worden gefinancierd. Gemeente brengt dit in als meekoppelkans bij Alliantie en is sinds vorig jaar projectleider. Zij verzorgt ook de verdere participatie.
16. Opknappen Braken Zeevang	Staatsbosbeheer	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, heeft nog geen participatie plaatsgevonden, SBB pakt dit op als initiatiefnemer
17. Kitesurflocatie Edam (zuid)	Gemeente Edam-Volendam	Overleg met kitesurfvereniging, project is nog in verkenningsfase (natuuronderzoek). Gemeente is projectleider en pakt verdere participatie op.
18. Passage Zeesluis Edam	Provincie Noord-Holland (voorlopig)	Voor de uitwerking van de verbinding is een participatieplan opgesteld waarin is voorzien in overleg met direct omwonenden en andere belanghebbenden. Zij mogen adviseren over de locatie en vorm van de verbinding en meebeslissen over de inrichting van het gebied. De komst van de verbinding valt buiten het participatieproces.
19. Buitendijkse parkeerplaats Volendam	Gemeente Edam-Volendam	Dit project is op voorspraak gemeente opgenomen. Is direct gekoppeld aan dijkversterking (meekoppelkans). Wordt opgenomen in communicatie en participatie vanuit dijkversterking.
20. Historische scheepswerf Slobbeland	Gemeente Edam-Volendam	Gemeente heeft businessplan opgesteld en verzorgt de uitwerking van het project. Daarmee verzorgt zij ook de participatie.

		Over het project vindt besluitvorming plaats in de gemeenteraad.
21. Binnenhaven Monnickendam	Gemeente Waterland	Uitwerking en voorbereiding project moet nog starten, uitvoering is voorzien op middellange termijn, nog geen participatie gestart.
22. Vaarroute kleine watersport Gouwzee	Recreatieschap of gemeente	Uitwerking en voorbereiding project moet nog starten, project is op voordracht ondernemers Waterland opgenomen.
23. Peereboom, Opperwoud, de Nes e.o	Provincie Noord-Holland	Visies en schetsen deels klaar en deels in voorbereiding (VO 31-03-21), tot nu toe veel - 1 op 1 gesprekken/maatwerkgesprekken gevoerd, komende tijd start bredere communicatietraject (vanaf april 2021)
24. Waterlandse Weiden	Private initiatiefnemer	Voor de natuurprojecten in Waterland-Oost zijn diverse (georganiseerde) stakeholders benaderd voor het opstellen van de overkoepelende visie, daartoe zijn drie ateliers georganiseerd rondom natuur, cultuurhistorie en recreatie. Voor dit project is grondeigenaar de initiatiefnemer. Verdere uitwerking en voorbereiding moet nog plaats vinden, dit start waarschijnlijk 2022.
25. De Munt, Kinselmeer, Kinsel	Staatsbosbeheer	Voor de natuurprojecten in Waterland-Oost zijn diverse (georganiseerde) stakeholders benaderd voor het opstellen van de overkoepelende visie, daartoe zijn drie ateliers georganiseerd rondom natuur, cultuurhistorie en recreatie. Voor dit project heeft SBB een projectleider aangesteld, naar verwachting wordt in 2021 een start gemaakt met de verdere uitwerking van het project en de participatie.
26. Aanlegsteiger Kaap Uitdam - Kinselmeer	Gemeente Amsterdam	Idee van gemeente Amsterdam, uitwerking project moet nog starten, nu nog geen participatie plaatsgevonden.
27. Zwemstrandjes Amsterdam	Gemeente Amsterdam	Idee van gemeente Amsterdam, uitwerking project moet nog starten, nu nog geen participatie plaatsgevonden.
28. Recreatie-oever Kinselmeer	Provincie Noord-Holland	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, in 2019 heeft bijeenkomst plaats gevonden met bewoners, camping, WSV en hengelsport en recreantenvereniging over wensen en knelpunten Kinselmeer en omgeving. Daar is deze opgave benoemd. Vervolgens is in 2019 met SBB, HHNK, PNH, Recreatieschap en SBB een verkennende bijeenkomst geweest om de kennis en wensen te inventariseren. Verdere uitwerking en participatie moet nog plaats vinden. start waarschijnlijk op korte termijn.
29. IJdoorn, Hoeckelingsdam en omgeving	Natuurmonumenten en RWS	IJdoorn: Inrichtingsplan is opgesteld, op korte termijn vindt communicatie en overleg plaats met organisaties en inwoners Durgerdam (maart 2021), Voor Kinselbaai moet planproces en participatie nog starten.

30. Sloepenroute Waterland	Recreatieschap Twiske - Waterland	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, in 2019 heeft bijeenkomst plaats gevonden met bewoners, camping, WSV en hengelsport en recreantenvereniging over wensen en knelpunten Kinselmeer en omgeving. Daar is deze opgave benoemd. Voor Waterland heeft in 2018 overleg met ondernemers plaats gevonden, dat heeft geresulteerd in een overzichtskaart van knelpunten en wensen. in dit project moet haalbaarheid en draagvlak voor oplossingen worden bepaald.
31. Stad-landverbinding Amsterdam-Waterland	Gemeente of recreatieschap	Nog in ideefase, inspiratie voor concretisering onder meer uit burgerparticipatieproces Toerisme in Amsterdam Landelijk Noord (heeft in 2019 plaats gevonden), gemeente Amsterdam pakt verdere uitwerking op en betrekt bewoners daarbij.
32. Kwaliteit aanpassing routenetwerk	Recreatieschap Twiske - Waterland	Project wordt pas uitgevoerd als dijkversterking is afgerond. Op dat moment volgt plan van aanpak en invulling participatie.
33. Fort bij Edam	Staatsbosbeheer	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, nog geen participatie, bij de randvoorwaarden voor dit project is expliciet rekening gehouden met wensen van de omgeving (geluid, verkeersoverlast e.d.). Daartoe hebben provincie, SBB en gemeente meerdere gesprekken gevoerd.
34. De Poel	HHNK/private partijen	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, heeft een bredere bijeenkomst plaatsgevonden met experts en stakeholders (stakeholderparticipatie) en nog geen burgerparticipatie. HHNK verkent nu het draagvlak voor het project. Samenwerking met lokale bootverhuur en IJszeilvereniging wordt verkend.
35. Hemmeland inrichting	Gemeente Waterland	Gemeente heeft natuuronderzoek laten uitvoeren en advies ontvangen over verschillende inrichtingsmaatregelen die genomen kunnen worden. Bij de bepaling van de keuzes en uitwerking wordt participatie met gebruikers en inwoners opgepakt.
36. Sloepennetwerk Westfriesland	Gemeenten Hoorn en Koggenland	Initiatieffase, uitwerking project moet nog starten, de knelpunten in Koggenland komen voort uit DOE-team Koggenland (= burgerparticipatie)

37. Natuur in de buurt	Stichting (beoogd)	Met de initiatiefgroep Waterland is in de initiatieffase een bijeenkomst georganiseer in februari 2020. De belangstelling was groot. Op basis van de ideeën en initiatieven die bewoners inbrengen kan een volgende stap gezet worden. Participatie en communicatie is expliciet in het plan van aanpak opgenomen omdat doel van het project is dat zoveel mogelijk burgers/particuliere grondeigenaren aanhaken. Bij gebleken succes kan het project ook gestart worden in andere gebieden.

Aan: commissieleden Natuur, Landbouw en Gezondheid

“Positie burger: f. e.?”

Bij agendapunt 19 d: C-agenda commissie NLG 19 april 2021

Geachte mevrouw/mijnheer,

Als bewoner van de IJsselmeerdijk in polder Zeevang toon ik u graag een opsomming van alle activiteiten van Provincie Noord-Holland betreffende burgerparticipatie aangaande dijkplaatsen.

In februari 2020 werden bewoners van module 7 uitgenodigd door PNH en Alliantie Markermeerdijken voor een presentatie aangaande de plannen voor dijkversterking. De plannen werden inderdaad gepresenteerd. Motie 37-2018 aangaande burgerparticipatie was compleet genegeerd. Gelukkig was één van de aanwezigen zo alert om de organisatoren ter plekke aan de motie te herinneren. De bijeenkomst werd stopgezet en alle aanwezigen keerden huiswaarts.
In september, oktober, en november 2020 werd een nieuw participatietraject opgezet. Bewoners werden volop uitgenodigd mee te denken en te praten, werden meegenomen in een **ontwerp**proces voor drie dijkplaatsen en gedurende deze drie avonden kwamen diverse plannen tot stand. Aangekondigd was dat burgers inspraak zouden hebben over zowel de drie **locaties** als de **ontwerpen**. Er werden namelijk, zonder verdere uitleg, andere **locaties** dan die volgens de geldende omgevingsvergunning gepresenteerd. De gespreksleiding was in handen van dhr. van der Pijl (PNH) of mevr. IJsseldijk (AMM) en het overgrote deel van de tijd en aandacht ging naar de **ontwerpen.** Deelnemers kregen steeds ruim de tijd hun visie op de getoonde (gewijzigde) **ontwerpen** te geven. Inmiddels werd tegen twee van de drie getoonde **locaties** schriftelijk bezwaar aangetekend. Hier werd in de bijeenkomsten niet over gesproken.
Na deze drie bijeenkomsten stelden de organisatoren een beslisnotitie op als voorbereiding op het bestuurlijk overleg van dhr. Loggen en dhr. Veenman in december 2020. Bewoners hadden hier geen invloed op en kregen deze notitie vooraf niet te zien. Twee keuzemogelijkheden werden voorgelegd; combinaties van **locaties** voor dijkplaatsen. De keuze van de bestuurders viel juist op die “verhaallijn” waar bewoners schriftelijke bezwaren tegen hadden geuit.

In de commissievergadering NLG op 8 februari jl. heb ik u als inspreker geïnformeerd over de schadelijke plannen ten aanzien van dit deel van de provincie. Mijn inbreng werd serieus genomen en vond weerklank. Meerdere commissieleden spraken zich uit vóór het intensiever betrekken van burgers bij deze plannen (PvdA, CU, D66, VVD, GroenLinks en SP). Dhr. Loggen deed de toezegging hieraan te zullen voldoen.

Op 12 april jl. ontvingen dijkbewoners van polder Zeevang een uitnodiging aangaande een digitaal treffen met dhr. Loggen op 28 april a.s.. Op de agenda staat:

- een toelichting op zijn bestuurlijk besluit,
- een presentatie op ontwerpen van dijkplaatsen en
- een toelichting op de procedure betreffende een nieuwe omgevingsvergunning.

Mevr. drs. K. Hoogewerf

Ik heb niet het geringste vermoeden dat hier sprake zal zijn van een inbreng van bewoners.

Geachte commissieleden, burgerparticipatie is vaak niet wat het lijkt. U had natuurlijk de beste bedoelingen met het uitspreken van uw wens ten aanzien van dit punt. Ik merk dat politiek en bestuur nogal verschillen in hun opvatting over burgerparticipatie; niet op papier, maar juist in de praktijk.

Ik citeer uit de van brief GS, ingekomen stuk bij agendapunt 19 d in de commissievergadering NLG van 19 april, pagina 2:
"Burger- en stakeholderparticipatie wordt onder meer ingezet om begrip en draagvlak te creëren en samen op vragen en bedenkingen in te gaan. Daarnaast wordt het ingezet om met de inbreng van de stakeholders en burgers de plannen te ontwikkelen en zo nog beter te maken. De participant wordt zo vroeg mogelijk betrokken bij het proces. Aan de voorkant van het participatietraject moeten voor participanten de kaders van de participatie duidelijk zijn; waar hebben we invloed op, wat gebeurt er met de opbrengsten en hoe ziet het verdere besluitvormingsproces eruit? Dat geeft aan de participant duidelijkheid over wat hij kan en mag verwachten.
Met de inzet van diverse communicatiemiddelen wordt er naar gestreefd om informatief, open en zorgvuldig naar en met alle stakeholders te communiceren."

Ik ben toch een redelijk betrokken burger maar van deze mooie woorden herken ik niets in het participatietraject dat met bewoners van module 7 gaande is.
Participatie is in dit deel van de provincie tot nu toe niets anders geweest dan éénzijdig informeren en hooguit inspraak geven op zaken die er minder toe doen. Het krijgen van een ontvangstbevestiging van een verstuurd emailbericht vereist al doorzettingsvermogen en het vinden van relevante beleidsstukken vraagt onnodig en onnoemlijk veel tijd.

Indien u in uw besluitvorming vertrouwt op de democratische werking van burgerparticipatie, vrees ik dat juist het tegendeel geschiedt. Burgerparticipatie is bij de door mij geschetste werkwijze slechts een methode om vinkjes te kunnen zetten en deze vervolgens aan de provinciale volksvertegenwoordiging te kunnen tonen: zie het uitgebreide ingevulde schema (bijlage participatie project APRK bij deze vergadering).

Ik realiseer me dat dit nooit de opzet is geweest van uw streven. Door deze ervaringen aan u kenbaar te maken, hoop ik dat u beseft dat een participatietraject, zoals het nu vormgegeven is, geen enkele garantie biedt op werkelijke invloed van burgers. Uw vindingrijkheid is hard nodig om deze wel te kunnen realiseren; controlemogelijkheden, sancties bij het uitblijven van kwaliteit, een lijntje tussen bewoners en politici? Welke waarborgen kunt u inbouwen om de gewenste kwaliteit in participatie te verkrijgen?
Tot slot onderstreep ik graag het belang van uw inzet als volksvertegenwoordiger. Goede plannen horen uw goedkeuring te krijgen en slechte plannen niet. Schadelijke plannen kunnen het beste in het **politieke** proces uitgeschakeld worden. Burgers zijn hier meestal niet toe in staat.

Gezichtspunt vanuit de OR: versnippering leidt tot kwetsbaarheid

Open brief aan staten- en raadsleden en bestuursleden van de recreatieschappen

Geachte bestuurder,

Als ondernemingsraad van Recreatie Midden-Nederland voelen wij de dringende noodzaak om gebruik te maken van ons recht om ongevraagd advies uit te brengen over alle sociale, organisatorische, financiële en economische zaken (Artikel 23 lid 3 van de WOR) aan de directie en/of bestuur. Ons advies betreft de in gang gezette reorganisatie van de schappen, de heroverweging van de gemeenschappelijke regeling en de voorgenomen ontmanteling van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden-Nederland.

Wij lezen in de stukken van ons bestuur, dat de deelnemers van beide schappen weliswaar kiezen voor samenwerking op gebied van ontwikkeling, onderhoud, beheer en toezicht van publieke recreatievoorzieningen. Maar dat zij zich nog niet hebben uitgesproken over of en hoe dit binnen de huidige schappen georganiseerd zou moeten worden. Ook is de koers ingezet om de huidige gezamenlijke uitvoering binnen één organisatie, Recreatie Midden-Nederland, te verlaten.

Wij willen u dringend adviseren, om de voordelen die behaald worden door samenwerking bij de uitvoering van recreatieve taken scherp voor ogen te houden, voordat onomkeerbare besluiten worden genomen. Er wordt niet voor niets al vele jaren samengewerkt aan ontwikkeling, beheer, onderhoud en toezicht van recreatievoorzieningen, die veelal een bovenlokaal, regionaal en zelfs landelijk belang hebben. U deelt en onderschrijft het collectieve belang van een over de provincie verspreid, gevarieerd en toegankelijk recreatieaanbod, de te behalen schaalvoordelen door samenwerking en het solidariteitsbeginsel, zo lezen wij in de stukken die ons zijn aangereikt. Daarmee onderschrijft u het belang van het gezamenlijk organiseren van ontwikkeling, beheer, onderhoud en toezicht. Dit zijn nu de taken van Recreatie Midden-Nederland. Later in dit jaar zal u besluiten hoe dit in de toekomst zal moeten worden georganiseerd. En hier doen wij een appèl op u.

De medewerkers van Recreatie Midden-Nederland zetten zich al jaren in voor een kwalitatief hoogwaardig recreatieaanbod in de regio Utrecht. Eerst onder de vlag van de provincie, later binnen Recreatie Midden-Nederland. Wij staan, ongeacht de organisatievorm, voor goede, toegankelijke recreatiemogelijkheden voor álle mensen. Wij blijven gemotiveerd om hieraan te werken, maar geloven niet dat versnippering van de organisatie gaat leiden tot betere resultaten.

In de loop der jaren is een collectief geheugen en een fijnmazig kennisnetwerk opgebouwd, ervaring opgedaan en gedeeld en een effectieve werkwijze en aanpak eigen gemaakt, ten gunste van het zo goed mogelijk uitvoeren van ons takenpakket. Dat het doelmatiger kan, willen wij niet betwisten. Maar ons inziens ligt de oplossing meer op het gebied van helder en collectief opdrachtgeverschap, centrale aansturing, verantwoording en een solide financieel fundament dan in ontmanteling van de huidige organisatie en dreigende versnippering van taken en verantwoordelijkheden.

Wat ligt er nu op tafel:

1. Voor het Plassenschap Loosdrecht het uitwerken of een samenwerking binnen het schap op basis van centrumconstructie met de gemeente Wijdemeren met daarbij de verkenning of samen werking met de Vinkeveense plassen mogelijk is;
2. Voor het Recreatieschap Stichtse Groenlanden het onderzoeken of een centrumconstructie met de provincie Utrecht of een gemeente haalbaar is;

3. Voor de BOA taken van alle schappen het onderzoeken of de taak van toezicht en handhaving overgedragen kan worden aan de RUD;
4. Voor het Routebureau het onderbrengen bij de provincie;
5. Voor het Nationaalpark het onderbrengen bij de provincie.

Kortom; een versnippering van taken en verantwoordelijkheden en een dreigend verlies van de hiervoor benoemde voordelen van de huidige samenwerking en gezamenlijke uitvoering binnen Recreatie Midden-Nederland.

Wij adviseren u dringend om te kiezen voor een pad dat leidt naar een duurzame, effectieve en efficiënte samenwerking aan een provinciebreed aanbod van publieke recreatievoorzieningen, waar ontwikkeling, onderhoud, beheer en toezicht overzichtelijk en binnen één speelveld zijn georganiseerd.

De ondernemingsraad [redacted]

Dhr. ….

Aan:
Gemeenteraad Hollands Kroon
Postbus 8
1760 AA Anna Paulowna

Provinciale Staten van Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD Haarlem

Hippolytushoef, 17 maart 2021

Onderwerp: Gevolgen Onbetrouwbare Overheid

Geachte Raads- en Statenleden,

Als gedupeerde agrariër vraag ik uw aandacht voor de gevolgen van het langdurig negeren van het "Verdrag van Wieringen" (zie bijlage) door de overheidspartijen tijdens en na het beëindigen van het Wieringerrandmeerproject. Het Verdrag is een overeenkomst tussen provincie, gemeente, waterschap, maatschappelijke groeperingen en de georganiseerde landbouw in de PWN (Polder Waard Nieuwland). Onverschilligheid en juridisering bij de naleving hebben geleid tot een slepend geschil tussen overheid en de agrarische sector. Het tekent zich al af in 2000 tijdens de aanloopfase van genoemd project. Nota bene een belangrijk onderdeel van de gebiedsontwikkeling uit het verdrag. Een voornaam pijnpunt betreft een bewuste en opzettelijke planologische lockdown in het bestemmingsplan 2001. Opgelegde dienstbaarheid van de boerenburger aan de overheid! Ontwikkeling en groei is daardoor voor bestaande bedrijven de afgelopen 20 jaar onmogelijk gemaakt. Door de combinatie met langdurig herhaalde toepassing van de WVG (Wet Voorkeursrecht Gemeenten) heeft driekwart van de agrariërs zich dan ook genoodzaakt gezien het bedrijf voor de prijs van ca € 4,20/m2 aan de provincie Noord-Holland te verkopen. Dit bedrag is voorspelbaar te laag gebleken voor een (gelijkwaardige) bedrijfsverplaatsing naar bijvoorbeeld de aangelegen Wieringermeer. De oneerlijke strijd om het agrarisch buitengebied heeft veel persoonlijk leed en economische schade teweeg gebracht. Het gros van de bedrijven heeft de schuurdeur in de afgelopen jaren moeten sluiten. (Zie eigen foto van dwangmatig afgebroken nieuwbouw bloembollenloods in bijlage). Ter aanvullende informatie doe ik u hierbij een emailbijlage getiteld 'Bestuurscultuur Noord-Holland' toekomen inhoudende een tweetal stoïcijns afgewezen verzoeken gericht aan CdK en burgemeester. Noodgedwongen wend ik me thans tot u, algemeen bestuur.

In de eindfase van de "Ruilverkaveling Wieringen" - rond 1995 - is PvdA gedeputeerde Geert de Boer hier in overleg gegaan met de georganiseerde landbouw. Zijn voorstel was om de goede en vruchtbare overlegstructuren rond de ammoniakemissieproblematiek alsmede het hier plaats hebbende ruilverkavelingsproces te continueren en te verbreden in een voorbeeldproject gebiedsontwikkeling. Het proces dat Wieringen met de provincie NH vervolgens is ingegaan mag bijzonder genoemd worden. De aanpak zou elders in de provincie en daarbuiten een voorbeeldfunctie kunnen vervullen! Aldus is een breed gedragen, samenhangende toekomt ontwikkeling ingezet. Breed gedragen, door in plannen en uitwerking voortdurend nauw samen te werken met betrokken partijen. Samenhangend, door tegelijkertijd aan meerdere ambities tegelijk te werken. "Te vaak krijgen onderwerpen als natuur, toerisme en landbouw los van elkaar op verschillende momenten aandacht. Ambities komen dan soms onnodig tegenover elkaar te staan. Laat staan dat er dan sprake is van één visie, één gezamenlijk toekomstperspectief", aldus toenmalig

burgemeester Jan Baas. In 1999 verschijnt “Wieringen in Ontwikkeling” van Buro Burie Onderzoek en Advies BV. Dit rapport is verder uitgewerkt en middels ondertekening door alle belanghebbende partijen op 30 mei 2000 geformaliseerd tot gezamenlijke beleidsovereenkomst onder de naam “Verdrag van Wieringen. Dit Verdrag is vervolgens aan de ontwikkelingsvisie en bestemmingsplan gekoppeld. De PvdA gedeputeerden Friso de Zeeuw en Ada Wilderkamp hebben een voorname rol gespeeld in de totstandkoming van het Verdrag. Naast verdere landbouwkundige ontwikkelingen in de PWN zijn die van de ontwikkeling van windenergie het noemen meer dan waard evenals de aanpalende realisatie van de Poort van Hollend nabij de A7. Spraakmakend is tot slot de voorgenomen aanleg van het Wieringerrandmeer. Een middels kavelruil -zonder boerderijsloop- redelijk goed inpasbaar recreatief verbindingskanaal tussen het Amstelmeer en het IJsselmeer ter breedte van 400 meter. (Gearceerd recreatief kanaal van HzA / Bestemmingsplan in bijlage) Geraamde investeringskosten 40 miljoen gulden.
Genoemde gedeputeerden wordt echter niet gegund om de projecten te begeleiden. Beiden moeten het veld ruimen. Aan de dijk gezet door gedeputeerden Meijdam en Hooijmaijers. De alfaliberalen richten zich vervolgens slechts op één aspect uit de gebiedsontwikkeling. Het randmeer. Met ingrijpende gevolgen. Niet alleen het concept wordt ingrijpend gewijzigd. Ook de grootte. De recreatieve vaarverbinding wordt drastisch gewijzigd in een lucratief woningbouwprogramma met 2100 waterwoningen. Investeringskosten worden geraamd op 500 miljoen euro! (Zie bijlage Randmeer model Hooijmaijers.) De gehele PWN zal geïnundeerd gaan worden. Alle 12 eigenaarsbedrijven moeten verdwijnen. Zij worden vroegtijdig onder druk gezet om te stoppen omdat zij politiek in de weg zitten. Ter realisatie van het megaproject wordt onder leiding van gedeputeerde Hooijmaijers een gesubsidieerde PPS/SOK (Publiek Private SamenwerkingsOvereenKomst) afgesloten met projectontwikkelaar Lago Wirense (VolkerWessels en Boskalis). Het is sowieso een verkeerde keus. De projectontwikkelaar heeft zo namelijk vat op het openbaar bestuur! Het is tevens een antagonist van de gebiedsovereenkomst met het karakter van onrechtmatige, onderhandse aanbesteding van het project. Daarnaast lijkt de SOK constructie gevoelig voor belangenverstrengeling en machtsmisbruik. Vanuit de beslotenheid binnen het eigen randmeerprojectbureau aan de Sluiskolkkade te Den Oever worden in al onze bouw- en ontwikkelingsaanvragen beoordeeld. De aanvragen worden door de PPS partijen beschouwd als niet verenigbaar met het nieuwe plan én gezien als ongewenste investeringen met voorkennis en om die reden afgewezen. De krant meldde nog een sprekend voorbeeld van mogelijke belangenverstrengeling binnen het PPS verbond. Bij het ontbinden van de SOK zou de Provincie NH een bedrag van 11 miljoen euro hebben uitbetaald aan de privaten na onderhandelingen tussen haar vertegenwoordiger Halbe Zijlstra en CdK Remkes namens de provincie. De vlotte afwikkeling van vermeende schade tussen publieke en private SOK partijen staat in schril contrast met de juridisering en onwil van B&W en GS om met ons -Mts. Koorn- in overleg te gaan over de gevolgen van 2 decennia bedrijfsstilstand.
Met name het realiseren van een nieuwe ligboxenstal, fase 2 van de nieuw in aanbouw zijnde bloembollenloods en een cluster windenergie door ondergetekende, -een investeringsbegroting van 10 miljoen euro- worden tot op de dag van vandaag nog steeds geblokkeerd.
Graag willen vader en zoon Koorn in de gelegenheid gesteld worden een nieuwe bedrijfsstart te maken.

Schoon schip in de Polder Waard Nieuwland
De strijd om het boerenbuitengebied in onze gemeente heeft zich het afgelopen decennium verplaats naar Agriport in de Wieringermeerpolder. Met gekissebis rond de data-verdozing gaat extra veel tijd verloren. Teveel om ook doeltreffend aandacht te schenken aan herstel van ons bedrijf aan de Polderweg zo wijst de praktijk uit. Nog langer wachten is geen optie.
Hierbij verzoek ik u om een procedurele adempauze in de W´meer in te laten lassen en die tijd te besteden aan een voorspoedig bedrijfsherstel van Mts. Koorn in de PWN. Als alternatief stel ik een door u te organiseren bedrijfsverplaatsing van ons bedrijf voor naar de Wieringermeer. We willen hoe dan ook in september van start gaan met nieuwbouw van een rundveestal voor 125 melkkoeien.

Tot slot wijs ik u op een tweetal raadsmoties aangenomen door de rechtsvoorgangers van Hollands Kroon, te weten Wieringen en de Wieringermeer. In de moties ligt omsloten dat agrariërs binnen het plangebied van het randmeer daarvan geen nadeel mogen ondervinden. Hierbij verzoek ik alsnog uitvoering te geven aan de inhoud en schade- en nadeelclaims door uw WA-verzekering af te laten handelen.

Graag verneem ik zo spoedig mogelijk van u, Colleges.

Dhr. ..

KOORI
Politiek is handjes drukken,
dreigen, sjoemelen en bukken,
katten uit bomen kijken,
overreden, over-lijken,
schipperen of schaakmat zetten,
lange speeches, korte metten,
witte voetjes, pan uit vegen,
passen, meten, wikken, wegen,
lachjes, dansjes, Judas-kusjes,
loeren draaien, dooie musjes,
veel beloven, vleien, paaien,
de kunst om om iets heen te draaien,
d'r is geen liefde, regelrecht,
en daar is alles mee gezegd.
Toon Hermans
Toonladder
der integriteit
van de overheid

Het Wieringerrandmeer wordt een fantastisch nieuw woon- en recreatiegebied in de Kop van Noord-Holland. Een negen kilometer lange waterplas die van Wieringen weer een eiland maakt en een directe vaarverbinding vormt voor schepen van het IJsselmeer naar het Noord-Hollandse binnenwater en omgekeerd. Een heel nieuw watersportgebied dus. Maar ook aan de wal gaat het leven; met stranden, jachthaventjes en nieuwe recreatiegebieden om te wandelen, te zonnen en te fietsen. Bovendien komen er in en rondom het meer zo'n 1845 tot 2100 woningen, die in een periode van zo'n twintig jaar worden gebouwd. Het Wieringerrandmeer biedt veel kansen voor de lokale economie en versterkt daarmee de economische kracht van de Kop van Noord-Holland.

Meer informatie?
Dat kan per email info@wieringerrandmeer.nl of telefonisch 0227 510685

Lengte randmeer:	9 km
Oppervlakte water:	850 ha
Oppervlakte overige natuur:	450 ha
Oppervlakte wonen:	240 ha
Water-, eiland- en boswoningen:	1845 -2100
Recreatiewoningen:	175
Eerste schop in grond:	2010
Eerste water in randmeer:	2014
Afronding gehele project:	2032

PROVINCIE Noord-Holland · LAGO WIRENSE · GEMEENTE Wieringermeer

Wieringerrandmeer

Sluiskolkkade 2 - 1779 GP Den Oever
Telefoon 0227 510685 - www.wieringerrandmeer.nl

Maatschap Koorn kan verder in voormalig randmeer

'Bedrijf heeft weer perspectief'

Het melkveebedrijf van Jaap en Nils Koorn in polder Waard Nieuwland krijgt na ruim vijftien jaar weer ruimte om zich te ontwikkelen. Met de kavelruilovereenkomst tussen maatschap Koorn, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en provincie Noord-Holland kunnen de boeren uit Hippolytushoef hun areaal met 16,5 hectare uitbreiden. „Ik heb jaren niet durven denken dat ik hier ooit nog zou boeren", zegt Nils Koorn. „Er zit weer perspectief in onze bedrijfsvoering."

Tekst: Annemarie Gerbrandy

Nils Koorn (26) was tien jaar toen polder Waard Nieuwland in 2000 op slot ging ten gunste van het Wieringerrandmeer. Vanaf die tijd lag ook de bedrijfsvoering van Koorn stil. Vader Jaap (66): „We hadden ingezet op drie pijlers: het melkveebedrijf, een bloembollentak en windenergie. Ik had al een bouwaanvraag voor een windmolen ingediend, maar die vergunning is nooit verleend. Verder wilden we een nieuwe schuur voor de bollentak bouwen, maar die plannen hebben we niet kunnen voltooien door het uitblijven van planologische medewerking."

Koorn raakte wel 11 hectare pachtgrond aan de provincie kwijt voor het Wieringerrandmeer. Daarmee maakte het provinciebestuur duidelijk dat de aanleg van het randmeer voor Haarlem een serieuze zaak was, zegt hij. Boeren uit het gebied met opvolgers vertrokken naar elders, maar Koorn hield stug vol in polder Waard Nieuwland. „We hebben ons nog georiënteerd op een boerderij in de Noordoostpolder. Die moest echter twee keer zoveel kosten als wat dit bedrijf opbracht. Dat was voor ons geen financiële deal."

Groot was de vreugde in huize Koorn toen provincie Noord-Holland in 2012 het Wieringerrandmeer afblies. In dat jaar kwam Nils van school. „Ik heb een technische opleiding gevolgd, maar ik wist toen gelijk dat ik hier verder wilde boeren." Vader Jaap was al met melken gestopt, hij fokte nog wel jongvee op. Nils: „We melken nu 65 koeien met een melkrobot, maar wel in bedrijfsgebouwen waar al vijftien jaar niets meer aan is gedaan. Ik wil nu graag een nieuwe stal voor 125 koeien met twee melkrobots bouwen. Het probleem is echter dat we niet weten hoe het nieuwe fosfaatbeleid voor ons gaat uitpakken."

Het bedrijf heeft na de kavelruil 54 hectare land in eigendom. „We zijn erg blij met die 16,5 hectare", zegt Jaap. „Het is een kans voor de toekomst. We hebben 5 hectare meer teruggekregen dan we vijftien jaar geleden aan het randmeer zijn kwijtgeraakt. Ook ligt deze grond beter binnen ons bedrijf. Ook dat we nu weer met de provincie aan tafel zitten is een flinke stap vooruit. De provincie wil polder Waard Nieuwland nieuw leven inblazen met nieuwe veebedrijven. We hebben inmiddels een nieuwe buurman. Verder hebben we vernomen dat er een biologisch geitenbedrijf wordt gevestigd. Er is dan nog ruimte voor twee andere veebedrijven."

Volgens Nils geven ook de ontwikkelingen in de polder een positieve impuls aan het gebied. De polder is de afgelopen jaren behoorlijk verpauperd, zegt hij.

Jaap en Nils Koorn: „We willen graag een nieuwe stal voor 125 koeien met twee melkrobots bouwen. Het probleem is echter dat we niet weten hoe het nieuwe fosfaatbeleid voor ons gaat uitpakken." Foto: Lex Salverda

Steenmeelproef na twee jaar ten einde

Bodemverbeteraar met lange adem

Steenmeel is een kansrijk product om als multifunctionele bodemverbeteraar te dienen, vooral als leverancier van elementen en sporenelementen en om nutriënten uit te wisselen. Dat stelt Wim Honkoop, adviseur bij PPP Agro Advies. „We hebben praktijkproeven met twee soorten steenmeel gedaan. Steenmeel is echter een langjarige bodemverbeteraar. Het is lastig om na twee jaar harde conclusies op basis van deze proeven te trekken."

Tekst: Annemarie Gerbrandy

Honkoop was de laatste jaren binnen het netwerk Verantwoorde Veehouderij verantwoordelijk voor het praktijknetwerk 'Steenmeel: de onderste steen boven'. Hiervoor werden zes proeven aangelegd: een op KTC Zegveld en vijf op grasland bij betrokken veehouders (zand en klei). Doel was verschillen in opbrengst, voederwaarde en mineralen en sporenelementen in gras aan te tonen. Voor de proeven werden Vulkamin en Bio-Lit geselecteerd.

In 2015 werden geen noemenswaardige verschillen in opbrengst gemeten, zegt Honkoop. Wel in 2014, toen op enkele locaties onverwachte opbrengstverhogingen waren. Die waren toen niet geheel te verklaren, maar zijn mogelijk te danken aan de toegenomen beschikbaarheid van vrij calcium in de bodem, denkt hij. „Dit omdat dit samen met meer beschikbare stikstof het grootste verschil met de voorgaande jaren was."

Ook de voederwaarde en de elementen en sporenelementen zijn gevolgd, in bodem en gewas. „We hebben in het tweede jaar voor voederwaarde geen grote verschillen gemeten", zegt Honkoop. „Alleen op één plek daalde het ruweiwitgehalte in het gras licht." Op percelen bemest met Vulkamin nam het calciumgehalte in de bodem toe, soms wel tot een factor twee tot vier. „Daaruit kunnen we concluderen dat als je veel vrije calcium nodig hebt, je dat in steenmeel kunt zoeken."

> 'Geen opvallend verschil in opbrengst'

Een van de opvallendste resultaten was dat op percelen met steenmeel de hoeveelheid vrij beschikbare stikstof flink toenam. De oorzaak ligt in het vasthouden van stikstof door steenmeel via CEC (Cation Exchange Capacity) uit steenmeel, zegt Honkoop. „Maar dat weten we niet zeker. Daar zijn uitgebreidere proeven voor nodig." Ook kan steenmeel bijdragen aan de capaciteit van een bodem om nutriënten tijdelijk te binden.

Vitaal platteland

Provincie Utrecht gaat de komende jaren lokale projecten op het gebied van voedsel, recreatie, educatie, innovatie en duurzaamheid stimuleren om meer verbinding te krijgen tussen stad en platteland. Het gaat onder andere om de distributie van streekproducten naar de stad, recreatie en educatie. Projecten krijgen steun als ze bijdragen aan de ontwikkelingsstrategie van het gebied Weidse Veenweiden of Utrecht-Oost. De provincie stelt 3,1 miljoen euro vanuit de EU en 1,5 miljoen euro vanuit de Agenda Vitaal Platteland beschikbaar.

Plaats windmolens

Gemeenten Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard en Westvoorne willen geen onderzoek van provincie Zuid-Holland naar nieuwe locaties voor windturbines op Voorne-Putten. De alternatieve locaties tasten het open landschap op Voorne-Putten aan en hebben een negatief effect op de economie. De gemeenten willen dat de provincie zich houdt aan de locaties die in 2012 zijn afgesproken.

Onderhoud sloten

Waterschap Hollandse Delta is tevreden over het onderhoud van de sloten. In 92 procent van de gevallen is het onderhoud goed uitgevoerd. Toch krijgen 711 eigenaren een brief om het onderhoud alsnog in orde te maken. In totaal blijven nog ruim 1.100 sloten over die niet helemaal voldoen, aldus schouwcoördinator Robbert Leijdekker.

Legger Schieland

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard heeft onlangs de legger van het oppervlaktewatersysteem voor Schieland vastgesteld en ter inzage gelegd. De ontwerplegger betreft onder andere Bleiswijk, Zuidplaspolder, Oostpolder, Polder Prins Alexander, Eendragtspolder, Binnewegse Polder en Polder Esse-Gans en Baardorp. De legger is een instrument om vast te leggen op welke afmetingen een watersysteem moet worden onderhouden om te kunnen functioneren en wie voor welk onderhoud verantwoordelijk is.

Landbouwverkeer

Het landbouwverkeer in West-Friesland mag niet meer over de Zesstedenweg in Scharwoude rijden. Dit om de verkeersveiligheid te waarborgen en te verbeteren. Landbouwvoertuigen moeten nu tussen de Venneweg en de rotonde bij Grosthuizen over de vernieuwde N247 rijden. Inmiddels is ook het eerste deel van de N23 Westfrisiaweg een feit.

(advertentie)

vroege maïs
[eerder in de tijd dan gebruikelijk; vroegtijdig, eerder dan andere rijp; buitengewoon oogstzeker]

NIEUW
ASGAARD
De allervroegste in de rassenlijst 2016
met het meeste zetmeel

LG

AMBITION
De standaard in ultravroeg,
maximale opbrengst in minimale tijd

1. TOEKOMST BUITENGEBIED*
2. UITWERKING EN PROMOTIE
3. DE ONTWIKKELING VAN DEN OEVER
4. RECONSTRUCTIE N99
5. HET WIERINGER-RANDMEER
6. ONTWIKKELING ZUIDERHAVEN
7. DUURZAME LAND- EN TUINBOUW*
8. LANDGOED OP WIERINGEN

* 1. en 7. gelden voor geheel Wieringen, dus worden niet op de kaart vermeld

HzA
Postbus 2033
1620 EA Hoorn
0229-216757/219197

Fig. 35 Deelprojecten op Wieringen

VERDRAG VAN WIERINGEN

betreffende afspraken over inrichting, gebruik en beheer van het voormalige eiland Wieringen, met als doel: **het minimaal behouden dan wel verbeteren van de leefbaarheid op Wieringen.**

1. Inleiding

1.1 Voorgeschiedenis en relatie met Ontwikkelingsvisie.

In 1995 is het pilotproject Integrale Gebiedsafspraken Wieringen gestart.
In dat voorbeeldproject staat het gezamenlijk maken en uitvoeren van een afgewogen beleid, waarin de diverse belangen zoals natuur, landbouw, landschap en milieu, economie en recreatie tot hun recht komen, centraal. Belangrijk daarbij is het daadwerkelijk als betrokken partijen gezamenlijk bereiken van het gemeenschappelijke doel: het minimaal behouden dan wel verbeteren van de leefbaarheid en het geven van extra impulsen aan de economie op Wieringen.
Dat gezamenlijk maken van afgewogen beleid heeft geleid tot de "Ontwikkelingsvisie Wieringen" van december 1996.
Deze ontwikkelingsvisie resulteert in een Actieprogramma met zeven deelprojecten, waarvan "Toekomst van het buitengebied" er één is.
In het kader van dit deelproject is een nieuw bestemmingsplan Buitengebied opgesteld waarin de Ontwikkelingsvisie zijn weerslag vindt in ruimtelijke ordeningstermen. Het deelproject omvat ook het "Verdrag van Wieringen" dat aan de Ontwikkelingsvisie en het bestemmingsplan is gekoppeld.
De meerwaarde van het Verdrag is gelegen in de afspraken die partijen er in maken over de manier waarop zij zullen samenwerken c.q. zullen omgaan met elkaar. De verwachting van partijen is dat daardoor meer kan worden bereikt voor de duurzame ontwikkeling van Wieringen.

1.2 Doel van het Verdrag

Het gezamenlijke doel dat partijen in dit verdrag voor ogen staat is het minimaal behouden dan wel verbeteren van de leefbaarheid en het geven van extra impulsen aan de economie van Wieringen.
Partijen willen door middel van het Verdrag bevorderen dat de uitvoering van het bestemmingsplan Buitengebied doelmatig en handhaafbaar is met daarbij als uitgangspunten:

a. behoud en zo mogelijk versterking van het "eilandkarakter";
b. behoud en zo mogelijk versterking van de ecologische waarden;
c. behoud en zo mogelijk versterking van de agrarische bedrijven;
d. behoud van het grasland;
e. behoud en zo mogelijk versterking van de cultuurhistorische waarden;
f. versterking van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

1.3 Partijen

1. Gemeente Wieringen;
2. Provincie Noord-Holland;
3. Waterschap Hollands Kroon;
4. Hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier;
5. Midden- en Kleinbedrijf Wieringen;
6. Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, afdeling Wieringen;
7. Stichting Landschapszorg Wieringen;
8. Natuur- en Milieufederatie Wierhaven;
9. Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Wieringen.

1.4 Mate waarin dit verdrag de partijen bindt

Het Verdrag bindt alle partijen in die zin dat zij het doel onderschrijven en de manier waarop partijen met elkaar omgaan.
De afspraken in het verdrag hebben het karakter van een serieuze inspanningsverplichting. In principe zijn steeds alle partijen aan de afspraken gebonden. In die gevallen dat een partij niet op de nakoming kan worden aangesproken, omdat de uitvoering niet op haar terrein ligt of tot haar bevoegdheid behoort, onderschrijft die partij de afspraak wel.

1.5 Wijze waarop partijen met elkaar omgaan

De partijen realiseren zich dat zij bij het verwerkelijken van de doelen van elkaar afhankelijk zijn. Hoewel zij zich realiseren dat er ook tegenstrijdige belangen zijn, zijn zij van mening dat het gewenst is om zoveel mogelijk in gezamenlijke overeenstemming tot het verwerkelijken van de doelen te komen. De partijen streven er dan ook naar de problemen die het realiseren van de doelen in de weg staan steeds zoveel mogelijk onderling te bespreken en op te lossen op een manier die de instemming van alle partijen heeft.

1.6 Wat gebeurt er na de ondertekening van het Verdrag?

Ook na de ondertekening van het Verdrag zal de Werkgroep Buitengebied blijven bestaan. De voornaamste taak zal zijn het stimuleren en het monitoren van de uitvoering van het Verdrag. De werkgroep zal tevens het platform zijn waar onduidelijkheden over de afspraken in het Verdrag geïnterpreteerd zullen worden.
De vergaderfrequentie van de werkgroep zal 1 á 2 keer per jaar zijn.
De gemeente zal trekker zijn van de werkgroep.

1.7 Wat gebeurt er als wordt afgeweken van het verdrag?

Het kan voorkomen dat vooronderstellingen die ten grondslag liggen aan afspraken niet juist blijken te zijn. Ook kan het voorkomen dat buiten toedoen van verdragspartijen zich veranderingen in de omstandigheden voordoen die bepaalde afspraken in een ander daglicht stellen en minder vanzelfsprekend maken. Verder is het mogelijk dat partijen om nog andere redenen er niet toe komen zich aan hun afspraken te houden.
Het is niet wenselijk om in dergelijke gevallen het hele verdrag ongeldig te verklaren.
Partijen spreken daarom af dat, indien zich situaties voordoen die afwijken van hetgeen in het Verdrag is afgesproken, zij zich gezamenlijk zullen buigen over de ontstane situatie en in de geest zoals in paragraaf 1.5 is aangegeven proberen tot een nieuwe afspraak te komen.

2. De ondergetekenden namens de in paragraaf 1.3 genoemde partijen:

1. de heer J.G.A. Baas;
2. mevrouw M.A. Wildekamp;
3. de heer S.P. Steltenpool;
4. de heer P. M. Majolée;
5. de heer P.C. Kooy;
6. de heer J. Koorn;
7. de heer Th. Mulder;
8. de heer W. Tijsen.

hierna te noemen partijen.

3. Overwegende

a. dat alle partijen een doelmatig en handhaafbaar bestemmingsplan Buitengebied willen. Dit bestemmingsplan omvat het gehele buitengebied van Wieringen. Het Verdrag van Wieringen wordt in de bijlagen van het bestemmingsplan Buitengebied opgenomen;

b. dat gestreefd wordt naar behoud en versterking van het 'eilandkarakter'. Het eilandkarakter geeft Wieringen een eigen identiteit. Daardoor onderscheidt het zich van andere gemeenten in Noord-Holland en biedt het een aantrekkelijk woon- en recreatiemilieu;

c. dat de ecologische waarden tenminste op het huidige niveau moeten worden gehandhaafd en waar mogelijk worden versterkt.
Hierbij gaat het om het behouden en waar mogelijk herstellen van de traditionele zoet-zout gradiënten, die een grote rijkdom aan soorten begroeiing tot gevolg hebben, alsmede om het behouden van de functie van de lage gronden langs het Wad en de kogen als overtijingsgebied;

d. dat de bestaande agrarische bedrijven zoveel mogelijk moeten worden behouden en versterkt.
Agrarische bedrijven worden geconfronteerd met maatregelen en beperkingen op diverse terreinen. Het is van belang dat voor de agrariërs, als beheerders van het buitengebied, een rendabele bedrijfsvoering mogelijk blijft;

e. dat het areaal grasland niet verder dient af te nemen.
De graslanden zijn van groot belang als overtijingsgebied voor wadvogels en als broedgebied voor weidevogels. De graslanden in de laag gelegen kogen zijn van oudsher kenmerkend voor het Wieringer landschap;

f. dat cultuurhistorische waarden dienen te worden veilig gesteld en waar mogelijk versterkt.
Een aantal elementen herinneren in cultuurhistorisch opzicht aan het eiland verleden, zoals de Wierdijk, de karakteristieke Wieringer boerderijen, de bebouwing uit de tijd van de Zuiderzeewerken en de betrokkenheid bij de visserij;

g. dat de toeristisch-recreatieve mogelijkheden moeten worden versterkt waar dit maatschappelijk en landschappelijk aanvaardbaar is.
Het gaat allereerst om het realiseren van een kwaliteitsverbetering, waarbij de diversiteit van het aanbod gewaarborgd moet blijven en vakantiehuisjes (en andere bouwsels) landschappelijk ingepast moeten zijn;

h. dat gestreefd wordt naar handhaving van het voorzieningenniveau.
De aandacht zal zich hierbij met name richten op de versterking van de economische positie van Wieringen en het bevorderen van de werkgelegenheid;

i. dat vigerend beleid en relevante beleidsvoornemens van rijk, provincie, waterschappen en gemeente als basis zullen dienen bij deze overeenkomst.

4. Verklaren te zijn overeengekomen als volgt

Artikel 1 ***Begripsbepalingen***

AL-gebieden:
de overwegend hoger gelegen agrarische gebieden op Wieringen met 'alleen' landschappelijke waarden en als zodanig in het concept Bestemmingsplan Buitengebied Wieringen (april 2000) aangeduid.

ALN-gebieden:
Agrarische gebieden met landschaps- én natuurwaarden en als zodanig in het eerder genoemde bestemmingsplan aangeduid.

Beheersgebied:
Gebied dat in het kader van de relatienota concreet begrensd is als beheersgebied. De boeren in deze gebieden kunnen een beheersovereenkomst afsluiten met de rijksoverheid.

Beheersovereenkomst:
Vijfjarige overeenkomst tussen boer en rijksoverheid, waarin afspraken worden gemaakt over het te voeren beheer en de vergoeding daarvoor. Beheersovereenkomsten kunnen alleen worden afgesloten in concreet begrensde beheersgebieden en ruime jas begrensde beheersgebieden. Er zijn diverse pakketten uitgewerkt in de 'Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling', die variëren in zwaarte van beheer.

Beheersplan Wierdijk 1996-2000:
Om het beheer meer te richten op de functievervulling en de beheersmaatregelen goed af te stemmen is een integraal beheersplan voor de gehele dijk opgesteld. In het Convenant ter uitvoering van het beheersplan Wierdijk zijn afspraken vastgelegd over uitvoering van het beheersplan. Het convenant is op 26 augustus 1998 getekend door de gemeente Wieringen, Staatsbosbeheer, het waterschap Hollands Kroon en de provincie Noord-Holland.

Ecologische verbindingszone:
Verbindingszones zijn gebieden of structuren die verbreiding, migratie en uitwisselingen van soorten tussen verschillende kerngebieden mogelijk maken.

Gebiedseigen water:
lokale neerslag en kwel.

Groenbeheersplan:
Een door de gemeente op te stellen plan voor het beheer van het openbaar groen, wegbermen en wegbeplantingen.

GRP:
Gemeentelijk rioleringsplan.

Landschapselementen:
Tuunwoalkes (tuinwallen), steilwanden, kleiputten, eendenkooien walsloten, sjanen, e.d.

Natuurontwikkelingsgebied:
Gebied dat in het kader van de relatienota is aangewezen als natuurontwikkeling. Een dergelijk gebied wordt, op vrijwillige basis, onttrokken aan de landbouw en ingericht als natuurgebied.

N-gebieden:
Gebieden die in het eerder genoemde bestemmingsplan Buitengebied natuur als primaire bestemming hebben, alsmede reservaatgebieden die in eigendom en beheer zijn bij Staatsbosbeheer.

Ontheffingenbeleid zorgplicht rioleringen:
De Wet Milieubeheer bepaalt dat elke gemeente een zorgplicht heeft voor het doelmatig inzamelen en transporteren van afvalwater dat binnen haar grondgebied vrijkomt. Gedeputeerde Staten kunnen in bepaalde gevallen besluiten tot het verlenen van ontheffing van de zorgplicht. Uitgangspunt van het ontheffingenbeleid is het halen van een

emissiereductie, waarvan de hoogte afhankelijk is gesteld van de kwetsbaarheid van het gebied of water.
Relatienota:
In 1975 verschenen rijksnota waarin de basis wordt gelegd voor het natuurbeleid op cultuurgrond. In het relatienotabeleid wordt tegenwoordig gestreefd naar landelijk 50.000 hectare natuurontwikkeling, 100.000 hectare reservaten en 100.000 hectare beheersgebieden. Aan de hand van provinciale quota worden deze gebieden begrensd in een begrenzingenplan, vervolgens verworven (m.u.v. beheersgebieden) en beheerd.
Relatienotagebied (RN-gebied):
Gebied dat concreet begrensd is als natuurontwikkelings-, reservaat- of beheersgebied.
Reservaatgebied:
Gebied dat in het kader van de Relatienota concreet begrensd is als reservaatgebied. De grond in deze gebieden wordt verworven en beheerd door een terreinbeherende organisatie. Hoewel het accent in deze gebieden op natuur komt te liggen blijft zijdelings landbouw mogelijk.

Artikel 2 ***Toepassingsgebied van de overeenkomst***

Het Verdrag van Wieringen is van toepassing op het gehele buitengebied van de gemeente Wieringen en bevat afspraken over inrichting, gebruik en beheer van het grondgebied op Wieringen, die nodig zijn om de leefbaarheid op Wieringen minimaal te behouden dan wel te verbeteren.

Artikel 3 ***Landbouw en Natuur***

Lid 1 Er is een vereniging voor agrarisch natuurbeheer opgericht (Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Wieringen). Deze vereniging wordt organisatorisch ondersteund door de organisatie agrarisch natuur- en landschapsbeheer In Natura voor wat betreft het zelf verantwoordelijk laten zijn van de agrariërs voor behoud en waar mogelijk voor herstel en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden op Wieringen op basis van een duurzame, economisch gezonde land- en tuinbouw.

a. De Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer heeft als doelstelling:
   1. agrariërs op Wieringen, voormalig eiland, zelf verantwoordelijk te laten zijn voor behoud en waar mogelijk voor herstel en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden op hun eiland op basis van een duurzame, economisch gezonde land- en tuinbouw;
   2. te stimuleren dat het recreatief medegebruik van het agrarisch gebied, door zowel de plaatselijke bevolking als de toeristen op een geleidelijke evenwichtige en beheerste wijze gestalte krijgt.

b. Provincie en gemeente, in samenwerking met de WLTO, spannen zich in voor het structureel beschikbaar zijn van adequate vergoedingen voor de uitvoering van deze doelstelling.

Lid 2
a. Het scheuren van grasland in de Polder Waard-Nieuwland en in de 'AL-gebieden' kan zonder aanlegvergunning zoals opgenomen in het eerder genoemde bestemmingsplan;
b. Het scheuren van grasland in de 'ALN-gebieden', waarbij het voor een periode van langer dan 6-7 maanden (een teeltseizoen) geen grasland is, kan alleen nadat hiervoor een aanlegvergunning is afgegeven. De gemeente heeft daartoe een voorschrift in het eerder genoemde bestemmingsplan opgenomen;
c. Het scheuren van grasland voor wisselteelt in de 'N-gebieden' is verboden. De gemeente heeft daartoe een voorschrift in het bestemmingsplan opgenomen;

d. In een jaar mag maximaal **250** ha. van de landbouwgrond op Wieringen (exclusief Polder Waard-Nieuwland) gescheurd zijn voor bouwland, waarvan maximaal **40** ha. (zijnde ca. 3%) in gebruik zal zijn voor bollen, en dan zoveel mogelijk in de AL-gebieden. Het areaal bollen zal daarmee niet groter worden dan in 1996. Het scheuren van percelen in het ALN-gebied voor wisselteelt wordt aan een termijn van hoogstens 1x per 6 jaar gebonden, hetgeen kan worden beschouwd als normaal agrarisch (grasland)gebruik;
e. de gemeente overlegt met de WLTO afdeling Wieringen over het al dan niet verlenen van goedkeuring aan een aanvraag voor een aanlegvergunning voor het scheuren van grasland.

Lid 3 Partijen spannen zich in voor een nader onderzoek naar de mogelijkheden voor de agrariërs op Wieringen om 'zoute gewassen' (lamsoor en zeekraal) te gaan telen. Zowel als alternatief gewas als om het natuurlijke zoute kwelwater, met bijbehorende zoute kwelvegetaties, weer een kans te kunnen geven. Dit met inachtneming van het bepaalde in artikel 7.

Artikel 4 ***Landbouw en Milieu***

De agrarische sector gaat milieuvriendelijker werken door:
a. optimale mineralenbalansen (bedrijfs- en milieukundig) op te stellen, met name voor de bedrijven die dit nog niet verplicht zijn in het kader van de MINAS-regeling, rondom de RN-gebieden en door het bedrijfs- en milieuresultaat (in deze en mogelijk andere gebieden) blijvend optimaal op elkaar af te stemmen door het toepassen van mineralenmanagement;
b. het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen verder terug te dringen voor een duurzame ontwikkeling;
c. te gaan (laten) werken met minder milieubelastende bollen (vooral in plaats van lelies; vroeger rooibare bollen, minder noodzaak tot spuiten) en door spoelgrond terug te (laten) brengen op het perceel;
d. uitgangspunt voor de bollenteelt is hetgeen is vastgelegd in de 'Overeenkomst Uitvoering Milieubeleid Bloembollensector' en de daaruit voortvloeiende afspraken. Deze overeenkomst bevat maatregelen die de milieubelasting substantieel terugbrengen en waarbij de sector duurzaam, concurrerend en veilig functioneert.

Artikel 5 ***Landbouw en Energie***

Lid 1 De mogelijkheden om extra inkomsten te genereren uit windenergieproductie moeten worden benut. Het deelnemen van de Wieringers in windmolenprojecten wordt gestimuleerd zoals bij de mogelijke locatie op of langs de Afsluitdijk. Er komen echter geen windmolens in de ALN-, AL- en N-gebieden. Provincie en gemeente onderzoeken de mogelijkheid voor het plaatsen van 3 windmolens in één cluster in de Polder Waard-Nieuwland.

Lid 2 De agrarische bedrijven worden in 2000 op vrijwillige basis doorgelicht op energie-gebruik.

Lid 3 Door het IMAG wordt onderzocht of het haalbaar is om:
a. gelijk met het verwijderen van asbesthoudende dakbedekkingen zonnecollectoren op de daken van de bedrijfsgebouwen te plaatsen;
b. drinkwaterbakken met zonnecollectoren uit te rusten.

Artikel 6 ***Natuur en Landschap***

Lid 1 Het op Wieringen karakteristieke contrast tussen de hoger en lager gelegen delen (stuwwal, kogen, polders) en het aanwezige reliëf (groot én klein) blijft behouden en wordt zo mogelijk versterkt. Het egaliseren, ophogen, afgraven en draineren van gronden en het dempen van sloten, anders dan gericht op het in stand houden of realiseren van de bestemming, in de natuurontwikkelings- en reservaatgebieden is verboden.
In de ALN- en AL-gebieden zijn deze activiteiten in principe niet gewenst, voor deze gebieden geldt een aanlegvergunningplicht in het eerdergenoemde bestemmingsplan.

Lid 2 Het behoud en herstel van voor Wieringen karakteristieke landschapselementen wordt door de Vereniging voor Agrarische Natuur- en Landschapsbeheer Wieringen actief ter hand genomen.

Lid 3 De Vereniging voor Agrarische Natuur- en Landschapsbeheer zal zich inspannen voor het behoud en de verbetering van kansrijke ecologische verbindingszones, in het bijzonder tussen de relatienotagebieden.

Lid 4 De gemeente stelt een groenbeheersplan op voor wegbeplantingen, dorpsbosjes, wegbermen e.d., waarbij waar mogelijk zal worden ingespeeld op het creëren of instandhouden van ecologische verbindingen.

Lid 5 In de Bomenverordening wordt een lijst opgenomen met beeldbepalende bomen en/of boomgroepen die in principe niet gerooid mogen worden (de Boswet is inmiddels van kracht voor het buitengebied).

Lid 6 Op basis van de haalbaarheidsstudie naar de aanleg en inrichting van een Wieringerrandmeer (in opdracht van de gemeente Wieringen), wordt besloten hoe verder de procedure tot uitvoering moet worden gevolgd.

Lid 7 Het beheerplan voor de Wierdijk, over het beheer en gebruik (recreatief en agrarisch) van de Wierdijk wordt conform het uitvoeringsconvenant Beheersplan Wierdijk uitgevoerd.

Artikel 7 ***Waterkwaliteit en -kwantiteit***

Lid 1 De invloed van het gebiedseigen water (lokale neerslag en kwel) in het ecosysteem wordt groter gemaakt. Het gebiedseigen water wordt zoveel mogelijk vastgehouden. Waar mogelijk wordt op kleine schaal verbrakking of verzoeting toegestaan dan wel gestimuleerd. Met het herstellen van de zoet-zout-gradiënt kan bijvoorbeeld begonnen worden in en rond de relatienotagebieden. Gezien de diversiteit van chloridengehalten op Wieringen wordt er door partijen gehandeld volgens de uitgangspunten van het Waterhuishoudingsplan.

Lid 2 Voor de resterende nog niet gerioleerde woningen en bedrijven in het buitengebied worden, indien aansluiting op de riolering financieel niet haalbaar blijkt, de milieuvriendelijkste oplossingen gezocht, te denken valt aan helofytenfilters e.d. Leidraad hierbij vormen het Gemeentelijk Rioleringsplan en de Nota Ontheffingenbeleid zorgplicht rioleringen.

Lid 3 De sanering van riooloverstorten wordt door de gemeente aangepakt in de jaren 2000-2002.

Artikel 8 ***Recreatief medegebruik en toerisme***

Lid 1 Het algemene uitgangspunt en de doelstelling is om voor Wieringen een samenhangend en breed gedragen aantrekkelijk en herkenbaar toeristisch-recreatief product te verwezenlijken en in stand te houden.

Lid 2 De nadruk hierbij ligt op het in samenwerking met externe partijen en inspelend op de maatschappelijke vraag projecten te ontwikkelen die een duurzame bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling en leefbaarheid van het gebied.

Lid 3 Het streefbeeld is het verwezenlijken van goed bereikbare, bezoekwaardige doelen met een kwalitatief hoogwaardig en divers aanbod en uitgaande van de eigen identiteit en met inachtneming van aspecten van natuur, cultuur en landschap en de in het buitengebied aanwezige productiefactoren, zoals de agrarische sector.

Lid 4 Op de huidige campings kunnen de (sta)caravans op vaste standplaatsen zo mogelijk worden vervangen door kwalitatief betere - landschappelijk ingepaste - kleine vakantiehuisjes, mits de diversiteit van het aanbod gewaarborgd blijft. Campings kunnen slechts dan in geringe mate groeien indien dit een kwalitatieve opwaardering tot gevolg heeft, conform het opgestelde kwaliteitsplan.

Lid 5 Ontheffingskamperen wordt beperkt mogelijk gemaakt omdat landschappelijke belangen in het gedrang komen bij grootschalige ontwikkelingen. Eén en ander wordt van geval tot geval bekeken. De gemeente heeft hiertoe een voorschrift in het bestemmingsplan opgenomen.
Tegen logeren bij de boer bestaan in principe geen bezwaren indien dit beperkt blijft binnen de bestaande agrarische bebouwing. Binnen de bestaande agrarische bebouwing kunnen vakantieappartementen worden gemaakt. Eén en ander wordt van geval tot geval beoordeeld. De gemeente heeft daartoe een regeling in het bestemmingsplan opgenomen.

Lid 6 Voor het project Poort van Holland is, in samenhang met de Zuiderhaven, in opdracht van de gemeente een ontwikkelingsplan opgesteld. Hierin komen de belangen van natuur, landschap, milieu, economie en recreatie op een gelijkwaardige wijze tot hun recht.

Artikel 9 ***Infrastructuur***

In 1997 is door het ministerie van Verkeer en Waterstaat een globaal plan opgesteld voor de inrichting van de N99 als duurzaam veilige stroomweg. Kenmerkend voor een stroomweg zijn de ongelijkvloerse kruisingen en aansluitingen en het door een middengeleider onmogelijk maken van frontale aanrijdingen. Als alternatief is de mogelijkheid van een gebiedsontsluitingsweg uitgewerkt, waarbij door toepassing van rotondes een snelheidsreductie wordt bereikt en daarmee het voorkomen van ernstige ongevallen. Het plan voor een duurzaam veilige N99 zal worden gebruikt als toetsingskader voor verdere stapsgewijs uit te voeren verbeteringen van de N99. Partijen streven ernaar hun invloed aan te wenden om van de N99 een duurzaam veilige weg te maken.

Artikel 10 ***Den Oever***

Lid 1 De havens van Den Oever hebben de potenties om de sociaal economische positie van Wieringen te versterken. Een verbetering van, en een herschikking van, de activiteiten in zowel de Vissershaven als de Noorderhaven zal deze havens niet alleen beter geschikt maken voor de grote verscheidenheid in activiteiten welke er in plaatsvinden maar zal ook moeten leiden tot een toename in het gebruik. Ook de

Zuiderhaven zal de economische structuur van Den Oever op een positieve wijze kunnen beïnvloeden.

Lid 2 De sterke punten van Den Oever vertonen een onderling verband en de ontwikkeling van de potenties in zijn totaliteit wordt dan ook noodzakelijk geacht. Hiertoe zal voor Den Oever door de gemeente een ontwikkelingsplan worden opgesteld; een mengeling tussen een visie en een concreet, realistisch, plan van aanpak.

Lid 3 In samenhang met de in lid 1 geschetste ontwikkelingen is voor de detailhandel een onderzoek verricht naar het functioneren en de toekomstmogelijkheden voor de detailhandel in Den Oever. De aanbevelingen vanuit dit onderzoek zullen waar mogelijk door partijen worden opgevolgd.

Lid 4 De visserij staat centraal in de economische structuur van Den Oever en verdient die zorg en aandacht die het nodig heeft om de werkgelegenheid binnen de visserij te behouden c.q. verder te versterken.

Artikel 11 *Toetreding*

Lid 1 Andere belanghebbenden kunnen ook na de datum van inwerkingtreding van deze overeenkomst als partij deze overeenkomst ondertekenen.

Lid 2 De afspraken uit deze overeenkomst treden in werking met ingang van de datum van ondertekening.

Artikel 12 *Handhaving*

De overheidspartijen spannen zich in voor een eenduidige gecoördineerde handhaving van de voorschriften van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Wieringen en de geldende provinciale verordeningen en waterschapskeuren.

Artikel 13 *Monitoring en evaluatie/overleg*

Lid 1 Partijen volgen de uitvoering en de wijze van handhaving van deze overeenkomst via een systeem van monitoring, dat direct na ondertekening van deze overeenkomst zal worden uitgewerkt in een monitoringsplan en vervolgens door partijen zal worden vastgesteld.

Lid 2 Jaarlijks, te beginnen één jaar na de ondertekening van deze overeenkomst, zullen partijen een evaluatie opstellen van de resultaten van deze overeenkomst en vastleggen in een jaarverslag.

Lid 3 Gegevens uit het systeem van monitoring en anderszins opgedane ervaringen vormen de grondslag voor de jaarlijkse evaluatie.

Lid 4 De evaluatie kan leiden tot aanpassing van de maatregelen, de uitvoering van de onderzoeken en/of de projecten.

Artikel 14 *Financiering*

De kosten gemoeid met de uitvoering van dit Verdrag worden door de gemeente gedragen. Voor eventueel uit te voeren onderzoeken en projecten geldt een van tevoren vastgestelde verdeelsleutel per deelnemende partij.

Artikel 15 ***Wijziging omstandigheden***

Lid 1 Indien één van de volgende omstandigheden zich wijzigt:
a. ontwikkelingen op het gebied van de milieuwetgeving en de milieutechnologie;
b. substantiële wijziging van de marktomstandigheden in de landbouw;
c. substantiële wijziging van de marktomstandigheden in de recreatiesector;
d. substantiële wijziging van de ruimtelijke ordening wetgeving;
dan wel onvoorziene omstandigheden opkomen die wezenlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van deze overeenkomst, dan zullen partijen over (de noodzaak van) wijziging van deze overeenkomst in overleg treden.

Lid 2 Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een partij de wens daartoe aan de andere partij(en) schriftelijk, via de gemeente, heeft meegedeeld.

Lid 3 Indien het overleg niet binnen 4 maanden tot overeenstemming heeft geleid, kan elke partij deze overeenkomst, met inachtneming van het bepaalde in artikel 18, opzeggen.

Lid 4 Indien één of meer bepalingen van deze overeenkomst ongeldig blijken te zijn, zullen partijen in overleg treden teneinde deze overeenkomst zodanig te wijzigen, dat ze geen ongeldige bepalingen meer bevat en dat het doel dat met deze overeenkomst wordt beoogd toch zoveel mogelijk wordt bereikt.

Artikel 16 ***Aanvang en Looptijd***

Lid 1 Deze overeenkomst wordt van kracht met ingang van de dag waarop partijen de overeenkomst hebben ondertekend.

Lid 2 Deze overeenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 17 ***Geschillen***

Lid 1 Indien tussen partijen geschillen ontstaan over de uitleg van deze overeenkomst, wordt getracht in goed overleg tot een oplossing hiervan te komen overeenkomstig paragraaf 1.5 en 1.7.

Artikel 18 ***Opzegging***

Lid 1 De overeenkomst kan door elke partij te allen tijde met inachtneming van een opzegtermijn van 2 maanden schriftelijk en gemotiveerd worden opgezegd.

Lid 2 Indien tot opzegging wordt besloten, dienen partijen in een aparte overeenkomst vast te leggen welke voorzieningen, ook eventuele financiële, getroffen moeten worden.

Artikel 19 ***Openbaarheid***

Lid 1 Als openbaar worden aangemerkt:
- deze overeenkomst;
- het jaarverslag, waarin overeenkomstig artikel 13 tweede lid, de resultaten van de evaluatie zijn neergelegd;
- andere schriftelijke informatie, ter voorbereiding van dit verdrag.

Lid 2 Een ieder kan - tegen betaling van kopieer- en verzendkosten - een exemplaar van openbare schriftelijke stukken opvragen bij de gemeente.

Lid 3 Het bepaalde in het eerste en tweede lid is niet van toepassing, indien zulks in een concreet geval strijd zou opleveren met enig wettelijk voorschrift.

Artikel 20 *Slotbepaling*

Deze overeenkomst kan worden aangehaald als: 'Het Verdrag van Wieringen'.

Aldus overeengekomen en ondertekend op 30 mei 2000 te Wieringen.

Gemeente Wieringen .....

Provincie Noord-Holland .....

Waterschap Hollands Kroon .....

Hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen in Hollands Noorderkwartier .....

Midden- en Kleinbedrijf Wieringen .....

Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, afdeling Wieringen .....

Stichting Landschapszorg Wieringen .....

Natuur- en Milieufederatie Wierhaven .....

Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Wieringen .....

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6182
Extern Zaak ID	1492353
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	20.c
Omschrijving	Landbouw: Wijziging subsidieplafond 2020 POP3-Noord-Holland onderdeel Jonge landbouwers (C-agenda NLG 19-04-2021)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Brief aan PS over wijziging subsidieplafond 2020 POP3 Noord-Holland onderdeel Jonge Landbouwers.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	29 maart 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	31 maart 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**

Toelichting

GS hebben het subsidieplafond voor de openstelling van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) onderdeel Jonge landbouwers uit 2020 gewijzigd van € 40.000,- naar € 265.000,-. Door deze verhoging kan aan alle positief beoordeelde aanvragen subsidie worden verleend.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. S.B.C. Melis

BEL/REE

Telefoonnummer +31235144331

meliss@noord-holland.nl

Verzenddatum

25 MAART 2021

Kenmerk

1492353/1591851

Uw kenmerk

-

Betreft: wijziging subsidieplafond 2020 POP3-Noord-Holland onderdeel Jonge Landbouwers.

Geachte leden,

Op 20 oktober 2020 hebben wij uw Staten geïnformeerd over ons besluit (1492353/1492357) om het onderdeel Jonge landbouwers (Jola) uit het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) open te stellen. Wij hebben het subsidieplafond daarbij bepaald op € 40.000,-. Op 23 maart 2021 hebben wij besloten om het subsidieplafond te verhogen met €225.000,- tot € 265.000,-. Met deze verhoging van het subsidieplafond is het mogelijk dat alle ingediende projecten die positief zijn beoordeeld kunnen worden gehonoreerd. De verwachting is dat de subsidieverlening plaatsvindt omstreeks mei 2021.

Achtergrond en context

In onze brief van oktober 2020 hebben wij aangegeven dat het subsidieplafond van € 40.000,- het bedrag was dat nog resteerde voor dit POP3 onderdeel. Inmiddels kunnen wij in het kader van de verlenging van het POP3 aanspraak maken op extra Europese middelen. De dekking van de verhoging komt derhalve voor 50% uit het Europese Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en 50% van de provincie (reserve Europese subsidies landbouwprojecten). Bovendien willen wij met dit besluit een signaal afgeven aan de jonge generatie ondernemers om te blijven investeren in de verduurzaming en dat wij hen daarin ondersteunen.

Verlenging POP3 2021 en 2022

Bij ons besluit van 20 oktober 2020 over de openstelling POP3 subsidieonderdeel Jonge landbouwers hebben wij uw Staten geïnformeerd over de bredere context van POP3.
Op 28 januari jl. hebben Rijk, IPO en waterschappen een voorstel voor de verlenging POP3 en de inzet van het Europees Economisch Herstelfonds voor de landbouw vastgesteld (zie kamerbrief van 4 februari 2021, kenmerk DGA-EIA/21026105 onderdeel III).

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Het Comité van Toezicht POP3 heeft op 5 februari jl. ingestemd met het voorstel waarna het ter goedkeuring bij de Europese Commissie is ingediend. De goedkeuring verwachten we begin mei 2021. Wij werken met het Rijk en de waterschappen de voorstellen uit.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Van: Secretariaat RMN
Verzonden: donderdag 10 december 2020 15:20
Aan: griffie@houten.nl;
CC:
Onderwerp: Toekomst van de recreatieschappen
Bijlagen: Brief deelnemers inzake toekomst RMN.pdf; Bijlage Proces RMN in transitie.pdf; Memo Toekomstige samenwerking Recreatieschappen.pdf; Bijlage a Memo 'Stichtse Groenlanden ontwikkelen tot een eenvoudiger stelsel voor recreatie.pdf; Bijlage b Memo 'Bouwstenen voor discussie over de toekomst van Plassenschap Loosdrecht e.o.'.pdf; Bijlage c Uitkomsten vervolg Dialoogsessie SGL 26-10-2020.pdf; Bijlage d Uitkomsten vervolg Dialoogsessie Plassenschap Loosdrecht 09-11-2020 .pdf

Geachte dames, heren,

Door de besturen van recreatieschap Stichtse Groenlanden en Plassenschap Loosdrecht e.o. is gezamenlijk gesproken over de toekomst van de recreatieschappen. Bijgaande stukken zijn hiervan het resultaat en worden u toegestuurd met het verzoek om dit te bespreken en een reactie te geven. In de brief vindt u hierover meer informatie.

In de bijlage ontvangt u de volgende stukken:

- Brief inzake toekomst RMN met bijlage "Proces RMN in transitie"

- Memo “Toekomstige samenwerking recreatieschappen” met 4 bijlagen (a t/m d).

Met vriendelijke groet,

Namens de besturen van Plassenschap Loosdrecht e.o. en recreatieschap Stichtse Groenlanden,
C. Grasmeijer

E: secretariaat@recreatiemiddennederland.nl
W: www.recreatiemiddennederland.nl

PLASSENSCHAP LOOSDRECHT.

RECREATIESCHAP STICHTSE GROENLANDEN.

Memo

Onderwerp	Voortgang proces Toekomstige samenwerking Recreatieschappen
Aan	De deelnemende gemeenten en provincies van Plassenschap Loosdrecht e.o. en Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Van	Secretaris bestuurlijke begeleidingsgroep RMN in transitie
Datum	11 februari 2021
Bijlagen	a. Uitgaande brief Toekomstige samenwerking Recreatieschappen van 9 december 2020, met bijlage processtappen b. Presentatie informatieavond van 5 en 7 januari 2021 c. Vervolgopdracht (uitvraag) Projectmanager voor de samenwerking recreatieschappen

Inleiding

In december is de Memo Toekomstige samenwerking Recreatieschappen vastgesteld door de gezamenlijke besturen van de beide recreatieschappen. Daarin zijn de uitspraken opgenomen hoe de besturen kijken naar de toekomstige samenwerking en in welke richting deze zouden moeten worden uitgewerkt. Bij brief van 9 december 2020 (bijgevoegd) zijn de deelnemers hierover geïnformeerd en is hen gevraagd een reactie te geven op de uitspraken.

Op 5 en 7 januari 2021 zijn twee digitale informatieavonden gehouden over de memo voor raads- en statenleden van de deelnemers. In totaal hebben meer dan 130 personen deelgenomen aan de beide sessies. Er is een toelichting gegeven op de memo en de aangegeven richtingen. Ook de vervolgstappen zijn daarbij toegelicht. De presentatie is als bijlage bijgevoegd. De avonden zijn opgenomen en aan de griffies ter beschikking gesteld voor diegene die niet in staat waren de avonden bij te wonen.

Projectmanager Samenwerking recreatieschappen

Direct na de vergadering van de gezamenlijke besturen van de schappen is gewerkt aan de vervolgopdracht. In de memo is aangegeven dat voor het vervolgproces twee personen geworven zouden moeten worden, te weten een projectmanager voor de samenwerking en een projectleider voor het opheffen en liquideren van RMN.

Gestart is met de beschrijving van de projectmanager Samenwerking recreatieschappen. Om het proces voortvarend door te zetten moet zo snel mogelijk verder gewerkt worden aan de nieuwe vorm van samenwerking. Bij het uitwerken van de beschrijving bleek dat niet kon worden volstaan met de uitvraag naar een persoon. Diverse expertises, juridisch, financieel, organisatorisch, is nodig om de juiste informatie te vergaren en om voldragen voorstellen te kunnen voorleggen aan de beide

besturen en uiteindelijk ook aan de deelnemende partijen aan de samenwerking. Er is dan ook gekozen om de uitvraag van de projectmanager uit te zetten bij bureaus waarvan bekend is dat zij voldoende expertise op de verschillende onderdelen bezitten. De beschrijving en de uitvraag is gedeeld met de Bestuurlijke Begeleidingsgroep. Aan drie bureaus is gevraagd om een voorstel te doen voor een projectmanager met een duiding van de expertises die zij willen inzetten.

Door twee bureaus is een offerte uitgebracht. Na gesprekken met beide bureaus is door de Bestuurlijke Begeleidingsgroep gekozen voor KokxDeVoogd. Zij gaan de ondersteuning leveren voor de vervolgstappen.

Projectleider Opheffing/liquidatie RMN

Inmiddels is ook een eerste concept gemaakt voor de uitvraag naar een projectleider die de opheffing en liquidatie van RMN gaat ondersteunen en uitwerken. Voor deze stap moet met de Ondernemingsraad van RMN worden gesproken. Zij hebben hierin een adviesrecht. In het proces van RMN ligt de besluitvorming bij het bestuur van RMN. Het bestuur van RMN zal de besturen van de schappen informeren over de voortgang.

Vervolgstappen

We zijn in afwachting van de reacties van alle deelnemers op de richtinggevende uitspraken. Zodra alle reacties binnen zijn zal een overzicht worden gegeven en zal een voorstel worden voorgelegd. In het voorstel zal, aan de hand van reacties, gevraagd worden een standpunt in te nemen en of er nog veranderingen nodig zijn in de te kiezen richting.

Verder zullen op korte termijn de vervolgstappen worden gezet door het gekozen bureau onder leiding van de projectmanager. Gestart zal worden met het gedetailleerder uitwerken van de te nemen stappen in het proces. Tevens zullen de gesprekken met mogelijk partners worden opgestart. Naast de partijen die al in het memo zijn opgenomen hebben zich ook andere partijen gemeld. Het is een open proces en andere partijen kunnen ook goede ideeën hebben. In de verkenning zullen wij ook met die partijen spreken. Aan de hand van de verschillende stappen zal bekeken worden of andere partijen ook echt betrokken kunnen worden in het proces.

Projectstructuur

In de gezamenlijke vergadering van de besturen van de recreatieschappen van december is gesproken over de projectstructuur. Deze structuur is al wat verder uitgewerkt in de uitvraag van de projectmanager. Naast de bestuurlijke begeleidingsgroep, die het proces bewaakt en aanstuurt, is er een ambtelijke begeleidingsgroep die frequent met elkaar overleggen. Hierin zijn de gemeente Utrecht en Wijdemeren ambtelijk in vertegenwoordigd en de directeur van RMN schuift hierbij aan. Zij zullen het klankbord vormen van de bestuurlijke begeleidingsgroep, maar ook van de projectmanager en de projectleider.

Ter ondersteuning van het traject en om te zorgen dat er geen onbegaanbare wegen worden ingeslagen is de heer De Greef, als specialist op het gebied van samenwerkingsorganisaties, gevraagd

om ons permanent te adviseren op het gebied van de samenwerkingsmogelijkheden. Hij vormt een autoriteit op zijn gebied en is onze directe adviseur.

Om alle deelnemers goed en tijdig mee te nemen zullen er grote ambtelijke overleggen worden ingepland waarbij alle disciplines vanuit de organisaties welkom zijn om bij aan te sluiten. In deze overleggen zullen wij de informatie delen en is er ruimte om met elkaar van gedachte te wisselen.

Communicatie

Het is van belang om iedereen, de leden van het Algemeen Bestuur maar ook de deelnemende gemeenten en provincies, geregeld van informatie te voorzien. Met de projectmanager zal dit verder worden uitgewerkt. Bij de informatieavonden is door raads- en statenleden nadrukkelijk gevraagd om tussentijds informatie te geven over de stappen, de mogelijkheden maar zeker ook de onmogelijkheden. Dit om te voorkomen dat er bij de formele momenten nieuwe elementen aan de orde komen waar men niet bedacht op is. Goede en tijdige communicatie is dus van belang.

Uitkomsten vervolg Dialoogsessie Plassenschap Loosdrecht 09-11-2020

Constateringen uit de dialoogsessie:

1. Blijvende samenwerking op het gebied van recreatie is gewenst. (langdurig, stabiliteit gewenst, toekomstvast)

2. Collectief optrekken met het invullen van een gezamenlijk opdrachtgeverschap (goed en eenduidig), solidariteit blijft uitgangspunt.

3. <u>Taken collectief</u>
    a. *Beheer en onderhoud* plassen en terreinen, samenwerken met Wijdemeren als opdrachtnemer (en qua uit te voeren werkzaamheden opdrachtgever, namens de andere deelnemers).
    b. *Routenetwerk en wandel en fietspaden*, collectief in Routebureau. Samenwerking hierop is essentieel. Zoeken naar nieuwe 'moeder' hiervoor.
    c. *Toezicht en handhaving*, Coördinatie toezicht en handhaving bij Wijdemeren (openbare orde en handhaving op water taak burgemeester). Bij centrumconstructie bij Wijdemeren positioneren. Nadere verkenning Waterschap? (heeft beheertaken juist afgestoten)
    d. *Vergunningverlening/nautisch beheer,* Bij de gemeente neerleggen in relatie tot toezicht en handhaving. Nadere verkenning Waterschap?
    e. *Communicatie,* eenduidig vindbaar van informatie is noodzakelijk. Aansluiting bij DMO Gooi en Vechtstreek. Routebureau functioneert al goed.

4. <u>Samenwerkingsvorm</u>
    a. Zo eenvoudig mogelijk, in de vorm van een overeenkomst en met een stuurgroep
    b. Gemeenschappelijke regeling, liever niet
    c. Centrumconstructie met Wijdemeren als opdrachtnemer (onroerend gebied, beheer en onderhoud)
    d. Solidariteit met zelfde deelnemers is uitgangspunt
    e. Moet wel een solide basis hebben voor langere tijd
    f. Bestuurlijke drukte (o.a. door PC-cyclus) voorkomen.

5. <u>Gebieden</u>
    a. Er is onderscheid tussen 'natte' en 'droge' gebieden. Natte gebieden zijn de plassen en betreft grotendeels grondgebied van Wijdemeren. Een enkel wandel- en fietspad en sloepenroute.
    b. Droge gebieden liggen in Stichtse Vecht (voormalige gemeenten Breukelen en Loenen). Betreft veenweidegebied. Bijna al de wandel- en fietspaden liggen in dit gebied.
    c. Plassenschap zou verdeeld kunnen worden in twee gebieden. Droge deel zou dan toegevoegd kunnen worden aan Stichtse Groenlanden. (Stichtse Vecht ziet geen mogelijkheden voor eigen beheer)
    d. Clustering van watergebieden (VVP en LSD) lijkt logisch. Bezien of dit op korte termijn niet te gecompliceerd is. Anders een optie voor de langere termijn.

6. <u>Aandachtspunten/randvoorwaarden</u>
    - Afstemming is nodig tussen belang lokale leefomgeving en recreatie belang
    - Geen commerciële exploitatie van gebieden. Gebieden moeten voor een breed publiek toegankelijk blijven.
    - Inhoudelijk sturing en doelen formuleren. Inhoudelijke gesprekken recreatie.

- Flexibiliteit is gewenst, met veranderingen meebewegen.
- Planning en control eenvoudiger, goed regelen controlling inclusief afspraken.
- Identiteit Loosdrechtse Plassen ligt meer bij Noord-Holland.
- Taken efficiënt en effectief organiseren.
- Risicoafspraken vastleggen

Bij uitwerking nader te bekijken:

- Verordenende bevoegdheid, is dat nodig? Kan ook collectief op andere wijze, maar ook individueel gebeuren met onderlinge afstemming om gelijkheid te bevorderen.
- Mogelijkheden van aanbesteding/inbesteding bij lichte vorm van samenwerking?

Scenario's

- Plassenschap als geheel bij elkaar met Wijdemeren als centrumgemeente.
- Aanvullende opties:
    - Verschil maken tussen 'natte' en 'droge' taken. 'Droge' taken beleggen bij Stichtse Groenlanden?
    - Vinkeveenseplassen samen laten gaan met Plassenschap. Gezamenlijk beheer lijkt logisch (gebruik zelfde materialen, bijv. boten), schaalvoordeel?
    - Samenwerking met Vinkeveenseplassen mag niet vertragend werken. Nu doorgaan en dit wellicht op later moment. Anderzijds het moment is nu om de juiste richtingen te kiezen.
- Ontbinding RMN, streven gericht om dit per 1-1-2022 te effectueren.

Projectmanager voor de samenwerking recreatieschappen

1.1 Aard van de opdracht

De opdracht betreft het doen van onderzoek en het verzorgen van voorstellen voor de nieuwe wijze van samenwerking voor twee schappen, te weten het Recreatieschap Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht. Beide schappen willen een andere structuur voor de samenwerking. Het soort voorstel met besluit voor beide schappen is nu nog niet helder te duiden, maar ligt in de bandbreedte van:

- Omvormen c.q. opheffen van de beide gemeenschappelijke regelingen;
- Oprichten nieuw collectief voor de beide gemeenschappelijke regelingen.

Dit met alle mogelijke varianten die uit de verkenningen en onderzoeken naar voren zullen komen. Gaandeweg zal de opdracht concreter gaan worden. De statuten van de huidige regelingen moeten daarbij gevolgd worden en het geheel moet aansluiten op de afwegingen van de deelnemers in de voorwaarden die zij stellen aan samenwerkingsverbanden (Nota Verbonden Partijen).

Deze opdracht is nauw verweven met een tweede opdracht aan een projectleider die het opheffen en liquideren van de bedrijfsvoeringorganisatie Recreatie Midden Nederland moet verzorgen.

Het betreft in de basis drie sporen die nauw met elkaar samenhangen, maar wel elk een eigen karakter kent. De projectmanager en de projectleider moeten de samenhang van de sporen bewaken. Hierover wordt verantwoording afgelegd aan de bestuurlijke begeleidingsgroep.

De nog te ontvangen reacties van de gemeenteraden en Provinciale Staten van Utrecht en Noord-Holland moeten meegenomen worden in het proces, inclusief de beantwoording hiervan.

Spoor I: toekomst Plassenschap Loosdrecht

Dit bestaat uit de volgende werkzaamheden:

- Uitwerking van een samenwerking op basis van het omzetten van de samenwerking in een centrumregeling waarbij de gemeente Wijdemeren als opdrachtnemer zal optreden voor beheer en onderhoud en toezicht en handhaving van de gebieden.
- Hierbij moeten de volgende aspecten onderzocht en nader uitgewerkt worden:
  - Nader uitwerken van de wijze van samenwerking in een stuurgroep, inclusief de verantwoordelijkheden en mandaten die hierbij relevant zijn (opdrachtnemer en opdrachtgever, dienstverleningsovereenkomsten, inclusief fiscale gevolgen).
  - Duiding geven aan de rol en positie van de gemeenteraden en Provinciale Staten in deze samenwerking democratische legitimatie).
  - Nader uitwerken het omzetten van o.a. arbeidsovereenkomsten en andere contracten.
  - Bij het eventueel opheffen van de huidige samenwerkingsregeling het opstellen en uitwerken van een liquidatieplan.
  - Nader onderzoeken welke partners aansluiten in deze samenwerking, inclusief de uitwerking hiervan.
  - Uitzoeken en uitwerken van het omzetten van nautische bevoegdheden aan de gemeente Wijdemeren (als opdrachtnemer van de samenwerking).
  - Voorstellen doen over positionering van de eigendommen van het Plassenschap in de nieuwe samenwerking met uitwerking en eventuele overdracht naar andere partij(en).

- Verkennen of een scheiding van ‘natte’ en ‘droge’ taken mogelijk is en of de ‘droge’ taken toegevoegd kunnen worden aan de samenwerking binnen de Stichtse Groenlanden. Dit verder uitwerken.
- Verkennen of samenwerking met de Vinkeveense plassen mogelijk is en op welke termijn en onder welke voorwaarden.

Spoor II: toekomst Stichtse Groenlanden

Dit bestaat uit de volgende werkzaamheden:

- Uitwerken van een samenwerking op basis van een convenant met een Stuurgroep die toekomstbestendig is en die beoordeeld is op juridische en financiële haalbaarheid. De voorkeur is om niet te kiezen voor een gemeenschappelijke regeling. Nader ingaan op de verantwoordelijkheden en mandaten van de Stuurgroep (opdrachtnemer en opdrachtgever, dienstverleningsovereenkomsten, inclusief fiscale gevolgen).
- Hierbij duiding geven aan de rol en positie van gemeenteraden en Provinciale Staten.
- De wijze van aansturing en uitvoering van de nieuwe samenwerking verkennen, aan de hand van een logische ordening van gebieden en taken, met uitwerking van de volgende aspecten:
  - Onderzoeken of een centrumregeling met de provincie Utrecht of een gemeente haalbaar (bijv. voor personeel, juridisch en fiscaal) is en aan welke eisen die moet voldoen.
  - Gesprekken met niet-commerciële terreinbeheerders aangaan om te bezien op welke wijze samenwerking mogelijk is (gebiedsgericht, logische ordening gebieden en taken). Dit uitwerken in concrete concepten, inclusief de juridische en fiscale aspecten.
  - Onderzoeken of de taak van toezicht en handhaving opgedragen kan worden aan de RUD.
  - Kosten in beeld brengen van de omzetting, waaronder het mogelijk liquideren van het schap. Indien daarvan sprake is moet een liquidatieplan worden opgesteld.
  - Nader uitwerken het omzetten van o.a. arbeidsovereenkomsten en andere contracten.
  - Voorstellen doen over positionering van de eigendommen van het Recreatieschap in de nieuwe samenwerking met uitwerking en eventuele overdracht naar andere partij(en).

De uitkomsten van de verkenning samenwerking Vinkeveense plassen met het Plassenschap Loosdrecht moeten betrokken worden bij bovenstaande uitwerking.

Het betreft alle werkzaamheden die uit het voorstaande voortvloeien (met tussentijdse rapportages met tussentijdse besluiten), leidend tot uiteindelijk het voorleggen van complete voorstellen aan de besturen van de schappen en aan de deelnemende partijen aan de schappen, met in acht name van de juridische en financiële kaders.

Spoor III: liquidiatie RMN (aparte opdracht aan andere projectleider)

- Dit spoor is gericht op het opheffen en de liquidatie van RMN. Het start met het besluit tot opheffen en het opstellen van een liquidatieplan waarin aandacht wordt besteed aan de overgang van het personeel naar de verschillende deelnemers, de afkoop van doorlopende contracten e.d.

Bewaken samenhang tussen de drie sporen

Om de volgende redenen is het van belang om de samenhang tussen de drie sporen te bewaken:

- Er moet een goede oplossing gevonden worden voor de mensen die op dit moment voor RMN werken. Dit moet een rol spelen in beide sporen van de opdracht. Uitgangspunt hierbij is 'mens volgt taak'.
- Er moet een oplossing worden gezocht voor het werk van het Routebureau en de opdracht voor het Nationaal Park Utrechtse heuvelrug. De provincie is gevraagd hierin een voortrekkersrol te vervullen. Onderdeel is te onderzoeken hoe de externe taken die RMN uitvoert als geheel kunnen worden overgedragen aan andere partijen of aan de provincie als centrumgemeente (zie link met spoor II).
- Een optimale indeling tussen 'natte' en 'droge' taken bij het Plassenschap en de positie van de Vinkeveense plassen (overgang van het ene naar het andere schap) vereist een vorm van samenhang.
- Het is doelmatiger om de inzet op thema's samen te brengen.

1.2 Noodzakelijke expertise en projectstructuur

Alhoewel er een grote samenhang is tussen de onderdelen is het duiden van de nieuwe samenwerkingsvormen van de beide schappen het meest wezenlijke. Met name ook vanwege het kunnen plaatsen van personeel, bijvoorbeeld bij een centrumregeling. De opdracht voor Spoor III hoeft niet gelijktijdig uitgezet te worden.

De partij die de opdracht voor de eerste twee sporen aanneemt moet de volgende expertise en kennis inbrengen:

- ruime ervaring met complexe politiek-bestuurlijke trajecten
- ruime ervaring met projectmanagement
- ervaring met het ontvlechten en opbouwen van gemeenschappelijke regelingen en centrumregelingen.
- financiële kennis
- juridische kennis

Functie-eisen projectmanager
- Academisch werk en denkniveau, door opleiding of ervaring verkregen
- Kennis van en tenminste 5 jaar aantoonbare ervaring met beleidsprocessen
- Kennis van samenwerkingen in gemeenschappelijke regelingen en convenanten, etc.

Functiewensen
Persoonlijke eigenschappen
- Politiek en bestuurlijk sensitief, gevoel voor politieke verhoudingen
- Verbinder, gericht op samenwerken en mensen bij elkaar brengen en houden
- Initiatiefrijk, met lef en overtuigingskracht wanneer nodig
- Besluitvaardig, kan zelfstandig beslissingen nemen

Vaardigheden
- Coachend vermogen
- Je kunt je verplaatsen in de belangen van je gesprekspartners

projectstructuur

De projectstructuur is als volgt:

De bestuurlijke begeleidingsgroep is de opdrachtgever voor de werkzaamheden. Zij koppelen terug aan de besturen van de beide schappen en het bestuur van RMN. Het bestuur van RMN is opdrachtgever voor het opheffen van RMN zelf. De secretaris van de bestuurlijke begeleidingsgroep is ambtelijk opdrachtgever voor beide trajecten. De ambtelijk opdrachtgever bewaakt dan ook de samenhang van alle sporen.

De ambtelijke opdrachtgever formeert een ambtelijk klankbordteam die ondersteunt en als klankbord functioneert voor de uitkomsten van de werkzaamheden. De directeur van RMN maakt hier onderdeel vanuit. Het klankbordteam kan voor hun advisering gebruik maken van andere partijen voor verificatie en andere ondersteuning.

Bij spoor III is een speciale positie ingeruimd voor de Ondernemingsraad van RMN. De ambtelijk opdrachtgever informeert de Ondernemingsraad over de voortgang van de werkzaamheden bij spoor I en II.

De werkzaamheden van spoor I en II worden uitgevoerd door de projectmanager, met ondersteuning van het bureau waarvoor hij werkzaam is.

De werkzaamheden van spoor III worden uitgevoerd door een projectleider, eveneens met ondersteuning van een bureau.

1.1 Conceptplanning

Hiervoor geldt de planning zoals is opgenomen bij het Memo “Toekomstige samenwerking Recreatieschappen”.

- April 2021, voorstel per schap over de samenwerkingsvorm (1e uitwerking)
- September 2021, voorstel samenwerkingsvorm in definitieve uitwerking
- Januari 2022, implementatie van de samenwerking

Uitkomsten vervolg Dialoogsessie SGL 26-10-2020

Constateringen uit de dialoogsessie:

1. Blijvende samenwerking op het gebied van recreatie (recreatieterreinen, wandel- en fietspaden) is gewenst.

2. Collectief optrekken met het invullen van een gezamenlijk opdrachtgeverschap (goed en eenduidig), solidariteit blijft uitgangspunt.

3. <u>Taken collectief of individueel</u>
    a. *Bedrijfsvoering*, liever niet en indien noodzakelijk klein en efficiënt. Gaan mee met opdrachtnemer.
    b. *Communicatie*, functioneel invullen (beperkt houden). Gaan mee met opdrachtnemer.
    c. *Ontwikkeling*,
        i. Bestuursondersteuning, zo min mogelijk (zo licht mogelijke samenwerkingsvorm)
        ii. Doorontwikkeling terreinen beperkt, valt onder ondernemerschap van uitvoerende partij. Kaders meegeven.
    d. *Beheer en onderhoud* terreinen, collectief verantwoordelijk, in de vorm van DVO. Verschillende bundels kunnen gevormd worden. (Samenwerkingen met enkele deelnemers onderling) Meerdere opdrachtnemers is mogelijk.
    e. *Routenetwerk en wandel en fietspaden*, collectief in Routebureau. Samenwerking hierop is essentieel. Zoeken naar nieuwe ‘moeder’ hiervoor.
    f. *Toezicht en handhaving*, veelal collectief, waarbij collectief zelfs in nog breder verband (provincie-breed) kan worden gezien. Voor enkeling kan het individueel, bij gemeente zelf aansluiten.

4. <u>Samenwerkingsvorm</u>
    a. Zo eenvoudig mogelijk, in de vorm van een overeenkomst en met een stuurgroep
    b. Meerdere stuurgroepen, afhankelijk van clustering gebieden en/of taken
    c. Solidariteit is uitgangspunt
    d. Moet wel een solide basis hebben voor langere tijd
    e. Bestuurlijke drukte (o.a. door PC-cyclus) voorkomen.
    f. Provinciale bijdrage moet blijven
    g. Centrumconstructie is bespreekbaar, zodat uitvoering centraal wordt aangestuurd
    h. Bij ontwikkelingen: Ondernemerschap en visionaire bij uitvoerende partij

5. <u>Gebieden</u>
    a. Recreatieterreinen in collectief inbrengen, inclusief het beheer en onderhoud (een enkel terrein kan afvallen, bijv. Cattenbroek)
    b. Overige terreinen waaronder wandel en fietspaden, nog nader bekijken (via Routekaart). Kan in collectief blijven, als onderdeel van routenetwerk. Beheer en onderhoud kan collectief, maar kan ook individueel gemaakt worden.
    c. Overweging. Onderdelen a. en b. kennen een grote samenhang en verbinden elkaar.
    d. Overige eigendommen (bossages, etc.), afstoten. Routekaart hiervoor.
    e. In Routekaart gebieden betrekken, eenheid in eigendom (bijv. Noorderpark)
    f. Clustering van watergebieden (VVP en LSD) lijkt logisch

Bij uitwerking nader te bekijken:

- Eigendom van gronden, kan dat bij lichte regeling?
- Verordenende bevoegdheid, is dat nodig? Kan ook individueel gebeuren met onderlinge afstemming om gelijkheid te bevorderen.
- Mogelijkheden van aanbesteding/inbesteding bij lichte vorm van samenwerking?

Bureau Berenschot zal worden gevraagd met een uitwerking en duiding van het voorgaande te komen. Deze zal besproken worden in de eerstvolgende vergadering van het Dagelijks Bestuur.

Memo

Onderwerp	Bouwstenen voor discussie over de toekomst van Plassenschap Loosdrecht e.o.
Aan	Het algemeen / dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o.
Van	Secretaris bestuurlijke begeleidingsgroep RMN in Transitie (Cor Grasmeijer)
Datum	16 september 2020
Bijlagen	-

Bouwstenen voor discussie over de toekomst van Plassenschap Loosdrecht e.o.

Onze collectieve opvatting is dat recreatie voor iedereen beschikbaar, dichtbij, eigentijds en (vrij) toegankelijk moet zijn. Het is daarom ons gezamenlijk streven om verscheidenheid aan recreatieactiviteiten mogelijk te maken.

We geloven erin dat cultureel erfgoed, landschap en natuur belangrijke waarden zijn voor een sterk recreatiegebied. Daarom is de bescherming en de ontwikkeling van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden ons gezamenlijk streven, voor zover dat niet door anderen wordt verzorgd.

Elementen met een belangrijke rol

- Kwaliteit
- Veiligheid
- Aantrekkelijkheid
- Mensen recreëren zonder grenzen

Onderscheidende aspecten

Voor het schap spelen geen strategische ontwikkelingsvraagstukken. Het schap kent specifieke taken en vraagstukken die gekoppeld zijn aan, zoals veiligheid, en specifieke infra zoals vaarwegen, ligplaatsen, sluizen en bruggen, nautisch beheer etc.
Natuurontwikkeling (groei van natuurgebieden) is geen echte opgave voor dit gebied.
Het Plassenschap heeft een eigen unieke identiteit, het is voornamelijk werkzaam in het Loosdrechtse plassengebied en beheert enkele recreatievoorzieningen in het veenweidegebied.

Gezamenlijk statement

Belangrijkste motieven voor samenwerking

- Historisch gegroeid
- Solidariteit (inwoners komen op elkaars gebied), ook wederzijdse afhankelijkheid (onderling verevenen)
- Slagkracht groter
- Effectiever door schaalniveau (beheer, onderhoud en toezicht)
- Bovenregionale functie, gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen
- Recreatief beleid vraagt specifieke deskundigheid

Aandachtspunten

- Alle deelnemers verlangen naar vereenvoudiging van de samenwerkingsorganisatie zodat niet de bedrijfsvoering en organisatie centraal staat, maar de inhoudelijke opgaven.
- In de huidige uitvoering worden de genoemde elementen niet allemaal gehaald.

- Wrijving bij lokale verantwoordelijkheid (Openbare Orde en Veiligheid) versus wat aan toezicht Plassenschap is overgedragen.
- Er zijn partijen die hier baat bij hebben, maar niet deelnemen (free-riders).
- Binding van de stad Utrecht met het schap is beperkt.

Ontwikkelingen

- Nieuwe ontwikkelingen in het gebied (integrale beoordeling) maken geen deel uit van de werkzaamheden van het schap. Dit vindt plaats binnen het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen in afstemming met alle (21) deelnemende partijen. In de uitvoering van de ontwikkelingen en het beheer van gerealiseerde projecten, met betrekking tot de recreatieve aspecten, kan het Plassenschap mogelijk een rol spelen.
- Ontwikkeling van eigen gebieden is gelieerd aan de uitvoering zelf.

Opgaven voor het Plassenschap

Op de volgende onderdelen wordt samenwerking van belang gezien:

- Beheer en onderhoud (met relatie naar natuur)
- Regelgeving, Toezicht en handhaving (nader te definiëren)
- Nautisch beheer
- Marketing en communicatie (is onderdeel van RBT Gooi & Vecht)

Aandachtspunten bij taakonderdelen

- Exploitatie en ontwikkeling van eigen gebieden kent beperkingen. Dit kan binnen duidelijke kaders. Inkomsten genereren is geen hoofdzaak.
- Bestuursondersteuning; kijken naar de ontwikkelingen in Noord-Holland met RNH. Is een onderdeel van het opdrachtgeverschap.
- Bedrijfsvoering; afslanking, kostenreductie noodzakelijk. Verandering van vorm kan hierbij helpen.

Uitzoekvragen en wensbeelden

- Ontregelen en versimpelen van de governance, met name in relatie tot de uitvoeringsorganisatie (RMN).
- Vanuit opgaven kijken naar de taken in de samenwerking. Duidelijke taakverdeling en inhoud is belangrijker dan vorm.
- Recreatie is de basis, de essentie van de samenwerking. De uitvoering (uitvoeringsorganisatie RMN) moet anders vormgegeven worden. Bedrijfsvoeringkosten verminderen. Ook nagaan welke relatie gelegd kan worden met RNH, als uitvoeringsorganisatie in Noord-Holland?
- Kijken naar logistieke verbanden. Geografische als ordenend principe voor nieuwe samenwerkingsvorm. Op nieuwe manier naar gebieden kijken. (Vinkeveenseplassen en veenweidegebied Stichtse Vecht, andere plassen) Zoeken naar logica. Recreëren is grensoverschrijdend.
- Een goede balans tussen de mate van verantwoording van het collectief naar deelnemers en de ruimte voor beïnvloeding van individuele deelnemers op het collectief.
- Zoeken naar een constructie voor alle opgaven. Samenwerking in het schap is niet het probleem. Niet te veel tijd aan schap besteden. De organisatie voor het beheer (RMN) moet worden aangepakt. De onvoorspelbaarheid en verrassingen voor het schap moeten worden geminimaliseerd.

Memo

Onderwerp	Stichtse Groenlanden ontwikkelen tot een eenvoudiger stelsel voor recreatie
Aan	Het algemeen / dagelijks bestuur van recreatieschap Stichtse Groenlanden
Van	Secretaris bestuurlijke begeleidingsgroep RMN in transitie
Datum	16 september 2020
Bijlagen	-

Stichtse Groenlanden ontwikkelen tot een eenvoudiger stelsel voor recreatie

Gezamenlijke waarden:

- **Recreatie is overal**
  We willen redeneren vanuit het gedrag en de diverse behoeftes van mensen. De verzameling aan terreinen van SGL is historisch ontstaan en biedt samen met terreinen van SBB, NM, UL een groot en gevarieerd aanbod voor recreanten in de provincie Utrecht. Ook de recreatieve infrastructuur (fiets- en wandelpaden, routes) is hier onderdeel van. Voor recreanten zijn de grenzen tussen gemeentes en terreinbeheerders irrelevant. Recreatie is grenzeloos.

- **Groen is belangrijk voor de toekomst van de regio**
  Groen, landschap en cultureel erfgoed recreatie zijn belangrijke waardes in Utrecht en zijn de dragers voor recreatie in deze regio. Het behartigen van deze waarden is van groot belang gezien de ruimtelijke ontwikkeling van de regio. Er is sprake van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid om aan deze waardes te werken op basis van solidariteit.

- **Tijd voor vernieuwing en vereenvoudiging**
  De recreatieschappen en RMN zijn 20 – 30 jaar geleden ontstaan. Er is veel veranderd. Het aantal gemeentes en deelnemers zijn kleiner geworden en de bevolking is fors gegroeid. We streven naar een zo eenvoudig mogelijke samenwerkingsvorm om risico's met elkaar te delen en de efficiëntie door schaalvoordeel te vergroten.

- **Ontwikkeling van groen en recreatie wordt elders georganiseerd**
  De ontwikkeling van nieuwe gebieden met (mede)gebruik voor recreatie past niet binnen de GR voor recreatie. Het moet integraal met andere opgaven afgestemd worden en het is een cruciaal onderdeel van de ruimtelijke ontwikkeling van de regio Utrecht. Het proces 'Groen groeit mee' van Provincie Utrecht en gemeenten en De REP van U16 zijn logische tafels voor strategie-ontwikkeling, afspraken die bijvoorbeeld in een gebiedsakkoord kunnen worden vastgelegd.

Uitzoekvragen:

- **Terugnemen of delen van taken**
  Het takenpakket bekijken wat efficiënt is om collectief te organiseren met een logisch samenhang. Voor zo'n passende vorm moet een analyse worden gemaakt van de aard van alle taken en inspiratie worden gezocht bij andere bestaande organisatievormen (bijvoorbeeld de beheerovereenkomst RodS).

- **Mogelijke verbreding of herschikking van recreatiegebieden**
  Bij de doorontwikkeling kijken naar alle recreatiegebieden in de regio (dus verder dan het bestaande areaal van RMN) en naar de samenhang met andere terreinbeheerders (zoals ook Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Utrechts Landschap). Dit is mogelijk een punt voor de langere termijn, met een tussenoplossing tot dan.

- **Verantwoording optimaal invullen**. Een goede balans tussen de mate van verantwoording van het collectief naar deelnemers en de ruimte voor beïnvloeding van individuele deelnemers op het collectief.

- **Goede voorbeelden benutten**. Wat zijn goede referenties van organisatie van collectieven, van eigen uitvoering en uitbesteden van taken(pakket).

Stappen zetten naar besluiten:

1. Taken verdelen. We zetten alle taken van het pakket voor recreatie uit op een as die reikt van individueel (zelf als deelnemer doen) tot collectief (samen met andere deelnemers) doen. We bespreken zowel de taken die samenhangen met de gebieden als de taken voor de routes. We concluderen vervolgens welke taken afvallen voor het collectief en gaan in onze discussie door met de taken die we wel als collectief zien. We vergelijken de uitkomst met de ondergrens van een efficiënt takenpakket en van een bijbehorend beheerareaal.

2. Uitvoering bepalen. We zetten de taken van het collectief uit op een as die reikt van zelf collectief (met de eigen organisaties) uitvoeren tot het collectief (in bestekken, dienstverleningsovereenkomsten etc.) uitbesteden van een takenpakket aan externe uitvoerders. We bespreken in dit deel van de discussie ook hoe we opdrachten gaan formuleren voor de uitvoering

3. Organisatievorm bepalen. Als laatste stap zetten we de organisatievormen die bij bovenstaande taken en uitvoering horen op een as: van een lichte organisatievorm een (zoals RODS) tot aan een zware constructie met één of meerdere GR'en. Centraal staat de vraag: Hebben we een recreatieschap of een eigen uitvoeringsorganisatie nodig? We betrekken hierbij ook de uitkomsten van de dialoogsessies bij het Plassenschap Loosdrecht en nemen ook de mogelijkheden om samen te werken met bijvoorbeeld Utrechts landschap, Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten mee.

4. Voorstellen en beslissen. We doordenken de gevolgen van bovenstaande keuzes voor de huidige gemeenschappelijke regelingen en formuleren de acties en inspanningen naar een nieuwe situatie. We formuleren vervolgens voorstellen en leggen deze voorstellen voor een vereenvoudigd stelsel voor recreatie te besluitvorming voor aan de raden en de staten.

Memo

Onderwerp	Toekomstige samenwerking Recreatieschappen *Besluitvorming over richtinggevende uitspraken voor vervolgstappen nieuw organisatie recreatietaken Midden Nederland*
Aan	Het dagelijks bestuur van Plassenschap Loosdrecht e.o. en Recreatieschap Stichtse Groenlanden
Van	Secretaris bestuurlijke begeleidingsgroep RMN in transitie
Datum	7 december 2020
Bijlagen	a. Memo 'Stichtse Groenlanden ontwikkelen tot een eenvoudiger stelsel voor recreatie b. Memo 'Bouwstenen voor discussie over de toekomst van Plassenschap Loosdrecht e.o.' c. Uitkomsten vervolg Dialoogsessie SGL 26-10-2020 d. Uitkomsten vervolg Dialoogsessie Plassenschap Loosdrecht 09-11-2020

Inleiding en bestuurlijke vraag

Na de vaststelling van de rapportage 'RMN in transitie' en het uitbrengen van het rapport 'Organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland', door Bureau Berenschot, is door de Dagelijks Besturen van het Plassenschap Loosdrecht en het Recreatieschap Stichtse Groenlanden in het najaar van 2020 gesproken over de toekomst van de beide schappen, mede in relatie tot de toekomst van de bedrijfsvoeringorganisatie Recreatie Midden Nederland (RMN). De gesprekken vonden plaats in twee zogenaamde dialoogsessies. Van deze dialoogsessies zijn de uitkomsten op hoofdlijnen op papier gezet. Op basis van de gesprekken is deze memo opgesteld. In de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur van 19 november 2020 is het eerste concept van deze memo besproken en is, met enkele kleine aanpassingen, hiermee ingestemd.

Met dit memo wordt richting gegeven aan het opnieuw organiseren van de recreatietaken die op dit moment bij de schappen zijn belegd en waarvan de uitvoering door RMN wordt verzorgd, door middel van richtinggevende uitspraken. Met deze uitspraken kan een projectleider bestuurlijk gelegitimeerd vervolgstappen zetten om de recreatietaken in Midden Nederland op een andere manier te organiseren. De uitspraken worden voorgelegd aan de deelnemers van de schappen, gemeenten en provincies Utrecht en Noord-Holland, met het verzoek om hiermee in te stemmen.

Aan de leden van het dagelijks bestuur van beide recreatieschappen wordt gevraagd in te stemmen met de volgende vier richtinggevende uitspraken en de verdere uitwerking:

1. Voor het Plassenschap Loosdrecht:
   a. Het uitwerken van een samenwerking binnen het schap op basis van centrumconstructie waarbij de gemeente Wijdemeren als opdrachtnemer kan optreden voor beheer en onderhoud en toezicht en handhaving van de gebieden.
   b. Het laten vervallen van de verordende bevoegdheid en de nautische bevoegdheid voor de plassengebieden om deze toe te wijzen aan de gemeente Wijdemeren (als opdrachtnemer van de samenwerking) en hierover advies in te winnen.
   c. Een verkenning uitvoeren naar scheiding van de zogenaamde 'natte' en 'droge' taken van het Plassenschap.
   d. Nader verkennen of samenwerking met de Vinkeveense plassen mogelijk is en op welke termijn.

2. Voor het Recreatieschap Stichtse Groenlanden:
    a. Het uitwerken van een samenwerking op basis van een convenant met een Stuurgroep die toekomstbestendig is.
    b. De wijze van aansturing en uitvoering van de nieuwe samenwerking verkennen, aan de hand van een logische ordening van gebieden en taken, met uitwerking van de volgende aspecten:
        1. Onderzoeken of een centrumconstructie met de provincie Utrecht of een gemeente haalbaar is en aan welke eisen die moet voldoen.
        2. Gesprekken met niet-commerciële terreinbeheerders aangaan om te bezien op welke wijze samenwerking mogelijk is (gebiedsgericht).
        3. Onderzoeken of de taak van toezicht en handhaving overgedragen kan worden aan de RUD.
    c. De uitkomsten van de verkenning samenwerking Vinkeveense plassen met het Plassenschap Loosdrecht worden waar mogelijk betrokken bij bovenstaande uitwerking.

3. De gevolgen te onderzoeken van de wijzigingen voor de externe opdrachten die door RMN worden uitgevoerd voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau Utrecht, alsmede de positie van het Routebureau als organisatorisch onderdeel van RMN en hiervoor voorstellen te doen.

4. Het voornemen uit te spreken om Bedrijfsvoeringorganisatie RMN op te heffen. Hiervoor een liquidatieplan te laten opstellen door een apart hiervoor aangestelde projectleider met ondersteuning van een bureau. Als streefdatum voor de liquidatie te opteren voor 1 januari 2022.

In het kader van de verdere uitwerking wordt een projectleider aangesteld voor de vervolgstappen, in lijn met de bovenstaande drie richtinggevende uitspraken. Deze projectleider is verantwoordelijk voor het samenbrengen van de noodzakelijke expertise.

Uitwerking van de bestuurlijk vraag

Sinds het verschijnen van het Berenschot-rapport “organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland” zijn een aantal bijeenkomsten (zowel ambtelijk als bestuurlijk) georganiseerd waarin – in lijn met het advies in het Berenschot-rapport – de verschillende aspecten van de toekomstige organisatie van de recreatietaken zijn besproken. Op basis van de opbrengst van deze bijeenkomst zijn vier richtinggevende uitspraken geformuleerd over de toekomstige organisatie van:

- de recreatietaken in het Plassenschap Loosdrecht,
- de recreatietaken in het Recreatieschap Stichtse Groenlanden,
- de taken die RMN thans uitvoert voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau Utrecht,
- het opheffen van de bedrijfsvoeringorganisatie RMN

Verder wordt voorgesteld om een projectleider in te huren om de uitspraken uit te werken in concrete voorstellen. Voor het opheffen van RMN zal een aparte projectleider geworven worden.

Recreatie voor iedereen

Als gemeenschappelijk waarden en strategisch kader voor het waarom van de samenwerking bij recreatieve taken zijn de volgende overwegingen door de besturen gedeeld en onderschreven.

Recreatie is belangrijk en de afgelopen tijd laat ons dat ook duidelijk zien. Recreatie moet voor iedereen beschikbaar, dichtbij, eigentijds en (vrij) toegankelijk zijn. Kwaliteit en veiligheid zijn daarbij ook belangrijke waarden. Het is daarom ons gezamenlijk streven om verscheidenheid aan recreatieactiviteiten mogelijk te maken.

Recreatie is ook overal. We moeten redeneren vanuit gedrag en behoeftes van mensen. De gezamenlijke aandacht betreft de recreatieterreinen, maar ook de fiets- en wandelpaden en routes. Voor recreanten zijn de grenzen tussen gemeentes en terreinbeheerders irrelevant. Recreatie is grenzeloos.

Groen, landschap en cultureel erfgoed zijn belangrijke waardes in Utrecht en zijn de dragers voor recreatie in deze regio. Het behartigen van deze waarden is van groot belang gezien de ruimtelijke ontwikkeling van de regio. Er is sprake van gemeenschappelijke verantwoordelijkheid om aan deze waardes te werken op basis van solidariteit. Groen, maar ook de plassen, zijn belangrijk voor de toekomst van de regio. In gezamenlijkheid willen wij invulling geven aan de recreatietaken.

De recreatietaken voor de schappen

De structuur van de samenwerking is besproken en heeft geleid tot de volgende overwegingen.

De huidige recreatietaken die door RMN worden uitgevoerd voor de schappen zijn in de volgende onderdelen in te delen:

1. Gebieden, onderhoud en beheer (inclusief de exploitatie in sommige gebieden)
2. Wandel- en fietspaden, onderhoud en beheer
3. Toezicht en handhaving
4. Ontwikkeling van nieuwe recreatie
5. Bedrijfsvoering
6. Communicatie

Van deze taken is aangegeven dat de onderdelen 5 en 6 slechts beperkt moeten zijn en alleen ter ondersteuning van de collectieve taken. Bij de communicatie kan aansluiting gezocht worden bij de Destinatie Management Organisaties die actief zijn in het gebied (Visit Utrecht Region en Gooi en Vechtstreek).

Onderdeel 4 “ontwikkeling van nieuwe recreatie” vindt niet plaats binnen deze samenwerkingsvorm maar op een hoger niveau met meerdere partijen en in samenhang met andere maatschappelijke discussies voor ruimtegebruik. Voor het Recreatieschap Stichtse Groenlanden betreft dit een onderdeel van het programma ‘Groen Groeit Mee’. Voor het Plassenschap Loosdrecht ligt de ontwikkelopgave bij het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. De ontwikkeling van de ‘eigen gebieden’, zoals het programma ‘Vinkeveense Plassen’, wordt gezien als een uitvoerende taak bij beheer en onderhoud.

De bundeling van de taken in de onderdelen 1, 2 en 3

Samenwerking concentreert zich daarmee op de onderdelen 1, 2 en 3 (beheer en onderhoud van gebieden, wandel- en fietspaden en op toezicht en handhaving). Hieronder wordt mede begrepen de exploitatie van diverse terreinen en de daarmee verband houdende pacht- en huurovereenkomsten. De hiermee gegenereerde inkomsten komen ten goede aan het beheer en onderhoud van de gebieden.

Bij het Plassenschap is onderscheid te maken tussen twee soorten taken, te weten de 'natte' taken en de 'droge' taken. De 'natte' taken zien op de werkzaamheden op en direct rond de Loosdrechtse plassen. De 'droge' taken betreffen het Veenweidegebied (voormalige gemeenten Breukelen en Loenen). Nu gekeken wordt naar logische ordening wordt voorgesteld om ook een verkenning uit te voeren naar het scheiden van deze taken en om bij de 'droge' taken te onderzoeken of aansluiting bij Stichtse Groenlanden een optie is.

Aan de hand van een logische ordening (clusters) van gebieden, wandel- en fietspaden wordt bekeken of samenwerking gezocht kan worden met andere beheerorganisaties, zoals een Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Erfgoed Utrecht. Uitgangspunt hierbij is dat de terreinen, wandel- en fietspaden een volledige recreatieve invulling moeten blijven behouden.

Voor toezicht en handhaving moet bekeken worden of aansluiting bij de Regionale UitvoeringsDienst (RUD) een mogelijkheid is. Voor het Plassenschap is het gewenst dat de coördinatie van deze taken op en rondom de plassen bij de gemeente Wijdemeren komt te liggen. Bij de keuze voor een centrumconstructie ligt volledige aansluiting, dus ook de functies onderbrengen, bij de gemeente voor de hand.

Naast de plassen bij het Plassenschap heeft ook Stichtse Groenlanden een plassengebied, te weten de Vinkeveense plassen als programma B, te beheren. Voor beide zogenaamde "natte" taken zou het niet onlogisch zijn deze samen te voegen. Er ligt in de uitvoering van het beheer en onderhoud en toezicht en handhaving een nauwe relatie tussen deze twee "natte" gebieden. Een gezamenlijke uitvoering van taken lijkt voor de hand te liggen. Er ligt wel een verschil van focus tussen de twee natte gebieden, met name de ontwikkelopgave bij de Vinkeveense plassen verschilt van de beheer taak bij het Plassenschap. Nadere verkenning moet uitwijzen of samenwerking meerwaarde heeft en op de korte termijn kan worden verwezenlijkt of pas op een langere termijn.

Externe opdrachten
Speciale aandacht is nodig voor de twee externe opdrachten die RMN is aangegaan met andere partijen. Dit betreft het beheer, onderhoud toezicht en handhaving voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en de werkzaamheden van het Routebureau Utrecht. Voor beide onderdelen zijn Dienstverleningsovereenkomsten afgesloten. Voor het Routebureau Utrecht geldt daarnaast dat de medewerkers ondergebracht zijn in de organisatie van RMN. Door beide schappen is aangegeven dat het Routebureau Utrecht behouden moet worden en als geheel elders moet worden ondergebracht. Gelet op de positie van de provincie Utrecht bij de totstandkoming van deze opdrachten is het logisch deze provincie te vragen hier een voortrekkersrol in te willen vervullen.

Organisatievormen

In de uitkomsten van de dialoogsessies van beide schappen is duidelijk een gezamenlijke lijn te ontdekken.

- De wens om collectief samen te werken met de huidige partners. (Solidariteit en financiële ondersteuning door alle partijen)
- De samenwerking eenvoudig van opzet (zo licht mogelijk).
    - Geen onnodige complexe discussies over bedrijfsvoering en Planning en Control documenten, zoals een kadernota, etc.
    - Discussie over de recreatiegebieden en recreatietaken.
- Samenwerking in een Stuurgroep, met onderliggend wellicht een convenant. (Liever geen Gemeenschappelijke Regeling met veel verplichtingen).
- Afspraken vastleggen voor meerdere jaren en als zodanig toekomstbestendig van opzet.
- Vanuit dit gegeven is er geen ruimte, maar ook geen behoefte aan een gezamenlijke bedrijfsvoeringorganisatie.

Voor het Plassenschap is nadrukkelijke gesproken over de samenwerking met een centrumconstructie. De gemeente Wijdemeren heeft zich aangeboden om als opdrachtnemer op te treden. Vanuit die rol willen zij beheer en onderhoud uitvoeren. Toezicht en handhaving zou ook bij de gemeente kunnen worden ondergebracht. De coördinatie van deze taken is daarmee geen punt van discussie meer.

Voor Stichtse Groenlanden is er nog geen volledig uitgekristalliseerde optie uitgewerkt. Ook hier ligt er, voor wat betreft beheer en onderhoud van de gebieden en paden, een optie voor een centrumconstructie, waarbij de provincie Utrecht zou willen uitwerken welke mogelijkheden er zijn om dit vanuit de provincie op te pakken. Het zou de mogelijkheid kunnen geven om ook breder te kijken dan alleen naar de gebieden van Stichtse Groenlanden, maar over de gehele provincie heen.

Een andere variant is de taken van beheer en onderhoud van gebieden en paden neer te leggen bij niet commerciële terreinbeheerders. Hierbij wordt gedacht aan de samenwerking met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Landschap Erfgoed Utrecht. Wel vanuit een aansturing op recreatieve doeleinden door een nieuw te vormen collectief, voor wat betreft de recreatieve gebieden en paden. Dit vergt een nadere verkenning vanuit de gebieden en met de genoemde instanties of dit aansluit bij hun doelstellingen en uitvoering.

Voor toezicht en handhaving zou de samenwerking met de RUD nader onderzocht moeten worden. De handhavingstaken van de provincie Utrecht, waaronder de ‘groene BOA’s”, zijn belegd bij de RUD. Voor de recreatieve taken kan hierbij aansluiting gezocht worden.

Positie RMN

Aan de hand van de richting die de deelnemers van de schappen willen inslaan wordt ook duidelijk wat de positie van de bedrijfsvoeringorganisatie is. Uit de richtinggevende perspectieven die zijn gedeeld komt naar voren dat voor het voortbestaan van RMN geen draagvlak bestaat. Beide besturen kiezen voor een nieuwe samenwerking, een nieuwe opzet en een andere uitvoering.

Een definitieve beslissing om RMN op te heffen en te liquideren kan nu nog niet genomen worden. In de statuten wordt aangegeven dat er daarvoor een liquidatieplan moet worden opgesteld die aan de deelnemers moet worden aangeboden. Het liquidatieplan omvat de verplichtingen van de deelnemers tot deelneming in de financiële consequenties van de opheffing en een regeling met betrekking tot de gevolgen, die de opheffing voor het personeel heeft.

Ook in de nieuwe samenwerking blijven veel werkzaamheden die RMN nu verricht bestaan. Het streven is er dan ook op gericht om daar waar het kan het principe “mens volgt werk” te hanteren. Dit is een belangrijk aandachtspunt bij het opdrachtgeverschap van de nieuwe samenwerking. Om dit vorm te geven moeten de werkzaamheden omgezet worden in dienstverleningsovereenkomsten (DVO). Dit past ook bij de gewenste nieuwe vorm van samenwerking en opdrachtgeverschap om door middel van DVO’s werkzaamheden uit te laten voeren.

De wens is om de omzetting naar een nieuwe constructie snel maar ook zorgvuldig vorm te geven. Daarbij is als streefdatum voor liquidatie 1 januari 2022 aangegeven. Dit is ambitieus, maar voor de medewerkers in de organisatie is het van belang onzekerheden zo kort mogelijk te laten duren.

Aandachtspunten bij de uitwerking

Bij de uitwerking van het richtinggevend besluit zijn er diverse aandachtspunten.

1. Een samenwerking moet robuust en toekomstbestendig zijn en dus voor een langere periode in stand blijven. De discussie over de samenwerking heeft inmiddels ruim 8 jaar geduurd en de nieuwe keuze nu moet dus duidelijkheid geven. Het beleidsveld recreatie heeft een grote uitdaging en die kan alleen goed worden vorm gegeven wanneer er rust is op de samenwerking en de organisatievorm.
2. De deelnemersbijdrage is bestemd voor de recreatiegebieden en paden en niet voor de (bedrijfsvoering)organisatie die de uitvoering verzorgt. Alleen voor die (bedrijfsvoering)aspecten die voor de uitvoering noodzakelijk zijn. De financiële bijdrage van de provincies Utrecht en Noord-Holland moet zoveel mogelijk gewaarborgd worden.
3. Bij de nadere uitwerking van de samenwerkingsvorm moet duidelijk worden of het eigendom van de gebieden en paden, die nu bij het Plassenschap Loosdrecht en Recreatieschap Stichtse Groenlanden ligt, in gezamenlijkheid kan worden doorgezet of dat ontvlechting van de eigendommen noodzakelijk is. Ontvlechting van eigendommen is moeizaam en kost veel tijd en energie, leert de liquidatie van Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Krommerijn Streek.
4. Bij de verdere uitwerking moet worden aangegeven of er een noodzaak is voor een verordende bevoegdheid voor de samenwerking of dat dit op individueel niveau onderling voldoende afgestemd kan worden om eenduidigheid op de recreatieterreinen te waarborgen. Dit geldt eveneens voor de nautische bevoegdheden voor de plassengebieden.
5. De uitwerking van de hernieuwde samenwerking vergt een heldere governance, waarin nadrukkelijk aandacht wordt gegeven aan de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer. Hierbij moet ook betrokken worden de democratische legitimiteit van de nieuwe samenwerking en de rol en positie van de gemeenteraden en Provinciale Staten in de samenwerkingsvorm.

6. Bij de keuze voor het opheffen van het Recreatieschap Stichtse Groenlanden en het Plassenschap Loosdrecht moet duidelijk zijn welke kosten gemoeid zijn met de ontvlechting, maar ook met de invlechting van de werkzaamheden in nieuwe vormen, en of deze in verhouding staan met het continueren van de schappen.
7. De gevolgen van de gewijzigde besluiten voor de externe opdrachten die door RMN worden uitgevoerd voor het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en het Routebureau Utrecht, alsmede de positie van het Routebureau als organisatorisch onderdeel van RMN. Hiervoor moet een oplossing gevonden worden. Het voortbestaan van het Routebureau staat niet ter discussie en moet in stand blijven.

Processtappen RMN in transitie

8 december 2020

Hieronder volgt de proceslijn vanaf de discussie over de geconstateerde problemen bij RMN met de vervolgstappen die zijn genomen.

- Voorjaar 2019
  Constatering door de directeur van de financiële en organisatorische problemen bij RMN

- 29 mei 2019
  Bespreking van de gezamenlijke dagelijkse besturen van RMN, SGL en PL over de notitie 'RMN under construction', opgesteld door de directeur RMN. In deze notitie zijn de geconstateerde problemen toegelicht. Tevens is een plan van aanpak vastgesteld voor de vervolgstappen.

- 10 september 2019
  Informatiebijeenkomst voor raads- en statenleden met uitleg van de situatie en de te nemen vervolgstappen.

- 20 februari 2020
  Vaststelling van de rapportage 'RMN in transitie' door de gezamenlijke Dagelijks Besturen van de schappen. Hierin is opgenomen een analyse van de situatie bij RMN met een afwegingskader en toekomstperspectieven. Het rapport is opgesteld in opdracht van het RMN-bestuur

- 19 maart 2020
  Toezending van de rapportage 'RMN in transitie' aan de deelnemende gemeenten en provincies, tezamen met de 1e begrotingswijziging 2020.
  De informatiebijeenkomst die gepland was kon vanwege corona geen doorgang vinden.

- 29 juni 2020
  Vaststelling door de dagelijks besturen van de recreatieschappen van de notitie 'Organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland', opgesteld door Bureau Berenschot. Hierin is opgenomen de uitwerking van enkele toekomstperspectieven.
  Het advies van Berenschot is overgenomen met het vaststellen van de ernst van de situatie en dat direct ingrijpen noodzakelijk is en om eerst de gezamenlijke uitgangspunten van de samenwerking te formuleren (per schap) om pas daarna de keuze van de samenwerkingsvorm te bepalen.

- 8 juli 2020
  Informatiebijeenkomst voor raden en staten over 'RMN in transitie'

- 13 juli 2020
  Toezenden van de notitie ‘Organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland’ aan de deelnemende gemeenten en de provincie Utrecht en Noord-Holland.

- 23 september 2020
  Informatiebijeenkomst voor raden en staten over de notitie ‘Organisatie van de recreatietaken in Midden Nederland’

- 7 december 2020
  Bespreking van de memo ‘Toekomstige samenwerking Recreatieschappen’ waarin de uitkomsten van de gesprekken in de dagelijkse besturen van de schappen over de samenwerking zijn uitgewerkt in richtinggevende uitspraken.
  De gemeenteraden en Provinciale Staten van Utrecht en Noord-Holland wordt gevraagd te reageren op de uitkomsten.

Vervolgstappen

- Uitwerken van de onderzoeksvragen uit de memo ‘Toekomstige organisatie Recreatieschappen met het aanstellen van een projectmanager (ondersteuning samenwerking schappen) en een projectleider (opheffen RMN).

- Februari 2021
  Ontvangen reacties van de deelnemende gemeenten en de provincies Utrecht en Noord-Holland.

- Mei 2021
  Helderheid over de nieuwe samenwerkingsvorm van de beide recreatieschappen met de wijze van uitvoering. De besturen van de schappen nemen een voorgenomen beslissing die wordt voorgelegd aan de raden en staten.
  Liquidatieplan RMN vastgesteld met inspraak van de Dagelijks Besturen van de recreatieschappen en Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht, als deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling.

- Juni 2021
  Consultatie van gemeenteraden en Provinciale Staten van Utrecht en Noord-Holland over de voorgenomen besluiten.

- Najaar 2021
  Voorbereiding beëindiging taken RMN bij voldoende zekerheid voor overname van de uitvoerende taken.
  Voorstel over nieuwe samenwerking uitgewerkt in concept-besluiten voor de deelnemende gemeenten en provincies Utrecht en Noord-Holland.

- 1 januari 2022
  Start nieuwe samenwerkings- en organisatievorm

metropool
regioamsterdam

Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht (editie 47 - 9 maart 2021)

Geachte Raadsleden en Statenleden in de Metropoolregio Amsterdam,

Met deze maandelijkse brief informeren wij u graag in het kort over actuele ontwikkelingen van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het maandelijkse Bericht wordt ook gearchiveerd op de MRA-website.

Nieuws uit de Metropoolregio Amsterdam

- Aanvullend onderzoek naar aardwarmte in MRA
- Zaanstad kiest locatie voor mogelijke vestiging Europese School
- Ondanks corona 101 nieuwe buitenlandse bedrijven en bijna 4.500 nieuwe banen in MRA
- Rijk komt woningnood MRA enigszins tegemoet
- Twee nieuwe eilanden voor Marker Wadden

Transitiecommissie: voorstel Versterking van MRA-samenwerking

Vandaag is het voorstel van de Transitiecommissie voor de versterking van onze samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam naar alle raden, Staten en colleges verzonden. Met dit voorstel kan de regionale samenwerking meer vanuit gedeelde inhoudelijke ambities en gezamenlijke kracht worden bestuurd.
Via uw griffier ontvangt u het voorstel. Net als het proces van consultatie, Samenwerkingsafafspraken en vaststelling, zoals we dat gezamenlijk de komende maanden gaan doorlopen. Deze informatie is vanmiddag ook op de MRA-website geplaatst (voorstel en begeleidende brief), samen met een persbericht dat woensdag 10 maart zal worden verspreid.

Regiegroep van 9 april 2021 - Globale begroting 2022

Normaal gesproken zou in de Regiegroep van april de globale begroting voor 2022 worden vastgesteld. Door het proces van de versterking van de MRA-samenwerking zal de begroting qua onderverdeling echter aan (grote) veranderingen onderhevig zijn. Daar is nu nog geen concreet zicht op: deze hangen samen met hoe het voorstel van de Transitiecommissie verder wordt uitgewerkt, een proces waaraan in de komende maanden vorm wordt gegeven. Voor 2022 zal daarom geen globale begroting worden opgesteld.
Vlak voor de zomer wordt een uitgewerkte begroting en werkplan voor volgend jaar opgesteld, die in de Regiegroep van oktober zal worden vastgesteld.
De Verantwoording 2020 staat wel op de agenda van de Regiegroep van 9 april 2021.

Strawinskylaan 1779 (WTC, I-toren)
1077 XX Amsterdam
info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl

16 maart 2021 - Metropoolregio Actueel: over toekomstbestendige mobiliteit in de MRA

Terwijl het aantal inwoners van de MRA gestaag blijft groeien, heeft de capaciteit van de wegen en het openbaar vervoer in de regio de grenzen al bereikt. Hoe zorgen we er in onze regio voor dat het toekomstige mobiliteitssysteem aansluit op de verstedelijking? En op alle andere regionale opgaven, zoals woningbouw, energietransitie en natuurbehoud?
Op dinsdag 16 maart kunt u zich laten bijpraten door verschillende sprekers, zoals de Amsterdamse wethouder Egbert de Vries (tevens voorzitter van de Vervoerregio Amsterdam) en gedeputeerde Jan de Reus (tevens voorzitter van het MRA-platform Mobiliteit). Aanmelden kan weer via de MRA-website.

23 maart 201 – Metropoolregio Actueel Verdieping: Polycentrische metropool

Wat wordt bedoeld met de polycentrische metropool? Kan de Metropoolregio Amsterdamop basis van deze ruimtelijk-economische ontwikkeling nog aantrekkelijker worden? En hoe vormen de MRA-programma's, zoals de Verstedelijkingsstrategie en Samen Bouwen aan Bereikbaarheid, een versterking van dit polycentrische principe? Aanmelden voor de polycentrische metropool (MRA University)

April 2021: Verstedelijkingsstrategie tijdens deelregionale bijeenkomsten

Lees alles over de stand van zaken in de Informatiebrief Verstedelijkingsstrategie op de MRA-website. In de maand april worden deelregionale bijeenkomsten georganiseerd waarin de volgende aspecten aan bod komen: aanpak van de Verstedelijkingsstrategie en welke lokale/deelregionale trajecten hierbij zijn meegenomen; specifieke verstedelijkings-opgaven die lokaal/deelregionaal spelen, ophalen waarde, urgentie en inhoudelijke ideeën daaromtrent; hoe gemeenten en provincies in de eigen trajecten van omgevingsvisie en -agenda gebruik kunnen maken van de Verstedelijkingsstrategie. Plus het vervolgproces in 2021 en hoe de raden en Staten verder worden betrokken.
De reeds bekende data zijn (ook via uw griffie wordt u geinformeerd):

- 7 april 2021 om 18.45 uur - Zuid-Kennemerland & IJmond
- 14 april 2021 om 19.00 uur - Zaanstreek-Waterland
- 15 april 2021 om 18.30 uur - provincie Noord-Holland
- 19 april 2021 (tijd volgt) - Gooi en Vechtstreek
- 20 april 2021 om 17.30 uur - Amsterdam

Aanmelden voor de volgende uitzendingen van Metropoolregio Actueel

U kunt zich al aanmelden voor de uitzendingen van Metropoolregio Actueel, die op dinsdagen van 16.30 tot 17.30 uur worden uitgezonden:

Strawinskylaan 1779 (WTC, I-toren)
1077 XX Amsterdam
info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl

- 20 apr 2021 – Aanmelden voor MRA Huisvesting en bouwopgave
- 18 mei 2021 – Aanmelden voor Landschap en klimaatadaptatie

Metropoolregio Actueel: Het voorjaarsarchief 2021
Heeft u een uitzending gemist of wilt u een uitzending op uw gemak terugkijken? Alle uitzendingen zijn gearchiveerd op de MRA-website, zie het overzicht hieronder.

- Over het MRA-metropakket van 16 februari 2021
- Verdieping op Economische Verkenningen MRA van 19 januari 2021

Metropoolregio Actueel: Het najaarsarchief 2020
Speciaal voor het najaar van 2020 is een playlist via YouTube samengesteld.

Kalender op website MRA
Op de website van de MRA staat de kalender met alle activiteiten op MRA-schaal. De kalender wordt continu bijgehouden en geeft een actueel beeld.
Tevens vindt u hier een eenvoudig pdf-overzicht van de jaarplanning 2021 met alle nu bekende MRA-overleggen, waaronder alle Regiegroepen en Platform-bijeenkomsten.

Een overzicht van de deelregionale bijeenkomsten voor raads- en Statenleden die zijn aangemeld door griffiers en bestuursadviseurs staat hieronder:

10 maart 2021 - MRA Raadtafel (digitaal)
24 maart 2021 - Regionale raadsledenbijeenkomst Zaanstreek-Waterland

De MRA Agenda
De MRA Agenda, die op 17 april 2020 is gelanceerd, vormt de inhoudelijke basis van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam en heeft een looptijd van 2020 tot 2024. U kunt de MRA Agenda lezen in een pdf-formaat en in de vorm van een e-magazine. Op de pagina op de MRA-website over de MRA Agenda vindt u alle informatie over de agenda en de voortgangsmonitor.

Het eerstvolgende bericht aan raden en Staten wordt volgende maand verzonden.

Middels deze brief hopen wij u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen of opmerkingen ben ik altijd bereikbaar.

Met vriendelijke groet,
Emiel Reiding

Directeur MRA
e.reiding@metropoolregioamsterdam.nl
06 - 39 36 20 77

*) De 35 deelnemers van de MRA zijn de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, Amsterdam, Almere, Lelystad, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp, Wijdemeren, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort, de provincies Noord-Holland en Flevoland, en de Vervoerregio Amsterdam.
**) De 7 deelregio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

Dit digitale 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt maandelijks, met uitzondering van de zomermaanden.

Provincie Noord-Holland

Natuur Landbouw & Gezondheid

Dossiernummer	6332
Extern Zaak ID	1600712
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 april 2021
Agendapunt	21.b
Omschrijving	Alle commissies: Brief GS aan PS inz. Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek (C-agenda van alle commissies in april)
Organisatieonderdeel	BEL/GRN

Bijlagen
1600712-1600727 Strategische samenwerkingsagenda PNH - regio GV.pdf
Brief aan PS over samenwerkingsagenda Provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	12 april 2021
Natuur Landbouw & Gezondheid	**19 april 2021**
Ruimte Wonen en Klimaat	19 april 2021
Mobiliteit & Bereikbaarheid	22 april 2021
Economie Financiën en Bestuur	22 april 2021
Ingekomen stukken ter kennisname	30 april 2021

Toelichting

Met dit besluit wordt de samenwerking met de regio Gooi en Vechtstreek bestuurlijk bevestigd. Daarmee zetten regio en de
provincie een stap verder in het traject van het meer regionaal werken. In deze regionale samenwerkingsagenda (RSA) stellen Regio en provincie bepaalde thema's centraal zoals benoemd in bijvoorbeeld het provinciale coalitieakkoord en de eigen Gooi en Vechtstreek agenda. We onderschrijven hiermee dat we de benoemde thema's belangrijk vinden, en hierop (intensiever) gaan Strategische samenwerkingsagenda provincie Noord-Holland en Regio Gooi en Vechtstreek samenwerken. Daarnaast verstevigt het de samenwerking. In de RSA zijn onderwerpen opgenomen die zonder de betrokkenheid van de provincie niet of minder goed van de grond komen. De RSA is daarmee in feite een concretisering van

afspraken die we met de regio hebben gemaakt over de uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie. Hierin is de RSA benoemd als instrument.

Duurzame samenwerking

Een extra plus op de samenwerking tussen provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek.

Strategische samenwerkingsagenda Provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek 2021-2023

Maart 2021

Provincie Noord-Holland

Regio Gooi en Vechtstreek

Gemeente Blaricum · gemeente gooisemeren · Hilversum Mediastad · Gemeente Huizen · Gemeente Laren · Gemeente Weesp · Wijdemeren

Inhoud

Inleiding 3
Hoofdstuk 1 Een economisch sterke regio 6
Hoofdstuk 2 Netwerkontwikkeling voor een bereikbaar Gooi en Vechtstreek 13
Hoofdstuk 3 Extra inzet op de veengebieden in de Vechtstreek 18
Hoofdstuk 4 Een gezonde leefomgeving in de Gooi en Vechtstreek 23
Bijlagen 27

Inleiding

Voor u ligt een gezamenlijke strategische samenwerkingsagenda die is opgesteld door de Provincie Noord-Holland en de zeven gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en loopt tussen 2021 en 2023. De Regio Gooi en Vechtstreek heeft namens de gemeenten de regionale inbreng gecoördineerd. Met deze actiegerichte samenwerkingsagenda zetten we een plus op de huidige samenwerking. De leidende agenda van de Provincie Noord-Holland is het coalitieakkoord. Voor de gemeenten is dit, naast hun eigen collegeakkoorden, de Regionale Samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2020-2023. Bekeken is voor welke onderwerpen uit deze agenda's we gelijke of elkaar aanvullende doelen hebben en waarop via extra inzet we deze doelen eerder of sneller tot uitvoering kunnen brengen.

Verkend is daarom welke gezamenlijke doelen er zijn (zie bijlage 1), welke samenwerking daar al op loopt en welke (lobby)activiteiten we aanvullend op de huidige samenwerking de komende drie jaar uitvoeren. De gekozen onderwerpen waarop extra is samen te werken en de specifieke activiteiten die daartoe zijn opgesteld binnen deze agenda, worden zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande trajecten en gremia. De onderwerpen binnen deze agenda zijn zorgvuldig gekozen. De rode draad voor de agenda is de gezamenlijke inzet op een duurzame ontwikkeling van de regio Gooi en Vechtstreek.

Deze samenwerkingsagenda loopt tot aan de Provinciale Statenverkiezingen in 2023. Het is een periode waarin er veel besluitvormingsmomenten zullen zijn binnen bovenregionale trajecten, ook met het Rijk, waarbij via gezamenlijke inzet de belangen voor de regio Gooi en Vechtstreek sterker naar voren kunnen worden gebracht.

Naast het behalen van doelstellingen uit het coalitieakkoord via deze samenwerkingsagenda, zet de provincie met deze agenda een stap verder in het traject van het meer regionaal werken. Opgaven en pilotacties binnen de regio Gooi en Vechtstreek kunnen leerplekken zijn voor specifieke onderwerpen voor de hele provincie. Aan de andere kant hebben de gemeenten de provincie bij het (be-)sturen van opgaven nodig. In de agenda zijn onderwerpen opgenomen die zonder de betrokkenheid van de provincie niet of minder goed van de grond komen. Deze samenwerkingsagenda is een middel om dit samen voor elkaar te krijgen en de opgaven sneller of meer integraal tot uitvoering te brengen. Naast deze agenda blijven we samenwerken op andere thema's waar we elkaar al op vonden zoals energiestrategie en duurzame mobiliteit.

Governance: organisatie bij uitvoering van de samenwerkingsagenda
De organisatie op de samenwerking loopt via twee sporen:

1) overkoepelend, voor de totale agenda.
2) per onderwerp uit de agenda (totaal 4 onderwerpen/hoofdstukken in de agenda).

Overkoepelende Organisatie/samenwerking binnen de samenwerkingsagenda
De overkoepelende coördinatie betreft het overzichtelijk maken van de voortgang van de samenwerkingsagenda, het actualiseren van de agenda en het voorbereiden van het overkoepelend bestuurlijk overleg. De voortgang wordt halfjaarlijks ambtelijk gemonitord. Ambtelijk wordt dit opgepakt door de regiomanager van de provincie en de strategisch adviseur Fysiek Domein van de Regio Gooi en Vechtstreek namens de gemeenten. Het ambtelijk opdrachtgeverschap hiervan ligt bij de directeur Beleid van de provincie en bij de directeur Fysiek Domein van de RegioGooi en Vechtstreek.

De bestuurlijke afstemming vindt plaats één keer per half jaar door de gedeputeerde namens de provincie met de voorzitters van de portefuillehoudersoverleggen Ruimte & Mobiliteit en Economie

& Innovatie van de Regio G&V. In specifieke gevallen kan er aanvullend een extra bestuurder van zowel een gemeente als de provincie aansluiten als er een specifiek onderdeel uit zijn of haar portefeuille aan de orde is.

Organisatie/samenwerking per onderwerp
Per onderwerp worden ambtelijke contactpersonen benoemd vanuit zowel de kant van de provincie als van de regiogemeenten. De uitwerking van het agendapunten loopt via de ambtelijke betrokkenen binnen reeds bestaande programma's en activiteiten. De ambtelijk opdrachtgevers zijn de managers van de benoemde contactpersonen. Natuurlijk zijn er nog meer contactpersonen van andere samenwerkende partners.
Op basis van de ambtelijke inzet zullen de bestuurders worden meegenomen in het proces en worden besluiten tijdig voorgelegd.
Voor sommige onderwerpen is er al een overlegstructuur die gebruikt kan worden om het te bespreken. Zoals het bestuurlijk overleg Gooicorridor, de stuurgroep Gooi en Vechtstreek of het bestuurlijk provinciaal verkeer en vervoerberaad PVVB Gooi en Vechtstreek. Voor een aantal onderwerpen is er geen bestuurlijke overlegstructuur. Het voorstel is om bij deze onderwerpen, indien bestuurlijk overleg gewenst is, dit te laten lopen via de regionale portefeuillehouders overlegstructuur. De gedeputeerde die het onderwerp in portefeuille heeft, kan dan aansluiten bij dit portefuillehoudersoverleg in de Regio GV. Voorafgaand aan het overleg worden bestuurders geïnformeerd door de eigen ambtenaren.

Specifieke aandachtspunten in de governance
Vanzelfsprekend richt de wijze van samenwerking zich op vroegtijdig betrekken, informatie delen, open en duidelijk handelen. De ambtelijke capaciteit voor deze agenda is geborgd in bestaande programma's en begroting. Herijking van de agenda zal gedurende de looptijd van de agenda nodig blijven. Checken of de onderwerpen in de agenda nog steeds prioritaire aandacht behoeft of dat een onderwerp van de agenda kan. Waarbij het komende jaar specifiek zal gekeken naar actualisatie als gevolg van de corona-crisis.

(Samen)werken in tijden van Corona
De samenwerkingsagenda is tot stand gekomen in tijden van Corona. Eerdere inzichten zijn daarom in de loop van de tijd iets aangescherpt. Herijking van de agenda in Coronatijd zal gedurende de looptijd van de agenda nodig blijven.

Samengevat zijn de vier onderwerpen in deze agenda

Economie, werkgelegenheid en onderwijs: een economisch sterke regio
Met het organiseren van een tweejaarlijks bestuurlijk en ambtelijk overleg van de gemeenten en de provincie creëren we een platform met een agenda gericht op het versterken van de economie, werkgelegenheid en onderwijs. Het doel is de samenwerking te vergroten tussen alle partijen die zich inzetten voor het versterken van de werkgelegenheid. Laat het arbeidspotentieel meebewegen met de transities in bijvoorbeeld de duurzame energie sector, de duurzaam bouwen sector en de innovatieve media sector. Speerpunt is de begeleiding van mensen van werk naar werk in sectoren die handen tekort komen en die bijdragen aan de verdere verduurzaming van de regio.
Waar mogelijk brengen we de arbeidsmarkt (vraag en aanbod) en de onderwijsmarkt (nieuwe kennis) dichter bij elkaar. Zowel de gemeenten, de regio, de MRA, de provincie en het rijk hebben instrumenten om hier invulling aan te geven. We zoeken de kansen en opgaven die er liggen met baanverlies én banengroei in Coronatijd. We binden werkgevers aan onze projecten.
En tweede belangrijke uitdaging is het versterken van de economische identiteit van de regio. Hier liggen ook relaties met de hoofdstukken Knooppunt en ketenreis, waarbij versterking van de economie o.a. gebeurt rondom de OV-knooppunten in de regio. En met het hoofdstuk Veenweidegebied waarin aandacht uitgaat naar de economische kansen in recreatie sector.
Een aandachtspunt is om voldoende ruimte beschikbaar te hebben voor bedrijven en werkgelegenheid in de regio.

Knooppunt en Ketenreis: netwerkontwikkeling voor een bereikbaar G&V
Het doel is de verduurzaming en versterking van het mobiliteitssysteem met focus op ketenreis en knooppuntontwikkeling. We werken aan de ontwikkeling van de Gooicorridor en daaraan liggende OV-knooppunten. We realiseren HOV-hubs en brengen lokale haltes op orde. We hebben aandacht voor de hele ketenreis “van deur tot deur”, De (elektrische) fiets is een belangrijke schakel in de ketenreis, bijvoorbeeld om naar de HOV-hub te fietsen en daar de bus te nemen.

Inzet Veenweidegebieden in de Vechtstreek
Met een gebiedsgerichte aanpak willen we de vele opgaven in het veenweidegebied in de Vechtstreek versterken en verbinden via het opstellen van een regionale Veenweidestrategie. De opgaven voor o.m. klimaat, biodiversiteit, natuur en landbouw vragen een integrale aanpak. We zoeken de kansen voor duurzame oplossingen die gebied specifiek ingevuld moeten worden. Een aandachtspunt is de opgave voor een extra economisch impuls in de recreatiesector.

Gezonde leefomgeving
De drie bovenstaande onderwerpen dragen bij aan een beter woon-, werk- en leefklimaat in de Gooi en Vechtstreek, ook in de toekomst. Een gezonde leefomgeving hangt hiermee samen. Hierbij kiezen we als speerpunt ‘gezonde lucht’ met activiteiten als Hollandse luchten en enkele opgaven uit het Schone Lucht Akkoord SLA. Om beter in kaart te brengen waar we precies staan in de regio met gezonde lucht wordt in de komende periode gemonitord op de luchtkwaliteit en worden kansen in kaart gebracht voor verbetering. De provincie helpt hierbij. Daarnaast ligt focus op het in kaart brengen van urgente plekken in de regio in relatie tot klimaatadaptatie en hittestress. Beide verkenningen dienen tot doel om vervolgens gezamenlijk specifiekere acties te formuleren en tot uitvoering te brengen die bijdragen aan de verbetering van de gezonde leefomgeving in de regio Gooi en Vechtstreek.

Hoofdstuk 1
Een economisch sterke regio

Economie en werkgelegenheid

Voldoende werkgelegenheid en ruimte voor ondernemerschap binnen Gooi en Vechtstreek is van cruciaal belang voor de leefbaarheid van de regio. Voldoende werk dichtbij huis maakt de regio aantrekkelijker, zorgt voor een goed voorzieningenniveau en reduceert verkeersbewegingen. Een toenemende disbalans tussen de beroepsbevolking en werkplaatsen is al jaren een aandachtspunt. Zowel kwantitatief als kwalitatief is er sprake van een mismatch. Zo is er met name behoefte aan productiegeschoolde arbeidsplaatsen. De coronacrisis maakt deze spanning extra zichtbaar en biedt tegelijkertijd kansen om maatregelen en projecten gericht in te zetten. Het gaat daarbij om het stimuleren van toekomstige groeisectoren, zoals circulaire economie en energietransitie, het stimuleren tot een leven lang ontwikkelen bij werkgevers, werkenden en zzp'ers en het faciliteren van begeleiding van werk naar werk. Dat maakt de regio weerbaarder en veerkrachtiger. Zowel regio als provincie zien dit als een belangrijke doelstelling om met partners aan te werken. Urgentie tot handelen is als gevolg van COVID19 verder toegenomen. Door samen op te trekken kunnen we elkaar op onderdelen versterken en aanvullen.

Een belangrijke weg voor het vergroten van het aantal arbeidsplaatsen is om enerzijds fysieke ruimte te creëren voor het gevestigde bedrijfsleven om te kunnen doorgroeien en anderzijds door het aantrekken van nieuwe werkgevers via het versterken van het economisch profiel dat we al hebben in deze regio. Voor het behoud en het versterken van de economische identiteit is (ook) hulp nodig van bovenregionale partijen. De sterkste identiteit heeft de regio op het gebied van media. Behoud van dit profiel en de daaraan verbonden werkgelegenheid is van cruciaal belang voor de economie en leefbaarheid van de regio. Maar liefst 17.000 banen in de regio zijn gerelateerd aan media. Ook indirect levert de media veel werkgelegenheid op voor met name praktijkgeschoolden. Denk aan schoonmakers, catering en werknemers in de horeca. De laatste tijd weten grote media partijen Hilversum weer beter te vinden en weet Hilversum deze voor meerdere jaren aan zich te binden. Het gezamenlijk doel is dit vast te houden en verder te versterken. Verdere inzet op nieuwe media, ontwikkelingen zoals Artificial Intelligence, en het aantrekken van hoger onderwijs op het gebied van data en ICT zijn van belang ter versterking van het ecosysteem, zowel voor de mediasector, als voor aanpalende bedrijvigheid. Naast media vormen de gezondheidseconomie en vrijetijdseconomie belangrijke sectoren binnen de regio, waar kansen liggen voor het vergroten van het aantal arbeidsplaatsen.

Ruimte voor werk

Het aantal hectaren bedrijventerrein in de regio is schaars en staat in toenemende mate onder druk door vraag naar ruimte vanuit andere domeinen zoals woningbouw, de energietransitie, klimaatadaptatie en landschapsbehoud en ontwikkeling. Op de formele werklocaties is nog zeer beperkt (3 ha) bestaande ruimte beschikbaar voor extra bedrijvigheid in de regio, waardoor een gezonde bedrijvendynamiek van groeiers en nieuwe vestigingen niet mogelijk is. Voldoende aandacht houden op behoud van ruimte voor werk is daarom noodzakelijk. Dit vraagt om goed te kijken naar kansen en ontwikkelmogelijkheden om de fysieke claims op de ruimte goed te faciliteren en te kijken naar meekoppel kansen. In eerste instantie wordt het als een regionale opgave gezien om elkaar te behoeden van het omzetten van bedrijvenhectaren in bijvoorbeeld wonen en slim om te gaan met ruimtegebruik door herstructurering en intensivering. Met de provincie wordt betrokkenheid gezien binnen het goed naleven van de afspraken uit de Provinciale Omgevingsverordening. Daarnaast zien we betrokkenheid van de Provincie met de inzet van subsidieregelingen als HIRB en OTW om

versterking van ruimte voor werken te borgen en ondersteuning te krijgen in onderzoeken naar slimme oplossingen voor het moderniseren en optimaliseren van de formele werklocaties en daar waar mogelijk integreren van opgaven vanuit andere domeinen (bv verduurzaming).

Economie en de relatie met ruimtelijke ordening:

Inzet van de provincie: afspraken maken en monitoren over zorgvuldig ruimtegebruik

Via het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka) wordt met gezamenlijke afspraken door gemeenten, provincies en ondernemers gestuurd op het reduceren van structurele leegstand van werklocaties in de MRA. Dit met het doel de internationale concurrentiepositie van de MRA te versterken. Nieuwe ontwikkelingen van een bepaalde omvang vragen afstemming binnen Plabeka. In de Monitor Plabeka wordt gemonitord wat de ontwikkelingen zijn op de kantoren- en bedrijventerreinen.

Inzet van de regio: in balans brengen van banen en arbeidsmarkt

De afgelopen jaren is het besef dat het belangrijk is om de regionale economie regionale economie te versterken toegenomen. Het MIRT onderzoek Oostkant Amsterdam gaf aanleiding verdiepend in beeld te brengen wat er speelt op de werklocaties. Vanwege de methodiek van Plabeka (beleidsarm), was de Plabeka monitor ontoereikend. In de Analyse Werklocaties Gooi en Vechtstreek (2020) is in beeld gebracht wat er nodig is aan werklocaties (kwalitatief en kwantitatief) om de regionale ambitie (arbeidsmarkt en werk in balans) waar te maken.

Regionale afstemming is een belangrijke spelregel binnen de Omgevingsverordening. Daarnaast spelen er verschillende ruimtelijke opgaven in Gooi en Vechtstreek en is de beschikbare ruimte schaars. Het is belangrijk om de soms uiteenlopende ambities met elkaar te bespreken. Zo wordt kennis gebundeld en mogelijk perspectief geboden.

➔ Regio en provincie zien meerwaarde in het op ambtelijk en bestuurlijk niveau in op geijkte momenten gebiedsgericht met gezamenlijke opgaven aan de slag te gaan. Door knelpunten concreet te maken wordt het juiste gesprek gefaciliteerd.

Economie en de relatie met arbeidsmarkt

Inzet van de regio: begeleiding naar werk en van werk naar werk

Vanuit de regio wordt fors ingezet op het versterken van de arbeidsmarkt. De programma's Werken aan Werk en Perspectief op Werk zijn vastgesteld en hebben tot doel om met diverse projecten en ontwikkelingen de kansen op werk te bevorderen voor iedereen. Er zijn 22 deelprojecten benoemd die samen goed zijn voor een investering van circa € 8 mln. De coronacrisis gaf aanleiding om de arbeidsmarktprogramma's bij te stellen. Ruim € 2 mln wordt ingezet om gericht sectoren te ondersteunen waar groei wordt verwacht en een concrete opleidingsvraag ligt:

- de circulaire economie
- zorg
- energietransitie
- media

Met werkgevers, opleiders en andere instellingen wordt aan acht concrete projecten gewerkt Het gaat in veel gevallen om PPS constructies, waarbij overheid samenwerkt met marktpartijen om de markt in de maatschappelijk gewenste richting te bewegen. De regio ziet samenwerkingskansen met

de provincie op de projecten rondom Energietransitie, eventueel Zorg. Kansrijk zijn ook Waardebox en Hout omdat de circulaire doelstellingen ook gedragen worden door de provincie. Voor het slagen van de aanpak is het belangrijk dat werkgevers aanhaken. De regio heeft de mogelijkheid om dit te stimuleren, b.v. via werkkamers en sectortafels.

Human capital, de mens in de organisatie
Naast het belangrijke werk om kansen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, worden onder de noemer 'human capital' andere activiteiten ondernomen om te zorgen voor meer veerkracht op de arbeidsmarkt. De urgentie daarvan wordt duidelijk in de coronacrisis maar ook als we kijken naar grote transities, zoals digitalisering, die een vergaande impact hebben op ieders werk en vragen om mobiliteit en leven lang ontwikkelen. Cruciaal daarbij is dat gemeenten samen met werkgevers en onderwijsinstellingen werken aan een goed vestigingsklimaat, ruimte voor innovatie, zorgen voor voldoende beschikbaar talent en mogelijkheden scheppen voor Leven Lang Ontwikkelen. Niet alleen voor mensen met een uitkering maar voor de hele beroepsbevolking. Het kabinet gebruikt daarvoor het motto: 'van repareren naar vooruitzien'. Wanneer iedereen met vooruitziende blik investeert in de eigen ontwikkeling, worden bedrijven en mensen weerbaar en wendbaar. Voorbeelden van activiteiten op het gebied van human capital in de regio Gooi en Vechtstreek zijn:

- Het tweejarige programma Mediabooster voor duurzame inzetbaarheid in de media (gefinancierd door ESF, uitgevoerd door Media Perspectives onder regie van gemeente Hilversum)
- De samenwerkingsagenda met het MBO College Hilversum, waarin o.a. wordt gewerkt aan een betere verbinding tussen mbo en bedrijfsleven, de ontwikkeling van nieuwe keuzedelen en opleidingen zoals het associate degree Technologie en Media i.s.m. de Hogeschool Utrecht.
- De uitbouw van het omscholingsprogramma Make IT Work tot een volwaardige Leven Lang Ontwikkelen vestiging van de HvA op het Media Park.

Met regionale partners wordt het ingezette human capital beleid van Hilversum naar het regionaal niveau getild.

➔ De regio en de provincie hebben de gezamenlijke uitdaging om het bedrijfsleven te motiveren en te binden aan de "hotspot" Mediacampus.

Economie en de relatie met arbeidsmarkt:
Inzet vanuit de provincie: arbeidsmarkt en onderwijs in Noord-Holland
De provincie Noord-Holland (via de MRA) co-financiert RIF (Regionaal Investeringsfonds)/PPSen zodat het MBO in staat wordt gesteld om via de samenwerking tussen bedrijfsleven en de onderwijsinstelling om actueel, innovatief en relevant onderwijs te bieden. De doelgroep is de middelbaar opgeleide beroepsbevolking, omdat de kans op een mismatch tussen hun vaardigheden en de vraag van werkgevers het grootst is. Doch het realiseren van doorlopende leerlijnen ook naar het HBO hebben aandacht. De focus ligt op kiezen, leren, werken en innoveren in de techniek en technologie, omdat hiervan de grootste bijdrage wordt verwacht aan het innovatieve vermogen in de diverse regio's van de provincie. De provinciale werkambassadeur zet zich in om bedrijfsleven, beroepsonderwijs en overheden aan elkaar te verbinden met name gericht op de sectoren die zich

bezighouden met energietransitie, verduurzaming van de havens en de transformatie van de agrarische sector.

Voor het thema 'werken' en dan specifiek van werk naar werk vanuit ook het economisch perspectief op innovatieve regio's, is er grote betrokkenheid vanuit de MRA op House of Skills (HoS). HoS heeft als doel dat zowel werkenden/werkzoekenden zijn of haar talent en vaardigheden in kaart brengen als dat de vraag vanuit het bedrijfsleven op deze manier in kaart wordt gebracht. Zo kan een match (veelal gecombineerd met enige bijscholing) tussen de personen en de vacatures goed verlopen. Het instrumentarium van HoS moet vooralsnog inzetbaar zijn bij het matchen van grotere groepen aan meerdere vacatures in één functie. Een op skills georiënteerde arbeidsmarkt vormt onderdeel van de het vergroten van mogelijkheden om mensen te bewegen van werk naar werk en intersectorale mobiliteit. HoS heeft met diverse partners de basis gelegd van het *Transferpunt Zorg en welzijn*. Mensen die geïnteresseerd zijn in werken in (jeugd)zorg of welzijn, maar niet de juiste opleiding hebben, kunnen terecht bij dit transferpunt. Dit platform specialiseert zich in het koppelen van mensen op basis van hun vaardigheden aan werk in zorg en welzijn waardoor er een versnelde instroom van nieuw zorgpersoneel mogelijk wordt.

De provincie Noord-Holland heeft in 2020 een herstel- en duurzaamheidsfonds van 100 miljoen euro beschikbaar gesteld om de economische en maatschappelijke effecten als gevolg van de uitbraak van corona te verzachten. In dit fonds is ook aandacht voor human capital, aangezien voldoende en goed geschoold technisch personeel essentieel is voor verduurzaming. Als eerste inzet wordt de aandacht gericht op:

- Het voorkomen dat, als gevolg van corona, mensen in de techniekssector ontslag krijgen en niet meer terugkeren in die sector.
- Het vergroten van de instroom vanuit andere sectoren. De behoefte aan technische medewerkers is zo groot, dit biedt mogelijkheden voor mensen uit andere sectoren die door corona hun baan verliezen.

Hier kijken we gezamenlijk naar koppelkansen hoe de regio hierop kan aansluiten met de eerder in dit hoofdstuk weergegeven inzet in begeleiding naar werk en van werk naar werk.

Versterken van de identiteit

Voor het aantrekken van werkgevers is het verstevigen van de regionale economische identiteit van groot belang. De regio kan haar identiteit beter uitnutten en zo aantrekkelijker worden voor werkgevers. Het biedt kansen voor de vestiging van hoger onderwijs. En het trekt bezoekers en recreanten. In de MRA agenda 2.0 is o.m. het doel opgenomen om de identiteit van deelregio's te versterken. Er zijn in het BO Leefomgeving 2020 tussen Rijk en MRA afspraken gemaakt (onder Verstedelijkingsstrategie) waarbij Hilversum onder de steden valt waarover is afgesproken dat een deel van de "10% te sturen economie" aan deze steden wordt gegund. Daarbij dient de regio ook zelf extra stappen te zetten om de eigen identiteit en het vestigingsklimaat te versterken. De provincie is tot op heden niet aangehaakt bij het gesprek over identiteit en stuurt met name op vestigingsbeleid en via Plabeka worden er afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

De regio en de provincie zetten zich in om de werkgevers te binden aan de regio, bijvoorbeeld door het uitdragen van de identiteit van de regio op de gebieden arbeidsmarkt en onderwijs. Het accent ligt hierbij op lobby: proberen de belangrijke spelers aan tafel te krijgen en samen sterker staan in

het uitdragen van het regio verhaal. Ook het vertegenwoordigen van de regiobelangen in b.v. het MRA Platform Economie behoort hiertoe. De regio heeft de ambitie om hoger onderwijs naar Hilversum halen voor het onderwerp Media (AI, data, ict). Dit kan gekoppeld worden aan het verduurzamen van het Mediapark en de plannen voor een campus op het terrein.
Naast media vormen de gezondheidseconomie en vrijetijdseconomie belangrijke sectoren binnen de regio, waar kansen liggen voor het vergroten van het aantal arbeidsplaatsen.

Media
Hilversum Marketing, Dutch Mediaweek, Beeld en Geluid als symbool en belangrijke ontmoetingsplek. Er wordt al aan de weg getimmerd. Echter er is extra inzet nodig. Met een nieuwe eigenaar van het mediapark, de nodige verduurzaming en voorzichtige plannen voor een campusontwikkeling en daarbij de ambitie om media gerelateerd hoger onderwijs naar de regio te halen, kan het profiel beter uitgenut worden Aanpalende dossiers zijn OV-knooppunten (NS station Hilversum Mediapark) en de wens van Hilversum om woningen te bouwen i.k.v. de MRA verstedelijkingsstrategie. De regio heeft de ambitie om samen met de provincie en de stad Hilversum stappen zetten in het transformeren van het Mediapark en de omgeving en samen een integraal programma op zetten voor dit gebied.

Overzicht van de inzet op de versterking van de economie

Actieagenda

Thema	Actie	Toelichting / gremium
Oprichten Bestuurlijk platform Economie, werkgelegenheid en onderwijs G&V/provincie	• Opzetten 2 jaarlijks bestuurlijk overleg met een agenda waarin de stand van zaken, kansen en knelpunten op het gebied van “economie, arbeidsmarkt en onderwijs” worden besproken, plus gelinkte (lobby) onderwerpen waaronder regio identiteit, aantrekkelijk vestigingsklimaat, uitwerking van de intentie van de 10% economie, MKB deal Hilversum, e.a.	Gezamenlijk ambtelijk en bestuurlijk overleg provincie en regionale portefeuillehouders. Tevens ‘voorportaal’ voor regionale afstemming i.k.v. MRA platform Economie.
Synergie in agenda “naar werk en van werk naar werk”	• Samenhang brengen in de aanpakken van de regio en van de provincie/MRA zodat er synergie ontstaat en de beschikbare instrumenten effectief	• Nieuw bestuurlijk platform economie, werkgelegenheid en onderwijs • Opzetten ambtelijk afstemmingsoverleg economie, werkgelegenheid en onderwijs regio/PNH

	worden ingezet. • Kijk o.a. naar de acht aandachtsgebieden van de regio: wat pakken we samen op? • Kijk naar het 100 mio fonds, creëren van banen: wat kan dit brengen voor opleidingsmogelijkheden in G&V?	
Mediapark transformatie	• Ontwikkelen integraal transformatie plan, met aandacht voor werken, wonen, bereikbaarheid en identiteit	• Nieuw bestuurlijk platform economie, werkgelegenheid en onderwijs • Ambtelijk afstemmingsoverleg economie, werkgelegenheid en onderwijs regio/PNH

Lobbyagenda

Thema	Actie	Gremium
Hoger Onderwijs	• Inzet is het naar Hilversum halen van hoger onderwijs, met focus op media in brede context. Hier ligt een link met transformatie Mediapark en plan voor een campus.	• Min BZK, OCW • MRA

Hoofdstuk 2
Netwerkontwikkeling voor een bereikbaar Gooi en Vechtstreek

Bereikbaarheid is een belangrijk speerpunt voor de regio Gooi en Vechtstreek. Het gaat over bereikbaarheid binnen de regio en de verbinding met de omliggende gebieden als Amsterdam, Amersfoort, Utrecht en Almere. Bereikbaarheid is bepalend voor het leef- en vestigingsklimaat in Gooi en Vechtstreek en heeft een sterke relatie met de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied. Zoals de locatiekeuzes voor woningbouw en economische ontwikkeling.

Huidige samenwerking
De provincie, de Regio en de gemeenten werken veel samen op het thema bereikbaarheid. Veel van de afstemming loopt via het Provinciaal Verkeer en Vervoersberaad (PVVB) en de stuurgroep Gooicorridor. De gedeputeerde Mobiliteit vertegenwoordigt de regio in het MRA {platform Mobiliteit.

Waarom nu versnellen?
Een eerste reden waarom nu verdere samenwerking op dit onderwerp nodig is, is dat met gezamenlijke inzet de opgaven eerder of beter uitgevoerd kunnen worden. Een voorbeeld is de start van de nieuwe busconcessie met kansen voor het optimaal inrichten van de OV hubs. Er is cofinanciering van de provincie en onderling kan kennis gedeeld worden over optimale inrichting en uitvoering. De regio kan deze hulp goed gebruiken.

Voor een succesvolle uitwerking van enkele opgaven is ook commitment van andere partijen nodig. De provincie en de gemeenten kunnen samen de benodigde partijen (eerder) aan tafel krijgen. Zo biedt deze agenda een lijst met gezamenlijke speerpunten, in te brengen in het bestuurlijk overleg met cruciale partijen zoals Rijk (w.o. RWS), MRA, NS en ProRail.

Een tweede reden waarom we nu in zetten op verdere samenwerking op dit onderwerp, is het momentum. Er lopen namelijk veel (boven)regionale trajecten met besluitvorming in de komende twee tot drie jaar, waar opgaven in opgenomen kunnen worden die doorwerking kunnen hebben op de totale bereikbaarheid van de regio Gooi en Vechtstreek. Zoals het Landelijk OV Toekomstbeeld (LOVT), uitwerking gemaakte afspraken binnen OV SAAL, Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB), Verstedelijkingsstrategie MRA en ontwikkelagenda NS. Binnen veel van deze trajecten worden de komende periode besluiten voor de periode 2030-2050 gemaakt, met de bijbehorende investeringsgelden. Samenwerking op de lobby is daarvoor een instrument.

De vier onderwerpen waarop de samenwerking wordt geïntensiveerd:

Ontwikkelingen Gooicorridor
De Gooicorridor is een levensader door de regio. Naast zorg voor behoud van werkgelegenheid in de regio is het urgent om de forenzen (en andere reizigers) waar mogelijk via de trein te vervoeren om zo ook de A1 te ontlasten. Veel huidige ontwikkelingen (wonen, werken, voorzieningen) in de regio vinden ook plaats rondom de Gooicorridor. Behoud en versterking van de dienstregeling en goede verbindingen zijn daarom van cruciaal belang. Zowel in de huidig situatie als ook voor de toekomst. Aanleg van HOV in ‘t Gooi en verdere uitwerking van het fietsnetwerk dragen bij aan verdere toevoer van reizigers naar de trein.
Bovenregionale ontwikkelingen zoals het Regionaal/Landelijk OV Toekomstbeeld, netwerkstrategie binnen SBAB en besluitvorming rondom MIRT onderzoek Bay Area zullen, naast het al genomen besluit OV SAAL, direct effect hebben op de toekomstige dienstregeling op deze OV levensader van de regio.

OV-knooppuntontwikkeling van de stationsomgevingen en HOV-hubs
Voor een goede ketenreis zijn prettige en goed ingerichte overstappunten van essentieel belang. In relatie tot verdere optimalisatie van het OV netwerk en reizen via de Gooicorridor, HOV en regionaal busnetwerk zijn de OV-knooppunten en HOV-hubs de belangrijke schakels.

Ketenreis inclusief fiets en deelsysteem
De fiets en het OV zijn een sterk duo. De fiets is het meest gebruikte voor- en natransport van en naar treinstations, HOV-hubs en bus haltes. De provincie wil samen met gemeenten het tekort aan fietsparkeerplaatsen aanpakken door de R-net haltes te vernieuwen en het fietsparkeren daar op orde te maken met o.a. vergroten van de stallingscapaciteiten. Bij de stations langs de Gooilijn zijn er ook te weinig fietsparkeerplaatsen en hebben NS en gemeenten plannen om het aantal plekken fors te vergroten. Ook gaat aandacht uit naar uitbreiding van benodigde fietsparkeerplaatsen bij kleinere knooppunten en haltes in de regio.

Verdere inzet op de fiets via een hoogwaardig fietsnetwerk en een verkenning van de introductie van een deelfietsnetwerk, versterken de ketenmobiliteit en verbeteren van de deur-tot-deur reis. Belangrijke routes die woonkernen, werk- en winkelgebieden, onderwijslocaties, OV-knooppunten en recreatiegebieden met elkaar verbinden, moeten zó verbeterd worden dat fietsen voor meer reizigers aantrekkelijk en veilig wordt. Er is inzichtelijk welke routes prioriteit hebben en waar de grootste knelpunten in het netwerk zitten. De uitvoering vraagt een gezamenlijk organisatie.

Voldoende aandacht voor de auto
Naast extra inzet op OV en fiets blijft aandacht voor de auto van belang en krijgt daarom wel een (bescheiden) plek in deze agenda. De auto wordt door de inwoners het meest gebruikt van alle modaliteiten voor verplaatsingen naar bestemmingen buiten de regio en heeft een groot aandeel in de verplaatsingen binnen de regio. Aandacht voor A1 en A27 en de N-wegen blijft cruciaal voor de bereikbaarheid van onze regio. Ook regionale knelpunten vragen aandacht.

Naast deze vier onderwerpen blijven we verder samenwerken op de onderwerpen als duurzaamheid en verkeersveiligheid. Deze onderwerpen worden niet extra uitgelicht in deze agenda, maar hebben wel sterke raakvlakken met de benoemde speerpunten in dit hoofdstuk. Zo moet een knooppunt bijvoorbeeld verkeersveilig worden ingericht.
Voor de inzet op de hierboven beschreven vier onderwerpen volgen een *lobbyagenda* en *actieagenda*, die zijn uitgewerkt per onderwerp.

Overzicht van de inzet op knooppuntontwikkeling en ketenreis

Actieagenda:

Thema	Actie	Toelichting
Verbetering van de dienstregeling Gooicorridor.	• Uitvoeren van een bredere verkenning aanvullend op de studie van Movares (aug 2020) en het zoeken naar benodigde financiering voor de uitvoering hiervan. Relatie met regio Amersfoort/Utrecht studie en verdere regionale netwerk wordt gelegd in dit onderzoek. Dit is opgepakt binnen de stuurgroep Gooicorridor.	
Uitwerken OV/HOV knooppunt-	• Per knooppunt handelingsperspectieven (verder) uitwerken en in uitwerking stappen verder brengen: ○ Hilversum: stationsgebied huidige plannen een	Betreffende HOV hubs Muiden P+R en Crailo/Ter Gooi hebben

ontwikkeling	stap verder brengen: (toewerken naar) realisatie voor de ondergrondse fietsenstalling en aanpassingen / ontwikkeling stationsplein en busstation. ○ Bussum Zuid: concept buitenpoort Bussum Zuid korte termijn (KT) en middellange termijn (MLT) uitwerken i.s.m. benodigde partijen zoals NS. Voor de korte termijnontwikkeling het ontwikkelingsplan, financieringsplan en uitvoering uitwerken. ○ Inrichtingsplan en financiering HOV-hubs Crailo/ter Gooi en Muiden uitwerken. • Inzet op uitbreiding fietsenstallingen en verbetering van wachtvoorzieningen en overstapvoorzieningen op de OV-knooppunten. Daarbij ook fietsparkeren bij Rnet haltes op orde brengen. Lokale haltes en HOV haltes op orde brengen vooraf aan start nieuwe busconcessie medio 2021.	expliciet de aandacht.
Realiseren fietsnetwerk	• Hoogwaardig fietsnetwerk vaststellen en plan van aanpak opstellen deelfietsnetwerk. Voortgang op de prioritaire routes boeken en de volgende kansrijke onderdelen gereed voor uitvoering brengen: ○ Fietspad langs de N525, mies bouwmanboulevard ○ Verschillend Quick wins oppakken uit het rapport van RHDHV ○ Huizen: paden rond de HOV-as ○ Route vanuit Nieuw-Loosdrecht richting station Hilversum ○ Route vanuit Kortenhoef richting station Hilversum ○ Passage door Muiden ○ Onderhoudspad van Prorail bij Muiderberg voor fietsers beschikbaar stellen • Plan van aanpak gereed voor uitrol deelfietsnetwerk gekoppeld aan OV-knooppunten langs de Gooicorridor en (H)OV haltes in de regio.	Eerste delen van routes realiseren en gezamenlijke commitment op financiering. Uitdaging is het committeren van verschillende partijen aan de uitvoering (verschillende wegbeheerders) inclusief financiering. Voor de uitrol van het deelfietsnetwerk wordt benodigde afstemming gezocht o.a. Transdev en gerelateerde trajecten als TOP en de buitenpoortontwikkeling Bussum Zuid.
Inzet wegknelpunten	• Ontwikkelen Netwerkvisie voor G&V. Met aandacht voor auto, OV en fiets. Wegknelpunten meenemen voor provinciale en lokale wegen. • A27: Besluitvorming over de verbreding van de A27 en daarbinnen besluitvorming over uitvoeren quickwins bij afslag Eemnes.	A27: het Rijk heeft tijdens het BO MIRT 2020 besloten hieraan bij te dragen.

Lobby agenda

Thema	Acties	Gremium
Ontwikkelingen Gooicorridor (dienstregeling)	Lobby voor verbeteringen van de dienstregeling op de Gooicorridor: • Korte termijn inzet verbetering avondfrequentie • Langere termijn inruil goederenspoor voor een IC op maat	NS, ProRail, MRA, Rijk o.a. via Stuurgroep Gooicorridor en

	tussen Amersfoort/Hilversum en Amsterdam Centraal en verder onderzoek hiernaar naar voren halen. • Verder onderzoek en lobby voor benodigde inframaatregelen op de Gooilijn voor versnellen en verbetering van frequenties. • Bij de uitkomsten Bay Area verkennen wat deze betekenen voor frequenties op de Gooicorridor. Mits keuze IJmeerverbinding, dan lobby voor een ondergrondse verbinding en/of zorg dragen voor goede landschappelijke en ecologische inpassing met behoud van cultuurhistorische waarden.	SBAB irt LOTV.
OV-Knooppunt ontwikkeling van de stations-omgevingen en HOV-hubs	• Hilversum Media Park: inzet ontwikkelingen stationsomgeving waaronder benodigde lobby bij partijen (waaronder ministerie OCW) voor realisatie van vestiging hoger onderwijs gericht op media/ICT. • Bussum Zuid: ontwikkelingen buitenpoort invulling korte termijn en planvorming buitenpoortontwikkeling middellange termijn (MLT) met betrekken benodigde partijen waaronder NS. Daarbij planvorming voor P+R aanpassing/uitbreiding MLT en het committeren van partijen en financiering voor de knooppuntontwikkeling. • Lobby voor realisatie van het omklappen van station Hilversum Sportpark richting Arenapark eerder in de tijd. (O.a. hoger op agenda bij ProRail). • Planvorming voor verdere ontwikkeling van de HOV-hubs Crailo/Ter Gooi en Muiden P+R met daarvoor aanhaking van benodigde betrokken partijen waaronder Rijkswaterstaat.	Rijk (o.a. RWS en OCW), Verstedelijkings strategie, Bereikbare Steden, SBAB, Stuurgroep Gooicorridor, programma OV knooppunten, MRA Buitenpoorten, NS, ProRail
Ketenreis inclusief fiets en deelsysteem	• Lobby voor betrokkenheid en financiering Rijk bij uitrol hoogwaardig fietsnetwerk.	SBAB, MRA, RWS, BO MIRT, Landelijke TB Fiets
Voldoende aandacht voor de regio binnen het landelijk wegennet en aandacht OV over deze wegen	• Lobby voor de commitment bij Rijk/RWS voor erkenning van het belang van het HOV als goedkope, flexibele en vooral hoogwaardige oplossing voor bereikbaarheid en mobiliteit aanvullend op trein. Doelen: verkrijgen plek op de snelweg voor HOV bussen (inzet op benodigde aanpassingen) en ontwikkeling halteplekken gerelateerd aan de A1 en A27. Expliciete inzet voor benodigde betrokkenheid RWS bij de HOV-hubs Muiden P+R en Crailo/Ter Gooi en de verkenning ontwikkeling lijn 321 naar Amsterdam Zuid. • Ondanks dat we voor de korte termijn geen maatregelen hoeven te verwachten is het doel om de A1 wel op de lijst van knelpunten bij het Rijk op de agenda en zichtbaar te houden. • Verbreden A27. Ook uitkomst MIRT onderzoek Oostkant Amsterdam. Waar nodig lobby voeren bij andere partijen. Zie ook bij de actieagenda.	Rijk, m.n. RWS, MRA, SBAB o.a. netwerkstrategie en LOTB

Hoofdstuk 3
Inzet op de veenweidegebieden in de Vechtstreek

Het belang van het landelijk gebied voor Gooi en Vechtstreek

Het landschap in Gooi en Vechtstreek vertelt de geschiedenis van het gebied en geeft karakter en identiteit aan onze huidige leefomgeving. De regio is de bakermat van de Nederlandse natuurbescherming en we hebben een historie om hier gezamenlijk verantwoordelijkheid voor te nemen. De diversiteit van landschappen binnen één regio in de Randstad is uniek. Dat willen we behouden en versterken.

Bestaande samenwerking

De provincie en de gemeenten werken in het landschap al in diverse projecten samen. Deze projecten zijn met name gericht op natuur, cultuurhistorie en recreatie, zoals het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen en het programma Groene Uitweg. Met daarbinnen onderdelen zoals Verder met de Vesting Muiden en Robuust Naardermeer. En we werken aan de realisatie van de Groene Schakel. Deze programma's lopen door[1]. Aanvullend wordt via deze samenwerkingsagenda ingezet op het veenweidegebied met de reden dat hier veel opgaven samen komen, beide partijen speerpunten hebben in dit gebied en er kansen voorbij komen in relatie tot trajecten als de Nationale omgevingsvisie en het Klimaatakkoord.

De integrale benadering van de provincie

De provincie Noord-Holland wil de vitaliteit van het landelijk gebied versterken. Om dit te bereiken is niet alleen een goede samenwerking met diverse partijen belangrijk, maar ook afstemming tussen de verschillende provinciale beleidsvelden.

Opgaven in het veengebied en de veenweide

De PARK van de provincie Noord-Holland beschrijft het treffend[2]: "In het veenweidelandschap komen de opgaven op het gebied van stikstofbinding, terugdringen CO_2 uitstoot, tegengaan bodemdaling, versterken van de biodiversiteit, transitie van de landbouw, waterberging en -waterkwaliteit en recreatie & toerisme samen. Dat biedt bij uitstek de mogelijkheid om te tonen hoe deze opgaven met elkaar verbonden kunnen worden."

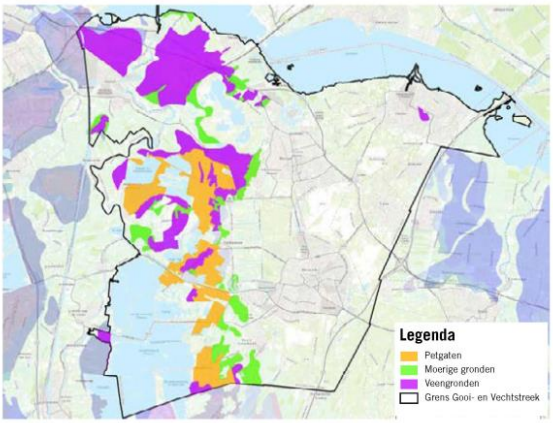

Onder veenweidegebied wordt doorgaans weide (open grasland voor vee) op veengrond verstaan. In de Vechtstreek zijn er ook veengebieden met bos of water, zoals het Naardermeer (zie afbeelding voor diverse typen veengrond). Deze agenda legt de focus op het veenweidegebied.

Relevante ontwikkelingen voor het veenweidegebied

De vele opgaven die samenkomen in het veen(weide)gebied maken dat er een brede context is waarbinnen ontwikkelingen zich afspelen. In de bijlage Ontwikkelingen in de veenweidegebieden in de Vechtstreek zijn ze opgenomen.

[1] Het doel van deze agenda is om aanvullende acties te benoemen ten opzichte van trajecten die lopen en lopende acties te versterken. We willen elkaar niet voor de voeten lopen, dingen dubbel doen of eerdere afspraken weer openbreken..

[2] Tussentijdse balans van de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK), juli 2020

Strategie voor het veen(weide)gebied in de Vechtstreek

De in de bijlage 2 beschreven relevante ontwikkelingen voor het veenweidegebied zetten de beleidsopgaven steeds prominenter op de bestuurlijke agenda. Het Rijk, de MRA en de provincie hebben al diverse programma's die aansluiten op deze opgaven. Zo is het Groene Hart aangewezen aan NOVI-gebied. Voor de uitvoering van het Klimaatakkoord moeten de provincies naast een actieprogramma klimaat een regionale veenweidestrategie ontwikkelen die met name is gericht op CO_2 reductie en vraagt daarmee een aanpak voor het tegengaan van bodemdaling.
Voor de regio G&V zijn dit relevante ontwikkelingen en is het belangrijk om op het schaalniveau van de Vechtstreek tot een integrale, oplossingsgerichte strategie te komen voor de opgaven in het veenweidegebied. De veenweidestrategie kan direct worden ingebracht of overgenomen in bovengenoemde processen en documenten.

Daarom ontwikkelen provincie en de gemeenten gezamenlijk een regionale veenweidestrategie voor de semi-diepe en diepe veenweidegebieden in de Haarlemmermeer, Aalsmeer, Amstelland en de Vechtstreek. In de regio G&V zijn met name de gemeenten Wijdemeren, Gooise Meren en Weesp betrokken. Een aanpak kan getrapt verlopen, startend met het verkennen van het draagvlak bij de diverse partijen zoals gemeenten, Waterschap AGV, LTO en de natuurorganisaties om -bij gebleken draagvlak- gezamenlijk een strategie te ontwikkelen. Oplossingen aandragen voor de veehouderij in het veenweide gebied kan niet zonder kennis van landbouwexperts. De natuur en biodiversiteit vergroten vraagt betrokkenheid van de terreinbeheerders en de landbouw. Het watersysteem bestuderen kan niet zonder het meedenken van het waterschap. Immers, het waterschap AGV wil haar doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) realiseren, ook in de Vechtstreek. De op te stellen strategie is hiermee een handreiking aan de partijen om hierin mee te denken.

In de regionale veenweidestrategie, die ook inzoomt op deelgebieden, willen de provincie en de gemeenten onderstaande opgaven en trajecten inbrengen:

- bodemdaling tegengaan om de waterschapslasten te verlagen en CO_2 emissie te reduceren i.k.v. Klimaatakkoord;
- vergroten biodiversiteit en versterken van de (bestaande en nieuwe) natuur i.k.v. realisatie NNN en agrarisch natuurbeheer en het stimuleren van regeneratieve landbouw;
- toepassen gebiedsgerichte aanpak stikstof i.k.v. Natura 2000 en NNN;
- experimenteren met nieuwe vormen van landbouw in het Groene Hart i.k.v. economisch perspectief voor agrarisch ondernemen en aansluitend bij de landelijke kringloopvisie van het ministerie van LNV;
- voedsel produceren voor de stad i.k.v. het verkorten van de voedselketen en vergroten van de waardering van het werk van de boer;
- oplossingen ontwikkelen voor een klimaatbestendig watersysteem i.k.v. Kaderrichtlijn water, Natura 2000, verminderen problematiek drinkwaterwinning en toekomstbestendige voedselvoorziening;
- stimuleren duurzaam beheer van het landschap i.k.v. agrarisch ondernemen, recreatie en natuurbeheer;
- stimuleren (water)recreatie i.k.v. regionale economische groei;
- Versterken van het waterlinielandschap i.k.v. werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Het voorstel is om, waar mogelijk, aan te sluiten bij de opgaven die landelijk ook het meest prominent naar voren komen en een relatie hebben met klimaatverandering.

Overzicht van de inzet op de inzet op het veengebied in de Vechtstreek

Actieagenda:

Thema	Actie	Toelichting
Klimaatverandering met de thema's: - Vernatting (watersysteem) - Tegengaan bodemdaling - Aanpassen landbouwsysteem - Vergroten en versterken natuur en biodiversiteit	• Ontwikkelen (deel)regionale veenweidestrategie Vechtstreek met integraal afgestemde opgaven	Voor de uitvoering van het Klimaatakkoord dienen de provincies een regionale veenweidestrategie te ontwikkelen die met name is gericht op aanpak van bodemdaling. Daarom ontwikkelen we gezamenlijk een regionale strategie voor de Vechtstreek. We verbinden de verschillende opgaven. De provincie kan de relevante delen overnemen in de regionale veenweidestrategie. We sluiten aan en leren van de aanpak in het Groene Hart. Bij voorkeur wordt samengewerkt met de andere gemeenten in de Diemerscheg en het Waterschap en gaan we in overleg met de gebiedspartijen.
Landbouw	• Onderzoek maatregelen tegen bodemdaling (zoals drainage, vernatten of andere teelten) en/of verduurzaming landbouw. • Excursie proefboerderij	Diverse vraagstukken in het veenweide gebied hebben impact op het agrarisch grondgebruik. Daarnaast wil de landbouwsector zich ook ontwikkelen, bijvoorbeeld richting kringlooplandbouw. Bij andere vormen van landbouw hoort ook uitzoeken wat werkt. Daarom starten we een onderzoek. Het doel is een toekomstgerichte landbouw te behouden in het gebied, maar wel met minder bodemdaling en emissies.
Recreatie	• Kansenkaart waterrecreatie (als opmaat naar pilots)	Gekeken wordt naar herijking van de ontwikkeling van de waterrecreatie en het benoemen van nieuwe kansen. Dat brengen we in beeld en geven we uitvoering aan. Ook betrekken we bestaande trajecten als gemaakte afspraken uit het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen.
Unesco: de Stelling en Nieuwe Hollandse Waterlinie samen	• Onderdeel van de Hollandse Waterlinies herstellen	De Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinies gaan, na hopelijk een positief besluit van Unesco, verder als het werelderfgoed Hollandse Waterlinie. Dit geeft extra reden om verder te gaan met het herstellen van de onderdelen van deze linies.

Lobbyagenda

Thema	Actie	Gremium
Klimaatverandering, waterkwaliteit	• Ondersteunen en deelnemen aan Rijk-regio onderzoek naar de toekomst van het watersysteem van de regio	• Verstedelijkingsstrategie MRA, • MRA klimaatadaptatie • Deltaprogramma
Bodemdaling, landbouw	• Bepleiten van aanpak bodemdaling en ondersteunen landbouwtransitie binnen het Groene Hart en de MRA	• Stuurgroep Groene Hart • Bestuurstafel Groene Hart o.l.v. burgemeester van Ouder-Amstel
Recreatie	• Een adequaat wettelijk en financieel kader voor recreatie en beheer van recreatieve voorzieningen bepleiten bij het Rijk	• Verstedelijkingsstrategie MRA • Programma Metropolitaan Landschap

Hoofdstuk 4
Een gezonde leefomgeving in de Gooi en Vechtstreek

Voor een goede leefkwaliteit in de regio Gooi en Vechtstreek is een gezonde leefomgeving van evident belang. Een gezonde leefomgeving heeft steeds meer beleidsmatige aandacht bij de gemeenten en de provincie. Binnen de provincie is inmiddels een programma "Gezonde Leefomgeving" opgezet, met focus op de fysieke omgeving. De provincie wil gezondheidswinst boeken, waarbij luchtkwaliteit leidend is. Gemeenten zijn het nog niet standaard gewend om gezondheid te koppelen aan plannen in de fysieke omgeving. Samenwerken betekent bij dit thema samen ontdekken hoe overheden beleidsmatig meer grip krijgen op wat een gezonde leefomgeving is en welke aspecten een rol spelen bij het ontwerpen, inrichten en beheren van de leefomgeving.

Volksgezondheid

Ook het rijk en de GGD-en vragen meer aandacht voor het belang van de volksgezondheid bij plannen in het fysiek domein en stellen hiervoor doelen op. De bijdrage van een ongezonde omgeving draagt bij aan de ziektelast (RIVM, 2014 & 2016). Berekend is dat ziektelast tot wel 11% milieu gerelateerd is. Dit is aanzienlijk vergeleken met roken (13,1%), ongezonde arbeidsomstandigheden (5,7%) en overgewicht (5,2%). De GGD Gooi en Vechtstreek werkt al enige jaren actief aan een gezonde leefomgeving met het agenderen van gezondheid in ruimtelijke plannen bij gemeenten en ketenpartners. Daarbij geeft zij gezondheidsadviezen bij omgevingsvisies en omgevingsplannen. Het is voor de gemeenten nog geen vanzelfsprekendheid om gezondheid te zien als integraal thema voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Wel vinden bij enkele gemeenten lokaal enkele initiatieven plaats. Juist kennisdelen en gezamenlijk projecten opzetten, dragen bij aan de bewustwording bij burgers, ondernemers, ambtenaren en bestuur. Het onderwerp krijgt de laatste tijd steeds meer aandacht. Daarnaast deed de Regio in de afgelopen periode samen met de gemeenten een ambtelijke verkenning, waaruit naar voren is gekomen dat er draagvlak en urgentie is voor verdere verkenning op het onderwerp gezonde leefomgeving.

Focus op luchtkwaliteit en klimaatadaptatie en hittestress

Uit deze eerste verkenning zijn luchtkwaliteit en klimaatadaptatie en hittestress als belangrijke thema's naar voren gekomen. Dit zijn ook de thema's die binnen de provincie Noord-Holland op de agenda staan. Gezamenlijk kunnen we dit een stap verder brengen waarbij het van belang is om eerst een goed beeld te krijgen op welke plekken binnen de regio deze thema's een knelpunt zijn en extra aandacht voor actie behoeven. Een eerste stap die we kunnen zetten is dan ook het verzamelen van data (monitoring) en delen van informatie. Het voornemen is daarbij juist gemeenschappen (wijken, inwoners, scholen) te betrekken.

Op basis van de samenwerkingsagenda kunnen concrete acties worden uitgevoerd en de resultaten helpen bij het ontwikkelen van beleid voor het onderwerp gezonde leefomgeving. De resultaten van de acties kunnen tevens een plek krijgen in de gemeentelijke omgevingsvisies die de komende periode worden vormgegeven. Aanvullend pleit de provincie er voor om binnen de op te stellen woonakkoorden een paragraaf over gezonde leefomgeving op te nemen.

Luchtkwaliteit

Voor de luchtkwaliteit is het nodig om te meten, bijvoorbeeld door het RIVM . Aanvullend kent de provincie het initiatief *Hollandse luchten*. Op initiatief van de provincie wordt, via de diverse pilots, burgermetingen en evenementen, de luchtkwaliteit van Noord-Holland in kaart gebracht. Gemeten

worden fijnstof en NO_2. Met de inschakeling van bewoners en scholen wordt tevens ervaring opgedaan met burgerwetenschap (citizen science). De provincie verkent in de eerste helft van 2021 hoe een doorstart van Hollandse Luchten er uit kan zien en neemt hierin de wensen van de regio Gooi en Vechtstreek mee. Door meer data te verzamelen binnen de regio met bijvoorbeeld burgers versterken we de dialoog en de participatie over de gezonde leefomgeving. Waar mogelijk kunnen we samen op zoek gaan naar concrete oplossingen op de meest urgente plekken.

Klimaatadaptatie en hittestress

In de samenwerkingsagenda wordt ook ingezet op klimaatadaptatie en hittestress. Voor klimaatadaptatie lopen al trajecten via het Deltaprogramma, zoals de risicodialogen. We blijven inzetten op het indienen van projecten bij subsidieregelingen die door het Rijk zijn opgesteld voor het Deltaprogramma. Dit doen de gemeenten in afstemming met de provincie en /of het waterschap. We willen in deze samenwerkingsagenda vooral het accent leggen op wat we extra kunnen bereiken naast wat al loopt.

Het is onvoldoende bekend waar de knelpunten zich voordoen voor klimaat en hittestress in de Gooi en Vechtstreek. En vervolgens hoe hier het beste op ingezet kan worden om ze te verbeteren. Verzamelde data en informatie uit de eerder genoemde risicodialogen zijn het startpunt om in 2021 verdere verdiepingsslagen te maken, waarna vervolgens concrete (pilot) projecten gevormd worden medio 2022 voor de meest urgente gebieden in de regio.
Voor hittestress is nog minder in kaart gebracht dan voor wateroverlast en hier zet het Deltaprogramma ook minder sterk op in. Bij hittestress speelt de relatie met gezondheid. Daarbij spelen de thema's natuurinclusiviteit en het versterken van de biodiversiteit ook een rol. Daarom wil de provincie, complementair aan wat er al loopt, meer aandacht in de gemeenten voor het onderwerp hittestress in de bebouwde omgeving. Vanuit het programma OV – knooppunten van de provincie is dit ook een van de speerpunten binnen het programma. Voor het OV knooppunt Huizen hebben provincie en regio in het kader van het Woonakkoord afgesproken aspecten als klimaatadaptatie, circulair, duurzaam en gezonde leefomgeving te concretiseren.

Gezonde leefomgeving in breder perspectief

Naast luchtkwaliteit en klimaatadaptatie en hittestress zijn er andere onderwerpen waar gekeken wordt door de provincie en de gemeenten of en zo ja hoe hier stappen in te zetten zijn ter verbetering van de gezonde leefomgeving. Deels wordt dit in MRA verband verder bekeken. Deze verkennende initiatieven zijn echter nog niet concreet genoeg om nu al op te nemen in deze agenda, maar zijn wel ambtelijk in beeld. Hierbij gaat het zoal om de volgende onderwerpen:

- De aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in afvalproducten en materialen afkomstig van huishoudens (in plastics en textiel bijvoorbeeld), waarvan voorkomen moet worden dat deze tijdens gebruik of bij hergebruik negatieve impact hebben op milieu of gezondheid. Denk aan PFAS, microplastics.
- Geluidsoverlast i.r.t. stress.
- Grondbeleid, overheveling van PNH naar gemeenten, wat betekent dit, milieutechnisch?
- Groen in de stad i.r.t. rust en gezondheid. Dit onderwerp wordt wel meegenomen in de uitwerking van acties voor tegengaan hittestress waar groen in de stad ook tegen helpt.

- Lokale aanpak gezondheidsschade door biomassa (pelletkachels en -installaties < 0,5 MW) en houtstook, via houtstookmaatregelen (ecodesign) en houtstookvrije wijken.
- Mobiliteit: Focus op elektrificatie, werkgeversaanpak en efficiënte logistiek. Mogelijk liggen hier ook relaties met het met Regionaal MobiliteitsProgramma RMP wat wordt uitgewerkt onder het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid MRA waar provincie en de regio Gooi en Vechtstreek beide aan meewerken.
- Hittestress binnenshuis: verkennen meetprogramma in afstemming met woningbouwcorporaties.

Overzicht van de inzet op de gezonde leefomgeving

Actieagenda

Thema	Actie	Toelichting
Luchtkwaliteit	• Meten van de luchtkwaliteit over de hele regio Gooi en Vechtstreek • Stimuleren van het betrekken van bewoners, scholen e.a. • Analyse op basis van de hieruit naar voren komende data • Opstellen van acties ter verbetering van de luchtkwaliteit	Verkenning voortzetting programma Hollandse Luchten Voortzetten burgerwetenschap ter vergroting van betrokkenheid Analyse ter voorbereiding op concrete maatregelen: wat kunnen we aanpakken? Met betrokkenheid van andere relevante partijen
Klimaatadaptatie en hittestress	• Het houden van rondetafelgesprekken in 2021 • Ontwikkelen van activiteiten • Verankering in beleid	Met het doel in 2022 te komen tot (pilot)project(en). Betrekken van het waterschap en andere benodigde partijen in dit traject. Uitkomsten worden ook meegenomen richtingen de Omgevingsvisies, woonakkoorden en OV knooppuntenbeleid.

Bijlagen

Bijlage 1

Uitkomsten uit de 5 themasessies samenwerkingsagenda provincie NH – regio GV jan – mrt 2020:

Belangrijkste uitkomsten sessie Duurzaamheid:

- **Klimaatadaptatie en biodiversiteit:** kloof/gebrek aan kennis, hulp PNH/MRA nodig. Speerpunt in RSA. Risicodialogen, verkenning meest urgente gebieden, vitale functies en financiering. Evt. aanwijzen pilotgebied(en).
- Provincie wil meer met **circulariteit in onze regio, zoekt pilotlocatie** (Circulair inkopen, digitale marktplaats, werkgelegenheid).
- Provincie beter laten aansluiten bij **regionaal transitietraject Warmte.** Hierbinnen ook verduurzaming kantoren en bedrijven. Vraag aan PNH is inhoudelijk en financiële ondersteuning. Pilotgebied: Mediapark; Eventueel nieuw zwembad (warmte terug leveren aan Arenapark)
- **Energiebesparing bij bedrijven** Is speerpunt binnen RSA. Pilotlocaties: bedrijventerreinen Wijdemeren, Huizen en/of Weesp
- **Pilot duurzaam bouwen op bedrijventerreinen**
- **Onderwijs en arbeidsmarkt**: koppeling house of Skills met + duurzame energie (=koppeling met sociaal).

Belangrijkste uitkomsten sessie Bouwen en Wonen:

- **Lobby/afstemming voor onze regio richting partijen als MRA en Rijk**

In deze lobby en in woonagenda beter rekening houden met situatie regio GV:

- Erkennen en ervoor staan dat woningbouwregio GV anders in elkaar zit dan veel andere regio's. Ook in MRA verband helpen regio GV inzet als één bouwlocatie/woonopgave te beschouwen.
- Ook meer aandacht voor kwaliteit ipv m.n. focus op kwantiteit

- **Inzet / betrokkenheid bij sleutelgebied en OV knooppuntontwikkeling**

Belangrijkste uitkomsten sessie Landschap:

- **Steun van de provincie bij financiering en beheer landschap in de toekomst**
  - Nu vaak incidenteel geld + uittreden partijen GNR; Kosten bodemdaling; hoe inzetten 14 mio Groene Uitweg gelden? Landschapsfonds?
- **Gezamenlijke inzet Veenweidegebied.** Kansen koppeling opgaven en financiering.
  - Kent verschillende opgaven: bodemdaling, stikstof, toekomst/andere bedrijfsvoering landbouw, relatie met thema's als mobiliteit, leefbaarheid, economie recreatie/toerisme. Opgaven hebben relatie met de provinciale agenda voor vitaal landelijk gebied.
  - Vernatten Veenweidegebied inzet Verstedelijkingsstrategie + RES
  - Vervolg programma Groene Uitweg onderdeel maken van dit traject
- **Natuurinclusief bouwen** verkenning welke gebieden interessant in regio GV als pilot Sluit ook aan bij provinciale trajecten als Groen Kapitaal en Agenda Vitaal landelijk gebied en Gezonde Leefomgeing.
- **Koppeling stedelijke ontwikkeling** en natuur/landschap (natuur in de stad --> leefbaarheid) en recreatie rondom de stad.
  - Kennisdeling, financiering en koppeling sleutelgebied.

Belangrijkste uitkomsten sessie economie:

- **Gezamenlijke inzet op verbetering economische situatie regio GV.**
- **Erkenning en delen** door provincie potentie van de regio en noodzaak voor inzet;
- Uitdragen/lobby voor regio GV in andere gremia zoals MRA, het Rijk voor **mediacluster in brede zin**;
- **Investeringen mediasector en recreatie & toerisme**. (koppelen aan gebieden als sleutelgebied, buitenpoort Bussum Zuid, deelfietsen en plassengebied/gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen. Ook inzet Verstedelijkingsstrategie)
- **Ruimte en duurzaamheid**: gezamenlijke verkenning naar benodigde ruimte en totaalopgave in onze regio bij verduurzaming en energietransitie bedrijventerreinen (tijdelijke uitplaatsing) + kosten
- **Verknopen arbeidsmarkt en onderwijs**

Belangrijkste uitkomsten sessie mobiliteit:

- **Hub en knooppuntontwikkeling**: inzet in onderzoeken, lobby en financiering
  - Knooppuntontwikkeling Gooicorridor (incl. HOV 't Gooi): investeringen, kennis, lobby
  - Inzet bij HOV langs A27
  - Belangenvertegenwoordiging t.o.v. andere corridors (o.a. MIRT Bay Area, Lelylijn, OVTB)
- **Ketenreis**: fiets, busconcessie, P+R: kennis en financiering. Specifiek: Snelfietspadennetwerk; Deelfietssysteem over gehele regio, Bijdrage fietsenstallingen en hubs
- **Bereikbaarheid irt leefbaarheid kernen** en economie: recreatie/toerisme. Link met inzet Verstedelijkingsstrategie
- **Duurzame stedelijke distributie**: vraag om start onderzoek door provincie i.r.t. congestie en leefbaarheid
- (**Boven)regionale afstemming en belangenbehartiging** over mobiliteitsopgaven (BO MIRT, OV Toekomstbeeld, Gooicorridor, Bay Area, SBaB, MRA etc):
  - Belang: kijk beter over provinciegrenzen (richting Utrecht en ook wel Flevoland)
  - Betere kennisdeling, afstemming MRA plf Mobiliteit.
  - Afstemming andere opzet PVVB

Conclusies overall opgaven terugkomend boven de thema's uit:

- Knooppunt en ketenreis
- Opgaven Veenweidegebied
- Economie en werkgelegenheid en relatie met duurzaamheid.
  Nader toegevoegd: Gezonde Leefomgeving

Verder:

- Vraag aan provincie om het belang van regio GV op verschillende gebieden beter mee te nemen en daarbij beter over provincie (en MRA) grens heen kijken. Zoals doorwerking/relatie richting Utrecht;
- Vraag aan provincie voor hulp om bij partijen/gremia aan tafel te komen of belangen beter te vertegenwoordigen
- Kennisdeling vanuit PNH naar Regio (en gemeenten) kan beter o.a. klimaat, circulair
- Kennis over provinciale regelingen + feedback over huidige regelingen van de provincie
- (CO)financieringsvraagstukken

Bijlage 2

Ontwikkelingen in de veenweidegebieden in de Vechtstreek

Relevante ontwikkelingen voor het veenweidegebied

De vele opgaven die samenkomen in het veen(weide)gebied maken dat er een brede context is waarbinnen ontwikkelingen zich afspelen. De meest relevante hebben we op een rij gezet.

Rijk

Het Deltaprogramma stuurt aan op een onderzoek en pilots naar de toekomst van het watersysteem in de regio's in relatie tot de effecten van klimaatverandering. Als uitwerking van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) zijn NOVI-gebieden aangewezen en worden verstedelijkingsstrategieën opgesteld. In de Verstedelijkingsstrategie van de MRA wordt aandacht gevraagd voor het watersysteem in relatie tot wonen, werken en mobiliteit. In de Verstedelijkingsstrategie van de MRA en het MRA programma Metropolitaan Landschap is de aandacht o.a. gevestigd op de recreatie en de opgave om te komen tot een financieel kader voor recreatie en recreatieve voorzieningen.

Groene Hart

Het Groene Hart wordt een NOVI-gebied. Een groot deel van het veengebied in de Vechtstreek (en een deel van het Gooi) valt onder het Groene Hart. Het Groene Hart kent een bestuurlijke samenwerking.

Inspiratie biedt het ontwerpend onderzoek dat de PARK'en van de drie provincies Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht hebben verricht naar de mogelijkheden om in het Groene Hart de bodemdaling en CO_2 uitstoot te stoppen dan wel vergaand te reduceren. Dit onderzoek (verricht door Sant & Co/Fabrications in samenwerking met de kennisinstellingen Deltares, WUR, Veen Innovatie Centrum en de betrokken waterschappen) heeft een rijke oogst aan feiten en perspectieven opgeleverd.

Belangrijkste ontdekking van deze studie is dat het Groene Hart verre van homogeen is. De diversiteit in bodem blijkt veel groter dan vaak gedacht. Van plek tot plek varieert de dikte van het veenpakket, de samenstelling van het veen, het al dan niet aanwezig zijn van een afdekkend kleidek, maar ook de beschikbaarheid van water en de kwaliteit van het water. Ook de externe omstandigheden variëren, als de nabijheid van de stad, de eigendomssituatie en niet in de laatste plaats de visie van de boer/ondernemer/terreinbeheerder.

Hoofdconclusie is dat de sleutel voor het terugdringen van bodemdaling en CO_2 uitstoot ligt in het waterbeheer. Idealiter wordt het waterpeil afgestemd op het bodemprofiel en wordt het landgebruik afgestemd op het waterpeil en op de visie van de ondernemer/beheerder.

De koppeling tussen bodem, water en de visie van de boer/terreinbeheerder kan leiden tot een nieuw evenwicht tussen veen en weide, waarbij zowel de veenbodem als het beeld van een open agrarisch land wordt behouden. Een strategie van 'functie volgt peil en peil volgt bodem' biedt

kansen om in het gebied het hemelwater langer vast te houden en tot een prettiger geschakeerd landschap te komen, met twintig tinten groen en een versterkte biodiversiteit. Daarmee kan dit gebied ook aan kracht als recreatief uitloopgebied voor de stedeling winnen.

Met het benoemen van het Groene Hart als NOVI gebied en het oprichten van een bestuurstafel Groene Hart voor de semi-diepe en diepe veenweidegebieden, waaronder die in Amstelland en de Vechtstreek, ontstaat een interessante agenda waarin op integrale wijze de diverse opgaven voor de veenweidegebieden bij elkaar gebracht worden. Afhankelijk van het tempo kan onze agenda een voorbeeld zijn voor het grotere Groene Hart, andersom kan van de Groene Hart initiatieven geleerd worden. Bodemdaling en transitie in de landbouw zijn belangrijke opgaven.

Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid GLB
Zoals het er nu uitziet, zal in het nieuwe GLB (2021-2027) wederom de mogelijkheid bestaan om watermaatregelen te financieren via het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP4), dat wordt uitgevoerd door de provincies. De eerste twee jaar (2021 en 2022) zijn een verlenging van het bestaande Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (POP3), maar er is daarbij meer focus aangebracht. Deze focus betreft de onderwerpen Klimaat, Biodiversiteit en Bodem en Kringlooplandbouw. Binnen deze onderwerpen is er voldoende ruimte om maatregelen te treffen die bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit en de kwantitatieve waterhuishouding. Daarnaast zal de Europese Farm to Fork strategie ook in het POP de mogelijkheden bieden voor regeneratieve landbouw.

Landbouw en watersysteem
LTO Noord, de agrarische collectieven, de waterschappen in Noord-Holland en de provincie hebben hun krachten gebundeld in de Samenwerking Bodem & Water. Hierin werken zij samen aan een schone, gezonde en natuurlijke omgeving waar de landbouw kan floreren en biodiversiteit de ruimte krijgt. De Samenwerking Bodem & Water heeft geleid tot het Landbouwportaal Noord-Holland. Agrarische ondernemers vinden hier kennis, informatie en een overzicht van maatregelen en subsidiemogelijkheden die bijdragen aan een duurzame bedrijfsvoering en een klimaatrobuust watersysteem. De provincie heeft een Voedselvisie opgesteld, die gaat over de transitie van de landbouw en de verduurzaming van de hele keten, van grond tot mond. De visie is op 1 februari 2021 vastgesteld in PS.

Natuur en biodiversiteit
De provincie werkt aan verdere realisatie en optimalisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Bij kwaliteitsverbetering van natuurgebieden, bijvoorbeeld in de 19 N2000-gebieden, kunnen waterkwaliteit en waterpeilen een belangrijke rol spelen. De provinciale stikstofaanpak met betrekking tot N2000-gebieden zal ook de waterkwaliteit ten goede komen.
Het natuurbeheer, dat door de provincie wordt georganiseerd en gefinancierd, kan hand in hand gaan met waterkwaliteitsverbetering, zowel binnen het NNN als daarbuiten (agrarisch natuur- en landschapsbeheer).

1 februari 2021 heeft de provincie een Masterplan Biodiversiteit vastgesteld, waarin ook biodiversiteit in de veenweidegebieden aan bod komt. Onderdeel van het masterplan is een

kennisagenda voor biodiversiteit en water. Het masterplan stuurt aan op gebiedsgerichte uitwerkingen, zoals die we al kennen voor Laag Holland en de Oostelijke Vechtplassen.

Waterprogramma Noord-Holland
In de polders in het veenweidegebieden hangt de grondwaterproblematiek met name samen met de ontwatering van gronden. In deze veenweidegebieden is veelal sprake van een verwevenheid van functies, met name van landbouw, natuur en bebouwing. Het peilbeheer is complex omdat met alle belangen rekening moet worden gehouden. Er zijn onderzoeken naar het effect van het verhogen van grondwaterstanden in veengebieden en het toepassen van onderwaterdrainage. De provincie werkt aan een Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022-2027.

Groene Uitweg
In de regio worden diverse projecten gefinancierd vanuit de zogenaamde Groene Uitweggelden. De komende tijd wordt gewerkt aan een update van het uitvoeringsprogramma omdat er middelen zijn vrij gevallen. Misschien biedt de beschikbaarheid van middelen kansen voor uitvoeringsmaatregelen in het veenweidegebied.

Stuurgroep Gooi en Vechtstreek
In de regio Gooi en Vecht bestaat een uniek platform, de stuurgroep Gooi en Vechtstreek, waarin alle gebiedspartijen zitting hebben. Natuur, landschap, water en landbouw zitten bestuurlijk aan één tafel. Dit bestuurlijk overleg krijgt een meer strategisch karakter, mede om beleid integraal met elkaar af te stemmen. Met ingang van 11 december 2020 heet het het Bestuursplatform Gooi en Vechtstreek en Diemerscheg.

Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen
In de regio Gooi en Vecht is de gebiedsgerichte aanpak in de Oostelijke Vechtplassen (OVP) een inspirerend voorbeeld. Bij het maken van een regionale veenweidestrategie (houden we rekening met de eerder gemaakte afspraken in het akkoord OVP.

Relatie tussen veengebied en stuwwal

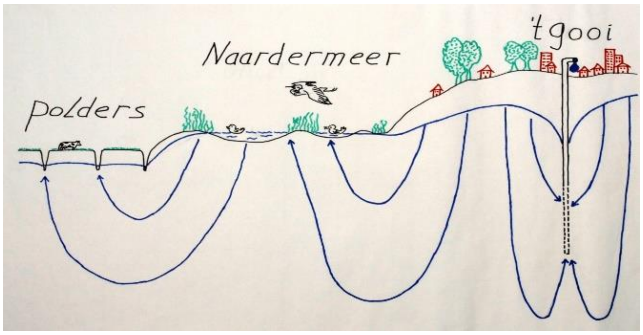

Het veengebied in de Vechtstreek heeft overigens ook sterke relatie met het Gooi, die minder zichtbaar is: schoon water uit de ondergrond van de stuwwal voedt (de natuur en de landbouw in) de Vechtstreek.

Klimaatverandering, en met name droogte, zet dit watersysteem onder druk. Natuurontwikkeling, bemaling van polders, drinkwaterwinning en goede waterkwaliteit vragen om (boven)regionale keuzes over de omgang met water. Bij deze keuzes komt ook het vraagstuk van het blijvend kunnen beheren van dit unieke landschap naar voren.

Goois Natuurreservaat GNR en de relatie met de provincie

In het Gooi is het GNR een belangrijke beheerder van natuur en landschap. Op dit moment speelt het proces van ontvlechting, de provincie en de stad Amsterdam willen niet langer lid blijven van het bestuur van GNR. Amsterdam en de provincie blijven zich inzetten voor de inrichting en het beheer van natuur en landschap en zetten de bestaande (financiële) instrumenten hiervoor in. Met de ontvlechting kan een pakket maatregelen ontstaan, die mogelijk kansen biedt voor uitvoeringsmaatregelen in het veenweidegebied. De provincie hecht er aan om de ontvlechting op afzienbare tijd af te ronden, in goed overleg met de andere organisaties in het bestuur.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Dhr. H.R. Kuijpers

BEL/BS

Telefoonnummer +31235143676

kuijpersh@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 8 APR. 2021

Kenmerk

1600712/1602296

Uw kenmerk

Betreft: Samenwerkingsagenda Provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek

Geachte leden,

Hierbij sturen wij u ter informatie de Strategische Samenwerkingsagenda Provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek (RSA) toe.
Wij hebben ingestemd met deze samenwerkingsagenda op 6 april 2021.

Een RSA is als instrument genoemd in de uitvoeringsparagraaf van de provinciale Omgevingsvisie.
Ook in de provinciale begroting (vanaf 2019) is de RSA als indicator opgenomen bij begrotingsdoel 1.4.2 "Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau".

Een RSA past binnen de door PS gestelde kaders zoals de provinciale Omgevingsvisie en begroting en wordt daarom ter informatie aangeboden.

Met deze RSA stellen Regio en provincie bepaalde thema's centraal bij de onderlinge samenwerking zoals benoemd in bijvoorbeeld het provinciale coalitieakkoord en de eigen regioagenda. Met meer focus op aanpak, uitwerking en resultaat.

Het resultaat, de vorm en de inhoud van een regionale samenwerkingsagenda verschilt per regio en is een resultaat van een gezamenlijk proces.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Overigens zal herijking van de agenda gedurende de looptijd van de agenda nodig blijven. De inhoud kan daardoor ook worden aangepast of bijgesteld (binnen de bestaande kaders).

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage
Strategische Samenwerkingsagenda Provincie Noord-Holland en regio Gooi en Vechtstreek 2021-2023.

metropool
regioamsterdam

Maandelijks MRA Raads- en Statenleden Bericht (editie 48 - 13 april 2021)

Geachte Raadsleden en Statenleden in de Metropoolregio Amsterdam,

Met deze maandelijkse brief informeren wij u graag in het kort over actuele ontwikkelingen van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het maandelijkse Bericht wordt ook gearchiveerd op de MRA-website.

Nieuws uit de Metropoolregio Amsterdam

- Bijdrage van € 1,5 miljard uit Groeifonds gereserveerd voor doortrekken Noord-Zuidlijn
- Route naar besluiten over Green Deals op MRA Duurzaamheid Top in oktober
- Overheden MRA vragen inzet minister voor behoud betaalbaar woningaanbod
- Rabobank: regio's Amsterdam en Eindhoven waarschijnlijke trekkers economisch herstel 2021
- Onderzoek Wonen in de Metropoolregio Amsterdam (WiMRA) weer van start
- Gezamenlijke inzet MRA, Flevoland, Almere en Rijk voor slimme en duurzame mobiliteit
- Al 30.000 gebruikers MapitOut: kaart toont bereik binnen gewenste reistijd vanaf elke locatie
- Investeringen in landelijk dekkend fietsnetwerk in kaart gebracht

Uit de Regiegroep van 9 april jl.

In de Regiegroep van 9 april is gesproken over het proces rond het voorstel van de transitiecommissie. Hierover is afgesproken dat voldoende tijd genomen gaat worden voor het verkrijgen van draagvlak voor het voorstel. De samenwerkingsafspraken waarin het voorstel zal worden uitgewerkt, zullen pas na de zomer ter vaststelling worden aangeboden aan de raden en Staten. Op korte termijn ontvangt u hierover een brief van de transitiecommissie.
Tevens is op 9 april jl. de MRA Verantwoording 2020 vastgesteld.

Transitiecommissie: consultatieperiode voor het voorstel Versterking van MRA-samenwerking loopt

De consultatieperiode van het voorstel voor versterking van de MRA-samenwerking loopt. Tot een week na het meireces kunnen de raden en Staten de opvattingen over het voorstel aan de transitiecommissie aanbieden (uiterlijk 17 mei). Op de website van de MRA kunt een overzicht vinden van vragen en antwoorden, inclusief het

Strawinskylaan 1779 (WTC, I-toren)
1077 XX Amsterdam
info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl

voorstel en de verdere planning. Ter ondersteuning van behandeling in de raden en de Staten licht de transitiecommissie het voorstel op verzoek in de deelregio's toe.

- Woensdag 14 april 2021 om 19.00 uur - Zuid-Kennemerland
- Woensdag 14 april 2021 om 19.00 uur - Zaanstreek-Waterland
- Donderdag 29 april 2021 om 13.30 uur - Amsterdam

In de deelregio's Gooi & Vechtreek en de IJmond hebben de deelregionale bijeenkomsten begin april plaatsgevonden. Daarnaast gaat de transistiecommissie naar enkele raden en Staten toe.

Dinsdag 20 april 2021: Metropoolregio Actueel over Wonen in de MRA
Op dinsdag 20 april gaan we in de rechtstreekse uitzending van Metropoolregio Actueel in gesprek over de positie en kansen van verschillende groepen mensen die in onze gewilde regio willen (blijven) wonen. Ook bespreken we wat het Rijk, gemeenten, de regio en andere partijen daar wél of juist níet aan kunnen en moeten doen. Hier vindt u meer informatie over deze uitzending. Aanmelden voor deze uitzending tussen 16.30 en 17.30 uur kan via de MRA-website.

April 2021: Verstedelijkingsstrategie tijdens deelregionale bijeenkomsten
Alles over de Verstedelijkingsstrategie, inclusief de eerste versie van het Verstedelijkingsconcept en de Powerpoint-presentatie die wordt gegeven in verschillende deelregionale raden- en Statensessies, staat op de speciale webpagina: www.metropoolregioamsterdam.nl/project/Verstedelijkingsstrategie
De data van d edeelregionale sessies zijn als volgt (ook via uw griffie wordt u geïnformeerd):

- Dinsdag 13 april om 19.00 uur - Amstelland-Meerlanden: Amstelveen/Haarlemmermeer/Diemen/Ouder-Amstel
- Woensdag 14 april 2021 om 19.00 uur - Zaanstreek-Waterland
- Donderdag 15 april 2021 om 18.30 uur - provincie Noord-Holland
- Maandag 19 april 2021 om 19.00 uur - Gooi en Vechtstreek
- Dinsdag 20 april 2021 om 17.30 uur - Amsterdam
- Woensdag 21 april om 19.30 uur - Flevoland/Almere/Lelystad
- Donderdag 22 april om 19.00 uur - Amstelland-Meerlanden: Uithoorn/Aalsmeer

Begin april zijn de bijeenkomsten in Zuid-Kennemerland en IJmond geweest.

Aanmelden voor de laatste twee uitzendingen van Metropoolregio Actueel

U kunt zich al aanmelden voor de volgende uitzendingen van Metropoolregio Actueel, die op dinsdagen van 16.30 tot 17.30 uur worden uitgezonden:

- 18 mei 2021 - Aanmelden voor Landschap en klimaatadaptatie
- 15 juni 2021 - Aanmelden voor De sociaal-maatschapplijke opgave in de MRA

Metropoolregio Actueel: Het voorjaarsarchief 2021 en najaarsarchief 2020
Heeft u een uitzending gemist of wilt u een uitzending op uw gemak terugkijken? Alle uitzendingen zijn gearchiveerd op de MRA-website, zie het overzicht hieronder.

- De kracht van de polycentrische metropool van 23 maart 2021
- Toekomstbestendige mobiliteit in de MRA van 16 maart 2021
- Over het MRA-metropakket van 16 februari 2021
- Verdieping op Economische Verkenningen MRA van 19 januari 2021

Speciaal voor het najaar van 2020 is een playlist via YouTube samengesteld.

Kalender op website MRA
Op de website van de MRA staat de kalender met alle activiteiten op MRA-schaal. De kalender wordt continu bijgehouden en geeft een actueel beeld.
Tevens vindt u hier een eenvoudig pdf-overzicht van de jaarplanning 2021 met alle nu bekende MRA-overleggen, waaronder alle Regiegroepen en Platform-bijeenkomsten.

Een overzicht van de deelregionale bijeenkomsten voor raads- en Statenleden die zijn aangemeld door griffiers en bestuursadviseurs staat hieronder:

13 april 2021 – extra MRA Raadtafel (digitaal)

De MRA Agenda
De MRA Agenda, die op 17 april 2020 is gelanceerd, vormt de inhoudelijke basis van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam en heeft een looptijd van 2020 tot 2024. U kunt de MRA Agenda lezen in een pdf-formaat en in de vorm van een e-magazine. Op de pagina op de MRA-website over de MRA Agenda vindt u alle informatie over de agenda en de voortgangsmonitor.

Het eerstvolgende bericht aan raden en Staten wordt volgende maand verzonden.

Middels deze brief hopen wij u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen of opmerkingen ben ik altijd bereikbaar.

Met vriendelijke groet,
Emiel Reiding
Directeur MRA
e.reiding@metropoolregioamsterdam.nl
06 - 39 36 20 77

*) De 35 deelnemers van de MRA zijn de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn, Amsterdam, Almere, Lelystad, Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp, Wijdemeren, Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest, Velsen, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland, Zaanstad, Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Zandvoort, de provincies Noord-Holland en Flevoland, en de Vervoerregio Amsterdam.
**) De 7 deelregio's zijn: Almere-Lelystad, Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, IJmond, Zaanstreek-Waterland en Zuid-Kennemerland.

Dit digitale 'MRA Raads- en Statenleden Bericht' verschijnt maandelijks, met uitzondering van de zomermaanden.